

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

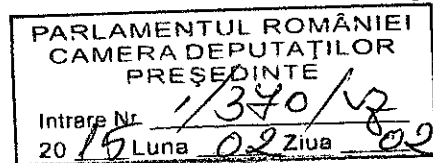
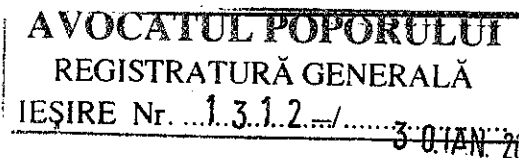

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului Valeriu Ștefan Zgonea,
Președintele Camerei Deputaților
Parlamentul României

R1/2015

Stimate Domnule Președinte,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2014**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Vă rog să primiți, Stimate Domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

București, 30 ianuarie 2015

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT
de activitate pentru anul 2014

București
2015

Raportul a fost transmis
președintelui Camerei Deputaților și
președintelui Senatului
pentru a fi discutat în ședința Parlamentului,
conform art. 60 din Constituția României

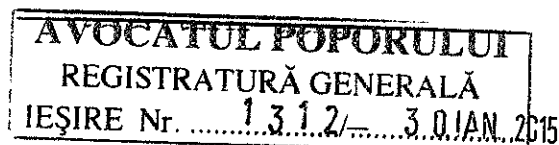
ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu,
Președintele Senatului
Parlamentul României

Stimate Domnule Președinte,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2014**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Vă rog să primiți, Stimate Domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

Victor Ciörbea

București, 30 ianuarie 2015

CUPRINS

Cuvânt introductiv.....	1
CAPITOLUL I. Cadrul juridic de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului.....	5
<i>Secțiunea 1. Cadrul constituțional și legal existent.....</i>	<i>5</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Preocupări privind modificarea cadrului legal de funcționare a Instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>8</i>
CAPITOLUL II. Volumul general de activitate.....	10
CAPITOLUL III. Anchete, recomandări, rapoarte speciale și sesizări din oficiu – mijloace specifice instituției Avocatul Poporului.....	13
<i>Secțiunea 1. Anchete.....</i>	<i>13</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Recomandări.....</i>	<i>16</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Rapoarte speciale.....</i>	<i>20</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Sesizări din oficiu.....</i>	<i>22</i>
CAPITOLUL IV. Activitatea instituției Avocatul Poporului în domeniul controlului constituționalității legilor și ordonanțelor guvernului.....	25
CAPITOLUL V. Activitatea instituției Avocatul Poporului în domeniul recursului în interesul legii.....	80
CAPITOLUL VI. Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale.....	89
<i>Secțiunea 1. Drepturile omului.....</i>	<i>89</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale.....</i>	<i>105</i>
CAPITOLUL VII. Domeniul drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap.....	112
<i>Secțiunea 1. Drepturile copilului.....</i>	<i>112</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Drepturile familiei.....</i>	<i>114</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Drepturile tinerilor.....</i>	<i>115</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Drepturile pensionarilor.....</i>	<i>116</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Drepturile persoanelor cu handicap.....</i>	<i>120</i>
CAPITOLUL VIII. Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare.....	126
<i>Secțiunea 1. Armată.....</i>	<i>126</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Justiție.....</i>	<i>127</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Poliție.....</i>	<i>137</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Penitenciare.....</i>	<i>144</i>
CAPITOLUL IX. Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe.....	185
<i>Secțiunea 1. Proprietate.....</i>	<i>185</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Muncă și protecția socială a muncii.....</i>	<i>203</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Protecție socială.....</i>	<i>206</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Impozite și taxe.....</i>	<i>208</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Propuneri legislative.....</i>	<i>216</i>

CAPITOLUL X. Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.....	219
CAPITOLUL XI. Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.....	224
<i>Secțiunea 1. Activitatea birourilor teritoriale.....</i>	<i>224</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Instruirea personalului birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>234</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Participări la seminarii, conferințe, mese rotunde și dezbateri publice.....</i>	<i>235</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Organizarea unor manifestări publice de către birourile teritoriale.....</i>	<i>238</i>
CAPITOLUL XII. Probleme juridice ale instituției.....	240
Capitolul XIII. Raporturile cu ombudsmanii și instituțiile similare.....	243
<i>Secțiunea 1. Participări la întruniri, seminarii, dezbateri, primiri, vizite și alte evenimente oficiale pe plan intern.....</i>	<i>243</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Participări la ceremonii.....</i>	<i>263</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Participări la întruniri, conferințe, simpozioane și reuniuni pe plan extern.....</i>	<i>264</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Colaborarea cu Ombudsmanul European.....</i>	<i>276</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Practica studenților.....</i>	<i>277</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Încheierea unor protocoale de colaborare.....</i>	<i>279</i>
CAPITOLUL XIV. Comunicarea și relațiile instituției Avocatul Poporului cu mass-media.....	280
<i>Secțiunea 1. Buletinul informativ al instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>282</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Avocatul Poporului și adjuncții Avocatului Poporului în mass-media.....</i>	<i>282</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Comunicarea și relațiile birourilor teritoriale ale Avocatului Poporului cu mass-media.....</i>	<i>291</i>
Capitolul XV. Resurse umane, materiale și bugetare.....	308
<i>Secțiunea 1. Resurse umane.....</i>	<i>308</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Resurse materiale și bugetare consumate.....</i>	<i>309</i>
Capitolul XVI. Audit și managementul riscurilor.....	312
<i>Secțiunea 1. Activitatea de audit public intern.....</i>	<i>312</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Controlul managerial intern.....</i>	<i>315</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Managementul riscurilor.....</i>	<i>316</i>
<i>ANEXA nr. 1 Tabel privind volumul general de activitate și indicatorii înregistrați.....</i>	<i>318</i>
<i>ANEXA nr. 2 Statistica petițiilor înregistrate în raport cu drepturile și libertățile încălcate.....</i>	<i>319</i>
<i>ANEXA nr. 3 Statistica petițiilor primite din străinătate.....</i>	<i>321</i>
<i>ANEXA nr. 4 Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>322</i>
<i>ANEXA nr. 5 Grafice privind indicatorii înregistrați în activitatea instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>325</i>

Cuvânt introductiv

Domnule Valeriu Zgonea, Președinte al Camerei Deputaților,
Domnule Călin Popescu Tăriceanu, Președinte al Senatului,
Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Raportul pe care îl prezentăm Camerelor reunite ale Parlamentului României este realizat în îndeplinirea obligației constituționale și legale rezultate din prevederile art. 60 din Constituția României, precum și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului republicată, cu modificările și completările ulterioare. El se referă la activitatea desfășurată în anul 2014.

Și în anul 2014 instituția Avocatul Poporului și-a îndeplinit rolul de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raport cu autoritățile publice și a desfășurat, în acest scop, o activitate susținută.

Anul 2014 a adus pentru instituția Avocatului Poporului provocări importante cărora a trebuit să le facă față, între care faptul că luna august a anului trecut reprezenta termenul limită de implementare a **Protocolului opțional** (ratificat de către România prin Legea nr. 109/2009) la **Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante**. Această implementare trebuia să se concretizeze în crearea de către România, la nivel național, a **Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție**, în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate în locurile de detenție.

Subliniez că încă de la preluarea funcției de Avocat al Poporului, în luna mai 2014, am avut în vedere aspectele de mai sus și am dorit să pun capăt unei polemici cu privire la instituțiile sau organizațiile ce vor îndeplini atribuțiile specifice Mecanismului Național de Prevenire a Torturii. Cu toate că mulți reprezentanți ai societății civile considerau că implementarea și administrarea unui asemenea Mecanism trebuie să revină organizațiilor neguvernamentale, am acționat în vederea preluării acestui rol de către Avocatul Poporului, ca singura instituție, autonomă și independentă, cu experiența necesară pentru preluarea unui domeniu atât de sensibil precum este cel al protecției persoanelor private de libertate în locurile de detenție (circa 2000 de instituții în care se regăsesc, de la copii instituționalizați la persoane cu dizabilități, vârstnici și respectiv, de la cei aflați în arest preventiv la cei care execută pedepse privative de libertate).

În urma unor eforturi susținute ale instituției, un dialog intens cu organizațiile neguvernamentale și o colaborare constantă cu Guvernul României, acest rol important i-a revenit Avocatului Poporului în luna iunie a anului 2014, când, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, a fost creat **Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție** ca un nou domeniu alături de cele patru existente în cadrul instituției Avocatul Poporului. Astfel, a fost adoptată, printre altele, o măsură de natură a ajuta statul român să evite eventualele critici sau recomandări cuprinse în rapoartele Subcomitetului ONU pentru prevenirea torturii și a altor pedepse sau tratamente crude (SPT) și ale Comitetului european pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CTP).

Trebuie subliniată însă și buna colaborare cu Parlamentul României fapt ce a permis adoptarea Legii nr. 181/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2014, lege prin care s-au făcut precizări importante referitoare la numărul de posturi din structura nou înființatului Domeniu privind prevenirea torturii în locurile de detenție. În context, trebuie adăugat faptul că prin aceste două acte normative, în vederea eficientizării activității instituției, a fost creat **Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare**. În plus, nu pot să nu remarc cu bucurie împrejurarea că, odată cu aceste modificări legislative, au fost alocate și resursele bugetare pentru anul 2015, absolut necesare demarării activității și bunei funcționări a nou înființatului Domeniu privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Crearea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție a constituit un demers extrem de important în procesul de îmbunătățire a activității Avocatului Poporului ca apărător al drepturilor omului, însă nu cel din urmă și nu cel mai greu pas. Urgența demarării activității de prevenire a torturii în locurile de detenție a impus, pe parcursul lunilor ce au urmat, o serie de măsuri pregătitoare, menite să asigure constituirea și funcționarea viitoarelor structuri. În consecință au fost realizate numeroase întâlniri cu colegiile de specialiști (medici, psihologi, asistenți sociali, sociologi etc.) și cu organizațiile neguvernamentale, în vederea selectării colaboratorilor externi ai instituției, care împreună cu reprezentanții instituției Avocatul Poporului vor pune în practică noile atribuții conferite prin lege instituției, între care efectuarea de vizite anunțate sau inopinate în locurile de detenție, într-o structură tripartită: reprezentanți ai Avocatului Poporului-specialiști-reprezentanți ai ONG-urilor.

În afară de aspectele mai sus menționate, este important de arătat că activitatea instituției Avocatul Poporului a continuat în ritm susținut și în 2014, inclusiv în cadrul celor patru domenii de specialitate deja existente, precum și prin activitatea Colectivului de contencios constituțional și recurs în interesul legii.

Astfel, a fost intensificat contactul direct cu cetățenii, prin rezolvarea nemijlocită a petițiilor depuse de cetățeni, creșterea numărului de anchete efectuate și a rolului audiențelor, inclusiv a celor acordate de Avocatul Poporului și adjuncții acestuia.

Pe lângă activitatea de bază, încadrată în sfera relațiilor cu cetățenii și instituțiile publice, Avocatul Poporului a menținut și în anul 2014 un contact activ cu mass-media, în scopul asigurării transparenței instituționale. Elocvente în acest sens sunt comunicatele de presă emise de către instituție, interviurile și declarațiile acordate mass-media, conferințele de presă și, nu în ultimul rând, reflectarea în presă a anchetelor inițiate de către Avocatul Poporului. Este important de menționat că numărul de apariții referitoare la Avocatul Poporului în presa scrisă a fost, în anul 2014, cel mai mare, de la înființarea instituției.

Trebuie învederate însă și aspectele mai delicate din activitatea Avocatului Poporului. Bunăoară, am sesizat și am observat cu atenție nemulțumirile exprimate de către opoziția parlamentară, o parte a societății civile și a presei asupra modului cum sunt soluționate solicitările de ridicare a excepțiilor de neconstituționalitate privind ordonanțele de urgență. Față de criticile ce mi-au fost aduse și pe care le respect, consider că sunt necesare unele precizări. În mandatul meu de până acum în fruntea instituției, nu am făcut decât să continui o practică deja existentă, aceea de a nu implica Avocatul Poporului în controlul de constituționalitate a legilor sau ordonanțelor de urgență ale Guvernului, care au un pronunțat caracter politic sau electoral. Ținând seama de observațiile formulate de către Comisia Europeană în Raportul privind progresele realizate de România în cursul anului 2014 în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, precizez că îmi însușesc cele menționate în cuprinsul acestuia și transmit oficialilor de la Bruxelles că Avocatul Poporului va acționa în consecință.

În al doilea rând, după cum probabil cunoașteți, Avocatul Poporului a promovat în fața Curții Constituționale trei excepții de neconstituționalitate și o obiecție de neconstituționalitate cu privire la anumite acte normative. Două dintre excepții și obiecția de neconstituționalitate au fost admise de către instanța de contencios constituțional, iar pentru a treia excepție nu a fost fixat încă termen de soluționare. Subliniez că Avocatul Poporului a sesizat Curtea Constituțională cu obiecția și cele trei excepții de neconstituționalitate în urma sesizărilor formulate de către opoziție și societatea civilă, dovadă a autonomiei, independenței și imparțialității Avocatului Poporului în exercitarea atribuțiilor sale. De asemenea, evidențiem faptul că în 2014 a fost promovat un recurs în interesul legii, referitor la care opinia noastră a fost însușită și de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În altă ordine de idei, subliniez că o problemă stringentă, rămasă nerezolvată, a cărei soluționare consider că este absolut necesară în anul 2015, se referă la atribuirea unui sediu pentru instituția Avocatul Poporului. Aceasta deoarece actualul

sediu este insuficient și impropriu desfășurării activității de către personalul existent. Urgența soluționării acestei cerințe este cu atât mai mare în condițiile înființării noului Domeniu privind prevenirea torturii.

Mulțumind Parlamentului pentru importantul sprijin acordat instituției Avocatul Poporului în anul 2014, îmi exprim convingerea că dezbateră parlamentară a raportului de față va constitui un punct de plecare pentru găsirea de soluții asupra problemelor semnalate în acest document.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

București, ianuarie 2015

CAPITOLUL I

CADRUL JURIDIC DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

SECȚIUNEA I

CADRUL CONSTITUȚIONAL ȘI LEGAL EXISTENT

Instituția Avocatul Poporului este organizată și funcționează în România cu rolul de a apăra drepturile și libertățile persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile administrației publice, valorificând tradiția și experiența clasicului Ombudsman vest-european.

Principalele reglementări privind Avocatul Poporului se regăsesc în:

- Constituția României, art. 58-60, art. 65 alin. 2), art. 146 lit. a) și lit. d), republicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003;
- Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 844 din 15 septembrie 2004, modificată și completată prin Legea nr. 383/2007 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 900 din 28 decembrie 2007;
- Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 27 octombrie 2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 206/1998 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Institutul Internațional al Ombudsmanului și la Institutul European al Ombudsmanului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 445 din 23 noiembrie 1998;
- Legea nr. 170/1999 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 30 noiembrie 1999;
- Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010;
- Legea nr. 258/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 847 din 17 decembrie 2010;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 485 din 30 iunie 2014, aprobată prin Legea nr. 181/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 6 ianuarie 2015.

Avocatul Poporului este numit în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru o durată de 5 ani. Pe durata mandatului său, nu poate îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului numesc adjuncții Avocatului Poporului, specializați pe domeniile de activitate stabilite prin Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

- drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale;
- drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;
- armată, justiție, poliție, penitenciare;
- proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe;
- prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.

Avocatul Poporului își exercită atribuțiile fie *din oficiu*, fie *la cererea persoanelor lezate* în drepturile și libertățile lor, în limitele stabilite de lege. Constituția obligă autoritățile publice să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

În ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, Avocatul Poporului prezintă, anual sau la cererea acestora, rapoarte care cuprind informații cu privire la activitatea instituției Avocatul Poporului. Ele pot conține recomandări privind modificarea legislației sau măsuri de altă natură pentru ocrotirea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Trăsăturile juridice particulare ale Avocatului Poporului sunt date de prevederile legale care detaliază dispozițiile constituționale. Astfel, Avocatul Poporului este o autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică; nu se substituie autorităților publice, nu poate fi supus nici unui mandat imperativ sau reprezentativ, iar activitatea sa are caracter public; are buget propriu care face parte integrantă din bugetul de stat; Avocatul Poporului și adjuncții săi nu răspund juridic pentru opiniile exprimate sau pentru actele pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege.

Pentru realizarea rolului său constituțional și legal, Avocatul Poporului primește, examinează și soluționează, în condițiile legii, petițiile adresate de orice persoană fizică, fără deosebire de cetățenie, vârstă, sex, apartenență politică sau convingeri religioase. Petițiile adresate Avocatului Poporului trebuie formulate în scris și transmise prin poștă, inclusiv cea electronică, prin telefon, fax, sau direct, prin intermediul *audiențelor*. Practica a demonstrat că audiențele *reprezintă principalul mijloc de dialog* cu cetățenii, utilizat în majoritatea cazurilor, dar și modalitatea cea mai rapidă prin care se pot identifica clar problemele petiționarilor, lacunele legislative sau reglementările agresive la adresa drepturilor și libertăților cetățenilor. Petiționarul trebuie să dovedească refuzul

administrației publice de a soluționa legal cererea. Petițiile adresate Avocatului Poporului sunt *scutite de taxa de timbru*.

Pentru soluționarea problemelor cu care este sesizat, Avocatul Poporului are dreptul de a solicita autorității administrației publice în cauză, luarea măsurilor ce se cuvin pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice, precum și de a sesiza autoritățile publice ierarhic superioare în legătură cu lipsa de reacție a celor somați să dispună măsurile necesare.

Avocatul Poporului are dreptul să facă anchete proprii, să ceară autorităților administrației publice orice informații sau documente necesare anchetei, să audieze și să ia declarații de la conducătorii autorităților administrației publice și de la orice funcționar care poate da informațiile necesare soluționării petiției.

De asemenea, în exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului emite recomandări. Prin recomandările emise, Avocatul Poporului sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative.

Competența Avocatului Poporului în soluționarea unor petiții care privesc autoritatea judecătorească se concretizează în posibilitatea sa legală de a se adresa, după caz, ministrului justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public sau președintelui instanței de judecată, care sunt obligați să comunice măsurile luate. Este o modalitate legală prin care Avocatul Poporului poate interveni în situațiile de birocrație generate de neaplicarea art. 21 din Constituție, care a valorificat prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale privind dreptul părților la un proces echitabil și la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

Avocatul Poporului se poate implica în *controlul de constituționalitate a legilor și ordonanțelor*, realizat de către Curtea Constituțională. Astfel, Avocatul Poporului poate sesiza Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea legilor adoptate de Parlament, înaintea promulgării acestora de către Președintele României; poate ridica în fața Curții Constituționale excepții de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele în vigoare; formulează, la solicitarea Curții Constituționale, puncte de vedere la excepțiile de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor, care se referă la drepturile și libertățile cetățenilor.

De asemenea, Avocatul Poporului, poate sesiza *instanța competentă de contencios administrativ* în temeiul art. 3 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție cu *recursuri în interesul legii*, în condițiile art. 514 din Codul de procedură civilă sau art. 471 din Codul de procedură penală, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești.

După două prelungiri succesive ale termenului de implementare a Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009 (prin care România și-a asumat obligația înființării unuia sau mai multor organisme de vizitare a locurilor de detenție), *prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, instituția Avocatul Poporului, ca autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, a fost desemnată ca singura structură națională care exercită atribuțiile specifice*

de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție *monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție* în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora, în principal prin: *a) vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție; b) formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate; c) formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu; d) întocmirea proiectului părții componente referitoare la prevenirea torturii a raportului anual de activitate al Avocatului Poporului; e) formularea de propuneri și observații privind elaborarea, modificarea și completarea de strategii și politici publice în domeniul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în condițiile legii; f) menținerea legăturii cu Subcomitetul de prevenire ș.a.*

În lumina noilor modificări ale Legii nr. 35/1997, prin preluarea atribuțiilor specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, *Avocatul Poporului are obligația de a sesiza de îndată organele judiciare atunci când, în atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală (art. 29¹⁵).*

Prin Legea nr. 181 din 29 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 6 ianuarie 2015, a fost aprobată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

SECȚIUNEA a 2-a

PREOCUPĂRI PRIVIND MODIFICAREA CADRULUI LEGAL DE FUNCȚIONARE A INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Activitatea instituției Avocatul Poporului se află în permanent în atenția legiuitorului. În cursul anului 2014, s-au aflat în dezbatere parlamentară mai multe inițiative legislative privind modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului.

Vom enumera în cele ce urmează, inițiativele legislative privind modificarea Legii nr. 35/1997.

- **Pl-x nr. 14/2014** - Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului. Propunerea a vizat modul în care este desemnat Avocatul Poporului, și anume: *Propunerile de candidați se fac de către birourile permanente ale Camerei*

Deputaților și Senatului, la recomandarea grupurilor parlamentare din cele două Camere ale Parlamentului, reprezentante ale opoziției. Propunerea legislativă a fost respinsă de Camera Deputaților. Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări din Senat a întocmit un raport de respingere al propunerii legislative.

- **Bp. 184/2014 - Pl-x nr. 329/2014, Bp. 396/2014** - Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului. Aceste propuneri legislative au vizat modificări substanțiale ale Legii nr. 35/1997, printre care: *vechimea necesară pentru ocuparea funcției de Avocat al Poporului, respectiv adjunct - 10 ani, în loc de 18 ani cât este în prezent; modul în care este ales Avocatul Poporului – plen reunit, vot preferențial, primul plasat din lista cu minim 5 nominalizări; stabilirea adjuncților și atribuțiile lor - plen reunit, vot preferențial, următorii 4 plasați din listă, atribuții definite prin lege, se asigură reprezentarea partidelor din Parlament fără a lega persoana de o anumită forță politică; competențele adjuncților – competențe juridice solide; importanța adjuncților – ierarhie, stabilită de vot, importanță; obiectul activității instituției – păstrează doar limitările din Constituție; durata provizoratului Avocatului Poporului – 90 de zile; retribuire – similară cu a judecătorilor Curții Constituționale; dreptul la pensie similară cu a judecătorilor Curții Constituționale – doar pentru mandat plin, inclusiv adjuncții.* Procedura legislativă a încetat prin retragerea de către inițiator a propunerii legislative pentru **Bp. 184/2014**, iar pentru **Pl-x nr. 329/2014, Bp. 396/2014** este în derulare.

CAPITOLUL II

VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE

Prezentarea generală a activității în anul 2014 poate fi sintetizată în următoarele date statistice:

- **16841 audiențe**, în cadrul cărora au fost invocate încălcări ale drepturilor persoanelor fizice, dintre care **2033** la sediul central și **14808** la birourile teritoriale;

Pentru instituția Avocatul Poporului, este important ca cetățenii să fie informați și familiarizați cu privire la drepturile și libertățile garantate de lege și să se creeze condițiile necesare pentru cunoașterea și exercitarea lor. O bună cunoaștere a acestor drepturi și libertăți permite realizarea lor optimă. Din acest considerent, cu prilejul audiențelor, petiționarilor li se dau explicații asupra problemelor pe care le invocă, li se acordă îndrumări de specialitate privind posibilele căi de urmat pentru soluționarea problemelor și instituțiile sau autoritățile competente.

- **10346 petiții** înregistrate la instituția Avocatul Poporului, dintre care **6932** la sediul central și **3414** la birourile teritoriale;

Din totalul acestora, un număr de **7703** de petiții a fost transmis instituției Avocatul Poporului pe suport de hârtie, **2551** prin poșta electronică, dintre acestea **92** fiind primite din străinătate.

- **8194 apeluri telefonice** înregistrate prin serviciul de dispecerat, dintre care **2504** la sediul central și **5690** la birourile teritoriale;

Persoanele fizice care s-au adresat telefonic instituției Avocatul Poporului, au fost în special cele aflate la mari distanțe, precum și cele cu dificultăți de deplasare. Prin serviciul dispecerat, persoanele fizice solicită, prin telefon, informații instituției Avocatul Poporului. În urma unor asemenea discuții acestora li se poate recomanda să depună o cerere scrisă.

- **137 anchete** efectuate de instituția Avocatul Poporului, dintre care **33** anchete la sediul central și **104** la birourile teritoriale;

Anchetele constituie mijloace puse la dispoziția Avocatului Poporului pentru examinarea petițiilor cu care a fost sesizat și reprezintă sursele perceperii celor mai concrete informații ce pot fi valorificate pentru soluționarea petițiilor.

- **56 sesizări din oficiu;**

Avocatul Poporului se poate sesiza din oficiu atunci când află, prin orice mijloace, că au fost încălcate drepturi sau libertăți ale persoanelor fizice.

- **33 recomandări** emise de Avocatul Poporului;

Avocatul Poporului poate emite recomandări adresate autorității administrației publice, dacă constată ilegalitatea actului administrativ. Recomandarea poate fi considerată atât ca o stăruință pe lângă autoritățile administrației publice, cât ca și un avertisment destul de serios adresat acestora. Recomandările emise de Avocatul Poporului nu produc efecte juridice garantate prin sancțiuni.

- **909 puncte de vedere** exprimate la solicitarea Curții Constituționale;

În cauzele în care se solicită punctul de vedere al Avocatului Poporului este pusă în discuție posibila contrarietate a unor dispoziții legale față de prevederile legii fundamentale. Prevederile constituționale cel mai frecvent invocate sunt cele referitoare la: principiul separației puterilor în stat, principiul egalității în drepturi, accesul liber la justiție, inclusiv dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul la informație, libertatea individuală, prezumția de nevinovăție, dreptul la viață, integritate fizică și psihică, dreptul de proprietate, restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, principiul neretroactivității legii, inclusiv aplicarea legii penale mai favorabile, dreptul la muncă, protecția socială a muncii, nivelul de trai, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, dreptul internațional și dreptul intern, tratate internaționale privind drepturile omului, integrarea în Uniunea Europeană, delegarea legislativă, dreptul la vot, dreptul de a fi ales, dreptul la educație.

Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere în sensul constituționalității sau neconstituționalității prevederilor legale criticate, ori al inadmisibilității excepției de neconstituționalitate invocate.

- **3 excepții de neconstituționalitate** ridicate direct de Avocatul Poporului:

- excepția de neconstituționalitate referitoare la Legea nr. 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța, publicată în Monitorul Oficial nr. 734/2008.

- excepția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 112¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal, publicat în Monitorul Oficial nr. 510/2009.

- excepția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 56 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, publicat în Monitorul Oficial nr. 486/2010.

În ceea ce privește sesizarea directă a Curții Constituționale cu excepții de neconstituționalitate, menționăm că în anul 2014 s-au înregistrat **611** de solicitări de ridicare de excepții de neconstituționalitate din partea unor petenți, ceea ce reprezintă o creștere semnificativă comparativ cu anii anteriori.

- **1 obiecție de neconstituționalitate**, ridicată direct de Avocatul Poporului - cu privire la dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice.

- **1 recurs în interesul legii** - privind interpretarea dispozițiilor art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor și a Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică, din punct de vedere al semnăturii agentului constatator necesară legalității procesului-verbal de contravenție, pentru contravențiile sancționate de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, modificată și completată.

În cursul anului 2014, au fost primite **38** de cereri privind promovarea unui recurs în interesul legii, în diferite domenii: litigii de muncă, proprietate, drepturi patrimoniale etc.

- **2 rapoarte speciale.**

Avocatul Poporului poate prezenta un raport special președinților celor două Camere ale Parlamentului sau, după caz, primului-ministru, dacă constată, cu prilejul cercetărilor întreprinse, lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării. Cercetările trebuie să fie legate de cazuri concrete cu care Avocatul Poporului a fost sesizat.

Au fost elaborate două rapoarte speciale, și anume: *Raportul special privind dreptul consumatorului de a fi informat asupra sursei de proveniență a apei de masă*, înaintat Primului-ministru și *Raportul special privind respectarea drepturilor copiilor privați de libertate în România*, înaintat Primului-ministru, președinților celor două Camere ale Parlamentului, președintelui României și ministrului justiției.

CAPITOLUL III

ANCHETE, RECOMANDĂRI, RAPOARTE SPECIALE ȘI SESIZĂRI DIN OFICIU- MIJLOACE DE INTERVENȚIE SPECIFICE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Pentru realizarea scopului său constituțional și legal, acela al respectării drepturilor și libertăților persoanelor fizice, instituția Avocatul Poporului are la dispoziție ca procedee și mijloace de intervenție specifice: anchetele, recomandările, rapoartele speciale și sesizările din oficiu.

Prin intermediul anchetelor efectuate se solicită autorităților administrației publice informațiile sau documentele necesare soluționării petițiilor, se audiază și se iau declarații de la conducătorii autorităților administrației publice sau funcționarii care au încălcat drepturile sau libertățile persoanelor fizice.

În cazurile în care Avocatul Poporului constată încălcări ale drepturilor și ale libertăților prin acte administrative, solicită reformarea sau revocarea actului administrativ în cauză, repararea prejudiciilor produse și repunerea persoanei fizice lezate în situația anterioară. Pe cale de consecință, autoritățile implicate sunt obligate să ia toate măsurile pentru înlăturarea ilegalităților constatate, repararea prejudiciilor și înlăturarea cauzelor care au generat sau au favorizat încălcarea respectivă, informând despre aceasta pe Avocatul Poporului.

Avocatul Poporului are posibilitatea legală să se adreseze autorităților publice ierarhic superioare, în legătură cu lipsa de reacție a celor îndrituiți să dispună măsurile legale, în situația în care autoritatea administrației publice sesizată nu se conformează solicitării adresate de acesta. Totodată, în cazul unor încălcări grave ale drepturilor sau libertăților sau ilegalității unui act administrativ, Avocatul Poporului poate emite recomandări adresate autorităților administrației publice care au încălcat drepturile fundamentale sau au emis acte ilegale.

De asemenea, în cazul în care Avocatul Poporului constată lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării, va prezenta președinților celor două Camere ale Parlamentului, la cererea acestora sau din proprie inițiativă, sau, după caz, primului-ministru, un raport, care trebuie să conțină cele constatate.

SECȚIUNEA I

ANCHETE

Pentru clarificarea aspectelor semnalate prin petiții, au fost efectuate un număr de 137 anchete.

Vom enumera anchetele efectuate, urmând ca analiza tematică, constatările anchetelor efectuate și deficiențele identificate în activitatea administrației publice să fie făcute la domeniile de activitate.

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

Astfel, au fost efectuate:

- **4** anchete privind protecția copiilor și a tinerilor, prevăzută de art. 49 din Constituție, la: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, Iași, Constanța și Inspectoratul Școlar Județean Bihor;
- **12** anchete privind egalitatea în drepturi, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, dreptul la ocrotirea sănătății, protecția copiilor și a tinerilor, protecția persoanelor cu handicap și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 16, art. 22, art. 34, art. 49, art. 50 și art. 52 din Constituție, la: Direcția de Sănătate Publică Mureș, Primăria Corunca și la Școala Gimnazială Corunca, județul Mureș, Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș, Primăria Sântana de Mureș, Penitenciarul Craiova, Școala Gimnazială nr.2 „Ion Irimescu” Fălticeni, județul Suceava, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Suceava, Primăria Municipiului Galați, Centrul de Îngrijire și Asistență Leorda, județul Botoșani, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Botoșani și Consiliul Județean Botoșani;
- **15** anchete privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 44 și art. 52 din Constituție, la: Primăria comunei Ghermănești, județul Vaslui, Primăria Municipiului Constanța, Primăria Municipiului Brașov, Primăria Municipiului Săcele, județul Brașov, Primăria comunei Poiana Mărului, județul Brașov, Primăria comunei Belin, județul Covasna, Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor din cadrul Primăriei Bălan, Primăria orașului Săliște, județul Sibiu, Primăria comunei Beuca, județul Teleorman, Primăria comunei Stâlpeni, județul Argeș, Instituția Prefectului județul Ilfov, Primăria Municipiului București, Primăria comunei Adamclisi, județul Constanța și Primăria comunei Podgoria, județul Buzău;
- **9** anchete privind protecția persoanelor cu handicap, prevăzută de art. 50 din Constituție, la: Primăria comunei Gorban, județul Iași, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov, Primăria orașului Întorsura Buzăului, județul Covasna, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad, Primăria comunei Moșăieni, județul Dâmbovița, Primăria municipiului Câmpina, Penitenciarul Galați, S.C. Casa de odihnă Sf. Toma S.R.L. Breaza, județul Prahova și Direcția Protecția Persoanelor cu Handicap din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice;
- **45** anchete privind dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul la un nivel de trai decent și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 34, art. 47 și art. 52 din Constituție, la: Penitenciarul Iași, Penitenciarul Miercurea Ciuc, Penitenciarul Tulcea, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Bacău, Primăria Orașului Victoria, județul Brașov, Penitenciarul Arad, Penitenciarul-Spital Dej, Penitenciarul de Maximă Siguranță Gherla, Penitenciarul Baia-Mare, Penitenciarul Bistrița, Penitenciarul Botoșani, Spitalul Județean de Urgență „Sf. Ioan cel Nou” Suceava, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava, Penitenciarul Craiova, Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, Penitenciarul Târgu Jiu, Spitalul Județean de Urgență Târgoviște, Direcția de Sănătate Publică Dâmbovița, Consiliul Județean Dâmbovița, Penitenciarul Mărgineni, Penitenciarul Ploiești, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Dâmbovița, Direcția de Sănătate Publică Dâmbovița, Penitenciarul Focșani – Mândrești, Penitenciarul Bârcea Mare, Spitalul Clinic

de Pediatrie Sibiu și Direcția de Sănătate Publică Sibiu, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Penitenciarul Slobozia, Penitenciarul București-Jilava, Penitenciarul Giurgiu și Penitenciarul Spital București-Jilava;

- 19 anchete privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și dreptul la ocrotirea sănătății, prevăzute de art. 22 și art. 34 din Constituție, la: Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsură de Siguranță „Pădureni”-Grajduri, județul Iași, Spitalul Județean de Urgență Constanța și o anchetă la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, Clinica Universitară Bega din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Timișoara, Clinica de Neonatologie din cadrul Spitalului Clinic Municipal de Urgență Timișoara, Primăria Municipiului Pitești - Direcția de Asistență Socială, Penitenciarul Spital Colibași, Școala gimnazială „Colțești” din comuna Alunu, județul Vâlcea, Primăria comunei Alunu, Direcția de Sănătate Publică Vâlcea, Penitenciarul Baia-Mare, Penitenciarul Târgu Jiu, Complexul Muzeal de Științele Naturii „Răsvan Angheluță” Galați, Serviciul Public ECOSAL Galați, Penitenciarul Mândrești, Penitenciarul Craiova, Penitenciarul Giurgiu, Penitenciarul Rahova, Spitalul Clinic de Urgență București, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, Administrația Națională a Penitenciarelor, Penitenciarul Poarta Albă și Secția 10 Poliție București;

- 3 anchete privind dreptul la învățătură și dreptul persoanei vătămate de o autoritate, prevăzute de art. 32 și art. 52 din Constituție, la: Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Liceul Körösi Csoma Sándor, din orașul Covasna, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș și Centrul de Reabilitare și Recuperare Neuropsihiatrică Copii Lugoj;

- 10 anchete privind dreptul la un nivel de trai decent, dreptul la informație și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 47, art. 51 și art. 52 din Constituție, la: Consiliul Local al Municipiului Brașov - Direcția de Servicii Sociale, Penitenciarul Botoșani, Penitenciarul Craiova, Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, Penitenciarul de Minori și Tineri Craiova, Casa Județeană de Pensii Dolj, Penitenciarul Mândrești, Penitenciarul Galați, Primăria Sectorului 3 București - Direcția Spațiu Locativ și cu Altă Destinație și Primăria Municipiului București - Serviciul Spațiu Locativ și cu Altă Destinație;

- 4 anchete privind dreptul la informație și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 31 și art. 52 din Constituție, la: Penitenciarul Craiova, Direcția Fiscală Brașov, județul Brașov, Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989 și Primăria comunei Uivar, județul Timiș;

- 1 anchetă privind dreptul de petiționare, prevăzut de art. 51 din Constituție, la Penitenciarul Codlea;

- 3 anchete privind principiul egalității în drepturi, tratatele internaționale privind drepturile omului și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 16, art. 20 și art. 52 din Constituție, la: Primăria Municipiului Cluj-Napoca și Primăria Municipiului Caracal;

- 2 anchete privind dreptul la mediu sănătos, prevăzut de art. 35 din Constituție, la Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea și Ministerul Sănătății;

- 1 anchetă privind munca și protecția socială a muncii, prevăzută de art. 41 din Constituție, la Penitenciarul Brăila;
- 8 anchete referitoare la respectarea dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (condiții de acordare a recompenselor, condiții de detenție), la: Penitenciarul Poarta Albă, Penitenciarul Codlea, Penitenciarul Colibași, Penitenciarul Poarta Albă – Secția Exterioară Valu lui Traian, Penitenciarul Giurgiu, Penitenciarul-Spital București Jilava și Penitenciarul Jilava.

SECȚIUNEA a 2-a

RECOMANDĂRI

În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului emite recomandări, prin care sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative.

În cazul în care Avocatul Poporului identifică, cu ocazia soluționării unei petiții, sau în cursul unei anchete, cazuri de administrare defectuoasă, acesta emite recomandări, autorităților administrației publice în cauză, în care solicită reformarea sau revocarea actului administrativ, repararea prejudiciilor produse, repunerea persoanei fizice lezate în situația anterioară. De asemenea, prin recomandările emise Avocatul Poporului, poate solicita conducătorilor autorităților administrației publice modificarea sau completarea normelor, ordinelor, instrucțiunilor emise în exercitarea atribuțiilor legale.

Recomandările nu au efectul juridic al sancțiunilor, însă ele constituie o atenționare adresată autorității administrației publice asupra necesității reevaluării actului sau faptului administrativ ilegal și îndreptării acestuia.

În situația în care autoritatea administrației publice nu își însușește recomandarea emisă de Avocatul Poporului, se procedează la sesizarea autorităților ierarhic superioare.

În cursul anului 2014, Avocatul Poporului a emis **33 recomandări**, dintre care, **17** recomandări au fost **însușite** de către autoritățile sesizate, **5** recomandări au fost **însușite în parte**, **9** recomandări **nu au fost însușite**, iar **2** recomandări **sunt în termen**.

În cele ce urmează, vom enumera recomandările emise de Avocatul Poporului în anul 2014, urmând ca analiza tematică, constatările și deficiențele identificate în activitatea administrației publice să fie făcute la domeniile de activitate:

- Recomandarea nr. 1 din 24 ianuarie 2014, adresată directorului executiv al Agenției pentru Protecția Mediului Argeș, cu privire la respectarea drepturilor prevăzute de art. 34 și art. 35 și art. 52 din Constituție – dreptul la un mediu sănătos și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 2 din 11 februarie 2014, adresată ministrului interimar al Ministerului Afacerilor Interne, privind respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, în

contextul instituirii în zona comunei Pungești - județul Vaslui a „zonei speciale de siguranță publică”.

- Recomandarea nr. 3 din 13 februarie 2014, adresată ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, referitoare la încălcarea dreptului la un nivel decent de trai și a egalității în drepturi, prevăzut de art. 47 și art. 16 din Constituția României (grupe de muncă).

- Recomandarea nr. 4 din 13 februarie 2014, adresată ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind protecția persoanelor cu handicap și dreptul la un nivel decent de trai, prevăzut de art. 50 și art. 47 din Constituția României (nevăzători).

- Recomandarea nr. 5 din 13 februarie 2014, adresată ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, referitoare la neconcordanța legislativă dintre prevederile art. 74 alin. (1) din Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 63 din Legea nr. 272/2004 privind promovarea și protecția drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare.

- Recomandarea nr. 6 din 13 februarie 2014, adresată primarului comunei Carpen, județul Dolj, privind respectarea dispozițiilor art. 50 și art. 47 din Constituția României, precum și a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- Recomandarea nr. 7 din 14 februarie 2014, adresată președintelui – director general al Societății Române de Radiodifuziune, privind respectarea dreptului la informație, prevăzut de art. 31 din Constituție, precum și a dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

- Recomandarea nr. 8 din 25 martie 2014, adresată ministrului justiției și directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu privire la respectarea dispozițiilor art. 34 din Constituție (dreptul la ocrotirea sănătății) și reevaluarea unor prevederi ale legislației în materia executării pedepselor.

- Recomandarea nr. 9 din 17 aprilie 2014, adresată președintelui - director general al Casei de Asigurări de Sănătate Constanța, referitoare la întocmirea dosarelor necesare pentru rambursarea cheltuielilor cu serviciile medicale de care beneficiază asiguratul pe teritoriul altui stat membru UE/SEE.

- Recomandarea nr. 10 din 18 aprilie 2014, adresată ministrului sănătății, referitoare la neconcordanțele legislative ale prevederilor art. 2 din Normele de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin Ordinul nr. 1955/1995, coroborate cu dispozițiile art. 55 lit. b) din H.G. nr. 857/2011 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele din domeniul sănătății publice și ale art. 1 alin. (2) din O.G. nr. 53/2000 privind obligativitatea raportării bolilor și a efectuării vaccinărilor cu modificările și completările ulterioare.

- Recomandarea nr. 11 din 7 mai 2014, adresată primarului Municipiului Brașov, referitoare la respectarea dreptului de proprietate privată.

- Recomandarea nr. 12 din 6 iunie 2014, adresată directorului Spitalului Penitenciar Dej, referitoare la respectarea dispozițiilor art. 34 din Constituție și ale art. 54

alin. (12) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

- Recomandarea nr. 13 din 6 iunie 2014, adresată directorului executiv al Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș, privind respectarea prevederilor Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare, a dispozițiilor Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii și a Normelor Metodologice din 28 mai 2008 de aplicare a prevederilor Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, precum și pentru reglementarea modalităților de stabilire și plată a alocației de stat pentru copii.

- Recomandarea nr. 14 din 25 iunie 2014, adresată președintelui Consiliului Județean Vaslui, referitoare la respectarea dispozițiilor constituționale privind dreptul la învățătură și protecția copiilor și a tinerilor, prevăzute de art. 32 și art. 49 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 15 din 8 iulie 2014, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4, București, referitoare la aplicarea dreptului privind protecția persoanelor cu handicap.

- Recomandarea nr. 16 din 31 iulie 2014, adresată ministrului justiției și ministrului sănătății, privind prevenirea încălcării dreptului la ocrotirea sănătății în cazul persoanelor private de libertate din penitenciare.

- Recomandarea nr. 17 din 31 iulie 2014, adresată ministrului sănătății și managerului Spitalului Județean de Urgență Târgoviște, referitoare la respectarea dispozițiilor constituționale privind dreptul la ocrotirea sănătății, prevăzut de art. 34 din Constituție.

- Recomandarea nr. 18 din 7 august 2014, adresată ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și ministrului sănătății, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind protecția persoanelor cu handicap și dreptul la un nivel de trai decent, prevăzute de art. 50 și art. 47 din Constituție.

- Recomandarea nr. 19 din 7 august 2014, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța și managerului Spitalului Clinic Județean de Urgență „Sfântul Apostol Andrei” Constanța, referitoare la protecția copiilor și a tinerilor.

- Recomandarea nr. 20 din 14 august 2014, adresată primarului comunei Sântana de Mureș, județul Mureș, referitoare la încălcarea dispozițiilor constituționale privind protecția persoanelor cu handicap, a dreptului de petiționare și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, precum și respectarea prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

- Recomandarea nr. 21 din 18 august 2014, adresată directorului Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Tileagd și inspectorului școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Bihor, referitoare la respectarea dispozițiilor constituționale privind protecția copiilor și a tinerilor.

- Recomandarea nr. 22 din 22 august 2014, adresată primarului comunei Lețcani, județul Iași, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.
- Recomandarea nr. 23 din 9 octombrie 2014, adresată directorului Complexului Muzeal de Științele Naturii „Răsvan Angheluță” Galați, referitoare la respectarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică.
- Recomandarea nr. 24 din 16 octombrie 2014, adresată primarului Sectorului 3 București, privind respectarea dreptului la informație, prevăzut de art. 31 din Constituție, precum și a dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare.
- Recomandarea nr. 25 din 23 octombrie 2014, adresată primarului comunei Belin, județul Covasna, privind dispunerea măsurilor legale în vederea respectării prevederilor Hotărârii Consiliului Local Belin nr. 2/2014, prin care se limitează numărul de câini ce pot fi ținută într-o gospodărie pe raza comunei Belin, județul Covasna.
- Recomandarea nr. 26 din 7 noiembrie 2014, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, referitoare la dispunerea măsurilor legale privind fenomenul supraaglomerării carcerale și condițiile de detenție în Penitenciarul Miercurea Ciuc.
- Recomandarea nr. 27 din 10 noiembrie 2014, adresată primarului comunei Budila, județul Brașov, referitoare la respectarea dreptului privind protecția persoanelor cu handicap.
- Recomandarea nr. 28 din 10 noiembrie 2014, adresată primarului municipiului Săcele, județul Brașov, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 44 și art. 52 din Constituție.
- Recomandarea nr. 29 din 17 noiembrie 2014, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și ministrului justiției, privind respectarea în Penitenciarul Târgu Jiu a prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
- Recomandarea nr. 30 din 17 noiembrie 2014, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și ministrului justiției, privind respectarea dreptului la ocrotirea sănătății prin asigurarea calității apei potabile în cazul persoanelor private de libertate din Penitenciarul Spital Jilava.
- Recomandarea nr. 31 din 17 noiembrie 2014, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu privire la respectarea dispozițiilor art. 47 din Constituție privind nivelul de trai.
- Recomandarea nr. 32 din 23 decembrie 2014, adresată directorului Direcției de Sănătate Publică Vâlcea și directorului Școlii Gimnaziale cu clasele I-VIII Colțești, comuna Alunu, județul Vâlcea, referitoare la încălcarea prevederilor art. 22 și art. 49 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și dreptul la protecție a copiilor și tinerilor.
- Recomandarea nr. 33 din 22 decembrie 2014, adresată primarului comunei Adamclisi, județul Constanța, referitoare la nerespectarea prevederilor constituționale

privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 44 și 52 din Constituție.

SECȚIUNEA a 3-a

RAPOARTE SPECIALE

În cursul anului 2014, Avocatul Poporului a întocmit 2 rapoarte speciale. Rapoarte se regăsesc (integral) și pe site-ul instituției Avocatul Poporului – *secțiunea Rapoarte speciale*. În cele ce urmează, vom menționa aspectele care au condus la întocmirea rapoartelor speciale și propunerile instituției Avocatul Poporului.

1. Raport special privind dreptul consumatorului de a fi informat asupra sursei de proveniență a apei de masă

Prin acest Raport special, Avocatul Poporului a propus modificarea legislației privind etichetarea apei potabile îmbuteliate, alta decât apa minerală naturală sau decât apa de izvor, comercializată sub denumirea de apă de masă, prin înlăturarea prevederilor contradictorii și completarea normelor legale. În acest sens, s-a apreciat ca fiind necesară indicarea pe eticheta apelor de masă a sursei de unde provine respectiva apă, fără a crea confuzii cu apa minerală naturală și fără a induce în eroare consumatorul asupra localizării geografice a apei, mai exact, de unde distribuitorul sau comerciantul procură apa potabilă ce o îmbuteliază și o oferă spre vânzare publicului consumator.

Etichetele recipientelor de plastic în care se comercializează apa de masă trebuie să conțină informații corecte și nu să se omită voit înscrierea unor informații esențiale. Aceasta cu atât mai mult cu cât legea prevede evitarea unor confuzii cu apa minerală naturală sau cu apa de izvor, trebuie să se menționeze pe etichetă sursa de unde provine acea apă, întrucât este o informație esențială în alegerea de către consumator a unui anumit tip de apă potabilă din comerț.

Legislația actuală nu reglementează obligativitatea indicării sursei de proveniență pe eticheta apei de masă.

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a apreciat că se impune *modificarea cadrului legislativ privind etichetarea apei potabile îmbuteliate, alta decât apa minerală naturală sau decât apa de izvor*, prin completarea Normelor metodologice din 7 februarie 2002 privind etichetarea alimentelor, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 106/2002, și a Normelor de igienă din 20 februarie 2007 privind apele potabile îmbuteliate, altele decât apele minerale naturale sau decât apele de izvor, comercializate sub denumirea de apă de masă, aprobate prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 341/2007.

2. Raport special privind respectarea drepturilor copiilor privați de libertate în România

Raportul special a fost realizat cu sprijinul tehnic al UNICEF România. Studiul prezentat în raportul special și-a propus să determine dacă și în ce măsură sunt respectate drepturile copiilor privați de libertate în România, prin analiza percepțiilor acestora în legătură cu cele mai importante aspecte ale drepturilor la siguranță, demnitate umană, acces la asistență juridică, separarea de adulți, asistență medicală și servicii pentru promovarea sănătății, educație și menținerea legăturii cu familia și comunitatea pe perioada detenției.

Raportul este structurat în cinci secțiuni: cadrul legal din România care privește copiii privați de libertate, printr-o dublă comparație; specificul diferitelor unități de deținere aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor din România, care au în custodie copii aflați în arest preventiv sau condamnați definitiv; metodologia studiului și prezentarea rezultatelor; concluziile studiului și recomandări pentru autoritățile publice și alte organizații.

Datele au fost culese cu un instrument mixt – un chestionar cu întrebări deschise încorporate, pentru care răspunsurile au fost înregistrate audio sau prin note de mână. Instrumentul a fost structurat folosind ordinea cronologică a evenimentelor: prima parte acoperă aspecte privind viața copilului înainte de încarcerare, urmată de întrebări privind ancheta poliției, arestul preventiv, judecata și detenția după condamnare. Întrebările au fost formulate cât mai scurt și cât mai simplu posibil, folosind termeni ușor de înțeles, pentru a facilita răspunsurile copiilor. Instrumentul a fost administrat de 13 operatori de teren, care au fost anterior instruiți în cadrul unui program de două zile organizat de UNICEF România. Un eșantion reprezentativ de 101 copii privați de libertate au fost intervievați în 2 centre de reeducare și 4 penitenciare pentru minori și tineri din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor. Studiul a utilizat eșantionarea stratificată multistadială, cu straturi precum unitatea de deținere, genul, vârsta, nivelul de educație înainte de încarcerare și statutul juridic.

Recomandările formulate de Avocatul Poporului au vizat:

- * Creșterea alocării bugetare către unitățile de arest și deținere, concomitent cu elaborarea și aplicarea unei metodologii de priorizare a cheltuielilor, astfel încât măsurile care asigură nemijlocit respectarea drepturilor copiilor să fie susținute cu precădere;

- * Adoptarea proiectului de lege privind înființarea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție;

- * Adoptarea de urgență, la instanțele de judecată, a măsurilor organizatorice necesare pentru a asigura ne-expunerea copiilor învinuiți în spații în care se judecă alte cauze;

- * Verificarea modului în care se asigură minorilor asistența juridică în timpul anchetei și adoptarea și aplicarea măsurilor necesare pentru ca toți copiii să primească asistența juridică, inclusiv măsura monitorizării;

- * Elaborarea și punerea în aplicare cu transparență a unei politici de toleranță zero față de actele de violență împotriva copiilor, pe parcursul arestării, procedurilor penale și detenției;

* Elaborarea și punerea în aplicare cu transparență a unor protocoale de raportare în siguranță de către copii a actelor de violență, precum și a unui protocol pentru asigurarea protecției de rele tratamente ca urmare a raportării;

* Îmbunătățirea și standardizarea recrutării, a instruirii, supravegherii și testării profesionale a personalului custodial;

* Instituirea și aplicarea unor măsuri de prevenire și descurajare (măsuri educative, de monitorizare) a actelor de violență între copii, în timpul custodierii lor în centrele de reținere și arest preventiv, în centrele de reeducare și cele de detenție, inclusiv implementarea unei metodologii pentru identificarea copiilor vulnerabili și luarea de măsuri preventive pentru protecția acestora;

* Elaborarea și aplicarea unor practici de încurajare și recompensare a comportamentelor pozitive, pro-sociale în timpul detenției, concomitent cu popularea mediului de reclusiune cu modele pozitive – respectiv cu un personal corect, obiectiv, non-violent, motivat de „îndreptarea” conștientă, prin mijloace pozitive, a copiilor delincvenți;

* Asigurarea școlarizării tuturor copiilor custodiați și/sau formarea lor profesională, fără excepții;

* Includerea, în planurile de formare profesională elaborate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, a unor activități special destinate categoriei minorilor privați de libertate, adecvate nivelului de pregătire școlară al acestora și ținând cont de analizele pieței de muncă;

* Planificarea și alocarea de resurse financiare și materiale pentru multiplicarea și diversificarea oportunităților de învățare socială pentru copiii privați de libertate;

* Identificarea și punerea în aplicare de măsuri pentru asigurarea accesului la servicii speciale de consiliere a copiilor privați de libertate;

* Formalizarea cadrului instituțional necesar reintegrării sociale a deținuților, prin aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și asumarea acesteia la nivel național.

SECȚIUNEA a 4-a

SESIZĂRI DIN OFICIU

În anul 2014, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în **56** de cazuri, prezentate atât prin intermediul mijloacelor de informare în masă, cât și din activitatea desfășurată de experții și consilierii instituției.

Cu titlu de exemplu, amintim câteva sesizări din oficiu, mai importante, restul fiind detaliate în cadrul prezentării domeniilor de activitate:

• Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, ca urmare a apariției în data de 15 iulie 2014, în ediția electronică a cotidianului “Adevărul”, a unui articol potrivit căruia, un polițist din comuna Țibănești, județul Iași era anchetat de procurorii ieșeni pentru purtare abuzivă, după ce ar fi umilit și bătut un adolescent de 15 ani, diagnosticat cu handicap psihic sever.

Potrivit informațiilor apărute în presă, incidentul ar fi avut loc în urmă cu aproximativ un an, când minorul se afla într-un magazin alimentar din Țibănești, alături de alți copii, de unde ar fi luat un pachet de țigări de pe tezgheaua magazinului, motiv pentru care polițistul și patronul magazinului (prezent la fața locului) ar fi decis să-i aplice o corecție.

În finalul articolului, se menționa că, minorul a stat mai multă vreme internat în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, unde a primit ajutor de specialitate de la un psiholog.

Față de cele prezentate, s-au întreprins demersuri la Inspectoratul Județean de Poliție Iași și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, care ne-a comunicat că, adolescentul în vârstă de 15 ani, implicat în incident este ocrotit la Centrul de Plasament C. A. Rosetti Iași. Totodată, s-a precizat că bunica paternă a sesizat faptul că nepotul său a venit acasă bătut, prezentând urme de lovituri pe tot corpul, pe față și cu un ochi tumefiat și a solicitat consilierea copilului și evaluarea psihoemoțională a acestuia. Concomitent, bunica paternă a depus o sesizare și către Inspectoratul de Poliție Județean Iași pentru a se lua toate măsurile și pentru cercetarea faptelor și împrejurărilor evenimentului, respectiv infracțiunile de lovire și abuz în serviciu, comise de polițistul în cauză, prezentând certificat medico-legal.

DGASPC Iași a informat-o pe bunica copilului că minorul prezintă simptomatologie de stres și anxietate generalizată ca urmare a abuzurilor fizice, cât și cu privire la continuarea consilierii, în vederea restabilirii stării de suferință psihică a copilului.

Întrucât copilul a fost victima abuzurilor din partea unui reprezentant al poliției de pe raza comunei de domiciliu, dosarul de cercetare penală a fost transferat de Inspectoratul de Poliție Județean Iași către Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași pentru instrumentare și soluționare.

Inspectoratul de Poliție Județean Iași ne-a comunicat că petiția bunicii minorului, împreună cu materialul de verificare au fost înaintate spre competentă soluționare la Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, întrucât se reclamau aspecte de natură penală, iar unele dintre persoanele reclamate, respectiv agentul de poliție, din cadrul Postului de Poliție Țibănești, făcea parte din structura Poliției Judiciare. Șeful Inspectoratului de Poliție Județean Iași a dispus prin Dispoziție, declanșarea cercetării prealabile față de agentul de poliție. Cercetarea prealabilă a fost suspendată până la soluționarea definitivă a cauzei penale.

Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași ne-a comunicat că probatoriul efectuat în cauză a condus la concluzia că există indicii temeinice care confirmă bănuiala rezonabilă că faptele pentru care s-a început urmărirea penală *in rem* au fost săvârșite de către agentul de poliție.

● Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în urma apariției articolului *Elev de 12 ani bătut crunt după ora de Educație Fizică. Directorul școlii și profesorul de sport, anchetati de Poliție*, publicat în ziarul Adevărul. În articol se relatează o situație de abuz asupra unui minor prin săvârșirea de acte de violență de către directorul Școlii cu clasele I-VIII „Axinte Uricariul” din comuna Scânteia, județul Iași.

Față de cele prezentate, s-au întreprins demersuri la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, Secția 2 Poliție Rurală Ciurea din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Iași și la Inspectoratul Școlar Județean Iași.

În urma demersurilor întreprinse, Inspectoratul Școlar Județean Iași a precizat că s-a autosesizat cu privire la situația de la Școala Gimnazială „Axinte Uricariul” Scânteia, iar rezultatele cercetărilor au fost consemnate într-un raport, în care se preciza că în timpul cercetărilor efectuate de echipa de inspectori, directorul unității de învățământ și-a dat demisia din funcția de conducere. Prin acest raport s-a concluzionat că nu există nici un dubiu cu privire la faptul că directorul l-ar fi lovit pe elev.

Prin Hotărârea consiliului de administrație al Școlii Gimnaziale „Axinte Uricariul” Scânteia, profesorul în cauză a fost sancționat administrativ, conform dispozițiilor legale în materie. Totodată, minorul a fost evaluat psihologic, iar în data de 5 august 2014, a avut loc o întrevedere cu mama acestuia, în urma căreia i s-a adus la cunoștință faptul că minorul necesită includerea într-un program de consiliere, în vederea identificării strategiilor de rezistență la stres, de creștere a stimei și încrederii în sine.

Secția 2 Poliție Rurală Ciurea a precizat că aspectele sesizate fac obiectul unui dosar penal, în care profesorul este cercetat sub aspectul comiterii infracțiunilor de lovire sau alte violențe și purtare abuzivă. Dosarul penal se află în lucru la Postul de Poliție Scânteia, iar după finalizarea cercetărilor va fi înaintat la Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași cu propuneri legale.

● Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în urma apariției în Ziarul Adevărul a unui articol în care era descrisă situația unei familii (2 adulți și 3 copii), din comuna Răstoaca, județul Vrancea, care în urma inundațiilor din luna mai 2014 locuiește într-un container, fără nicio sursă de încălzire.

Potrivit articolului de presă, gospodăria familiei a fost distrusă în totalitate de inundațiile din luna mai 2014, iar autoritățile locale nu au întreprins nicio măsură de sprijin.

Pentru verificarea celor prezentate în mass-media, s-au întreprins demersuri la Primăria comunei Răstoaca, județul Vrancea cu privire la măsurile dispuse pentru construirea unei locuințe pentru familia respectivă, înainte de venirea iernii.

Autoritatea sesizată ne-a informat că a ajutat familia cu proiectul casei, autorizația de construire, transportul molozului rezultat de la vechea construcție, înscrierea în cartea funciară, intabularea dreptului de proprietate asupra imobilului și materiale de construcții (balast, B.C.A., nisip), iar în luna noiembrie 2014, locuința se afla în stadiul montării acoperișului. În plus, O.N.G. Habitat a donat diverse materiale necesare finalizării construcției.

CAPITOLUL IV

ACTIVITATEA INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI ÎN DOMENIUL CONTROLULUI CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGILOR ȘI ORDONANȚELOR GUVERNULUI

Activitatea instituției Avocatul Poporului în domeniul controlului de constituționalitate a legilor și ordonanțelor, asigurat în România de către Curtea Constituțională, în calitate de garant al supremației Constituției, s-a concretizat prin formularea a 909 puncte de vedere, prin ridicarea direct în fața Curții Constituționale a 3 excepții de neconstituționalitate și a unei obiecții de neconstituționalitate și prin analizarea unui număr de 310 de legi, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, înainte de promulgare.

Totodată, a fost analizat un important număr de petiții prin care petenții au solicitat Avocatului Poporului sesizarea directă a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din acte normative (611 petiții).

I. *Obiecții de neconstituționalitate*

În exercitarea atribuțiilor sale Avocatul Poporului a examinat un număr de **310 proiecte de legi**, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, anterior promulgării acestora.

În cursul anului 2014, în conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a formulat *obiecția de neconstituționalitate, referitoare la Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5), art. 26, art. 53 alin. (2) și art. 147 alin. (4) din Constituția României.*

Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice (PL-x nr. 277/2014) reglementa norme privind: înregistrarea utilizatorilor de cartele preplătite; colectarea și stocarea datelor utilizatorilor de servicii de comunicații; condițiile de realizare a operațiunilor tehnice specifice și responsabilitățile corespunzătoare ce revin furnizorilor de servicii de comunicații electronice; termenul de păstrare a datelor cu caracter personal ale utilizatorilor conectați la punctele de acces de internet puse la dispoziție de persoanele juridice și instituirea unor sancțiuni pentru încălcarea unor obligații prevăzute de lege.

Actul normativ pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice instituia în sarcina persoanelor juridice care pun la dispoziția publicului puncte de acces la internet atât *obligația de a identifica utilizatorii conectați la aceste puncte de acces*, cât și *obligația de a stoca pentru o perioadă de 6 luni de la data reținerii acestora a datelor cu caracter personal, obținute*

prin reținerea datelor de identificare ale utilizatorului sau a numărului de telefon, prin plata cu card-ul bancar sau orice altă procedură de identificare care asigură direct sau indirect cunoașterea identității utilizatorului.

a) Examinând dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, prin raportare la art. 147 alin. (4) din Constituție, Avocatul Poporului a apreciat că soluția legislativă referitoare la *obligatia de a stoca datele cu caracter personal pentru o perioadă de 6 luni de la data reținerii acestora este afectată de un viciu de constituționalitate din perspectiva considerentelor reținute în Decizia Curții Constituționale nr. 1258/2009*, privitoare la termenul de stocare pentru o perioadă de 6 luni a datelor de trafic și de localizare a persoanelor fizice și juridice, prevăzut de Legea nr. 298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.

În esență, referitor la termenul de 6 luni de stocare a datelor cu caracter personal, Curtea Constituțională a arătat, în considerentele Deciziei nr. 1258/2009, că Legea nr. 298/2008, în ansamblul ei, instituie o regulă în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, și anume aceea a reținerii acestora în mod continuu, pe o perioadă de 6 luni de la momentul interceptării lor. În aceste condiții, obligația de reținere a datelor, pe o perioadă de 6 luni, reglementată de Legea nr. 298/2008 cu titlu de excepție sau derogare de la principiul protejării datelor cu caracter personal și al confidențialității lor, prin natura, întinderea și domeniul ei de aplicare, goleşte de conținut acest principiu.

Totodată, în considerentele deciziei menționate, Curtea Constituțională a reținut că Legea nr. 298/2008, astfel cum este redactată, este de natură să afecteze, chiar și pe cale indirectă, exercițiul drepturilor sau al libertăților fundamentale, în speță al dreptului la viață intimă, privată și de familie, dreptul la secretul corespondenței și libertatea de exprimare, într-o manieră ce nu corespunde cerințelor stabilite de art. 53 din Constituția României.

În acest context, trebuie avută în vedere jurisprudența Curții Constituționale, care a stabilit că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, vizează nu numai dispozitivul, ci și *considerentele* pe care se sprijină acesta. Astfel, Curtea Constituțională a reținut că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. În consecință, *Parlamentul are obligația de a respecta cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei pronunțate în materie* (Decizia nr. 1/1995 și nr. 1415/2009).

b) În ceea ce privește atingerea adusă principiului garantării și ocrotirii vieții intime, familiale și private de către autoritățile publice și principiului proporționalității prevăzut expres de art. 53 alin. (2) din Constituție, am apreciat, în acord cu jurisprudența Curții Constituționale că *instituirea unei reguli în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, și anume aceea a reținerii acestora în mod continuu, pe o perioadă de 6*

luni de la momentul interceptării lor este de natură să golească de conținut art. 26 din Constituție privind dreptul la viață intimă, familială și privată.

Legea criticată instituie ca regulă reținerea datelor în mod permanent, pentru o perioadă de 6 luni. Prin urmare, reglementarea unei obligații pozitive care privește limitarea în mod neconținut a exercițiului dreptului la viață intimă, familială și privată aduce atingere esenței acestuia. Persoanele fizice, utilizatori în masă ai serviciilor de comunicații electronice sau de rețele publice de comunicații, sunt supuse în permanență acestei ingerințe în exercițiul drepturilor lor.

În materia drepturilor personale, cum sunt dreptul la viață intimă, familială și privată precum și a prelucrării datelor cu caracter personal, regula este aceea a garantării și respectării acestora, respectiv a confidențialității, statul având, în acest sens, obligații majoritar negative, de abținere, prin care să fie evitată, pe cât posibil, ingerința sa în exercițiul dreptului sau al libertății. Obligația de stocare a datelor cu caracter personal golește însă de conținut acest principiu.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu Cauza Prințul Hans-Adam II de Lichtenstein împotriva Germaniei, 2001, s-a decis că statele membre semnatare ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, *nu teoretice și iluzorii, măsurile legislative adoptate urmărind apărarea efectivă a drepturilor*. Obligația legală care impune reținerea în mod continuu a datelor cu caracter personal transformă însă excepția de la principiul protejării efective a dreptului la viață intimă, familială și privată în regulă absolută.

Pe cale de consecință, se impune și examinarea în cauză a respectării principiului proporționalității, o altă cerință imperativă necesar a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale, prevăzută expres de art. 53 alin. (2) din Constituție. Acest principiu impune ca măsura de restrângere să fie în acord cu situația care a determinat aplicarea ei și, totodată, să înceteze o dată cu dispariția cauzei determinante.

Legea criticată impune obligația reținerii datelor în mod continuu, fără a se avea în vedere necesitatea încetării măsurii de limitare odată cu dispariția cauzei ce a determinat luarea acestei măsuri. *Ingerința asupra exercitării libere a dreptului are loc neîncetat și independent de producerea unui anumit fapt justificator, a unei cauze determinante și numai în scopul desfășurării unei eventuale cercetări penale ori pentru cunoașterea, prevenirea, contracararea riscurilor ori amenințărilor la adresa securității naționale.*

Prin Decizia nr. 1258/2009, Curtea Constituțională a subliniat că nu utilizarea justificată este cea care, în sine, prejudiciază într-un mod neacceptabil exercitarea dreptului la viață intimă, ci obligația legală cu caracter continuu, general aplicabilă, de stocare a datelor. Această operațiune privește în egală măsură pe toți destinatarii legii, indiferent dacă au săvârșit sau nu fapte penale sau dacă sunt sau nu subiectul unor anchete penale, ceea ce este de natură să răstoarne prezumția de nevinovăție și să transforme *a priori* toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice sau de rețele publice de comunicații în persoane susceptibile de săvârșirea unor infracțiuni de terorism sau a unor infracțiuni grave.

Legea criticată are o largă aplicabilitate - practic, asupra tuturor persoanelor fizice utilizatoare ale serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, astfel că nu poate fi considerată ca fiind conformă prevederilor din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la garantarea drepturilor la viață intimă, familială și privată.

Drepturile individuale nu pot fi exercitate *in absurdum*, ci pot constitui obiectul unor restrângeri care sunt justificate în funcție de scopul urmărit. Limitarea exercițiului unor drepturi personale în considerarea unor drepturi colective și interese publice, ce vizează siguranța națională, ordinea publică sau prevenția penală, a constituit în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, astfel încât să fie menținut un just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Klass și alții împotriva Germaniei, 1978, a decis că luarea unor măsuri de supraveghere, fără garanții adecvate și suficiente, poate duce la "distrugerea democrației sub pretextul apărării ei".

c) Referitor la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, am precizat următoarele:

Prin dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală („în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”) se instituie o obligație generală, impusă tuturor subiecților de drept, inclusiv puterii legiuitoare, care, în activitatea de legiferare, trebuie să respecte Legea fundamentală a țării și să asigure calitatea legislației. Este evident că pentru a fi aplicat în înțelesul său, un act normativ trebuie să fie precis, previzibil și totodată să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi.

În acord cu principiul general al legalității, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, inclusiv sub aspectul stabilității acesteia, instituind și o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le respecte pentru asigurarea acestor exigențe (Curtea Europeană a Drepturilor Omului: Sunday Times contra Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Reckvenyi contra Ungariei, 1999, Rotaru împotriva României, 2000, Damman împotriva Elveției, 2005). Or, Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice nu reglementează criteriile obiective pe baza cărora trebuie stabilită durata stocării datelor cu caracter personal, astfel încât să fie garantată limitarea sa la strictul necesar.

În completare, am apreciat că legea criticată nu prevede garanții suficiente care să permită asigurarea unei protecții eficiente a datelor față de riscurile de abuz, precum și față de orice accesare și utilizare ilicită a datelor cu caracter personal.

Prin Decizia nr. 461 din 16 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu numărul 775 din data de 24 octombrie 2014 Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate și constatat că Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice este neconstituțională, în ansamblul ei.

II. Excepții de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului

În cursul anului 2014, Avocatul Poporului a ridicat 3 excepții de neconstituționalitate referitoare la:

1. Prevederile Legii nr. 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța, care, în opinia Avocatului Poporului, erau neconstituționale prin raportare la dispozițiile art. 136 alin. (1) și alin. (2) și art. 121 alin. (2) din Constituție.

Actul normativ criticat avea următorul cuprins: "Art. 1 Se aprobă transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța către Consiliul Local al Municipiului Constanța. Art. 2 Transmiterea acțiunilor se face pe bază de protocol încheiat între Ministerul Transporturilor și Consiliul Local al Municipiului Constanța. Art. 3 În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Adunarea generală a acționarilor a Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța va proceda la înscrierea mențiunilor necesare la oficiul registrului comerțului, în condițiile legii. Art. 4 (1) Consiliul Local al Municipiului Constanța exercită toate drepturile și execută toate obligațiile ce decurg din calitatea de acționar minoritar la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța. (2) Reprezentanții Consiliului Local al Municipiului Constanța în Adunarea generală a acționarilor a Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța sunt numiți și revocați prin hotărâre a consiliului local, iar membrii consiliului de administrație sunt numiți proporțional cu participarea la capitalul social și sunt revocați prin hotărâre a Adunării generale a acționarilor a Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța."

Referitor la încălcarea art. 136 alin. (1) și alin. (2) și art. 121 alin. (2) din Constituție, am precizat următoarele:

Potrivit prevederilor art. 136 alin. (1) și (2) din Constituție, "Proprietatea este publică sau privată", iar "Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale".

"Unitățile administrativ-teritoriale (comunele, orașele, municipiile și județele - n.r.) sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu. Acestea sunt subiecte juridice de drept fiscal, titulare ale codului de înregistrare fiscală și ale conturilor deschise la unitățile teritoriale de trezorerie, precum și la unitățile bancare. Unitățile administrativ-teritoriale sunt titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii" (art. 21 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001).

Potrivit dispozițiilor constituționale ale art. 121 alin. (2) *"Consiliile locale și primarii funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe"*.

Prin urmare, consiliile locale și primarii aleși sunt autorități ale administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, și funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe.

Potrivit art. 1 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 215/2001, autoritățile deliberative sunt: *"consiliul local, consiliul județean, Consiliul General al Municipiului București, consiliile locale ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale municipiilor"*.

În acord cu prevederile constituționale și legale mai sus menționate, o autoritate publică locală, cum este în speță, Consiliul Local al Municipiului Constanța, nu poate fi titular al unui drept decurgând din raporturile cu alte persoane juridice, titulare ale unor astfel de drepturi putând fi doar unitățile administrativ teritoriale.

Consiliul Local al Municipiului Constanța - autoritate deliberativă - nu are patrimoniu propriu, nefiind, astfel, în măsură a fi titularul dreptului de proprietate asupra pachetului de acțiuni în cadrul Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța. Singurele în măsură a fi titular al dreptului de proprietate asupra pachetului de 20% din acțiunile deținute în cadrul Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța nu pot fi decât statul sau unitatea administrativ teritorială.

În acest context, am apreciat că transmiterea unei părți din patrimoniul statului către o entitate care nu poate fi titular al dreptului de drepturi și obligații, constituie o încălcare a dreptului de proprietate privată al statului, din prisma beneficiarului dreptului, care nu poate fi titular de drepturi și obligații, iar pe de altă parte, față de efectele generate de actul normativ, statul a fost prejudiciat, dreptul său de proprietate asupra unei părți din patrimoniul privat fiind diminuat și transmis unei entități fără personalitate juridică.

Pe cale de consecință, am considerat că prin transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța, *se aduce atingere dreptului de proprietate al statului și al unităților administrativ-teritoriale, astfel cum este prevăzut de art. 136 alin. (2) din Constituție, întrucât titularii dreptului de proprietate nu pot fi decât statul și unitățile administrativ-teritoriale, respectiv comune, orașe, municipii și județe, iar nu consiliile locale sau consiliile județene, care sunt autorități deliberative*. A se vedea în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 117/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct. 1 și pct. 9 din Legea nr. 643/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2002 privind asigurarea condițiilor de funcționare a centralelor termice și electrice de termoficare aflate în administrarea consiliilor județene și locale.

Prin Decizia nr. 574 din 16 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că Legea nr. 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" - S.A. Constanța, reprezentând 20% din capitalul

social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța este neconstituțională în ansamblul său.

2. *Dispozițiile art. 112¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal, potrivit căruia "Confiscarea extinsă se dispune dacă este îndeplinită și condiția ca valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, să depășească în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit.*

În opinia Avocatului Poporului, textul legal criticat contravine dispozițiilor art. 147 alin. (7) din Constituție și art. 15 alin (2) din Legea fundamentală, pentru următoarele considerente:

Art. 112¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal are un conținut identic cu art. 118² alin. (2) lit. a) din Codul penal din 1969, așa cum a fost modificat prin Legea nr. 63 din 17 aprilie 2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care avea următorul cuprins: "*(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit*" (...).

Prin Decizia nr. 356/2014 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din data de 22 septembrie 2014, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 118² alin. (2) lit. a) din Codul penal din 1969 *sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.*

a) Examinând dispozițiile art. 112¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal, prin raportare la art. 147 alin. (4) din Constituție, constatăm că soluția legislativă referitoare la una dintre condițiile dispunerii confiscării extinse și anume situația în care valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit, *este afectată de un viciu de constituționalitate din perspectiva considerentelor reținute în Decizia Curții Constituționale nr. 356/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118² alin. (2) lit. a) din Codul penal din 1969.*

În esență, referitor la măsura de siguranță a confiscării extinse, în considerentele Deciziei nr. 356/2014, Curtea Constituțională a reținut că această măsură de siguranță poate fi aplicată doar dacă atât infracțiunea care a determinat condamnarea, cât și actele anterioare acesteia din care provin bunurile ce fac obiectul confiscării extinse au fost comise după intrarea în vigoare a dispozițiilor Legii nr. 63/2012.

În acest context, trebuie avută în vedere jurisprudența Curții Constituționale, care a stabilit că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, vizează nu numai dispozitivul, ci și considerentele pe care se sprijină acesta. Astfel, Curtea Constituțională a reținut că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de

drept. În consecință, Parlamentul are obligația de a respecta cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei pronunțate în materie (Decizia nr. 1/1995 și nr. 1415/2009).

b) Referitor la principiul neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, precizăm că acesta are rolul de a asigura stabilitatea și securitatea raporturilor juridice. Prin urmare, numai o normă previzibilă poate determina în mod clar conduita subiecților de drept, destinatari ai legii. Tocmai de aceea, doctrina a statuat că o lege, odată adoptată, produce și trebuie să producă efecte juridice numai pentru viitor. Aceasta pentru simplul motiv că legea se adresează subiecților de drept, permițând sau interzicând și, bineînțeles, sancționând atitudinile deviate. Nu se poate pretinde unui subiect de drept să răspundă pentru comportamente și o conduită pe care a avut-o anterior intrării în vigoare a unei legi care reglementează această conduită. Subiectul de drept nu putea să prevadă ce va reglementa legiuitorul, iar comportamentul său este normal și firesc dacă se desfășoară în cadrul ordinii de drept în vigoare.

În considerarea celor de mai sus și având în vedere jurisprudența instanței de contencios constituțional, din care reiese că norma legală criticată nu poate retroactiva cu privire la confiscarea bunurilor dobândite înainte de intrarea ei în vigoare, chiar dacă infracțiunile pentru care s-a dispus condamnarea sunt comise după această dată, apreciem că dispozițiile art. 112¹ alin. (2) lit. a) sunt neconstituționale prin raportare la prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție. În speță, avem în vedere confiscarea extinsă a bunurilor dobândite anterior intrării în vigoare a Legii nr. 63/2012, întrucât după această dată autorii au cunoscut normele penale cu privire la confiscarea extinsă și au putut anticipa consecințele nerespectării acestora.

Pe cale de consecință, dacă s-ar dispune măsura confiscării extinse pentru bunurile dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012, s-ar încălca principiul neretroactivității legii consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție.

În data de 15 ianuarie 2015, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 112¹ alin. (2) lit.a) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr.286/2009 privind Codul penal.

3. Prevederile art. 56 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, potrivit cărora "Urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite de militari se efectuează, în mod obligatoriu, de procurorul militar. Procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanța competentă potrivit art. 44".

Avocatul Poporului a apreciat că prevederile legale criticate aduc atingere dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și art. 16 alin. (1).

În primul rând, art. 56 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală nu respectă exigențele constituționale care privesc calitatea legii, sub aspectul clarității, preciziei și previzibilității. Astfel, destinatarul normei nu poate identifica situațiile concrete în care urmărirea penală se efectuează de procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau

secțiilor militare ale parchetelor, din moment ce, art. 56 alin. (5) din Codul de procedură penală stipulează că procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, *față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor* comise de militari.

Or, este de principiu că legea trebuie să fie clară, precisă și previzibilă; mai mult, având în vedere importanța deosebită a fazei de urmărire în cadrul procesului penal, cu atât mai mult cu cât aceste cerințe trebuie să fie respectate cu strictețe pentru a nu determina o interpretare și aplicare diferită a normei cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari. Toate acestea demonstrează o lipsă de coerență a reglementărilor legale criticate.

În al doilea rând, în contextul inexistenței unei distincții clare a participanților la săvârșirea infracțiunilor comise de militari din perspectiva calității acestora, este evidentă lipsa clarității și previzibilității legii, prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă, ceea ce determină nesocotirea principiului egalității în drepturi prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție.

După cum am arătat mai sus, din textele de lege criticate reiese că procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari. Or, efectuarea urmăririi penale și față de un participant civil de către procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor este de natură să înfrângă principiul egalității în drepturi, dat fiind faptul că persoanele vizate de norma legală (participanții n.r.) nu se află în aceeași situație.

În realitate, nu este reglementată distinct și în mod riguros competența de urmărire penală a unor persoane având statut diferit și aflate într-o situație juridică diferită a acestora, și anume a participanților civili, față de cei militari.

Din această perspectivă nu se poate afirma că un participant civil se află în aceeași situație cu un participant militar, fiind evident că aceste persoane se află în situații diferite.

Referitor la principiul egalității, instanța de contencios constituțional a decis, în mod constant, că acesta nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit (de exemplu, Decizia nr. 102 din 6 iunie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 21 august 2000).

În cazul de față, persoanele nu se regăsesc în situații identice (participanți civili/participanți militari), astfel că se justifică în mod obiectiv și rezonabil un tratament juridic neomogen, principiul egalității în fața legii presupunând tocmai instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Or, în speță, este de necontestat faptul că cele două categorii de participanți (civili/militari) pe care legiuitorul nu le diferențiază, nu sunt în identice.

Pe cale de consecință, considerăm că lipsa calității de militar a unuia sau unora dintre participanți constituie o justificare rațională și rezonabilă a instituirii unui tratament juridic diferit în cazul acestora.

De altfel, din jurisprudența Curții Constituționale rezultă că instanța de contencios constituțional a făcut o delimitare clară între persoanele care au calitatea de civili și cele care au calitatea de militari (Decizia nr. 610 din 20 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 474 din 16 iulie 2007).

În sensul anchetării și judecării de către parchetele și instanțele civile a cauzelor în care alături de militari sunt implicați și civili, este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu Cauza Maszni împotriva României, 2006.

În contextul celor de mai sus, considerăm că dispozițiile art. 56 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care acestea nu se aplică și participanților civili la săvârșirea infracțiunilor comise de militari.

Până la data întocmirii prezentului Raport, excepția de neconstituționalitate cu privire la art. 56 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală nu a fost soluționată de Curtea Constituțională.

III. Puncte de vedere exprimate la solicitarea Curții Constituționale

Prevederile art. 19 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăd că, în cazul sesizării privind excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor care se referă la drepturile și libertățile persoanelor fizice, Curtea Constituțională va solicita și punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului. Totodată, dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, stabilesc că președintele Curții Constituționale va comunica încheierea prin care a fost sesizată Curtea Constituțională președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, indicându-le data până la care pot să trimită punctul lor de vedere. De asemenea, în temeiul art. 16 și art. 17 din Legea nr. 47/1992, republicată, Avocatul Poporului poate formula puncte de vedere asupra sesizărilor de neconstituționalitate privind legile, înaintea promulgării acestora, formulate de președintele uneia dintre Camerele Parlamentului sau Guvern.

În anul 2014, Avocatul Poporului a formulat un număr de 909 puncte de vedere.

Spețele în care s-a solicitat punctul de vedere al Avocatului Poporului au pus în discuție, în marea lor majoritate, ca și în anii anteriori, posibila contrarietate a unor dispoziții legale față de prevederile Constituției referitoare la: principiul egalității în drepturi, accesul liber la justiție, inclusiv dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, principiul separației puterilor în stat, dreptul la informație, libertatea individuală, prezumția de nevinovăție, dreptul la viață, integritate fizică și psihică, dreptul de proprietate, restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, principiul neretroactivității legii, dreptul la muncă, protecția socială a muncii, nivelul de trai, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, dreptul internațional și dreptul intern, tratate internaționale privind drepturile omului, integrarea în Uniunea Europeană etc., delegarea legislativă, dreptul la vot, dreptul de a fi ales, dreptul la educație etc.

Strict, în domeniul dreptului penal și al procedurii penale, precizăm că, odată cu intrarea în vigoare a Codului penal și a Codului de procedură penală la 1 februarie 2014, s-

au ridicat o serie de probleme de interpretare a normelor legale sau de constituționalitate cu privire: la aplicarea legii penale mai favorabile, procedura camerei preliminare, măsurile preventive etc., asupra cărora Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat prin decizii de dezlegare a unor probleme de drept, iar Curtea Constituțională s-a pronunțat prin decizii de admitere sau de respingere a excepțiilor de neconstituționalitate privind textele legale criticate sau a deciziilor instanței supreme.

Din analizarea încheierilor instanțelor judecătorești și a susținerilor scrise ale autorilor excepțiilor, s-a constatat că, în unele cazuri, în susținerea neconstituționalității unor prevederi legale nu au fost indicate normele din Constituție pretins încălcate prin textul criticat, or, art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, stabilește că sesizările adresate Curții Constituționale se fac în formă scrisă și trebuie motivate.

Referitor la cele de mai sus, precizăm că Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere în sensul constituționalității sau neconstituționalității prevederilor legale criticate.

În cursul anului 2014, în unele dintre punctele de vedere formulate la solicitarea instanței de contencios constituțional, Avocatul Poporului și-a exprimat opinia în sensul neconstituționalității unor texte legale care nu îndeplineau exigențele impuse de Legea fundamentală.

Cu titlu de exemplu, vom sublinia câteva dintre acestea:

1. Dispozițiile art. 336 alin. (1) din Codul penal, care au următorul conținut: *"(1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă"*.

Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere în sensul neconstituționalității prevederilor legale criticate, prin raportare la art. 1 alin. (5), art. 23 alin. (12) din Constituție și art. 7 paragraful I din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, prin dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală (*"În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie"*), se instituie o obligație generală, impusă tuturor subiecților de drept, care, în activitatea de legiferare, trebuie să respecte Legea fundamentală a țării și să asigure calitatea legislației. Este evident că pentru a fi aplicat în înțelesul său, *un text legal trebuie să fie precis, previzibil și totodată să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi. Lipsa de previzibilitate a legii izvorăște în general din modul neclar în care norma legală a fost redactată cât și ca efect al modului în care aceasta a fost consacrată legislativ.*

Principiul convențional al legalității incriminării și pedepsei, prevăzut de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este consacrat în dreptul intern pe cale constituțională și legislativă. Art. 23 alin. (12) din Constituție statuează că *"Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii."* Potrivit art. 2 din Codul penal: *"Legea penală*

prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală”.

După cum se poate observa, din modul în care au fost redactate aceste dispoziții legale rezultă ca nici o faptă nu poate fi considerată ca infracțiune dacă nu există o lege care să prevadă acest lucru (*nullum crimen sine lege*) și nici o sancțiune penală nu poate fi aplicată dacă ea nu era prevăzută de lege pentru fapta comisă (*nulla poena sine lege*).

Din cele de mai sus, rezultă că legiuitorul este obligat să legifereze prin texte precise, lipsite de echivoc. Infracțiunea trebuie să fie clar precizată, cu alte cuvinte, *pornind de la definirea acțiunilor sau omisiunilor care angajează răspunderea penală, trebuie să fie posibilă definirea acțiunilor sau inacțiunilor care angajează răspunderea penală, chiar dacă această definiție este dată de instanțele care interpretează dispoziția în cauză.*

În aceste condiții, am apreciat că o reglementare care să respecte prevederile art. 1 alin. (5), art. 23 alin. (12) din Constituție și art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, *constituie protecție împotriva arbitrariului factorilor implicați în această procedură.*

În speță, după cum se poate constata, stabilirea existenței sau inexistenței infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, depinde de o serie de factori străini conduitei persoanelor implicate (exemplu: celeritatea agenților de poliție, durata de timp necesară personalului medical să ajungă la locul producerii accidentului, distanța dintre locul acestuia și centrul medical unde urmează să fie prelevate mostrele biologice, preluarea pacientului și evaluarea stării de sănătate a acestuia, etc.).

Din textul legal criticat, rezultă că stabilirea gradului de îmbibație alcoolică, și implicit, încadrarea persoanei în sfera dreptului penal, depinde de momentul prelevării mostrelor biologice (care nu poate coincide întotdeauna cu momentul imediat săvârșirii faptei), or, stabilirea unui asemenea criteriu, aleatoriu și exterior conduitei persoanei, este în contradicție cu normele constituționale invocate.

Dat fiind aceste aspecte, am considerat că în condițiile redactării neclare a textului legal, aplicarea sa, riscă să fie supusă arbitrariului celor implicați atât în procedura de prelevare a mostrelor biologice cât și a organelor judiciare.

Având în vedere cele de mai sus, am apreciat că dispozițiile art. 336 alin. (1) din Codul penal sunt *neconstituționale*.

În data de 16 decembrie 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art.336 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională.

2. Prevederile art. 48 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, potrivit căroră ”Instanța poate stabili, prin încheierea prevăzută de art. 58 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ca avansarea remunerației curatorului să se facă de cealaltă parte, când o asemenea măsură este în interesul continuării procesului”.

Avocatul Poporului a opinat că prevederile art. 48 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, contravin art. 21 alin. (1) din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Potrivit art. 21 alin. (1) din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.

Libertatea legiuitorului de a stabili condițiile de acces liber la justiție nu este absolută, limitele libertății de reglementare fiind determinate de obligativitatea respectării normelor și principiilor privind drepturile și libertățile fundamentale și a celorlalte principii consacrate prin Legea fundamentală și prin actele juridice internaționale la care România este parte.

În reglementarea exercitării acestui drept legiuitorul are posibilitatea să impună anumite condiții de formă, ținând de natura și de exigențele administrării justiției, fără însă ca aceste condiționări să aducă atingere substanței dreptului sau să îl lipsească de efectivitate.

În acest context, este subînțeles că accesul liber la justiție permite depunerea oricărei cereri a cărei rezolvare este de competența instanțelor judecătorești. Caracterul legitim sau nelegitim al pretențiilor formulate în acțiunea în justiție va rezulta numai în urma judecării pricinii respective și va fi constatat prin hotărârea judecătorească. Folosind exprimarea *interese legitime*, textul constituțional nu pune o condiție de admisibilitate a acțiunii în justiție, ci obligă justiția să ocrotească numai interesele legitime (Drept constituțional și instituții politice, Ediția a VI-a revăzută și adăugită, vol. I, ed. Actami, București, 1995, Prof. univ. dr. Ioan Muraru, p. 223).

Referitor la dreptul la acces la un tribunal, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că statele contractante dispun în această materie, de o anumită marjă de apreciere. „Aparține însă Curții a statua, în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate (de state) nu restrâng accesul recunoscut individului (la un tribunal) în așa măsură încât dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile art. 6 paragraful 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit” (Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi și obligații, ed. ALL Beck 2005, Prof. dr. Corneliu Bîrsan, p. 461).

În practica sa, instanța europeană a statuat că atunci când accesul unui justițiabil este limitat prin jocul dispozițiilor legale sau în fapt, eventuala sa restricționare nu este incompatibilă cu dispozițiile art. 6 paragraful 1 cu respectarea a trei condiții: a) restricționarea să nu atingă substanța acestui drept; b) ea să urmărească un scop legitim; c) să existe un raport de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi și obligații, ed. ALL Beck 2005, Prof. dr. Corneliu Bîrsan, p. 471). Totodată, principiul accesului liber la justiție implică și adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, care să cuprindă cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.

Prin Hotărârea din 29 martie 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește că o normă este "*previzibilă*" numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita, iar prin Hotărârea din 26 aprilie 1979 pronunțată în Cauza Sunday Times contra Regatului Unit, aceeași Curte a decis că "*cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă*".

În acest context, privitor la dimensiunile principiului constituțional al accesului liber la justiție, considerăm că acesta trebuie discutat și în raport cu suportarea cheltuielilor legate de susținerea cauzei deduse judecății. Apreciem ca normală stabilirea unor taxe de timbru și înaintarea unor cheltuieli legate de efectuarea unor expertize, previzibile de altfel, dar considerăm că obligarea reclamantului la *avansarea remunerației curatorului*, constituie o măsură excesivă pentru justițiabil.

Aceasta în condițiile în care, reclamantul se află în situația de a fi obligat să suporte pe întreg parcursul procesului, onorariul unui curator (avocat în barou, care reprezintă interesele pârâtului), cuantumul acestuia neputând fi anticipat, dată fiind durata necunoscută a procesului.

Este adevărat că alin. (3) al art. 48 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 prevede că *sumele avansate cu titlu de remunerație a curatorului special se includ în cheltuielile de judecată și vor fi puse în sarcina părții care pierde procesul*, dar având în vedere că instituirea curatei speciale este prevăzută pentru cazuri speciale, probabilitatea ca reclamantul să-și recupereze sumele avansate este minimă dacă nu imposibilă, cel puțin, în ceea ce privește art. 167 din noul Cod de procedură civilă.

Tot la fel de adevărat, este și faptul că pentru instituția curatei speciale, Ordonanța de urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, cu modificările și completările ulterioare, nu are o prevedere expresă în sensul acordării ajutorului civil în cazul cheltuielilor legate de curatorul special, iar art. 49 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, cu modificările și completările ulterioare, prevede că în mod excepțional, în cazuri urgente, care nu suferă amânare și dacă nici nu sunt îndeplinite condițiile pentru a proceda potrivit alin. (2), instanța va încuviința *avansarea remunerației* cuvenite curatorului special din bugetul statului.

Toate acestea, în condițiile în care, există și ipoteza ca o persoană care se află în situația de a nu poate face față cheltuielilor unui proces, să se judece în contradictoriu cu un pârât, ale cărui interese sunt reprezentate de un curator special, și să nu se afle într-o situație excepțională, de caz urgent, care nu suferă amânare.

Or, așa cum s-a subliniat însă în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, simpla sa consacrare legală, chiar și la nivelul suprem, prin Constituție, nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole. Accesul la justiție trebuie să fie asigurat, în consecință, în mod efectiv și efice. Astfel, în cazul Airey contra Irlandei (1979), Curtea a considerat că *d-na Airey nu s-a bucurat de un acces efectiv la justiție, deoarece, raportat la situația patrimonială particulară a acesteia, ea nu avea posibilitatea de a-și angaja un apărător, iar statul nu acorda asistență juridică gratuită pentru tipul de cauze în care aceasta era implicată*.

Faptul că această împrejurare nu era generată de prevederile unui act normativ, ci de situația personală a acesteia nu putea fi considerat ca hotărâtor, conchizându-se în sensul că "un obstacol de fapt poate să încalce prevederile Convenției în aceeași măsură ca un obstacol juridic și anume obligații rezultând din Convenție cer uneori măsuri pozitive din partea statului". Fără a tranșa chestiunea asigurării unei asistențe judiciare în toate cazurile, Curtea Europeană a reținut totuși că, în acele spețe când apărarea unei persoane nu se poate realiza decât pe această cale, statul trebuie să ia măsuri pentru ca accesul la justiție să nu devină iluzoriu.

Față de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. 48 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru sunt neconstituționale.

Prin Decizia nr. 485 din 25 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României cu numărul 784 din data de 28 octombrie 2014, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate formulată.

3. Dispozițiile art. 159 alin. (3) din noul Cod penal, potrivit cărora "Împăcarea produce efecte numai cu privire la persoanele între care a intervenit și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței".

Examinând critica de neconstituționalitate a art. 159 alin. (3) din noul Cod penal, prin raportare la art. 16 alin. (1) și art. 15 alin. (2) din Constituție, am apreciat că aceasta sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi, adică faptelor săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014, data intrării în vigoare a noului Cod penal, în care s-a depășit momentul procedural al citirii actului de sesizare a instanței.

Prevederile art. 159 alin. (3) din noul Cod penal sunt de imediată aplicare și afectează principiul aplicării legii penale mai favorabile și egalitatea cetățenilor în fața legii prin aceea că retroactivează, fiind aplicabile discriminator faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi.

În jurisprudența Curții Constituționale, determinarea caracterului "mai favorabil" are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: cuantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură răspunderea penală, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. (Decizia Curții Constituționale nr. 1.483/2011).

Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la cauzele care înlătură răspunderea penală, în speță, prin împăcarea părților.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) din noul Codul penal, "*În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă*". Unul din criteriile care se are în vedere la stabilirea în concret a legii penale aplicabile în situația succesiunii de legi în timp este acela a intervenției unui caz de înlăturare a răspunderii penale, împrejurare în care se va aprecia ca fiind mai blândă legea penală care permite înlăturarea răspunderii penale ca efect al împăcării părților.

Prin înlăturarea răspunderii penale, se înlătură și acțiunea penală, dar acesta este un efect derivat, de ordin procesual, ce decurge din primul efect, din înlăturarea răspunderii penale, efect de ordin material. Prin urmare, împăcarea părților apare ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale și, pe cale de consecință, ca o cauză de înlăturare sau de neaplicare a pedepsei. Această cauză face să înceteze dreptul de a trage la răspundere penală și a obligației corespunzătoare.

De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 1.483/2011, a decis că o dispoziție penală este neconstituțională în măsura în care nu permite aplicarea legii penale mai favorabile tuturor situațiilor juridice născute sub imperiul legii vechi și care continuă să fie judecate sub legea nouă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că potrivit art. 15 alin. (2) din Constituție, *"Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile"*. Prin urmare, Legea fundamentală a statuat că, ori de câte ori există norme mai favorabile, acestea vor fi aplicabile fie retroactivând, fie ultraactivând (Decizia nr. 1092/2012).

Având în vedere cele de mai sus, am considerat că *prevederile art.159 alin. (3) din noul Cod penal sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi, adică faptelor săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014, data intrării în vigoare a noului Cod penal, în care s-a depășit momentul procedural al citirii actului de sesizare a instanței*.

Prin Decizia nr. 508 din 7 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu numărul 843 din data de 19 noiembrie 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (3) și a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înaintea datei intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit.

4. Dispozițiile art. II din Legea nr. 144/2012 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, potrivit căruia *"Tarifele de despăgubire prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare, aplicate și contestate în instanță până la data intrării în vigoare a prezentei legi se anulează"*.

Examinând critica de neconstituționalitate adusă dispozițiilor art. II din Legea nr. 144/2012, față de art. 16 din Constituție, am constatat că aceasta poate fi reținută, pentru motivele arătate în continuare:

Persoanele sancționate, contravenienții, - cei care au contestat în instanță tariful de despăgubire și cei care nu l-au contestat în instanță până la data intrării în vigoare a Legii nr. 144/2012 – se află în situații juridice similare, astfel încât nu există nici o justificare obiectivă și rezonabilă care să reclame o deosebire de tratament între cele două categorii de contravenienți, diferența de tratament juridic fiind nejustificată și nerezonabilă.

Instituirea unei asemenea soluții legislative apare ca un privilegiu conferit de legiuitor unei anumite categorii de contravenienți și anume celor care până la data de 27 iulie 2012 au contestat în instanță actul sancționator și ca un dezavantaj, nejustificat obiectiv sau rațional, în cazul celorlalți contravenienți, care din cauza necomunicării procesului-verbal în termenul legal de 30 de zile, nu au contestat în instanță până la data intrării în vigoare a Legii nr. 144/2012. Aceeași situație se constată și în cazul persoanelor cărora li se comunicase procesul verbal de contravenție, și se aflau în termenul de 15 zile în care aveau posibilitatea să îl conteste la instanța competentă.

Or, principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens, este și jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat în mod constant că *„violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite”*. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, numai atunci când autoritățile statale „introduc distincții între situații analoage și comparabile”, fără ca acestea să se bazeze pe „o justificare rezonabilă și obiectivă”.

Ținând seama de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. II din Legea nr. 144/2012, sunt constituționale în măsura în care nu se aplică și celor cărora nu li s-a comunicat procesul-verbal de sancționare în termen de 30 de zile de la data constatării contravenției sau celor care se aflau în termenul legal de 15 zile de contestare a procesului-verbal de contravenție.

Până la data întocmirii prezentului Raport, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate.

5. Dispozițiile punctului 51 din Anexa III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011 privind reglementarea condițiilor pentru vânzarea unor imobile, proprietate privată a statului, aflate în administrarea Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat", a imobilelor proprietate Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat", pentru reglementarea situației juridice a unor imobile, pentru reglementarea cheltuielilor de cazare în unele situații speciale, precum și pentru modificarea unor acte normative, potrivit cărora *„Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, pentru reglementarea situației juridice a unor imobile, pentru reglementarea cheltuielilor de cazare în unele situații speciale, precum și pentru modificarea unor acte normative, care are următorul cuprins: „Lista imobilelor din domeniul privat al statului, aflate în administrarea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, și a imobilelor proprietate proprie, propuse în vederea vânzării: pct. 51 Complex agroindustrial „Apahida” din comuna Apahida, Str. Libertății nr. 1, județul Cluj, cu*

terenul aferent, compus din; grup social; atelier preparate carne; atelier pentru lactate; bloc cu 12 apartamente; grajd taurine nr. 3; grajd taurine nr. 4; hală creștere pui; grajd comun; grajd pentru porcine la îngrășat; grajd maternitate scroafe + tineret; tabără vară pentru porcine; magazie cereale; bucătărie furaje; filtru sanitar; magazie cereale 1.000 t; centrală termică; fânar; păture pentru porumb; siloz suprafață 2.000 mp; depozit îngrășămintă; păture circulare pentru porumb; remize mașini + tractoare; atelier mecanic; șopron îngrășămintă chimice; platformă betonată; împrejmuire beton”.

Examinând critica de neconstituționalitate adusă dispozițiilor punctului 51 din anexa III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011, am constatat că aceasta poate fi reținută, prin raportare la art. 44 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011 instituie posibilitatea ca acele imobile, proprietate privată a statului aflate în administrarea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, care au situația juridică clarificată și nu sunt grevate de sarcini, să poată fi vândute. În acest sens, în anexa nr. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011 sunt prevăzute imobilele care urmează să fie vândute la licitație.

Potrivit art. 57 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, anexele fac parte integrantă din actul normativ, astfel încât acestea urmează a fi analizate.

Potrivit art. 44 din Constituție, dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Garantarea dreptului de proprietate impune reglementarea acelor măsuri care să îl apere pe titularul dreptului de proprietate de încălcările pe care le-ar putea suferi din partea statului, când acesta ar acționa împotriva sa de pe poziții de autoritate. Totodată, în raport și cu art. 20 alin. (1) din Constituție, textul trebuie interpretat extensiv, în acord cu art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, care folosește sintagma „respectarea bunurilor” aceasta putând acoperi atât „bunurile actuale”, cât și valori patrimoniale, inclusiv creanțe, în virtutea cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a beneficia efectiv de un drept de proprietate. Așa fiind, în domeniul protecției constituționale, reglementate de art. 44, intră dreptul de proprietate indiferent de modul de dobândire (accesiune, uzucapiune, moștenire, hotărâre judecătorească etc.).

Or, având în vedere că autorilor excepției li s-a recunoscut dreptul de proprietate asupra imobilului prevăzut la poziția 51 din anexa III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011, printr-o hotărâre judecătorească, considerăm că se încalcă dreptul de proprietate privată, prevăzut de art. 44 din Legea fundamentală.

Ținând seama de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile punctului 51 din anexa III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011 *sunt neconstituționale, în măsura în care se constată că reclamanților li s-a recunoscut dreptul de proprietate asupra unui imobil iar acesta se regăsește înscris pe lista celor propuse a fi scoase la vânzare în considerarea faptului că aparțin proprietății private a statului.*

Până la data întocmirii prezentului Raport, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate.

6. Dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2013 privind modificarea titularilor dreptului de administrare a unor imobile aflate în domeniul public și privat al statului și pentru modificarea unor acte normative.

Avocatul Poporului a apreciat că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2013 aduce atingere art. 1 alin. (5) și art. 115 alin. (4) din Constituție.

Astfel cum rezultă din Nota de fundamentare care însoțește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2013, existența situației extraordinare, de care textul constituțional condiționează posibilitatea Guvernului de a recurge la această modalitate de delegare legislativă, este justificată, în primul rând, de „necesitatea stringentă a identificării și transmiterii în administrarea Ministerului Apărării Naționale a unui imobil, proprietate a statului, care să corespundă exigențelor speciale ale cooperării internaționale în domeniul militar”. Totodată, se mai arată că s-au luat în considerare și „sprijinirea activității Bisericii Ortodoxe Române, instituție fundamentală a statului român, cu un rol esențial în apărarea identității naționale a poporului român, cât și necesitatea luării unor măsuri necesare pentru asigurarea desfășurării în condiții optime a activităților specifice ale Serviciului Român de Informații”.

În fine, se are în vedere și faptul că „neadoptarea măsurilor propuse prin prezenta ordonanță de urgență va genera efecte negative, concretizate în neîndeplinirea rolului și funcțiilor unor instituții de bază ale statului român”.

Astfel, aceste elemente cuprinse în nota de fundamentare nu sunt de natură să justifice adoptarea ordonanței de urgență, în condițiile stabilite de art. 115 alin. (4) teza întâi din Constituție. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2013 nu a fost motivată de necesitatea unei situații extraordinare a cărei reglementare nu putea fi amânată, ci a fost impusă de diverse situații privind îndeplinirea rolului și funcțiilor unor instituții de bază ale statului român. Aceste aspecte ce țin de oportunitatea adoptării reglementării nu satisfac exigențele art. 115 alin. (4) din Constituție, întrucât acesta este, prin definiție de natură subiectivă, și nu are, în mod necesar și univoc, caracter obiectiv, ci poate da expresie și unor factori subiectivi, de oportunitate. În acest sens, menționăm că legiuitorul constituant derivat, prin folosirea sintagmei „situație extraordinară” a încercat „restrângerea domeniului în care Guvernul se poate substitui Parlamentului, adoptând norme primare în considerarea unor rațiuni pe care el însuși este suveran să le determine”. Situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun, aspect întărit și prin adăugarea sintagmei „a căror reglementare nu poate fi amânată”, consacrandu-se, astfel *in terminis* imperativul urgenței reglementării. Or, considerăm că nu se constituie într-o situație extraordinară cazurile privind sprijinirea activității Bisericii Ortodoxe Române sau asigurarea desfășurării în condiții optime a activităților specifice ale Serviciului Român de Informații, aceste aspecte ținând de oportunitatea adoptării reglementării.

Așadar, situația avută în vedere de Guvern nu poate fi calificată ca fiind una extraordinară, astfel încât, pe cale de consecință, nu se poate susține nici existența unei urgențe în adoptarea reglementării criticate. Din contră, motivele care au stat la baza adoptării ordonanței de urgență sunt unele de oportunitate, care, în mod evident, nu pot fi invocate pentru adoptarea unei ordonanțe de urgență.

Având în vedere cele de mai sus, am considerat că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2013 sunt *neconstituționale*.

Până la data întocmirii prezentului Raport, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate.

7. Prevederile art. I pct. 39 și art. II din Legea nr. 288/2010 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, cu modificările și completările ulterioare, care dispun că:

Prevederile prezentei ordonanțe de urgență nu se aplică contractelor în curs de derulare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, cu excepția dispozițiilor art. 37¹, ale art. 66-69 și, în ceea ce privește contractele de credit pe durată nedeterminată existente la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, ale art. 50-55, ale art. 56 alin. (2), ale art. 57 alin. (1) și (2), precum și ale art. 66-71.

(1) Actele adiționale încheiate și semnate până la data intrării în vigoare a prezentei legi în vederea asigurării conformității contractelor cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 își produc efectele în conformitate cu termenii contractuali agreeți între părți.

(2) Actele adiționale nesemnate de către consumatori, considerate acceptate tacit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, își vor produce efectele în conformitate cu termenii în care au fost formulate, cu excepția cazului în care consumatorul sau creditorul notifică cealaltă parte în sens contrar, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale. Astfel, prin dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție se instituie o obligație generală, impusă tuturor subiectelor de drept, inclusiv puterii executive, care, în activitatea de legiferare, trebuie să respecte Legea fundamentală a țării și să asigure calitatea legislației. Este evident că pentru a fi aplicat în înțelesul său, un act normativ trebuie să fie precis, previzibil și totodată să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi.

În acord cu principiul general al legalității, prevăzut și de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în privința importanței asigurării accesibilității și previzibilității legii, inclusiv sub aspectul stabilității acesteia, instituind și o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le respecte pentru asigurarea acestor exigențe (Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza Sunday Times contra Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza Reckvenyi contra Ungariei, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, Hotărârea din 25 aprilie 2006, pronunțată în Cauza Dammann împotriva Elveției). Principiul previzibilității impune ca autoritățile publice să reglementeze relațiile sociale prin adoptarea de acte normative care să intre în vigoare, în cazuri justificate, după trecerea unei perioade rezonabile de timp, astfel încât să permită oricărei persoane să poată recurge la consultanță de specialitate în vederea adoptării unei atitudini potrivite. Lipsa unei asemenea exigențe a normelor juridice determină o nesiguranță a raporturilor juridice, care poate avea ca efect vătămarea drepturilor subiecților de drept vizați de ipoteza normei legale, mai ales că asigurarea securității

juridice trebuie observată cu mai mare strictețe în cazul regulilor cu implicații și consecințe financiare, încât cei vizați de acestea să cunoască precis întinderea obligațiilor impuse.

Or, faptul că statul a emis mai întâi o ordonanță de urgență care transpunea în mod corect Directiva 48/2008/CE, aceasta aplicându-se și contractelor în derulare, iar ulterior prin Legea nr. 288/2010 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010, s-a revenit precizând că dispozițiile ordonanței nu se aplică contractelor aflate în derulare, cu excepția câtorva articole, este de natură a crea imprevizibilitate și a deruta consumatorii, aceștia fiind supuși unor noi presiuni din partea instituțiilor bancare de a adera la actele adiționale în forma impusă de ele.

De asemenea, prevederile criticate pot fi considerate neconstituționale în raport cu art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât consumatorii care au contractele în curs de derulare la data intrării în vigoare a legii, nu au posibilitatea să prevadă că o reglementare ulterioară le va afecta însăși executarea obligației, prin faptul că, obligațiile stabilite prin contractul de credit o să devină extrem de oneroase, situație pe care consumatorul nu avea cum să o prevadă la încheierea contractului.

Prevederile legale criticate au fost reținute ca fiind neconstituționale și prin raportare la art. 16 din Legea fundamentală, întrucât discriminează aceeași categorie de persoane, și anume debitorii din contractele de credit pentru consumatori, în curs de executare, față de cei care încheie contractele după adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010. Aceste contracte sunt contracte cu executare succesivă în timp, orice obligație executată (rată) și-a produs efectele, în temeiul legii care a guvernat executarea ei, pentru toate celelalte obligații este aplicabilă legea în vigoare la acel moment. Așadar, pentru ambele categorii de debitori trebuie să se aplice aceeași lege (*tempus regit actum*).

În preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 se invocă oportunitatea modificărilor în sensul de a se evita posibilitatea declanșării procedurii de infringement de către Comisia Europeană împotriva României, modificările fiind în conformitate cu art. 11, art. 20 și art. 148 din Constituție. Or, sub niciun aspect, nici chiar al oportunității, aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 nu reglementează raporturile juridice care presupun o mai bună organizare a sistemului de credit bancar în România, ci, dimpotrivă, este în defavoarea consumatorilor.

În aceste condiții, art. I pct. 39 și art. II din Legea nr. 288/2010 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, cu modificările și completările ulterioare, *sunt neconstituționale*.

Prin Decizia nr. 639 din 11.11.2014, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții legale.

8. Prevederile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2013 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea unor acte normative.

În prezent, art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2013 este abrogat de art. 1, punctul 5 din Legea nr. 260/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2013 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea unor acte normative.

Având în vedere momentul ridicării excepției, am formulat punctul de vedere asupra prevederilor art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2013, care și-au produs efectele față de autoarea excepției de neconstituționalitate, potrivit principiului *tempus regit actum*.

În opinia Avocatului Poporului, fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să nu diferențieze impozitele pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni. Or, în cauza de față, cota de impozit pe venit este de 85% pentru veniturile reprezentând salarii/indemnizații/sume compensatorii acordate, în condițiile legii, cu ocazia încetării contractului de muncă, raportului de serviciu sau mandatului, angajaților cu funcții de conducere sau persoanelor care sunt numite în calitate de membru în consilii de administrație și consilii de conducere, în condițiile în care cota de impozitare este de 16% pentru toate celelalte drepturi salariale. În acest fel se ajunge la situația ca sarcina fiscală (impozit pe venit este de 85%) să nu fie nici rezonabilă și nici echitabilă.

Prin urmare, legiuitorul trebuie să adopte soluții identice, în materie fiscală fiind prevăzut la art. 56 alin. (2) că: *"sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale"*.

În plus, principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens, este și jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat în mod constant că *"violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite"*. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, numai atunci când autorităților statale *"introduc distincții între situații analoage și comparabile"*, fără ca acestea să se bazeze pe *"o justificare rezonabilă și obiectivă"*.

În aceste condiții, situația generată de prevederile legale criticate aduce atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii, întrucât acestea instituie diferențieri între persoanele cu funcții de conducere și care au drepturi salariale în baza unor raporturi de serviciu sau de mandat.

Ținând seama de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2013 sunt *neconstituționale*.

Până la data întocmirii prezentului Raport, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate.

9. Dispozițiile art. 8² alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2008 privind măsuri economico-financiare la nivelul unor operatori economici, cu modificările și completările ulterioare, care prevede următoarele: *"Organele de control ale Ministerului*

Finanțelor Publice prin aparatul propriu și/sau al Agenției Naționale de Administrare Fiscală sunt abilitate să constate contravențiile de la alin. (1) și să aplice sancțiunea prevăzută la alin. (2) conducătorilor operatorilor economici nominalizați la art. 1”.

Având în vedere momentul ridicării excepției, s-a formulat punctul de vedere asupra prevederilor criticate, care și-au produs efectele față de autorul excepției de neconstituționalitate, potrivit principiului *tempus regit actum*, la care se face mențiune în Decizia Curții Constituționale nr. 766/2011.

Avocatul Poporului a considerat că dispozițiile art. 8² alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2008, cu modificările și completările ulterioare, contravin art. 15 alin. (1) și art. 23 alin. (12) din Constituție, raportat la art. 6 alin. (2) din Convenția europeană a drepturilor omului.

Pentru nerespectarea unor prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2008, cu modificările și completările ulterioare, se aplică sancțiuni conducătorilor operatorilor economici. Întrucât la data constatării contravenției și aplicarea sancțiunii, pot exista alte persoane care asigură conducerea operatorului economic decât cea responsabilă de săvârșirea contravenției, considerăm că se încalcă atât prezumția de nevinovăție care constituie unul dintre principiile fundamentale ale procesului penal, cât și principiul universalității drepturilor, libertăților și îndatoririlor. Tocmai de aceea s-a impus abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2008, cu modificările și completările ulterioare, pentru a se asigura un nou cadru legal care să reglementeze activitatea economico-financiară și să cuprindă măsuri suplimentare referitoare la disciplina economico-financiară la nivelul unor operatori economici, precum și definirea clară a ariei de aplicabilitate. Menționăm că în prezent, potrivit art. 13 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2013, sancțiunea se aplică operatorilor economici prevăzuți la art. 1, după caz, urmând ca aceștia să recupereze atât contravaloarea amenzii, cât și eventualele prejudicii, în condițiile legii.

Ținând seama de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. 8² alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2008, cu modificările și completările ulterioare, *sunt neconstituționale, în măsura în care sancțiunile se aplică „conducătorilor operatorilor economici nominalizați la art. 1”.*

Prin Decizia nr. 411/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din data de 15 iulie 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „conducătorilor” cuprinsă în dispozițiile art. 8² alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2008 privind măsuri economico-financiare la nivelul unor operatori economici este *neconstituțională*.

10. Dispozițiile art. 322 pct. 4 teza a II-a din vechiul Cod de procedură civilă, potrivit căreia „*Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs atunci când evocă fondul, se poate cere (...) dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății (...)*”.

Avocatul Poporului a constatat că dispozițiile criticate nu oferă justițiabililor un mijloc procedural corespunzător pentru asigurarea reală a respectării accesului liber la

justiție și asigurării dreptului la apărare, în situația în care, fără evocarea fondului, a fost pronunțată o hotărâre judecătorească în baza unui înscris fals sau care conține date nereale.

Normele supuse controlului de constituționalitate limitează dreptul părții, care are, potrivit legii, legitimitatea procesuală de a formula calea de atac a revizuirii, de a invoca și supune controlului judiciar probleme esențiale privind modul de derulare a procesului civil. Consecințele efective ale unei asemenea limitări se produc atât asupra posibilității concrete a revizuentului de a-și exercita dreptul la apărare (prin verificarea, de către o jurisdicție superioară, a unei hotărâri judecătorești pronunțate fără evocarea fondului și întemeiată pe un înscris fals), cât și asupra instanței de control judiciar (lipsită de posibilitatea de a cenzura hotărârea judecătorească criticabilă pe calea revizuirii).

Textul legal criticat împiedică înfăptuirea justiției deoarece, având în vedere criteriile generale ale admisibilității cererii de revizuire, nu permite reformarea unei hotărâri pronunțate în recurs, fără evocarea fondului, hotărâre care continuă să producă efecte juridice, deși se sprijină pe un înscris care cuprinde date nereale, constatate ulterior de către organul de cercetare penală. O hotărâre judecătorească, deși definitivă și irevocabilă, nu poate fi considerată legală atât timp cât se întemeiază pe un înscris fals sau care conține date nereale. În acest context, facem precizarea că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că principiul stabilității raporturilor juridice nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unei ilegalități (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 404/2008). Așadar, în această situație, imposibilitatea revizuirii unei hotărâri judecătorești pronunțate, fără evocarea fondului, în temeiul unui act fals sau care conține date nereale generează incapacitatea de reparație a efectelor negative pe care le-ar putea produce această hotărâre, având consecința limitării până la anihilare a dreptului părții la un proces echitabil și dreptului la apărare.

Indiferent de opțiunea legiuitorului pentru reglementarea unei anumite căi de atac ce urmărește reformarea unei hotărâri judecătorești irevocabile pronunțate în temeiul unui înscris fals sau care conține date nereale, obiectivul esențial al unui astfel de mijloc procedural constă în pronunțarea unei hotărâri legale și temeinice care să reflecte adevărul, prin revenirea la starea de legalitate conformă cu principiul aflării adevărului, în condițiile în care, în situația examinată, nici instanței judecătorești și nici părților nu li se poate imputa săvârșirea unei erori voluntare cu privire la starea de fapt.

În condițiile în care art. 11 din Legea fundamentală prevede că statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte și că tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar art. 20 alin. (1) din Constituție stabilește că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte, Parlamentul are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare pentru asigurarea reală a respectării accesului liber la justiție, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art. 1 alin. (3) din Constituție. Or, textele de lege criticate nu reprezintă o soluție legislativă adecvată, care să instituie un remediu eficient în sensul unui recurs efectiv garantat părților vătămate de existența unei hotărâri judecătorești prin care nu s-a evocat fondul datorită unui act care se solicită a fi declarat fals de instanța de revizuire, pe cale incidentală.

Prin Decizia nr. 233/2011, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 322 pct. 9 din vechiul Cod de procedură civilă, care prevedeau, ca motiv de revizuire, pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a unei hotărâri prin care aceasta a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate. În măsura în care pentru promovarea unei cereri de revizuire întemeiate pe acest motiv se impune *condiția evocării fondului hotărârii*, Curtea Constituțională a constatat că aceste dispoziții încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5), art. 11 alin. (1) și (2), art. 20 alin. (1), precum și ale art. 21 din Constituția României.

Totodată, prin Decizia nr. 1039/2012, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 21 alin. (2) teza întâi din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează în sensul că nu pot face obiectul revizuirii hotărârile definitive și irevocabile pronunțate de instanțele de recurs, cu încălcarea principiului priorității dreptului Uniunii Europene, *atunci când nu evocă fondul cauzei*.

Argumentele de neconstituționalitate sunt valabile, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză, în condițiile în care dispozițiile art. 322 pct. 4 teza a II-a din vechiul Cod de procedură civilă nu permit revizuirea unei hotărâri judecătorești pronunțate fără evocarea fondului, în temeiul unui act fals sau care conține date nereale.

Față de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. 322 pct. 4 teza a II-a din vechiul Cod de procedură civilă *sunt neconstituționale în măsura în care nu permit revizuirea unei hotărâri judecătorești prin care, fără a se evoca fondul, s-au produs încălcări ale unor drepturi și libertăți fundamentale din cauza unui înscris fals sau care conține date nereale*.

Prin Decizia nr. 627 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din data de 9 ianuarie 2015, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate invocată.

11. Dispozițiile art. 69 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, care prevăd următoarele: *“Pot beneficia de vizită intimă persoanele condamnate care îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții: a) sunt condamnate definitiv și sunt repartizate într-un regim de executare a pedepselor privative de libertate; b) nu sunt în curs de judecată în calitate de inculpat; c) există o relație de căsătorie, dovedită prin copie legalizată a certificatului de căsătorie sau, după caz, o relație de parteneriat similară relațiilor stabilite între soți; d) nu au beneficiat, în ultimele 3 luni anterioare solicitării vizitei intime, de permisiunea de ieșire din penitenciar; e) nu au fost sancționate disciplinar pe o perioadă de 6 luni, anterioară solicitării vizitei intime, sau sancțiunea a fost ridicată; f) participă activ la programe educaționale, de asistență psihologică și asistență socială ori la muncă. (2) Persoana condamnată căsătorită poate beneficia de vizită intimă numai cu soțul sau soția. (3) Pentru acordarea vizitei intime, partenerii trebuie să fi avut o relație similară relațiilor stabilite între soți anterior datei primirii în penitenciar. (4) Dovada existenței relației de parteneriat se face prin declarație pe propria*

răspundere, autentificată de notar. (5) Directorul penitenciarului poate aproba vizite intime între persoane condamnate, în condițiile prezentului articol. (6) Numărul, periodicitatea și procedura desfășurării vizitelor intime se stabilesc prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.”

În punctul de vedere exprimat, Avocatul Poporului a constatat că textele legale invocate sunt de natură să aducă atingere dreptului la viață intimă, familială și privată, prin restrângerea nejustificată și disproportionată a exercitării dreptului la vizită intimă al persoanelor care nu sunt condamnate definitiv și sunt repartizate într-un regim de executare a pedepselor privative de libertate și sunt în curs de judecată în calitate de inculpați.

Este adevărat că executarea unei pedepse cu închisoarea presupune, prin însăși natura ei, o restricție a vieții private și de familie și exercitarea unui control al contactelor deținutului cu lumea exterioară, însă acesta trebuie să fie proporțional cu gravitatea situației care a determinat măsura restrângerii exercițiului dreptului. Or, limitarea dreptului la viață intimă, familială și privată al unei persoane care nu este condamnată definitiv și este în curs de judecată în calitate de inculpat nu este justificată și nici proporțională, cu atât mai mult cu cât o persoană condamnată definitiv (în privința căreia nu mai operează prezumția de nevinovăție) beneficiază de vizite intime, ca o garanție a dreptului la viață intimă, familială și privată.

În acest sens, prin Hotărârea din 9 octombrie 2008, pronunțată în *Cauza Moiseyev c. Rusia*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut încălcarea art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale motivat de restrângerea nejustificată a vizitelor familiei. Curtea a considerat că perioada deosebit de lungă de arest preventiv a reclamantului (mai mult de trei ani și jumătate) a redus viața de familie a acestuia într-o măsură care nu poate fi justificată prin limitările inerente implicate în detenție. Astfel, instanța a reținut că autoritățile nu au reușit să mențină o justă proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul avut în vedere prin aplicarea măsurii restrictive.

Mai mult, prin Hotărârea din 9 iulie 2013, pronunțată în *Cauza Varnas c. Lituania*, instanța europeană a reținut că, restrângând dreptul solicitantului de a primi vizite intime, în timp ce acesta se afla în arest preventiv, autoritățile nu au reușit să asigure o justificare rezonabilă și obiectivă pentru diferența de tratament aplicată unei persoane aflată în arest preventiv prin raportare la o persoană condamnată definitiv și, astfel, au acționat într-o manieră discriminatorie. Ca atare, Curtea a reținut încălcarea art. 14 și art. 8 din Convenție (interzicerea discriminării, respectiv dreptul la respectarea vieții private și de familie).

În *Cauza Ouinas c. Franța*, fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului, întrunită în Camera de Consiliu în data de 12 martie 1990, a decis în sensul că, pentru a păstra viața familială a deținutului, administrația penitenciarului trebuie să-l ajute la a-și menține, în limita posibilităților și în raport de atitudinea celui condamnat pe timpul executării pedepsei, contactele cu membrii apropiați ai familiei sale. Într-o altă speță, fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că este deosebit de important pentru deținuți să mențină și să dezvolte legături de familie pentru a suporta mai bine viața în închisoare și a fi pregătiți în vederea reinsertiei sociale (*Cauza E.L.H et P.B.H c. Royaume-Uni*).

Respectarea dreptului la viață intimă, familială și privată impune atât obligații negative din partea autorităților statului, urmărind apărarea individului împotriva oricăror ingerințe arbitrare a puterii publice în exercitarea prerogativelor ce asigură însuși conținutul acestui drept, cât și obligații pozitive inerente asigurării respectului efectiv al vieții de familie, care pot implica și necesitatea adoptării de măsuri de protecție a vieții private, chiar cu privire la relațiile dintre indivizi. Așa fiind, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat, în *Cauza Ignaccolo-Zenide c. România*, că autoritățile statului trebuie să se doteze cu un arsenal juridic adecvat și suficient care să aibă ca scop îndeplinirea acestor obligații pozitive care le incumbă în temeiul art. 8 din Convenție.

În aceste condiții, apreciem că soluția legislativă supusă controlului de constituționalitate, ce limitează într-o manieră nejustificată dreptul la vizită intimă al persoanei condamnate, care nu este condamnată definitiv și care este în curs de judecată ca inculpat, nu întrunește exigențele constituționale ale art. 26 alin. (1) care obligă autoritățile publice să respecte și să ocrotească viața intimă, familială și privată

Față de cele de mai sus, am considerat că dispozițiile art. 69 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 254/2013 sunt *neconstituționale*, prin raportare la art. 26 și art. 53 din Constituție.

Până la data întocmirii prezentului Raport, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate.

12. Cu privire la Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în anul 2014, Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere într-un număr de 127 de solicitări adresate de Curtea Constituțională, iar majoritatea punctelor de vedere, au fost formulate în sensul neconstituționalității unor dispoziții din acest act normativ.

Pentru diferența de solicitări adresate de instanța de contencios constituțional, Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere fie în sensul constituționalității normelor legale indicate raportate la criticile formulate, fie excepțiile de neconstituționalitate au devenit inadmisibile după pronunțarea deciziilor de constatare a unor dispoziții legale ca fiind neconstituționale.

Încă de la apariția Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România am fost sesizați asupra unor elemente de neconstituționalitate cuprinse în acest act normativ, însă implicarea Avocatului Poporului s-a concretizat prin controlul de constituționalitate în formularea, la solicitarea Curții Constituționale, a punctelor de vedere la excepțiile de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor de judecată.

Asupra aspectelor de neconstituționalitate sesizate și de Avocatul Poporului în punctele de vedere transmise la solicitarea Curții Constituționale, aceasta s-a pronunțat prin mai multe decizii, dintre care trei au fost de admitere, în speță, Deciziile nr. 88/2014, nr. 210/2014 și nr. 269/2014.

În context, Avocatul Poporului a considerat ca fiind neconstituționale următoarele dispoziții din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare:

- doar art. 4 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, față de art. 15 alin. (2), art. 16 și art. 21 din Constituție a fost considerat neconstituțional pentru următoarele motive:

Astfel, am apreciat că prevederile art. 4 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, prin care legiuitorul a dispus ca normele noului act normativ să se aplice și proceselor aflate pe rolul instanțelor având ca obiect restituirea imobilelor preluate abuziv, aduc atingere principiului neretroactivității, precum și exigențelor impuse de art. 21 din Constituție, întrucât, în baza acestor norme coroborate cu alte dispoziții din același act normativ, în cele mai multe cauze a fost ridicată, din oficiu, excepția prematurității acțiunilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001.

În plus, prin instituirea noilor reguli privind soluționarea notificărilor, care au determinat judecătorul să respingă cererile de chemare în judecată ca prematur introduse, se creează premisele unei discriminări fără un criteriu obiectiv și rezonabil de diferențiere. În acest context, persoanele ale căror procese s-au finalizat înainte de intrarea în vigoare a legii s-au aflat într-o situație mai favorabilă, dar discriminatorie față de persoanele ale căror procese au fost în curs de soluționare la data intrării în vigoare.

Referitor la această critică de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 177/2014, Curtea Constituțională a statuat că *„având în vedere existența unor proceduri diferite de restituire, în cadrul cărora pot fi incidente atât dispoziții cu caracter procedural, cât și dispoziții cu caracter substanțial, cuprinse în Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, analiza constituționalității prevederilor art. 4 teza a doua cuprinsă în acest act normativ, potrivit cărora „Dispozițiile prezentei legi se aplică (...) cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...) la data intrării în vigoare a prezentei legi”, nu poate fi disociată de indicarea expresă a prevederilor legale cuprinse în acest act normativ, incidente în soluționarea litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, în cadrul căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate”*.

În atare condiții, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, a devenit inadmisibilă, iar Avocatul Poporului și-a reconsiderat punctul de vedere în acest sens.

- dispozițiile art. 4 raportate la art. 33, art. 34 și/sau art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, față de art. 15 alin. (2), art. 16, art. 21 din Constituție.

În privința dispozițiilor art. 4 raportate la art. 33 – art. 35 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, prin care legiuitorul a dispus ca normele noului act normativ să se aplice și proceselor aflate pe rolul instanțelor având ca obiect restituirea imobilelor preluate abuziv, am apreciat că *sunt retroactive*, întrucât, în baza acestor norme coroborate cu art. 33 din același act normativ, cele mai multe acțiuni formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 au fost respinse ca prematur introduse. În aceste condiții, s-a acționat, de fapt, asupra fazei inițiale de constituire a situației juridice, modificând în mod esențial regimul juridic creat prin depunerea cererilor de chemare în judecată în termenul legal, cu

încălcarea principiului *tempus regit actum* (Decizia nr. 830/2008 a Curții Constituționale). Or, neretroactivitatea legii impune ca noua lege să nu se aplice actelor îndeplinite conform dispozițiilor legii anterioare, ci doar acțiunilor care se efectuează după intrarea în vigoare a acesteia, rămânând valabile cele efectuate în perioada activității legii vechi.

Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, am considerat că se aduce atingere principiului egalității în drepturi, consacrat de art. 16 din Constituție, care presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Astfel, impunerea unor termene diferite de soluționare a cererilor depuse în temeiul Legii nr. 10/2001 în funcție de gradul de încărcare a autorităților publice competente să le soluționeze și de numărul de cereri rămase nerezolvate, apar ca fiind discriminatorii. Acest criteriu de diferențiere impus de legiuitor l-am apreciat ca nefiind obiectiv și rezonabil, întrucât statul ar fi putut să ia anumite măsuri pentru suplimentarea personalului competent să soluționeze cererile de restituire, astfel încât termenul de rezolvare să fie același, iar toate persoanele prevăzute de ipoteza normei să beneficieze de un tratament egal, fiind în situații identice. Cu privire la aceste critici de neconstituționalitate, Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul netemeinicii.

Am considerat că art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013 îngrădesc accesul liber la justiție și apar ca retroactive doar prin raportare la art. 4, deoarece, prin adoptarea unor astfel de norme, legiuitorul a intervenit în procesul de realizare a justiției, întrucât excepția de prematuritate este o excepție de fond, peremptorie și absolută, care, odată admisă, face ca acțiunea să fie respinsă.

Instanța de contencios constituțional a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care termenele prevăzute la art. 33 din aceeași lege nu se aplică și cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii. Prin urmare, acest text de lege este constituțional într-o singură interpretare, și anume în măsura în care noile termene de soluționare a notificărilor pe cale administrativă de către autoritățile competente nu se aplică proceselor aflate pe rolul instanțelor de judecată (Decizia nr. 88/2014).

Prin Decizia nr. 269/2014, instanța de contencios constituțional a constatat că și prevederile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care termenele prevăzute la art. 34 alin. (1) din aceeași lege nu se aplică și cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii.

- *art. 1 alin. (2), art. 50 lit. b) și Capitolul III din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, le-am apreciat ca fiind neconstituționale prin raportare la art. 16 alin. (1), art. 20 și art. 44 din Constituție.*

În primul rând, art. 1 alin. (2) și art. 50 lit. b) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare aduc atingere principiului egalității în fața legii prin faptul că măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri sau prin puncte, dacă restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv nu mai este posibilă, întrucât s-a instituit un tratament juridic diferit.

Menționăm că prin Legea nr. 368/2013 care a modificat Legea nr. 165/2013, s-a stabilit ca în situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 1/2000, precum și măsura compensării prin puncte, prevăzută în Cap. III.

Ca atare, față de reglementarea inițială cuprinsă în Legea nr. 165/2013 s-a introdus, pe lângă compensarea prin puncte, o nouă măsură reparatorie în echivalent pentru situațiile în care restituirea în natură a imobilelor nu este posibilă, respectiv compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, a Legii nr. 18/1991, respectiv a Legii nr. 1/2000.

Cu toate acestea, am apreciat că noile dispoziții care au modificat art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu au rezolvat decât în parte neconstituționalitatea acestui text de lege, întrucât potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, în cazurile în care restituirea în natură nu era posibilă se stabileau măsuri reparatorii prin echivalent, care vor consta în compensare cu alte bunuri ori servicii oferite în echivalent de deținător, cu acordul persoanei îndreptățite, în acordare de acțiuni la societăți comerciale tranzacționate pe piața de capital, de titluri de valoare nominală folosite exclusiv în procesul de privatizare sau de despăgubiri bănești. Or, noile prevederi legale introduc doar compensarea cu bunuri, nu și măsura reparatorie prin echivalent care să constea în compensare cu servicii, astfel cum era prevăzută de Legea nr. 10/2001.

În atare condiții, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, tinde să genereze în continuare discriminări între persoanele îndreptățite la restituirea în natură a bunurilor ce fac obiectul notificărilor, care, după intrarea în vigoare a modificărilor, vor beneficia doar de restituirea în natură sau măsura reparatorie în echivalent, care constă în compensarea cu bunuri sau prin puncte, fiind exclusă compensarea cu servicii, astfel cum era prevăzută de Legea nr. 10/2001.

În al doilea rând, considerăm că dispozițiile Capitolului III din Legea nr. 165/2013 privind acordarea de măsuri compensatorii considerăm că acestea aduc atingere art. 20 și art. 44 din Constituție.

Procedura de acordare a măsurilor reparatorii stabilită prin Legea nr. 165/2013 este nu doar greoaie, ci și de lungă durată, iar din punctul nostru de vedere o asemenea procedură nu conduce la pronunțarea unor soluții concrete și finale în perioade scurte de timp, în dosarele nerezolvate de ani de zile, cu atât mai mult cu cât Legea nr. 165/2013 nu aduce în plan legislativ o problemă care până în acest moment nu a mai fost reglementată, ci, dimpotrivă a modificat acte normative vechi, în speță din anul 2001.

În plus, dreptul de proprietate privată, garantat de art. 44 din Constituție, apare ca fiind iluzoriu în condițiile în care este supus unor ingerințe din partea legiuitorului care nu răspund exigențelor de legalitate și proporționalitate între interesele generale și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale indivizilor.

Raportat la aceste norme legale criticate, Curtea Constituțională a stabilit că modificările legislative survenite în materia acordării măsurilor reparatorii în echivalent prin compensarea cu bunuri sau prin puncte, dacă restituirea în natură a imobilelor preluate

în mod abuziv nu mai este posibilă, generează discriminări sub aspectul tratamentului juridic aplicabil unor persoane aflate în situații juridice identice. Astfel, simpla împrejurare de fapt - soluționarea cu întârziere a notificărilor de către entitățile investite de lege sau soluționarea definitivă a cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești în intervalul de activitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în forma inițială - nu se poate constitui în argument care să justifice în mod obiectiv și rezonabil aplicarea unui tratament juridic diferit persoanelor îndreptățite la măsura reparatorie prin compensarea cu un alt bun oferit în echivalent (Decizia nr. 210/2014).

O altă dispoziție pe care am considerat-o ca fiind neconstituțională este cea cuprinsă în Anexa nr. 2⁵ din Legea nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, față de art. 44 alin. (2) și (3) și art. 126 alin. (1) și (3) din Constituție, precum și art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Autorii excepției de neconstituționalitate au susținut că „*prin aplicarea Legii nr. 45/2009, modificată cu Legea nr. 72/2011 anexa 2.5 Silivașul de Câmpie se produce o ingerință în dreptul de proprietate, fără să existe o utilitate publică, în condițiile când anterior promulgării acestei legi, Curtea de Apel București prin Sentința civilă nr. 650/28.02.2007, definitivă și irevocabilă, pronunțată în dosarul nr. 6647/2/2006, menținută în recurs de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 3722/04.10.2007, se dispune anularea trecerii din proprietatea privată (a autorilor) în proprietatea publică a aceleiași suprafețe de teren de 2,8 ha (inclusiv cele 0,81 ha) Silivașul de Câmpie*”.

Referitor la acestea, în punctul de vedere al Avocatului Poporului transmis Curții Constituționale am evidențiat faptul că în prezenta cauză nu a rezultat că au fost îndeplinite cerințele constituționale privind exproprierea pentru utilitate publică, fiind nesocotit dreptul de proprietate privată.

Atât din susținerile formulate, cât și din cele reținute de instanța de judecată în cuprinsul actului de sesizare a Curții Constituționale, a reieșit că autorilor excepției de neconstituționalitate le-a fost reconstituit, prin hotărâre a Comisiei județene Bistrița-Năsăud pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, dreptul de proprietate pentru terenul cuprins în Anexa nr. 2⁵ din Legea nr. 45/2009, teren aflat în administrarea Institutului de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Ovinelor și Caprinelor - Palas, județul Constanța.

Se remarcă faptul că la data adoptării ultimei modificări aduse prin Legea nr. 375/2013 la Anexa nr. 2⁵ din Legea nr. 45/2009, terenul asupra căruia autorul excepției își revendica dreptul de proprietate nu aparținea statului, ci se afla în proprietatea privată a unor persoane fizice, cărora le era reconstituit dreptul de proprietate privată, iar prin efectul legii acest teren trece, în fapt, din proprietatea privată a autorilor excepției de neconstituționalitate în domeniul public al statului.

Or, sub acest aspect, am precizat că trecerea silită în proprietatea statului a unor bunuri proprietate privată se poate realiza doar prin expropriere, în condițiile art. 44 alin. (3) și (5) din Constituție, sau prin confiscare, în cazul bunurilor destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții, în condițiile prevăzute la alin. (9) al aceluiași

articol. În plus, potrivit art. 44 alin. (3) din Constituție „*Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire*”.

În același sens este statuat și în art. 1 din Primul Protocol Adicional la Convenție, și anume „*Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional*”.

Potrivit legislației interne, și anume Legii nr. 33/1994 privind exproprierea pentru utilitate publică, republicată, exproprierea de imobile, în tot sau în parte, se poate face numai pentru cauză de utilitate publică, după o dreaptă și prealabilă despăgubire, prin hotărâre judecătorească și numai după ce utilitatea publică s-a declarat potrivit acestei legi, pentru lucrări de interes național sau local.

Toate aceste prevederi reprezintă garanții ale dreptului de proprietate privată, care nu pot fi eludate prin procedeul legislativ, motiv pentru care am apreciat că prevederile Anexei nr. 25 din Legea nr. 45/2009, referitoare la terenul din comuna Silivașul de Câmpie, județul Bistrița-Năsăud, tarlăua 13, parcela 678, categoria de folosință curți, construcții, în suprafață de 0,81 ha, sunt neconstituționale.

Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul admiterii excepției de neconstituționalitate, la data formulării prezentului raport, decizia fiind în redactare.

De asemenea, Avocatul Poporului a considerat într-un alt punct de vedere faptul că dispozițiile art. V alin. (1) și (2) Titlul I din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, sunt neconstituționale în raport de art. 15 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din Constituție.

Prin dispozițiile art. V alin. (1) și (2) Titlul I din Legea nr. 247/2005 legiuitorul a schimbat autoritatea competentă să soluționeze notificările depuse pentru construcțiile existente, situate în extravilanul localităților, aparținând exploatațiilor agricole și care au fost trecute în proprietatea statului, construcții de pe terenurile forestiere, care au făcut parte din exploatația forestieră la data trecerii în proprietatea statului. Astfel, unitățile notificatoare le vor înainta comisiilor comunale, orașenești și municipale de fond funciar, urmând a fi soluționate conform unei alte proceduri.

Potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 10/2001 în sensul acestui act normativ, prin imobile preluate în mod abuziv se înțelege orice alte imobile preluate fără titlu valabil sau fără respectarea dispozițiilor legale în vigoare la data preluării, precum și cele preluate fără temei legal prin acte de dispoziție ale organelor locale ale puterii sau ale administrației de stat.

În aceste condiții, pentru construcțiile existente, situate în extravilanul localităților, aparținând exploatațiilor agricole și care au fost trecute în proprietatea statului, construcțiile de pe terenurile forestiere, care au făcut parte din exploatația forestieră la data trecerii în proprietatea statului se formulau notificări în temeiul Legii nr. 10/2001, în forma sa inițială. Acest act normativ a instituit o procedură administrativă în vederea restituirii imobilelor preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu valabil, de către stat sau de către alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, indiferent de destinația

lor, deținute la data intrării în vigoare a legii de persoanele juridice prevăzute la art. 21 alin. (1).

Declanșarea procedurii instituită de Legea nr. 10/2001 se realiza pe calea unei notificări adresate de către persoana îndreptățită unității deținătoare. Ca toate actele normative care au reglementat procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv, pentru evitarea perpetuării stării de incertitudine în ceea ce privește situația juridică a unor asemenea imobile, și Legea nr. 10/2001 a avut o aplicabilitate limitată în timp, legiuitorul stabilind un termen de decădere în interiorul căruia persoanele îndreptățite au putut formula notificări. Astfel, art. 22 din Legea nr. 10/2001 a instituit un termen de 6 luni de la data intrării sale în vigoare, în interiorul căruia trebuia depusă o notificare, termenul fiind prelungit de două ori cu câte 3 luni, expirând la un an după intrarea în vigoare a legii, și anume la data de 14 februarie 2002.

Legea nr. 247/2005, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 209/2005, nu a modificat art. 22 din Legea nr. 10/2001, deci nu s-a instituit un nou termen de depunere a notificărilor de către persoanele îndreptățite, *ci doar a schimbat competența de soluționare a acestora*. În atare condiții, depunerea notificărilor s-a realizat sub imperiul Legii nr. 10/2001, până la data de 14 februarie 2002, iar la data adoptării Legii nr. 247/2005 *termenul de depunere a notificărilor nu mai era în derulare, context în care, odată înfăptuită, situația juridică respectivă s-a și finalizat*.

Normele supuse controlului de constituționalitate *au adus modificări nu doar sub aspectul autorităților competente de a soluționa notificările, ci inclusiv al procedurii, a termenelor și a etapelor ce ar trebui urmate*. În acest context, am apreciat că s-a acționat, în fapt, asupra fazei inițiale de constituire a situației juridice, modificând în mod esențial regimul juridic creat prin depunerea notificărilor în termenul legal, cu încălcarea principiului *tempus regit actum* și a dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea.

De asemenea, am considerat că toate persoanele care au depus notificări în termenul legal se află într-o situație juridică identică, și anume au dobândit dreptul ca soluționarea acestora să se realizeze conform aceleiași proceduri care implică alte termene și drepturi decât cele impuse de legile fondului funciar. Or, noua reglementare tinde să genereze discriminări între persoanele beneficiare ale Legii nr. 10/2001, care, după intrarea în vigoare a Legii nr. 247/2005, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 209/2005, se vor supune unei alte proceduri.

În plus, singurul criteriu de diferențiere aplicabil persoanelor îndreptățite soluționarea notificărilor, aflate în situații identice, apare ca fiind tergiversarea în rezolvarea notificărilor, întrucât doar notificările nesoluționate se înaintează comisiilor de fond funciar. Or, această simplă situație de fapt nu poate fi calificată drept un criteriu obiectiv și rezonabil de diferențiere, astfel încât nu poate justifica pe plan legislativ tratamentul discriminatoriu aplicabil persoanelor beneficiare ale Legii nr. 10/2001, aflate în situații identice.

În sensul celor de mai sus, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 830/2008 într-un context asemănător.

Prin Decizia nr. 548 din 15 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 12 decembrie 2014, Curtea Constituțională a respins ca

neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. V alin. (1) și (2) al titlului I din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

IV. *Așa cum am arătat mai sus, printr-un număr de 611 petiții s-a solicitat sesizarea Curții Constituționale, în diverse domenii (civil, procedură civilă, penal, procedură penală, proprietate, asigurări sociale etc.)*

Pentru o mică parte dintre acestea s-a decis ridicarea de excepții de neconstituționalitate. Acest lucru se datorează în mare parte faptului că petițiile adresate instituției Avocatul Poporului nu privesc veritabile critici de neconstituționalitate sau că jurisprudența Curții Constituționale este contrară opiniilor exprimate de petenți.

Dat fiind faptul că în cursul anului 2014, Avocatului Poporului i-au fost adresate un număr semnificativ de petiții în ceea ce privește *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative*, vom detalia motivele pe care Avocatul Poporului le-a avut în vedere în decizia de a nu sesiza Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a actului normativ menționat.

În esență, prin petițiile formulate, *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014* este criticată atât din punct de vedere *extrinsec*, prin raportare la art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție (apreciind că nu se impunea adoptarea acestui act normativ pe calea unei ordonanțe de urgență), cât și *intrinsec*, argumentele fiind invocate din perspectiva încălcării prevederilor art. 32 alin. (1) privind dreptul la învățătură și ale art. 44 alin. (2) referitor la dreptul la proprietate privată din Constituție.

Autorii solicitărilor formulate considerau că prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014* au fost adoptate o serie de modificări legislative cu un puternic impact negativ atât în sfera învățământului preuniversitar, cât și în planul învățământului universitar, exprimându-și nemulțumirea față de măsurile reglementate.

Principalele texte criticate din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014* au fost următoarele:

- art. I pct. 1, care completează art. 9 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea alineatului (2¹): *„Pentru absolvenții de liceu care nu au susținut/nu au promovat examenul de bacalaureat național, statul poate asigura, din finanțarea de bază sau din alte surse de finanțare, organizarea de cursuri de pregătire pentru examenul de bacalaureat”;*

- art. I pct. 6, care completează art. 44 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume (7¹) și (7²):

„alin. (7¹) Pentru anul școlar 2014-2015, colegiile din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat pot organiza învățământ postliceal doar finanțat integral de către solicitanți.

alin. (7²) Începând cu anul școlar 2015-2016, cifra de școlarizare și mecanismul de finanțare pentru învățământul postliceal, organizat la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat, se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Finanțarea de bază pentru colegiile din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat se asigură la nivelul standardelor de cost pentru învățământul preuniversitar”;

- art. I pct. 17, care completează art. 93 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea unui nou alineat: „alin. (2) În situații excepționale, în care hotărârile consiliului de administrație nu pot fi luate conform alin. (1), la următoarea ședință cvorumul de ședință necesar adoptării este de jumătate plus unu din membrii consiliului de administrație, iar hotărârile consiliului de administrație se adoptă cu 2/3 din voturilor celor prezenți”;

- art. I pct. 24, care completează art. 96 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume alin. (4¹) și (4²):

„alin. (4¹) Președintele consiliului de administrație are obligația de a convoca reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative din unitatea de învățământ la toate ședințele consiliului de administrație.

alin. (4²) La ședințele consiliului de administrație în care se dezbate aspecte privind elevii, președintele consiliului de administrație are obligația de a convoca reprezentantul elevilor care participă la ședință cu statut de observator”;

- art. I pct. 32, care completează art. 112 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea alin. (4¹): „Terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea palatele și cluburile elevilor, cluburile sportive școlare, ale căror cheltuieli curente și de capital se finanțează de la bugetul de stat, fac parte din domeniul public al statului și sunt administrate de Ministerul Educației Naționale, prin inspectoratele școlare județene și prin consiliile de administrație ale acestor unități. Acestea pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale, la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului”;

- art. I pct. 34, care modifică art. 114 din Legea nr. 1/2011, fiind criticat doar alin. (5) potrivit căruia: „Instituțiile de învățământ superior sunt persoane juridice de drept public sau, după caz, persoane juridice de drept privat și de utilitate publică”;

- art. I pct. 36, care modifică art. 122 alin. (3) din Legea nr. 1/2011: „Inițiativa înființării instituției de învățământ superior de stat aparține Guvernului. Inițiativa și resursele financiare și materiale necesare înființării instituției de învățământ superior particular și confesional aparțin unei persoane fizice, unui grup de persoane fizice, unei fundații, unei asociații sau unui cult religios ori altui furnizor de educație, recunoscut ca atare potrivit prevederilor prezentei legi, denumit fondator”;

- art. I pct. 37, care completează art. 122 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea alin. (4): „Persoanele fizice sau grupul de persoane fizice, precum și persoanele juridice care au avut inițiativa înființării instituției de învățământ particular și confesional particular, finalizată prin acreditarea acesteia, își păstrează calitatea de fondatori”;

- art. I pct. 39, care completează art. 138 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume alin. (6) și (7):

„alin. (6) Prin excepție de la prevederile alin. (5), în cazuri temeinic justificate, Ministerul Educației Naționale poate aproba universităților/instituțiilor de învățământ superior un număr suplimentar de locuri - în limita a 10% din capacitatea de școlarizare stabilită de ARACIS pentru programul de studii solicitat - destinat școlarizării cetățenilor europeni și din state terțe sau pentru mobilități academice ale studenților în baza acordurilor guvernamentale, universitare sau unor programe speciale aprobate, în

condițiile legii. Universitatea/Instituția de învățământ superior are obligația de a informa ARACIS despre suplimentarea de locuri primită.

alin. (7) Înmatricularea pe locurile prevăzute la alin. (6) se poate realiza până cel târziu la sfârșitul semestrului întâi al anului universitar în curs la data aprobării”.

- art. I pct. 40, care modifică art. 140 alin. (4) din Legea nr. 1/2011: „Programele de studii universitare de doctorat se pot organiza, de regulă, la forma de învățământ cu frecvență”;

- art. I pct. 49, care completează art. 207 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume (2¹) și (2²):

„alin. (2¹) Funcțiile de conducere prevăzute la alin. (2) reprezintă funcții în domeniul didactic a căror desfășurare nu presupune prerogative de putere publică.

alin. (2²) Funcțiile prevăzute la alin. (2) nu sunt funcții publice de autoritate, activitățile din domeniul didactic specifice care se derulează prin intermediul acestora sunt, în principal, următoarele: a) îndeplinirea misiunii instituției de învățământ superior de a genera și de a transfera cunoaștere către societate; b) organizarea derulării programelor de studii al căror element central este asigurarea calității în scopul dezvoltării personale, al inserției profesionale a individului și a satisfacerii nevoii de competență a mediului socioeconomic; c) organizarea procesului de obținere a calificărilor corelate cu nevoile identificate pe piața muncii; d) gestionarea eficientă a activităților de învățământ, cercetare, producție sau transfer cognitiv și tehnologic; e) realizarea și implementarea de proiecte finanțate din surse interne sau externe universității; f) sprijinirea, în mod, adecvat a membrilor comunității universitare; g) derularea de acțiuni privind cooperarea internațională a instituției de învățământ superior; h) asigurarea libertății academice a personalului didactic, didactic auxiliar și de cercetare, precum și a drepturilor și libertăților studenților; i) respectarea autonomiei universitare, a transparenței deciziilor și activităților, a echității și eticii universitare; j) asigurarea și gestionarea resurselor materiale și umane, cu respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și a legislației în vigoare; k) asigurarea, la nivelul instituției de învățământ superior, a condițiilor necesare desfășurării activității de cercetare științifică, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, prin creație individuală și colectivă, în domeniul științelor, al științelor ingineresti, al artelor, al literelor, prin asigurarea performanțelor și dezvoltării fizice și sportive, precum și valorificarea și diseminarea rezultatelor acestora în vederea producerii, transmiterii și valorificării cunoașterii”;

- art. I pct. 51, care modifică art. 213 alin. (4) și (7) din Legea nr. 1/2011: „alin. (4) Mandatul senatului universitar este de 4 ani. Durata mandatului unui membru al senatului universitar este de 4 ani. Pentru studenți, durata mandatului se reglementează prin Carta universitară.

alin. (7) Durata mandatului de rector este de 4 ani. O persoană nu poate ocupa funcția de rector la aceeași instituție de învățământ superior pentru mai mult de două mandate succesive, complete”;

- art. I, pct. 79, care modifică art. 257 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1/2011: „alin. (2) Concursul pentru ocuparea funcțiilor de director și de director adjunct se organizează de către inspectoratul școlar.

alin. (3) În urma promovării concursului, directorul încheie contract de management administrativ-financiar cu primarul/primarul de sector al unității administrativ-teritoriale, respectiv președintele consiliului județean pe raza căruia se află unitatea de învățământ”.

Din analiza petițiilor formulate, rezulta că unele texte din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, precum și ordonanța în ansamblul ei au fost criticate prin raportare la texte din Legea fundamentală, respectiv art. 115 alin. (4), (6), art. 32 alin. (1) și art. 44 alin. (2) și la Deciziile Curții Constituționale nr. 1/2014 și nr. 1569/2011. Cele mai multe critici cuprind însă nemulțumiri/aprecieri generale ale autorilor petițiilor formulate, fără a se indica în mod concret în ce anume constă critica de neconstituționalitate.

În vederea soluționării solicitărilor formulate de către petenți, Avocatul Poporului a cerut și punctul de vedere al personalului de specialitate din domeniul preuniversitar și universitar, al sindicatelor și al societății civile, Consiliului Național al Rectorilor, Federației Naționale Sindicale „Alma Mater”, Federației Sindicatelor Libere din Învățământ, Federației Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” și Federației Educației Naționale cu privire la oportunitatea și necesitatea măsurilor reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, care se circumscriu sferei învățământului preuniversitar și universitar.

S-au primit răspunsuri de la Consiliul Național al Rectorilor și de la trei Federații sindicale: Federația Națională Sindicală „Alma Mater”, Federația Sindicatelor Libere din Învățământ și Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret”.

Totodată, a avut loc o întâlnire cu reprezentanții Societății Academice din România și al Alianței pentru o Românie Curată și al altor ONG-uri, syndicate, asociații studențești și profesionale, persoane fizice, ai Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești, precum și cu președintele Consiliului Național al Rectorilor.

Din răspunsurile transmise de federațiile sindicale amintite și de către Consiliul Național al Rectorilor, reieșeau următoarele:

➤ Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” critica faptul că Legea educației naționale nr. 1/2011 a fost promovată de Guvernul Boc prin angajarea răspunderii acestuia în fața Parlamentului, cu desconsiderarea regulilor de dialog social și a principiilor statului de drept, fapt ce a generat numeroase disfuncționalități în sistem, o serie dintre dispozițiile sale fiind inechitabile și/sau inexplicabile.

În acest context, Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” a considerat oportună și necesară modificarea acestui act normativ, inclusiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014. Totodată, din același răspuns reieșea că federația sindicală a solicitat în numeroase rânduri, amendarea Legii educației naționale nr. 1/2011, prin petiții/propuneri adresate Ministerului Educației Naționale, Guvernului și Parlamentului.

În egală măsură, Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” considera că procesul de modificare a Legii educației naționale nr. 1/2011 trebuie să continue, ținându-se cont de necesitățile învățământului și de resursele umane din sistem, dar și de propunerile partenerilor de dialog social.

➤ În urma analizării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014 Federația Sindicatelor Libere din Învățământ a constatat, pe de o parte, că actul normativ menționat conține dispoziții prin care se soluționează o parte dintre nemulțumirile salariaților și ale beneficiarilor educației, apărute după intrarea în vigoare a Legii educației naționale nr. 1/2011. Pe de altă parte, Federația Sindicatelor Libere din Învățământ preciza că a învederat atât Guvernului României, cât și Ministerului Educației Naționale, carențele din Legea nr. 1/2011 care nu au fost înlăturate prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014.

În acest context, s-a apreciat că este atributul Parlamentului ca, prin legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014, să modifice și alte prevederi ale Legii nr. 1/2011 ce nemulțumesc salariații din învățământ și beneficiarii sistemului educațional.

➤ Federația Națională Sindicală „Alma Mater” considera că adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind modificările și completările la Legea educației naționale nr. 1/2011, lege adoptată prin asumarea răspunderii guvernamentale, după mimarea dialogului social, este un pas înainte în edificarea unei societăți democratice, nicidecum o „sindicalizare a învățământului”.

Totodată, din răspunsul primit reieșeau și următoarele: *„Ca urmare a dialogului social, datorită actualului act legislativ (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 n.r.) personalului didactic din unitățile de învățământ conexe, care nu dispune de locuință în localitatea unde are postul, i se pot deconta cheltuielile de transport; personalul didactic beneficiază, în limita fondurilor alocate prin buget, din fonduri extrabugetare sau din sponsorizări de acoperirea integrală ori parțială a cheltuielilor de deplasare și de participare la manifestări științifice organizate în străinătate; copiii personalului didactic aflat în activitate sunt scutiți de la plata taxelor de înscriere la concursurile de admitere în învățământul superior și beneficiază de gratuitate la cazare și internate; personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ beneficiază de o compensație de la bugetul asigurărilor sociale de stat de 50% din valoarea cazării, mesei și a tratamentului în bazele de odihnă și tratament. În plus, potrivit acestei ordonanțe, se clarifică statutul și componența personalului didactic din învățământul superior și se extinde accesul la studii doctorale, în regim de frecvență redusă, pentru cei care au deja statut de angajați”*.

În finalul răspunsului, se arata că Federația Națională Sindicală „Alma Mater” apreciază dialogul purtat cu Ministerul Educației Naționale, reprezentat de ministrul delegat pentru învățământ și cercetare, pentru promovarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014.

➤ Consiliul Național al Rectorilor a apreciat ca fiind oportune și necesare măsurile reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, îndeosebi cu privire la facilitarea posibilităților de dezvoltare a activității universităților românești, de întărire a autonomiei universitare, de flexibilizare a deciziilor, precum și de consolidare a statutului instituțional al universităților românești.

Punctul de vedere transmis arata că se bazează pe o majoritate evidentă a opiniilor rectorilor universităților românești exprimate în cadrul întâlnirilor organizate pe această temă atât cu rectorii universităților publice, cât și cu cei ai universităților private. Aceștia din urmă au apreciat în mod deosebit adaptarea instrumentelor manageriale la specificul

privat al universităților respective, numitorul comun constituindu-l reglementările ce vizează calitatea actului educațional, care rămân în mod firesc unitare în raport de ansamblul sistemului național de învățământ superior.

Totodată, s-a considerat că modificările aduse Legii educației naționale nr. 1/2011 reprezintă o abordare de natură să permită o dezvoltare graduală a sistemului de educație, generând o flexibilitate așteptată și necesară în vederea susținerii autonomiei universitare și oferă instrumente adecvate pentru îndeplinirea misiunii asumate de universitățile românești. În acest sens, Consiliul Național al Rectorilor și-a manifestat disponibilitatea de a sprijini Ministerul Educației Naționale în scopul elaborării metodologiilor specifice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014.

În concluzie, s-a considerat că modificările aduse Legii educației naționale nr. 1/2011 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 constituie un pas important în procesul de creare a unui sistem educațional previzibil, transparent, dar mai ales echitabil.

Analiza argumentelor de neconstituționalitate

A. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă, am apreciat că reglementarea legală criticată îndeplinește exigențele prevăzute de art. 115 alin. (4) și alin. (6) din Constituție, referitoare la cerințele constituționale ale adoptării de către Guvern a unei ordonanțe de urgență.

a) Astfel, referitor la condițiile constituționale cuprinse în art. 115 alin. (4), privind existența unei situații extraordinare, care să justifice urgența adoptării unei ordonanțe de urgență și a cărei reglementare nu poate fi amânată, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun, aspect întărit și prin adăugarea, cu prilejul revizuirii Constituției, în anul 2003, a sintagmei *a căror reglementare nu poate fi amânată*. De asemenea, instanța de contencios constituțional a mai statuat că, pentru îndeplinirea cerințelor prevăzute de art. 115 alin. (4) din Constituție, este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public.

Mai mult, am observat că în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că *ordonanța de urgență nu este condiționată de posibilitatea utilizării altor mijloace constituționale, cum ar fi delegarea legislativă, ori de faptul că apariția situației extraordinare putea fi prevenită din vreme* (Decizia nr. 65/1995).

Examinând preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014, am observat că pentru a justifica pe deplin respectarea exigențelor art. 115 alin. (4) din Constituție, Guvernul demonstra faptul că măsurile în cauză nu puteau fi amânate, deoarece nu exista vreun alt instrument legislativ ce ar fi putut fi folosit în vederea asigurării cadrului legislativ necesar desfășurării în condiții corespunzătoare a anului școlar 2014-2015.

În plus, se reține obligația statului român de a lua toate măsurile ce se impun în vederea respectării îndatoririlor asumate în această calitate, autoritățile având sarcina creării premiselor necesare primirii la studii în România a studenților străini, prin adaptarea corespunzătoare a cifrei de școlarizare a instituțiilor de învățământ superior de stat.

Totodată, existența caracterului de urgență și a situației extraordinare este motivată de necesitatea elaborării unor metodologii specifice până la începerea anului școlar.

În speță, având în vedere și disfuncționalitățile ce puteau apărea în sistemul de învățământ prin neadoptarea, până la începerea noului an școlar, a metodologiilor specifice acestui domeniu precum și celelalte argumente arătate, apreciem că stabilirea măsurilor în cauză printr-o ordonanță de urgență a fost modalitatea cea mai rapidă și eficientă pentru a pune la adăpost drepturile fundamentale ocrotite prin art. 32 din Constituție și pentru a evita tocmai încălcarea lor.

b) Cu privire la pretinsa nerespectare a art. 115 alin. (6) din Constituție, referitor la posibilitatea Guvernului de a reglementa, prin ordonanță de urgență în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 1189/2008, că interdicția adoptării de ordonanțe de urgență este totală și necondiționată atunci când menționează că acestea nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale și că nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică. În celelalte domenii prevăzute de text, inclusiv în cel al drepturilor și libertăților fundamentale, ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate dacă *«afectează»*, dacă au consecințe negative, dar, în schimb, pot fi adoptate dacă, prin reglementările pe care le conțin, au consecințe pozitive în domeniile în care intervin.

Este de remarcat că în literatura juridică s-a făcut o distincție clară între ipotezele din art. 115 alin. (6) din Constituție referitoare la domeniul legilor constituționale și la trecerea silită a unor bunuri în proprietatea statului, pe de o parte, și regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, pe de altă parte.

Astfel, plecând de la sensul verbelor „*nu pot fi adoptate*” și „*nu pot viza*”, s-a conchis că în prima ipoteză există o interdicție totală pentru ordonanțele de urgență, dar s-a apreciat că sintagma „*nu pot afecta*” nu exclude orice intervenție legislativă în ultima ipoteză. Profesorul Ion Deleanu, într-un studiu publicat în Curierul Judiciar nr. 6/2006, sublinia că sensul cuvântului „*afectare*” este acela de „*prejudiciere*” sau „*lezare*”, astfel că, în domeniile la care ne referim, interdicția adoptării unei ordonanțe de urgență există doar dacă, prin efectele ei, ar fi păgubitoare, dăunătoare, vătămătoare. Distinsul profesor conchidea că „*ordonanțele de urgență sunt admisibile în celelalte domenii dacă «nu afectează», dacă nu sunt păgubitoare, vătămătoare, dăunătoare - dacă nu prejudiciază sau lezează regimul juridic al materiilor care fac obiectul reglementării*”.

De asemenea, profesorul I. T. Ștefănescu, într-un studiu publicat în Revista de Drept Comercial nr. 6/2006, aprecia că sunt constituționale ordonanțele de urgență din domeniile pe care le analizăm dacă prin acestea se stabilește „*o reglementare de nivel superior, perfecționată, mai favorabilă*”.

Or, așa cum rezultă din analiza efectuată, precum și din punctele de vedere ale personalului de specialitate din domeniul preuniversitar și universitar, al sindicatelor și al societății civile, Consiliului Național al Rectorilor, Federației Naționale Sindicale „Alma Mater”, Federației Sindicatelor Libere din Învățământ și Federației Sindicatelor din Educație „Spiru Haret”, măsurile reglementate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 pot fi apreciate ca fiind oportune și necesare și având efecte pozitive în ceea ce privește statutul cadrelor didactice din mediul preuniversitar și universitar, facilitarea

posibilităților de dezvoltare a activității universităților românești, de consolidare a autonomiei universitare și a statutului instituțional al universităților românești etc.

c) În plus, în aplicarea dispozițiilor constituționale ale art. 115 alin. (7), Parlamentul controlează activitatea de legiuitor delegat a Guvernului și poate modifica oricând prevederile cuprinse în ordonanțele Guvernului, prin legea de aprobare sau respingere a acestora. Astfel, trebuie precizat că Avocatul Poporului nu-și poate exercita atribuțiile decât în limitele constituționale și legale stabilite în vederea îndeplinirii rolului său de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, fără a se substitui altor autorități publice care, la rândul lor, trebuie să-și îndeplinească propriile atribuții, astfel cum sunt reglementate în legislația în vigoare.

În acest context, am arătat că Proiectul de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative (PL-x nr. 352/2014) parcurge procedurile legislative parlamentare, fiind trimis pentru raport la comisiile permanente ale Camerei Deputaților.

B. Analiza criticilor de neconstituționalitate intrinsecă

a) Referitor la pretinsa neconstituționalitate a art. I pct. 32 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, prin care se completează art. 112 din Legea nr. 1/2011, în raport de dispozițiile art. 44 alin. (2) și art. 147 alin. (4) din Constituție, am apreciat că această critică nu poate fi reținută din perspectiva argumentelor invocate, cu atât mai mult, dacă avem în vedere considerentele reținute în Decizia Curții Constituționale nr. 1/2014.

Prin textul legal criticat se introduce alin. (4¹) la art. 112 din Legea nr. 1/2011, care prevede că *„Acestea (terenurile și clădirile n.r.) pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale, la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului”* (teza a doua).

Autorii sesizărilor formulate susțineau lipsa de temei juridic pentru trecerea terenurilor, clădirilor, cluburilor sportive și ale palatelor copiilor din proprietatea publică a statului în cea a autorităților locale, precum și faptul că instanța de contencios constituțional *”a declarat ca fiind neconstituțională Legea descentralizării, lege care prevedea același lucru”* ca în articolul citat mai sus.

Raportat la argumentele petenților, am observat că textul legal criticat nu reia soluția legislativă din *Legea privind stabilirea unor măsuri de descentralizare a unor competențe exercitate de unele ministere și organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și a unor măsuri de reformă privind administrația publică*, așa cum în mod eronat se susține, astfel încât să fie afectat de viciile de neconstituționalitate reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 1/2014.

Din decizia amintită reiese că instanța de contencios constituțional a reținut, în legătură strictă cu modificările referitoare la învățământ, că *„Transferul (palatelor și cluburilor copiilor și elevilor n.r.) acestora la nivelul autorităților administrației publice locale nu este reglementat în mod explicit, ci rezultă doar pe cale de interpretare a dispozițiilor art. I pct. 6 referitor la modificarea art. 112 alin. (2)-(4) din Legea educației naționale nr. 1/2011”*.

Prin urmare, Curtea Constituțională reține caracterul constituțional al transferului unor imobile din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, atât timp cât acesta este reglementat în mod explicit. Or, în cazul de față, textul legal criticat nu lasă loc nici unei interpretări, de natură a contraveni Constituției și jurisprudenței Curții Constituționale.

Mai mult, textul art. 112 alin. (4)¹) teza a doua din Legea nr. 1/2011 introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 este reglementat cu respectarea dispozițiilor art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *”Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale se face la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului”*. Ambele texte legale reprezintă, în fapt, concretizarea la nivel legislativ a prevederilor art. 136 alin. (2) din Legea fundamentală, conform căreia *”Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”*.

În condițiile expuse, dispozițiile art. 44 alin. (2) din Constituție, invocate de petenți, nu au incidență în cauză întrucât textul constituțional reglementează dreptul de proprietate privată.

b) În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a art. I pct. 36 și pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, prin care se modifică și completează art. 122 alin. (3) și (4) din Legea nr. 1/2011, în raport de art. 44 din Constituție, am considerat de asemenea, că nu poate fi reținută.

Dispozițiile legale invocate prevăd următoarele: *„(3) Inițiativa înființării instituției de învățământ superior de stat aparține Guvernului. Inițiativa și resursele financiare și materiale necesare înființării instituției de învățământ superior particular și confesional aparțin unei persoane fizice, unui grup de persoane fizice, unei fundații, unei asociații sau unui cult religios ori altui furnizor de educație, recunoscut ca atare potrivit prevederilor prezentei legi, denumit fondator. (4) Persoanele fizice sau grupul de persoane fizice, precum și persoanele juridice care au avut inițiativa înființării instituției de învățământ particular și confesional particular, finalizată prin acreditarea acesteia, își păstrează calitatea de fondatori”*.

Prin Decizia nr. 1569/2011, invocată în petițiile formulate, Curtea Constituțională a constatat, referitor la criticile privind încălcarea art. 44 din Constituția României, că acestea sunt neîntemeiate. Astfel, din cuprinsul deciziei rezultă că fondatorii universităților particulare contribuie cu un patrimoniu inițial la înființarea acestora, dar, după dobândirea personalității juridice, universitățile gestionează, potrivit art. 122 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011, un patrimoniu propriu alcătuit din patrimoniul inițial al fondatorilor și din patrimoniul dobândit pe durata de existență a universităților particulare prin sumele depuse de fondatori, instituirea de taxe de studiu și alte taxe școlare, primirea de sponsorizări, donații, granturi și finanțări acordate pe bază de competiție, precum și exploatarea rezultatelor cercetării, dezvoltării, inovării și alte surse legal constituite (art. 231 din lege). De altfel, art. 229 alin. (1) din Legea nr. 1/2011 prevede că *„Patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare constă în patrimoniul inițial al fondatorilor, la care se adaugă patrimoniul dobândit ulterior*.

Prin urmare, patrimoniul constituit în condițiile menționate aparține numai universităților particulare înființate. Acest lucru nu înseamnă însă că fondatorii nu au dreptul la restituirea patrimoniului inițial în caz de desființare a universității particulare”.

Pe de altă parte, situația invocată ipotetic de petenți, privind îmbogățirea fondatorilor unei universități, nu are relevanță constituțională, întrucât prin noile reglementări s-a urmărit extinderea sferei fondatorilor de universități particulare, or, nici o prevedere constituțională nu interzice acest fapt.

În plus, din informațiile obținute în urma consultărilor avute cu specialiștii în educație, a reieșit că în actualul context economic și social, 7 universități private sunt în pericol să dispară, fără să se creeze premisele înființării vreuneia. Or, față de acest aspect, o reglementare prin care se lărgeste sfera fondatorilor de universități apare ca fiind necesară.

În legătură cu aspectele mai sus menționate, amintim faptul că Tratatul de la Lisabona (2007), ratificat de România prin Legea nr. 13/2008 pentru ratificarea Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, a inclus educația între drepturile fundamentale prevăzute de Carta europeană a drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în categoria libertăților. Astfel, *(1) Orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă. (2) Acest drept include posibilitatea de a urma gratuit învățământul obligatoriu. (3) Libertatea de a înființa instituții de învățământ cu respectarea principiilor democratice, precum și dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor lor, potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice și pedagogice, sunt respectate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestora.”*

După cum se poate observa, prin documentul mai sus menționat, pe lângă faptul că s-a inclus educația între drepturile fundamentale prevăzute de Carta europeană a drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în categoria libertăților, s-a prevăzut și libertatea de a înființa instituții de învățământ. Or, față de acest aspect apreciem că reglementarea criticată este în concordanță cu normele europene mai sus citate.

c) Privitor la critica de neconstituționalitate a art. I pct. 40 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, prin care se modifică art. 140 alin. (4) din Legea nr. 1/2011, în sensul că *„Programele de studii universitare de doctorat se pot organiza, de regulă, la forma de învățământ cu frecvență”*, în raport de art. 32 din Constituție, am apreciat că aceasta nu este întemeiată.

Din examinarea textului legal menționat reiese că organizarea programelor de studii universitare de doctorat, la forma de învățământ cu frecvență redusă constituie o excepție de la regula formei de învățământ cu frecvență. Obligațiile referitoare la frecvență și frecvență redusă sunt stabilite de către conducerea universității la propunerea Consiliului Studiilor Doctorale, conform unei metodologii elaborate de Ministerul Educației Naționale.

Totodată, am apreciat că acest aspect este de natură să concretizeze obligația constituțională a statului de a garanta autonomia universitară, în conformitate cu art. 32 alin. (6) din Legea fundamentală.

În acest context, este necesar să precizăm că și prin reglementarea anterioară, mai exact art. 73 alin. (5) din Legea învățământului nr. 84/1995, în forma sa inițială, s-a statuat că *„Doctoratul este organizat, cu și fără frecvență, în instituțiile de învățământ superior și în institutele de cercetare științifică aprobate de Ministerul Învățământului, la propunerea Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, pe baza criteriilor de acreditare în acest scop”*. Acest act normativ a fost republicat de două ori, în anii 1996 și 2009, și în ambele variante s-a menținut soluția legislativă inițială, în sensul că doctoratul este organizat cu și fără frecvență.

Soluția legislativă este justificată de necesitatea asigurării accesului profesioniștilor la studiile de doctorat, fără ca aceasta să determine întreruperea activității profesionale. În plus, prin această formă de studii universitare de doctorat, la forma de învățământ cu frecvență redusă se diminuează costurile financiare presupuse de acordarea bursei doctorale.

d) Critica adusă art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență nr. 49/2014, care completează art. 9 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea unui nou alineat, alineatul (2¹), față de art. 32 din Legea fundamentală, nu putea fi reținută din perspectiva susținerilor petenților.

Textul legal criticat prevede că *„(2¹) Pentru absolvenții de liceu care nu au susținut/nu au promovat examenul de bacalaureat național, statul poate asigura, din finanțarea de bază sau din alte surse de finanțare, organizarea de cursuri de pregătire pentru examenul de bacalaureat”*.

Petenții erau nemulțumiți de faptul că organizarea cursurilor de pregătire pentru examenul de bacalaureat se realizează din finanțarea de bază. Or, din textul legal criticat rezultă în mod evident că statul poate asigura, din finanțarea de bază sau din alte surse de finanțare. În plus, stabilirea unei asemenea măsuri are un impact pozitiv, întrucât conduce la finalizarea învățământului liceal pentru absolvenții care nu au susținut sau nu au promovat examenul de bacalaureat național.

e) Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 1 pct. 6 din Ordonanța de urgență nr. 49/2014, care completează art. 44 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume (7¹) și (7²), apreciem de asemenea, că aceasta nu poate fi reținută.

Potrivit textului legal criticat, *„Pentru anul școlar 2014-2015, colegiile din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat pot organiza învățământ postliceal doar finanțat integral de către solicitanți. Începând cu anul școlar 2015-2016, cifra de școlarizare și mecanismul de finanțare pentru învățământul postliceal, organizat la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat, se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Finanțarea de bază pentru colegiile din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat se asigură la nivelul standardelor de cost pentru învățământul preuniversitar”*.

Textele legale indicate sunt în deplină concordanță cu prevederile art. 32 alin. (4) din Constituție, potrivit căroră *„Învățământul de stat este gratuit potrivit legii”*, astfel încât este firesc ca dreptul la învățătură să implice obligații și prestații materiale din partea statului.

În contextul celor menționate mai sus, amintim și prevederile art. 2 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale care statuează că „*Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filozofice*”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că formularea din textul art. 2 din Protocolul nr. 1 la Convenție „*nu permite să se tragă concluzia că statele nu au nici o obligație pozitivă în a asigura respectarea acestui drept, din moment ce este vorba de un „drept”, acesta este garantat de textul analizat oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa.*”

Prin natura sa, dreptul la instruire impune adoptarea unor reglementări de către state, care pot fi variabile în timp și spațiu, în funcție de nevoile societății și de resursele comunității statale, în ansamblu ei, precum și în funcție de resursele membrilor acesteia” (Corneliu Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I Drepturi și libertăți, Editura All Beck, București 2005, p.1065-1066).

C. Privitor la alte critici cuprinse în petițiile formulate, am observat că acestea cuprind aprecieri personale, de ordin general, nefiind raportate la vreun text constituțional pretins a fi încălcat. Astfel de critici se referă, în principal, la următoarele texte legale:

a) Art. I pct. 17 din Ordonanța de urgență nr. 49/2014, care completează art. 93 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea alin. (2), care statuează că „În situații excepționale, în care hotărârile consiliului de administrație nu pot fi luate conform alin. (1), la următoarea ședință cvorumul de ședință necesar adoptării este de jumătate plus unu din membrii consiliului de administrație, iar hotărârile consiliului de administrație se adoptă cu 2/3 din voturile celor prezenți”.

Referitor la acest aspect, petenții susțineau că prin ordonanța criticată se continuă politizarea învățământului românesc și se permit abuzurile din partea autorităților.

Totodată, se susține că textul legal criticat vulnerabilizează statutul cadrelor didactice (care sunt minoritate numeric) și decizia directorului. Însă, din petițiile formulate nu rezultă argumente care să susțină legătura dintre politizarea învățământului și cvorumul de ședință necesar adoptării hotărârilor consiliului de administrație în situații excepționale. În plus, nu se motiva în ce mod decizia directorului ar influența în vreun fel procesul de votare având în vedere componența consiliului de administrație - format din cadre didactice, părinți, primar sau reprezentantul acestuia, președintele consiliului județean/Consiliului General al Municipiului București sau un reprezentant al acestuia; un reprezentant al consiliului județean/Consiliului General al Municipiului București (numărul membrilor consiliului de administrație variază în funcție de tipul unității de învățământ de stat).

Pe de altă parte, am observat că petenții porneau de la premisa falsă că *primarul acționează ca reprezentant al formațiunii politice pe care a reprezentat-o la alegeri*, iar nu ca reprezentant al comunității locale, care protejează, în egală măsură, atât interesul general al comunității cât și interesul personal, propriu al persoanelor fizice. În plus,

trebuie avut în vedere faptul că finanțarea de bază a învățământului preuniversitar de stat este asigurată de la bugetul de stat prin și din bugetele locale (art. 104 din Legea nr. 1/2011), aspect de natură a justifica prezența primarului în consiliul de administrație al unității de învățământ preuniversitar de stat.

b) Art. I pct. 79 din Ordonanța de urgență nr. 49/2014, care modifică art. 257 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1/2011. Potrivit art. 257 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, astfel cum a fost modificat, criticat de petenți, *„Concursul pentru ocuparea funcțiilor de director și de director adjunct se organizează de către inspectoratul școlar”*.

Faptul că ulterior promovării concursului, directorul încheie contract de management administrativ-financiar cu primarul/primarul de sector al unității administrativ-teritoriale, respectiv președintele consiliului județean pe raza căruia se află unitatea de învățământ, nu este de natură a crea suspiciunea că primarul ar avea vreo influență asupra directorului sau directorului adjunct. Relațiile acestora se limitează strict la încheierea contractului de management administrativ-financiar.

Mai mult decât atât, art. 257 alin. (4) din Legea nr. 1/2011 prevede că *„Directorul și directorul adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar nu pot avea, pe perioada exercitării mandatului, funcția de președinte sau vicepreședinte în cadrul unui partid politic, la nivel local, județean sau național”*.

În completare, am precizat că din examinarea Notei de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014, se constată că după intrarea în vigoare a Legii nr. 1/2011 nu s-au organizat concursuri pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct în unități de învățământ. Astfel, în prezent, s-a ajuns la situația în care în toate unitățile de învățământ preuniversitar directorii și directori adjuncți sunt numiți prin detașare în interesul învățământului prin decizia inspectorului școlar general, pe o perioadă de cel mult un an.

În acest context, am apreciat că organizarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și de director adjunct la nivelul inspectoratului școlar este o măsură menită să asigure uniformizarea criteriilor de selecție a directorilor și a directorilor adjuncți din învățământul preuniversitar.

c) Art. I pct. 51 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, care modifică art. 213 alin. (4) și (7) din Legea nr. 1/2011, fiind criticat doar alin. (7), astfel cum a fost modificat, care stabilește că *„Durata mandatului de rector este de 4 ani. O persoană nu poate ocupa funcția de rector la aceeași instituție de învățământ superior pentru mai mult de două mandate succesive, complete”*. Susținerile petenților potrivit cărora textul legal criticat instituie *„mandatul pe viață al rectorilor”* nu pot fi primite, în condițiile în care această prevedere stabilește imperativ imposibilitatea ocupării funcției de rector pentru mai mult de două mandate succesive, complete. Interpretând textul de lege în sensul urmărit de legiuitor, putem fi, cel mult, în prezența unei alternanțe în ocuparea funcției de rector, de către aceleași persoane. În practică, au existat, conform precizărilor președintelui Consiliul Național al Rectorilor, doar două cazuri de acest fel.

d) Art. I pct. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, care completează art. 96 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, fiind criticat doar alin. (4²), astfel cum a fost modificat, potrivit căruia *„La ședințele consiliului*

de administrație în care se dezbate aspecte privind elevii, președintele consiliului de administrație are obligația de a convoca reprezentantul elevilor care participă la ședință cu statut de observator”.

Am apreciat că măsura reglementată este una pozitivă întrucât garantează prezența reprezentatului elevilor la ședințele Consiliului de administrație în care se dezbate aspecte privind elevii, prin instituirea obligației președintelui consiliului de administrație de a-l convoca. Anterior acestei modificări, prezența reprezentatului elevilor la ședințele consiliului de administrație nu era reglementată într-o manieră imperativă, textul precedent având următorul conținut: „*La ședințele consiliului de administrație participă, de regulă, și un reprezentant al elevilor, cu statut de observator*” (textul inițial al Legii nr. 1/2011). „*La ședințele consiliului de administrație participă, de regulă, un lider de sindicat și un reprezentant al elevilor, cu statut de observatori*” (textul modificat prin Legea nr. 62/2013).

Pe de altă parte, din analiza art. 96 din Legea nr. 1/2011, în ansamblul său, rezultă că în consiliul de administrație al unității de învățământ este asigurată și prezența părinților (2 sau 3, după caz, în funcție de numărul membrilor consiliului de administrație), aspect de natură a înlătura orice suspiciune legată de un eventual abuz al celorlalți membri ai consiliului de administrație.

e) În ceea ce privește interpretarea dată de către autorii petițiilor unor texte din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 și din Legea nr. 1/2011 în sensul că acestea ar oferi *posibilitatea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat de a urma cursurile învățământului universitar*, am observat că o parte dintre prevederile legale criticate se regăsesc în forma inițială a textului Legii nr. 1/2011.

Sușinerile potrivit cărora, prin ordonanța criticată se acordă *posibilitatea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat de a urma cursurile învățământului universitar*, nu puteau fi reținute având în vedere prevederile art. 44 alin. (10) din Legea nr. 1/2011, potrivit cărora „*Creditele pentru educație și formare profesională obținute în învățământul postliceal pot fi recunoscute pentru absolvenții cu diplomă de bacalaureat de către universități, în baza deciziilor senatului universitar, ca unități de credite de studii transferabile pentru nivelul licență*” și ale art. 77 alin. (3) din același act normativ, care prevăd că „*Absolvenții învățământului liceal care susțin și promovează examenul național de bacalaureat dobândesc și diplomă de bacalaureat, care le dă dreptul de acces în învățământul superior, în condițiile legii.*”

Din coroborarea prevederilor legale mai sus menționate reiese în mod clar existența a două categorii de absolvenți de liceu, cu și fără diplomă de bacalaureat.

Reglementarea înființării colegiilor postliceale și la nivelul instituțiilor de învățământ superior nu conduce la concluzia că admiterea în învățământul superior se face fără diplomă de bacalaureat, această formă de admitere fiind recunoscută doar pentru accederea în învățământul postliceal (colegii postliceale înființate la nivelul instituțiilor de învățământ superior).

Absolvenții de liceu, care urmează cursuri postliceale în colegii și care nu au dobândit diploma de bacalaureat, nu au calitatea de studenți și nu urmează cursurile unei facultăți, ci, sub tutela unei instituții de învățământ superior, desfășoară activități educaționale specifice școlilor postliceale. La absolvirea colegiului, cei care au frecventat

cursul și care au promovat examenul primesc o diplomă de certificare a calificării profesionale și nu una care ar putea echivala cu un program de licență, cum în mod eronat rezultă din unele dintre petițiile formulate – „*facultate fără bacalaureat*”.

Pentru absolvenții cu diplomă de bacalaureat creditele pentru educație și formare profesională obținute în învățământul postliceal pot fi recunoscute de către universități, în baza deciziilor senatului universitar, ca unități de credite de studii transferabile pentru nivelul licență.

În concluzie, din cele enunțate rezultă în mod indubitabil că accesul la învățământul superior se face numai după dobândirea diplomei de bacalaureat.

Referitor la acest aspect, am apreciat că dispozițiile legale menționate sunt în acord cu art. 13 pct. 2 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974 care prevede că „*Învățământul superior trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității*”.

Din art. 26 al Declarației Universale a Drepturilor omului reiese că „*Orice persoană are dreptul la învățatură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățământul elementar și general.(...) Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe bază de merit. Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale*”.

În acest context, am menționat faptul că, așa cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, accesul la formele de învățământ constituie numai o parte a dreptului la instruire; pentru ca acest drept să-și producă efectele sale utile este necesar, în special, ca titularul să fie în măsură să-și pună în valoare studiile efectuate și „*sanctionate*” cu obținerea unei anumite calificări, ceea ce presupune dreptul de a obține, potrivit normelor în vigoare în fiecare stat și sub o formă determinată „*recunoașterea oficială a studiilor dobândite*” (Corneliu Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I Drepturi și libertăți, Editura All Beck, București 2005, p.1067-1068).

g) Prin art. I pct. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 se completează art. 138 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume alin. (6) și (7), cu următorul cuprins:

„alin. (6) Prin excepție de la prevederile alin. (5), în cazuri temeinic justificate, Ministerul Educației Naționale poate aproba universităților/instituțiilor de învățământ superior un număr suplimentar de locuri - în limita a 10% din capacitatea de școlarizare stabilită de ARACIS pentru programul de studii solicitat - destinat școlarizării cetățenilor europeni și din state terțe sau pentru mobilități academice ale studenților în baza acordurilor guvernamentale, universitare sau unor programe speciale aprobate, în condițiile legii. Universitatea/Instituția de învățământ superior are obligația de a informa ARACIS despre suplimentarea de locuri primită.

alin. (7) Înmatricularea pe locurile prevăzute la alin. (6) se poate realiza până cel târziu la sfârșitul semestrului întâi al anului universitar în curs la data aprobării”.

În opinia petenților, prin textele legale indicate, Guvernul dă posibilitatea universităților să înmatriculeze cu 10% mai mulți studenți față de cât ar putea școlariza la nivel calitativ raportat la resursele pe care le au.

Față de acestea, am apreciat că prevederile criticate reprezintă modalitatea prin care statul român își îndeplinește obligațiile rezultate din tratatele sau documentele bilaterale de cooperare internațională la care România este parte.

După cum rezultă și din Nota de fundamentare, această măsură a fost luată „*având în vedere faptul că datorită modalității concrete de desfășurare a programelor de studii există diferențe între calendarele de admitere gestionate de instituțiile de învățământ superior care își desfășoară activitatea în România sau de cele dintr-un alt stat membru UE sau non-UE astfel încât termenul de 31 martie este restrictiv și nu oferă posibilitatea primirii la studii a cetățenilor străini, conform tratatelor/documentelor bilaterale de cooperare internațională la care România este parte*”.

În plus, normele criticate reglementează o excepție, care intervine doar în cazuri bine justificate, Ministerul Educației Naționale având posibilitatea să aprobe universităților, un număr suplimentar de locuri în limita de până la 10% din cifra de școlarizare, în limita capacității de școlarizare, stabilită de ARACIS, pentru școlarizarea cetățenilor străini sau pentru mobilități ale studenților ce sunt primiți la studii în baza acordurilor guvernamentale și universitare.

h) Art. I pct. 49 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, care completează art. 207 din Legea nr. 1/2011, prin introducerea a două noi alineate, și anume (2¹) și (2²), cu următorul cuprins: „(2¹) *Funcțiile de conducere prevăzute la alin. (2) reprezintă funcții în domeniul didactic a căror desfășurare nu presupune prerogative de putere publică. (2²) Funcțiile prevăzute la alin. (2) nu sunt funcții publice de autoritate, (...) și art. I pct. 34* din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, care modifică art. 114 din Legea nr. 1/2011, fiind menționate de petenți doar prevederile potrivit cărora „(5) *Instituțiile de învățământ superior sunt persoane juridice de drept public sau, după caz, persoane juridice de drept privat și de utilitate publică*”.

Critica adusă textelor legale menționate constă în faptul că prin modificările aduse de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, instituțiile de învățământ superior nu ar mai intra sub incidența Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, astfel încât instituțiile de învățământ superior nu ar mai răspunde solicitărilor formulate în baza actului normativ menționat.

În realitate, critica rezidă în raportarea textelor de lege modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 la cele din Legea nr. 544/2001, or, așa cum a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, de exemplu prin Decizia nr. 362/2013, *examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins încălcate, iar nu compararea mai multor prevederi legale între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției*.

D. În legătură cu solicitările imperative adresate Avocatului Poporului privind ridicarea din oficiu a unei excepții de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014, precizăm următoarele:

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

Poziția Avocatului Poporului față de celelalte autorități publice este stabilită de art. 2 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia instituția Avocatul Poporului este o autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii. În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului nu se substituie autorităților publice. Avocatul Poporului nu poate fi supus nici unui mandat imperativ sau reprezentativ. Nimeni nu îl poate obliga pe Avocatul Poporului să se supună instrucțiunilor sau dispozițiilor sale.

Pentru invocarea directă a excepției de neconstituționalitate de către Avocatul Poporului, este necesară respectarea în mod corespunzător a rigorilor procedurale privind realizarea controlului de constituționalitate, impuse de art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, precum și a celor de fond. Astfel, ridicarea directă a unei excepții de neconstituționalitate trebuie să îndeplinească anumite condiții preliminare și obligatorii: să respecte cerințele procedurale ce determină legalitatea sesizării; să se circumscrie rolului și atribuțiilor specifice Avocatului Poporului, conferite de Legea fundamentală și de legea de organizare și funcționare și, de asemenea, să respecte statutul Avocatului Poporului.

Pe de altă parte, am constatat că majoritatea petițiilor cuprind aprecieri personale și/sau interpretări subiective prin raportare la alte acte normative; or, nu trebuie pierdut din vedere că în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a statuat că există o anumită structură inerentă și intrinsecă oricărei excepții de neconstituționalitate. Astfel, o sesizare de neconstituționalitate trebuie să cuprindă 3 elemente: textul legal în vigoare contestat din punctul de vedere al constituționalității, textul constituțional de referință pretins încălcat, precum și motivarea relației de contrarietate existente între cele două texte, cu alte cuvinte, motivarea neconstituționalității textului criticat.

Prin urmare, pentru ca Avocatul Poporului să aprecieze asupra oportunității ridicării directe a unei excepții de neconstituționalitate este necesar ca prin petiția formulată să se indice textele legale criticate și să formuleze veritabile critici de neconstituționalitate.

Este evident că prin această atribuție, Avocatul Poporului dispune de un important mijloc pentru îndeplinirea rolului său constituțional, însă instituția Avocatul Poporului nu se poate substitui unei persoane fizice în identificarea criticilor de neconstituționalitate aplicabile situației cu care se confruntă.

De altfel, așa cum a reținut Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 336/2013, ridicarea directă a excepției de neconstituționalitate este și rămâne la aprecierea exclusivă a Avocatului Poporului, acesta neputând fi obligat sau împiedicat de nicio autoritate publică să ridice o atare excepție. Totodată, Curtea a constatat că Avocatul Poporului are exclusivitatea în privința deciziei de a ridica o excepție de neconstituționalitate, parte a independenței instituționale și funcționale de care acesta se bucură.

5. Pe lângă argumentele arătate la pct. 4, am menționat că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 au fost corectate o serie de prevederi insuficient de bine

reglementate de Legea nr. 1/2011 a educației naționale. Apreciem că noile dispoziții vin în sprijinul cadrelor didactice și al beneficiarilor sistemului de învățământ.

Printre principalele măsuri adoptate de Guvern menite să asigure un cadru corespunzător desfășurării procesului de învățământ precizăm:

- introducerea posibilității pentru absolvenții de liceu care nu au susținut sau nu au promovat examenul de bacalaureat național de a fi pregătiți prin meditații instituționalizate din finanțarea de bază sau din alte surse de finanțare prin organizarea de cursuri de pregătire pentru examenul de bacalaureat;
- posibilitatea organizării celei de-a treia sesiuni a examenului de bacalaureat;
- elevii nu vor mai fi obligați să plătească pentru eliberarea actelor de studii;
- reglementarea doctoratului cu frecvență redusă a venit în sprijinul doctoranzilor care, în același timp, au un loc de muncă, neavând posibilitatea de a participa la toate activitățile didactice aferente;
- ocuparea posturilor didactice sau catedrelor vacante și rezervate din învățământul preuniversitar de stat se realizează prin concurs național organizat de inspectoratul școlar, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației Naționale;
- ocuparea posturilor didactice sau catedrelor vacante și rezervate din învățământul preuniversitar particular se realizează prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ particular sau prin asociere temporară la nivel local, județean ori interjudețean, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației Naționale;
- evaluarea anuală, realizată de către inspectoratul școlar, conform unei metodologii elaborate de Ministerul Educației Naționale, a activității manageriale desfășurate de directorii și directorii adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar și de inspectorii școlari;
- evaluarea anuală, realizată de către Ministerul Educației Naționale, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației naționale, a activității manageriale desfășurate de inspectorii școlari generali, inspectorii școlari generali adjuncți din inspectoratele școlare și de directorii caselor corpului didactic.

V. Aspecte particulare privind ordonanțele de urgență ale Guvernului României

1. Problematika ordonanțelor de urgență a făcut obiectul discuțiilor Avocatului Poporului cu organizații neguvernamentale (ex. Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile și Grupul pentru Democrație Participativă, APADOR CH, Expert Forum, Fundația pentru o Societate Deschisă).

În cadrul discuțiilor, reprezentanții organizațiilor neguvernamentale au atras atenția că, deși în 2014 media emiterii ordonanțelor de urgență a scăzut, numărul acestora rămâne foarte mare în continuare. Aceștia au insistat asupra necesității ca Avocatul Poporului să examineze în primul rând aspectele legate de urgența emiterii acestor ordonanțe. Membrii delegației au opinat că Avocatul Poporului ar trebui să se implice ori de câte ori un act normativ încalcă direct, vădit orice prevederi constituționale și mai ales cele din ordonanțele de urgență, nu numai reglementările care se referă la drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor. Reprezentanții ONG-urilor au declarat că Avocatul Poporului

împreună cu societatea civilă ar trebui să facă demersuri pentru a tempera tendințele executivului de a mai apela la practica ordonanțelor de urgență.

În acest context, s-a menționat că nu de puține ori instituția a sesizat Curtea Constituțională asupra legilor sau ordonanțelor, dând exemplu în acest sens obiecția și excepțiile de neconstituționalitate din cursul acestui an, la care am făcut referire mai sus.

Pe de altă parte, am precizat că ordonanțele de urgență nu pot fi atacate la Curtea Constituțională doar de dragul criticii, existând mai apoi riscul ca instanța de contencios constituțional să respingă excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului a evidențiat faptul că instituția a dobândit prin lege, de-a lungul timpului, atribuții tot mai mari și importante, fără ca acest proces să fie însoțit de alocarea resurselor umane și financiare necesare. Prin actuala modificare a Legii nr. 35/1997 se înregistrează o ameliorare a situației.

Pe de altă parte, am apreciat/și apreciem că este greu să-i ceri unei singure persoane să asigure echilibrul vieții politice, pe placul întregii scene politice și a societății civile, în special în legătură cu situația ordonanțelor de urgență, unele dintre acestea având un pronunțat caracter politic.

Referitor la cele de mai sus, precizăm că Avocatul Poporului de cele mai multe ori, nu primește critici de neconstituționalitate veritabile, ci mai degrabă opinii personale, prin petiții cărora trebuie să li se răspundă cu argumente juridice, ceea ce duce inevitabil la mărirea volumului de lucru.

Avocatul Poporului a reiterat cu multe ocazii deschiderea instituției către societatea civilă și s-a pronunțat pentru instituirea unui parteneriat consistent cu toate organizațiile neguvernamentale.

2. Referitor la ordonanțele de urgență ale Guvernului în materie electorală, precizăm că de-a lungul anilor Avocatul Poporului a avut o poziție constantă în a nu interveni în sensul sesizării Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate directă a acestora, dat fiind circumstanțele în care acestea erau emise de executiv.

În acest sens, evidențiem faptul că Avocatul Poporului își exercită atribuțiile în limitele constituționale și legale stabilite în vederea îndeplinirii rolului său de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, fără a se substitui altor autorități publice, care, la rândul lor, trebuie să-și îndeplinească propriile atribuții, astfel cum sunt acestea reglementate în legislația în vigoare.

În acest context, amintim faptul că Avocatul Poporului și-a menținut poziția de independență și imparțialitate adoptată în cazuri similare.

Așa cum reiese din cuprinsul Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aceasta nu stabilește pentru Avocatul Poporului obligativitatea sesizării Curții Constituționale, aceasta fiind o atribuție pe care legiuitorul a lăsat-o la latitudinea sa, legitimat de rolul pe care îl îndeplinește în protecția drepturilor fundamentale ale cetățeanului, iar rațiunea acestei investiții circumscrie obiectivele excepției funcției constituționale a Avocatului Poporului - apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Prin posibilitatea sesizării Curții Constituționale nu s-a urmărit ca instituția Avocatul Poporului să fie transformată într-un arbitru între autoritățile publice și nici să se substituie vreunei autorități. Tocmai din acest motiv, Avocatul Poporului are latitudinea de a stabili cazurile în care poate să intervină.

Referitor la acest aspect menționăm că situațiile supuse atenției Avocatului Poporului au vizat în mod special raporturile dintre autoritățile publice, aspecte ale funcționării democrației constituționale care presupun o analiză și o abordare cu predilecție politică, ceea ce ar putea obliga Avocatul Poporului să-și depășească poziția sa de neutralitate și de obiectivitate și să se implice în controverse partizane.

Având în vedere cele de mai sus, Avocatul Poporului trebuie să fie imparțial și obiectiv, fără a se angaja ca arbitru în diferendele cu nuanță politică dintre instituțiile statului, rolul său fundamental fiind, așa cum am precizat mai sus, acela de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile lor cu autoritățile administrației publice.

În plus, referitor la sesizarea Curții Constituționale de către Avocatul Poporului, instanța de contencios constituțional a hotărât prin Decizia nr. 336/2013, că „*Avocatul Poporului are exclusivitatea în privința deciziei de a ridica o excepție de neconstituționalitate, parte a independenței instituționale și funcționale de care acesta se bucură*”. Totodată, prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a decis că „*ridicarea directă a excepției de neconstituționalitate este și rămâne la aprecierea exclusivă a Avocatului Poporului, acesta neputând fi obligat sau împiedicat de nicio autoritate publică să ridice o atare excepție*”.

VI. Existența unei lacune legislative în cazul dispozițiilor art. 206 din Codul de procedură penală și a art. 3 pct. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative prin care acest text a fost modificat.

Potrivit art. 206 (1) din Codul de procedură penală „*Împotriva încheierilor prin care instanța dispune, în primă instanță, asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.*”

Anterior modificării, prin art. III, punctul 3, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative, textul legal criticat avea următorul conținut: „*(1) Împotriva încheierilor prin care instanța dispune asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.*”

Din cele de mai sus, reiese că anterior modificării, împotriva încheierilor prin care instanța dispunea asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul puteau formula contestație. În prezent, ca urmare a modificării intervenite prin art. III, punctul 3, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014, se poate formula contestație numai împotriva încheierilor prin care instanța dispune, *în primă instanță*, asupra măsurilor preventive.

Din *Nota de fundamentare* a ordonanței amintite, reiese că „*Modificarea adusă articolului 206, care reglementează calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecății vizează, în esență includerea condiției „în primă instanță”; în lipsa acesteia, textele puteau fi interpretate în sensul că și încheierile din apel (adică în ultimă instanță) ar putea fi atacate, ceea ce ar fi dus ca toate cauzele să ajungă la Înalta Curte de Casație și Justiție (întrucât numai curțile de apel sunt instanțe de apel); dincolo de acest inconvenient, o atare soluție ar contraveni și regulilor procesuale potrivit cărora, de principiu, încheierile nu pot fi supuse mai multor căi de atac decât fondul.*”

Pe de o parte, apreciem că prevederile art. 206 din Codul de procedură penală și art. 3 pct. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014 conțin elemente de neconstituționalitate, în sensul că dispozițiile legale criticate ar aduce atingere art. 21 privind accesul liber la justiție, art. 23 din Constituție, potrivit cărora „*Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege*” și art. 5 pct. 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din care reiese că „*orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală*”.

În speță, - *justificat de faptul că textele puteau fi interpretate în sensul că și încheierile din apel (adică în ultimă instanță) ar putea fi atacate, ceea ce ar fi dus ca toate cauzele să ajungă la Înalta Curte de Casație și Justiție (întrucât numai curțile de apel sunt instanțe de apel,* - prin art. III, punctul 3, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014, s-a modificat prevederea legală anterioară în care împotriva încheierilor (indiferent de faza procesuală în care se luau măsurile preventive) se putea formula contestație, într-o dispoziție, potrivit căreia se poate formula contestație numai împotriva încheierilor pronunțate în primă instanță.

În acest context, amintim faptul că din punct de vedere legal, sarcina de a stabili situațiile în care se pot exercita căile de atac cade în atribuția exclusivă a legiuitorului, dar apreciem că reglementările legale nu trebuie să aducă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Pe de altă parte, însă, din analiza prevederilor art. 206 din Codul de procedură penală și a art. 3 pct. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014, reiese că în realitate există o lacună/omisiune a legiuitorului, determinată, în mod special, așa cum rezultă din *Nota de fundamentare*, a ordonanței de modificare a dispozițiilor legale criticate, de faptul că, *textele puteau fi interpretate în sensul că și încheierile din apel (adică în ultimă instanță) ar putea fi atacate, ceea ce ar fi dus ca toate cauzele să ajungă la Înalta Curte de Casație și Justiție (întrucât numai curțile de apel sunt instanțe de apel).*

Or, așa cum a decis Curtea Constituțională în jurisprudența sa „o omisiune de reglementare nu ar putea fi remediată pe calea contenciosului constituțional, deoarece, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta se pronunță *"fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului"* (Decizia nr. 272/2014).

În plus, o interpretare de către Curtea de Constituțională a prevederilor legale criticate, în sensul că dispozițiile legale sunt neconstituționale întrucât „dispozițiile art. 206 din Codul de procedură penală exclude calea de atac a contestației împotriva încheierii pronunțate de instanța de apel”, ar contraveni dispozițiilor care stabilesc sfera de competență a puterii legiuitoare, consacrate de art. 61 alin. (1) din Constituție, cu consecința înfrângerii separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzute de art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală.

Acceptarea unei astfel de interpretări de către Curtea Constituțională, ar însemna o adăugare/completare la lege, or, instanța de contencios constituțional nu se poate substitui Parlamentului, unica putere legiuitoare în stat.

În atare condiții, situația descrisă constituie, în opinia Avocatului Poporului, o lacună legislativă, caz în care se impune modificarea dispozițiilor legale criticate de puterea legiuitoare, așa încât acestea să fie în concordanță cu prevederile art. 21 privind accesul liber la justiție, art. 23 din Constituție, potrivit cărora „*Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege*” și art. 5 pct. 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din care reiese că „*orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală*”.

CAPITOLUL V

ACTIVITATEA INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI ÎN DOMENIUL RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

Activitatea instituției Avocatului Poporului în materia recursului în interesul legii, realizat în România prin Înalta Curte de Casație și Justiție, s-a concretizat prin soluționarea a 38 de petiții și promovarea unui recurs în interesul legii la instanța supremă.

Din prevederile art. 471 din Codul de procedură penală, respectiv art. 514 din Codul de procedură civilă, reiese că, *pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.*

Solicitările de promovare a recursului în interesul legii au fost formulate de petenți în diferite domenii ale dreptului, pensii, salarii, hotărâri ale consiliilor locale, nulitatea absolută a rechizitoriului etc. Alte probleme enunțate în petițiile prin care s-a solicitat promovarea unui recurs în interesul legii: termenul în care prefectul, în calitate de reprezentant al Guvernului pe plan local, ar putea promova acțiuni în contencios administrativ împotriva actelor administrative emise de autoritățile administrației publice autonome locale, inclusiv cele județene în funcție de natura actului administrativ atacat (individual sau normativ); aplicarea art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în prezent abrogate), referitoare la acordarea suplimentului postului și cel corespunzător treptei de salarizare (reprezentând 25% din salariul de bază pentru fiecare supliment în parte).

Cea mai mare parte însă a solicitărilor adresate instituției Avocatului Poporului priveau nemulțumiri referitoare la modul de aplicare a legii la cauzele concrete, posibile nereguli procedurale în soluționarea cauzelor de către instanțele de judecată sau cu privire la aprecierea probelor administrate în dosar, sau, pur și simplu, nemulțumiri legate de hotărârile pronunțate de instanțele de judecată.

I. Recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului s-a referit la:

a) Dispozițiile art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor și a Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică, din punct de vedere al semnăturii agentului constatator necesară legalității procesului-verbal de contravenție, pentru contravențiile sancționate de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, modificată și completată.

În considerarea rolului său constituțional de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, Avocatul Poporului a apreciat că semnătura electronică a agentului constator, în speță Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A., este de natură să atragă nulitatea procesului verbal de contravenție încheiat pentru constatarea contravențiilor la Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, modificată și completată, pentru următoarele argumente:

Potrivit Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică, republicată:

- înscrisul în forma electronică reprezintă „o colecție de date în formă electronică între care există relații logice și funcționale și care redau litere, cifre sau orice alte caractere cu semnificație inteligibilă, destinate a fi citite prin intermediul unui program informatic sau al altui procedeu similar”, iar „Semnătura electronică reprezintă date în formă electronică, care sunt atașate sau logic asociate cu alte date în formă electronică și care servesc ca metodă de identificare” (art. 4 pct. 2 și 3 din actul normativ menționat).

Din examinarea dispozițiilor Legii nr. 455/2001, republicată, rezultă că un înscris în format electronic purtând o semnătură electronică extinsă este asimilat în sistem electronic unui înscris sub semnătură privată, însă acesta este destinat folosirii strict în sistemul electronic.

Prin urmare, semnătura electronică este specifică înscrisurilor generate și utilizate în sistem electronic, fapt enunțat încă din art. 1 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, potrivit căruia „Prezenta lege stabilește regimul juridic al semnăturii electronice și al înscrisurilor în forma electronică, precum și condițiile furnizării de servicii de certificare a semnăturilor electronice”.

În plus, potrivit art. 5 din Legea nr. 455/2001, republicată, „Înscrisul în formă electronică, căruia i s-a încorporat, atașat sau i s-a asociat logic o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat nesuspendat sau nerevocat la momentul respectiv și generată cu ajutorul unui dispozitiv securizat de creare a semnăturii electronice, este asimilat, în ceea ce privește condițiile și efectele sale, cu înscrisul sub semnătură privată”. Or, procesul-verbal de contravenție are natura juridică a unui act administrativ, deci act de drept public, nefiind un înscris sub semnătură privată. Mai mult, Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, modificată și completată, este anterioară Legii nr. 455/2001, astfel că este de la sine înțeles că prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 nu se referă la semnarea electronică a proceselor-verbale contravenționale de către agenții constatori.

Nici o dispoziție a Legii nr. 455/2001, republicată, nu reglementează posibilitatea atașării semnăturii electronice unui proces-verbal de constatare și sancționare a contravenției sau unui alt înscris autentic. Din Legea nr. 455/2001, republicată, în ansamblul ei, se desprinde, fără echivoc, concluzia că aceasta este aplicabilă exclusiv raporturilor juridice de drept privat.

În aceste condiții, Avocatul Poporului a apreciat că *dispozițiile Legii nr. 455/2001, republicată, nu sunt aplicabile în materia contravențiilor sancționate de Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, modificată și completată.*

Cât privește contravențiile prevăzute de art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, modificată și completată, incriminând fapta de a circula fără a deține rovineta valabilă, care pot fi constatate și prin mijloace tehnice omologate, acestora le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al

contravențiilor, modificată și completată, act normativ care obligă la semnarea proceselor-verbale contravenționale sub sancțiunea nulității absolute.

În acest sens, art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 prevede că: “Lipsa mențiunilor privind numele, prenumele și calitatea agentului constatat, numele și prenumele contravenientului, iar în cazul persoanei juridice lipsa denumirii și a sediului acesteia, a faptei săvârșite și a datei comiterii acesteia sau a semnăturii agentului constatat atrage nulitatea procesului-verbal. Nulitatea se constată și din oficiu”.

Or, procesele-verbale contravenționale emise în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 15/2002, modificată și completată, sunt generate și semnate electronic, fiind transmise contravenienților nu prin intermediul unui sistem electronic, ci pe suport de hârtie prin intermediul serviciilor poștale, astfel încât nu se poate susține că procesele-verbale de contravenție purtând semnătura electronică a agentului constatat ar îndeplini condițiile de legalitate instituite prin dispozițiile art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sub sancțiunea nulității absolute a actului contravențional încheiat.

Față de această situație, Avocatul Poporului a reținut că odată ce informațiile sunt create și certificate prin semnătură electronică în mediul electronic, acestea sunt destinate utilizării lor exclusiv în mediul electronic, astfel că este nelegală transpunerea lor pe hârtie pentru a fi transmise către contravenienți.

Până la data întocmirii prezentului raport, problema de drept supusă dezlegării instanței supreme nu a fost soluționată.

II. Solicitări – cu titlu de exemplu - având ca obiect promovarea unor recursuri în interesul legii, care nu s-au concretizat însă în acest mod:

Așa cum am arătat și în anul 2013, marea majoritate a petenților transmit Avocatului Poporului petiții prin care sunt semnalate așa zise nereguli legate de soluționarea cauzelor în care aceștia au calitatea de parte.

În aceste cazuri petenții au fost informați că potrivit dispozițiilor art. 16 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară, republicată cu modificările și completările ulterioare, „Hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale”.

În plus, acestora li s-a adus la cunoștință că recursul în interesul legii nu reprezintă un alt grad de jurisdicție, nu repune în discuție hotărârile judecătorești care constituie doar premisele justificative ale deciziei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, nici nu antrenează repunerea părților în situația anterioară adoptării acelor hotărâri deoarece, conform art. 517 alin. (2) din Codul de procedură civilă, „Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.” Decizia produce efecte numai pentru viitor, așa cum rezultă din dispozițiile art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Aceleași dispoziții sunt cuprinse și în prevederile art. 474 alin. (2) și (4) din Codul de procedură penală, potrivit cărora „Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din

acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Referitor la petițiile care au avut ca obiect solicitări de promovare de către instituția Avocatul Poporului a unor recursuri în interesul legii și care nu s-au concretizat cu un demers în acest sens, amintim cu titlu de exemplu, câteva dintre acestea:

1. Situația unor grupuri de polițiști, care au formulat în instanță acțiuni pentru acordarea sporului salarial de poliție judiciară de 30%, prevăzut în art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, privind Departamentul Național Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare. Din petiția adresată instituției noastre, reieșea că acest spor a fost acordat discriminatoriu numai lucrătorilor de poliție care au fost detașați la DNA.

Potrivit susținerilor formulate, „în prezent, s-a creat o situație bizară, în sensul că polițiștii care au lucrat sau lucrează în cadrul unui I.P.J., în același birou sau compartiment, având funcții și atribuții identice și similare, desfășurând aceleași activități și având aceeași pregătire profesională, au beneficiat de drepturile salariale solicitate în instanță iar alții nu, nemaștiind când instanța de recurs a apreciat corect sau fapta de discriminare produsă în urma aplicării prevederilor art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare”.

În ceea ce privește pretinsa discriminare între polițiștii care au lucrat sau lucrează în cadrul inspectoratului și cei detașați la DNA, am menționat că instanța de contencios constituțional s-a pronunțat asupra unor critici care vizau diferențele de tratament juridic privind salarizarea și acordarea unor sporuri ofițerilor și agenților de poliție judiciară din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și al Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și celor care instrumentează cauze de corupție față de ceilalți agenți și ofițeri de poliție.

Astfel, prin Decizia nr. 243/2010, Curtea Constituțională a reținut că stabilirea salariilor polițiștilor se face ținând cont de o serie de criterii, precum responsabilitățile avute, atribuțiile, rolul, complexitatea și importanța socială a funcției exercitate, gradul de efort și risc, pregătirea și competența profesională, precum și interdicțiile și restrângerea unor drepturi prevăzute de lege. Aprecierea tuturor acestor criterii revine competenței legiuitorului. Rolul instanței de contencios constituțional este acela de a veghea la respectarea principiilor constituționale în reglementarea salarizării, printre acestea regăsindu-se și principiul egalității în drepturi, care presupune un salariu egal pentru o muncă egală, în situația pusă în discuție în speță, este evident însă că se are în vedere compararea unor situații diferite, respectiv cea a unei categorii socioprofesionale cu atribuții și responsabilități specifice privind infraacțiuni cu un anume grad de pericol social și un anume impact asupra societății, respectiv infraacțiunile grave de corupție și crimă organizată, în raport cu cea a celorlalți polițiști din poliția judiciară, având o competență generală. A proceda la analizarea tuturor aspectelor de fapt care pun în discuție aprecierea complexității responsabilităților, a atribuțiilor și a pericolului la care sunt supuse cele două categorii de polițiști pentru a decide dacă tratamentul juridic diferențiat se impune sau nu

ar însemna o substituie a Curții Constituționale în rolul legiuitorului, cu încălcarea principiului separației puterilor în stat.

În ceea ce privește acordarea celorlalte sporuri sau drepturi, am observat că prin Decizia nr. 337/2009, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra acestui aspect, reținând că „sporurile, adaosurile și alte drepturi salariale suplimentare nu reprezintă drepturi fundamentale. Instituirea și diminuarea acestora, acordarea într-o anumită perioadă de timp, modificarea lor ori încetarea acordării, stabilirea categoriilor de personal salarizat care beneficiază de acestea, ca și a altor condiții și criterii de acordare țin de competența și de opțiunea exclusivă a legiuitorului, cu singura condiție de ordin constituțional ca măsurile dispuse să vizeze deopotrivă toate categoriile de personal care se află într-o situație identică. Or, este evident că polițiștii care participă la activități de prevenire și combatere a corupției se află într-o situație diferită de ofițerii de poliție judiciară”.

În lumina celor expuse mai sus, Curtea Constituțională a reținut că acordarea drepturilor și sporurilor puse în discuție are în vedere situația specială în care se găsesc titularii acestor drepturi, prin natura atribuțiilor desfășurate care implică un risc sport, precum și necesitatea de a asigura incoruptibilitatea acestora.

Dat fiind cele expuse, asupra solicitării de promovare a recursului în interesul legii, am precizat că potrivit practicii și doctrinei în materie, pentru a se putea promova un recurs în interesul legii, este necesar ca prin hotărârile judecătorești anexate cererii să se dovedească existența unei practici neunitare la nivelul țării și nu în cadrul unei singure curți de apel.

Or, din susținerile formulate, precum și din înscrisurile anexate, rezulta că aspectele la care se făcea referire au făcut obiectul unor dosare care au fost soluționate de către aceeași curte de apel.

În aceste condiții, pentru astfel de situații, atât legiuitorul cât și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție au stabilit alte modalități de rezolvare decât cea reglementată printr-un recurs în interesul legii.

Astfel, prin art. 51 lit. c) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se prevede ca o atribuție a adunărilor generale ale judecătorilor ce se organizează la instanțele judecătorești, anual sau ori de câte ori este necesar, cea privind dezbaterile problemelor de drept.

Totodată, prin art. 11 lit. d), art. 13 lit. e), art. 15 lit. d) și art. 17 lit. d) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, este prevăzută ca atribuție a vicepreședintelui curții de apel, al tribunalului, al tribunalului specializat și al judecătoriei, coordonarea activității de unificare a practicii judiciare.

În consecință, atunci când se constată existența unei practici neunitare la nivelul unei singure curți de apel, urmează să se procedeze în conformitate cu dispozițiile amintite mai sus, respectiv să se discute mai întâi la nivelul fiecărei secții sau, după caz, al fiecărei instanțe, problemele de drept care au condus la pronunțarea unor soluții diferite, iar în final aceste probleme să fie dezbătute în întâlnirile judecătorilor din cadrul curții de apel și ai instanțelor din circumscripția acesteia.

Aceste principii au fost exprimate de Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia nr. 5 din 19 ianuarie 2009.

În realitate, se contesta temeinicia hotărârilor pronunțate în unele cauze, or, așa cum am precizat mai sus, pe calea recursului în interesul legii nu se poate ajunge la reformarea hotărârilor atacate, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu privire la recursul în interesul legii, neavând efecte asupra acestora, ea urmărind doar orientarea, îndrumarea pe viitor a instanțelor judecătorești în soluționarea problemelor de drept care au făcut obiectului recursului în interesul legii.

Având în vedere aspectele sus menționate, solicitarea formulată nu putea face obiectul unui recurs în interesul legii.

2. Dispozițiile art. 3 alin. (1) teza II coroborat cu art. 11 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

Două instanțe de judecată au stabilit că hotărârea unui consiliu județean este un act administrativ normativ, în speță fiind aplicabile/incidente dispozițiile art. 11 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, potrivit cărora: „*Ordonanțele sau dispozițiile din ordonanțe care se consideră a fi neconstituționale, precum și actele administrative cu caracter normativ care se consideră a fi nelegale pot fi atacate oricând*”. Faptul că actul administrativ supus controlului de legalitate este unul normativ nu a fost contestat de către părți, după cum rezultă și din cele două hotărâri judecătorești.

De asemenea, au fost mai atașate și alte hotărâri judecătorești, în care instanțele au pronunțat soluții diferite cu privire la soluționarea excepției tardivității formulării acțiunii, în drept fiind invocate prevederile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004. Or, conform normelor indicate „*pentru motive temeinice, în cazul actului administrativ individual, cererea poate fi introdusă și peste termenul prevăzut la alin. (1), dar nu mai târziu de un an de la data comunicării actului, data luării la cunoștință, data introducerii cererii sau data încheierii procesului-verbal de conciliere, după caz*”.

Prin urmare, în spețele menționate, instanțele de judecată au stabilit că motivele invocate de părți, în susținerea depășirii termenului de 6 luni, nu sunt temeinice, în contextul în care, aprecierea asupra temeiniciei motivelor invocate este realizată de instanță de la caz la caz, în funcție de particularitățile acestora, dar și pe baza probelor propuse, încuviințate și administrate în cauzele respective.

În aceste condiții, nu s-a putut reține existența unei practici judecătorești neunitare la nivel național, care să justifice promovarea unui recurs în interesul legii, întrucât hotărârile indicate de petent sunt pronunțate pe temeiuri de drept diferite.

Ulterior, s-a revenit cu aceeași solicitare, cu mențiunea că din răspunsul transmis ar rezulta că nu au fost analizate toate hotărârile judecătorești. Însă, motivat de faptul că pentru promovarea unui recurs în interesul legii se iau în considerare hotărârile judecătorești definitive, în răspunsul formulat nu s-a făcut referire la toate sentințele atașate, care nu erau definitive.

Totodată, s-a atașat o nouă hotărâre judecătorească, prin care o curte de apel a dispus că indiferent de natura actului, potrivit art. 3 alin. (1) teza II coroborat cu art. 11 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, acțiunea prefectului în contencios administrativ se formulează în termen de 6 luni de la data comunicării actului.

Or, o altă curte de apel a apreciat că actul administrativ normativ poate fi atacat oricând.

În acest context, am precizat că deși suntem în prezența a două hotărâri judecătorești în care instanțele de judecată au interpretat și aplicat diferit legea, problema de drept nu pune în discuție încălcarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Potrivit normelor criticate, problema de drept soluționată diferit se referă la termenul în care prefectul, în calitate de reprezentant al Guvernului pe plan local, ar putea promova acțiuni în contencios administrativ împotriva actelor administrative emise de autoritățile administrației publice autonome locale, inclusiv cele județene în funcție de natura actului administrativ atacat (individual sau normativ).

De asemenea am subliniat faptul că, atribuția prefectului de a promova acțiuni în contencios administrativ, precum și termenul în care acesta le poate realiza, se exercită în baza tutelei administrative, care presupune dreptul de control al Guvernului sau al altei autorități a administrației statului asupra actelor autorităților locale alese.

Ca atare, aspectele referitoare la natura actului administrativ și promovarea acțiunii în contencios administrativ într-un anumit termen nu pun în discuție drepturile și libertățile persoanelor fizice, ci, mai degrabă țin de raporturile juridice din cadrul administrației publice locale, cât și de principiul autonomiei locale, consacrat prin art. 120 alin. (1) din Constituție.

Acest lucru a fost evidențiat, în condițiile în care, potrivit atribuțiilor constituționale și legale, rolul Avocatului Poporului este acela de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice. Pentru realizarea acestui scop, Avocatul Poporului a fost investit cu o serie de prerogative, printre care și cu posibilitatea promovării unui recurs în interesul legii, însă acestea se realizează în raport cu normele constituționale și legale.

Prin urmare, rațiunea acestei investiții circumscrise obiectivele recursului în interesul legii la funcția constituțională a Avocatului Poporului – apărarea drepturilor și libertăților cetățenești, or, solicitarea de promovare a unui recurs în interesul legii a fost adresată de o autoritate publică (fără a aduce în discuție încălcarea drepturilor sau libertăților persoanelor fizice) și nu de către cetățenii care s-ar considera vătămați în drepturile acestora.

În aceste condiții, petentul avea posibilitatea de a se adresa procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție care, de asemenea, are posibilitatea de a aprecia asupra promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problemele de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

3. Printr-o petiție adresată instituției Avocatul Poporului s-a solicitat *identificarea unei soluții favorabile, în sensul înlăturării discriminării existente în cadrul funcționarilor publici din cadrul unei case județene de pensii determinate de existența unei practici neunitare privind acordarea/neacordarea suplimentului postului și a suplimentului corespunzător treptei de salarizare în procent de 25% din salariul de bază*.

Dispozițiile criticate ce reprezintă temeiul legal pentru acordarea celor două suplimente sunt prevederile art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia „(1) Pentru activitatea desfășurată, funcționarii publici au dreptul la un

salariu compus din: a) salariul de bază; b) sporul pentru vechime în muncă; c) suplimentul postului; d) suplimentul corespunzător treptei de salarizare". Menționăm că aceste texte de lege au fost abrogate prin art. 49 pct. 14 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

Atât din susținerile petenților, cât și din hotărârile judecătorești anexate rezulta că, într-adevăr, unele instanțe au acordat în temeiul art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, suplimentul postului și cel corespunzător treptei de salarizare (reprezentând 25% din salariul de bază pentru fiecare supliment în parte), în timp ce alte instanțe au respins cererile de chemare în judecată ale solicitanților.

În atare condiții, petenții au susținut că s-a realizat o discriminare prin pronunțarea acestor hotărâri, solicitând identificarea modalității privind eliminarea deficiențelor și a discriminărilor determinate.

Referitor la aspectele sesizate de petenți, s-a precizat următoarele:

În primul rând, prin Decizia nr. 20 din 21 septembrie 2009 Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat asupra recursului în interesul legii, privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată, referitor la posibilitatea acordării și cuantificării drepturilor bănești reprezentând suplimentul postului și suplimentul corespunzător treptei de salarizare.

În concret, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că *„pentru cuantificarea suplimentului postului și a suplimentului treptei de salarizare, ca părți componente ale salariului funcționarilor publici, este necesară existența unor dispoziții date în aplicarea art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999, atribuție ce revine fie Parlamentului, în cazul promovării unei legi, fie Guvernului, prin delegare legislativă sau prin adoptarea unei hotărâri date în aplicarea acestor prevederi legale*.

În condițiile în care nu este reglementată modalitatea de calcul al suplimentului postului și al suplimentului treptei de salarizare, suntem în prezența doar a unei intenții a legiuitorului de a acorda funcționarilor publici două drepturi de natură salarială, intenție materializată prin instituirea drepturilor, dar nefinalizată deoarece nu este stabilit cuantumul acestora sau criteriile pe baza cărora pot fi calculate".

Ca atare, *„cele două drepturi nu pot fi obținute prin promovarea unor acțiuni în instanță, căci acordarea lor pe cale judecătorească ar însemna să se facă fie prin obligarea angajatorului la plata unor sume de bani imposibil de calculat, fie prin eventuala cuantificare de către instanță în raport de diverse criterii aplicate prin analogie, ceea ce echivalează cu o substituie în atribuțiile legiuitorului ori ale executivului, contrar celor stabilite prin Decizia Curții Constituționale nr. 820 din 3 iulie 2008, în cuprinsul căreia s-a reținut că instanțele judecătorești nu au competența să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative*".

În final, s-a pronunțat decizia în sensul că dispozițiile art. 31 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, să se interpreteze în sensul că în lipsa unei cuantificări legale nu se

pot acorda pe cale judecătorească drepturile salariale constând în suplimentul postului și suplimentul corespunzător treptei de salarizare.

În al doilea rând, referitor la pretinsa discriminare intervenită prin hotărârile judecătorești pronunțate diferit până la data la care a devenit obligatorie decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în soluționarea recursului în interesul legii, am precizat că acestea își produc efectele juridice ce rezultă din dispozitiv. Prin urmare, hotărârile judecătorești respective nu mai pot fi modificate dacă au rămas definitive și irevocabile, nefiind reformatate în urma căilor de atac extraordinare.

Evidențiem faptul că recursul în interesul legii are scopul de a asigura în mod unitar, la nivelul întregii țări, respectarea voinței legiuitorului exprimată în spiritul și litera legii și nu este o cale de atac cu efecte asupra situației părților din proces. Interpretarea și aplicarea unitară a chestiunilor de drept se pronunță numai în interesul legii, fără a avea efect asupra hotărârilor judecătorești care s-au pronunțat diferit în chestiunea judecată.

Ca atare, așa cum am arătat mai sus, recursul în interesul legii nu reprezintă o cale de atac cu efect de modificare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-o cauză și nu poate afecta raporturile juridice care au fost deja soluționate prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești care se bucură de autoritate de lucru judecat.

În plus, precizăm că deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin care se soluționează recursurile în interesul legii, au caracter obligatoriu. Instanțele trebuie să se conformeze interpretării legii realizate de către instanța supremă, iar hotărârile judecătorești pronunțate cu încălcarea soluțiilor stabilite în procedura recursului în interesul legii sunt nelegale.

CAPITOLUL VI

DOMENIUL DREPTURILE OMULUI, EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI MINORITĂȚI NAȚIONALE

Activitatea domeniului drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale este variată, cuprinzând un număr mare dintre drepturile și libertățile prevăzute în Constituție. Deși denumirea domeniului cuprinde și sintagma „drepturile omului”, nu toate intră în sfera de competență a acestuia. Ca și în anii precedenți, atunci când facem referire la protecția drepturilor omului în general, nu putem omite, colaborările pe care domeniul le-a avut cu diverse autorități, întâlnirile cu reprezentanții unor organizații neguvernamentale, precum și participarea la seminarii și emisiuni radio pe această temă.

În anul 2014, domeniului drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale i-au fost repartizate spre analiză și soluționare un număr de 1231, petiții ceea ce reprezintă 11,89% de petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului.

În vederea clarificării/soluționării problemelor semnalate, în cazul a 168 dintre petiții au fost efectuate demersuri la autoritățile publice. În situația în care aspectele semnalate de către petenți nu au intrat în sfera de competență a instituției, aceștia au fost îndrumați fie, către instituțiile abilitate de lege să soluționeze problemele lor, fie li s-au dat lămuriri detaliate cu privire la calea legală ce o aveau de urmat.

Cele 1231 de petiții analizate în cadrul domeniului au fost structurate astfel:

- 1) Drepturile omului - 1177 de petiții;
- 2) Egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale - 11 petiții;
- 3) Alte drepturi analizate - 43 petiții.

SECȚIUNEA I

DREPTURILE OMULUI

În anul 2014, în cadrul acestei secțiuni, s-au evidențiat petițiile referitoare la încălcări ale dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, ale dreptului la informație, precum și ale dreptului de petiționare. Menționăm, de asemenea, și petițiile care au avut ca obiect o posibilă încălcare a dreptului la un mediu sănătos și a dreptului la ocrotirea sănătății.

Aspectele sesizate au vizat, printre altele: informații privind desfășurarea procesului electoral, drepturi prevăzute de Legea nr. 341/2004 a recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 și demersurile ce trebuie întreprinse la autoritățile publice, atribuțiile și competențele Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal; activitatea de soluționare a petițiilor; prevederi ale Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, încălcarea dispozițiilor legale privind nivelul de zgomot ambiental.

Ca și în anii trecuți, numărul petițiilor având ca obiect o posibilă încălcare a egalității în drepturi a cetățenilor a continuat să fie redus, influențat fiind de creșterea adresabilității cetățenilor față de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, o autoritate de stat în domeniul discriminării.

În cele ce urmează, redăm o analiză a petițiilor soluționate în limitele competenței prevăzute prin lege, în ordinea drepturilor încălcate:

Egalitatea în drepturi (art. 16 din Constituție)

Egalitatea în drepturi este o egalitate de șanse pe care Constituția o oferă tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu se corelează cu criteriile nediscriminării care sunt: sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală. Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii, principiu consacrat și în Pactul internațional privind drepturile civile și politice, ratificat de România din anul 1974.

În cadrul acestei secțiuni au fost analizate un nr. de 33 petiții și o sesizare din oficiu.

Reprezentative pentru activitatea domeniului cu privire la încălcarea prevederilor art. 16 din Constituție sunt cazurile pe care le vom prezenta în continuare:

Dosar nr. 5219/2014: Noiescu (nume fictiv) a reclamat unele disfuncționalități privind accesul în stațiile de metrou, disfuncționalități în care se pot identifica și aspecte cu caracter discriminatoriu (din 51 de stații de metrou – în funcțiune, doar 42 dintre acestea sunt adaptate accesului pentru persoane cu nevoi speciale, iar acolo unde există sunt folosite cu restricții). Astfel, de exemplu, petentul a reclamat faptul că în stația de metrou Victoriei 2, unei mame cu un cărucior de copii i s-a refuzat folosirea platformei mobile (petentului i s-a răspuns de către regia autonomă că, platforma mobilă este destinată exclusiv persoanelor cu dizabilități). Având în vedere aceste aspecte, instituția Avocatul Poporului a sesizat METROREX pentru a i se comunica măsurile dispuse, precum și strategia ce urmează a fi aplicată. Urmare a demersurilor întreprinse, instituția Avocatul Poporului, a primit un răspuns din care rezultă disponibilitatea instituției reclamate de a soluționa (organizațional și prin noi dotări tehnice) cu prioritate genul de disfuncționalități sesizate de petent.

Sesizare din Oficiu. **Dosar nr. 6279/2014.** În data de 3 iunie 2014, pe fluxul de știri *hotnews.ro* a fost publicat un articol potrivit căruia „Profesorii de Religie din județul Gorj au fost puși de Inspectoratul școlar județean să adune date despre situația cultelor neoprotestante în școală și să comunice numărul familiilor de altă credință decât cea creștină ortodoxă din școlile în care predau”.

Totodată, pe site-ul Inspectoratului Școlar Județean Gorj a fost publicat anunțul privind obligația profesorilor de religie din școli, de a prelucra anumite date cu caracter personal referitoare la convingerile religioase ale persoanelor, altele decât cele de credință ortodoxă: „În atenția profesorilor de Religie. Vă rog ca până la 15 februarie să îmi trimiteți situația din unitățile de învățământ unde predați cu următoarele: - situația cultelor neoprotestante în școală, - numărul familiilor neortodoxe din localitatea respectivă și dacă acestea dispun de casă de rugăciune, - numele pastorului - felul și frecvența activităților prozelitiste (acolo unde ele există), - implicarea preotului paroh în relația cu școala și în activitatea de combatere a acestui fenomen. Eu voi trimite Mitropoliei situația pe care o voi primi, de aceea vă rog să respectați termenul și rog seriozitate”. (Anunțul a fost semnat de către inspectorul școlar de Religie).

Am apreciat că dispozițiile transmise de către reprezentantul Inspectoratului Școlar Județean Gorj, referitoare la obligația profesorilor de religie de a prelucra anumite date cu caracter personal, legate de convingerile religioase ale persoanelor, altele decât cele de credință ortodoxă, reprezintă un caz de discriminare pe criterii de apartenență religioasă, din moment ce informațiile nu vizau toate cultele religioase legal recunoscute, ci doar, cele neoprotestante. Totodată, s-a adus atingere și prevederilor art. 29 din Legea fundamentală, privind libertatea conștiinței.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a solicitat Subsecretarului de Stat - Învățământ Preuniversitar din cadrul Ministerului Educației Naționale, examinarea cazului prezentat și comunicarea măsurilor dispuse.

Urmare a demersului efectuat, Ministerul Educației Naționale a comunicat instituției Avocatul Poporului că inspectorul de religie în cauză și-a asumat responsabilitatea pentru consecințele faptelor sale depunându-și demisia.

Pe de altă parte, am fost informați că Ministerul Educației Naționale nu a solicitat date cu caracter personal inspectoratelor din subordine și prin politicile educaționale se asigură egalitatea de șanse și accesul la educație pentru toți copiii și profesorii din România, fără discriminare privind etnia, apartenența religioasă sau socială. În județul Gorj, solicitarea datelor cu caracter personal a fost inițiativa inspectorului de specialitate de la inspectoratul școlar.

Dreptul la viață și integritate fizică și psihică (art. 22 din Constituție)

Cele trei drepturi fundamentale ale omului (dreptul la viață, la integritate fizică și psihică) consacrate în art. 22 din Constituție sunt esențiale pentru viața, libertatea și demnitatea acestuia. Acest drept a fost consacrat internațional, odată cu semnarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, între statele membre ale Consiliului European. Așadar garantarea acestor drepturi fundamentale, în Constituție reprezintă o dovadă a faptului că România s-a

aliniat statelor europene, angajându-se ca, prin instituțiile sale, respectiv instituția Avocatul Poporului să apere drepturile cetățenilor, deci implicit ființa umană.

În contextul unei posibile încălcări a dreptului la viață și integritate fizică și psihică au fost analizate un nr. de 6 petiții și 2 sesizări din oficiu.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 4722/2014: Mădălina (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul în care la data de 10 mai 2014, fiica sa, în vârstă de 36 ani a fost atacată de 6 câini agresivi, dintre care unul a mușcat-o, în timp ce se îndrepta spre ieșirea din Grădina Botanică din Galați. La data de 09.07.2014, fost efectuată o anchetă la *Complexul Muzeal de Științele Naturii "Răsvan Angheluță"*, care a avut drept scop elucidarea condițiilor în care s-a produs evenimentul sesizat și verificarea măsurilor dispuse în vederea prevenirii unor asemenea evenimente pentru viitor.

Astfel, potrivit documentelor primite fosta conducere a Complexului Muzeal a solicitat, încă din anul 2013, atât Serviciului Public Ecosal Galați (adresa nr. 2541/14.10.2013 și adresa nr. 13138/15.11.2013), cât și Primarului Municipiului Galați (adresa nr. 2549/14.10.2013), sprijin pentru rezolvarea problemei câinilor fără stăpân de pe teritoriul Grădinii botanice. La momentul acestor solicitări, Serviciul Public Ecosal Galați nu mai putea efectua activitate de ecarisaj, deoarece aceasta fusese suspendată pentru 90 de zile în urma unui control efectuat de către Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Galați, așa cum a rezultat din răspunsurile transmise Complexului Muzeal.

Începând cu anul 2014, pentru limitarea accesului câinilor fără stăpân dinspre faleza Dunării și dinspre cartierul „Țiglina I” pe teritoriul Grădinii botanice, s-a luat măsura dublării gardului împrejmuitoare cu plasa de tip „rabit”.

La data efectuării anchetei, conducerea instituției a afirmat că are în plan să aplice o astfel de măsură pentru întreaga suprafață a gardului împrejmuitoare.

S-a adus la cunoștința reprezentanților instituției Avocatul Poporului faptul că se dorește a se asigura siguranța vizitatorilor și că evenimentul neplăcut din data de 10.05.2014 este unul izolat. Vor fi continuate eforturile pentru dublarea gardului cu plasă, aceasta fiind cea mai eficientă măsură împotriva stopării accesului câinilor fără stăpân în incinta Grădinii botanice.

Având în vedere rezultatele anchetei efectuate, a fost emisă o Recomandare, care a avut ca obiectiv luarea măsurilor de natură a împiedica apariția, pe viitor a unor incidente asemănătoare. Recomandarea a fost însoțită.

Dreptul la viața intimă, familială și privată (art. 26 din Constituție)

Respectarea și ocrotirea personalității umane reprezintă o valoare supremă. Autoritățile publice au obligația de ocroti și respecta viața intimă, familială și privată a cetățenilor și de a lua toate măsurile conferite de lege în acest sens.

Petițiile, ca și în anul trecut, s-au referit la reclamațiile repetate ale cetățenilor privind lezarea, de către terțe persoane, a dreptului la viață intimă și privată, soluționarea lor constând în indicarea căilor legale pe care petiționarii le aveau de urmat.

Petițiile care au avut ca obiect lezarea acestui drept au vizat posibile încălcări ale dispozițiilor Legii nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare și/sau a prevederilor Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice. Astfel, au fost solicitate informații și date privind legalitatea instalării sistemelor de supraveghere video în holurile blocurilor de locuințe sau informații privind legalitatea stocării datelor personale de către companii de cablu sau telefonie mobilă. În vederea soluționării acestor aspecte, petenții au fost îndrumați să sesizeze Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, autoritate care își desfășoară activitatea în condiții de completă independență și imparțialitate. Aceasta monitorizează și controlează sub aspectul legalității prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența Legii nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

În acest sens, evidențiem cazul **Ionelei** (nume fictiv) care semna o posibilă prelucrare nelegală a datelor cu caracter personal de către asociația de proprietari a blocului în care locuiește, prin montarea unor camere de supraveghere la etajul 5. În vederea soluționării problemelor cu care se confruntă, petenta s-a adresat Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, însă era nemulțumită de modul în care aceasta a soluționat cazul.

Față de aspectele menționate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, care a comunicat faptul că, în baza investigației desfășurate, Asociația de Proprietari a fost sancționată contravențional pentru nerespectarea prevederilor art. 31 și art. 32 din Legea nr. 677/2001 și s-a dispus prin decizie încetarea prelucrării datelor cu caracter personal colectate și prelucrate prin intermediul sistemului de supraveghere video instalat de Asociația de Proprietari precum și ștergerea datelor cu caracter personal care au fost înregistrate prin intermediul acestui sistem (**Dosar nr. 7604/2014**).

Dreptul la informație (art. 31 din Constituție)

Spre deosebire de anii anteriori, în acest an a crescut numărul petițiilor care au vizat o posibilă încălcare a dreptului la informație. Astfel, petenții au semnalat în numeroase rânduri că au formulat cereri pe Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, solicitând autorităților publice informații care vizau activitatea acestora sau rezultate din activitatea acestora. Semnalăm gradul ridicat de cunoaștere, de către cetățeni atât a dispozițiilor legale în materia dreptului la informație, cât și obligațiile pe care le au autoritățile publice în acest sens.

Ca drept fundamental, recunoscut de Constituție, dreptul la informație, asigură și garantează dreptul persoanei de a fi informată cu privire la activitatea desfășurată în cadrul instituțiilor și autorităților publice. Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a asigura accesul tuturor la informațiile de interes public. Sunt de interes public orice informații care se referă la sau rezultă din activitățile unei instituții sau autorități publice ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, unei regii autonome, companii naționale, precum și oricărei societăți comerciale aflate sub autoritatea unei autorități publice centrale sau

locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar.

Petițiile care au fost analizate în contextul dreptului la informație au fost în număr de 459 și au fost emise 2 recomandări. În general, prin aceste petiții au fost solicitate instituției Avocatul Poporului informații privind reglementările legale din diverse domenii de interes, cum ar fi: drepturile consumatorilor (în mod special în domeniul: energiei, gazelor, al utilizatorilor de telefonie mobilă și al rețelelor de televiziune prin cablu), drepturi prevăzute de prevederile Legii nr. 341/2004 a recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989 și demersurile ce trebuie întreprinse la autoritățile publice; procedura de repartizare a consumurilor de energie termică între consumatorii din imobilele de tip condominiu.

FIȘA DE CAZ

Dosar nr. 4632/2014: Manea (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 31 din Constituția României, privind dreptul la informație.

Din conținutul petiției și actelor anexate, a rezultat că petentul este nemulțumit de răspunsul primit la cererea formulată în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, din partea Primăriei Sectorului 3 București, prin care a solicitat să i se transmită o copie a procesului verbal de recepție a lucrărilor efectuate pentru reabilitarea termică a imobilului în care locuiește.

În vederea clarificării situației prezentate, am sesizat Primăria Sectorului 3 București. Din examinarea răspunsurilor primite, a rezultat că instituția publică își motivează refuzul, arătând că „Primăria Sectorului 3, în calitate de mandatar, are relații contractuale cu Asociația de Proprietari a blocului, reprezentată prin președinte, iar nu cu fiecare membru al asociației în parte, motiv pentru care orice documente legate de reabilitarea blocului se predau reprezentantului legal și intră în sarcina acestuia să informeze corespunzător membrii Asociației de Proprietari”. De asemenea, Primăria Sectorului 3 București consideră că „Președintele Asociației de Proprietari care are în atribuții și gestionarea documentelor ce privesc asociația, are obligația să pună la dispoziția membrilor orice act în legătură cu care își manifestă interesul, astfel încât primăria să nu fie pusă în situația de a transmite aceleași documente, fiecărui cetățean în parte, evitându-se astfel, depunerea unui volum foarte mare de muncă, inutilă în circumstanțele multiplicării nejustificate”.

Față de susținerile reprezentanților autorității publice, instituția Avocatul Poporului a apreciat că motivele invocate nu au fost relevante, întrucât, *potrivit art. 2 lit. b) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, „prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice”, iar pe de altă parte, potrivit art. 6 alin. (1) și (2) din actul normativ menționat, „Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile prezentei legi, informațiile de interes public” și „Autoritățile și instituțiile*

publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal”.

În concluzie, din interpretarea textelor legale mai sus menționate, am considerat că, Primăria Sectorului 3 București avea obligația legală de a comunica oricărei persoane, informațiile de interes public solicitate și a fost emisă o recomandare adresată Primarului Sectorului 3 București prin care acesta, în baza prerogativelor legale pe care le deține, să dispună luarea măsurilor legale necesare, în vederea respectării dispozițiilor art. 31 din Constituție, privind dreptul la informație, precum și a dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Urmare a Recomandării nr. 24 din 16 octombrie 2014, Primăria Sectorului 3 București a informat instituția Avocatul Poporului că a transmis petentului copia procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, încheiat cu ocazia finalizării lucrărilor de reabilitare tehnică a blocului de locuințe.

Dosar nr. 8935/2013: Bunea (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 31 din Constituția României, privind dreptul la informație.

Din conținutul petiției și al actelor anexate, a rezultat că petentul era nemulțumit de răspunsul primit la cererea formulată în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare din partea Societății Naționale de Radiodifuziune. În esență, petentul menționa că Societatea Națională de Radiodifuziune refuza în mod nejustificat să răspundă solicitărilor formulate.

În vederea clarificării situației prezentate, am sesizat Societatea Română de Radiodifuziune.

Din examinarea răspunsurilor primite, a rezultat că instituția publică sesizată și-a motivat răspunsul, arătând că „potrivit jurisprudenței instanțelor în materia Legii nr. 544/2001, Societatea Română de Radiodifuziune nu poate fi considerată o instituție publică în sensul legii evocate, datorită specificului activității sale”, anexând, ca dovadă, un extras dintr-o hotărâre judecătorească în care se menționa că „Societatea Română de Televiziune nu poate fi considerată o instituție publică în sensul Legii nr. 544/2001 cu modificările și completările ulterioare”, publicat în iulie 2005, în Ghidul Teoretic și Practic pentru Judecători – Accesul la informațiile de interes public.

Pe de altă parte, petentul a transmis instituției Avocatul Poporului o copie a Sentinței Civile nr. 3688 din 4 octombrie 2012, în care Societatea Română de Radiodifuziune (SRR) a avut calitatea de pârâtă. Tribunalul București a respins ca neîntemeiată cererea formulată de reclamant apreciind că „prin adresa nr. 7424/11.11.2011, pârâtul a oferit răspunsuri la obiect și integrale la punctele menționate în cererea nr. 464/19.10.2011 care vizează informații de interes public”, fără să existe o mențiune privind neaplicarea dispozițiilor legale menționate în acest caz. Totodată, din examinarea sentinței civile menționate, am mai constatat că, în acest caz, Societatea Română de Radiodifuziune nu a invocat faptul că nu îi sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, ci, dimpotrivă, prin întâmpinare, „a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată” motivat de faptul că „a răspuns solicitărilor reclamantului prin adresa nr.

7424/11.11.2011, în condițiile în care doar punctele 5 și 10.4 se încadrează în domeniul informațiilor de interes public (...)."

De asemenea, am mai constatat că, Societatea Română de Televiziune nu se prevala de hotărârea judecătorească menționată în Ghidul Teoretic și Practic pentru Judecători, din moment ce pe site-ul acesteia la secțiunea Organizare se menționează că „accesul la informațiile publice referitoare la organizarea și funcționarea SRTV se face în conformitate cu Legea nr. 544/2001, privind accesul la informațiile de interes public și cu normele de aplicare”.

Potrivit art. 2 lit. a) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare prin autoritate sau instituție publică se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională, precum și orice societate comercială aflată sub autoritatea unei autorități publice centrale ori locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar. Totodată, dispozițiile art. 2 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, prevăd că „Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune sunt persoane juridice, au sediul în municipiul București și își desfășoară activitatea sub controlul Parlamentului, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu convențiile internaționale la care România este parte”. Pe de altă parte, potrivit art. 39 alin (1) și alin (2) „Sursele financiare ale celor două societăți se constituie din alocații de la bugetul de stat, din venituri proprii și din alte surse. Pentru fondurile primite de la bugetul de stat, directorul general al Societății Române de Radiodifuziune și cel al Societății Române de Televiziune au calitatea de ordonatori principali de credite bugetare, în condițiile legii”.

În concluzie, din interpretarea textelor legale mai sus menționate, am apreciat că Societatea Română de Radiodifuziune face parte din categoria instituțiilor publice cărora le sunt incidente dispozițiile Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare și în exercitarea atribuțiilor constituționale și legale ce îi revin, Avocatul Poporului a emis *Recomandarea nr. 7 din 14 februarie 2014*, prin care a solicitat Președintelui - Director general al Societății Române de Radiodifuziune, în virtutea competențelor legale ce îi revin, să dispună luarea tuturor măsurilor legale ce se impun privind respectarea dreptului la informație prevăzut de art. 31 din Constituție, precum și a dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Ulterior, Societatea Română de Radiodifuziune, prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 1916 din 27 februarie 2014, a solicitat revocarea Recomandării nr. 7 din 14 februarie 2014. În motivarea cererii s-a susținut că „nu s-au avut în vedere dispozițiile art. 20 din Legea nr. 544/2001 și jurisprudența instanțelor naționale, prin care se statuează că mijloacele de informare în masă nu au obligația să publice informațiile furnizate de autoritățile sau instituțiile publice, iar actul normativ nu face distincție între mijloace de informare în masă cu capital privat și cele finanțate și din fonduri publice”. De asemenea, s-a apreciat că „în fapt Societatea Română de Radiodifuziune este o societate comercială națională care asigură un serviciu public de interes național”.

Am considerat că argumentele invocate nu pot fi reținute, întrucât dispozițiile art. 20 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, nu reglementează dacă Societatea Română de Radiodifuziune are sau nu, obligația să furnizeze informații de interes public care privesc activitatea sau rezultă din activitatea acesteia. Textele legale invocate prevăd că „mijloacele de informare în masă nu au obligația să publice informațiile furnizate de autoritățile sau de instituțiile publice” și reglementează, în realitate, libertatea mijloacelor de informare în masă, de a publica sau nu informațiile furnizate de autorități sau instituții publice. Cu alte cuvinte, prevederile legale dau expresie principiului autonomiei și independenței editoriale a tuturor mijloacelor de informare în masă, iar înțelesul corect al dispozițiilor art. 20 din actul normativ menționat, rezultă din interpretarea sistematică a întregii secțiuni din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, în care sunt cuprinse prevederi speciale referitoare la accesul mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public. Rezultă, așadar că, în niciun caz, nu se poate confunda, libertatea și autonomia editorială a mijloacelor de informare în masă de a publica doar acele informații furnizate de autorități sau instituții publice pe care le consideră necesare și oportune, cu obligația Societății Române de Radiodifuziune, ca instituție publică, de a furniza informații publice care privesc activitatea sa proprie sau rezultă din activitatea acesteia (obligație prevăzută de dispozițiile art. 2 lit. b) din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare: „prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice”).

În plus, având în vedere faptul că Societatea Română de Radiodifuziune funcționează ca un serviciu public, își desfășoară activitatea sub controlul Parlamentului și prezintă acestei autorități publice rapoarte anuale, iar directorul general (asimilat funcției de ministru în ce privește salarizarea) are și calitatea de ordonator principal de credite, apreciem că aceasta face parte din categoria instituțiilor publice, astfel cum acestea sunt definite prin dispozițiile art. 2 lit. a) din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare: prin autoritate sau instituție publică se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională, precum și orice societate comercială aflată sub autoritatea unei autorități publice centrale ori locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar.

Totodată, am subliniat faptul că, pe site-ul Societății Române de Televiziune (a cărei organizare și funcționare este reglementată tot de Legea nr. 41/1994, republicată) la secțiunea Organizare se menționează că „accesul la informațiile publice referitoare la organizarea și funcționarea SRTV se face în conformitate cu Legea nr. 544/2001, privind accesul la informațiile de interes public și normele de aplicare”.

Cu privire la Recomandarea emisă de către Avocatul Poporului, menționăm că aceasta este un act unilateral și nu produce efecte juridice garantate prin sancțiuni, care poate fi însușită sau nu de autoritatea publică căreia i-a fost adresată. Potrivit art. 23 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, în cazul în care, Recomandarea nu este însușită de autoritatea publică, Avocatul Poporului va proceda la sesizarea autorităților ierarhic superioare.

În acest context, având în vedere că Societatea Română de Radiodifuziune nu și-a însușit Recomandarea emisă, în temeiul art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborat cu art. 23 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, și cu art. 2 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Televiziune și Societății Române de Radiodifuziune, republicată, am adus la cunoștința celor două Camere ale Parlamentului acest fapt.

Mai mulți petenți (**dosare nr. 2524, 3469, 550, 4990, 5760, 8135, 10729**) din Republica Moldova au sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul unei posibile încălcări a prevederilor art. 31 din Constituție privind dreptul la informație de către Autoritatea Națională pentru Cetățenie. Petiționarii au reclamat faptul că, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, nu le-a comunicat informații referitoare la următoarele aspecte: stadiul de soluționare a dosarului de cetățenie și dacă au fost întreprinse demersuri suplimentare de către Autoritatea Națională pentru Cetățenie, la instituțiile avizatoare în vederea emiterii avizelor consultative; data pentru care este amânată dezbateră solicitării de redobândire a cetățeniei române; a cererii de rectificare a ordinului de cetățenie; a cererii de prorogare a termenului de depunere a jurământului de credință față de România.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, a răspuns prompt instituției Avocatul Poporului și a furnizat informații detaliate cu privire la aspectele sembrate: au fost emise ordinele de redobândire a cetățeniei române, au fost aprobate cererile de prorogare a termenului de depunere a jurământului de credință, precum și cererile de rectificare a ordinului de acordare a cetățeniei române.

Dreptul la învățătură (art. 32 din Constituție)

Dreptul la învățătură, prevăzut de art. 32 din Constituție, este considerat o parte a dreptului la educație. Principiile constituționale ale realizării dreptului sunt: realizarea învățământului în limba română, asigurarea dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța sau de a fi instruite în limba lor maternă, gratuitatea învățământului, sprijinirea categoriilor defavorizate din punct de vedere social, autonomia universitară, libertatea învățământului religios, în limitele legii.

În acest an, petițiile care au avut ca obiect o posibilă încălcare a dreptului la învățătură au fost în număr redus.

În context, menționăm cazul **Danei** (nume fictiv) care își exprima nemulțumirea față de faptul că pe diploma de absolvire a masteratului era înscrisă greșit denumirea masteratului absolvit în cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași. Față de aspectele prezentate, am sesizat conducerea Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași. Urmare a demersurilor întreprinse, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași a precizat faptul că, la data de 10 martie 2014 a transmis răspuns petentei favorabil. Astfel, i-au fost eliberate noi acte de studii – diploma de masterat și suplimentul acestuia cu specializarea corectă, cu condiția depunerii actelor de studii emise inițial, în original (**Dosar nr. 2668/2014**).

Mai mulți absolvenți ai Universității Spiru Haret care au susținut și promovat examenele de licență, au sesizat instituția Avocatul Poporului, fiind nemulțumiți de faptul că nu li s-au eliberat diplomele de licență. Aceștia au fost îndrumați să se adrese Ministerului Educației Naționale, precizându-le faptul că în situația în care autoritatea sesizată nu le

răspunde în termenul legal, au posibilitatea să revină cu o petiție la instituția Avocatul Poporului, anexând dovada demersurilor întreprinse

Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34 din Constituție)

Statul are obligația constituțională de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și sănătății publice, garantând dreptul la ocrotirea sănătății. Această obligație are caracter general și impune statului să asigure, atât prin legislația adoptată, dar mai ales prin aplicarea concretă a acesteia, accesul la servicii medicale de calitate. Încălcarea acestui drept a făcut obiectul a 49 de petiții, 3 sesizări din oficiu și o Recomandare.

Petițiile au avut ca obiect nemulțumiri ale persoanelor care au calitatea de asigurat în sistemul de asigurări medicale românesc și au vizat: rambursarea unor cheltuieli medicale, deficiențe în eliberarea cardurilor de sănătate, nerecunoașterea calității de asigurat de către unele case județene de asigurări de sănătate. De asemenea, unele au vizat și drepturile persoanelor bolnave de cancer sau a celor infectate cu HIV.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 863/2014: Diana (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la situația deosebit de gravă în care se află soțul său, ofițer la bordul unei nave arestate în portul Lymassol Cipru. Astfel, aceasta a precizat faptul că, împreună cu soțul ei se afla și un grup de cetățeni români, marinari îmbarcați pe aceeași navă, cărora nu li se asigura dreptul la ocrotirea sănătății, se refuză plata salariilor restante și li se interzice părăsirea navei.

Față de această situație și dat fiind pericolul iminent în care se aflau cetățenii români, instituția Avocatul Poporului a semnalat cazul Ambasadei României din Cipru.

Reprezentanții ambasadei au luat toate măsurile necesare, asigurându-se pe lângă asistența medicală și juridică și repatrierea cetățenilor români.

Subliniem, în acest context, disponibilitatea și aportul deosebit al reprezentanților Ambasadei României din Cipru cu privire la soluționarea cazului semnalat de către petentă.

Dosar nr. 10110/2014: Ioana (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul unei posibile încălcări a prevederilor art. 34 din Constituție, privind dreptul la ocrotirea sănătății. Petenta preciza faptul că, reglementarea privind programul național de oncologie în ceea ce privește reconstrucția mamară după afecțiuni oncologice prin andoprotezare, prevăzută în Ordinul CNAS nr. 269/2014, nu acoperă toate cazurile.

Față de aspectele semnalate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Autoritatea publică, în cauză, prin adresa nr. P/8909//25.11.2014 a precizat faptul că, începând cu anul 2015, potrivit H.G. nr. 400/2014, se acordă femeilor care au suferit intervenții chirurgicale - mastectomie totală două dispozitive medicale de același tip stânga –dreapta, iar termenul de înlocuire pentru fiecare dispozitiv este de 3 ani.

Nu în ultimul rând, prezentăm cazul **Mariei** (nume fictiv), care sesizat instituția Avocatul Poporului încă din anul 2012, cu privire la o posibilă încălcare a prevederilor art. 34 din Constituție, privind dreptul la ocrotirea sănătății de către Casa de Asigurări de Sănătate Județ Constanța și Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Petenta își exprima nemulțumirea față de faptul că, până la data înaintării petițiilor, către instituția Avocatul

Poporului, Casa de Asigurări de Sănătate Constanța nu i-a rambursat cheltuielile reprezentând serviciul medical de care a beneficiat în anul 2010, în virtutea cardului european de sănătate, la două spitale, din Belgia și Olanda. Prin *însușirea Recomandării nr. 9 din 17 aprilie 2014*, Casa de Asigurări de Sănătate Județ Constanța a achitat contravaloarea serviciilor medicale prestate în Belgia, iar pentru recuperarea sumei plătită în Olanda au fost efectuate demersuri de solicitare pentru prevedere bugetară. Petenta a mulțumit ulterior instituției Avocatul Poporului pentru intervențiile efectuate.

Dreptul la mediu sănătos (art. 35 din Constituție)

Petițiile repartizate și analizate de către domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale care au vizat încălcarea dreptului la un mediu sănătos prevăzut de art. 35 din Constituție au fost în număr de 13 și a fost efectuată și o anchetă la Ministerul Sănătății.

Numărul relativ mic de petiții din această categorie se poate explica și prin faptul că instituțiile competente în soluționarea unor astfel de cazuri, printre care menționăm Garda Națională de Mediu, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice au fost mult mai vizibile datorită mijloacelor de intervenție și de sancționare pe care legea le pune la dispoziție, astfel că persoanele au avut posibilitatea să se adreseze direct acestor instituții.

Aspectele sesizate în petițiile adresate instituției Avocatul Poporului s-au referit, în special, la respectarea dispozițiilor legale privind asigurarea unui mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic, impactul negativ rezultat din amplasamentul unei stații de transfer deșeuri pe raza unei localități, încălcarea normelor privind nivelul de zgomot ambiental sau poluare.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 5217/2014: Lar (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare art. 35 din Constituția României privind dreptul la mediu sănătos.

Din conținutul petiției și a actelor anexate, a rezultat faptul că o moară de măcinat cereale funcționa în imediata vecinătate a proprietății sale, producând disconfort fonic.

Față de situația prezentată, am sesizat Primăria comunei Nuci și Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Ilfov

Autoritățile publice sesizate au comunicat faptul că, situația a fost clarificată, în sensul că, s-a emis autorizația de construire pentru moară și s-a dispus mutarea acesteia la o distanță legală de vecinătatea proprietății petentului.

Dosar nr. 5479/2014: Mureșan (nume fictiv) a reclamat faptul că, a sesizat Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice – MMSC, privind situația din zona Barajului Runcu, de pe raza comunei Desești, jud. Maramureș, unde din cauza defectuoasei gestionări a bazinelor râurilor Mara și Valea Neagră, s-a afectat grav echilibrul ecologic al cursurilor de apă. Petentul a precizat faptul că, deși a primit un răspuns, acesta a cuprins doar date tehnice privind barajul, fără a se indica și măsurile ce intenționează a fi luate de autoritățile de resort pentru conservarea ecosistemului zonei respective. Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, ministerul de resort prin

intermediul Departamentului pentru Ape, Păduri și Piscicultură, a transmis instituției și petentului un răspuns detaliat privind măsurile preconizate a fi luate pentru conservarea ecosistemului din zona barajului Râncu.

Drepturile electorale (art. 36, art. 37 și art. 38 din Constituție, privind: dreptul de vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a fi ales în Parlamentul European)

Petițiile repartizate domeniului de activitate care au vizat încălcarea drepturilor electorale au fost în număr de 34 și s-au referit la:

- critica unor prevederi din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind condițiile - apreciate ca fiind restrictive, de a candida ca independent, cetățean român sau cetățeanul altui stat (critici formulate atât de persoane fizice cât și de unele organizații neguvernamentale);

- unele disfuncționalități apărute în exercitarea de către alegători a dreptului la vot, prevăzut la art. 36 din Constituție, privind primul și al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale 2014 etc.

Astfel, o situație deosebită a constituit-o cea referitoare la disfuncționalitățile apărute în exercitarea de către alegători a dreptului la vot, în special la secțiile de votare din străinătate, privind primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale 2014. S-a reclamat și/sau s-a solicitat :

- modul defectuos de organizare a primului tur de scrutin al alegerilor prezidențiale;
- încălcarea prevederilor art. 12 și a art. 32 alin. (2) din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- suplimentarea numărului de secții de votare;
- suplimentarea numărului de cabine de vot;
- postarea pe site-ul MAE a formularului – declarație pe propria răspundere;
- anularea rezultatelor primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale;
- tragerea la răspundere a celor vinovați de defectuoasa organizare a primului tur de scrutin al alegerilor prezidențiale în străinătate;
- să se precizeze de către autoritățile în drept, pe ce bază s-au stabilit numărul de secții de votare, numărul de ștampile și locul de amplasare a secțiilor de votare și ce instituții publice trebuie să se sesizeze și să investigheze aceste fapte.

Prin adresa nr. 12.021 din 10 noiembrie 2014 (transmisă simultan prin e-mail, fax și prin serviciul poștal) instituția Avocatul Poporului a sesizat Ministerul Afacerilor Externe referitor la disfuncționalitățile mai sus semnalate de petenți privind primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale din 2 noiembrie 2014. De asemenea, s-a informat și Guvernul României privind aspectele semnalate de petenți.

Nivelul de trai (art. 47 din Constituție)

Statul este obligat de a lua măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, asigurând cetățenilor condițiile necesare unui trai decent. Încălcarea acestui drept a constituit obiectul a 23 de petiții.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 855/2014: Ana (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 47 din Constituție privind nivelul de trai. Petenta, și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa iluminatului public pe strada unde locuiește. De asemenea, preciza că, Primăria municipiului București – Direcția Generală Infrastructură și Servicii Publice, prin adresa nr. 7955/19.09.2013 a informat-o cu privire la faptul că, până la data de 31 octombrie 2013, se vor finaliza lucrările privind iluminatul public, însă acest lucru nu s-a întâmplat. Față de aspectele menționate, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 22 din Legea nr. 35/1997, privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am sesizat Primăria municipiului București – Direcția Generală Infrastructură și Servicii Publice. Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată, prin adresa nr. 1538 din 11 martie 2014 și înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 2440/14.03.2014 ne-a precizat faptul că, lucrările de extindere a iluminatului public pe șoseaua Sălaj nr. 313A, sector 5 au fost finalizate la data de 25 februarie 2014.

Dosar nr. 3916/2014: Daniel (nume fictiv) a solicitat instituției Avocatul Poporului să intervină pe lângă Primăria Sectorului 3 pentru a-i fi comunicată Anexa 9, la Normele de aplicare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, respectiv „Documentația de avizare pentru lucrări de intervenție în vederea creșterii performanței energetice a blocurilor de locuințe” și pentru a i se răspunde la contestația din data de 25 februarie 2014. Urmare a demersului efectuat, Primăria sector 3, prin adresa nr. 5693 din 11 iunie 2014, a transmis Anexa nr. 9 solicitată, menționând totodată faptul că lucrările au fost realizate în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 18/2009, cu fonduri obținute integral din bugetul local al Primăriei sectorului 3. Asociația de proprietari nu a avut obligația nici unei contraprestații financiare, în sensul achitării vreunei cote părți din valoarea investiției.

Dreptul de petiționare (art. 51 din Constituție)

Dreptul de petiționare reprezintă dreptul oricărui cetățean de a se adresa autorităților și instituțiilor publice, prin petiții. Datorită specificului acestui drept, încălcarea sa a fost asociată, în majoritatea cazurilor, cu încălcarea unuiu sau a mai multor drepturi.

În anul 2014, au fost repartizate domeniului un număr de 366 de petiții care au avut ca obiect încălcarea dreptului de petiționare.

Cetățenii au solicitat sprijinul instituției Avocatul Poporului, întrucât, s-au adresat unor autorități publice prin cereri, reclamații, sesizări, propuneri, dar nu au primit răspuns în termenul legal.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 238/2014: Andrei (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 51 din Constituție privind dreptul de petiționare. Petentul, reclama faptul că, Poliția Locală sector 5 nu i-a răspuns, în termenul legal la cererea, prin care își exprima nemulțumirea față de o posibilă ocupare abuzivă a domeniului public de către un vecin, prin montarea unui dispozitiv care bloca accesul în

parcare. În urma demersurilor întreprinse, Poliția Locală sector 5 a precizat faptul că în urma controlului efectuat de către reprezentanții acesteia, vecinul reclamat a desființat dispozitivul care bloca accesul în parcare.

Dosar nr. 6573/2014: Anca (nume fictiv), a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 51 din Constituție privind dreptul de petiționare. Petenta, preciza că, nu i s-a răspuns în termenul legal, de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, la cererea sa înregistrată cu nr. 2104/25 martie 2014, prin care solicita eliberarea unei copii de pe materialul ședinței de audiere din data de 11 februarie 2014, încălcându-se, astfel, în opinia sa, prevederile art. 20 alin. (7) din O.G nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Față de aspectele prezentate de petentă, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 35/1997, privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am sesizat Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată, i-a comunicat petentei o copie a înregistrării ședinței de audiere din data de 11.02.2014 privind dosarul nr. xxx/2014, iar prin adresa nr. 18756/4.11.2014 i s-a transmis o copie de pe Hotărârea nr. y/3.09.2014 prin care Colegiul director al Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, s-a pronunțat cu privire la aspectele sesizate de către acesta.

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52 din Constituție)

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică este un drept fundamental, fiind temeiul constituțional al răspunderii autorităților și instituțiilor publice pentru pagubele și vătămarile produse cetățenilor prin încălcarea sau ignorarea drepturilor și libertăților acestora. Ca drept garanție, prin intermediul dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică se asigură protecția juridică a altor drepturi sau libertăți fundamentale.

În cadrul domeniului, acest drept a fost invocat în 74 de petiții.

O bună parte dintre petenți au reclamat faptul că au fost vătămați în drepturile lor de către instituții publice sau autorități ale administrației publice, prin nerespectarea unor dispoziții legale (administrații de drumuri publice județene, comisariate județene de protecția consumatorilor, primării, instituții ale prefectului, ministere etc.). De cele mai multe ori încălcarea dreptului persoanei vătămate s-a realizat corelativ cu încălcarea altor drepturi, cum ar fi dreptul de petiționare, nivelul de trai.

Ca și în anii precedenți, nu toți petenții s-au adresat mai întâi sau nu au făcut dovada că s-au adresat autorităților publice reclamate. Din cauza acestui fapt instituția Avocatul Poporului nu a putut să-i sprijine direct, pentru soluționarea petițiilor depuse, dar a indicat petenților procedurile legale ce trebuie urmate.

FIȘE DE CAZ

O situație specială, în care instituția Avocatul Poporului s-a implicat a fost cea referitoare la suspendarea indemnizațiilor prevăzute de Legea nr. 341/2004 cu modificările și completările ulterioare, pentru luptătorii remarcați prin fapte deosebite.

La data de 12 iunie 2014, a avut loc la sediul instituției întâlnirea dintre domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului cu reprezentanții Blocului Național al Revoluționarilor

(BNR), Constantin Gadină, președinte executiv BNR, Ioan Urmuz și Cristian Matei, membrii BNR și Aurel Montoiu, avocatul BNR.

Având în vedere că la întâlnirea cu delegația Blocului Național al Revoluționarilor s-a agreat propunerea ca Avocatul Poporului să solicite puncte de vedere din partea Secretariatului de Stat pentru Problemele Revoluționarilor, Ministerului Finanțelor Publice, ministrului delegat pentru dialog social și ministrului muncii, familiei și solidarității sociale au fost efectuate demersurile menționate.

Prin adresa nr. 11002 din 16 octombrie 2014, ministrul delegat pentru dialog social, informa instituția Avocatul Poporului că, la data de 7 octombrie 2014, Guvernul a aprobat Memorandumul privind Alocarea fondurilor necesare la bugetul de stat, pentru anul 2015, în vederea reluării plăților privind indemnizațiile reparatorii pentru toate categoriile de beneficiari, conform prevederilor Legii nr. 341/2004 și măsuri referitoare la situația beneficiarilor Legii 341/2004.

Dosar nr. 2025/2014: Sava (nume fictiv) a reclamat S.C. Orange România S.A. pentru nerespectarea clauzelor contractuale și a solicitat sprijin instituției Avocatul Poporului întrucât a primit un răspuns atât de la Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor cât și de la Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor, Regionala București - Ilfov, pe care le-a apreciat ca fiind neconcludente. Față de cele solicitate de petent, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată, am sesizat Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor. Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (prin intermediul Direcției Control și Supraveghere Piață), prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 4552/ 14.05.2014, a precizat faptul că reclamația a fost rezolvată pe cale amiabilă, favorabil pentru consumator.

Dosar nr. 2642/2014: Dumitru (nume fictiv) ne-a sesizat în privința modului în care autoritățile publice locale au soluționat reclamațiile sale, referitoare la „desființarea bordurii care separă carosabilul de acostament și trotuarul din fața unor instituții și societăți comerciale situate pe drumul național DN25”. Față de aspectele menționate, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 35/1997, privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am sesizat Primăria comunei Ivești, Inspectoratul Județean al Poliției Galați și Inspectoratul Județean în Construcții Galați.

Ca urmare a demersurilor întreprinse la Primăria comunei Ivești, Inspectoratul Județean al Poliției Galați și Inspectoratul Județean în Construcții Galați, au rezultat următoarele:

- în urma verificărilor efectuate, conform dispozițiile legale în materie de către reprezentanții primăriei comunei Ivești la adresele menționate de petent, s-a constatat executarea unor lucrări fără autorizație, cu încălcarea prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții, republicată.

- prin procesul-verbal de constatare nr. 4054/7.04.2014 întocmit de către reprezentanții primăriei comunei Ivești, s-a dispus intrarea în legalitate pentru lucrările

executate fără autorizație de construire, termenul estimat pentru avizarea și autorizarea executării lucrărilor fiind stabilit pentru data de 31 octombrie 2014.

SECȚIUNEA a-2-a

EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI MINORITĂȚI NAȚIONALE

În anul 2014, referitor la egalitatea de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale s-a înregistrat un număr de total de 11 sesizări din care 7 petiții și 4 dosare - sesizări din oficiu.

1) Egalitate de șanse între bărbați și femei (art. 16 alin. 3 din Constituție)

Într-o societate democratică, egalitatea de gen constituie unul dintre obiectivele principale; femeile cât și bărbații se bucură de aceleași drepturi și obligații consfințite prin Constituție și prin legi. Acest principiu promovează egalitatea între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, munca și remunerarea, având drept scop eliminarea oricăror forme de discriminare bazată pe gen. Convenția Europeană a Drepturilor Omului a stabilit (articolul 14) încă din 1950 interzicerea discriminării bazată pe sex în relație cu drepturile cuprinse în Convenție.

Directiva 207 din 1976 a fost unul dintre principalele documente care reglementează punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați în statele membre. Directiva definește principiul egalității de tratament ca fiind inexistența oricărei discriminări pe criterii de gen care privește, direct sau indirect, în special starea civilă sau familială.

În domeniul egalității de șanse între bărbați și femei, la nivelul statului funcționează mai multe autorități publice și structuri organizatorice, printre care amintim: Comisia pentru egalitate de șanse pentru bărbați și femei a Camerei Deputaților; Comisia pentru egalitate de șanse a Senatului; o direcție din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Comisia pentru egalitatea de șanse și tratament a Consiliului Economic și Social sau Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. În anul 2014, instituția Avocatul Poporului nu a primit nici o petiție privind domeniul egalității de șanse între bărbați și femei. Apreciem că acest aspect se datorează și faptului că, petenții preferă în locul procedurilor medierii și dialogului - specifice instituției Avocatul Poporului, să se adreseze unor autorități și instituții publice în domeniu care au și atribuții sancționatorii.

2) Libertatea conștiinței (art. 29 din Constituție)

Libertatea conștiinței este un drept constituțional care garantează libertatea de gândire, de opinie și cea a credințelor religioase. Acest drept implică libertatea cetățeanului de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea individual sau colectiv, în public sau în particular, prin intermediul cultului,

învățămintului, practicilor și îndeplinirii riturilor (conform prevederilor legislației Uniunii Europene).

Petițiile în domeniu, s-au referit la: organizarea și funcționarea cultelor, utilizarea fondurilor bănești primite de la bugetul locale, precum și respectarea destinației bunurilor primite în proprietate sau folosință de la autoritățile publice locale ori centrale de către culte, refuzul cultelor de a răspunde enoriașilor la solicitărilor lor, drepturile și obligațiile personalului cultelor.

Întrucât, potrivit art. 29 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii, și sunt autonome față de stat, instituția Avocatul Poporului a transmis petenților că nu are competența legală de a solicita un punct de vedere sau să se sesizeze privind activitatea unui cult religios, atâta timp cât actele sau faptele acestora nu vin în conflict cu prevederile constituționale și/sau legale în domeniu. În acest context, s-a recomandat petenților să se adreseze direct conducerii cultului respectiv.

3) Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni (art. 4 din Constituție)

Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni, este un drept - principiu fundamentat pe următoarele valori: unitatea poporului român, solidaritatea cetățenilor săi, nediscriminarea.

Referitor la adresabilitatea cetățenilor sesizând pretinse încălcări ale prevederilor art. 4 din Constituție se observă că, pe primul loc se situează cetățenii de etnie romă.

De menționat este și faptul că încă din luna martie 2013, instituția Avocatul Poporului ține evidența petițiilor diferențiat și pe criterii de etnie, minoritate națională sau orientare sexuală, dar numai pentru petenții care invocă dreptul respectiv – ca minoritate discriminată.

FIȘA DE CAZ

Dosar nr. 2051/2014 și nr. 2529/2014 (nr. 2974/2014 și prin Ambasada Germaniei la București - având același conținut cu adresele nr. 2051/2014 și nr. 2529/2014).

Organizația Amnesty Internațional a solicitat clarificări privind posibile evacuări ale unor cetățeni români de etnie romă din municipiile Cluj – Napoca și Caracal, respectiv:

- o posibilă viitoare evacuare de către Primăria Municipiului Cluj – Napoca, a unui număr de aproximativ 70 de cetățeni români de etnie romă, în prezent cu domiciliul în str. Stephenson nr. 15, municipiului Cluj – Napoca;

- privind posibila evacuare planificată a aproximativ 70 romi din Str. Negru Vodă nr.15, de către Primăria Municipiului Caracal (imobil format din 3 corpuri).

Avocatul Poporului, prin adresele nr. 2051 din 4 aprilie 2014, nr. 2529 din 24 aprilie 2014 și nr. 2974 din 14 mai 2014 a informat organizația Amnesty Internațional și Ambasada Germaniei din București cu privire la faptul că au fost efectuate anchete de către birourile teritoriale, atât la cele două primării cât și pe teren, fiind transmise și rezultatele anchetelor și a demersurilor efectuate.

1. Privind situația din municipiul Cluj – Napoca

În urma anchetelor și demersurilor făcute de Biroul Teritorial Cluj – Napoca al Avocatului Poporului, Primăria Municipiului Cluj – Napoca (prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 4580/2014) a precizat următoarele:

- nu există nici o dispoziție a primarului municipiului Cluj – Napoca, în sensul demolării construcțiilor edificate ilegal la adresa din str. Stephenson nr. 15, sau evacuări forțate ale persoanelor care locuiesc la adresa respectivă;
- în măsura în care se vor dispune alte măsuri cu privire la situația persoanelor și a construcțiilor din str. Stephenson nr. 15, instituția Avocatul Poporului va fi informată în legătură cu deciziile luate;
- dacă, totuși Primăria Municipiului Cluj – Napoca va emite pe viitor o dispoziție de evacuare, instituția Avocatul Poporului va media pentru găsirea unei soluții alternative la dispoziția de evacuare.

2. Privind situația din municipiul Caracal.

Urmare a anchetelor efectuate la datele de 10 aprilie 2014 și 17 iulie 2014 la Primăria Municipiului Caracal, județul Olt și a răspunsurilor primite la punctajul stabilit cu reprezentanții primăriei, au rezultat următoarele aspecte:

- la ora actuală, corpul A al clădirii din str. Negru Vodă nr. 15 nu mai aparține Primăriei Caracal (aparține unei societăți comerciale aflate în insolvență), fiind locuit de 8 familii compuse din 18 persoane;
- corpul B și C al clădirii în cauză aparține în continuare Primăriei Municipiului Caracal și este locuit de 3 familii compuse din 7 persoane și respectiv de 8 familii.
- nu a fost emisă nici o decizie de evacuare a familiilor de la această adresă, în prezent toate persoanele fiind la adresa în cauză. (Primăria Municipiului Caracal nu a solicitat și nu a pus în discuție demolarea acestei clădirii deși, conform raportului de expertiză tehnică în construcții efectuat pentru această clădire, reabilitarea imobilului nu ar mai fi posibilă).
- ca măsură de limitare a efectelor negative ce ar putea afecta cetățenii din imobilul respectiv, autoritățile locale au propus soluții și s-au luat următoarele soluții alternative:
 - cumpărarea acestor locuințe de către foștii chiriași (s-au depus până în prezent un număr de 14 cereri în acest sens);
 - acordarea de terenuri, în vederea construirii unei locuințe, conform prevederilor Legii nr.15/2003 privind sprijinul acordat tinerilor pentru construirea unei locuințe proprietate personală. (Prin H.C.L. nr. 33/2005 și H.C.L. nr.16/2012 au fost atribuite terenuri în acest scop la 2 familii, care însă au renunțat la repartițiile primite).
 - acordarea de locuințe sociale, pe bază de cerere, în limita disponibilităților (redistribuirea celor rămase vacante) și a fondurilor repartizate în acest sens (Legea nr. 114/1996, cu modificările și completările ulterioare).
- Primăria Municipiului Caracal caută și alte soluții alternative – ca de exemplu procedura de relocare deja inițiată, dar din cauza statutului incert al clădirii identificate

(este în patrimonial unei societăți comerciale aflată în procedură de insolvență) acțiunea nu poate fi demarată.

- pentru ca actualii ocupanți ai imobilului, fără posibilități materiale, să fie în situația de a rămâne fără adăpost, ca urmare a evacuării din imobilul în cauză, până la identificarea resurselor financiare și implementarea măsurilor de protecție socială de către Primăria Municipiului Caracal, *vor fi lăsați în continuare în imobilul respectiv, dar fără forme legale.*

Măsuri asigurătorii: Cazurile din municipiile Cluj – Napoca și Caracal au rămas în monitorizarea instituției Avocatul Poporului.

Dosar nr. 3393/2014. Instituția Avocatul Poporului a luat la cunoștință în luna noiembrie 2011 din mass-media privitor la hotărârea primarului municipiului Baia Mare (după ce, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin Hotărârea nr. 439 din 13.11.2011, a calificat măsura luată ca având un caracter discriminatoriu, a fost sancționată instituția primarului, cu o amendă contravențională și s-a recomandat dărâmarea zidului și îmbunătățirea condițiilor de locuire a romilor din strada Horia) de menținere a zidului despărțitor - zid din beton armat: 89 m lungime, 1,80m înălțime, grosime 0,25 m, ridicat între trei blocuri de locuințe sociale, în care locuiesc în majoritate familii de etnie romă, din strada Horea și strada principală din municipiul Baia Mare, județul Maramureș.

Avocatul Poporului a calificat măsura luată de primărie ca având un caracter discriminatoriu, *s-a sesizat din oficiu* și a solicitat primarului municipiului Baia Mare, prin comunicarea nr. 8533 din 23 noiembrie 2011, luarea măsurilor legale care se impun și informarea Avocatului Poporului asupra acestora.

Primăria Municipiului Baia Mare a transmis - la acea dată, un răspuns din care rezulta faptul că, măsura luată nu avea caracter discriminatoriu ci avea drept scop protecția copiilor care se jucau și pe stradă, aceștia fiind în pericol de a fi accidentați. În plus, s-a precizat (și s-a făcut dovada în acest sens) că în acest caz este un proces pe rol, intentat de primar împotriva Hotărârii nr. 439/13. 11. 2011 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Procesul s-a finalizat de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal, prin Decizia nr. 6402 din 27. 09. 2013, prin care s-a admis recursul formulat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, constatându-se legalitatea sancțiunilor contravenționale dispuse prin actul administrativ supus contestării judiciare - decizie irevocabilă, fără însă a dispune și măsura complementară – dărâmarea zidului.

La data de 8 noiembrie 2013, prin adresa nr. 17730/2013, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 9723/8 noiembrie 2013, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a solicitat sprijin instituției Avocatul Poporului, întrucât mijloacele sale legale privind înlăturarea situației calificate ca având un caracter discriminatoriu au fost epuizate. (Instituția primarului a declarat în mai multe rânduri în mass-media că s-a plătit amenda dar că nu se va dărâma și zidul).

Ca rezultat al mai multor adrese și vizite (*a adresei transmise de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, a unei adrese transmise de Ministerul Justiției prin care se solicitau unele lămuriri cerute în acest sens de o delegație din Bundestag – RFG, problematică reluată și cu ocazia unei vizite a unei delegații a Bundestag-lui la instituția*

Avocatul Poporului din 19 iunie 2014) a vizitei delegației E.C.R./ la Avocatul Poporului din data de 7 martie 2013, a delegației Amnesty Internațional și European Roma Rights Centre din 15 mai 2014 etc. și analizând conținutul motivării Deciziei nr. 6402 din 27. 09. 2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - la data de 17 iunie 2014, prin comunicarea nr. 3393/2014, instituția Avocatul Poporului a solicitat Primăriei Municipiului Baia Mare soluționarea cazului cu caracter discriminatoriu, în ideea găsirii unei soluții rezonabile, comunicare la care nu s-a primit însă niciun răspuns. Drept urmare, instituția Avocatul Poporului s-a adresat Instituției Prefectului Județul Maramureș, solicitând sprijin în acest sens. Întrucât primarul municipiului Baia Mare a transmis și cu această ocazie un răspuns evaziv la noua comunicare transmisă prin intermediul instituției prefectului, răspuns transmis indirect - doar prin intermediul mass-media, în vederea înlăturării cauzelor care au generat încălcarea principiului nediscriminării, Avocatul Poporului va emite o Recomandare.

Dosar nr. 6578/2014. Reprezentantul Biroului pentru Contribuția Elvețiană – Ambasada Elveției la București ne-a transmis spre informare o adresă semnată de 11 ambasade cu sediul în București (ambasadele: Austriei, Canadei, Finlandei, Franței, Germaniei, Marii Britanii, Olandei, Norvegiei, Spaniei, Suediei, și Elveției), adresată primarului sectorului 5 București. În adresă (transmisă spre informare la mai multe ministere și la alte autorități publice), se solicitau informații și poziția primăriei privind situația a cca. 500 de persoane care ar urma să fie evacuate din apartamentele și garsonierele din strada Iacob Andrei nr. 31, Bl.1-17, Sector 5 București, locuințe aflate în prezent în proprietatea S.C. Administrare Cazare Cantine S.A., societate aflată în insolvență.

Instituția Avocatului Poporului s-a sesizat din oficiu și a efectuat o anchetă la Primăria Sectorului 5- București, în data de 10 iulie 2014. În paralel, instituția Avocatului Poporului a efectuat propria investigație (a contactat: proprietarul garsonierelor din strada Iacob Andrei nr. 31, Bl.1-17, Sector 5 București, locuințe aflate în prezent în proprietatea S.C. Administrare Cazare Cantine S.A. societate aflată în insolvență; pe creditorul S.C. ORFEUS – IMOB S.R.L; și - pe administratorul judiciar). Din analiza documentelor puse la dispoziție atât de creditor cât și de primărie (inclusiv a răspunsului transmis de primărie Biroului pentru Contribuția Elvețiană în România) au rezultat următoarele:

- Deși există 32 de hotărâri judecătorești de evacuare din imobile din strada Iacob Andrei nr. 31, Bl.1-17, sector 5 (emise în perioada ianuarie 2007 – iulie 2014), hotărâri judecătorești date doar pentru neplata chiriei și a utilităților, în fapt, până în prezent nici una din aceste hotărâri nu a fost pusă în executare.
- Din cât cunoaște administratorul judiciar Pop Constantin, cel puțin declarativ, puține familii ar fi în situația de a nu fi în măsură să cumpere garsonierele. În fapt, a precizat domnul Pop Cristian, legal nici nu s-ar putea efectua evacuări colective, hotărârile judecătorești fiind individuale, iar el nu va încălca reglementările legale în vigoare.
- Secretarul primăriei ne-a pus, de asemenea, la dispoziție ultima anchetă făcută de primărie (din perioada 06 - 07. 05. 2014) anchetă efectuată la 31 de apartamente - din care 22 indicate de reclamantă – ONG, din strada Iacob Andrei nr. 31, Bl.1-17, anchetă din care au rezultat următoarele: Reclamația ONG -ului viza iminenta evacuare a cca. 200 de

persoane (începând cu data de 01. 06. 2014) – reclamație care nu s-a confirmat, la data anchetei.

În concluzie, din informațiile obținute de instituția Avocatul Poporului direct de la societatea aflată în insolvență și din documentele puse la dispoziție de primărie, rezultă că, informația privind o posibilă evacuare a cca. 500 de persoane, din zona Bl. 1-17, strada Iacob Andrei nr. 31, sector 5, la sfârșitul lunii august 2014 - nu se confirmă.

Măsuri asigurătorii: Totuși, atât reprezentantul primăriei cât și reprezentantul instituției Avocatul Poporului au ajuns la concluzia că o problemă există - un anumit număr de chiriași nu vor dispune de resurse financiare pentru a cumpăra garsonierele în care locuiesc. În acest context, reprezentantul primăriei, și în sensul celor transmise și Ambasadei Elveției a precizat că, Primăria și Consiliul Local al Sectorului 5 București, urmează să înainteze rapoarte la Primăria Generală a Capitalei și la Secretariatul General al Guvernului, pentru obținerea de fonduri suplimentare. Cazul a rămas în monitorizarea instituției Avocatul Poporului.

4) Dreptul la identitate (art.6 din Constituție)

Conform dispozițiilor cuprinse la articolul 6 din Constituția României “statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.”

Limba este nu doar un mijloc de comunicare, ci și un element important de identitate. Utilizarea limbii materne constituie una dintre modalitățile de păstrare și dezvoltare a identității etnice. În anul 2014, la inițiativa Avocatului Poporului, *prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014*, a fost creat cadrul legal privind posibilitatea utilizării limbii materne, de către cetățenii români aparținând unor minorități naționale, în relațiile lor cu instituția Avocatul Poporului. Conform noilor dispoziții, cetățenii aparținând minorităților naționale, cu domiciliul sau reședința în unități administrativ-teritoriale în care au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, pot prezenta petiții în limba maternă și primesc răspuns în limba română și în limba maternă.

5) Privind unele pretinse încălcări ale reglementărilor Uniunii Europene din domeniul drepturilor omului

Este de remarcat faptul că – începând cu anul 2013, pentru prima dată, cetățeni români sau străini având sau nu și cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene s-au adresat instituției Avocatul Poporului - în anul 2014 înregistrându-se doar doi petenți. Petenții au reclamat condițiile, apreciate ca având un caracter discriminatoriu, privind cerințele impuse pentru a candida ca independent sau de realizare a pragului electoral privind alegerile europarlamentare 2014. Petițiile au fost soluționate în limitele de competență ale instituției Avocatului Poporului - fără a fi necesar deschiderea unui dosar.

6) Contribuția domeniului de activitate privind al 4-lea raport de țară al Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței

Instituția Avocatul Poporului - prin contribuția directă a domeniului de activitate Drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, a avut o colaborare fructuoasă cu Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (E.C.R.I.) - organism al Consiliului Europei, în special în procesul de întocmire a Raportului E.C.R.I. privind România, al patrulea ciclu de monitorizare, raport aprobat de Consiliul Europei pe 19. 03. 2014.

Este de menționat faptul că, al patrulea Raport E.C.R.I. este primul raport de țară în care aprecierile privind activitatea în domeniu a instituției Avocatul Poporului este apreciată ca fiind preponderent pozitivă (concluzii rezultate dintr-o evaluare complexă, mai multe răspunsuri la listele orientative, aprecieri ale organismelor și structurilor guvernamentale și în special neguvernamentale, vizita de informare a E.C.R.I. la sediul instituției Avocatul Poporului din 7 martie 2013 etc.). Astfel, s-a apreciat că - față de evaluarea anterioară (2002-2007), s-au mărit numărul de audieri acordate și de petiții soluționate. Mai mult, în urma amendării Legii nr. 35/1997, cu modificările și completările ulterioare, categoriile de reclamații care pot apela la Avocatul Poporului au fost lărgite. De asemenea, majoritatea instituțiilor publice cărora li s-au făcut recomandări au răspuns favorabil. Totuși, E.C.R.I. a recomandat și faptul că instituția "Avocatul Poporului trebuie să întreprindă acțiuni decisive împotriva autorităților publice, atunci când suspectează că s-au comis încălcări flagrante ale drepturilor omului, în special când acestea au legătură cu discriminarea rasială."

Instituția Avocatul Poporului - prin departamentul de resort, s-a conformat, astfel că în anul 2014, urmare a sesizărilor din oficiu și a anchetelor realizate, mai sus prezentate, s-au luat /obținut următoarele măsuri sau rezultate:

- Privind posibile evacuări a unor cetățeni români de etnie romă din municipiile Cluj - Napoca și Caracal (dosar nr. 2051/2014 și dosar nr. 2529/2014) s-a obținut stoparea acțiunilor de evacuare. Dacă, totuși primăriile municipiilor Cluj - Napoca și Caracal vor emite pe viitor dispoziții de evacuare, instituția Avocatul Poporului va media pentru găsirea unei soluții alternative la dispozițiile de evacuare. Cazurile din municipiile Cluj - Napoca și Caracal rămân în monitorizarea instituției Avocatul Poporului.

- Privind situația celor cca. 500 de persoane care ar urma a fi evacuate din apartamentele și garsonierele din strada Iacob Andrei nr. 31, Bl.1-17, Sector 5 București (dosar nr. 6578/2014), locuințe aflate în prezent în proprietatea S.C. Administrare Cazare Cantine S.A., societate aflată în insolvență, reclamația nu s-a confirmat. Totuși, atât reprezentantul primăriei, cât și reprezentantul instituției Avocatul Poporului au ajuns la concluzia că o problemă există - un anumit număr de chiriași nu vor dispune de resurse financiare pentru a cumpăra garsonierele în care locuiesc. În acest context, reprezentantul primăriei a precizat că Primăria și Consiliul Local al Sectorului 5 București vor înainta rapoarte la Primăria Generală a Capitalei și la Secretariatul General al Guvernului, pentru obținerea de fonduri suplimentare. Cazul a rămas în monitorizarea instituției Avocatul Poporului.

- Privitor la hotărârea primarului municipiului Baia Mare, jud. Maramureș, de a ridica și a menține zidul despărțitor între trei blocuri de locuințe sociale, în care locuiesc în majoritate familii de etnie romă, din strada Horea și o stradă principală din mun. Baia Mare (dosar nr. 3393/2014) Avocatul Poporului a hotărât să emită o recomandare.

CAPITOLUL VII

DOMENIUL DREPTURILE COPILULUI, ALE FAMILIEI, TINERILOR, PENSIONARILOR, PERSOANELOR CU HANDICAP

În anul 2014, domeniului Drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap i-au fost repartizate 1241 petiții, ceea ce reprezintă un procent de 11.99% din numărul total de petiții primite de instituția Avocatul Poporului. Conform specializărilor domeniului de activitate, cele 1241 petiții au fost structurate astfel:

1. Drepturile copilului: 111 petiții;
2. Drepturile familiei: 55 petiții;
3. Drepturile tinerilor: 2 petiții;
4. Drepturile pensionarilor: 710 petiții;
5. Drepturile persoanelor cu handicap: 191 petiții;
6. Alte drepturi: 172 petiții.

SECȚIUNEA 1

DREPTURILE COPILULUI

Principalele aspecte reținute din cele 111 petiții privind *drepturile copilului*, adresate domeniului drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap, au vizat solicitarea de informații privind încredințarea copilului unuia dintre părinți, drepturile și obligațiile părinților divorțați față de copiii minori rezultați din căsătorie, plata ori majorarea pensiei de întreținere, drepturile și obligațiile tutorelui față de copilul minor avut în îngrijire, posibilitățile legale de acordarea a unor forme de ajutor pentru creșterea copilului, precum și nemulțumirile unuia dintre părinți față de conținutul unor hotărâri judecătorești prin care minorul era încredințat celuilalt părinte, acordarea indemnizației pentru creșterea copilului, în cazul sarcinilor multiple, accesul la sănătate, decontarea cheltuielilor de transport pentru elevii ce nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, situația copiilor români din străinătate, neînsoțiți de părinți sau de un alt reprezentant legal.

Actele normative care reglementează aspectele sesizate de petenți în contextul drepturilor copilului sunt următoarele:

- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată;
- Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată;

- Legea nr. 274/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Adopții;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate.

La fel ca și în anii precedenți, instituția Avocatul Poporului a stabilit relații de bună colaborare cu diverse autorități implicate în protecția drepturilor copilului, cu societatea civilă, precum și cu o serie de organizații neguvernamentale, printre care amintim, Asociația Telefonul Copilului, FONCP (Federația Organizațiilor Nегuvernamentale pentru Copil și UNICEF, precum și participări la seminarii și mese rotunde pe teme ale drepturilor copilului).

În acest sens amintim, *Raportul special privind respectare drepturilor copiilor privați de libertate în România*, întocmit de instituția Avocatul Poporului în luna iulie 2014, realizat cu sprijinul tehnic al UNICEF România. Studiul prezentat în acest raport special își propune să determine dacă și în ce măsură sunt respectate drepturile copiilor privați de libertate în România, prin analiza percepțiilor acestora în legătură cu cele mai importante aspecte ale drepturilor la siguranță, demnitate umană, acces la asistență juridică, separarea de adulți, asistență medicală și servicii pentru promovarea sănătății, educație și menținerea legăturii cu familia și comunitatea pe perioada detenției.

Concluzii: obiectul acestui studiu este respectarea drepturilor copiilor privați de libertate prin arestarea preventivă executarea pedepsei închisorii sau executarea măsurii educative a internării într-un centru de reeducare. Totodată, studiul pune la dispoziția instituțiilor responsabile date și recomandări care pot susține creșterea calității muncii pe care o depun și a eficienței în atingerea obiectivelor nu doar instituționale, ci și ale societății, în ansamblu.

Reformarea sistemului de deținere și re-educare a copiilor privați de libertate este un proces care mai are de parcurs etape esențiale. Resocializarea minorilor custodiați în sistemul penitenciar, transmiterea valorilor pro-sociale și pregătirea pentru reintegrarea în societate nu pot fi realizate fără respectarea drepturilor copiilor privați de libertate.

Printre recomandările făcute de instituția Avocatul Poporului, se înscrie și cea referitoare la Instituirea și punerea în aplicare a unei politici de toleranță zero pentru prevenirea actelor de violență împotriva copiilor pe parcursul arestării, procedurilor penale și detenției.

O altă recomandare privește creșterea alocării bugetare pentru centrele de reținere și arest preventiv, centrele de reeducare și centrele de detenție, precum și, alocarea fondurilor pentru asigurarea necesarului optim de resurse umane, în special în domeniul reintegrării sociale.

Repunerea în dezbatere publică și adoptarea proiectului de lege privind înființarea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție, mecanismul urmând să funcționeze în cadrul instituției Avocatul Poporului. În urma acestei recomandări a fost înființat Mecanismul național de prevenire a torturii în locurile de detenție în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate în locurile de detenție prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48 din 26 iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

FIȘA DE CAZ

Dosar nr. 3272/2014: Matei (nume fictiv), prin petiția adresată, ne-a solicitat luarea de poziție în cazul prezentat de mass-media în datele de 3 și 4 aprilie 2014, privind situația unor copii aflați în Centru de plasament Galați, supuși abuzurilor fizice și psihice de către îngrijitoarele lor.

Având în vedere gravitatea cazului prezentat în presă, și ținând cont de amploarea luată de fenomenul abuzurilor și violențelor exercitate asupra copiilor, instituția Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei anchete, atât la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Galați, cât și la Centrul de Plasament nr. 3 din Galați, privind o posibilă încălcare a art. 49 din Constituția României, privind protecția copiilor și a tinerilor.

În urma anchetei efectuate de către Biroul Teritorial Galați, conducerea D.G.A.S.P.C. Galați a dispus efectuarea unei cercetări disciplinare în conformitate cu prevederile Codului Muncii, în cadrul căreia au fost audiați o serie de angajați ai centrului. Propunerea comisiei de disciplină a fost de desfacere disciplinară a contractului de muncă pentru două salariate, conform art. 248 alin. (1) lit. e) din Codul Muncii. De asemenea, incidentul referitor la abuzul asupra copiilor a fost adus la cunoștința poliției printr-o adresă oficială.

SECȚIUNEA a 2-a

DREPTURILE FAMILIEI

În România statul ocrotește căsătoria și familia, sprijinindu-o prin măsuri economice și sociale pentru dezvoltare și consolidare.

Potrivit art. 48 din Constituția României coroborat cu art. 258 din noul Cod civil, familia se întemeiază pe: căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea egală a părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor, pe egalitatea în fața legii a copiilor din afara căsătoriei cu cei din căsătorie (art. 260 noul Cod civil), un regim special de protecție și de asistență în ceea ce privește realizarea drepturilor copiilor și tinerilor.

În petițiile repartizate Domeniului drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap, cu privire la protecția drepturilor familiei, petenții au solicitat informații cu privire la: obligația părinților de a contribui la întreținerea minorului și dreptul la pensie de urmaș, pe tot timpul vieții, al soțului supraviețuitor.

De asemenea, petenții au manifestat nemulțumiri față de conținutul unor hotărâri judecătorești prin care minorul era încredințat celui alt părinte sau unei alte persoane, refuzul autorităților statale române de a acorda viza solicitată unuia dintre soți, aflat în străinătate, în vederea reîntregirii familiei, dificultățile întâmpinate în obținerea unei locuințe sociale și față de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005 referitoare la acordarea unei singure indemnizații pentru naștere, indiferent de numărul copiilor rezultați din naștere.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 4458/2014: Amalia (nume fictiv), stabilită de un an în Germania împreună cu familia, a reclamat faptul că Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială, căreia s-a adresat în data de 08 noiembrie 2013 în vederea obținerii unei adeverințe care să certifice faptul că nu primește indemnizație pentru creșterea copilului în România, pentru fiica ei în vârstă de doi ani, nu a dat curs solicitării.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat în acest sens Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București. Rezultatul acestui demers întreprins de Avocatul Poporului a dus la luarea măsurilor necesare în vederea soluționării tuturor aspectelor cu privire la indemnizația pentru creșterea copilului conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010, privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor.

SECȚIUNEA a 3-a**DREPTURILE TINERILOR**

Petițiile adresate instituției Avocatul Poporului cu privire la drepturile tinerilor au fost analizate, cu precădere, în contextul dreptului la educație, al dreptului la informație și al dreptului tinerilor la un regim special de protecție.

De asemenea, petițiile adresate de tineri, domeniului Drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap au vizat, în special, nemulțumiri față de condițiile în care trăiesc în instituțiile de ocrotire socială; neacordarea în termenul stabilit de senatul universității a burselor de studiu; neacordarea unei locuințe sociale; refuzul de a aproba transferul, la cerere, la un alt centru de plasament; încălcarea dreptului la muncă și a dreptului de proprietate. De asemenea, tinerii ne-au solicitat informații despre procedura care trebuie urmată în vederea obținerii ajutorului de șomaj și informații cu privire la cetățenie.

O reală problemă o reprezintă, în opinia instituției Avocatul Poporului, situația tinerilor instituționalizați care au atins vârsta majoratului fără a urma o formă de învățământ superior, pentru care autoritățile statului nu au creat suficiente programe de protecție specială.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 9494/2014: Cornel (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a dreptului la învățătură și a dreptului la protecție al copiilor și al tinerilor, prevăzute de art. 32 și art. 49 din Constituția României.

Petentul, student al Facultății de Științe Politice din cadrul Universității București, programul de Studii Master Studii Europene (2011 – 2013), repartizat pe locurile de la buget, a sesizat că nu poate susține lucrarea de disertație, deoarece a fost exmatriculat nejustificat (pentru că nu i s-a trecut în catalog nota la disciplina "seminarul de cercetare").

În scopul de a clarifica cu celeritate acest caz, împuterniciții instituției Avocatului Poporului, au efectuat o anchetă proprie la Rectoratul Universității București, la data de 22 septembrie 2014. În cadrul anchetei, s-au purtat discuții cu prorectorul în materie de programe de studii și probleme academice din cadrul Universității București. Acesta a dat explicații cu privire la situația tânărului și soluția adoptată de conducerea Universității București cu privire la cazul său.

Astfel, ca urmare a măsurilor dispuse de Rectorat, petentul poate susține examenul de finalizare a studiilor de masterat în următoarele sesiuni de finalizare a studiilor, programate în structura anului universitar aprobată de Senatul Universității București.

Dosar nr. 721/2014: prin cererea adresată de mai mulți semnatari, a fost sesizată instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 49 din Constituția României, privind protecția copiilor și a tinerilor.

În memoriul adresat, petiționarii susțin că minorilor **Ancuța, Daniel și Marius** (nume fictive), beneficiari ai măsurii de plasament în Casa de tip familial „Mihai Eminescu”, le sunt încălcate drepturile prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, aceștia susțin că minorii au fost mutați abuziv, fără acordul lor, le este interzisă relația cu persoane cu care aceștia au dezvoltat legături de atașament, sunt nemulțumiți de lipsa de protecție și de dorința de a se întoarce acasă, în Sighetul Marmăției alături de ceilalți doi frați ai lor.

Instituția Avocatul Poporului a supus atenției conducerii Direcției Generale Județene de Asistență Socială și Protecția Copilului Maramureș examinarea acestei situații, precum și președintelui Consiliului Județean Maramureș.

Ca rezultat al demersului întreprins de instituția Avocatul Poporului, Consiliul Județean Maramureș a transmis o adresă din care a rezultat că mutarea minorilor a fost determinată de o serie de motive obiective, generate de necesitatea asigurării unui climat favorabil dezvoltării și a unei asistențe psihologice de specialitate în beneficiul lor.

SECȚIUNEA a 4-a

DREPTURILE PENSIONARILOR

Prin cele 710 petiții din acest subdomeniu, în esență, au fost solicitate informații și îndrumări privind stabilirea și modificarea drepturilor de pensii și, mai ales, au fost exprimate critici la adresa activității caselor de pensii și a altor instituții publice a căror activitate are incidență în problematica pensiilor, precum și cu privire la legislația din acest domeniu.

Ca o remarcă generală, subliniem că legislația pensiilor a cunoscut numeroase modificări în ultimii ani care, din păcate, nu au condus la creșterea coerenței și a clarității reglementărilor din acest domeniu și nici la scăderea nemulțumirii pensionarilor, însă au creat mari dificultăți caselor de pensii sub aspectul supraaglomerării personalului acestora

cu sarcini de serviciu, în detrimentul calității serviciilor prestate și a celerității rezolvării cererilor pensionarilor.

Astfel, numai în perioada 2013 – 2014, Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cea care reglementează condițiile exercitării dreptului la asigurări sociale, a cunoscut succesive completări și modificări prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, Legea nr. 380/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, Legea nr. 37/2013 pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii.

Alte acte normative referitoare la drepturile de pensie, evocate cu accente critice în plângerile adresate instituției Avocatul Poporului, sunt: Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2011 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2011, Legea nr. 241/2013 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 96/2013 privind acordarea de drepturi unor membri ai Corpului diplomatic și consular al României.

În plan administrativ, sintetic, nemulțumirile și criticile pensionarilor au vizat următoarele aspecte:

- refuzul caselor de pensii de a furniza informații și explicații despre condițiile legale de acordare și/sau modificare a drepturilor de pensie sau reținerea unor sume de bani din pensie, în urma emiterii unor decizii de debit;
- tergiversarea soluționării cererilor de stabilire, revizuire, recalculare a pensiei sau de trecere de la un tip de pensie la altul ori lipsa unui răspuns la petiții;
- erori și omisiuni în modalitatea în care unele case teritoriale de pensii au procedat la calcularea sau recalcularea pensiilor (punctajul mediu anual);
- imposibilitatea sau dificultatea obținerii unor adeverințe care să ateste vechimea (stagiul de cotizare) ori cuantumul salariilor și al sporurilor cu caracter permanent sau grupa/condițiile de muncă necesare la stabilirea sau recalcularea pensiilor;
- întârzieri la plata drepturilor de pensie stabilite;
- refuzul caselor de pensii de a pune în executare hotărâri judecătorești definitive și irevocabile prin care s-au stabilit drepturi de pensie;
- comportamentul neprofesional ori chiar abuziv al unor angajați ai caselor de pensii în raporturile cu pensionarii;
- modul de stabilire a cuantumului pensiei persoanelor care și-au desfășurat activitatea în grupele superioare de muncă înainte de anul 2001, respectiv în condiții speciale/ deosebite de muncă începând din anul 2001;
- suspendarea nelegală/nejustificată a plății pensiilor;
- încălcarea principiului contributivității la stabilirea drepturilor de pensie prin neluarea în calcul a tuturor veniturilor salariale pentru care s-au datorat și plătit contribuțiile de asigurări sociale de către angajat, atunci când angajatorul nu a plătit contribuțiile de asigurări sociale;
- reținerea contribuției de asigurări sociale de sănătate în cuantum eronat și nerestituirea către moștenitorii pensionarilor decedați a contribuțiilor reținute nejustificat;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- reținerea contribuțiilor la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate în cazul pensionarilor sistemului public de pensii din România cu reședința sau domiciliul declarat pe teritoriul altui stat, în baza prevederilor Ordinului nr. 1.285/437/2011;

- neacordarea pensiei de invaliditate sau a gradului de invaliditate corect;

- procedura neclară în cazul opțiunii între pensia proprie și pensia de urmaș;

- dificultăți în obținerea pensiei comunitare ca urmare a duratei mari în care se certifică prin formularele E25 și E210 stagiile de cotizare realizate în România de către pensionarii cu reședința în alt stat al Uniunii Europene;

- mari întârzieri în soluționarea contestațiilor la deciziile de pensie depuse la Comisia Centrală de Contestații din cadrul Casei Naționale de Pensii Publice.

În plan legislativ, instituția Avocatul Poporului a primit numeroase critici referitoare la neclaritatea unor prevederi legale, lacune legislative sau neconstituționalitate în domeniul pensiilor, dintre care amintim:

- dezacordul față de reglementarea cuprinsă în Legea nr. 263/2010 privind stagiul potențial în cazul gradului III de invaliditate;

- critica dispozițiilor art. 49, art. 97 alin. (1) lit. a) și ale art. 164 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în sensul valorificării perioadei de invaliditate, la calculul pensiei pentru limită de vârstă, prin luarea în considerare a cuantumului pensiei de invaliditate și nu a punctajului mediu anual calculat la stabilirea acestei pensii;

- nemulțumirea față de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2013 privind acordarea de drepturi unor membri ai Corpului diplomatic și consular al României, atât pentru că nu reglementează acordarea indemnizației diplomatice în cuantum lunar de maximum 3.571 lei și persoanelor pensionate provenind de la Departamentul de Comerț Exterior și de la alte ministere și instituții, care, pe perioada trimerii lor în misiune în străinătate, au avut grade diplomatice sau consulare, cât și pentru că nu prevede acordarea indemnizației diplomatice în compensare de 3571 lei și urmașilor diplomaților decedați, în cuantum de 1/2;

- critica modului de calcul și a datei acordării indicelui de corecție prevăzut de art. 170 din Legea nr. 263/2010;

- nemulțumirea față de modificările aduse Legii educației naționale nr. 1/2011 de Ordonanța de urgență nr. 49/2014, în ceea ce privește data pensionării, în sensul că personalul didactic de predare, de conducere, de îndrumare și control se pensionează pentru limită de vârstă, anticipat și anticipat parțial, la data încheierii anului școlar în care împlinește vârsta standard de pensionare sau, după caz, în situația pensiei anticipate și anticipate parțială;

- critica privind modificările succesive aduse vârstei de pensionare a asistenților medicali de Legea nr. 53/2014 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România și de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și pentru modificarea unor acte normative în

domeniul sănătății, modificările legislative fiind considerate ca generatoare a unui tratament discriminatoriu.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 5044/2014: Ion (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu modul în care Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Afacerilor Interne a pus în executare o sentință civilă a Tribunalului București, considerând că decizia emisă în baza acestei sentințe civile conține greșeli și omisiuni.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat conducerea Casei de Pensii Sectorială a Ministerului Afacerilor Interne.

Ca rezultat, Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Afacerilor Interne a emis o nouă decizie, în baza căreia au fost achitate petentului diferențe în cuantum de 19.614 lei net.

Dosar nr. 5729/2014: Marin (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu mai multe probleme referitoare la pensia sa militară, nesoluționate de către Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale și Centrul Militar Sector 6.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Casa de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale și Centrul Militar Sector 6.

Urmare a demersurilor întreprinse, instituția Avocatul Poporului a fost informată de către entitățile sesizate că petentul a fost primit în audiență de către locțiitorul Casei de Pensii Sectorială a Ministerului Apărării Naționale, precum și de comandantul Centrului Militar Sector 6, ocazie cu care a primit explicații și îndrumări cu privire la solicitările sale.

Dosar nr. 5729/2014: Olimpia (nume fictiv) a reclamat că mai multe aspecte referitoare la pensia sa (acordarea pensiei pentru limită de vârstă, schimbarea numărului dosarului de pensie, suspendarea plății pensiei de invaliditate) nu au fost clarificate de Casa Locală de Pensii Sector 6.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Casa Locală de Pensii Sector 6.

Dând curs solicitării instituției Avocatul Poporului, casa de pensii a răspuns la întrebările petentei cu privire la schimbarea numărului dosarului de pensie după transferul acestuia și suspendarea plății pensiei și a emis decizia privind acordarea pensiei de limită de vârstă. De asemenea, a fost efectuată plata sumei de 14.184 lei reprezentând restanțe și diferențe pentru pensia de limită de vârstă.

Dosar nr. 8987/2014: Maria (nume fictiv) a criticat conducerea Casei Județene de Pensii Caraș-Severin pentru modul în care a stabilit data acordării drepturilor sale de pensie de urmaș. Deși petenta a optat pentru pensia de urmaș în luna decembrie 2012, iar această pensie ar fi trebuit să i se acorde de la 1 ianuarie 2013, plata pensiei proprii a fost suspendată de Casa Județeană de Pensii Caraș-Severin, prin decizie, începând cu data de 1.03.2014. Pe de altă parte, Casa de Pensii Sectorială a M.A.I. a emis decizia de pensie de urmaș în luna august 2013.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Casa Județeană de Pensii Caraș-Severin și Casa de Pensii Sectorială a M.A.I. Dată fiind divergența opiniilor exprimate de cele două case de pensii, a fost solicitat punctul de vedere al Casei Naționale de Pensii Publice

Casa Națională de Pensii Publice – Direcția Pensii a informat instituția Avocatul Poporului că soluționarea cazului se va realiza conform unei noi proceduri de lucru privind

opțiunea între pensia proprie și pensia de urmaș, în baza căreia pensia de urmaș se va acorda de la 1 ianuarie 2013, așa cum a cerut petenta. De asemenea, Casa Națională de Pensii Publice a precizat că a transmis punctul său de vedere Casei Județene de Pensii Caraș-Severin, urmând ca aceasta să întreprindă măsurile corespunzătoare.

SECȚIUNEA a 5-a

DREPTURILE PERSOANELOR CU HANDICAP

Constituția României în articolul 50 stabilește că persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, detaliază drepturile persoanelor cu handicap, asigură realizarea egalității de tratament în vederea participării efective a persoanelor cu dizabilități în viața comunității.

În domeniul protecției persoanelor cu handicap, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu 191 petiții, prin care petenții au expus nemulțumiri cu privire la: neîncadrarea corespunzătoare în gradele de handicap, neacordarea drepturilor cuvenite pentru persoanele cu handicap, reevaluarea nejustificată a gradului de handicap și încadrarea persoanei într-un grad de handicap inferior celui avut anterior, refuzul autorităților administrației publice locale de a angaja asistenți personali pentru persoanele cu handicap grav cărora li s-a stabilit dreptul de a beneficia de asistent social, tergiversarea emiterii certificatelor de încadrare într-un grad de handicap, depășirea termenului de realizare a accesibilităților pentru aceste persoane defavorizate, lipsa fondurilor pentru plata asistenților personali, refuzul autorităților publice competente de a evalua la cerere persoanele cu handicap în vederea schimbării încadrării inițiale, depășirea termenului de realizare a accesibilităților pentru persoanele cu dizabilități, problema creditelor acordate persoanelor cu dizabilități a cărui dobândă se suportă din bugetul de stat, a cuantumului indemnizațiilor acordate persoanelor cu handicap, a plății salariilor acordate asistenților personali ai acestora și posibilitatea acordării de locuințe sociale către persoanele cu handicap.

Ca și în anii anteriori, o altă problemă ce reiese din practica instituției Avocatul Poporului se referă la insuficiența centrelor rezidențiale pentru îngrijirea persoanelor cu handicap, în special neuro-psihic, la nivel național.

Articolul 50 din Constituție prevede faptul că persoanele cu handicap se bucură de protecție specială, iar statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

La rândul său, art. 26 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene recunoaște dreptul persoanelor cu handicap de a „beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității”.

Persoanele cu handicap beneficiază de aceleași drepturi ca oricare alt cetățean al României, dar și al Uniunii Europene, iar pentru a le garanta aceste drepturi este necesar ca

statul să acorde atenția cuvenită aspectelor complexe ale persoanelor cu handicap astfel încât, acești oameni să-și poată îndeplini rolurile și responsabilitățile cetățenești, să beneficieze de posibilitățile de alegere individuală și de același grad de control asupra vieții lor, asemeni persoanelor care nu suferă de vreo dizabilitate.

În cursul anului 2014, instituția Avocatul Poporului s-a preocupat de acțiunile întreprinse de stat, de autoritățile competente în domeniu, pentru ca acestei categorii de persoane să le fie asigurate accesul, accesibilitatea și incluziunea socială, în egală măsură cu a celorlalte persoane.

Cazuistica pe care am instrumentat-o în această perioadă a relevat, în multe dintre situații, faptul că posibilitatea de abilitare și reabilitare, compensarea handicapurilor, reducerea la minimum a efectelor economice și sociale ale handicapurilor precum și inegalitățile legate de sănătate sunt subiecte de impact negativ asupra acestor persoane. Mulți dintre cei care au sesizat cu problemele lor instituția Avocatul Poporului se consideră excluși social, aflați în fața unor obstacole și bariere, lipsiți de mijloace de mobilitate.

Petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului de către persoanele cu handicap au fost analizate cu atenție, iar acolo unde cadrul legal a permis, s-a procedat la îndreptarea situațiilor reclamate și repunerea în drepturi a persoanelor lezate de către autoritățile administrației publice. În cazurile când cadrul legal a fost acela care a necesitat îndreptări din partea forului legislativ sau a Guvernului, Avocatul Poporului a întocmit rapoarte speciale în acest sens.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 4850/2014: Ion (nume fictiv), nevăzător, a sesizat Avocatul Poporului în legătură cu refuzul Administrației Străzilor din București de a amplasa un semafor acustic cu acționare la cerere și pavaj tactil în intersecția Șoseaua Olteniței – Bulevardul Constantin Brâncoveanu, zona de domiciliu a petiționarului.

Avocatul Poporului a solicitat informații în legătură cu aspectele sesizate de petent.

Ca rezultat al demersului întreprins, Administrația Străzilor din București ne face cunoscut că solicitarea petentului a fost soluționată prin montarea semaforului acustic cu acționare la cerere în intersecția menționată.

Dosar nr. 7488/2014: Vasilica (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu neplata salariului de asistent personal al fiului său, persoană cu handicap, de către Primăria comunei Hemeiș în care are domiciliul, precum și cu privire la modul de calcul al salariului, în sensul că nu i se acordă sporul de vechime.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Primăria comunei Hemeiș.

Din răspunsul primăriei reiese că s-au plătit salariile restante pe lunile mai, iunie, iulie 2014 din bugetul local (25%), urmând ca diferența pe lunile următoare să fie achitată din sumele alocate din bugetul de stat. Conducerea primăriei susține că îi este acordat petentei sporul de vechime.

Dosar nr. 1363/2014: Gabriela (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu faptul că nu a fost lămurită de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială asupra calculului alocației pentru copil cu handicap.

Avocatul Poporului a sesizat Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială cu rugămintea de a ne comunica soluția adoptată.

Ca rezultat al demersului întreprins, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială a transmis răspunsul care clarifică nelămuririle petentei, remis acesteia.

Dosar nr. 13482014: În articolul intitulat „*Bolnavii psihic bătuți și pedepsiți de cei plătiți să-i îngrijească. Conducerea spitalului știe*”, publicat în cotidianul local Bună ziua Iași, ediția on-line din data de 3 octombrie 2014, au fost prezentate problemele cu care se confruntă Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță „Pădureni”- Grajduri, județul Iași, respectiv *nerespectarea de către angajați a normelor de îngrijire și a drepturilor persoanelor cu tulburări psihice prin restricționarea libertății de mișcare, imobilizarea în mod nejustificat, săvârșirea unor acte de violență asupra acestora, supunerea la muncă forțată, insuficiența personalului, a spațiului necesar în care sunt internați pacienții*.

Urmare a apariției acestui articol de presă, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la încălcarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică și a dreptului la ocrotirea sănătății, prevăzute de art. 22 și art. 34 din Constituția României și a dispus efectuarea unei anchete în vederea verificării veridicității celor relatate, precum și în vederea identificării unor soluții și aplicarea măsurilor necesare pentru prevenirea și combaterea încălcării normelor de îngrijire și a drepturilor persoanelor cu tulburări psihice de către conducerea și personalul unității medicale în cauză.

Prin urmare, Biroul Teritorial Iași al instituției Avocatul Poporului a efectuat în data de 8 octombrie 2014 o anchetă la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță „Pădureni”- Grajduri, județul Iași, rezultând următoarele aspecte:

1. Referitor la *actele de violență* săvârșite de către personalul unității medicale asupra persoanelor cu tulburări psihice, managerul unității medicale a precizat că, în ultimele șase luni nu au mai fost constatate asemenea incidente, întrucât au fost montate camere video în vederea monitorizării respectării drepturilor pacienților și a prevenirii săvârșirii actelor de violență, cu excepția cazurilor în care au fost implicați soții D. și E.P., infirmieri în cadrul spitalului, cel din urmă fiind persoana care a prezentat problemele cu care se confruntă unitatea medicală în materialul de presă ce face obiectul sesizării din oficiu.

Astfel, urmare a aplicării de către infirmieră a mai multor lovituri cu palmele, cu o coadă de mătură asupra unui pacient în data de 30.06.2014, ora 19:00, în salonul pacientului, la dușuri, precum și în sala de mese, toate aceste episoade de violență ce au indus pacientului teroare și temere, aspecte ce au fost surprinse și înregistrate de camerele video, *conducerea spitalului a dispus luarea măsurilor legale privind cercetarea disciplinară a infirmierei*.

Totodată, în baza Certificatului medico-legal nr. aaa/1.07.2014 din care rezulta că pacientul „*prezintă echimoză, tumefacție și plăgi contuze ce s-au putut produce prin lovire cu mijloace și obiecte contondente și pot data din 30.06.2014, necesitând 7-8 zile de îngrijiri medicale*”, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță „Pădureni”- Grajduri, județul Iași, a formulat și a depus la Postul de Poliție al comunei Grajduri o plângere penală împotriva infirmierei pentru săvârșirea actelor de violență mai sus menționate.

Urmare a solicitării unității medicale privind stadiul de soluționare a plângerii, consemnată în adresa nr. ccc/9.09.2014, Postul de Poliție al comunei Grajduri a precizat că plângerea penală face obiectul cercetărilor unui dosar penal, înregistrat la Parchetul de pe

lângă Judecătoria Iași, sub aspectul săvârșirii de către infirmieră a infracțiunilor de „loviri sau alte violențe” și „purtare abuzivă”.

Totodată, directorul medical a menționat că ultima sancțiune pe care conducerea unității medicale a aplicat-o unui infirmier a fost reținerea din salariu a unui procent de 10% pentru trei luni de zile, deoarece acesta a închis 20 de bolnavi într-o cameră, fără a fi supravegheați și a plecat în pădure să culeagă ciuperci și urzici.

2. În ceea ce privește *restricționarea libertății de mișcare, imobilizarea persoanelor cu tulburări psihice în mod nejustificat*, directorul medical ne-a precizat că procedurile privind imobilizarea la pat și izolarea în camere de conținție se desfășoară în parametri legali. Astfel, cu titlu de exemplu pentru folosirea unei asemenea metode, conform documentelor medicale prezentate, ne-a fost relatată situația ivită în data de 20.03.2014 când un pacient neliniștit care își înfășura o ață în jurul gâtului, declarând că se va sinucide, a fost imobilizat la pat timp de o oră la recomandarea medicului specialist.

3. Referitor la *supunerea la muncă forțată a persoanelor cu tulburări psihice de către conducerea spitalului relatată în articolul de presă*, directorul medical menționează că, ergoterapia sau terapia ocupațională ocupă un loc important în tratamentul pacienților, aceștia solicitând în mod voluntar, în baza unei cereri, includerea în acest program, la propunerea medicului curant, responsabil de fiecare pavilion în parte.

4. Având în vedere faptul că au fost solicitate fonduri Ministerului Sănătății pentru amenajarea și transformarea în saloane a pavilionului administrativ și a fostei spălătorii, conducerea spitalului a obținut acordul prealabil al Ministerului Sănătății asupra studiului de fezabilitate privind „Amenajare și modernizare”- Spitalul de Psihiatrie Grajduri și a finanțării cheltuielilor de investiții din bugetul Ministerului Sănătății pe anul 2015, rezolvându-se astfel parțial problema spațiului în care sunt internate persoanele cu tulburări psihice.

În acest context, managerul spitalului a relatat faptul că fiecare pacient are pat propriu, însă sunt unite între ele din cauza lipsei spațiului din saloane, nerespectându-se dispozițiile art. 1 lit. b) al Ordinului Ministerului Justiției nr. 433/2010 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate care prevăd cel puțin 6 m³ de aer pentru fiecare persoană.

Pe cale de consecință, având în vedere aspectele constatate cu ocazia efectuării anchetei la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță „Pădureni”- Grajduri, județul Iași, instituția Avocatul Poporului a dispus efectuarea unor demersuri la Ministerul Sănătății și Ministerul Justiției în vederea identificării unor soluții și aplicarea măsurilor necesare pentru prevenirea și combaterea încălcării normelor de îngrijire și a drepturilor persoanelor cu tulburări psihice de către conducerea și personalul unității medicale în cauză.

I. Din răspunsul transmis de **Ministerul Sănătății** rezultă următoarele:

1. Autoritatea sesizată a întreprins deja demersurile legale în vederea modernizării și creării de spații noi de cazare pentru bolnavii din Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță „Pădureni”- Grajduri, județul Iași, respectiv s-a încheiat acordul prealabil al ordonatorului de credite pentru o investiție de 1859,43 mii lei pentru o construcție, care însumează 1287,30 mp, ce urmează a fi derulată în 18 luni de la data începerii lucrărilor.

2. Ministerul Justiției nu a transmis nici un răspuns Ministerului Sănătății cu privire la preluarea compartimentului administrativ și a celui legat de persoanele internate în temeiul prevederilor art. 110 din Codul penal.

II. Totodată, **Ministerul Justiției** ne-a comunicat următoarele:

1. În urma pronunțării hotărârii CEDO din data de 17 iulie 2014 în cauza Centrul de Resurse Juridice împotriva României, la inițiativa Ministerului Afacerilor Externe - Direcția Agent Guvernamental, s-a constituit un grup de lucru, format din reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și Parchetului General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în scopul identificării măsurilor generate necesare în vederea remedierii deficiențelor constatate de CEDO în respectiva cauză.

În cadrul grupului de lucru menționat vor fi supuse discuției inclusiv aspectele semnalate de către instituția Avocatul Poporului, cu scopul de a crea un cadru propice pentru aplicarea dispozițiilor legale existente inclusiv, dacă se impune, prin modificarea cadrului legal actual.

2. Totodată, subliniind faptul că Ministerul Justiției nu are competențe sub aspectul punerii efective în executare a unor măsuri exclusiv medicale și de asistență socială, neavând expertiza necesară într-un asemenea domeniu ce reclamă aprofundate cunoștințe medicale, rolul justiției fiind acela de a se asigura că asistența medicală este acordată celor care au nevoie de aceasta, indiferent de procedurile judiciare în care aceste persoane sunt implicate, apreciem că revine, în primul rând, celor două ministere menționate mai sus competența de a implementa corespunzător cadrul legal existent.

De altfel, chiar în ceea ce privește acordarea asistenței medicale în penitenciare prin sistem medical propriu și nu aparținând ministerelor sănătății, există puternice rezerve din partea unor organisme europene, precum Comitetul pentru Prevenirea Torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, cu atât mai mult s-ar pune problema în cazul unei eventuale preluări de către Ministerul Justiției a spitalelor (fie în integralitate, fie a unor anumite secții) în care persoane necondamnate la pedeapsa cu închisoarea ar fi internate din rațiuni în primul rând medicale.

III. De asemenea, ne-am adresat *Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași* în vederea comunicării stadiului de soluționare a plângerii penale ce face obiectul cercetărilor în dosarul penal înregistrat la Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași, respectiv, dacă s-a formulat de către organul de cercetare penală propunere și soluția pronunțată de procuror.

Instituția sesizată ne-a comunicat următoarele:

1. În evidența Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași a fost identificat dosarul penal, înregistrat urmare a sesizării Spitalului Clinic de Psihiatrie și Măsuri de Siguranță „Pădureni” – Grajduri, județul Iași, privind-o pe infirmieră, persoana vătămată - bolnavul N.V.

2. În cauză, la data de 15.07.2014, *organele de poliție au dispus începerea urmăririi penale pentru comiterea infracțiunii de purtare abuzivă*, prevăzută de art. 296 alin. (2) din Codul penal raportat la art. 193 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 alin. (1) lit. e) din Codul penal.

3. Au fost efectuate acte de cercetare, iar prin ordonanța din data de 31.10.2014, procurorul a dispus continuarea urmăririi penale față de infirmieră. pentru comiterea infracțiunii de purtare abuzivă, dosarul aflându-se la organele de cercetare penală competente - Postul de Poliție al comunei Grajduri, Secția II Poliție Rurală Ciurea, pentru efectuarea cercetărilor.

În concluzie, autoritățile publice sesizate și-au îndeplinit obligația de a lua măsurile corespunzătoare în vederea prevenirii și combaterii încălcării normelor de îngrijire și a drepturilor persoanelor cu tulburări psihice de către conducerea și personalul unității medicale în cauză, respectiv, încheierea acordului prealabil al ordonatorului de credite privind o investiție de 1859,43 mii lei pentru o construcție care însumează 1287,30 mp, constituirea unui grup de lucru, format din reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și Parchetului General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu scopul de a crea un cadru propice pentru aplicarea dispozițiilor legale existente inclusiv, dacă se impune, prin modificarea cadrului legal actual, precum și efectuarea urmăririi penale față de infirmieră pentru comiterea infracțiunii de purtare abuzivă asupra persoanei vătămate - bolnavul N. V.

CAPITOLUL VIII

DOMENIUL ARMATĂ, JUSTIȚIE, POLIȚIE, PENITENCIARE

În anul 2014, în cadrul domeniului de activitate armată, justiție, poliție, penitenciare au fost soluționate un număr de 2210 petiții înregistrate la sediul central al instituției Avocatul Poporului. Petițiile au fost structurate în funcție de specializările domeniului de activitate astfel:

Armata: 28 petiții
 Justiție: 1567 petiții
 Poliție: 67 petiții
 Penitenciare: 276 petiții
 Alte drepturi: 272 petiții

SECȚIUNEA 1

ARMATĂ

Petițiile înregistrate în cadrul acestui domeniu de activitate în anul 2014 au fost analizate în contextul prevederilor art. 21, art. 31 și art. 51 din Constituția României privind accesul liber la justiție, dreptul la informație și dreptul de petiționare și s-au referit la următoarele aspecte principale:

- neacordarea pensiei militare;
- respingerea cererii de participare la recrutarea și selecția pentru admiterea la Cursul de formare a ofițerilor în activitate pe filieră indirectă;
- lipsa unui răspuns la cererea de eliberare a unei adeverințe de salarizare, necesară recalculării pensiei;
- solicitări de audiențe la eșaloanele superioare;
- admiterea unui recurs al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității prin care s-a constatat calitatea de lucrător al Securității;
- lipsa unui răspuns la diverse solicitări adresate Ministerului Apărării Naționale.

De asemenea, în unele cazuri petenții ne-au sesizat în legătură cu îndeplinirea condițiilor de avansare la gradul de general de brigadă urmat de trecerea în rezervă cu noul grad, precum și analiza situației referitoare la caracterul definitiv al unor decizii luate de către comisiile de selecție din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 993/2014: Mihai (nume fictiv) și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa unui răspuns la cererea sa adresată Unității Militare 01512, prin care a solicitat o adeverință de salarizare, necesară recalculării pensiei. În temeiul art. 59 din Constituție raportat la art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat UM 01512, iar ulterior, față de lipsa unui răspuns, Direcției financiar-contabile din cadrul Ministerul Apărării Naționale. Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Ministerul Apărării Naționale - Direcția financiar - contabilă ne-a adus la cunoștință că, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 33/2002 privind reglementarea eliberării certificatelor și adeverințelor de către autoritățile publice centrale și locale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 223/2002, Unitatea Militară 01512 a eliberat petentului adeverința solicitată. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Dosar nr. 3682/2014. Mirela (nume fictiv) a solicitat să fie primită în audiență de către Avocatul Poporului pentru a fi sprijinită „împotriva unor acțiuni de lezare gravă și în formă continuată a drepturilor și libertăților” sale prin acțiuni ale Serviciului Român de Informații și pentru a obține o „audiență la Comisia de Apărare din Senat”.

Ulterior audiențelor acordate, petenta a solicitat ca instituția Avocatul Poporului să efectueze unele demersuri pentru a fi primită în audiență de către conducerea S.R.I.

În acest context, petenta menționa că în urma audiențelor acordate anterior nu au fost luate măsuri în vederea sistării urmăririi sale informative și a atacurilor asupra sănătății sale fizice și psihice, asupra bunurilor și a agresiunilor financiare, socio-profesionale și asupra familiei sale.

Urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului am primit din partea S.R.I. o adresă din care rezultă că i s-au oferit de către conducerea S.R.I. două audiențe în datele de 10 și 11 iunie 2014 și că “S.R.I. acordă o atenție deosebită solicitării transmise, aspectele semnalate de către petentă fiind analizate și evaluate din perspectiva competențelor legale, respectiv a posibilității de a realiza verificări cu privire la veridicitatea elementelor menționate în petiții și de a obține date suplimentare, care să fie utilizate pentru adoptarea măsurilor instituționale adecvate și oportune”.

În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

SECȚIUNEA a 2-a

JUSTIȚIE

Petițiile înregistrate în cadrul acestui domeniu de activitate în anul 2014 au fost analizate în contextul prevederilor art. 21, art. 31, art. 51 și art. 124 din Constituția României privind accesul liber la justiție, dreptul la informație, dreptul de petiționare și îndeplinirea justiției și s-au referit la următoarele aspecte principale:

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- activitatea instanțelor judecătorești;
- soluțiile pronunțate de instanțe sau dispuse de procuror;
- procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești;
- activitatea experților judiciari, avocaților, notarilor;
- activitatea organelor de urmărire penală;
- nemulțumiri referitoare la refuzul autorității judecătorești de a comunica petenților răspunsuri scrise cu privire la solicitările formulate și măsurile dispuse de organele de urmărire penală (în special lipsa unor răspunsuri scrise din partea parchetelor și lipsa de informații privind stadiul de soluționare al unor dosare penale sau plângeri penale aflate înregistrate la parchete sau diferite secții de poliție);
- durata procedurilor judiciare;
- activitatea magistraților;
- calculul taxelor de timbru;
- acordarea ajutorului public judiciar;
- solicitări de acordare de consultații juridice cu privire la cauze aflate pe rolul instanțelor în care petenții sunt parte, demersurile pe care aceștia pot să le efectueze pentru soluționarea unor probleme legale, interpretarea și aplicarea prevederilor cuprinse în diferite acte normative.

Demersuri specifice activității instituției Avocatul Poporului au fost realizate la parchete, instanțe, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției și debitorii obligațiilor neexecutate, stabilite prin hotărâri executorii, în ceea ce privește petițiile care au avut ca obiect:

- necomunicarea unui răspuns la plângerile penale și stadiul soluționării acestora ;
- neexecutarea hotărârilor pronunțate în favoarea foștilor investitori FNI ;
- neexecutarea obligațiilor stabilite prin titluri executorii în sarcina ANRP;
- modul de derulare a procedurilor judiciare;
- nemulțumiri față de activitatea profesională a procurorilor;
- neexecutarea hotărârilor pronunțate în favoarea foștilor salariați ai unui institut;
- lipsa unui răspuns din partea CSM la plângeri privind activitatea unor magistrați;
- nestabilirea primului termen de judecată în cauze aflate pe rolul instanțelor;
- neredactarea unor hotărâri judecătorești.

Astfel, în **Dosarul nr. 7730/2014**, petentul, deținut în Penitenciarul Mărgineni - județul Dâmbovița, ne-a sesizat în contextul prevederilor art. 21 și art. 51 din Constituția României, privind accesul liber la justiție, respectiv dreptul de petiționare cu privire la faptul că a făcut mai multe demersuri la Direcția Drept Internațional și Tratatate din cadrul Ministerului Justiției în vederea obținerii de acte (hotărâri judecătorești) necesare în dosarul penal nr. 11724/281/2013, dar nu a primit răspuns. Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Direcției Drept Internațional și Tratatate din cadrul Ministerului Justiției. Urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară, din cadrul Ministerului Justiției, ne-a adus la cunoștință faptul că la

solicitarea directă a petentului, Ministerul Justiției nu poate da curs cererii întrucât „această acțiune constituie consultanță juridică” ceea ce contravine prevederilor Hotărârii Guvernului României nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției și că, deși a fost informată instanța solicitantă asupra acestor aspecte, solicitarea instanței a fost retransmisă către Eurojust România, aceasta redirectionând cererea Judecătoriei Ploiești către Eurojust Spania, care nu a răspuns. Totodată, s-a precizat că, până la acest moment nu s-a putut intra în posesia informațiilor solicitate instanțelor spaniole, dar de îndată ce vor fi transmise, acestea vor fi înaintate Judecătoriei Ploiești.

O serie de alte demersuri au fost inițiate de Avocatul Poporului cu privire la *neexecutarea unor hotărâri judecătorești de către instituții ale statului*, debitoare față de cetățeni.

Unele dintre acestea priveau *neexecutarea de către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului a obligațiilor stabilite prin hotărâri judecătorești în favoarea lor ca „păgubit FNI”* (dosarele nr. 7728/2014, 8707/2014, 10208/2014, 10080/2014).

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Autorității pentru Administrarea Activelor Statului (A.A.A.S.) pentru examinarea situației sesizate, luarea măsurilor legale ce se impun și comunicarea stadiului executării silite în dosarele în care petenții au calitatea de creditor.

Din răspunsurile primite a rezultat, în esență, că petenții, în măsura în care s-au adresat unor executori judecătorești urmează să primească informații de la aceștia în ceea ce privește stadiul procedurii executării silite a A.A.A.S.

S-a mai menționat că „reluarea procedurilor de plată a despăgubirilor către foștii deponenți F.N.I. este în strânsă legătură cu veniturile realizate de A.A.A.S. din activitatea de valorificare a creanțelor preluate” și că „A.A.A.S. trebuie să onoreze atât cererile de despăgubire depuse de către creditori în baza sentințelor civile pronunțate până în prezent, cât și cererile de despăgubire care au fost și urmează să fie depuse de către creditori în baza sentinței penale nr. 423/20.03.2007, preluată de la CNVM [...] în virtutea Legii nr. 113/23.04.2013, precum și alte creanțe deținute împotriva A.A.A.S.”.

S-a precizat că „datorită problemelor de ordin financiar apărute începând cu luna octombrie 2008 ca urmare a popririi conturilor A.A.A.S. de către tot mai mulți creditori care au apelat la serviciile executorilor judecătorești” instituția este în „imposibilitate temporară de a pune în executare sentințele prin care A.A.A.S. a fost obligată la plata despăgubirilor către foștii deponenți F.N.I.” și că A.A.A.S. „încearcă să găsească soluții de eficientizare” a activității „prin identificarea unor măsuri financiare posibil de accesat”.

S-a mai arătat, de asemenea că „o estimare a plății poate fi făcută doar în cazul plăților voluntare (atunci când există fonduri pentru astfel de plăți), iar în cazul popririi contului debitorului de către executorul judecătoresc, reținerea sumelor de către acesta se face în funcție de disponibilitatea terțului poprit (A.T.C.P.M.B” - Activitatea Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București).

Dosarele au fost închise nefavorabil, problemele sesizate rămânând în atenția instituției Avocatul Poporului și urmând să facă obiectul unui raport special.

În alte cazuri, era invocată *neexecutarea hotărârilor pronunțate în favoarea foștilor salariați IPCUP*. În dosarul nr. 12135/2014, dosar încă în lucru, Confederația X (denumire fictivă) ne-a sesizat cu privire la neexecutarea dispozițiilor cuprinse în Sentința civilă nr. X pronunțată de Tribunalul Prahova, sentință prin care Institutul Y a fost obligat la plata unor sume reprezentând drepturi salariale către angajații săi, membrii ai Sindicatului Independent N, precum și la achitarea sumelor reținute de la aceștia și a sumelor datorate de unitate cu titlu de CAS, CASS și șomaj.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Institutului Y solicitând luarea măsurilor legale ce se impun și informarea Avocatului Poporului, inclusiv cu privire la stadiul desfășurării procedurii de executare silită declanșată de creditori, precum și o estimare a momentului plății.

În fine, o altă categorie de sesizări vizau *neexecutarea obligațiilor Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților (ANRP)*. În dosarul nr. 7256/2014, petenta ne-a sesizat cu privire la faptul că nu s-au pus în executare de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților sentințe definite și irevocabile, criticând în acest sens lipsa răspunsurilor instituției ANRP la cererile sale din datele de 16.09.2013 și 30.10.2013. Față de susținerile petentei ne-am adresat ANRP, iar urmare a demersului efectuat ni s-a comunicat că prin Sentința Civilă nr. A/2012 pronunțată de către Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. B/2011, rămasă definitivă și irevocabilă prin Decizia civilă nr. DC3/18.04.2013, instanța a admis acțiunea petentei și a obligat Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor (CCSD) la desemnarea unui evaluator, la transmiterea dosarului respectiv la evaluator și la emiterea deciziei reprezentând titlul de despăgubire. Având în vedere solicitarea petentei privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților a dat curs acesteia, dispunând plata prin OP nr. xxx din data de 24.06.2014 în contul petentei deschis la Banca Transilvania, pentru suma de x lei. În privința diferenței neplătite, a fost demarată procedura privind achitarea acesteia, urmând ca în cel mai scurt timp sumele de bani să fie virate în contul petentei. Cu privire la soluționarea dosarului administrativ, ANRP i-a transmis procedura derulată în dosarul respectiv. Dosarul a fost închis favorabil.

1. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

Nemulțumirile petenților au vizat:

- soluțiile și măsurile dispuse de instanțele judecătorești în cauzele cu soluționarea cărora au fost investite;
- durata procedurilor judiciare;
- modul de îndeplinire a atribuțiilor profesionale de către judecători;
- activitatea executorilor judecătorești, avocaților și notarilor;

- solicitări de acordare a unor consultații juridice privind, în esență, interpretarea și aplicarea prevederilor legale în spețele concrete în care petenții sunt implicați;
- executarea silită a titlurilor executorii;
- calcularea taxelor de timbru;
- acordarea ajutorului public judiciar.

În cazurile circumscrise prevederilor art. 15 alin. (4) din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, petenții au fost îndrumați să se adreseze autorităților competente și eventual, pentru obținerea de informații suplimentare, unui avocat, aducându-li-se, totodată, la cunoștință sfera competenței instituției Avocatul Poporului, inclusiv împrejurarea că soluțiile pronunțate de instanțe nu pot fi reformate decât prin exercitarea căilor de atac ordinare și extraordinare, în condițiile legii procesuale.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 6245/2014: Paul (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la demersurile întreprinse la Judecătoria Sectorului 2 București și Consiliul Superior al Magistraturii, solicitând să i se comunice decizia pronunțată în dosarul nr. X, necesară pentru a uza de căile extraordinare de atac.

În urma demersurilor întreprinse la Biroul de Informare și Relații Publice, prin adresa nr. 408/BIRP/30.07.2014 a Judecătoriei Sectorului 2 ne-a comunicat că dosarul nr. X, în care petentul avea calitatea de reclamant, a fost soluționat prin Sentința civilă nr. Z, redactată la 21 iulie 2014 și comunicată părților la data de 24 iulie 2014. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 9804/2014: Gabriel (nume fictiv) ne-a semnalat faptul că, până la această dată, Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a pronunțat cu privire la sesizarea formulată de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București în data de 22 aprilie 2013, prin care Colegiul de conducere a solicitat instanței supreme să se pronunțe printr-un recurs în interesul legii în privința practicii neunitare referitoare la interpretarea dispozițiilor art. II alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2008 și art. 169 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, în raport de aplicarea sau, după caz, neaplicarea dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 3/1977 și considerarea stagiului prevăzut de acest din urmă articol ca făcând parte, sau nu dintr-un act normativ cu caracter special. Pentru lămurirea aspectelor sesizate, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ținând seama de prevederile art. 516 alin. (11) din Codul de procedură civilă (potrivit căruia „*Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot*”), Avocatul Poporului s-a adresat Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție. Dosarul este în lucru.

Dosar nr. 2430/2014: Gheorghe (nume fictiv) ne-a sesizat susținând că nu i s-a comunicat Decizia civilă nr. X, pronunțată de Tribunalul Teleorman, Secția CMASCAF-Recursuri, în dosarul civil nr. Y. Față de cele expuse, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Tribunalului Teleorman, căruia i-am supus atenției examinarea aspectelor sesizate. Dosarul a fost închis favorabil.

2. MINISTERUL PUBLIC

Petițiile au vizat:

- soluțiile și măsurile dispuse de organele de urmărire penală;
- durata procedurilor judiciare;
- modul de îndeplinire a atribuțiilor profesionale de către procurori;
- necomunicarea stadiului sau a modului de soluționare a unor plângeri penale.

Pentru petițiile care s-au încadrat în prevederile art. 15 alin. (4) din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-au formulat îndrumări în sensul sesizării autorităților competente sau a unui avocat, în vederea obținerii de informații suplimentare.

De asemenea, petenților le-au fost aduse la cunoștință prevederile art. 336 și următoarele din Codul de procedură penală și cele ale art. 288 și următoarele, precum și ale art. 488¹ și următoarele din același cod, în ceea ce privește posibilitatea de contestare a actelor și măsurilor dispuse de procuror și, respectiv, modurile de sesizare a organelor de urmărire penală și posibilitatea formulării contestației privind durata procesului penal.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 6601/2014. Dumitru (nume fictiv) ne-a sesizat referitor la demersurile realizate în vederea efectuării de cercetări cu privire la vânzarea patrimoniului unei foste cooperative agricole de producție și și-a exprimat nemulțumirea față de împrejurarea că Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție nu l-a informat cu privire la soluția și măsurile dispuse în soluționarea plângerii penale pe care a formulat-o. În vederea soluționării petiției cu care am fost sesizați, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și, ulterior, față de lipsa unui răspuns din partea autorității sesizate, ne-am adresat Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că plângerile pe care petentul le-a formulat, înregistrate inițial la Administrația Prezidențială – Probleme Cetățenești, au fost trimise Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, care le-a transmis spre competentă soluționare Parchetului de pe lângă Judecătoria Negrești Oaș, unde au fost înregistrate sub nr. X și nr. Z. Cauzele au fost conexe, iar prin rezoluția nr. X a Parchetului de pe lângă Judecătoria Negrești Oaș, în temeiul art. 10 lit. g din vechiul Cod de procedură penală, a fost confirmată propunerea organelor de poliție de neîncepere a urmăririi penale față de numiții C.I. și G.C., sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, prevăzută de art. 246 din vechiul Cod penal, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale. Până în prezent nu s-a formulat plângere împotriva soluției susmenționate, conform dispozițiilor art. 339 din Codul de procedură penală.

Anterior, o plângere similară pe care petentul a formulat-o, a format obiectul dosarului nr. Y al Parchetului de pe lângă Judecătoria Negrești Oaș, dosar în care, prin

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

rezoluția cu același număr din 14 aprilie 2008 s-a dispus, „în temeiul art. 10 lit. g din vechiul Cod de procedură penală, a fost confirmată propunerea organelor de poliție de neîncepere a urmăririi penale față de numiții C.I. și G.C., sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, prevăzută de art. 246 din vechiul Cod penal, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale”. Soluția a fost menținută de către procurorul ierarhic superior și instanță în procedura prevăzută de art. 278 și următoarele din vechiul Cod de Procedură Penală. De asemenea, ni s-a comunicat că petentului i-au fost comunicate „atât soluțiile adoptate în procedura instituită de dispozițiile art. 275-278 și art. 278¹ din vechiul Cod de procedură penală privind dosarul nr. Y, cât și cea emisă în dosarul nr. X al Parchetului de pe lângă Judecătoria Negrești Oaș”, precum și rezultatul verificărilor realizate urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 3289/2014: Ioan (nume fictiv) ne-a sesizat sub aspectul demersurilor efectuate în vederea recuperării de la numita M.G. a unui dosar conținând date și documente cu privire la decesul fiului și repatrierea cadavrului acestuia din Italia în România, în vederea înhumării. Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului la Parchetul de pe lângă Judecătoria Vânu-Mare, ni s-a comunicat că la data de 28.07.2011 petentul a sesizat Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție solicitând cercetarea numitei M. G. pentru comiterea infracțiunii de înșelăciune, plângere ce a fost trimisă Parchetului de pe lângă Judecătoria Vânu-Mare, formându-se dosarul penal nr. X, plângerea fiind trimisă Secției de Poliție Cujmir în vederea efectuării cercetărilor la data de 16.01.2012. La data de 17.10. 2012 a formulat plângere de tergiversare a cercetărilor, plângere care a fost respinsă, ca nefondată. Prin rezoluția nr. X din 28.11.2012 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Vânu-Mare, s-a dispus neînceperea urmăririi penale față de M. G. pentru infracțiunea prevăzută de art. 215 alin. (1) Cod penal, în baza art. 10 lit. a) din Codul de procedură penală, soluție comunicată petentului, așa după cum rezultă din dovada comunicării din data de 06.12.2012. Împotriva acestei rezoluții petentul nu a exercitat nicio cale de atac. Având în vedere cele de mai sus, s-a apreciat că o altă intervenție în privința aspectelor sesizate, nu se mai justifică. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 3289/2014: Mihai (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu demersurile întreprinse la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, susținând că, deși a adresat mai multe cereri pentru studierea dosarului penal referitor la decesul tatălui său, nu a primit răspuns. În acest sens, petentul a menționat că prima cerere adresată Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București a fost formulată la data de 29 ianuarie 2014. Potrivit precizărilor petentului la data de 10 martie 2014 s-a adresat Procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, solicitându-i sprijinul în vederea aprobării cererii de studiere a dosarului. Petentul a fost informat că cererea sa a fost transmisă în conformitate cu art. 336 alin. (1) din Codul de procedură penală, Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, în atenția prim-procurorului, pentru a dispune conform competenței. Astfel, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat prim-procurorului Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București și procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București. Urmare a demersurilor

întreprinse, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București ne-a transmis informarea întocmită de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București privind modul de soluționare al cererilor formulate de petent în legătură cu dosarul penal menționat de acesta, din care a rezultat că prin cererea înregistrată la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București în data de 18 februarie 2014, petentul a solicitat consultarea unui dosar, soluționat prin ordonanța procurorului din data de 12 martie 2013. Cererea formulată a fost respinsă prin ordonanța procurorului din data de 24 februarie 2014, cu motivarea că potrivit procesului-verbal din data de 20 noiembrie 2013, dosarul a fost pus la dispoziția petentului, fiindu-i eliberate fotocopii de pe un număr de înșcrisuri solicitate.

La data de 7 aprilie 2014, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București a înregistrat o nouă cerere formulată de petent de studiere a dosarului, iar în data de 14 aprilie 2014, o cerere prin care acesta solicita comunicarea de fotocopii de pe întregul dosar la adresa indicată. La data de 17 iunie 2014, după informarea prealabilă a petentului, în sensul că eliberarea de fotocopii se poate obține numai după achitarea contravalorii serviciilor de fotocopiere, i-au fost puse acestuia la dispoziție înscrisurile solicitate. În acest context, având în vedere informațiile primite din partea autorității sesizate, am informat petentul că un alt demers din partea instituției Avocatul Poporului nu se justifică. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 6899/2014: Vasile (nume fictiv) ne-a sesizat susținând că, deși a depus mai multe cereri Parchetului de pe lângă Judecătoria Botoșani, a primit doar copii nelizibile după referatul organului de cercetare penală, în dosarul penal nr. X, întocmit de IPJ Botoșani. În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Parchetului de pe lângă Judecătoria Botoșani, iar ulterior, neprimind răspuns, Parchetului de pe lângă Tribunalul Botoșani. Urmare a demersului efectuat de instituția Avocatul Poporului, ni s-a comunicat că Parchetul de pe lângă Judecătoria Botoșani a dat curs tuturor solicitărilor petentului, anexându-se în xerocopie comunicările trimise acestuia. S-a mai menționat că prin adresa nr. Y din data de 24.07.2014 s-a transmis instituției Avocatul Poporului - Biroului Teritorial Suceava, că petentului i s-au trimis copiile solicitate la datele de 30.04.2014 și 13.05.2014, precum și recomandarea de a se adresa I.P.J. Botoșani – Serviciul de Investigarea Fraudelor pentru a primi un exemplar lizibil al referatului întocmit de organul de cercetare penală în dosarul solicitat de petent. Dosarul a fost închis favorabil.

3 . CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Petițiile pentru soluționarea cărora a fost sesizat Consiliul Superior al Magistraturii s-au referit la:

- modul de derulare a procedurilor judiciare;
- nemulțumiri față de neinformarea petenților cu privire la modul de soluționare a unor plângeri;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- lipsa unui răspuns la petiția transmisă Consiliului Superior al Magistraturii vizând modul de exercitare a atribuțiilor de serviciu de către un judecător;
- nestabilirea primului termen de judecată.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 501/2014: Adrian (nume fictiv) și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa unui răspuns la petiția sa, transmisă Consiliului Superior al Magistraturii prin poșta electronică la data de 5 septembrie 2013, vizând modul de exercitare a atribuțiilor de serviciu de către judecătorul C.M.M., din cadrul Judecătoriei Bicăz, în dosarul nr. X, având ca obiect „stabilire program de vizitare minor”. În temeiul dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, iar ulterior, președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Inspecția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii ne-a comunicat că prin rezoluția din data de 31 ianuarie 2014, sesizarea petentului a fost clasată, un exemplar al rezoluției fiindu-i comunicat la data de 17 februarie 2014. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 1362/2014: Alexandru (nume fictiv) își exprimă nemulțumirea cu privire la neredactarea Deciziei nr. X din 26 februarie 2013, pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a IX a Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale în dosarul nr. Z, cauză în care a avut calitatea de intimat. În vederea soluționării petiției am solicitat Inspecției Judiciare și președintelui CSM, examinarea aspectelor sesizate de către petent, luarea măsurilor legale ce se impun și informarea Avocatului Poporului. Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Inspecția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii ne-a comunicat Rezoluția nr. Z din 16 aprilie 2014, prin care, în temeiul dispozițiilor art. 45 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, s-a dispus clasarea sesizării pe care petentul a formulat-o. În motivarea soluției dispuse s-a menționat că motivele pentru care s-a depășit termenul de redactare a hotărârii judecătorești au fost de natură obiectivă, întârzierea nefiind imputabilă judecătorului redactor. Astfel, s-a precizat că în cursul anului 2013 judecătorul cauzei a avut un volum mare de activitate, precum și alte atribuții în afara celor de judecată în cadrul secției în care funcționează. Totodată, au fost avute în vedere natura și gradul ridicat de complexitate al cauzelor cu care este investită Curtea de Apel București, ca instanță de control judiciar și faptul că participarea la actul de judecată presupune pe lângă timpul necesar desfășurării ședințelor de judecată și alocarea unui timp suficient studierii dosarelor, studierii legislației și jurisprudenței, deliberării propriu-zise, întocmirii și verificării lucrărilor ulterioare ședințelor, precum și pentru redactarea corespunzătoare a hotărârilor pronunțate.

De asemenea, s-a argumentat că în Recomandările nr. 94 (12) și nr. R (86) 12 ale Comitetului de miniștri al Statelor membre, referitoare la independența, eficiența și rolul judecătorilor, precum și la măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor, unul dintre principiile de care Statele membre ar trebui să țină seama este acela al asigurării unor condiții de muncă adecvate judecătorilor, astfel încât

aceștia să-și poată îndeplini în mod eficient atribuțiile non-judiciare, pentru a asigura că judecătorii își pot îndeplini atribuțiile eficient și fără întârziere. S-a concluzionat că întârzierea în redactarea hotărârii judecătorești în discuție este justificată față de cele constatate, astfel că nu se relevă indicii de săvârșire a abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h) teza a II-a din Legea nr. 303/2004. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 297/2014: Alfred (nume fictiv) și-a exprimat nemulțumirea cu privire la neredactarea unei decizii, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal într-un dosar civil, cauză în care petentul a avut calitatea de reclamant. Urmare a demersurilor întreprinse, Inspekția judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii ne-a comunicat că în urma verificărilor efectuate s-a constatat că nu există indicii privind săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99, lit. h), teza a II-a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, în temeiul art. 45 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, sesizarea petentului fiind clasată, prin Rezoluția dată în dosarul nr. X al Inspekției Judiciare a Consiliului Superior al Magistraturii. Întrucât petiția a fost soluționată în limitele de competență ale instituției Avocatul Poporului s-a apreciat că o altă intervenție în privința aspectelor sesizate, nu se mai justifică. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 8675/2014: Dan (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu demersurile întreprinse la Parchetul de pe lângă Judecătoria Satu Mare, privind soluționarea într-un termen rezonabil a unui dosar penal, al cărui obiect îl constituia accidentul de circulație în urma căruia fiul acestuia împreună cu o altă persoană au decedat. În acest context, petentul susținea că „după mai bine de 5 ani de la producerea accidentului de circulație, nu există perspective că se va adopta o soluție temeinică și legală, autoritățile abilitate cu soluționarea speței manifestând un vădit dezinteres”. Din actele anexate de petent, rezulta că în baza art. 275-278 din vechiul Cod de procedură penală, acesta a formulat plângere privind tergiversarea soluționării cauzei penale, cerere adresată Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea, trimisă prin Rezoluție pronunțată în data de 1 martie 2013 spre competență soluționare, Parchetului de pe lângă Judecătoria Satu Mare. Față de cele expuse, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspekției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Urmare a demersului întreprins de instituția Avocatul Poporului, Inspekția judiciară ne-a comunicat Rezoluția acesteia din care am reținut următoarele: în dosar cercetările au fost efectuate de Serviciul rutier din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Satu Mare, care la data de 20 iulie 2012 a înaintat dosarul Parchetului de pe lângă Judecătoria Satu Mare cu propunerea de trimitere în judecată a numitului Danciu (nume fictiv).

Dosarul a fost repartizat procurorului, iar la data de 27 iulie 2012, a fost înaintat Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea analizării posibilității preluării. La data de 31 octombrie 2012, dosarul a fost restituit de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și repartizat unui procuror. Începând cu data de 12 martie 2013, procurorul a administrat, în mod ritmic, acte de urmărire penală, iar cercetările au fost temporizate de necesitatea efectuării cererii de asistență judiciară în materie penală, adresată autorităților maghiare la data de 26 august 2013. Actele efectuate prin comisie

rogatorie, traduse în limba română, au fost transmise Parchetului de pe lângă Judecătoria Satu Mare la data de 26 februarie 2014. La data de 13 iunie 2014, procurorul a dispus, prin ordonanță, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, reținând că fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția cerută de lege. S-a concluzionat în sensul că sesizarea este neîntemeiată, astfel că, întrucât nu au fost constatate indicii de săvârșire a unor fapte de natură să atragă răspunderea disciplinară a procurorilor, s-a dispus clasarea acesteia, comunicarea rezultatului verificărilor fiind transmis și petentului. Dosarul a fost închis favorabil.

Dosar nr. 5585/2014: Remus (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu tergiversarea redactării hotărârii de declinare a competenței într-un dosar aflat pe rolul Tribunalului București - Secția a III-a civilă. Astfel, petentul susține că după zece termene de judecată, Secția a III-a civilă a Tribunalului București a dispus declinarea soluționării dosarului civil în care are calitatea de parte, în favoarea Judecătoriei Sectorului 5 București, în pofida prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, potrivit cărora, „competența de soluționare aparține tribunalului, secția civilă, în circumscripția căruia domiciliază persoana interesată”. În acest context, petentul și-a exprimat nemulțumirea față de faptul că, de la data ultimului termen de judecată (16 decembrie 2013) și până la data formulării petiției, hotărârea de declinare a competenței nu a fost încă redactată.

Față de cele expuse, ne-am adresat Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Având în vedere faptul că nu am primit nici un răspuns în termen legal, ne-am adresat Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Ulterior demersului întreprins, ni s-a comunicat că verificările prealabile asupra aspectelor semnalate - efectuate de Inspectia Judiciară - Direcția de inspecție judiciară pentru judecatori - nu au condus la identificarea unor indicii privind săvârșirea vreunei abateri disciplinare. Pentru aceste motive, prin Rezoluția din 3 noiembrie 2014, în temeiul art. 45 alin. (4) lit. b) raportat la art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, s-a dispus clasarea sesizării astfel formulate. În plus, din Rezoluția amintită rezulta că Sentința la care făcea referire petentul a fost redactată și predată la mapa specială la 8 ianuarie 2013. În acest context, având în vedere informațiile primite din partea autorității sesizate, am apreciat că un alt demers din partea instituției Avocatul Poporului nu se mai justifica, motiv pentru care dosarul a fost închis favorabil.

SECȚIUNEA a 3-a

POLIȚIE

Petițiile înregistrate în cadrul acestui subdomeniu de activitate în anul 2014 au fost analizate în contextul prevederilor art. 21, art. 22, art. 31, art. 51 și art. 52 din Constituția României privind accesul liber la justiție, dreptul la viață și integritate fizică și psihică,

dreptul la informație, dreptul de petiționare și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și s-au referit la următoarele aspecte principale:

- obligativitatea obținerii permisului pentru conducerea mopederelor;
- solicitarea de informații referitoare la: obținerea, reținerea sau preschimbarea permisului de conducere;
- preținse abuzuri săvârșite de cadre ale poliției;
- nemulțumiri referitoare la răspunsurile primite de petenți din partea organelor de poliție și Ministerului Afacerilor Interne;
- tergiversarea soluționării unor plângeri de către organele de cercetare penală;
- necomunicarea informațiilor privind stadiul soluționării dosarelor aflate în lucru la organele de poliție;
- drepturile salariale și dreptul de pensie ale polițiștilor; reîncadrarea în funcția publică și plata drepturilor bănești;
- solicitări de clarificare a unor aspecte vizând aplicarea unor dispoziții legale;
- modul de trecere în rezervă a cadrelor din poliție;
- posibilitatea reîncadrării în funcție a lucrătorilor de poliție care au făcut parte în trecut și care au fost îndepărtați din structurile Poliției Române din diferite motive;
- acordarea semnelor onorifice „În Serviciul Patriei la 25 de ani de activitate în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale”.

Mai mulți petenți ne-au sesizat de asemenea, exprimându-și nemulțumirea față de sancțiunile contravenționale aplicate de organele de poliție.

Cu privire la acest aspect, petenții au fost informați că potrivit prevederilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia și că potrivit art. 32 din același act normativ plângerea se depune la judecătoria în a cărei circumscripție a fost săvârșită contravenția, iar eventualele răspunsuri nemulțumitoare primite din partea organelor de poliție pot fi contestate în instanța de contencios administrativ.

O altă categorie de petiții a fost aceea formulată de cadre ale poliției locale prin care se solicita încadrarea activității desfășurate de polițiștii locali în „condiții deosebite”, speciale sau alte condiții de muncă, potrivit legii, conform prevederilor Legii nr. 155/2010 a poliției locale. Situație în care instituția Avocatul Poporului a efectuat demersuri la Ministerul Afacerilor Interne și Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, pentru reglementarea situației.

De asemenea, menționăm că în domeniul de specializare poliție a fost înregistrată o sesizare din oficiu referitoare la informațiile prezentate de mass-media, potrivit cărora un polițist din comuna Țibănești - județul Iași era anchetat de procurorii ieșeni pentru purtare abuzivă, după ce ar fi umilit și bătut un adolescent de 15 ani, diagnosticat cu handicap psihic sever. Totodată, a fost efectuată o anchetă la Secția 10 de Poliție a Municipiului București.

Cât privește raporturile interinstituționale ale instituției Avocatul Poporului cu autoritățile de specialitate ale administrației publice, deși constatăm o bună colaborare între instituția Avocatul Poporului și Ministerul Afacerilor Interne în vederea soluționării

petițiilor, *apreciem ca necesară o mai mare informare a structurilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne în legătură cu rolul, atribuțiile și importanța instituției Avocatul Poporului într-o societate democratică.*

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 4963/6484/2014: Romeo (nume fictiv) a susținut că urmare a unei petiții adresate Poliției Capitalei în cursul anului 2013, a fost informat că „declarația dată la Poliția Capitalei la finalul anului 2013 a fost înaintată la Secția 11 Poliție în vederea înregistrării în evidența lucrărilor penale și efectuarea de cercetări” (...) „urmând ca la finalizarea acestora să fie înaintată la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, cu propuneri legale”. De la data primirii adresei, petentul susține că nu mai are nici un fel de informații certe, referitoare la stadiul de soluționare al plângerii sale.

În acest context, pentru lămurirea aspectelor prezentate, ne-am adresat Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, care ne-a comunicat, în principal, că în dosarul penal înregistrat la Secția 11 Poliție au fost efectuate cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de tulburare de posesie, faptă prevăzută și pedepsită de art. 320 din Codul penal, iar la data de 30 aprilie 2014, acesta a fost înaintat Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 cu propunere de clasare, în temeiul art. 16 lit. b) din Codul de procedură penală. În finalul adresei se menționează faptul că întrucât din adresă rezultă nemulțumirea petentului referitoare la modul în care au fost efectuate cercetările în dosarul penal sus menționat, aceasta în temeiul art. 336 și următoarele din Codul de procedură penală a fost înaintată Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 pentru a analiza și dispune. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Dosar nr. 4439/2014: Mihai (nume fictiv) își exprima nemulțumirea față de faptul că dosarul penal care are drept obiect violențele cărora le-a fost victimă în data de 10 noiembrie 2013 se află la Postul de Poliție al comunei Zagon, „fără a se fi rezolvat nimic până în prezent”. Față de aspectele sesizate, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspectoratului Județean de Poliție Covasna.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, Inspectoratul de Poliție Județean Covasna - Biroul control intern ne-a comunicat că, plângerea penală formulată de petent a fost înregistrată la Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Secuiesc, aceasta aflându-se în lucru sub supravegherea procurorului de caz. Întrucât petiția este formulată împotriva actelor de urmărire penală, respectiv tergiversarea cercetărilor în dosarul penal susmenționat, ni se comunică faptul că în conformitate cu prevederile art. 61 din Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, „aceasta a fost înaintată spre competență soluționare procurorului de caz, care supraveghează activitatea organului de cercetare penală a poliției judiciare, ce instrumentează dosarul penal sus menționat”. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Dosar nr. 5620/2014: Ion (nume fictiv) ne-a sesizat în privința tulburării liniștii și ordinii publice, context în care autoritățile locale nu intervin în mod eficient. Astfel, ca urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Poliția Locală a Sectorului 2 ne-a răspuns că polițiștii locali din cadrul Serviciilor Control Comercial și

Ordine Publică au efectuat verificări și au constatat că la adresa menționată funcționează o societate autorizată în conformitate cu prevederile Legii nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, pentru comercializarea băuturilor și nu pentru desfacerea și servirea de băuturi alcoolice. La data verificării nu s-a constatat consum de băuturi alcoolice în incinta sau în fața magazinului, iar administratorului magazinului i s-a dispus, cu termen permanent, luarea tuturor măsurilor pentru păstrarea liniștii și ordinii publice. De asemenea, Poliția Locală a Sectorului 2 ne-a mai informat că locația este inclusă în programul de monitorizare, echipajele Poliției Locale a Sectorului 2 fiind prezentate zilnic în zonă, iar persoanele ce sunt depistate consumând băuturi alcoolice pe domeniul public sau tulburând ordinea și liniștea publică sunt sancționate contravențional conform Legii nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Dosar nr. 8414/2014: Cosmin (nume fictiv) și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa de reacție a cadrelor de poliție sesizate în legătură cu faptele unui vecin, care manifestă un comportament violent față de petent și familia sa. În considerarea celor expuse, ne-am adresat Inspectoratului Județean de Poliție Teleorman. Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Inspectoratul Județean de Poliție Teleorman ne-a comunicat că la postul de poliție din comuna Cervenja, din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Teleorman se află în lucru un dosar penal, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de „amenințare”, faptă prevăzută și pedepsită de art. 206 din Codul Penal, dosar în care petentul a fost audiat cu privire la toate aspectele sesizate în conținutul petiției sale. De asemenea, starea conflictuală sesizată de petent este monitorizată permanent de polițiștii din cadrul postului de poliție Cervenja pentru a nu degenera în acte sau fapte cu violență. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Sesizări din oficiu, în baza art. 14 alin. 1 din Legea nr. 35/1997, republicată.

Dosar nr. 7238/2014. Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu ca urmare a unui articol de presă, potrivit căruia un polițist din comuna Țibănești - județul Iași este anchetat de procurorii ieșeni pentru purtare abuzivă, după ce ar fi umilit și bătut un adolescent de 15 ani, diagnosticat cu handicap psihic sever. Potrivit informațiilor apărute în presă, incidentul ar fi avut loc în urmă cu aproximativ un an, când minorul se afla într-un magazin alimentar din Țibănești, alături de alți copii. La un moment dat, minorul se pare că ar fi luat un pachet de țigări de pe tezgheaua magazinului, motiv pentru care polițistul și patronul magazinului (prezent la fața locului) ar fi decis să-i aplice o corecție acestuia. „Patronul și polițistul i-ar fi pus pe copii în genunchi, le-ar fi băgat mai multe țigări în gură, după care le-ar fi aprins. La un moment dat, pe cei doi copii, prietenii lui A.C., i-au trimis acasă, iar pe băiat l-au urcat la etaj (...). Aici erau patronul, polițistul și prietena sa (...). Minorul a fost bătut de cei doi bărbați cu pumnii, cu podul palmelor, peste față, spate și pe tot corpul, iar în prealabil, a fost udat cu apă rece până la piele, a fost înjurat și amenințat că va fi omorât pentru că a luat acel pachet de țigări, spune bunică minorului”.

Față de cele prezentate, având în vedere o posibilă încălcare a art. 22, art. 23, art. 49 și art. 50 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, libertatea individuală, protecția copiilor și tinerilor, respectiv protecția persoanelor cu handicap, ne-am adresat Inspectoratului Județean de Poliție Iași și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, pentru a ne comunica informațiile pe care le dețin în legătură cu aspectele prezentate în presă și stadiul de soluționare a demersurilor întreprinse de aceste două instituții.

Autoritățile sesizate ne-au transmis în principal următoarele:

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași: adolescentul în vârstă de 15 ani, implicat în incidentul petrecut în urma cu aproximativ un an în localitatea Țibănești este ocrotit la Centrul de Plasament C.A. Rosetti Iași, conform hotărârii Comisiei pentru Protecția Copilului Iași nr. 1306/ 09.10.2007, motivul instituționalizării fiind orientarea școlară în cadrul unității de învățământ special Școala Generală Gimnazială C. Păunescu Iași, ciclu școlar pe care l-a absolvit în promoția iunie 2014. Urmare a încadrării în grad de handicap ușor și conform Certificatului de Orientare Școlară și Profesională eliberat de Comisia Județeană de Asistență Psihopedagogică Iași, copilul este orientat școlar pentru anul școlar 2014-2015. Bunica paternă a copilului, a sesizat faptul că la data de 23 iulie 2013, ora 21.00, nepotul său a venit acasă bătut, prezentând urme de lovituri pe tot corpul, pe față și cu un ochi tumefiat. Băiatul petrecea vacanța de vară în familie, fiind învoit de Centrul de Plasament, conform procedurilor. În cuprinsul sesizării, bunica a declarat că nepotul nu a vorbit inițial despre incident, însă, a doua zi, familia a primit informații despre incident de la doi prieteni ai copilului, cât și de la părinții acestora și de la vecinii din proximitatea magazinului, în incinta căruia a avut loc evenimentul. Bunica copilului a solicitat totodată consilierea copilului și evaluarea psihoemoțională a acestuia, deoarece după eveniment nepotul său era tulburat și speriat. Aceasta a depus o sesizare și către Inspectoratul de Poliție Județean Iași pentru a se lua toate măsurile și să se cerceteze faptele și împrejurările evenimentului din ziua de 23.07.2013, respectiv infracțiunea de lovire și abuz în serviciu. DGASPC Iași a dat curs solicitării bunicii paterne a copilului, asigurând servicii de consiliere, evaluarea psihoemoțională a acestuia, cât și informarea membrilor familiei cu privire la efectele abuzului, necesitatea intervenției psihologice și importanța implicării lor în demersul de clarificare juridică a incidentului în care minorul a fost implicat.

DGASPC Iași - Serviciul Situații de Urgență a informat-o pe bunica copilului, cu privire la faptul că băiatul prezintă simptomatologie de stress și anxietate generalizată ca urmare a abuzurilor fizice ce au pus în pericol integritatea existențială a acestuia, cât și cu privire la continuarea consilierii, în vederea restabilirii stării de suferință psihică a copilului. Întrucât copilul a fost victima abuzurilor din partea unui reprezentant al poliției de pe raza comunei de domiciliu, dosarul de cercetare penală a fost transferat de Inspectoratul de Poliție Județean Iași către Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași pentru instrumentare și soluționare. Având în vedere faptul că, minorul este ocrotit în cadrul unui centru de plasament, specialiștii au asigurat servicii de protecție, iar evaluările efectuate de specialiști arată că acesta are un profil activ, ușor inconsecvent, prietenos, receptiv și cooperant. Demersul terapeutic a vizat dezvoltarea capacității de verbalizare și exprimare a trăirilor afective, construirea identității de sine pozitivă, facilitarea exprimării emoțiilor și

sentimentelor asociate situațiilor trăite, facilitarea cunoașterii de sine, dezvoltarea și consolidarea deprinderilor de viață independentă, îmbogățirea experienței sociale și asimilarea și adaptarea potențialului cognitiv. La revenirea în unitatea rezidențială a copilului, odată cu începerea anului 2013-2014 nu au fost înregistrate probleme de comportament sau reacții dezadaptative și care să aibă legătură cu evenimentul traumatic în care a fost implicat. Copilul a menținut o relație constantă cu familia, toate vacanțele școlare le-a petrecut în familie, în prezent fiind învoit în familia de origine pentru petrecerea vacanței de vară. La solicitarea Parchetului de pe lângă Tribunalul Iași, DGASPC Iași a transmis copii ale documentelor elaborate în cauză, cât și Raportul de evaluare a minorului (în original).

La rândul său, ne-a comunicat că, la data de 08.08.2013, bunica minorului a depus o petiție la Inspectoratul de Poliție Județean Iași, prin care a sesizat faptul că, la data de 23.07.2013 orele 21:00, nepotul său, în vârstă de 15 ani, a fost bătut, înjurat și amenințat cu moartea în locuința numitului Cezar (nume fictiv) din comuna Țibănești, satul Glodenii Gândului, județul Iași, de către acesta și de către un polițist din cadrul Postului de Poliție Țibana, motivat de faptul că minorul a sustras de pe teșgheaua magazinului aparținând numitului Cezar (nume fictiv) un pachet de țigări. Ulterior, bunica minorului a depus și certificate medico-legal emis de I.M.L. Iași, din conținutul cărui rezulta că minorul a prezentat echimoze și excoriație, leziuni ce au putut fi produse prin lovire cu mijloace contondente pot data din 23.07.2013 și au necesitat 1-2 zile îngrijiri medicale pentru vindecare. După efectuarea de verificări, la data de 19.08.2014, petiția împreună cu materialul de verificare a fost înaintată spre competentă soluționare la Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași, în temeiul art. 6 din Legea nr. 233/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, art. 27 alin. (2) și alin. (3), lit. a) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, modificat prin art. IV alin. (1) din Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de Procedură Penală și a unor legi speciale și art. 209 alin.3 din vechiul Cod de Procedură Penală, întrucât se reclamau aspecte de natură penală, iar una dintre persoanele reclamate, respectiv agentul de poliție din cadrul Postului de Poliție Țibana, făcea parte din structura Poliției Judiciare.

Concomitent cu sesizarea unității de parchet, șeful Inspectoratului a dispus prin Dispoziție de zi pe unitate, potrivit art. 20 alin. (3) din O.MAI nr. 400/2004 privind regimul disciplinar al personalului din M.A.I. declanșarea cercetării prealabile față de agentul de poliție implicat. Cercetarea prealabilă a fost suspendată până la soluționarea definitivă a cauzei penale, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Ordinul Ministrului Administrației și Internelor nr. 4/2004. Având în vedere informațiile primite din partea autorităților sesizate, am solicitat Parchetului de pe lângă Tribunalul Iași informații cu privire la stadiul de soluționare al dosarului mai sus menționat.

Urmare a demersului întreprins la unitatea de parchet mai sus menționată, aceasta ne-a comunicat că, la data de 22 august 2013, a fost înregistrată plângerea penală depusă de reprezentanții legali ai minorului, iar probatoriul efectuat în cauză a condus la concluzia că există indicii temeinice care confirmă bănuiala rezonabilă că faptele pentru care s-a început urmărirea penală *in rem*, au fost săvârșite de către un agent de poliție din cadrul Postului de Poliție Țibănești, față de care, la data de 31 iulie 2014 s-a dispus continuarea

urmăririi penale, pentru infracțiunea de purtare abuzivă, faptă prevăzută de art. 250 alin. (1) și alin. (3) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 alin. (1) din Codul Penal. În urma informațiilor primite din partea autorității sesizate, dosarul a fost închis.

Dosar nr. 11017/2013 (continuare demersuri). În baza petițiilor înregistrate la instituția Avocatul Poporului și a informațiilor difuzate de mass-media privind incidentele din comuna Pungești-județul Vaslui, privind abuzurile la care au fost supuși protestatarii nemulțumiți de exploatarea gazelor de șist de către jandarmi, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a efectuat anchete la Inspectoratul General al Jandarmeriei Române, la Primăria Comunei Pungești, Postul de Poliție al Comunei Pungești, a purtat discuții cu localnicii și protestatarii și a solicitat informații Inspectoratului Județean de Poliție Vaslui și Inspectoratului General al Poliției Române.

În urma demersurilor întreprinse, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 2 din 11 februarie 2014**, prin care a solicitat Ministrului Afacerilor Interne, să analizeze și să dispună măsuri legale în privința următoarelor aspecte principale:

1) lipsa de proporționalitate a măsurii de instituire a zonei speciale de siguranță publică față de cauzele ce au determinat-o și de scopul urmărit, în condițiile în care aceasta este justificată de protecția unor relații sociale în materia respectării ordinii publice;

2) lipsa de claritate și predictibilitate a dispozițiilor legale referitoare la criteriile în baza cărora se instituie zonele speciale de siguranță publică și se stabilesc efectivele participante;

3) lipsa de transparență a dispozițiilor prin care sunt reglementate activitățile de menținere a ordinii și siguranței publice, ca activități specifice în cazul instituirii „zonei speciale de siguranță publică”;

4) declararea comunei Pungești ca „zonă specială de siguranță publică”, fără a se proceda la informarea scrisă a Primăriei comunei Pungești și a Postului de Poliție al comunei Pungești;

5) preținsele abuzuri ale cadrelor de poliție și ale jandarmilor.

Conducerea Ministerului Afacerilor Interne ne-a comunicat în principal că a luat act de Recomandarea Avocatului Poporului și a dispus constituirea unui grup de lucru, format din specialiști din cadrul structurilor implicate nemijlocit în aplicarea prevederilor Ordinului M.A.I. nr. 60/2010 privind organizarea și executarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice, pentru a analiza aspectele semnalate. În mod corespunzător, după intrarea în vigoare a actului de completare a Ordinului mai sus menționat, metodologia de punere în aplicare va fi completată în baza celor stabilite.

Referitor la preținsele abuzuri ale polițiștilor și jandarmilor, conducerea Ministerului Afacerilor Interne a precizat că orice persoană poate sesiza organele abilitate cu privire la comiterea unor fapte de natură penală, în vederea realizării cercetării necesare și tragerii la răspundere a vinovaților.

Constatăm că, din păcate, în pofida demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, Ordinul M.A.I. nr. 60/2010 privind organizarea și executarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice nu a fost modificat nici până la data redactării prezentului raport.

SECȚIUNEA a 4-a

PENITENCIARE

Persoanele private de libertate au dreptul de a se adresa instituției Avocatul Poporului în orice mod, cu privire la lezarea drepturilor și libertăților lor, cu excepția restrângerilor legale, astfel că autorităților publice în custodia cărora se află le revine corelativ obligația de a le permite să-și exercite acest drept.

Instituțiile penitenciare sunt servicii publice specializate cu atribuții custodiale, care trebuie să asigure siguranța în aplicarea pedepselor și condiții adecvate de executare a pedepsei, fără a provoca persoanelor condamnate suferințe mai mari decât cele inerente privării de libertate.

Raportat la atribuțiile autorităților publice care au în sarcină custodiarea persoanelor private de libertate, rolul Avocatului Poporului este acela de a veghea la respectarea drepturilor de care acestea beneficiază în perioada detenției.

Ca mijloace puse la dispoziția Avocatului Poporului pentru examinarea aspectelor invocate de persoanele private de libertate în petițiile formulate, Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului prevede sesizarea autorităților publice implicate și a autorităților publice ierarhic superioare, precum și efectuarea anchetelor. În baza modificărilor aduse actului normativ menționat, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, instituția Avocatul Poporului urmează să monitorizeze tratamentul aplicat persoanelor aflate în locurile de detenție și prin efectuarea de vizite anunțate sau inopinate.

Menționăm că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, aprobată prin Legea nr. 181/2014, instituția Avocatul Poporului prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a fost desemnată ca singura structură națională care îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, astfel cum este definit prin Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Astfel, Avocatul Poporului va monitoriza, împreună cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai asociațiilor profesionale (medici, psihologi, asistenți sociali, sociologi) în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora, prin vizite desfășurate din oficiu, pe baza unui *plan anual de vizitare*, ori inopinat sau pe baza sesizării oricărei persoane sau a luării la cunoștință pe orice cale despre existența unei situații de tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante în cadrul unui loc de detenție.

Constatările rezultate în urma vizitelor sunt cuprinse într-un raport de vizită care, în cazurile în care sunt sesizate neregularități, este însoțit de recomandări motivate în vederea îmbunătățirii tratamentului și condițiilor persoanelor private de libertate și a prevenirii torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.

Instituția vizitată are obligația de a transmite în termen de 30 de zile un răspuns motivat privind propunerile și recomandările cuprinse în raportul de vizită, cu indicarea punctului de vedere față de cele constatate, a termenului motivat în care vor fi luate măsuri pentru conformarea cu conținutul acestora sau, dacă este cazul, a motivelor pentru care nu se poate conforma.

În cazul în care instituția vizată nu se conformează, Avocatul Poporului sau, după caz, adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție va informa asupra acestui aspect autoritatea ierarhic superioară ori autoritatea administrației publice locale sau centrale care a emis autorizația de funcționare, în cazul locurilor de detenție private, și poate acționa potrivit prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului de organizare și funcționare al instituției Avocatului Poporului.

În situațiile în care se constată o încălcare a drepturilor omului prin tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante care produc un risc iminent de afectare a vieții sau sănătății unei persoane, se elaborează un raport preliminar în regim de urgență, în termen de trei zile.

Avocatul Poporului are obligația de a sesiza de îndată organele judiciare atunci când, în exercitarea atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală.

În anul 2014, un număr de 276 petiții soluționate în cadrul Domeniului de activitate: armată, justiție, poliție, penitenciare au fost formulate de către persoane private de libertate, fiind întreprinse demersuri la autoritățile publice pentru 118 petiții. Au fost efectuate 65 de anchete (din care 18 anchete de către sediul central și 47 de anchete de către birourile teritoriale), au fost înregistrate 7 sesizări din oficiu și au fost emise 7 recomandări.

Aspectele sesizate de persoanele private de libertate prin petițiile adresate instituției Avocatul Poporului s-au referit la:

► stadiul elaborării Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

► autorizarea sanitară a unui penitenciar;

► forma de protest constând în refuzul de hrană al deținuților;

► decesele unor persoane private de libertate;

► acordarea asistenței medicale;

► calitatea apei și a hranei, precum și programul de furnizare a apei și energiei în unele penitenciare;

► condițiile de detenție necorespunzătoare:

- condițiile de servire a mesei;
- supraaglomerarea;
- starea cazarmamentului și condițiile igienico-sanitare din camerele de detenție;
- lipsa mobilierului din camerele de detenție;

► asigurarea produselor igienico-sanitare și prețurile produselor din magazinele care deserveșc penitenciarele;

► transferul persoanelor condamnate;

► dreptul la convorbiri telefonice;

- folosirea la muncă;
- recompense constând în permisiunea de ieșire din penitenciar.

Referitor la aspectele ce au făcut obiectul activității Domeniului penitenciar o atenție deosebită a fost acordată deținuților aflați în refuz de hrană. Sub acest aspect, apreciem că legislația actuală ar trebui să reglementeze cât mai detaliat măsurile ce trebuie luate de autoritățile publice responsabile, având în vedere că un refuz de hrană prelungit poate avea ca efect decesul deținuțului, persoană aflată în custodia statului. În acest context, se impune adoptarea unor prevederi clare privind deținuții aflați în refuz de hrană: stabilirea unui prag critic, în funcție de care să intervină un corp profesional calificat cu atribuții concrete; verificarea discernământului deținuților; internarea în spitale din rețeaua Ministerului Sănătății (durata internării deținuților aflați în refuz de hrană, condițiile preluării, obligațiile unităților penitenciare și ale spitalelor civile).

În același context, al necesității unor reglementări clare și previzibile, se impune adoptarea unor norme care să reglementeze transferul din penitenciar a persoanelor condamnate în vederea acordării asistenței medicale în spitalele civile.

În plus, în cazul deținuților sancționați disciplinar cu suspendarea dreptului de a primi vizite, a căror stare de sănătate este gravă, apreciem că se impune acordarea acestui drept în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte.

Cât privește decesul persoanelor private de libertate în perioada detenției, acest aspect devine îngrijorător, în condițiile în care instituțiile penitenciare asigură custodiarea și supravegherea persoanelor private de libertate, un rol deosebit revenind asigurării asistenței medicale adecvate și consilierii psihologice, de natură a cunoaște tipologia deținuților și de a preveni eventuale acte suicidale ale acestora.

În materia acordării asistenței medicale, o problemă sesizată de persoanele private de libertate a vizat-o discontinuitatea acordării tratamentului medical și efectuarea investigațiilor medicale pentru stabilirea afecțiunilor.

În contextul asigurării unor condiții de detenție adecvate, o serie de petiții formulate au avut ca obiect invocarea de către persoanele private de libertate a tratamentelor inumane sau degradante.

Supraaglomerarea camerelor de detenție constituie o încălcare a art. 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale. Supraaglomerarea are drept consecință afectarea condițiilor de cazare și a unor activități din unitățile de detenție (asistență medicală, activități educative) și constituie, în același timp, un risc pentru siguranța penitenciarelor, o cauză a incidentelor între deținuți.

Or, autoritățile trebuie să asigure condiții de detenție care să nu aducă atingere demnității umane și să nu provoace suferințe mai mari decât cele care sunt inerente privării de libertate.

Potrivit Recomandării Consiliului de Miniștri al Consiliului Europei nr. (2006)2 referitoare la Regulile Penitenciare Europene și Ordinului Ministrului Justiției nr. 433/C/2010 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate „spațiile destinate cazării persoanelor private de libertate trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standarde minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de condițiile climatice și în special de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație”.

Sub acest aspect menționăm că, soluțiile temporare dispuse de Administrația Națională a Penitenciarelor pentru gestionarea supraaglomerării, prin transferarea unor deținuți, preluarea de noi locații sau crearea de noi locuri de detenție, compensarea deficitului de spațiu prin activități pe care deținuții le desfășoară în afara camerelor de detenție nu sunt de natură a rezolva problema supraaglomerării. Potrivit site-ului oficial al ANP, la data de 27 ianuarie 2015, se aflau în penitenciare 30.067 persoane private de libertate, capacitatea la 4 mp - 18.986, iar indicele de ocupare % - 104,07.

Prin urmare, considerăm că o posibilă soluționare a problemei supraaglomerării ar fi pe lângă suplimentarea resurselor bugetare acordate sistemului penitenciar și adoptarea unor măsuri de durată, spre exemplu: dezvoltarea parteneriatului public-privat; reevaluarea măsurilor de reintegrare socială a foștilor deținuți, de natură să reducă riscul recidivei; aplicarea unor măsuri de politică penală.

De asemenea, menționăm că deținuții s-au plâns de condițiile de igienă necorespunzătoare din camere, starea cazarmamentului și lipsa mobilierului din camere, măsurile dispuse în unele penitenciare (spre exemplu, întreruperi ale programului de furnizare a energiei electrice și a apei), condițiile improprii de servire a mesei și a hranei nevariate alocată, reducerea necesarului de produse igienico-sanitare.

Condițiile necorespunzătoare de detenție nu pot fi justificate de autorități prin invocarea restricțiilor bugetare. Acest aspect este reținut în Recomandarea Comitetului de Miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006) 2 menționându-se la pct. 4 „*Condițiile de detenție care încalcă drepturile omului nu pot fi justificate prin lipsa de resurse.*” Instanța europeană a decis că dificultățile economice pe care le are o anumită țară nu sunt de natură s-o absolve de obligațiile ce-i revin pe terenul art. 3 din Convenție, de a asigura persoanelor care execută pedepse privative de libertate condiții de detenție compatibile cu dispozițiile acestui text.

Astfel, resursele financiare insuficiente acordate sistemului penitenciar au drept consecință supraaglomerarea, lipsa sălilor de mese, condiții de cazare și cazarmament necorespunzătoare, reducerea produselor igienico-sanitare alocate deținuților și dificultăți în individualizarea regimului de executare a pedepsei.

O altă categorie de petiții adresate instituției Avocatul Poporului a vizat solicitarea deținuților de a fi transferați în penitenciare apropiate de locul acestora de domiciliu și de a fi recompensați cu permisiunea de ieșire din penitenciar.

Măsura transferului este dispusă în vederea prezentării la organele judiciare, asigurarea asistenței medicale de specialitate, schimbarea regimului de executare a pedepsei, decongestionarea unor penitenciare datorată supraaglomerării, însă dispozițiile legale nu asigură deținuților garanțiile suficiente de natură a-i proteja împotriva puterii discreționare a administrației penitenciare.

În același context, subliniem necesitatea reglementării unor criterii clare de transpunere concretă a principiului gradualității acordării recompenselor, precum și o cale de atac împotriva deciziei Comisiei constituită în vederea acordării recompenselor, care să permită verificarea legalității și gradualității acordării acestora, în condițiile în care recompensele constituie un mijloc de individualizare a pedepsei privative de libertate.

Apreciem că se impune de urgență elaborarea Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de

organele judiciare în cursul procesului penal, în condițiile în care încă se aplică Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006.

Alte aspecte sesizate de persoanele private de libertate instituției Avocatul Poporului au vizat tarifele mari percepute pentru convorbirile telefonice, folosirea la muncă, aspecte în privința cărora au fost efectuate demersuri la autoritățile publice.

Domeniul de activitate penitenciară a fost sesizat cu o serie de petiții care au vizat acte ale autorității judecătorești (spre exemplu, contestarea soluțiilor dispuse de organele de urmărire penală sau de instanțele judecătorești, consultații juridice cu privire la reducerea cuantumului pedepsei cu închisoarea în contextul noilor prevederi ale Codului penal și Codului de procedură penală), astfel că petiționarilor li s-au adus la cunoștință limitele de competență ale instituției Avocatul Poporului, fiind informați asupra prevederilor legale de care pot uza pentru valorificarea drepturilor lor.

De asemenea, unele petiții s-au referit la contestarea sancțiunilor disciplinare și a regimului de executare a pedepsei, petenții fiind informați în privința procedurii speciale prevăzută de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal referitoare la contestarea în fața instanței judecătorești a acestor măsuri.

Sub acest aspect, făcându-se referire la dispozițiile art. 15 alin. (4) din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „Nu fac obiectul activității instituției Avocatul Poporului (...) actele autorității judecătorești”, petenților li s-a precizat că *Avocatul Poporului nu are atribuții de control judiciar, astfel că nu poate proceda la verificarea soluțiilor organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești.*

În continuare, vor fi prezentate cele mai semnificative aspecte ce au făcut obiectul demersurilor instituției Avocatul Poporului [unele dintre dosarele reținute sunt prezentate în mod repetat, deoarece aceeași petenți au sesizat mai multe probleme, spre exemplu, Dosar nr. X/2014*].

1) Instituția Avocatul Poporului a fost sesizată de persoane private de libertate care au solicitat informații privind stadiul elaborării Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Menționăm că potrivit art. 187 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 „În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentului alineat, *dar nu mai târziu de data intrării în vigoare a prezentei legi*, Guvernul adoptă hotărârea privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și, *prin hotărâre, regulamentul de aplicare a dispozițiilor prezentei legi*”.

În condițiile aplicării încă a dispozițiilor Regulamentului unei legi anterioare (Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal), în prezent abrogată, și prelungirii duratei elaborării legislației secundare, se creează dificultăți în aplicarea Legii nr. 254/2013.

FIȘĂ DE CAZ

Dosar nr. 3334/2014: Andrei (nume) fictiv a sesizat instituția Avocatul Poporului solicitând copia Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Direcția Elaborare Acte Normative din cadrul Ministerului Justiției, solicitând informații privind stadiul elaborării Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013. În urma demersului întreprins, ni s-a comunicat că actul normativ a parcurs etapa dezbaterii publice prin afișarea pe site-ul Ministerului Justiției, aflându-se în faza de finalizare, urmare a analizei observațiilor și propunerilor primite.

Totodată, s-a menționat că, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative a fost introdus un alineat nou la art. 188 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu următorul cuprins: „alin. (2): Până la intrarea în vigoare a actelor normative subsecvente, emise în executarea prezentei legi, *se vor aplica prevederile actelor normative existente, în măsura în care nu contravin acesteia*, tuturor unităților penitenciare, centrelor educative, centrelor de detenție, centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și centrelor de arestare preventivă”.

2) Un alt aspect sesizat instituției Avocatul Poporului s-a referit la **autorizația sanitară a unui penitenciar**. Potrivit art. 9 alin. (2) lit. l) din Ordinul ministrului sănătății nr. 1030/2009 privind aprobarea procedurilor de reglementare sanitară pentru proiectele de amplasare, amenajare, construire și pentru funcționarea obiectivelor ce desfășoară activități cu risc pentru starea de sănătate a populației, solicitarea și obținerea autorizației sanitare de funcționare prin parcurgerea procedurii de evaluare sunt obligatorii pentru desfășurarea unor activități, indiferent de forma de organizare a solicitantului, respectiv pentru alte activități referitoare la sănătatea umană, conform reglementărilor legale în vigoare.

FIȘĂ DE CAZ

Dosar nr. 417/2014: Matei (nume fictiv) persoană privată de libertate în Penitenciarul Iași ne-a sesizat susținând că în urma demersurilor întreprinse personal a primit „certificarea” faptului că unitatea penitenciară „nu deține autorizație sanitară de funcționare”.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Penitenciarul Iași și Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-au adus la cunoștință că numai cabinetele medicale și cantina din incinta penitenciarului erau autorizate. *Protocolul de colaborare încheiat în anul 2013 între Ministerul Sănătății și Ministerul Justiției-Administrația Națională a Penitenciarelor nu are prevederi referitoare la eliberarea de către Direcțiile de Sănătate Publică Județene a autorizațiilor sanitare de funcționare pentru blocurile alimentare și spălătoriile din cadrul penitenciarelor.*

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a emis Recomandări Ministerului Justiției și Ministerului Sănătății, prin care a solicitat să se analizeze și să se dispună măsuri legale

pentru reexaminarea și modificarea Protocolului de colaborare în sensul includerii unei prevederi exprese referitoare la obținerea autorizației sanitare de funcționare pentru *blocurile alimentare și spălătoriile din cadrul penitenciarelor*, cu atât mai mult cu cât dispozițiile Protocolului menționat (potrivit cărora procedurile de reglementare sanitară, respectiv de autorizare sanitară de funcționare prin Direcția de Sănătate Publică se aplică și pentru alte activități referitoare la sănătatea umană, conform prevederilor legale în vigoare) sunt neclare și imprecise.

Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP) ne-a comunicat că, în vederea implementării Recomandării a constituit un grup de lucru pentru elaborarea proiectului de Act adițional pentru completarea și modificarea Protocolului de colaborare dintre Ministerul Sănătății și Administrația Națională a Penitenciarelor, act adițional transmis Ministerului Sănătății.

Ministerul Sănătății a propus stabilirea unui grup de lucru interministerial care să analizeze solicitarea instituției Avocatul Poporului, în vederea aducerii ei la îndeplinire. Administrația Națională a Penitenciarelor a numit în grupul de lucru interministerial două persoane pentru a lucra la armonizarea punctelor de vedere ale celor două instituții, în vederea implementării cu celeritate a Recomandării Avocatului Poporului, urmând a ne informa asupra progreselor realizate. De asemenea, s-a precizat că, deși nu poate aplica procedurile de reglementare sanitară pentru unele activități desfășurate de unitățile penitenciare din subordinea ANP (servicii de cazare, servicii de infirmerie, servicii de alimentație, servicii de spălătorie), totuși serviciile de alimentație și spălătorie din cadrul spitalelor penitenciare pot fi autorizate sanitar de către direcțiile de sănătate publică, odată cu spitalul în baza Ordinului nr. 1030/2009.

3) O atenție deosebită a fost acordată de instituția Avocatul Poporului deținuților care au recurs la **forma de protest a refuzului de hrană.**

Potrivit Legii nr. 254/2013, în cazul refuzului de hrană la care recurg persoanele private de libertate se iau o serie de măsuri constând în cazarea acestora în infirmerie sau într-o altă cameră de cazare, după caz, înștiințarea directorului penitenciarului și a medicului, a judecătorului de supraveghere a privării de libertate, supravegherea și monitorizarea medicală a deținuților și ascultarea lor, transferarea temporară într-o instituție medicală din rețeaua medicală a Ministerului Sănătății și înștiințarea familiei sau a unei persoane apropiate acesteia, dacă este afectată în mod grav sănătatea ori integritatea corporală din cauza refuzului de a se alimenta.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 5524/2014: Cu ocazia unei anchete efectuate de reprezentanții Biroului Teritorial Cluj al instituției Avocatul Poporului la Penitenciarul - Spital Dej, aceștia au luat la cunoștință despre situația unui deținut transferat de la Penitenciarul Gherla, aflat în refuz de hrană de 23 de zile, internat la Secția de terapie intensivă a Penitenciarului-Spital Dej. În urma discuțiilor purtate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului cu deținutul a rezultat că acesta se afla în refuz de hrană pentru a protesta față de situația sa juridică.

Potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (12) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul

procesului penal „*administrația penitenciarului are obligația de a transfera temporar persoana aflată în refuz de hrană într-o instituție medicală din rețeaua medicală a Ministerului Sănătății și de a înștiința familia persoanei condamnate sau o persoană apropiată acesteia, în cazul în care persoanei condamnate îi este afectată în mod grav sănătatea ori integritatea corporală din cauza refuzului de a se alimenta*”.

Având în vedere starea sănătății deținutului, Avocatul Poporului a emis o Recomandare către Penitenciarul Spital Dej solicitându-i să ia măsuri pentru a transfera temporar persoana aflată în refuz de hrană, într-o instituție medicală din rețeaua medicală a Ministerului Sănătății și să înștiințeze familia acestuia.

Penitenciarul Spital Dej a dispus transferul persoanei condamnate la Spitalul Municipal Dej din data de 13 iunie 2014 și înștiințarea familiei, însă deținutul refuza tratamentul medical și să se alimenteze, astfel că starea acestuia de sănătate era alterată. În acest context, Penitenciarul Spital Dej ne-a comunicat că măsura internării într-un spital din rețeaua proprie a Administrației Naționale a Penitenciarelor (în cadrul secției de Anestezie Terapie Intensivă) este luată de cele mai multe ori ca urmare a refuzului de internare în alte spitale din rețeaua Ministerului Sănătății (inexistență paturi disponibile, lipsă contract CASAOPSNAJ).

Ulterior, pacientul a fost externat din Spitalul Municipal Dej și internat în Spitalul Municipal Gherla, după care a fost internat din nou, la Penitenciarul Spital Dej, continuându-și forma de protest. La data de 23 iulie 2014, deținutul a fost internat în Penitenciarul - Spital București – Rahova, aflându-se în continuare în refuz de hrană.

Dat fiind că viața deținutului era în pericol, instituția Avocatul Poporului a sesizat acest aspect Ministrului Justiției, apreciind necesară efectuarea de urgență a unei expertize medico - legale psihiatrice extrajudiciare, care să stabilească dacă deținutul are discernământ, precum și Penitenciarului Spital București – Rahova și Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru a fi informați asupra stării sănătății deținutului și măsurilor luate.

Urmare a demersurilor întreprinse, conducerea Penitenciarului Spital București Rahova, ne-a comunicat că deținutul a acceptat examinarea psihiatrică, stabilindu-i-se diagnosticul de „tulburare mixtă de personalitate”, dar a refuzat consilierea psihologică. La data de 28 iulie 2014, deținutul a reintrat în refuz de hrană, fiind echilibrat hemodinamic și respirator, însă a refuzat recoltarea analizelor, acceptând tratamentul perfuzabil cu glucoză și soluție de electroliți. La data de 1 august 2014, deținutul a solicitat și a primit porția de pâine, fiind echilibrat hidroelectrolitic și hemodinamic, iar ulterior a fost transferat la Penitenciarul Bistrița, cu stare de sănătate bună. Penitenciarului Bistrița ne-a comunicat că deținutul nu se mai afla în procedura refuzului de hrană, starea sănătății era corespunzătoare și a acceptat hrana.

Dosar nr. 11902/2014: Maria (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la situația fratelui său, deținut în Penitenciarul Aiud, susținând că acesta, având calitatea de inculpat într-un dosar aflat pe rolul Judecătoriei Alba Iulia a „declarat greva foamei ca formă de protest împotriva hotărârilor prin care i s-a respins cererea de înlocuire a măsurii arestului preventiv cu măsura controlului judiciar pe cauțiune”.

Persoanei private de libertate i s-a acordat o audiență la Penitenciarul Aiud de către un reprezentant al Biroul Teritorial Alba Iulia al instituției Avocatul Poporului, ocazie cu

care acesta a relatat că a intrat în refuz de hrană apreciind că nu i-au fost respectate drepturile procesuale. Reprezentantul instituției Avocatul Poporului l-a îndrumat pe deținut să consulte un avocat și i-a adus la cunoștință competențele instituției Avocatul Poporului. *Urmare a discuțiilor purtate, condamnatul a înțeles să renunțe la forma de protest a refuzului de hrană.*

Dosar nr. 8415/2014*: Emil (nume fictiv), deținut în Penitenciarul Galați, ne-a sesizat invocând condițiile degradante de detenție. În privința aspectelor sesizate, a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Galați de către reprezentanții Biroului Teritorial Galați. În cadrul discuțiilor purtate cu deținutul (aflat în refuz de hrană), acesta a invocat lipsa unor documente referitoare la refuzul de hrană din perioada 28 august-1 septembrie 2013.

Deținutul se afla în refuz de hrană protestând față de respingerea cererii de mutare a unui deținut din cameră, cerere motivată de convingerile religioase ale acestuia din urmă. Deși celălalt deținut plecase la un alt penitenciar spital, petentul a precizat că nu iese din refuz de hrană. Potrivit conducerii penitenciarului, petentul nu se înțelegea cu nici un deținut care nu-i împărtășea convingerile religioase și încerca de fiecare dată să forțeze administrația penitenciarului să îi aprobe cereri nefondate, exagerate, prin intrarea în refuz de hrană (mutările sale dintr-o cameră în alta pe timpul detenției la Penitenciarul Galați arătau un număr de 51 de astfel de situații)

Din analiza documentelor puse la dispoziție de penitenciar s-a constatat o neconcordanță între „fișa cu mișcări camere” a deținutului din aplicația electronică, fișa medicală a acestuia și formularul pentru procedura în cazul refuzului de hrană din perioada 28 august-1 septembrie 2013, care nu se găsea la dosarul individual al deținutului.

Avocatul Poporului a formulat o Recomandare Administrației Naționale a Penitenciarelor, în care a solicitat examinarea aspectelor privind neconcordanțele constate precum și lipsa unor documente din dosarul deținutului.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că în data de 28.08.2013 deținutul a declarat că solicită să intre în refuz de hrană; a fost mutat din camera X la Y și prezentat la cabinetul medical. În aceeași zi, în jurul orei 16:00, deținutul a solicitat ieșirea din refuzul de hrană declarat și a fost condus la cabinetul medical, unde s-a consemnat ieșirea din refuz de hrană, *cu precizarea că deținutul a refuzat să semneze, fapt consemnat de șeful de tură.* Deținutul a fost mutat în camera X și a acceptat masa distribuită pe secție, fapt consemnat de către agentul supraveghetor în formularul de refuz de hrană.

În registrul de consultații de la cabinetul medical s-a consemnat intrarea în refuz de hrană a deținutului în data de 28.08.2013, dar *s-a omis consemnarea ieșirii din refuz de hrană la aceeași dată.*

În data de 29.08.2013, deținutul a ieșit în audiență la șeful secției, susținând că se află în refuz de hrană încă din data de 28.08.2013 și că solicită să fie audiat de judecătorul de supraveghere. În urma verificărilor șefului de secție s-a constatat că susținerile deținutului nu se confirmă, însă acesta *nu a specificat în registrul de audiențe la rubrica destinată „Hotărârilor luate față de problemele ridicate” faptul că cele declarate de deținut nu s-au confirmat și a notat doar că a comunicat șefului serviciului regim penitenciar, secretariatului, greșierului judecătorului delegat și directorului faptul că deținutul a afirmat la audiență că se află în refuz de hrană.*

Referitor la originalul formularului de refuz de hrană, la momentul solicitării de către reprezentantul instituției Avocatul Poporului acesta nu a putut fi prezentat întrucât se afla clasat la al doilea dosar al volumului 6, separat de celelalte, iar persoana desemnată să prezinte documentele nu avea cunoștință de existența mai multor dosare la volumul 6. Ulterior, verificându-se dosarele de cereri ale deținuților de la regimul închis, a fost găsit cel de-al doilea dosar al volumului 6, în care se afla originalul formularului de refuz de hrană.

În vederea remedierii neajunsurilor constatate în ceea ce privește refuzul de hrană declarat de petent, la nivelul Penitenciarului Galați s-au dispus următoarele măsuri:- notificare de solicitare către cabinetul medical, de informare, menținerea legăturii cu directorul unității și ceilalți factori responsabili, în ceea ce privește situația tuturor deținuților aflați în refuz de hrană sau în procedură premergătoare;- notificare de solicitare către șefi secție, informare și menținerea legăturii cu toți factorii implicați în declararea refuzului de hrană a deținuților (psiholog, director, medic).

Privitor la omiterea consemnării ieșirii deținutului din refuz de hrană în documentele operative, persoana responsabilă-șeful secției a fost atenționată de către directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar al Penitenciarului Galați.

4) O categorie aparte a petițiilor care au făcut obiectul verificărilor efectuate de instituția Avocatul Poporului a vizat cazurile **deținuților decedați** în diferite împrejurări în locurile de detenție.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 7459/2014 (în lucru): potrivit unui articol publicat în mass-media, un deținut din Penitenciarul Poarta Albă a decedat în ziua de 20 iulie 2014 la Spitalul Județean Constanța. Potrivit articolului menționat, deținutul a acuzat „probleme respiratorii”, „s-a simțit rău în penitenciar și a fost dus de urgență la spital”, fiind internat la Spitalul de Urgență Constanța, unde a decedat „*din cauza unei pneumonii*”.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a efectuat o anchetă la Penitenciarul Poarta Albă, din care a rezultat că deținutul a fost depus la Penitenciarul Poarta Albă fiind luat în evidență cu afecțiunile de: astm bronșic, insuficiență circulatorie venoasă membru inferior drept, hemangiom braț drept operat, deviație sept nazal, operat în 2014.

La data de 17 iulie 2014, deținutul s-a prezentat la cabinetul medical acuzând junghi intercostal și dispnee inspiratorie; s-a constatat că pacientul era afebril, valorile tensiunii arteriale fiind 120/80 mmHg, frecvența cardiacă (alura ventriculară) 72 bătăi /minut, fără raluri supraadăugate, administrându-i-se tratament medical.

Deținutul s-a prezentat din nou la data de 18 iulie 2014 la cabinetul medical al locului de detenție, administrându-i-se tratament medical. La aceeași dată, deținutul s-a prezentat iarăși la cabinetul medical, fiind internat la Spitalul Penitenciar Poarta Albă unde, în urma examinării și datorită evoluției nefavorabile, a fost apelat serviciul 112, deținutul fiind transferat la Spitalul Județean Constanța. La respectiva unitate spitalicească a primit tratament pentru pneumonie, iar la data de 20 iulie 2014, a decedat; potrivit certificatului constatator al decesului, eliberat de Serviciul Județean de Medicină Legală Constanța,

cauza directă a decesului a fost șocul septic, cauzele antecedente constând în pleurezie purulentă parapneumonică, iar starea morbidă inițială - pneumonie dreaptă.

Având în vedere decesul persoanei private de libertate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Spitalul Județean Constanța, Administrația Națională a Penitenciarelor și Parchetul de pe lângă Judecătoria Medgidia.

Potrivit informațiilor comunicate de ANP, conducerea unității a precizat ca motive pentru care deținutul nu a fost transferat la Penitenciarul Spital Poarta Albă: simptomatologia pacientului la momentul prezentării la cabinetul medical era minimă și nu se încadra în categoria urgență; în data de 17.07.2014, medicul a recomandat internarea pentru că pacientul era cunoscut cu afecțiune respiratorie cronică și a considerat că era bine să fie investigat suplimentar; în data de 18.07.2014, medicul a examinat pacientul, iar acesta nu prezenta semne clinice respiratorii și nici acuze subiective cu caracter de urgență; internat la Penitenciarul Spital Poarta Albă, starea de sănătate a pacientului s-a deteriorat, sens în care a fost prezentat de urgență la Spitalul Clinic Județean de Urgență Constanța, unde a rămas internat până la data de 20.07.2014, când a intrat în stop cardio respirator și exitus.

Parchetul de pe lângă Judecătoria Medgidia ne-a comunicat că *a fost începută urmărirea penală sub aspectul săvârșirii infracțiunii de ucidere din culpă*, prevăzută de art. 192 alin. (1) Cod penal, cercetările fiind continuate de aceeași unitate de parchet.

Dosar nr. 9025/2014: potrivit informațiilor din mass-media **Marius** (nume fictiv), deținut în Penitenciarul Craiova, condamnat la o pedeapsă privativă de libertate în cuantum de 23 de ani pentru săvârșirea infracțiunii de omor calificat a fost găsit spânzurat în infirmeria penitenciarului de către colegii din camera de detenție.

În vederea stabilirii împrejurărilor în care deținutul s-a sinucis prin spânzurare, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unei anchete la Penitenciarul Craiova, din care au rezultat următoarele: în dimineața zilei de 20 august 2014, deținutul a declarat că intră în refuz de hrană, invocând nemulțumiri legate de regimul de hrană alocat, motiv pentru care a fost internat în infirmeria unității în vederea monitorizării; în aceeași zi, în jurul orelor 20:25 supraveghetorul de pe infirmerie a purtat o discuție de aproximativ 10 minute cu deținutul, neremarcând nimic special în starea acestuia; în jurul orelor 21,00 deținutul nu a mai răspuns la apel; s-a solicitat prezența șefului de tură și a asistentei de serviciu; s-a constatat că deținutul era spânzurat în interiorul grupului sanitar; a fost anunțat SMURD-ul, echipajul continuând manevrele de resuscitare începute de către asistenta de serviciu; s-a constatat decesul deținutului; a fost sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj și Serviciul Investigații Criminale din cadrul I.P.J. Dolj în vederea efectuării cercetărilor specifice, precum și Administrația Națională a Penitenciarelor și judecătorul de supraveghere a executării pedepselor.

Față de cele expuse, instituția Avocatul Poporului a sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj, care ne-a comunicat că s-a dispus *“clasarea întrucât nu au rezultat date concrete privind comiterea de către o anumită persoană a unei fapte de natură penală care să aibă drept consecință decesul numitului Marius.”*

Dosar nr. 8851/2014: în cadrul unei anchete efectuate de către Biroul Teritorial Brașov la Penitenciarul Codlea, județul Brașov, cu ocazia audienței acordate deținutului

care a sesizat instituția Avocatul Poporului, acesta ne-a adus la cunoștință despre decesul unei persoane private de libertate din Penitenciarul Codlea. Astfel, petentul acuza un agent al penitenciarului că ar fi ignorat solicitarea deținutului decedat de a lua legătura cu familia sa (fiica deținutului fiind internată în spital), motiv ce l-a determinat să se sinucidă.

Față de cele expuse, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor și Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov informații despre împrejurările în care a decedat deținutul.

Urmare a demersurilor întreprinse, am fost informați că diagnosticul de deces a persoanei private de libertate a fost encefalopatie hipoxică, provocată de asfixie mecanică prin spânzurare. Din verificările efectuate a rezultat că la evaluarea psihologică inițială deținutul a afirmat că a avut mai multe tentative de suicid. Deținutul prezenta la încarcerare o stare depresivă, cu tentative de suicid în trecut (ingerare de obiecte, medicamente, incendiere, aruncare de la etaj), fiind diagnosticat cu tulburare mixtă de personalitate. În luna ianuarie 2014, a mai avut o tentativă de suicid și a fost prezentat la spitalul de psihiatrie pentru consultații și tratament adecvat. În timpul consilierii psihologice, a exprimat îngrijorări foarte mari referitoare la starea de sănătate a fiicei sale, afirmând totodată că are probleme de relaționare cu soția. Psihologul de caz a menținut legătura cu șeful de secție, căutând împreună soluții care să-l ajute pe deținut să treacă mai ușor peste aceste dificultăți. Deși a fost din nou consiliat, se afla în continuare în stare depresivă, însă a afirmat că a vorbit cu soția sa la telefon, care i-a comunicat detalii referitoare la starea de sănătate a fiicei sale.

Pe fondul unei vești proaste primite de la familie cu privire la starea medicală a fiicei sale, deținutul s-a spânzurat de grilajul de la geamul băii camerei de deținere, cu un lanț confecționat din material textil. A fost transportat la Spitalul Județean Brașov, secția U.P.U., unde a rămas internat în stare comatoasă, asistat de aparatura de susținere a funcțiilor vitale, până la momentul decesului.

Prin ordonanța procurorului Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov s-a dispus clasarea cauzei sub aspectul săvârșirii infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută de art. 192 alin. (1) Cod penal. *Sușținerile condamnatului conform cărora sinuciderea persoanei private de libertate ar fi fost generată de atitudinea unor cadre din Penitenciarul Codlea au fost nefondate, nejustificând efectuarea de cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu.*

Dosar nr. 275/276/2014 (dosar în lucru): Marian și Ion (nume fictive) ne-au sesizat în privința decesului lui Matei, deținut în Penitenciarul Giurgiu, susținând că: au fost „anunțați” la data de 5 ianuarie 2014 de o familie că în penitenciar, asupra lui Matei s-a găsit, la sfârșitul lunii decembrie 2013, un telefon mobil și că acesta a fost agresat fizic (bătut și torturat) de cadre ale Penitenciarului Giurgiu, aflându-se la Spitalul Clinic de Urgență București (Floreasca); deținutul a fost găsit în spitalul menționat în stare de comă, deși inițial li se comunicase că deținutul nu se afla în această unitate medicală; la data de 6 ianuarie 2014, directorul Penitenciarului Spital București Rahova nu a aprobat familiei vizitarea deținutului motivat de faptul că acesta era sancționat disciplinar; cu ocazia audienței acordate la data de 9 ianuarie 2014, au fost informați de către directorul Penitenciarului Spital București Rahova că Matei a decedat în acea zi; prezentându-se la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, inițial nu au găsit cadavrul,

deoarece nu a putut fi identificat după nume, ulterior acesta fiind găsit la cadavre neidentificate; Serviciul de Investigații Criminale-Poliția Sectorului 4 a solicitat Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date eliberarea unei adeverințe de identitate cu datele de stare civilă ale persoanei decedate, în cuprinsul adresei menționându-se „neavând documente de identitate asupra sa”, deși din adresa formulată rezultau datele de stare civilă.

Față de cele expuse, instituția Avocatul Poporului a întreprins următoarele demersuri:

- referitor la decesul deținutului, a fost sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care ne-a adus la cunoștință că s-a dispus prin ordonanța procurorului efectuarea unei constatări medico-legale (necropsie), urmând ca după comunicarea acesteia și după finalizarea cauzei, soluția să ne fie adusă la cunoștință. În acest context, ne-am adresat Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București solicitând informații privind stadiul raportului medico-legal de necropsie dispus în cauză, demers în urma căruia ni s-a comunicat că raportul medico-legal fusese finalizat și urma a fi înaintat Parchetului de pe lângă Tribunalul București (organul judiciar care a solicitat autopsia) după achitarea contravalorii acestuia.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, având în vedere că potrivit art. 8 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, cheltuielile necesare pentru efectuarea constatărilor, expertizelor, precum și a altor lucrări medico-legale dispuse de organele de urmărire penală sau de instanțele judecătorești constituie cheltuieli judiciare care se avansează de stat și se suportă, în condițiile legii, dacă lucrările au fost dispuse de procurori, din bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Public. Urmare a demersului întreprins, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ne-a comunicat că, Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu a intrat în posesia Raportului Medico-legal de necropsie, urmând să administreze probele necesare în vederea aflării adevărului și soluționării cu celeritate a cauzei.

- referitor la aspectele de natură administrativă (procedura prezentării deținutului de la Penitenciarul Giurgiu la Unitatea de Primiri Urgențe Giurgiu, la Spitalul Clinic de Urgență București-Floreasca; preluarea dosarului individual al deținutului de la Penitenciarul Giurgiu la Penitenciarul Spital București Rahova; înregistrarea cadavrului deținutului la INML București ca neidentificat; autoritatea publică obligată să sesizeze parchetul în legătură cu decesul deținutului; informarea familiei în privința stării de sănătate a condamnatului și decesul acestuia; sancțiunile disciplinare aplicate deținutului și respingerea solicitării privind acordarea dreptului de a primi vizite, au fost efectuate anchete la Penitenciarul Giurgiu, la Penitenciarul Spital București Rahova, la Spitalul Clinic de Urgență București-Floreasca, la INML București și la Administrația Națională a Penitenciarelor, din care au rezultat următoarele:

În data de 28.12.2013, în jurul orelor 22:00, persoanele private de libertate din cameră au raportat agentului supraveghetor că Matei are un comportament anormal, este agitat, astfel că asistentul medical a luat măsura prezentării deținutului la Unitatea de Primiri Urgențe Giurgiu, de unde apoi a fost trimis la Spitalul de Urgență București-

Floreasca, unde a decedat. Deși în Penitenciarul Giurgiu s-a realizat o filmare a deținutului în data de 28.12.2013, filmarea nu mai exista.

La solicitarea formulată în data de 6 ianuarie 2014, mamei deținutului nu i s-a permis vizitarea acestuia (aparținătorii aflând prin mijloace proprii despre faptul că deținutul a fost internat la Spitalul Floreasca), motivat de faptul că acesta fusese sancționat disciplinar de Penitenciarul Giurgiu, începând cu data de 24 decembrie 2013, cu suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de 3 luni. O nouă încercare de a-l vizita pe deținut a făcut-o unchiul acestuia, în data de 9 ianuarie 2014, „când a fost anunțat că vizita nu se mai poate aproba nici pe motive umanitare”, deoarece deținutul decedase.

Ulterior solicitării din 6 ianuarie 2014, conducerea Penitenciarului Spital București Rahova „a încercat” să ia legătura cu familia, dar destinatarii nu au putut fi contactați. Întrucât starea de sănătate a deținutului se înrăutățise, directorul unității „urma” să solicite aprobarea conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru ca familia să îl poată vedea, „o vizită în adevăratul sens al cuvântului neputând avea loc deoarece deținutul era în comă”. Diligențele nu au mai putut fi efectuate, deoarece a survenit decesul. S-a reușit în cele din urmă luarea legăturii cu familia chiar dacă, cu ocazia audienței din data de 6 ianuarie 2014, mama acestuia nu a lăsat nici o dată de contact. În data de 9 ianuarie 2014, supraveghetorii sectorului vizite din cadrul Penitenciarului Spital Rahova au anunțat familia deținutului despre decesul acestuia.

La 9 ianuarie 2014, Penitenciarul Spital București-Rahova a transmis către Spitalul Clinic de Urgență Floreasca o adresă prin care *a solicitat să fie depuse diligențele pentru informarea Parchetului de pe lângă Tribunalul București cu privire la decesul lui Matei, persoană privată de libertate*. De asemenea, au fost informate Administrația Națională a Penitenciarelor, Inspectoratul Județean de Poliție Teleorman, judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, respectiv Judecătoriile Sectorului 1 București și Giurgiu.

Spitalul Clinic de Urgență București-Floreasca a sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul București.

Având în vedere disfuncționalitățile constatate, Avocatul Poporului a formulat Recomandări Ministerului Justiției și directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, sub următoarele aspecte:

► *reevaluarea de către Penitenciarul Giurgiu a modalității de acordare a asistenței medicale a deținuților, sub aspectul diagnosticării, prescrierii și administrării tratamentului medicamentos și dispunerea măsurilor care se impun;*

► *stabilirea de măsuri concrete și eficiente în scopul prevenirii, depistării și împiedicării consumului de droguri în Penitenciarul Giurgiu și în celelalte unități penitenciare și măsurile legale ce se impun;*

► *stabilirea măsurilor și a modalității concrete de îndeplinire a obligației legale de informare de către administrațiile penitenciarelor a familiilor deținuților în cazul în care starea de sănătate a acestora este gravă;*

► *verificarea amănunțită a împrejurărilor și cauzelor pentru care înregistrarea video din data de 28 decembrie 2013 a Penitenciarului Giurgiu nu se mai putea găsi;*

► *stabilirea de modalități concrete privind îndeplinirea de către unitățile penitenciare a obligației legale de a înștiința parchetul în cazul decesului unui deținut într-un spital civil;*

► *adoptarea unor norme care să reglementeze obligativitatea ca în situația transferării deținuților în spitalele din sistemul sanitar civil, în afara foii de observație/bilet de trimitere emis de unitatea penitenciară, deținuții să fie însoțiți de un document de identitate;*

► *adoptarea unor norme care să reglementeze procedura transferului, obligațiile penitenciarelor și ale unităților sanitare civile în cazul acordării asistenței medicale persoanelor private de libertate în spitalele civile.*

Urmare a Recomandărilor emise de Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că au fost dispuse următoarele măsuri:

- prelucrarea aspectelor sesizate de instituția Avocatul Poporului în cadrul consiliului de conducere a unității; achiziționarea și montarea unui număr de 19 camere de luat vederi fixe pe secțiile de deținere și curțile de plimbare în scopul semnalării imediate a producerii incidentelor, urmând ca în cursul lunii mai să se monteze camere video pe toate secțiile de deținere; achiziționarea a 2 camere de luat vederi portabile pentru dotarea șefilor de tură și a echipei operative aflați în serviciu în vederea filmării incidentelor;

- efectuarea de percheziții în vederea depistării surplusului de medicamente aflate în posesia deținuților; valorificarea informațiilor/suspiciunilor de existență a medicamentelor în posesia deținuților, verificarea prescrierii și distribuirii acestora de către cabinetul medical al unității, efectuarea de percheziții pentru ridicarea surplusului; desemnarea unui agent din cadrul sectorului operativ care să asiste la distribuirea tratamentului psihiatric pentru deținuți; desemnarea locțiitorului șefului de tură care să asiste la distribuirea metadonei pentru deținuți; monitorizarea deținuților cu afecțiuni psihice, precum și a celor cunoscuți cu intenții de suicid/vulnerabili; monitorizarea strictă a medicamentelor cu regim special (psihiatric, metadonă etc.) și a modului de distribuire a acestora către deținuți; instruirea agenților dispeceri în vederea anunțării aparținătorilor deținuților în situația internării acestora în unități spitalicești din rețeaua Ministerului Sănătății; în urma verificării cauzelor și a împrejurărilor în care nu a fost salvată înregistrarea video din data de 28.12.2013, s-a luat măsura atenționării celor răspunzători pe această linie, precum și nominalizarea unor persoane cu responsabilități clare în domeniu; desfășurarea unei sesiuni de instruire cu agenții desemnați (cameramani și supraveghere video) cu privire la înregistrarea video a incidentelor, dar mai ales cu privire la stocarea și păstrarea acestor înregistrări; Administrația Penitenciarului Spital București Rahova a dispus măsuri specifice, astfel încât pe viitor să nu mai existe situații în care să nu fie sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul București cu privire la decesul unui deținut; în situația transferului deținuților, a căror stare de sănătate este gravă, într-un penitenciar spital sau un spital din rețeaua Ministerului Sănătății, familiile acestora vor fi înștiințate și în scris; deși legislația în vigoare nu permite acordarea necondiționată a dreptului la vizite deținuților a căror stare de sănătate este gravă, chiar dacă aceștia sunt sancționați disciplinar în acea perioadă cu suspendarea dreptului de a primi vizite, Administrația Națională a Penitenciarelor își exprimă disponibilitatea de a identifica soluții legale punctuale în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte.

5) În materia asistenței medicale acordate persoanelor private de libertate în penitenciare, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată în legătură cu investigarea și tratamentul medical acordat deținuților

Persoanele private de libertate sunt asigurate cu plata contribuției pentru asigurări sociale de sănătate de la bugetul de stat prin sume cu destinație specială, prin bugetul Administrației Naționale a Penitenciarelor. De asigurarea stării de sănătate a persoanelor private de libertate sunt responsabile administrația penitenciară și structurile sanitare publice, în condițiile legii.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 8710/2014: Florin (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Oradea ne-a sesizat în privința demersurilor întreprinse pentru montarea unei proteze la piciorul amputat. Astfel, petentul susținea că, „neglijența medicilor” din penitenciar și lipsa unui tratament corespunzător pe timpul detenției, au determinat amputarea piciorului drept. În acest context, petentul preciza că în pofida demersurilor întreprinse la Penitenciarul Rahova și Penitenciarul Oradea pentru a i se monta o proteză la piciorul amputat, autoritățile sesizate nu au dat curs solicitărilor sale.

Față de susținerile petentului, ne-am adresat Direcției Medicale din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, care ne-a comunicat că petentul a fost supus unui consult ortopedic de specialitate la Spitalul Militar Oradea, unde s-a făcut recomandarea de a-i fi montată o proteză de coapsă dreaptă cu articulație genunchi. În acest sens, se mai menționa că s-au făcut demersuri la o firmă din Oradea pentru realizarea acestei proteze, aprobată de Casa de Asigurări de Sănătate a OPSNAJ. La sfârșitul lunii septembrie 2014, deținutul a fost prezentat la Casa Județeană de Pensii Bihor, unde s-a întocmit Decizia medicală asupra capacității de muncă, *cu termen de revizuire în 2015*. Se menționa că deținutul a fost prezentat la examene de specialitate în vederea întocmirii dosarului necesar obținerii protezei. *S-au luat măsuri pentru realizarea protezei de către un tehnician ortoped al firmei din Oradea, urmând a fi prezentat la sediul acesteia pentru prima probă a protezei.*

Dosar nr. 2325/2014: George (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la faptul că la Penitenciarului Poarta Albă - Secția Valul lui Traian, unde executa pedeapsa, nu i se asigura tratamentul medical adecvat afecțiunilor cu care era diagnosticat, tratamentul antiretroviral care i-a fost prescris a fost întrerupt și că nu i se administrează niciun tratament pentru afecțiunea pulmonară de care suferă.

În privința aspectelor sesizate, ne-am adresat Penitenciarului Poarta Albă, care ne-a comunicat că petentul se află în evidența Penitenciarului Poarta Albă cu diagnosticele hepatită cronică cu virus hepatic C și tulburări de dinamică intestinală; diagnosticele la data depunerii în penitenciar au fost hepatită cronică cu virus hepatic C, colecistectomie, pneumopatie cronică.

În timpul detenției a avut multiple internări în penitenciare spital pentru investigarea, tratamentul, sau, după caz, reevaluarea afecțiunilor cronice. Tratamentul cu Interferon pentru hepatita cronică VHC a fost administrat timp de 12 luni și întrucât s-a constatat că nu răspunde la acesta, administrarea a fost întreruptă. Pentru afecțiunea

cronică hepatică a primit tratament hepatoprotector, conform recomandărilor medicilor specialiști, din fondurile unității, până în septembrie 2009; ulterior, chiar dacă unitatea penitenciară deținea fondurile necesare asigurării tratamentului - recomandat a fi administrat câte 10 zile pe lună, petentul a optat pentru furnizarea tratamentului în mod continuu de către familie.

Afecțiunea pulmonară cu care a fost diagnosticat a fost investigată cu ocazia formulării cererii de întrerupere a executării pedepsei. Pe parcursul detenției, cu ocazia prezentării la cabinetul medical, la momentul acuzelor de tip respirator, în contextul afecțiunii pulmonare menționate, petentul a primit tratamentul corespunzător, iar la data transmiterii răspunsului către instituția Avocatul Poporului fusese aprobată solicitarea de internare în Spitalul Penitenciar București Jilava, pentru reevaluarea clinică și paraclinică a afecțiunii cronice hepatice.

Dosar 2019/2014*: Adrian (nume fictiv) deținut în Spitalul Penitenciar Jilava ne-a sesizat susținând că deși este infectat cu HIV, nu i se acordă tratamentul necesar afecțiunii de care suferă.

Instituția Avocatul Poporului a efectuat o anchetă la Penitenciarul Spital București Jilava, în urma căreia s-a constatat că petentul era diagnosticat cu „infecție HIV/SIDA stadiul C3,” „hepatită cronică cu HCV” și „gastrită cronică”, iar recomandările erau: tratament antiretroviral, tratament de susținere general cu vitamine și hepatoprotectoare, reevaluare imunologică și virusologică la 6 luni.

Tratamentul antiretroviral *nu a fost administrat petentului (în tot sau în parte) în anumite perioade*. Motivele neadministrării constante a tratamentului prescris, potrivit conducerii Penitenciarului Spital București Jilava, au vizat „disfuncționalități administrative” a căror cauză a fost „lipsa de fonduri la nivelul Ministerului Sănătății, pentru Programul Național HIV/SIDA”. Totodată, s-a precizat că unitatea penitenciară a realizat periodic demersurile necesare către forurile superioare competente, pentru urgentarea alocării de fonduri pentru tratamentul pacienților HIV+, astfel încât situația s-a remediat, petentul primind schema completă de tratament.

Urmare anchetei efectuate și față de aspectele constatate au fost sesizate Administrația Națională a Penitenciarelor și Ministerul Sănătății - Serviciul Programe de Sănătate, solicitând dispunerea măsurilor legale, privind modul în care se asigură resursele bugetare necesare administrării în mod constant a tratamentului antiretroviral pentru persoanele private de libertate diagnosticate cu HIV/SIDA.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că Penitenciarul Spital București Jilava, care derulează programul național curativ de sănătate HIV/SIDA, are obligația de a gestiona eficient mijloacele bănești, de a utiliza fondurile în limita bugetului aprobat, de a organiza evidența contabilă a cheltuielilor pe program, de a organiza evidența nominală a beneficiarilor, pe baza codului numeric personal, de a raporta indicatorii fizici și de eficiență și nu de a finanța programul național de sănătate.

Astfel, mențiunea efectuată în cadrul Institutului Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș” în sensul că tratamentul antiretroviral urmează să fie achiziționat de Penitenciarul Spital București Jilava constituie o eroare, deoarece Penitenciarul Spital București Jilava „nu avea fila de buget pentru a putea face achiziția de medicamente specifice”, în acest sens efectuându-se demersuri la „forurile superioare competente

pentru urgentarea alocării resurselor financiare pe programul național de sănătate HIV/SIDA, în vederea achiziționării de medicamente specifice pentru ca beneficiarii acestui program să aibă tratament continuu și cu scheme complete”.

Ministerul Sănătății – Agenția Națională de Programe de Sănătate ne-a comunicat că, „începând cu data de 1 aprilie 2013, Ministerul Sănătății a preluat integral finanțarea Programului național de prevenire, supraveghere și control al infecției HIV”. „De la începutul anului 2013 s-a înregistrat un deficit al bugetului alocat pentru derularea programelor naționale de sănătate, bugetul fiind subdimensionat cu suma de 500.000 lei față de estimările efectuate [...], situație care a afectat inclusiv derularea Programului național de prevenire, supraveghere și control al infecției HIV.”

S-a mai menționat că, urmare demersurilor efectuate, „pe parcursul anului 2013 bugetul Programului național de prevenire, supraveghere și control al infecției HIV a fost suplimentat constant [...]. Cu toate acestea, în cazul unor pacienți cu infecție HIV/SIDA au fost semnalate discontinuități pe termen scurt în administrarea unor scheme terapeutice complete. Problemele întâmpinate la sfârșitul anului 2013 au fost remediate începând cu luna februarie 2014, când, *ca urmare a repartizării bugetului destinat derulării programelor naționale de sănătate, au fost alocate fondurile necesare pentru asigurarea tratamentului în cazul bolnavilor cu infecție HIV/SIDA*”.

Dosar nr. 3060/2014*: Grigore (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Iași ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea față asistența medicală de care beneficiază în penitenciar, susținând că în afară de “silimarină” nu i s-au dat medicamente corespunzătoare pentru hepatită C (interferon și rebalvin).

Față de cele prezentate, a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Iași, de către reprezentanții Biroului Teritorial Iași, din care a rezultat că susținerile petentului sunt vădit fondate ținând cont de faptul că acesta nu a beneficiat de asistență medicală de specialitate și nu i s-au făcut investigațiile medicale specifice, care să ateste prezența/absența virusului hepatic C.

În acest sens, din discuția purtată cu petentul a rezultat că acesta a fost diagnosticat cu hepatită C în anul 2007, în Anglia (unde a fost arestat și extrădat în România) și a urmat tratament cu interferon vreme de 7 luni. Tratamentul în acest caz, durează 1 an, însă în România nu a fost supus niciunei investigații medicale care să ateste prezența/absența virusului și care să permită continuarea tratamentului cu interferon.

Sub acest aspect, în timpul anchetei efectuate de instituția Avocatul Poporului reprezentantul penitenciarului a menționat că, a doua zi dimineața urma să propună expertizarea și testarea petentului pentru virus hepatită C.

Rezultatul anchetei efectuate a fost adus la cunoștință Administrației Naționale a Penitenciarelor, solicitându-se măsuri privind efectuarea testelor medicale în cazul deținutului pentru stabilirea prezenței/absenței virusului hepatitei C.

Urmare a demersului întreprins, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că deținutul fusese transferat în Penitenciarul Iași în 2013, iar testarea pentru virusul C s-a făcut pe data de 14 decembrie 2011, la Penitenciarul Bacău, recomandarea medicului de la acea dată, fiind de tratament cu Silimarină. În perioada 20 ianuarie 2012 - 18 februarie 2012, a fost internat la Penitenciar Spital Târgu Ocna, recomandările la externare fiind de evitare a efortului fizic și a alimentelor conservate și afumate. Începând

cu data de 24 februarie până pe 9 martie 2012, deținutul a fost internat în Penitenciarul Spital Rahova, pentru evaluarea unei afecțiuni urologice. Nu a primit recomandări de investigații suplimentare pentru hepatită cronică și nici pacientul nu a solicitat acest lucru, în perioada custodierii de către Penitenciarul Iași.

De când s-a aflat în custodia Penitenciarului Iași, a fost alocat la norma 18 pentru persoane bolnave și a primit tratament pentru afecțiunile cronice, respectiv antihipertensive, hepatoprotectoare și vasodilatatorii cerebrale.

În ceea ce privește recomandarea privind efectuarea testelor medicale, pentru prezența sau absența virusului hepatitei C, deținutului în cauză i-au fost recoltate analizele necesare pentru investigare, iar în 11 iunie 2014, s-a înaintat la CASAOPSNAJ, dosarul întocmit în vederea aprobării tratamentului specific hepatitei cronice cu virus C.

În funcție de rezoluția comisiei din cadrul casei de asigurări, urmau a se institui măsurile necesare pentru realizarea tratamentului.

6) Instituția Avocatul Poporului a fost sesizată de persoane private de libertate care și-au exprimat nemulțumirea față de calitatea apei și hranei de care beneficiază în penitenciare, precum și de programul de furnizare a apei și a energiei electrice

Art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale impune statelor obligația de a veghea ca oricărui deținut să-i fie asigurate condiții care sunt compatibile cu respectul demnității umane și cu adoptarea unor modalități de executare a pedepsei privative de libertate de așa natură încât acesta să nu fie supus unor tratamente sau situații umilitoare ce ar excede nivelului inevitabil al suferințelor inerente ale detenției și care, având în vedere exigențele practice ale încarcerării, să-i asigure totuși condiții acceptabile de viață și sănătate.

FIȘA DE CAZ

a) calitatea apei și hranei

Dosar nr. 5093/2014: Cristian (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Spital Jilava ne-a sesizat cu privire la calitatea apei potabile din penitenciar, susținând că nu poate bea apa de la robinetul camerei de deținere, deoarece aceasta are un gust și un miros neplăcut.

Referitor la acest aspect, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei anchete la Penitenciarul Spital Jilava, ocazie cu care directorul penitenciarului a precizat că, potrivit buletinelor de analize, apa este acceptabilă consumului, nefiind constatate modificări anormale.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor, solicitând recoltarea de probe în vederea certificării calității apei potabile din Penitenciarul Spital Jilava de către un laborator autorizat și înregistrat la Ministerul Sănătății, în prezența unui reprezentant al instituției Avocatul Poporului, la o data stabilită de comun acord.

Primind acordul Administrației Naționale a Penitenciarelor, au fost recoltate probe de apă de către Laboratorul Almaro Med, în prezența reprezentanților Penitenciarului Spital Jilava și ai instituției Avocatul Poporului. Din interpretarea rezultatelor de către Laboratorul Almaro Med a reieșit că, în cazul celor trei ape analizate, *cantitatea de amoniu este mare (aproximativ 13 mg/l)*, Normele recomandate de Organizația Mondială a

Sănătății limitând prezența amoniacului în apele de alimentare la cantități foarte mici (sub 0,5 mg/l).

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a emis o Recomandare Administrației Naționale a Penitenciarelor, solicitând să analizeze și să dispună măsuri legale pentru asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile în Penitenciarul Spital Jilava prin identificarea mijloacelor pentru filtrarea apei, astfel ca aceasta să se încadreze în valorile maxime admise, având în vedere rezultatele Laboratorului Almaro Med.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că în urma verificării rezultatelor privind analizele lunare ale calității apei potabile efectuate de către Laboratorul Almaro Med a reieșit că numai în luna septembrie valorile manganului au depășit limita maximă admisă. În acest sens, Penitenciarul Spital Jilava a solicitat explicații privind înregistrarea acestor creșteri temporare a valorilor concentrației de mangan peste limita admisă.

În ceea ce privește concentrația de amoniu înregistrată cu valori peste limita maximă admisă urmează a se întreprinde măsuri în funcție de resursele financiare disponibile pentru instalarea unor filtre cu membrană osmotică.

Dosar nr. 1064/2014*: Andrei (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Slobozia ne-a sesizat că hrana în penitenciar este necorespunzătoare calitativ. În declarația dată, petentul a menționat că se servesc în mod repetitiv doar cartofi, orez, paste, marmeladă și biscuiți, iar la masa de dimineață se servesc pâine, marmeladă, margarină.

Cu ocazia anchetei, ne-au fost puse la dispoziție înscrisuri din care a rezultat *acordarea unei hrane nevariate la masa de dimineață pentru deținuții care primeau Norma de hrană 18, constând în: biscuiți, ceai, pâine, lapte sau respectiv margarină, ceai, pâine, lapte, precum și includerea în mod repetitiv în meniul de prânz și seara a orezului (pilaș de orez sau orez sârbesc), cartofilor și pastelor.*

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-a adus la cunoștință că se respectă prevederile Ordinului Ministrului Justiției nr. 2713/2001 privind structura normelor de hrană acordate acestora. *În anul 2014 bugetul a scăzut cu 13% la capitolul „Hrană Oameni”* față de anul trecut, astfel că nu a fost posibilă achiziționarea unor produse scumpe care ar duce la creșterea valorii financiare a normei de hrană; totodată, s-a menționat că necesarul caloric este asigurat de hrana distribuită de către administrația locului de deținere și că pentru asigurarea unui standard alimentar excedent normelor, deținuții au posibilitatea de a efectua cumpărături de la magazinul unității (potrivit Ordinului Ministrului Justiției nr. 2714/2008) și pot primi produse alimentare de la aparținători.

Dosar nr. 12042/2014: Mihai (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la nerespectarea normelor minime obligatorii privind calitatea și cantitatea hranei din cadrul Penitenciarului Giurgiu.

Față de cele sesizate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-a adus la cunoștință că:

Activitatea de hrănire a deținuților încarcerați în Penitenciarul Giurgiu se realizează pe baza normelor de hrană specifice, diferențiate pe categorii de efective, conform OMJ nr. 2713/2001 în funcție de structura normelor de hrană se stabilesc meniurile zilnice care stau la baza întocmirii tabelului decadal de repartitie a alimentelor. Produsele alimentare sunt

distribuite din depozitul de alimente cu o zi înainte de data la care urmează să se prepare hrană în funcție de structura meniurilor zilnice produsele alimentare se cântăresc și se repartizează în mod corespunzător pentru prelucrare și preparare a meselor, în prezența reprezentanților deținuților, hrana fiind preparată în marmite de inox.

La fiecare masă se recoltează probe de mâncare, care sunt păstrate 48 ore, calitatea hranei preparate fiind verificată zilnic din punct de vedere organoleptic de către un cadru medical, direct la blocul alimentar, consemnând în registru concluziile verificărilor efectuate.

Se menționează că deținuții au un reprezentant la blocul alimentar care asistă la cele mai sus menționate și care are posibilitatea să reclame neregulile constatate către factorii decidenți.

Mâncarea aferentă fiecărei secții de deținere este preluată de supraveghetorul secției respective care are obligația să asiste și să verifice modul de distribuire a hranei la camere în mod uniform tuturor deținuților. Greutatea unei porții de mâncare este, de regulă, 500 g felul I și 250-300 g felul II, aceasta diferind în funcție de normele de hrană și de modul cum au fost repartizate produsele alimentare pe mese și zile.

Petentul era alocat, conform notei de efective, la norma 18 persoane bolnave și a primit zilnic, individual, câte o bucată de pulpă de pasăre, în greutate de aproximativ 125 g (carne crudă).

La nivelul Penitenciarului Giurgiu, substituirea pentru carnea de porc se efectuează cu respectarea legislației în vigoare, asigurându-se zilnic prin consum direct de carne de porc mai mult de 30 gr carne de porc, cât prevede Anexa 14 B din OMJ nr 2713/C/2001 (30 gr carne porc = 75 gr carne pasăre).

Alimentele și hrana gata preparată sunt transportate în recipiente de aluminiu cu respectarea normelor de igienă. Recipientele sunt spălate la blocul alimentar în fiecare zi, astfel că afirmațiile petentului nu erau fondate.

În legătură cu aspectele reclamate au fost efectuate verificări la Penitenciarul Giurgiu, de către inspectorii Serviciului Inspecție Penitenciară în data de 5.11.2014, fiind vizionate, prin sondaj, înregistrările video din timpul servirii mesei de prânz.

Cu această ocazie s-au constatat deficiențe privind distribuirea hranei pe secțiile de deținere (cazuri de sustragere alimente), inclusiv pe secția E4 unde se afla deținutul, în sensul neimplicării factorilor de execuție și decidenți din sectorul operativ în executarea, coordonarea, îndrumarea și controlul activităților prevăzute în Programul zilnic al deținuților - Servirea mesei, existând situații când supraveghetorii secțiilor nu asistau la distribuirea hranei la fiecare cameră de deținere.

Deși calitatea hranei era corespunzătoare la momentul controlului, la nivelul unității nu au fost dispuse măsuri de monitorizare a servirii mesei în cadrul secțiilor, pentru a preveni sustragerea mâncării de către deținuții de la "Deservire" pe itinerariul Bloc alimentar - Camere de deținere. S-a dispus elaborarea unui Plan de măsuri pentru eficientizarea activității de hrănire a deținuților, urmând ca acesta să fie monitorizat de către Serviciul Inspecție Penitenciară, un indicator avut în vedere fiind și numărul de sesizări/reclamații privind cantitatea și calitatea hranei adresate de către deținuții din Penitenciarul Giurgiu diferitelor instituții ale statului.

Totodată, se vor prelucra, lunar, în cadrul consiliului de conducere al Penitenciarului Giurgiu, aspectele care țin de modul de asigurare și distribuire a hranei deținuților.

FIȘE DE CAZ

b) programul de furnizare a apei și a energiei electrice

Dosar nr. 8415/2014*: Ion (nume fictiv) ne-a sesizat în privința tratamentului la care este supus în Penitenciarului Galați. Cu ocazia anchetei efectuate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului în unitatea penitenciară, s-a constatat că deținuții își păstrau apa rece într-un butoi.

Conducerea penitenciarului a precizat faptul că apa potabilă este asigurată din rețeaua de apă potabilă a orașului, că programul de furnizare a apei reci este: 6³⁰-8³⁰, 13⁰⁰-16³⁰, 18³⁰-21⁰⁰, grupurile sanitare ale camerelor fiind dotate cu recipiente de stocare a apei, care poate fi folosită pe toată perioada cât aceasta nu curge. *Existența acestei situații a fost pusă de conducere pe seama restricțiilor bugetare privind cheltuielile pentru utilități.*

Menționăm faptul că instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu aceste aspecte și în anul 2013, iar în urma anchetei efectuate ANP a precizat că:

„Apa potabilă este asigurată de două puțuri ale penitenciarului precum și de către S.C. Apă Canal S.A. Galați. Restricționarea furnizării în continuu a apei potabile s-a făcut pe motive economice, bugetul alocat fiind insuficient pentru acoperirea cheltuielilor generate de un astfel de program”.

Conform adresei Corpului de control al Ministerului Justiției, în anul 2014, conducerea Penitenciarului Galați a stabilit ca obiectiv înlocuirea conductelor de apă rece (aducțiuni) de la contorul de apă rece montat de SC Apă Canal Galați până la punctul termic, pentru eliminarea pierderilor pe rețea.

Un alt obiectiv propus a fost acela de a înlocui robinetii de la chiuvete (care în majoritate erau deteriorați) cu robineti cu revenire (cu temporizator mecanic), dar și înlocuirea tuturor conductelor de apă rece și apă caldă menajeră cu (țevă tip PPR) actualele conducte fiind vechi și din metal, ceea ce generau multiple intervenții la instalațiile de alimentare. A fost avută în vedere și înlocuirea bazinelor de apă la toaletele din camere, deoarece foarte puține rezervoare WC funcționau. O problemă deosebit de importantă și care necesita costuri mari o reprezenta înlocuirea conductelor de alimentare din subsolul blocurilor de deținere, deoarece se produceau foarte multe avarii pe aceste conducte. Conducerea Penitenciarului Galați a depus eforturi pentru ajustarea pierderilor și asigurarea continuă a apei potabile.

Față de cele expuse, în Recomandarea către Administrația Națională a Penitenciarelor, Avocatul Poporului a solicitat dispunerea măsurilor legale pentru furnizarea apei potabile.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că: apa este asigurată prin intermediul furnizorului „Apă Canal Galați” (sursa principală) și prin exploatarea unui puț forat care se află în interiorul Penitenciarului Galați. Apa potabilă este distribuită în urma unui program de furnizare aprobat, timp de 8 ore zilnic. La stabilirea programului de furnizare a apei potabile s-au avut în vedere următoarele criterii:

- corelarea acestuia cu programul de furnizare a apei calde menajere;

- capacitatea de acumulare a apei-deoarece volumul consumat de apă în regim de funcționare către blocurile de deținere este mai mare decât capacitatea de furnizare a apei din cele două surse menționate. Apa este pompată către blocurile de deținere în regim hidrofor care presupune acumulări semnificative de apă;

- lipsa de responsabilitate a persoanelor private de libertate cu privire la consumul de apă judicios, aceștia lăsând apa să curgă continuu sub diferite pretexte și actele de vandalism, deținuții distrugând adeseori instalațiile sanitare, ceea ce conduce la un consum de apă mărit, până la remedierea distrugerilor;

- *bugetul acordat la articolul bugetar 20.01.2014 a fost insuficient pentru suplimentarea programului de furnizare a apei*, acesta nefiind alocat conform notelor de fundamentare a bugetelor locale. Penitenciarul Galați a luat măsuri pentru încadrarea cheltuielilor în bugetul alocat, fără a înregistra plăți restante, conform recomandărilor anuale ale Administrației Naționale a Penitenciarelor privind măsurile prioritare de reducere a consumului de utilități.

- creșterea prețului apei potabile de către furnizorul „Apă Canal Galați” prin Hotărârea Consiliului Local Galați de la 6.46 lei cu TVA/mc la 6.9 lei cu TVA/mc. Se menționa că tariful pe mc. de deșeu menajer a crescut de la 47.72 lei cu TVA/mc la 64 lei cu TVA/mc în anul 2014, urmând ca acesta să crească începând cu data de 1.01.2015 la 93.6 lei cu TVA/mc, fapt care a afectat și va afecta bugetul prevăzut la articolul bugetar 20.01.2004;

- în urma analizei consumului pe cap de deținut raportat la anul 2013, a rezultat un consum mediu lunar de aproximativ 6.6 mc/deținut/lună (81174 mc/an contorizați la medie de 1006 deținuți/zi în 2013), avându-se în vedere doar apa furnizată de către societatea „Apă Canal Galați”, fără a lua în calcul apa furnizată de către puțul forat al unității.

Dosar nr. 8647/2014 (dosar în lucru): Aurel (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Spital București Jilava ne-a sesizat susținând că apa este oprită de mai multe ori pe zi și întreruptă după orele 24:00; curentul electric se întrerupe după orele 23:00, astfel că singura sursă de lumină este lumina de veghe.

În urma anchetei efectuate la Penitenciarul Spital București Jilava a rezultat că furnizarea apei calde se asigură potrivit unui program prestabilit, două zile pe săptămână, câte o oră, timp în care deținuții trebuie să-și facă toaleta.

Față de cele expuse, instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor, pentru examinarea următoarelor aspecte și dispunerea măsurilor legale privind:

- furnizarea apei calde doar două zile pe săptămână, câte o oră, în care deținuții au posibilitatea de a-și efectua toaleta;

- furnizarea apei reci și a energiei electrice.

7) În materia condițiilor de detenție, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu petiții vizând condițiile de servire a mesei, supraaglomerare, starea cazarmamentului și condițiile igienico-sanitare din camerele de detenție, lipsa mobilierului din camerele de detenție

Potrivit dispozițiilor Legii nr. 254/2013 și a Ordinului Ministrului Justiției nr. 433/C/2010 pentru aprobarea Normelor Minime privind condițiile de cazare a persoanelor

private de libertate, camerele de cazare din penitenciarele existente trebuie să asigure cel puțin 6 mc de aer pentru fiecare persoană privată de libertate, încadrată în regim deschis sau semideschis și cel puțin 4 mp pentru fiecare persoană privată de libertate, încadrată în regim închis sau de maximă siguranță. Persoanelor condamnate li se asigură dreptul la cazarmament și condiții minime de cazare. Camerele de cazare sunt dotate cu mobilier, astfel încât să ofere persoanelor private de libertate condiții pentru dormit, păstrarea bunurilor și obiectelor personale, servirea mesei, precum și pentru desfășurarea unor activități de educație.

De asemenea, administrația fiecărui penitenciar trebuie să asigure condiții adecvate pentru servirea hranei. În măsura în care este posibil, cu respectarea normelor de securitate, unitățile penitenciare asigură servirea mesei de către persoanele private de libertate în săli de mese special amenajate.

FIȘE DE CAZ

a) condițiile de servire a mesei

Dosar nr. 158/1200/2014: Mihai (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Giurgiu, a sesizat instituția Avocatul Poporului, exprimându-și nemulțumirea față de faptul că nu există spațiu pentru servirea mesei, spațiul din camera de deținere fiind restrâns.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că administrația penitenciarului s-a preocupat de identificarea unor spații în vederea amenajării unor săli de mese, doar că *spațiile identificate nu se pot amenaja încă, datorită lipsei fondurilor financiare și a încetării reparațiilor demarate la sectorul de deținere, urmare a rezilierii contractului cu beneficiarul lucrării.*

Dosar nr. 6602/2014*: Alexandru (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Mărgineni ne-a sesizat susținând că mâncarea este servită în condiții improprii.

Față de aspectele sesizate, a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Mărgineni de către reprezentanții Biroului Teritorial Ploiești al instituției Avocatul Poporului, rezultând că nu exista amenajată o sala de mese pentru niciuna din secțiile de deținere și nu există proiecte care să cuprindă ca obiectiv amenajarea unei săli de mese pentru deținuți.

Urmare a demersului întreprins la Administrația Națională a Penitenciarelor, ni s-a comunicat că *urmează să se inițieze demersurile necesare pentru amenajarea unei săli de mese în incinta unuia din obiectivele penitenciarului*, deși documentația aferentă obiectivului de investiții nu a prevăzut realizarea unui spațiu cu această destinație.

Dosar nr. 11164/2014* Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu ca urmare a informațiilor publicate în presă, potrivit cărora în Penitenciarul Târgu Jiu „deținuții mănâncă direct pe podeaua camerelor de deținere”.

Cu ocazia anchetei efectuate la Penitenciarul Târgu Jiu, reprezentanții unității ne-au precizat că din cauza configurației penitenciarului, care are spațiu restrâns nu există săli de mese, masa fiind servită în camerele de deținere, la mesele din dotare. Există o singură sală de mese la gospodăria agrozootehnică a penitenciarului unde sunt cazați un număr de 60 de deținuți, clasificați în regim deschis.

Ca atare, concluzionând că inexistența unui spațiu adecvat destinat servirii mesei, obligă deținuții să servească masa în camera de deținere, în condiții necorespunzătoare,

Avocatul Poporului în Recomandarea adresată Administrației Naționale a Penitenciarelor a solicitat dispunerea măsurilor legale pentru asigurarea unei săli de mese în penitenciar, care să asigure condiții decente de servire a mesei.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că *amenajarea spațiilor de servire a mesei se poate face numai prin schimbarea de destinație a două camere de deținere, câte una pe fiecare etaj, ceea ce ar rezolva problema, dar ar crea, în condițiile prezente probleme de supraaglomerare.*

O altă variantă o constituie realizarea investiției „*Supraetajare pavilion administrativ*”, investiție ce ar conduce la eliberarea unor spații administrative, spații în care se pot amenaja săli de mese.

Dosar nr. 8345/2014*: Miron (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Miercurea Ciuc ne-a sesizat susținând că nu sunt asigurate condiții de detenție corespunzătoare.

Față de cele sesizate, reprezentanții Biroului Teritorial Târgu Mureș al instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la Penitenciarul Miercurea Ciuc, constatând că penitenciarul nu are o sală de mese, astfel că în Recomandarea adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor s-au solicitat măsuri legale sub acest aspect, respectiv pentru crearea condițiilor adecvate pentru servirea mesei.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că fiecare cameră este dotată cu o măsuță din lemn pentru servitul mesei, însă *în funcție de fondurile alocate, administrația locului de deținere va avea în vedere îmbunătățirea condițiilor de servire a mesei.* Mobilierul destinat servirii mesei poate fi suplimentat în măsura diminuării efectivului de deținuți custodiați. În aceste condiții, treptat, administrația locului de deținere va lua măsuri de îmbunătățire a condițiilor de servire a mesei.

FIȘE DE CAZ

b) supraaglomerarea:

Dosar nr. 11164/2014*: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în baza unor articole de presă în care au fost prezentate condițiile de detenție și faptele care se petrec în Penitenciarul Târgu Jiu, respectiv: supraaglomerarea (cazarea unui număr de 30 de deținuți într-o cameră, care dorm câte trei în două paturi), astfel că în penitenciar au loc frecvent „orgii sexuale”. De asemenea, în articol era ridicată problema deținerii de către persoanele condamnate a telefoanelor mobile și accesul la internet, contrar reglementărilor interne.

Instituția Avocatul Poporului a efectuat o anchetă, din care a rezultat că se aflau în custodia Penitenciarului Târgu Jiu un număr de 567 de persoane private de libertate, la o capacitate legală de 526 de locuri. Pentru verificarea condițiilor de cazare, au fost vizitate, *prin sondaj*, mai multe spații de deținere din Penitenciarul Târgu Jiu, constatându-se că *în toate camerele de deținere vizitate, deținuții erau cazați în paturi suprapuse, dispuse pe trei niveluri (spre exemplu, la o suprafață utilă de 42,43 mp (lungime - 8,21 m și lățime - 5,16 m) erau cazați 35 de deținuți, astfel că unui singur deținut îi revenea o suprafață de aproximativ 1,21 mp; la o suprafață utilă de 14,46 mp. (lungime-4,45 m și lățime-3,24 m) erau cazați 8 deținuți, astfel că unui singur deținut îi revenea o suprafață de aproximativ 1,80 mp.*

Potrivit susținerilor reprezentanților penitenciarului, la începutul anului 2014, Penitenciarul Târgu Jiu avea în custodie un număr de 692 de persoane private de libertate. Din luna ianuarie 2014 până la data efectuării anchetei, respectiv 23.10.2014, s-au primit prin transfer de la alte unități penitenciare și din Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, un număr de 949 persoane private de libertate. În scopul evitării fenomenului de supraaglomerare, conducerea penitenciarului a formulat, către ANP o adresă cu privire la depășirea capacității legale de deținere a Penitenciarului Târgu Jiu.

Totodată, s-a solicitat și a fost aprobat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, la finele fiecărei luni, *transferul pentru persoanele cu domiciliul în alte județe* decât cele deservite de Penitenciarul Târgu Jiu, acestea fiind transferate la unitățile penitenciare indicate de Administrația Națională a Penitenciarelor. Conform aprobării ANP, *au fost transferate la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin 34 de persoane private de libertate pentru executarea pedepsei.*

Pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție și soluționarea problemei supraaglomerării, conducerea *Penitenciarului Târgu Jiu a elaborat și supus aprobării un studiu de fezabilitate privind supraetajarea pavilionului administrativ*, studiu aprobat în Consiliul Tehnico - Economic din cadrul ANP București în data de 02.10.2012, urmând a se primi aprobare pentru etapele următoare de proiectare și execuție a lucrării de investiție. Prin supraetajarea pavilionului administrativ, urmau a se muta spațiile de birouri din extremitatea corpului de deținere. Astfel, supraetajarea ce se va construi și spațiile rămase libere vor fi valorificate prin amenajarea de săli de mese, noi camere de deținere și spații pentru activități educative destinate deținuților.

De asemenea, reprezentanții penitenciarului au precizat că, s-au efectuat demersuri pentru *preluarea a trei clădiri de câte 4 etaje fiecare*, aparținând fostului Centru de Pregătire al Jandarmeriei Bumbești Jiu.

În privința relațiilor sexuale dintre deținuți, în urma anchetei efectuate a rezultat că erau în curs de desfășurare două anchete având această temă, o anchetă desfășurată de Administrația Națională a Penitenciarelor și o anchetă condusă de o comisie internă. Au fost identificate persoanele care apar în fotografiile publicate în presă precum și autorul acestor fotografii. Unul dintre protagoniștii fotografiilor era încarcerat în Penitenciarul Craiova (care susținea în declarația formulată că ceea ce s-a întâmplat a avut loc fără constrângeri), celălalt fiind încarcerat în Penitenciarul Târgu Jiu. Autorul fotografiilor publicate în presă, conform informațiilor furnizate de Penitenciarul Târgu Jiu, a fost liberat condiționat din Penitenciarul Târgu Jiu în luna iulie 2014, la momentul apariției fotografiilor în presă, acesta nemaifiind custodiat în penitenciar de aproximativ trei luni. Au fost audiați de către personalul penitenciarului și au dat declarații un număr de șapte deținuți (cazați în camera de deținere identificată ca fiind scena faptelor fotografiate și publicate în presă), care au declarat că nu au văzut niciodată să se întâmple astfel de fapte în penitenciar. Conform declarațiilor celor implicați, fotografiile au fost regizate în grupul sanitar al uneia dintre camere, în schimbul obținerii unor foloase materiale necuvenite (țigări, cafea, bani). Cele două persoane care apăreau în fotografii au dat declarații contradictorii, o persoană afirmând că, ceea ce s-a întâmplat „a fost de bună voie”, cealaltă persoană implicată susținând că „nu s-a întâmplat nimic, a fost regizare a unui alt deținut

care, i-a obligat să intre în grupul sanitar și să mimeze un act sexual în scopul de a fi fotografiat”.

În legătură cu deținerea de telefoane mobile și accesul la internet, reprezentanții penitenciarului au menționat că Penitenciarul Târgu Jiu se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește gestionarea fenomenului introducerii și depistării obiectelor interzise, deoarece nu are în dotare aparatura adecvată (scanner de bagaje). Deoarece Penitenciarul Târgu Jiu este situat în centrul orașului Târgu Jiu, fiind înconjurat de blocuri de locuințe, *sunt găsite frecvent în curtea unității penitenciare obiecte interzise, aruncate peste gard din exterior*. Se efectuează lunar percheziții în toate camerele de deținere ale penitenciarului pentru depistarea de obiecte interzise, iar în baza informațiilor operative, ori de câte ori este nevoie. În vederea prevenirii și blocării folosirii telefoanelor mobile în Penitenciarul Târgu Jiu, reprezentanții penitenciarului au precizat faptul că, s-au luat măsuri de către ANP în vederea implementării unui sistem de blocare a semnalului GSM.

Referitor la accesul la internet se susținea faptul că deținuții accesează internetul prin intermediul telefoanelor mobile, modalitate în care ar fi fost trimise din penitenciar fotografiile publicate în presă. Or, potrivit art. 82 lit. j) din Legea nr. 254/2013, persoanelor condamnate le este interzisă introducerea în penitenciar, procurarea, confecționarea sau schimbul de telefoane mobile sau accesorii ale telefoanelor mobile. Conform art. 100 din același act normative, aceste fapte sunt considerate abateri disciplinare foarte grave.

Cât privește poziționarea unității penitenciare în centrul orașului și implicit existența riscului aruncării de obiecte interzise din exterior peste gardul penitenciarului, conform Ordinului ministrului justiției nr. 1676/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, art. 4 din Anexa nr. 1 prevede la literele a) și g) faptul că efectivele necesare pentru paza, escorta, însoțirea și supravegherea persoanelor private de libertate se stabilește de conducerea fiecărui loc de deținere avându-se în vedere, printre alte criterii, profilul locului de deținere precum și gradul de dotare tehnică a locului de deținere.

Față de cele constatate cu ocazia anchetei efectuate, Avocatul Poporului a emis o Recomandare adresată Administrației Naționale a Penitenciarelor și Ministrului Justiției, apreciind că:

- raportarea capacității legale de cazare a penitenciarului (526 locuri) la numărul de persoane private de libertate (567 persoane) nu reflectă realitatea existentă în camerele de detenție. Spre exemplu, la o suprafață utilă de 42,43 mp (lungime de 8,21 m și lățime de 5,16 m), erau cazați 35 de deținuți, astfel că, unui singur deținut îi revenea o suprafață de aproximativ 1,21 m. În acest sens, s-a solicitat asigurarea suprafeței minime și a volumului de aer pentru fiecare deținut.

- măsurile dispuse de personal pentru depistarea telefoanelor mobile vizează implementarea unui sistem de blocare a semnalului GSM, ori principala măsură care ar trebui avută în vedere este aceea a detectării obiectelor interzise în momentul introducerii acestora în penitenciar. Sub acest aspect, s-a solicitat dispunerea de măsuri pentru gestionarea fenomenului introducerii telefoanelor mobile în penitenciar, evitându-se în același timp accesul la internet. Astfel, au fost apreciate ca prioritare măsurile suplimentare de supraveghere, în vederea depistării introducerii telefoanelor mobile în penitenciare și, în subsidiar, măsurile de blocare a semnalului GSM.

Urmare a Recomandării formulate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat:

► referitor la fenomenul supraaglomerării: pe parcursul anului 2014, Penitenciarul Târgu Jiu, ca de altfel întreg sistemul penitenciar, s-a confruntat cu fenomenul de supraaglomerare. În scopul reducerii fenomenului supraaglomerării, conducerea penitenciarului a informat Administrația Națională a Penitenciarelor despre problemele cu care se confruntă. Soluțiile au fost identificate începând cu luna august 2014, când au fost transferați 58 deținuți la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin urmare și a scăderii numărului de deținuți din sistem.

Capacitatea de 526 locuri a Penitenciarului Târgu Jiu este determinată la 6 mc (regim semideschis), iar conducerea penitenciarului este preocupată în continuare de reducerea numărului de deținuți, astfel încât în perioada următoare să se ajungă la un efectiv căruia să-i fie asigurată o capacitate de deținere de 6 mc/deținut.

În scopul măririi capacității de deținere, la solicitarea Penitenciarului Târgu Jiu, Administrația Națională a Penitenciarelor a cuprins în proiectul de Strategie de dezvoltare 2015-2020 realizarea proiectării și execuției lucrării de investiție - Supraînălțare pavilion administrativ.

► referitor la gestionarea fenomenului introducerii și depistării telefoanelor mobile în penitenciar și evitarea în același timp a accesului la internet al deținuților: la nivelul Penitenciarului Târgu Jiu a fost întocmit un *Plan de măsuri privind prevenirea introducerii de bunuri interzise în penitenciar*, plan aprobat de Administrația Națională a Penitenciarelor. Având în vedere măsurile dispuse prin acest plan și acțiunile întreprinse de personalul unității a fost mult limitată posibilitatea pătrunderii de telefoane mobile în interiorul sectorului de deținere.

Măsuri dispuse:

- pentru anul 2015, conducerea unității are ca prioritate achiziționarea, din venituri proprii, a unui scanner de bagaje, astfel încât să existe posibilitatea verificării riguroase a tuturor bagajelor și a alimentelor ce pătrund prin sectorul vizită;

- în luna septembrie 2014, au fost efectuate măsurători la nivelul penitenciarului în vederea blocării semnalului GSM, iar în Planul anual de implementare a strategiei pentru anul 2015, termenul de realizare a acestei activități este decembrie 2015;

- efectuarea de percheziții periodice și analizarea bilunară a măsurilor prevăzute în Planul privind prevenirea introducerii de bunuri interzise descoperite în Penitenciarul Târgu Jiu.

► referitor la informațiile publicate în presă, privind relațiile sexuale între deținuți, având în vedere anchetele efectuate de către Administrația Națională a Penitenciarelor și comisia internă din cadrul Penitenciarului Târgu Jiu, au fost dispuse următoarele măsuri:

- efectuarea unei cercetări pentru stabilirea circumstanțelor producerii evenimentului negativ;

- stabilirea vinovaților și sesizarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu Jiu privind faptele comise de fostul deținut care a regizat mimarea actelor sexuale;

- informarea reprezentanților mass-media printr-un comunicat de presă către postul România TV.

Din cercetarea internă efectuată la nivelul Penitenciarului Târgu Jiu a rezultat că acest incident nu a reprezentat un fenomen care se manifestă la nivelul locului de deținere. Pe parcursul efectuării cercetărilor de către reprezentanții Administrației Naționale a Penitenciarelor au existat deținuți care au dat declarații scrise prin care au precizat că doi deținuți au fost determinați de deținutul care era nemulțumit de amânarea primită în comisia de liberare să regizeze mimarea unor acte sexuale pentru a fi fotografiate cu telefonul mobil și apoi transmise mass-media.

- dispunerea unor măsuri de către Administrația Națională a Penitenciarelor: atenționarea în scris a directorului și a directorului adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar din Penitenciarul Târgu Jiu pentru deficiențele constatate cu ocazia controlului efectuat în perioada 22-24.10.2014; sesizarea Comisiei de disciplină pentru un număr de 8 deținuți; monitorizarea situației din Penitenciarul Târgu Jiu de către Administrația Națională a Penitenciarelor și efectuarea unui control tematic în cursul anului 2015 privind domeniile siguranța deținerii și regim penitenciar, intervenția psihosocială și managementul unității.

Referitor la relațiile sexuale între deținuți, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997, Avocatul Poporului a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Jiu, motivat de faptul că declarațiile persoanelor private de libertate ridicau suspiciuni, cu atât mai mult cu cât erau contradictorii. În acest context, persoanele care ar fi putut furniza informații referitoare la posibilele acte sexuale din penitenciar au declarat că fotografiile „au fost regizate”. Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Jiu ne-a comunicat că aspectele sesizate nu au caracter penal.

Dosar nr. 8415/2014*: Emil (nume fictiv), deținut în Penitenciarul Galați, ne-a sesizat cu privire la tratamentul din penitenciar, invocând supunerea la tratamente degradante.

Urmare anchetei efectuate de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului la Penitenciarul Galați au rezultat următoarele: la data redactării petiției, camera petentului avea o suprafață de 2,4 m² și un volum de aer de 7,2 m³ (10 deținuți în cameră); în camera în care a stat ulterior petentul a avut asigurată o suprafață de 3 m² și un volum de aer de 9 m³ (8 deținuți în cameră).

Supraaglomerarea din camerele de cazare era cunoscută atât la nivelul conducerii unității, cât și la nivelul ANP. Conform informațiilor privind capacitatea de cazare a unităților și efectivelor acestora la o anumită dată, aflate pe site-ul ANP, la data de 7.10.2014 indicele de ocupare era 183,99%. Această statistică indica că unitatea de deținere dispunea de un număr de 1078 de paturi instalate („1056-loc deținere, 22-infirmerii), în condițiile în care capacitatea legală era de 506 ppl, iar efectivul de 931 ppl.

În contextul celor sus-menționate, Avocatul Poporului a emis o Recomandare către Administrația Națională a Penitenciarelor privind supraaglomerarea din Penitenciarul Galați, solicitând dispunerea măsurilor legale.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că în ceea ce privește supraaglomerarea cu care se confruntă acest penitenciar care custodiază o medie de aproximativ 1000 deținuți, în condițiile în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este de 572 locuri (506 la sediul Galați și 66 la secția Șendreni), administrația locului de deținere a făcut eforturi deosebite în ceea ce privește cazarea deținutului cu un număr cât

mai mic de deținuți, respectându-se criteriile de separațiune a acestora, tocmai pentru a înlătura nemulțumirile pe care deținutul le invoca, privind condițiile de cazare.

În cursul anului 2014, pentru menținerea unui echilibru al efectivelor din diverse zone și asigurarea patului individual pentru fiecare deținut, directorul general al ANP a dispus transferarea în alte unități penitenciare a unui număr de 22.248 de deținuți, fiind realizate 65.556 de mutări.

Ca urmare a vizitei efectuate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului, în perioada 1.09.2014-8.12.2014, au fost transferați de la această unitate în vederea decongestionării spațiilor de cazare un număr de 338 deținuți (fiind efectuate un număr de 508 transferuri). Astfel, deținutul a fost mutat într-o cameră cu alți 6 deținuți, în cameră fiind instalate un număr de 9 paturi.

În perioada 2015-2020 în sistemul penitenciar vor fi amenajate un număr de 2.949 locuri de cazare prin investiții/intervenții/reparații capitale constând în finalizarea obiectivelor propuse și începerea lucrărilor la obiectivul de investiții „Secția de deținere Pantelimon” precum și începerea lucrărilor de execuție a trei penitenciare noi de capacitate de 100 locuri la Caracal, Berceni și Piatra Neamț.

Dosar nr. 7650/2014*: Andrei (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Focșani ne-a sesizat, susținând că este cazat într-o cameră de 19 mp împreună cu alți 15 deținuți.

Față de aspectele sesizate a fost efectuată o anchetă la Penitenciarului Focșani în vederea verificării aspectelor invocate de petent, confirmându-se criticile referitoare la supraaglomerarea carcerală. Astfel, la data efectuării anchetei, în camera în care era cazat petentul - în suprafața: 25,33 m² și volum: 72,19 m³ erau cazate în total 14 persoane. Supraaglomerarea din camerele de deținere a fost recunoscută și de conducerea unității, capacitatea legală de cazare fiind de 525 *de locuri*, iar efectivul la data efectuării anchetei, de 869 *persoane private de libertate*. Conducerea penitenciarului a adus la cunoștința A.N.P. depășirea capacității legale de cazare a locului de deținere prin mai multe adrese.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor care ne-a comunicat că datorită „configurației penitenciarului nu se pot crea spații noi de detenție, iar reamenajarea spațiilor existente nu este posibilă în cadrul construcțiilor existente. În anul 2014 s-au alocat fonduri pentru lucrări de reparații curente, în valoare de 78000 lei, prioritizarea acestor fonduri fiind dictată de nevoile stringente ale penitenciarului.”

Dosare nr. 2019/2014* și nr. 7738/2014. Adrian (nume fictiv) și **Ion** (nume fictiv) deținuți în Spitalul Penitenciar Jilava, infectați cu virusul HIV ne-au sesizat în privința numărului de deținuți cazați într-o cameră.

În legătură cu petițiile formulate au fost efectuate anchete la Penitenciarul Spital București Jilava, în urma cărora s-a constatat, spre exemplu, că petenții erau cazați în camere cu suprafețe de aproximativ 20 mp, respectiv 28,8 mp, cu 10 paturi, suprapuse în rânduri de câte 2 paturi, spațiul total alocat în cadrul Penitenciarul Spital București Jilava pacienților infectați cu HIV fiind limitat la un etaj, în condițiile în care numărul bolnavilor este în continuă creștere.

Urmare anchetelor efectuate și față de aspectele constatate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-a comunicat că secția de deținere medico-socială înființată în cadrul Penitenciarului București Jilava prin

Decizia Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 558/2007, în scopul supravegherii medicale continue și tratamentului persoanelor private de libertate diagnosticate cu HIV/SIDA a fost prevăzută ca având o capacitate de maximum 50 de locuri, dar de la data înființării numărul persoanelor custodiate este în continuă creștere (media persoanelor care sunt depuse lunar, inclusiv de Direcția Generală de Poliție a Municipiului București și de toate inspectoratele județene de poliție, fiind de 10 – 11).

Administrația Națională a Penitenciarelor depune permanent eforturi pentru a găsi noi spații în scopul ameliorării posibilităților și condițiilor de cazare a persoanelor pe care le are în custodie. Se *monitorizează permanent fluctuația efectivelor de deținuți și potrivit legii dispune transferarea unor deținuți pentru a se asigura repartizarea uniformă a acestora* și, astfel, condiții optime de cazare. Administrațiile locurilor de deținere analizează situația condamnaților care au domiciliul în alte zone geografice și formulează propuneri de transfer pe care le înaintează Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea adoptării măsurilor care se impun.

Din cauza supraaglomerării, Penitenciarul Spital București-Jilava nu poate asigura la nivelul Secției E2 (medico-social) suprafața de 4 m² sau 6³ pentru fiecare deținut, așa cum prevede Ordinul ministrului justiției nr. 433/2010.

S-a mai precizat că supraaglomerarea a fost determinată de creșterea numărului persoanelor diagnosticate cu HIV/SIDA (în anul 2012 numărul acestora dublându-se față de anul 2011, astfel că în anul 2011 au fost înregistrate 99 de cazuri, iar în anul 2012, 194 de cazuri), și că echipa managerială a Penitenciarului Spital București Jilava a comunicat permanent cu Administrația Națională a Penitenciarelor pentru identificarea soluțiilor optime în vederea cazării și asigurării asistenței medicale acestor persoane, fiind identificate spații și în alte penitenciare spital în care parte din acești deținuți vor fi transferați.

Dosar nr. 6602/2014*: Alexandru (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Mărgineni ne-a sesizat susținând că era cazat într-o cameră cu dimensiunile de 8m x 6m x 3,50 m, împreună cu alți 30-40 deținuți.

Față de aspectele sesizate, a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Mărgineni de către reprezentanții Biroului Teritorial Ploiești al instituției Avocatul Poporului, rezultând următoarele:

Camera în care era cazat petentul era destinată regimului de deținere închis, avea o suprafață de 41,02 m.p., o înălțime de 3,55 m și 24 de paturi (la momentul efectuării anchetei toate erau ocupate); fiecărui deținut îi revenea o suprafață de 1,70 m.p., ceea ce era sub limita minimă de 4 m.p. prevăzută de art.1 alin. 3, lit. a) din Ordinul nr. 433/C/2010 privind Normele minime obligatorii pentru condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.

Infrastructura Penitenciarului este una veche, care nu mai corespunde standardelor și cerințelor actuale, mai ales în condițiile în care gradul de ocupare la data efectuării anchetei era de 146%, iar camerele vizitate erau sub standardele prevăzute de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/2010 privind Normele minim obligatorii pentru condițiile de cazare a persoanelor private de libertate și nu corespunde normelor europene.

Urmare aspectelor constatate a fost sesizată Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-a comunicat că *monitorizează permanent fluctuația efectivelor de*

deținuți și dispune, potrivit pârghiilor legale pe care le deține transferarea unor deținuți astfel încât să se asigure o repartizare uniformă a persoanelor private de libertate și pe cale de consecință condiții optime de cazare. Astfel, administrațiile locurilor de deținere analizează situația condamnaților care au domiciliul în alte zone geografice și formulează propuneri de transfer pe care le înaintează Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea adoptării măsurilor care se impun.

Concomitent, se depun eforturi constante pentru crearea de noi locuri de deținere, pentru modernizarea și eficientizarea spațiilor avute la dispoziție, în prezent Penitenciarul Mărgineni derulând lucrări de intervenții la imobile, respectiv „reparații capitale” la obiectivul „Pavilion detenție nr. 2”.

Dosar nr. 8345/2014*: Miron (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Miercurea Ciuc ne-a sesizat susținând că este cazat împreună cu alți 20 de deținuți într-o cameră de maximum 20 mc.

Reprezentanții Biroului Teritorial Târgu Mureș al instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la Penitenciarul Miercurea Ciuc constatând că aspectele sesizate prin petiția formulată se confirmă.

În ceea ce privește suprapopularea carcerală, a fost emisă o Recomandare adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, prin care Avocatul Poporului a solicitat creșterea progresivă a numărului spațiilor de cazare individuală în Penitenciarul Miercurea Ciuc.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că la nivelul sistemului penitenciar vor continua eforturile depuse în vederea creșterii capacității de cazare prin înființarea de noi locuri de detenție, dar și de modernizare a spațiilor existente. Pentru perioada 2015-2020 s-a stabilit ca obiectiv amenajarea a 2949 de locuri de cazare prin investiții/intervenții și reparații capitale. Vor începe lucrările de execuție a trei penitenciare noi de capacitate de 1000 locuri la Caracal, Berceni și Piatra Neamț.

În ceea ce privește Penitenciarul Miercurea Ciuc, Administrația Națională a Penitenciarelor are în vedere diminuarea fenomenului supraaglomerării și prin intervenția asupra efectivului de deținuți custodiați, potrivit prerogativelor art. 45 din Legea nr. 254/2013 (transferarea persoanelor condamnate).

Având în vedere că fenomenul supraaglomerării este o caracteristică generală a sistemului penitenciar din România, administrația locului de deținere urmărește în principal asigurarea pentru toate persoanele private de libertate a unui pat individual, chiar dacă acest lucru poate fi realizat doar în detrimentul asigurării suprafeței minime individuale. *Deficitul de spațiu este compensat prin activități pe care deținuții le desfășoară în afara camerei de deținere, la activități culturale sau școlare, în clubul unității sau sălile de clasă, la curțile de plimbare sau activități sportive la sala de sport.*

Dosar nr. 3060/2014*. Grigore (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Iași ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea față de condițiile de detenție - camera în care era cazat având o suprafață de 35 mp cu 26 de paturi suprapuse pe 3 nivele.

Reprezentanții Biroului Teritorial Iași au efectuat o anchetă la Penitenciarul Iași, constatând că susținerile petentului sunt confirmate și de conducerea penitenciarului, în sensul că, această unitate de deținere este suprapopulată (grad de ocupare de 200%) și nu poate respecta prevederile art. 48 din Legea nr. 254/2013.

Aspectele constate cu prilejul anchetei au fost aduse la cunoștință Administrației Naționale a Penitenciarelor solicitându-se dispunerea măsurilor legale, autoritate care ne-a comunicat următoarele:

În vederea acoperirii necesarului de cheltuieli materiale curente pentru Penitenciarul Iași au fost alocate fonduri de la bugetul de stat precum și din veniturile proprii încasate, pentru investiții au fost alocate în primul semestru al anului 2014 fonduri în sumă totală de 258.128, iar pentru reparațiile curente a fost alocată suma de 42.690 lei.

Bugetul pe anul 2015 va fi fundamentat având în vedere asigurarea fondurilor necesare pentru următoarea perioadă în vederea continuării/finalizării și promovării de lucrări noi (investiții, intervenții de natura investițiilor/reparațiilor capitale) aferente fondului de clădiri, executarea de reparații curente, precum și dezvoltarea infrastructurii sistemului administrației penitenciare în conformitate cu prevederile legale și normele europene de detenție pentru creșterea numărului locurilor de detenție. *Se va urmări diminuarea fenomenului de supraaglomerare*, în contextul adoptării noilor coduri, spre creșterea capacității de cazare a sistemului penitenciar prin finalizarea obiectivelor deja începute.

c) starea cazarmamentului și condițiile igienico-sanitare

Dosar nr. 7870/2014*: Florin (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Giurgiu a sesizat instituția Avocatul Poporului invocând condițiile de detenție necorespunzătoare.

Cu ocazia anchetei efectuate în penitenciar s-a constatat o stare avansată de uzură a saltelelor, astfel că s-a solicitat ANP dispunerea măsurilor legale, aceasta comunicându-ne că pentru a înlocui saltelele deteriorate au fost achiziționate și repartizate saltele, urmând a fi achiziționate în continuare saltele de la Penitenciarul Colibași.

Dosare nr. 7528/2014 și nr. 7870/2014*: Petenți din Penitenciarul Giurgiu ne-au sesizat că sunt cazați în camere în care lângă patul repartizat se află toaleta („WC turcesc”).

Urmare sesizării formulate a fost efectuată o anchetă la Penitenciarul Giurgiu, care a confirmat susținerile deținuților, astfel că a fost sesizată Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-a comunicat că în urma verificării posibilității de compartimentare a zonei în care se află toaleta în camerele de detenție pentru 2 persoane, în scopul asigurării intimității, au fost montate perdele de duș. În funcție de sumele de bani alocate pentru reparații curente, administrația Penitenciarului Giurgiu va avea în vedere și realizarea unor compartimentări gen paravan.

Dosar nr. 8345/2014*: Miron (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Miercurea Ciuc ne-a sesizat susținând că paturile sunt infestate de insecte dăunătoare (ploșnițe), insecticidul folosit fiind inefficient.

Reprezentanții Biroului Teritorial Târgu Mureș al instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la Penitenciarul Miercurea Ciuc constatându-se că aspectele sesizate se confirmă, astfel că în Recomandarea adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor s-a solicitat adoptarea măsurilor legale.

Urmare a demersului întreprins, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că activitatea de dezinsecție a fost efectuată în anul 2012 de o firmă de specialitate, iar în cursul anului 2013 și 2014 a fost efectuată de către personalul unității cu

atribuții în acest sens. Această activitate s-a efectuat la toate camerele de deținere de 2 ori pe an și în funcție de necesități la camerele unde s-a semnalat prezența ploșnițelor. Dezinsecția camerelor de deținere se desfășoară cu var cloros, care este distribuit în fiecare săptămână în toate camerele de deținere.

Dosar nr. 3060/2014*: Grigore (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Iași ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea față de condițiile de detenție susținând că în camera în care era cazat saltelele sunt vechi, existând ploșnițe și gândaci.

Reprezentanții Biroului Teritorial Iași ai Instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la Penitenciarul Iași, constatând că susținerile petentului sunt confirmate și de conducerea penitenciarului, în sensul că, *această unitate de deținere este suprapopulată astfel că într-adevăr condițiile de cazarmament și cazare au de suferit, cel puțin pe blocul regim închis construit în anul 1970, iar posibilitățile de remediere a situațiilor expuse de petent (saltele deteriorate, lipsa mai multor mese pe cameră, calitatea spațiilor de toaletare, supraaglomerarea, incapacitatea de individualizare a regimului de executare a pedepsei conform prevederilor legale) sunt reale și sunt consecința directă a lipsei resurselor financiare și umane.*

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor solicitând examinarea prioritizării alocării de fonduri către Penitenciarul Iași, având în vedere gradul de supraaglomerare al acestuia, necesitatea modernizării și igienizării corespunzătoare.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că pentru Penitenciarul Iași, în vederea acoperirii necesarului de cheltuieli materiale curente, au fost alocate fonduri de la bugetul de stat precum și din veniturile proprii încasate, din care un procent de 41% au fost alocate pentru asigurarea condițiilor de cazare a persoanelor private de libertate.

Bugetul pe anul 2015 va fi fundamentat având în vedere asigurarea fondurilor necesare pentru următoarea perioadă în vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate.

FIȘE DE CAZ

d) lipsa mobilierului din camere

Dosar nr. 8415/2014*: Emil (nume fictiv), deținut în Penitenciarul Galați, ne-a sesizat în privința condițiilor de cazare din penitenciar.

Urmare a anchetei efectuate de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului la Penitenciarul Galați a rezultat existența unui mobilier strict necesar. În cameră erau o masă mai mare pe care se afla așezat televizorul și încă una mai mică, aparținând unui alt deținut, un scaun, fără să poată fi identificat vreun corp care să ofere persoanelor private de libertate condiții pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale.

În contextul celor sus-menționate, în Recomandarea adresată de Avocatul Poporului Administrației Naționale a Penitenciarelor, s-a solicitat reamenajarea spațiilor de cazare existente, prin dotarea camerelor cu mobilier care să ofere persoanelor private de libertate condiții pentru dormit, păstrarea bunurilor și obiectelor personale, servirea mesei, precum și pentru desfășurarea unor activități de educație.

Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat referitor la reamenajarea spațiilor de cazare existente că acestea sunt prevăzute cu paturi metalice echipate cu saltele de vatelină, toate persoanele private de libertate custodiate în Penitenciarul Galați având alocat pat individual pentru dormit. Pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, camerele de deținere sunt prevăzute cu spații de depozitare tip nișă, prevăzute cu rafturi. În camere există mobilierul minim necesar, constituit din mese, scaune, băncuțe, rafturi, cuiere.

Urmare a supraaglomerării camerelor cu paturi peste numărul admis, raportat la suprafață și volum, camerele nu pot fi dotate suplimentar cu un alt mobilier, datorită lipsei spațiului, paturile ocupând întreaga suprafață a pereților cât și a pardoselii camerelor.

Penitenciarul Galați deține în structura logistică o magazie de depozitare a obiectelor personale aparținând deținuților, aceștia având acces la introducerea și scoaterea în/din magazie a obiectelor personale pe bază de cerere aprobată, în funcție de nevoi.

8) Asigurarea produselor igienico-sanitare și prețurile produselor din magazinele alimentare care deservesc penitenciarele. Potrivit Ordinului nr. 2056/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind stabilirea unitară a drepturilor de echipament și de materiale igienico-sanitare aferente persoanelor private de libertate, persoanele private de libertate au dreptul la materiale igienico-sanitare, stabilite prin normele lunare ale fiecărei unități.

De asemenea, persoanele private de libertate pot achiziționa prin punctul comercial amenajat în interiorul locului de deținere, contra cost, articole de lenjerie, materiale igienico-sanitare, alimente, ziare, cărți și altele. Bunurile comercializate prin punctul comercial din unitate se aprovizionează în baza solicitărilor scrise primite din partea persoanelor private de libertate.

FIȘA DE CAZ

a) produsele igienico-sanitare

Dosar nr. 1064/2014*: Andrei (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Slobozia, ne-a sesizat susținând că deținuților nu li se distribuie produsele igienico-sanitare necesare igienizării grupurilor sanitare.

Cu ocazia anchetei efectuate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului, petentul a menționat că pentru igienizarea toaletei se repartizează doar pastile de cloramină, lipsind produsele igienico-sanitare. Reprezentanții penitenciarului au susținut că au achiziționat materialele necesare efectuării curățeniei care s-au repartizat pe secții, pe semnătură, șefului de secție și „gospodarului”.

Urmare a sesizării Administrației Naționale a Penitenciarelor ni s-a comunicat că *reducerile operate de conducerea unității au fost determinate de sumele aprobate la acest „alinat bugetar”, care reprezintă 28,8% față de necesarul din norme și 67% din bugetul anului anterior.*

Pentru curățenia secțiilor de deținere au fost repartizate, conform bonului de consum (colectiv) produse în cantitățile menționate în acestea (mopuri, perii WC, sodă calcinată, detartrant, detergent gresie și faianță, detergent pardoseală, găleți și măști); de

asemenea, pentru realizarea dezinsecției pe secțiile de deținere, prin compartimentul medical, se distribuie și materiale primite de la Spitalul Penitenciar Poarta Albă.

S-a precizat, totodată, că „deținuții care doresc să își asigure un standard de igienă ce excede normelor aprobate prin ordinul anterior menționat, pot efectua cumpărături de la magazinul unității și pot primi bunuri din această categorie de la aparținători”.

FIȘE DE CAZ

b) prețurile produselor din magazinele alimentare care deservesc penitenciarele

Dosar nr. 1064/2014*: Andrei (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Slobozia, ne-a sesizat că prețurile de la magazinul care deservește penitenciarul sunt mult mai mari decât cele practicate de alți agenți economici din municipiul Slobozia.

Din verificarea nemijlocită a prețurilor afișate la magazinul din incinta penitenciarului s-a constatat că adaosul comercial practicat și afișat în magazin era între 0 și 60%.

Din înscrisurile puse la dispoziție și din discuțiile purtate cu reprezentanții penitenciarului, cât și cu judecătorul de supraveghere a privării de libertate a rezultat că prețurile produselor comercializate la magazinul din incinta penitenciarului sunt verificate periodic, prin compararea acestora cu prețurile practicate în alte două magazine din zonă și că petentul nu a mai achiziționat bunuri de la respectivul magazin din luna septembrie 2013.

Prin Decizia zilnică a Directorului Unității nr. 1/6.01.2014, s-a constituit o comisie având ca atribuții urmărirea încadrării prețurilor practicate în media prețurilor pe plan local, transmiterea administratorului punctului comercial a listei cu produsele care depășesc media prețurilor pieței, *cu recomandarea reducerii prețurilor*, verificarea adaosului comercial practicat, urmărirea asigurării unei cantități suficiente și a caracterului diversificat al produselor, verificarea autorizării mijloacelor de transport.

Urmare a demersului întreprins la Administrația Națională a Penitenciarelor, ni s-a comunicat că *prețurile practicate de punctul comercial din incinta unității sunt analizate lunar de către conducerea penitenciarului și se compară cu prețurile existente pe piața locală*, datele fiind aduse la cunoștința reprezentanților punctului comercial, aceștia având obligația ca în termen de 5 zile să efectueze corecții de preț până la nivelul prețurilor medii locale. Ultimul demers în acest sens a avut loc în luna februarie 2014, agentul economic fiind înștiințat și fiindu-i solicitate corecții de preț, rezultatul micșorării prețului reflectându-se în documentele de plată ale punctului comercial.

Dosar nr. 9468/2014: Marin (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Mărgineni ne-a sesizat susținând că prețurile practicate la magazinul din incinta unității sunt foarte mari.

Față de aspectele prezentate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Penitenciarul Mărgineni care ne-a comunicat că:

- persoanele private de libertate au posibilitatea de a efectua săptămânal cumpărături din cadrul punctului comercial din incinta unității, în limita a ½ din valoarea salariului minim brut pe economie, în baza unui card personalizat care poate fi folosit și în vederea efectuării de convorbiri telefonice;

- în baza Deciziei directorului unității nr. 1/3.01.2014 a fost desemnată o comisie care să verifice lunar prețurile practicate în cadrul punctului comercial pentru persoanele private de libertate în vederea alinierii acestora la cele practicate de supermarket-uri pe plan local;

- ori de câte ori s-a constatat depășirea mediei prețurilor practicate pe plan local la anumite produse, au fost luate măsuri imediate de remediere a acestui aspect prin reducerea prețului.

9) Alte aspecte sesizate de persoanele deținute au vizat transferarea în alte penitenciare, dreptul la convorbiri telefonice, folosirea la muncă și recompensele constând în permisiunea de ieșire din penitenciar

a) transfer

Transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea Comisiei pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 7650/2014*: Andrei (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Focșani a sesizat instituția Avocatul Poporului în privința încălcării unor drepturi de care beneficiază în baza Legii nr. 254/2013.

Cu ocazia anchetei efectuate de reprezentanții Biroului Teritorial Galați la Penitenciarul Focșani, petentul a menționat în declarația dată că a adresat A.N.P. numeroase cereri de transfer la Penitenciarul Arad; cererile au fost avizate favorabil la nivelul Penitenciarului Focșani de Comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, dar Directorul General al Administrației Naționale a Penitenciarelor a dispus, de fiecare dată, netransferarea sa.

Spre exemplu, față de cererea înregistrată la ANP - trimisă spre avizare comisiei din cadrul Penitenciarului Focșani – Mândrești (cu aviz favorabil), deținutul a primit rezoluție de „netransferare, întrucât nu a fost selecționat în vederea folosirii la activități productive”. Penitenciarul Arad a fost cel în care a beneficiat de scoatere la muncă, reprezentanții Penitenciarului Focșani menționând faptul că la Arad există o secție interioară în care deținuții pot munci.

Referitor la solicitarea deținutului de a fi transferat în Penitenciarul Arad, instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Națională a Penitenciarelor care ne-a comunicat că „în scopul aplicării unui regim de executare specific celui în care a fost clasificat, precum și pentru asigurarea unor condiții adecvate de executare a pedepsei, care să conducă la crearea unui mediu propice atingerii scopului urmărit prin aplicarea acestei condamnări, deținutul a fost transferat la Penitenciarul Arad pentru executarea pedepsei închisorii”.

Dosar nr. 4677/2014: Mama unui deținut ne-a sesizat cu privire la transferul acestuia din Penitenciarul Jilava în Penitenciarul Tulcea, pe care-l considera un abuz.

Față de cele expuse, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor care ne-a comunicat că potrivit Deciziei directorului general al ANP nr. 430/2009 „în situația în care pentru o persoană condamnată se stabilește un regim de executare sau se dispune schimbarea acestuia într-unul pentru care penitenciarul nu dispune de secții de deținere de anumite profile, persoana condamnată va fi transferată în baza actului normativ invocat”.

După demersurile efectuate de instituția Avocatul Poporului, *deținutul a fost transferat la Penitenciarul București Jilava*, în vederea prezentării la organele judiciare deservite de această unitate. În plus, se menționa că „nu există motive de transfer din această unitate, având în vedere faptul că soția deținutului are domiciliul în București”.

Dosar nr. 4658/2014: Florin (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la faptul că a fost transferat temporar la Penitenciarul Aiud pentru a fi prezentat în fața instanțelor judecătorești, deși menționa că a solicitat în instanță ca judecata să se desfășoare în lipsă.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Penitenciarul Aiud ne-a răspuns, precizându-ne următoarele:

- petentul a fost primit prin transfer de la Penitenciarul Iași la data de 25.04.2014 pentru afaceri judiciare într-un dosar al Judecătoriei Sibiu, având calitatea de inculpat;

- ulterior, a mai fost citat în alte dosare de către Judecătoria Iași, la Judecătoria Miercurea Ciuc, la Curtea de Apel Brașov, dar având în vedere calitatea de pârât în dosarul aflat la Judecătoria Sibiu, s-a comunicat instanțelor enumerate mai sus imposibilitatea prezentării la termen în dosarele respective, solicitând acestora obținerea acceptului Judecătoriei Sibiu pentru transfer între termene sau obținerea unor transferuri temporare între termene, dispuse de către Administrația Națională a Penitenciarelor. Penitenciarul Aiud nu a primit un act din partea instanței cu privire la judecarea în lipsă.

De asemenea, ni s-a menționat că *deținutul a fost analizat la cerere cu privire la transferul său la Penitenciarul Iași în cadrul comisiei constituită la nivelul Penitenciarului Aiud la data de 17.06.2014, concluzia comisiei fiind înaintată Administrației Naționale a Penitenciarelor, care urma să analizeze și să dispună în consecință.*

b) dreptul la convorbiri telefonice

Persoanele condamnate au dreptul să efectueze convorbiri telefonice de la telefoanele publice instalate în penitenciare. Cheltuielile ocazionate de efectuarea convorbirilor telefonice sunt suportate de către persoanele condamnate.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 8712/2014: George (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Brăila ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea față de tarifele telefonice din Penitenciarul Brăila, apreciind că sunt mai mari, în comparație cu alte penitenciare din țară. Potrivit susținerilor petentului, acest aspect a fost adus la cunoștința conducerii penitenciarului, atât de petent cât și de alți deținuți, dar nu s-au luat măsuri în vederea scăderii tarifelor.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Penitenciarul Brăila și Administrația Națională a Penitenciarelor, care ne-au comunicat că operatorul de telefonie a dispus scăderea tarifelor de la 1 noiembrie 2014, după cum urmează: rețea fixă România 0,27 (TVA inclus); rețea mobilă România 0,8 lei; Republica Moldova, rețea fixă/mobilă 0,58 lei; UE, SUA, Canada, rețea fixă/mobilă 1,10 lei; alte rețele internaționale 1,90 lei.

c) folosire la muncă

Persoanelor condamnate li se poate cere să muncească, în raport cu tipul regimului de executare, ținându-se seama de calificarea, deprinderile și aptitudinile acestora, de vârstă, starea de sănătate, măsurile de siguranță, precum și de programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 9212/2014: Toader (nume fictiv) deținut în Penitenciarul Arad ne-a sesizat, exprimându-și nemulțumirea față de faptul că nu este folosit la muncă.

Față de cele expuse, ne-am adresat Penitenciarului Arad, care ne-a comunicat că pe parcursul executării pedepsei în Penitenciarul Arad a fost selecționat și repartizat la activități lucrative desfășurate la puncte de lucru de mai multe ori, iar în perioada 16.12.2011-15.05.2012 a prestat activități lucrative la punctul de lucru Rilug, activitate desfășurată în camera de deținere, dar a renunțat să mai lucreze susținând că are probleme cu vederea. În perioada 19.10.2012-14.01.2014 a fost analizat și repartizat la diferite puncte de lucru, unde a desfășurat activități lucrative fiind oprit de la muncă din diferite motive, respectiv altercație cu un alt deținut pe punctul de lucru, la solicitarea scrisă a reprezentanților beneficiarilor pentru executarea unor lucrări de slabă calitate.

Cu ocazia prezentărilor în fața Comisiei de muncă, i s-a explicat faptul că repartizarea la punctul de lucru solicitat Rilug (cusut încălțăminte în camera de deținere) presupune cazarea în comun cu alți deținuți pe secția E1A, în camere destinate acestui punct de lucru, dar a refuzat categoric să fie cazat astfel. De asemenea, i s-a explicat că nu există posibilitatea de a fi cazat individual în cadrul acestei secții deoarece nu există cameră de deținere disponibilă în acest sens.

Totodată, am fost informați că petentul va fi analizat în prima comisie care se va întruni în perioada următoare pentru a identifica un punct de lucru la care să fie repartizat și care să permită și cazarea individuală.

d) recompense constând în permisiunea de ieșire din penitenciar

Potrivit Legii nr. 254/2014, persoanelor condamnate care au o bună conduită și au dovedit stăruință în muncă sau în cadrul activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale li se pot acorda recompense, printre care și cea constând în permisiunea de ieșire din penitenciar.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 9894/2014: instituția Avocatul Poporului a fost informată prin intermediul poștei electronice despre mitingul de protest ce urma a avea loc în comuna Poarta Albă, vizând problemele unui deținut din Penitenciarul Poarta Albă.

Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unei anchete la Penitenciarul Poarta Albă de către reprezentanții Biroului Teritorial Constanța, anchetă din care au rezultat următoarele: petentul susținea că muncește în penitenciar din luna mai 2013; în 16 luni de muncă a fost recompensat și a primit 14 evidențieri cu suplimentarea

vizitei și a pachetului; i-au fost făcute 4 propuneri de către șeful punctului de lucru pentru a fi recompensat cu permisiunea de a ieși din penitenciar pentru 24 de ore, fiind avizate favorabil de comisarul șef și trimise Comisiei, dar toate propunerile i-au fost respinse; avea aproximativ 90 de zile câștig, o bună conduită, stăruință în muncă, participa activ la activitățile socio-educative, psihosociale, moral-religioase, voluntariat, competiții sportive și la cursurile de pregătire profesională; a solicitat de 4 ori să i se acorde permisiunea de a ieși din penitenciar pentru o zi, solicitări care au fost respinse și schimbate în evidențiere cu suplimentarea dreptului la vizită și pachet pe lunile respective, astfel că se ridică problema respectării principiului gradualității în acordarea recompenselor.

Reprezentanții Penitenciarului Poarta Albă au precizat faptul că, în ceea ce privește persoana privată de libertate, Comisia de acordare a recompenselor a primit propuneri de la personalul care desfășoară activități directe cu petentul și a analizat propunerile având în vedere: *prevederile Legii nr. 254/2013 și Decizia nr. 438/2013 a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, privind metodologia de acordare a recompenselor; natura infracțiunilor și modalitatea de săvârșire a acestora; durata și cuantumul pedepsei; numărul și natura recompenselor acordate anterior; apartenența la grupări de criminalitate organizată; perioada de pedeapsă considerată ca executată; comportamentul persoanei private de libertate; perioada din pedeapsă considerată ca executată; regimul de executare a pedepsei.*

Comisia a respins propunerile de acordare a recompensei cu permisiunea de a ieși din penitenciar pentru 24 de ore, acordându-se recompensa constând în suplimentarea drepturilor la pachete și vizite. Petentul a mai fost recompensat anterior de 18 ori, de 17 ori cu suplimentarea dreptului la pachet și vizită și o dată cu vizită de până la 2 ore.

Reprezentanții Penitenciarului Poarta Albă au apreciat că principiul gradualității a fost respectat, în sensul că persoana privată de libertate a fost recompensată constant cu suplimentarea dreptului la pachet și la vizită, comisia urmând să analizeze fiecare nouă propunere în funcție de criteriile legale, în concret, pe măsură ce durata executării pedepsei scade și acesta va fi propus pentru liberare condiționată, petentul să se poată reintegra în societate și societatea să-l accepte la momentul liberării din penitenciar. Pentru a hotărî astfel, Comisia pentru acordarea recompenselor a analizat propunerile șefului direct, având în vedere datele din dosarul individual al persoanei private de libertate și a hotărât *că la momentul analizării celor trei propuneri, persoana privată de libertate nu îndeplinea condițiile legale și nu prezenta garanțiile morale necesare pentru acordarea recompensei de permisiune de ieșire din penitenciar pentru 24 de ore.* Totodată, se preciza faptul că propunerile au fost respinse, însă petentul a fost recompensat constant cu suplimentarea dreptului la pachet și la vizită.

Față de cele expuse, am supus atenției Administrației Naționale a Penitenciarelor examinarea situației prezentate, solicitând informații referitoare la modul în care a fost respectat principiul gradualității așa cum este stipulat în art. 3 alin. (2) din Decizia nr. 438/2013 a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, privind metodologia de acordare a recompenselor pentru persoanele aflate în custodia A.N.P.

Urmare demersurilor efectuate, ANP ne-a comunicat că permisiunea de ieșire din penitenciar constituie o recompensă și nu un drept. Prin urmare, această recompensă se acordă numai în situația în care se apreciază că persoana privată de libertate are o conduită

bună, a dovedit stăruință în muncă sau în cadrul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale și prezintă garanția că nu va săvârși alte infracțiuni.

Potrivit art. 147 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, permisiunea de ieșire din locul de detenție poate fi acordată numai persoanelor private de libertate care au avut o conduită constant pozitivă și prezintă suficientă încredere că nu mai comit alte infracțiuni. Ca atare, din verificările efectuate nu au rezultat elemente probatorii în susținerea situației expuse de persoana privată de libertate, în acest sens nefiind evidențiate încălcări ale cadrului legal în domeniu.

CAPITOLUL IX

DOMENIUL PROPRIETATE, MUNCĂ, PROTECȚIE SOCIALĂ, IMPOZITE ȘI TAXE

CONSIDERAȚII GENERALE

În anul 2014, în cadrul domeniului de activitate Proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe au fost soluționate 2255 petiții reprezentând un procent de 32,53% din numărul total de 6932 petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului (sediul central).

În funcție de specializările domeniului de activitate, cele 2255 petiții au fost structurate astfel:

1. Proprietate: 1664 petiții.
2. Muncă: 290 petiții.
3. Protecție socială: 15 petiții.
4. Impozite și taxe: 202 petiții.

Un număr de 84 de petiții au avut ca obiect specializări multiple.

În anul 2014 au fost efectuate 4 anchete, dintre care 3 la Instituția Prefectului – Județul Ilfov și 1 la Primăria Municipiului București.

SECȚIUNEA 1

PROPRIETATE

În anul 2014, din totalul petițiilor, 1664 petiții au fost analizate în contextul prevederilor art. 44, art. 51 și art. 52 din Constituție privind dreptul de proprietate privată, dreptul de petiționare și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. Dintre acestea au fost deschise 245 de dosare în care au fost sesizate autoritățile publice reclamate.

Principalele probleme aduse în atenția instituției Avocatul Poporului care au ca obiect încălcarea dreptului de proprietate privată au fost, în mare măsură, aceleași ca în fiecare an, și anume:

- modul de aplicare a legilor cu caracter reparatoriu;
- nerespectarea hotărârilor judecătorești în materia reconstituirii dreptului de proprietate privată;
- emiterea titlurilor de proprietate cu încălcarea normelor legale;
- lipsa de răspuns din partea autorităților la cererile formulate de beneficiarii legilor de restituire a dreptului de proprietate;

- refuzul autorităților de a comunica, în termenul legal, informațiile privind documentele necesare pentru completarea dosarelor de restituire a imobilelor preluate abuziv și de reconstituire a dreptului de proprietate;

Petițiile soluționate au vizat, în principal, modul de aplicare a următoarelor acte normative: Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată; Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată; Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar, în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, republicată; Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, modificată și completată; Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, modificată și completată; Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată.

În ceea ce privește demersurile efectuate de instituția Avocatul Poporului la autoritățile publice sesizate, precizăm faptul că unele dintre aceste autorități au dat curs solicitărilor noastre cu celeritate, iar alte autorități au răspuns cu foarte mari întârzieri. Referitor la răspunsurile primite menționăm că unele dintre acestea au dat dovadă de solitudine și profesionalism, în timp ce altele au fost lipsite de informații concrete și coerente.

Ca și în anii precedenți, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților a dat curs solicitărilor noastre cu foarte mari întârzieri sau deloc. Aspectele semnalate au vizat probleme legate de aplicarea Legii nr. 10/2001, a Legii nr. 9/1998, a Legii nr. 290/2003, precum și nemulțumiri față de neacordarea despăgubirilor.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat, în octombrie 2014, că la acea dată sunt analizate dosarele ale căror cereri de tratare cu prioritate au fost aprobate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor în ședința din 8 iulie 2008, deci erau analizate dosare ale căror cereri de tratare cu prioritate au fost aprobate în urmă cu peste 6 ani.

➤ Referitor la aplicarea Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003, petițiile adresate instituției Avocatul Poporului au vizat probleme legate de: analizarea hotărârilor primite de la comisiile județene; aprobarea cu întârziere a compensațiilor bănești; suspendarea plății despăgubirilor stabilite prin hotărârile comisiilor județene, respectiv a municipiului București; prorogarea unor termene pentru plata despăgubirilor; nemulțumirea față de răspunsurile primite, acestea fiind în format standard.

În acest context, menționăm că Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a informat în luna aprilie 2014 că la acel moment se soluționează contestațiile formulate în luna octombrie 2009, iar printr-un ordin intern, s-a stabilit ca toate contestațiile formulate în temeiul Legii nr. 290/2003 împotriva hotărârilor emise de către comisiile județene, respectiv a municipiului București vor intra în lucru în ordinea înregistrării acestora în cadrul Serviciului pentru aplicarea Legii nr. 290/2003.

De asemenea, A.N.R.P. ne-a comunicat că termenul prevăzut de art. 8 alin. (4) din Legea nr. 290/2003, potrivit căruia: „în termen de cel mult 60 de zile, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților - Serviciul pentru aplicarea Legii nr. 290/2003 va analiza contestațiile și le va aproba sau le va respinge prin decizie motivată a vicepreședintelui Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților care coordonează activitatea Serviciului pentru aplicarea Legii nr. 290/2003. Hotărârea se comunică comisiilor județene, respectiv a municipiului București, pentru aplicarea Legii nr. 290/2003 și solicitanților”, este considerat un termen de recomandare.

Precizăm că în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 13 lit. c), art. 21 și art. 23 din Legea nr. 35/1997 republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a emis Recomandarea nr. 39 din 1 noiembrie 2012, pentru ca Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună respectarea termenului legal prevăzut pentru soluționarea contestațiilor formulate împotriva hotărârilor emise în temeiul Legii nr. 290/2003 de către comisiile județene, respectiv a municipiului București.

Constatăm că această Recomandare nu a fost îndeplinită, mai mult decât atât, situația s-a agravat, în condițiile în care în anul 2012 se soluționau contestațiile formulate în luna martie 2009, iar în luna aprilie 2014 se soluționau contestațiile formulate în luna octombrie 2009, și, în acest context, dreptul de proprietate privată, garantat de art. 44 din Constituție, apare ca fiind iluzoriu.

În plus, chiar din Raportul de activitate al Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților pentru luna aprilie 2014 reiese că numărul contestațiilor soluționate în temeiul Legii nr. 290/2003 este de doar 33.

➤ În ceea ce privește aplicarea Legii nr. 10/2001, republicată, petiționarii au sesizat instituției Avocatul Poporului, în principal, nerespectarea de către entitățile investite de lege a noilor termene și proceduri instituite de Legea nr. 165/2013.

Instituția Avocatul Poporului a întreprins demersuri în legătură cu aspectele sesizate de petenți. În majoritatea răspunsurilor transmise instituției noastre, autoritățile și instituțiile publice competente să soluționeze cererile formulate în baza Legii nr. 10/2001 au invocat apariția Legii nr. 165/2013, subliniind faptul că, dosarele nesoluționate vor urma noua procedură reglementată.

Prin adoptarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România au fost impuse noi termene de soluționare a notificărilor depuse în temeiul Legii nr. 10/2001 în funcție de gradul de încărcare a autorităților publice competente și de numărul de cereri rămase nerezolvate.

Aceste termene au început să curgă de la data de 1 ianuarie 2014, fiind prelungite prin alte acte normative, iar în cele mai multe răspunsuri, motivele invocate pentru nesoluționarea problemelor sesizate au fost tocmai modificările intervenite în materia dreptului de proprietate privată prin Legea nr. 165/2013.

Astfel, Primăria Municipiului București ne-a comunicat, în luna martie 2014, că un dosar a fost înaintat în luna octombrie 2009 către Comisia internă de aplicare a Legii nr. 10/2001 pentru soluționare, dar, din cauza volumului mare de dosare aflate în lucru la

Comisia internă, dosarul nu a fost încă analizat, deși au trecut 5 ani de la data la care a fost înaintat.

➤ În ceea ce privește Legea fondului funciar nr. 18/1991, petenții au continuat să ne sesizeze cu privire la: tergiversarea întocmirii documentației necesare reconstituirii dreptului de proprietate privată de către comisiile locale de stabilire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, punerea în posesie și emiterea titlurilor de proprietate. De asemenea, au fost reclamate întârzieri de ani, în ceea ce privește executarea hotărârilor judecătorești prin care se constituie un drept de proprietate privată, în acest sens comisiile locale și comisiile județene de stabilire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor fiind obligate să întocmească documentația necesară eliberării titlului de proprietate, respectiv să emită titlul de proprietate.

În vederea clarificării problemelor evidențiate de petenți, instituția Avocatul Poporului a întreprins demersuri atât la comisiile locale, cât și la comisiile județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, dar și la oficiile de cadastru și publicitate imobiliară și s-a solicitat luarea măsurilor legale ce se impun și informarea Avocatului Poporului.

În urma intervențiilor noastre unele cazuri au fost soluționate în favoarea petenților, în sensul că aceștia fie au fost invitați la sediul primăriei în vederea demarării procedurilor de reconstituire a dreptului de proprietate, fie s-au primit asigurări că după realizarea bilanțului fondului funciar se va trece la măsurarea tarlalelor în vederea punerii în posesie a celor îndreptățiți.

De asemenea, s-a constatat că nerespectarea dreptului de proprietate privată sau soluționarea cu întârziere a unor solicitări legale formulate de petenți se datorează și unui management deficitar al autorităților cu competențe în domeniu.

Totodată, menționăm faptul că aspectele sesizate în petițiile adresate instituției Avocatul Poporului nu au privit doar legile de restituire a proprietăților, ci au vizat și alte probleme:

1. Eliberarea autorizației de construire sau de desființare a lucrărilor executate fără respectarea prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată.

În scopul clarificării aspectelor semnalate, ne-am adresat autorităților publice cu atribuții în domeniu, respectiv, inspectoratelor regionale în construcții și direcțiilor de specialitate din cadrul primăriilor.

Problemele petenților au fost soluționate în mod favorabil și în termenul legal de către: Direcția Regională în Construcții București – Ilfov, Inspectoratul de Stat în Construcții, Primăria Municipiului București – Direcția Urbanism, Disciplina în Construcții și Afșaj Stradal, Primăria Municipiului București – Direcția Generală Dezvoltare și Investiții.

Spre exemplu, o problemă cu care am fost sesizați este executarea în zona „Parcelarea Bazilescu”, zonă aflată pe Lista Monumentelor Istorice a municipiului București, a unor construcții cu nerespectarea autorizațiilor de construire și a Planului Urbanistic General al Municipiului București, fapt confirmat de către Inspectoratul de Stat în Construcții care ne-a comunicat că în urma controalelor efectuate în „Parcelarea

Bazilescu” și Dămăroaia s-au încheiat procese-verbale de control și procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, prin care s-au dispus mai multe măsuri pentru următoarele abateri de la prevederile legale în vigoare:

- executarea neautorizată a lucrărilor de construcții;
- nerespectarea prevederilor autorizațiilor de construire;
- neasigurarea sistemului calității la execuția lucrărilor;
- efectuarea recepțiilor la terminarea lucrărilor, fără participarea

reprezentanților Primăriei municipiului București în calitate de membri ai comisiei de recepție, în condițiile în care lucrările executate nu respectau autorizațiile de construire.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, solicitând să ne comunice cum au fost înscrise în cartea funciară aceste construcții, în condițiile în care recepția lucrărilor de construcții s-a făcut cu încălcarea prevederilor legale.

Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară ne-a comunicat că potrivit art. 36 alin. (1) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „dreptul de proprietate asupra construcțiilor se înscrie în cartea funciară în baza autorizației de construire și a procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor semnat de reprezentantul autorității locale sau a unui certificat eliberat de autoritatea locală pe raza căreia este edificată construcția, precum și a unei documentații cadastrale”, condiții care nu au fost respectate în acest caz.

De asemenea, ne-a comunicat că reprezentanții Primăriei municipiului București au fost prezenți cu ocazia recepției unor imobile situate în zona „Parcelarea Bazilescu” după cum reiese din procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor.

2. Probleme în materia înscrierii în cartea funciară

În vederea clarificării aspectelor sesizate de petenți, ne-am adresat oficiilor locale de cadastru și publicitate imobiliară, respectiv, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Mehedinți; Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov; Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Iași; Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară București; Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Referitor la efectuarea măsurătorilor cadastrale, și în acest an, primăriile locale ne-au adus la cunoștință că în bugetul local pentru anul 2014 nu au fost prevăzute cheltuieli pentru acest tip de măsurători, prin urmare nu pot fi realizate modificări topografice în comune, motiv pentru care problemele semnalate de petenți nu au putut fi soluționate (Primăria comunei Burila Mare, județul Mehedinți).

În plus, menționăm că potrivit art. 39 alin. (4) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „titlurile de proprietate emise în baza legilor de restituire a proprietăților funciare se vor înscrie din oficiu în cartea funciară pe baza planurilor parcelare validate de comisia județeană de aplicare a legilor de restituire a proprietăților funciare și recepționate de către oficiul teritorial, potrivit regulamentului aprobat prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale”, dar din cauza faptului că nu există planuri parcelare, recepționate și realizate cu respectarea normelor și regulamentelor tehnice în vigoare nu se

pot atribui din oficiu numere cadastrale (Primăria comunei Burila Mare, județul Mehedinți).

- Într-un caz (Dosar nr. 5493/2014) petentul a reclamat că Primăria comunei Snagov, județul Ilfov nu i-a eliberat un extras din planul parcelar avizat pentru conformitate pentru terenul situat în extravilan în suprafață de 2500 mp în vederea intabulării acestui teren, deși a solicitat acest lucru prin cererea nr. 3683 din data de 14 aprilie 2014.

Primăria comunei Snagov, județul Ilfov, ne-a informat, în data de 5 august 2014, că pentru soluționarea problemei sesizate Comisia locală de fond funciar Snagov a hotărât să se deplaseze în teren pentru a efectua măsurători și a analiza situația.

Ulterior, Primăria comunei Snagov, județul Ilfov, ne-a adus la cunoștință că în septembrie 2014 un angajat al Compartimentului Cadastru, Fond Funciar, Registru Agricol se va deplasa pentru a efectua măsurători. După efectuarea măsurătorilor, se va analiza și verifica situația, se va întocmi un nou plan parcelar și se va trimite către Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov spre avizare, urmând să fim informați despre rezultatul demersurilor efectuate.

Având în vedere că Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov l-a informat pe petent că terenul se regăsește în planul analogic aflat în arhiva instituției, instituția Avocatul Poporului a sesizat, din nou, Primăria comunei Snagov, județul Ilfov.

Primăria comunei Snagov, județul Ilfov ne-a înștiințat în noiembrie 2014 că au fost efectuate măsurători în data de 10 septembrie 2014, dar Comisia locală de fond funciar a dispus efectuarea de verificări suplimentare, fără a se preciza data la care acestea vor fi efectuate, deși de la solicitarea inițială au trecut peste 6 luni. Ca urmare, a fost sesizată Instituția Prefectului – Județul Ilfov (dosarul se află în lucru).

- Consiliul Județean Mehedinți ne-a informat că la nivelul județului Mehedinți sunt 61 de unități administrativ-teritoriale, respectiv comune, pentru care este necesară realizarea planurilor parcelare, motiv pentru care am sesizat Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, în calitate de autoritate responsabilă pentru realizarea *Programului național de cadastru și carte funciară* și a *Programului de realizare a cadastrului general în mediul rural* (dosarul se află în lucru).

- O altă problemă a reprezentat-o faptul că nu a fost emis Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară pentru aprobarea procedurii de îndreptare a erorilor materiale și de rectificare a titlurilor de proprietate, după cum prevedea art. 59¹ alin. (3) din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: „procedura de îndreptare a erorilor materiale și de rectificare a titlurilor de proprietate va fi aprobată prin ordin cu caracter normativ al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară”.

Urmare a demersului efectuat, Agenția Națională Cadastru și Publicitate Imobiliară ne-a informat că prin Ordinul directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/2014 a fost aprobat Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară, ce reglementează procedura de

îndreptare a erorilor materiale și de rectificare a titlurilor de proprietate și a fost publicat în Monitorul Oficial al României nr. 571 bis din data de 31 iulie 2014.

3. Solicitarea unor despăgubiri

În anul 2014, petenții și-au exprimat nemulțumirea față de:

- neacordarea despăgubirilor din dosarele de daună constituite la companiile de asigurări (ne-am adresat Autorității de Supraveghere Financiară);
- firmele de asigurări, în ceea ce privește valoarea polițelor și calitatea serviciilor oferite, tergiversarea decontărilor, evaluările incorecte ale pagubelor;
- efectuarea exproprierilor de teren, cu întârzierea plății despăgubirii aferente (am sesizat Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România).

4. Problemele legate de asociațiile de proprietari și accesul la utilități au vizat, în principal, aspecte legate de:

- modul de calculare a cotelor de întreținere;
- repartizarea cheltuielilor comune efectuate în condominii;
- valoarea facturilor de apă caldă/rece;
- neregulile în administrarea asociațiilor de proprietari;
- cheltuirea banilor asociației.

În unele situații ne-am adresat serviciilor pentru sprijinirea asociațiilor de proprietari din cadrul primăriilor (Primăria Sectorului 3 București; Primăria Sectorului 2 București; Poliția Locală Sector 1 București).

În vederea clarificării unor aspecte legate de neaprobarea cadrului de reglementare pentru activitățile comerciale complementare serviciului de distribuție a gazelor naturale, respectiv tarifele percepute pentru acestea (tarife care sunt percepute în mod discreționar de către operatorul de distribuție a gazelor naturale care a perceput o taxă de deconectare – reconectare în cuantumul stabilit de către această societate), a fost sesizată Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei. Drept răspuns, ni s-a comunicat, în luna septembrie 2014, că după parcurgerea tuturor etapelor de elaborare și consultare publică, se găsesc în faza de aprobare de către Comitetul de Reglementare al ANRE „Condițiile – cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale”.

După aprobarea Condițiilor – cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale, va fi supusă consultării publice și, ulterior, aprobării, până cel mai târziu în luna noiembrie, Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, iar până la aprobarea acestui cadru de reglementare, tarifele sunt stabilite și aprobate la nivelul fiecărui operator de distribuție a gazelor naturale (până la data redactării prezentului raport, metodologia nu a fost aprobată, aceasta aflându-se, încă, în dezbateri publice). Acest caz va rămâne în atenția instituției Avocatul Poporului.

5. Neefectuarea plății despăgubirilor acordate prin hotărâri judecătorești păgubiților Fondului Național de Investiții (F.N.I.).

Mai mulți petenți ne-au sesizat și în anul 2014 în legătură cu neefectuarea plății despăgubirilor acordate prin hotărâri judecătorești păgubiților Fondului Național de Investiții (F.N.I.). Aceștia au cerut sprijinul instituției Avocatul Poporului în sensul

efectuării plății voluntare a sumelor datorate. Totodată, petenții s-au adresat și Autorității pentru Administrarea Activelor Statului (A.A.A.S.), care, fie nu a răspuns cererilor acestora, fie petenții și-au exprimat nemulțumirea față de răspunsurile primite.

Precizăm că, în temeiul dispozițiilor art. 14 și urm. din *Legea nr. 333/2001 privind unele măsuri pentru diminuarea consecințelor încetării răscumpărării de unități de fond de către Fondul Național de Investiții* și ale art. 9 și urm. din *Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 333/2001*, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 742/26.07.2001, A.V.A.S. (actualmente A.A.A.S.) a preluat toate drepturile și obligațiile C.E.C. – S.A. decurgând din actele juridice încheiate de aceasta cu Fondul Național de Investiții și/sau cu S.C. “SOV INVEST” S.A.

Pe cale de consecință, toate persoanele care se regăsesc în anexele hotărârilor sunt îndreptățite să solicite plata sumelor prevăzute în titlurile executorii. În acest sens, aceștia trebuie să depună la A.A.A.S. documentele doveditoare ale calității de persoană îndreptățită.

Pentru clarificarea aspectelor semnalate de petenți, am sesizat președintele Autorității pentru Administrarea Activelor Statului. Acesta ne-a comunicat că înregistrarea dosarelor nu se comunică creditorilor, situația dosarelor putând fi consultată pe pagina de internet a autorității. Precizăm că, potrivit situației plăților prezentate pe pagina de internet a A.A.A.S., la data de 30 septembrie 2014, figurează:

- persoane despăgubite parțial – 299, cărora le corespunde suma de 3.656.643 lei (din sentințe), la care se adaugă 8.935.960 lei pentru indexarea sumelor;
- persoane nedespăgubite - 6.126, cărora le corespunde suma 29.674.683 lei (din sentințe), iar sumele corespunzătoare indexării nu se cunosc încă.

6. Alte aspecte sesizate în petițiile adresate instituției Avocatul Poporului, având ca obiect dreptul de proprietate:

- soluționarea dosarelor de către Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, respectiv lipsa sprijinului din partea experților A.P.I.A. pentru completarea de către petenți a declarațiilor cu privire la terenurile lucrate, identificarea parcelelor și metodele de măsurare prin sistemul GPS, fapt care a condus la respingerea unui număr însemnat de dosare de finanțare;

- modalitatea de efectuare a executării silite ca urmare a neplății ratelor stabilite prin contracte de credit sau de împrumut intervenite între persoane fizice și instituții financiar-bancare și nebancare, precum și implicarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului;

- serviciile oferite de bănci, cu privire la comisioanele percepute;
- inițierea unor acțiuni în fața instanțelor de judecată cu privire la dreptul de moștenire;
- litigii între persoane fizice.

În unele dintre aceste cazuri instituția Avocatul Poporului a considerat, în virtutea competențelor legale, că nu se impune sesizarea vreunei autorități publice, întrucât nu vizau încălcări ale drepturilor sau libertăților persoanelor fizice de către autorități ale administrației publice. În aceste cazuri, petenții au fost informați asupra normelor legale aplicabile în materie, precum și cu privire la căile legale pe care le pot urma.

Și în anul 2014, au intervenit o serie de modificări legislative, prin care s-a încercat stabilizarea sistemului de acordare a despăgubirilor, de reconstituire a dreptului de proprietate și de restituire a imobilelor preluate abuziv. Spre exemplificare amintim:

1. Prin Decizia nr. 528 din 12 decembrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2013 pentru plata eşalonată a despăgubirilor stabilite potrivit dispozițiilor Legii nr. 9/1998, ale Legii nr. 290/2003, precum și ale Legii nr. 393/2006, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 9/1998, Legii nr. 290/2003 și Legii nr. 393/2006, Curtea Constituțională a constatat că măsura instituită prin această ordonanță de urgență, de reeșalonare a unor debite ale statului pe o durată de 10 ani, nu poate fi considerată una de natură a menține un just echilibru între interesele debitorului - stat și cele ale creditorului - persoană îndreptățită la despăgubiri, ci, dimpotrivă, se poate aprecia că persoana îndreptățită suportă o sarcină disproporționată și excesivă în privința dreptului său de a beneficia de despăgubirile acordate prin lege.

Deși legiuitorul delegat invocă un scop legitim al măsurii criticate, și anume promovarea unei modalități de plată care să permită în același timp despăgubirea tuturor persoanelor îndreptățite, dar și respectarea țintei de deficit bugetar anual, totuși, instituirea unui termen de 10 ani pentru executarea unei creanțe asupra statului (după ce creanțele erau deja exigibile în baza primei eşalonări) nu satisface exigențele unui termen rezonabil, care să asigure deplina valorificare a dreptului de creanță, constituind, din acest punct de vedere, o ingerință disproporționată asupra dreptului.

Mai mult, Curtea a observat că evaluările Guvernului privind impactul financiar asupra bugetului general consolidat se referă doar la o perioadă de 5 ani de la intrarea în vigoare a acestui act normativ, astfel încât nici din acest punct de vedere nu este justificată instituirea unui termen de 10 ani pentru eşalonarea plății despăgubirilor acordate potrivit Legii nr. 9/1998, republicată, Legii nr. 290/2003, cu modificările ulterioare, și Legii nr. 393/2006.

În consecință, Curtea Constituțională a constatat că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2013 sunt neconstituționale.

În contextul admiterii excepției de neconstituționalitate a ordonanței menționată mai sus, Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 10/2014 privind unele măsuri temporare în vederea consolidării cadrului normativ necesar aplicării unor dispoziții din Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și din Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 184 din data de 14 martie 2014).

Prin actul normativ invocat mai sus s-a stabilit că, începând cu data intrării în vigoare a ordonanței de urgență (17 martie 2014) se suspendă, pe o perioadă de 6 luni:

- emiterea hotărârilor prevăzute la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 9/1998 și art. 8 alin. (2) din Legea nr. 290/2003;

- emiterea de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților a deciziilor de validare sau invalidare a hotărârilor comisiilor județene, respectiv a municipiului București, pentru aplicarea Legii nr. 9/1998;

- plata voluntară a despăgubirilor stabilite prin hotărârile comisiilor județene, respectiv a municipiului București, pentru aplicarea Legii nr. 290/2003, prin ordinele emise de către șeful Cancelariei Primului-Ministru în temeiul Legii nr. 9/1998 și, respectiv, prin deciziile de plată emise de către vicepreședintele Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților care coordonează aplicarea Legii nr. 9/1998, Legii nr. 290/2003 și Legii nr. 393/2006.

Pentru a justifica situația extraordinară și urgența reglementării, Guvernul a menționat în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2014 că aceasta a fost adoptată avându-se în vedere necesitatea instituirii unor reglementări speciale care să coreleze modalitatea de plată a despăgubirilor acordate persoanelor îndreptățite potrivit Legii nr. 9/1998, republicată, și Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare, cu sursele de finanțare, astfel încât să se asigure menținerea echilibrului bugetar și, în mod implicit, respectarea angajamentelor interne și internaționale asumate de Guvernul României, inclusiv în ceea ce privește nivelul deficitului bugetar.

2. Legea nr. 112/2014 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2014 privind unele măsuri temporare în vederea consolidării cadrului normativ necesar aplicării unor dispoziții din Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și din Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 530 din 16 iulie 2014). Prin această lege a fost instituit un nou termen de suspendare a măsurilor prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 10/2014, respectiv 31 decembrie 2014.

3. Legea nr. 164/2014 privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și din Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 910 din 15 decembrie 2014).

Prin noul act normativ Guvernul a propus o serie de măsuri apreciate ca fiind necesare pentru finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 și al Legii nr. 290/2003. Toate acestea erau necesare, după cum se arată în *Expunerea de motive*, din cauza complexității reglementărilor adoptate pentru punerea în aplicare a Legii nr. 9/1998, republicată, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare, incoerențele legislative și jurisprudențiale care s-au produs ca urmare a modificărilor aduse de-a lungul timpului în acest domeniu.

Pe lângă aceste motive a mai fost invocată atât lipsa de eficiență a sistemului, care a condus la un blocaj și la numeroase procese aflate pe rolul instanțelor de judecată, cât și numărul mare de dosare formate în temeiul celor două acte normative și nesoluționate până în prezent.

În fapt, legiuitorul a adoptat unele măsuri asemănătoare celor instituite prin Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în încercarea de a accelera procesul de soluționare a cererilor formulate în baza Legii nr. 9/1998, republicată, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Menționăm unele dintre măsurile adoptate:

- singura măsură compensatorie o reprezintă despăgubirile bănești;
- hotărârea comisiei județene/a municipiului București se comunică în termen de 30 de zile de la emitere Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților;
- plata despăgubirilor se efectuează în ordinea cronologică a emiterii hotărârilor comisiilor județene, în tranșe anuale egale, eșalonat, pe o perioadă de 5 ani, începând cu anul 2015;
- cuantumul unei tranșe anuale nu poate fi mai mic de 20.000 de lei. În cazul în care suma ce trebuie plătită este mai mică decât 20.000 de lei, aceasta va fi achitată integral, într-o singură tranșă;
- Ministerul Finanțelor Publice va plăti în cel mult 180 de zile sumele stabilite prin titlurile de plată de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților;
- Comisiile județene, respectiv cea a municipiului București, pentru aplicarea Legii nr. 9/1998 și Legii nr. 290/2003 au obligația de a soluționa, prin hotărâre, cererile de acordare a despăgubirilor înregistrate și nesoluționate, după cum urmează: a) în termen de 9 luni, comisiile care mai au de soluționat un număr de până la 500 de cereri depuse în temeiul Legii nr. 9/1998 și Legii nr. 290/2003; b) în termen de 18 luni, comisiile care mai au de soluționat un număr între 501 și 1.000 de cereri depuse în temeiul Legii nr. 9/1998 și Legii nr. 290/2003; c) în termen de 36 de luni, comisiile care mai au de soluționat un număr de peste 1000 de cereri depuse în temeiul Legii nr. 9/1998 și Legii nr. 290/2003. Termenele încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2015;
- Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților are obligația să valideze sau să invalideze, în termen de 18 luni, de la data intrării în vigoare a legii, dosarele aferente hotărârilor emise de comisiile județene, respectiv cea a municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998 și Legii nr. 290/2003.

Având în vedere complexitatea noilor proceduri de restituire, termenele și modalitățile de soluționare a cererilor depuse în baza Legii nr. 9/1998 și a Legii nr.

290/2003 urmează să analizăm fiecare situație în parte, iar în cazul în care vom constata încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituție, Avocatul Poporului va interveni în limitele coordonatelor legale.

4. Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 819 din 21 decembrie 2013).

Menționăm că prin Legea nr. 368/2013 care a modificat Legea nr. 165/2013, s-a stabilit ca în situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 1/2000, precum și măsura compensării prin puncte, prevăzută în Cap. III.

Ca atare, față de reglementarea inițială cuprinsă în Legea nr. 165/2013 s-a introdus, pe lângă compensarea prin puncte, o nouă măsură reparatorie în echivalent pentru situațiile în care restituirea în natură a imobilelor nu este posibilă, respectiv compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, a Legii nr. 18/1991, respectiv a Legii nr. 1/2000.

Legea nr. 10/2001 a instituit o procedură administrativă în vederea restituirii în natură a imobilelor preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu valabil, de către stat sau de către alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, indiferent de destinația lor, deținute la data intrării în vigoare a legii de persoanele juridice prevăzute la art. 21 alin. (1). Regula instituită de lege în această materie o reprezintă restituirea în natură a imobilelor, excepția fiind despăgubirea prin echivalent în cazurile expres prevăzute de lege.

Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, în cazurile în care restituirea în natură nu era posibilă se stabileau măsuri reparatorii prin echivalent, care vor consta în compensare cu alte bunuri ori servicii oferite în echivalent de deținător, cu acordul persoanei îndreptățite, în acordare de acțiuni la societăți comerciale tranzacționate pe piața de capital, de titluri de valoare nominală folosite exclusiv în procesul de privatizare sau de despăgubiri bănești.

Or, noile prevederi legale introduc doar compensarea cu bunuri, nu și măsura reparatorie prin echivalent care să constea în compensare cu servicii, astfel cum era prevăzută de Legea nr. 10/2001.

5. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2013 pentru instituirea unui nou termen în care să se finalizeze situația prevăzută la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru prorogarea unor termene (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 835 din 24 decembrie 2013).

Prin acest act normativ s-a stabilit că se instituie un termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență, în care comisia prevăzută la art. 5 din Legea nr.

165/2013 finalizează situația terenurilor agricole, cu sau fără investiții, și forestiere, aflate în domeniul public sau privat al statului sau, după caz, al unității administrativ-teritoriale, care pot face obiectul reconstituirii dreptului de proprietate pe fiecare unitate administrativ-teritorială.

Totodată, a fost prelungită până la data de 1 septembrie 2014 perioada în care Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară va realiza, pentru fiecare județ și la nivel național, situația comparativă a cererilor și disponibilului de teren și până la data de 1 ianuarie 2015 perioada în care Agenția Domeniilor Statului va publica pe pagina sa de internet și va transmite Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților lista imobilelor din Fondul național, listă care se va completa cu imobilele care se vor transmite în proprietatea privată a statului și în administrarea Agenției Domeniilor Statului, în condițiile acestei legi.

Menționăm că, aceste termene nu au fost respectate, iar Comisiile pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor s-au văzut obligate să solicite Oficiilor de Cadastru și Publicitate Imobiliară avizul referitor la încheierea activității de inventariere a terenurilor la nivel de județ, precum și cu privire la reluarea procedurii privind emiterea titlurilor de proprietate inclusiv în cazul când s-a procedat la punerea în posesie pe un alt amplasament decât cel stabilit prin hotărâre judecătorească.

6. Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2013 pentru instituirea unui nou termen în care să se finalizeze situația prevăzută la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și pentru prorogarea unor termene. Prin actul normativ menționat se prorogă termenele prevăzute la art. 10 alin. (1) (de la data 1 septembrie 2014 până la data de 1 martie 2015) și art. 20 alin. (4) (de la data 1 ianuarie 2015 până la data de 1 mai 2015) din Legea nr. 165/2013. Totodată, se modifică și se completează art. 45 din legea menționată mai sus. Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis, în parte, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile art. IV din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2013 sunt neconstituționale. *Decizia este definitivă și general obligatorie. Până la data prezentului raport atât decizia, cât și legea nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României.*

În ceea ce privește prelungirea repetată a acestor termene apreciem că o asemenea practică este de natură să conducă la imposibilitatea finalizării procedurii de restituire afectând în mod grav dreptul de proprietate privată al cetățenilor, cu atât mai mult cu cât procedura de acordare a măsurilor reparatorii stabilită prin Legea nr. 165/2013 este nu doar greoaie, ci și de lungă durată și nu conduce la pronunțarea unor soluții concrete și finale în perioade scurte de timp, în dosarele nerezolvate de ani de zile.

În materia fondului funciar, prin art. 7 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 s-a stabilit că până la întocmirea situației centralizatoare la nivel local, se suspendă emiterea hotărârilor de validare/invalidare de către comisiile județene de fond funciar sau, după caz, de către Comisia de Fond Funciar a Municipiului București, eliberarea titlurilor de

proprietate, punerea în posesie de către comisiile locale de fond funciar, precum și orice alte proceduri administrative în domeniul restituirii fondului funciar.

Având în vedere sesizările transmise de petenți, precum și răspunsurile primite de aceștia, putem trage concluzia că autorităților publice sesizate nu au înțeles că dispozițiile legale menționate mai sus nu sunt aplicabile în cazul persoanelor care dețin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile (art. 7 alin. (2) din Legea nr. 165/2013).

- Într-un caz (Dosar nr. 8522/2014) petentul ne-a reclamat nepunerea în executare de către Primăria comunei Podgoria, județul Buzău a Sentinței civile nr. 467 din 5 martie 2012 pronunțată de Judecătoria Râmnicu Sărat, definitivă și irevocabilă, prin care Comisia locală Podgoria pentru aplicarea legilor fondului funciar era obligată să o pună în posesie cu suprafață de 1 ha. pădure.

Urmare a demersului efectuat, Regia Națională a Pădurilor - Romsilva ne-a comunicat că Ocolul Silvic Dumitrești a pus la dispoziția Comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Podgoria suprafața de 10,95 ha teren forestier, suprafață ce a fost acceptată de către comisie prin adresa nr. 603/28.05.2012.

Primăria comunei Podgoria, în iunie 2014, a informat instituția Avocatul Poporului că până la această dată nu a primit pe baza de proces-verbal de predare–primire suprafața de 10,95 ha teren forestier necesară punerii în posesie a persoanelor îndreptățite, dar că urmează să solicite Ocolului Silvic Dumitrești punerea la dispoziție prin proces-verbal de predare–primire a amplasamentului stabilit, în prezența unei persoane autorizate, și, ulterior, să procedeze la punerea în posesie a tuturor proprietarilor.

Cu toate acestea, Primăria comunei Podgoria, în octombrie 2014, ne-a comunicat că a solicitat Ocolului Silvic Dumitrești un alt amplasament. De asemenea, ne-a informat că urmează să stabilească data la care Comisa locală împreună cu o persoană autorizată să efectueze măsurători cadastrale și împreună cu reprezentanții Ocolului Silvic Dumitrești se vor deplasa în teritoriu pentru a identifica, delimita și măsura unitățile amenajistice puse la dispoziția Comisiei locale în noiembrie 2006. Ulterior semnării procesului-verbal de predare–primire, persoanele îndreptățite vor fi invitate în vederea punerii în posesie cu teren forestier.

Față de această situație, am sesizat Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Buzău care ne-a comunicat că a solicitat Primăriei comunei Podgoria ca, în regim de urgență, să procedeze la punerea în posesie a persoanelor îndreptățite.

În această situație, am sesizat, din nou, Primăria comunei Podgoria, însă, nu am primit nici un răspuns, motiv pentru care a fost efectuată o anchetă proprie la primărie în data de 10 decembrie 2014.

Urmare a anchetei efectuate, am fost informați că s-a luat legătura cu un specialist cadastrist în vederea identificării amplasamentelor și măsurarea suprafețelor dar acțiunea de măsurare nu a fost posibilă la data de 2 decembrie 2014 din cauza condițiilor meteo nefavorabile care nu au permis deplasarea în teren și a fost amânată la o dată ulterioară. De asemenea, ni s-a comunicat că până la data de 15 ianuarie 2015 se va încheia cu Ocolul Silvic Dumitrești procesul verbal de predare–primire a amplasamentului stabilit, și, ulterior, se va proceda la punerea în posesie a tuturor proprietarilor. Acest caz va rămâne în atenția instituției Avocatul Poporului.

• nesoluționarea dosarului privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra unui teren situat în sectorul 5, municipiul București. În urma demersului efectuat de instituția Avocatul Poporului, Primăria sectorului 5 București, prin adresa înregistrată sub nr. 12646 din data de 27 noiembrie 2014, ne-a comunicat că dosarul petentei se află în evidența Serviciului Cadastru Fond Funciar, urmând a fi analizat în cadrul Subcomisiei Locale de Fond Funciar, dar că la nivelul Sectorului 5 nu este constituită Subcomisie Locală de Fond Funciar.

Având în vedere că subcomisiile locale ale sectoarelor 1-6 se înființează prin ordinul Prefectului Municipiului București, am sesizat atât Instituția Prefectului municipiului București, cât și Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.

Comisia municipiului București pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor ne-a comunicat că Subcomisia Sector 5 a municipiului București pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor a fost constituită prin Ordinele prefectului nr. 1122 din 17.08.2000, nr. 696 din 05.12.2005, nr. 660 din 09.10.2007, nr. 374 din 14.05.2010 și nr. 36 din data de 24.01.2013 și că a solicitat Subcomisiei Sector 5 pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor să analizeze cererea formulată de petentă privind reconstituirea dreptului său de proprietate asupra terenului situat Sector 5, municipiul București.

De asemenea, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat că a înaintat memoriul Comisiei municipiului București pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor și Subcomisiei Sector 5 a municipiului București pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor.

În această situație, am sesizat, din nou, Primăria Sector 5 a municipiului București, pentru clarificarea situației. Urmare a demersului efectuat, Primăria sectorului 5 București prin adresa înregistrată sub nr. 919 din data de 22 ianuarie 2015, anexată în copie, ne-a comunicat că la nivelul Sectorului 5 nu este constituită Subcomisia Locală de Fond Funciar deoarece Ordinul Prefectului Municipiului București nr. 36/24.01.2013 – prin care s-a modificat componența Subcomisiei Locale, fiind nominalizați doar 5 membri - nu produce efecte întrucât Comisia astfel stabilită nu se poate convoca, întruni și lua decizii fără a fi clarificată, în totalitate, componența ei.

De asemenea, Primăria Sectorului 5 București menționează, în mod expres, că Subcomisia Locală de Fond Funciar Sector 5 nu există și nu desfășoară activitate din data de 18.09.2008, fapt cunoscut de către toate autoritățile implicate în aplicarea legilor fondului funciar. Având în vedere că subcomisiile locale ale sectoarelor 1-6 se înființează prin ordinul Prefectului Municipiului București, am sesizat Instituția Prefectului Municipiului București (dosarul se află în lucru).

Referitor la o parte din reclamațiile depuse de petenți, au fost efectuate demersuri în urma cărora unele probleme au fost soluționate în mod favorabil, în timp ce altele nu au primit un răspuns favorabil. Trebuie subliniat că pentru o soluționare favorabilă a dosarelor, foarte importantă este disponibilitatea autorităților de a acorda sprijin instituției Avocatul Poporului.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 8277/2014: Mariana (nume fictiv) ne-a sesizat în contextul încălcării dreptului de proprietate privată, garantat de art. 44 din Constituția României. Astfel, petenta a reclamat că Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară București i-a respins cererea de înscriere în cartea funciară a terenului în suprafață de 135 mp situat în București ce i-a fost restituit potrivit Dispoziției Primarului General nr. 17657/14.01.2014, deoarece este inclus în imobilul pentru care S.C. Apa Nova București S.A. a întocmit documentația cadastrală tehnică avizată de OCPI cu număr cadastral 16094.

Ca urmare a intervenției noastre, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară București ne-a informat că pentru intabularea terenului, petenta trebuie să înainteze către S.C. Apa Nova București S.A. raportul de expertiză realizat în vederea întocmirii de către aceasta a unei documentații cadastrale – rectificare limite pentru imobilul respectiv, iar documentația cadastrală aferentă poate fi depusă simultan cu documentația cadastrală de rectificare pentru acest imobil.

S.C. Apa Nova București S.A. ne-a comunicat că în urma întâlnirii cu petenta din data de 1 septembrie 2014 când aceasta a prezentat documentele necesare, a demarat procedura de rectificare a documentației cadastrale.

Ulterior, S.C. Apa Nova București S.A. ne-a comunicat că a finalizat procedura de rectificare a documentației cadastrale și a cărții funciare pentru imobilul respectiv.

Dosar nr. 75/2014: Florin (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la nesoluționarea în termenul legal a două cereri transmise Instituției Prefectului Județului Ilfov. În vederea respectării dreptului constituțional de petiționare (art. 51 din Constituția României), ne-am adresat prefectului județului Ilfov pentru informații cu privire la stadiul de rezolvare a celor două petiții, precum și a motivelor care au determinat nesoluționarea acestora în termenul legal. Menționăm că, la momentul sesizării instituției Avocatul Poporului, una din cereri era nesoluționată de 8 luni, iar cealaltă de 6 luni. Întrucât Instituția Prefectului Județului Ilfov nu a răspuns nici Avocatului Poporului în termenul legal, a fost dispusă efectuarea unei anchete cu acest obiect, în urma căreia petițiile petentului au fost soluționate și a fost formulat un răspuns către instituția noastră.

La anchetă au participat prefectul județului Ilfov și șeful Serviciului Fond Funciar din cadrul Prefecturii.

În cadrul întrevederii, s-a ridicat problema lipsei de comunicare între cele două instituții, în cazul sesizării noastre nr. 4995/9 octombrie 2013, la care nu s-a primit răspuns nici după 6 luni. Reprezentanții Serviciului Fond Funciar au arătat că practica acestei instituții este de a comunica un răspuns autorităților, la încheierea demersurilor pe care le efectuează, iar acestea sunt de durată din cauza colaborării dificile cu autoritățile publice locale.

Față de cele expuse, reprezentanții Instituției Prefectului Județului Ilfov au fost informați că termenul legal pentru transmiterea unui răspuns către instituția Avocatul Poporului este de 30 sau 45 de zile, după caz, indiferent dacă situația semnalată este rezolvată în interiorul acestui termen sau nu. Totodată, am adresat rugămintea ca, demersurile întreprinse de instituția prefectului, ca urmare a sesizărilor Avocatului Poporului, să fie comunicate și petentului. Astfel, acțiunile prefectului și Avocatului Poporului vor concura în colaborarea cu toate instituțiile publice implicate în soluționarea

problemelor petenților. Reprezentanții instituției prefectului au fost de acord ca, în viitor, să ne informeze asupra demersurilor pe care le întreprind ca urmare a sesizărilor Avocatului Poporului.

Dosar nr. 4995/2013: Marin (nume fictiv) ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a art. 44 și art. 51 din Constituția României, privind dreptul de proprietate privată și dreptul de petiționare. Petentul și-a exprimat nemulțumirea față de faptul că, până la data sesizării instituției Avocatul Poporului nu a primit răspuns în termenul legal din partea Primăriei comunei Afumați, județul Ilfov, la petițiile înregistrate sub nr. 12610 din 27 septembrie 2012 și nr. 1900 din 15 februarie 2013.

1. Față de această situație, a fost sesizată Primăria comunei Afumați, județul Ilfov, care a răspuns prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 6968 din 14 august 2013, arătând că:

- prin petiția nr. 12610 din data de 27 septembrie 2012, petentul a solicitat o copie a planului parcelar din tarlăua 39, parcela 163, iar în data de 28 septembrie 2012 a primit un răspuns;

- în data de 1 februarie 2013, petentul a depus o „reclamație administrativă” prin care solicita planul parcelar din tarlăua 73 parcela 261 pe baza căruia a fost emis Titlul de proprietate nr. 2366/1993; prin adresa nr. 1210/2013 i s-au transmis copii de pe Sentința civilă nr. 2447/2008, procesul-verbal de punere în posesie și planurile parcelare din anii 2007 - 2009 ale tarlalei 73.

2. Având în vedere răspunsul primit, am revenit cu o adresă la Primăria comunei Afumați, județul Ilfov, prin care am solicitat stadiul soluționării cererii nr. 1900 din 15 februarie 2013 și punctul de vedere transmis Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov ca urmare a adresei nr. 13349 din 12 octombrie 2012.

În data de 23 septembrie 2013 am primit din partea primăriei adresa nr. 16882, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 7989, prin care ni s-a adus la cunoștință că cererea petentului nu poate fi soluționată, având în vedere că terenul la care se face referire a fost dobândit prin Sentința civilă nr. 2447/2008.

3. Pentru soluționarea acestei situații, am sesizat subprefectul județului Ilfov, prin adresa nr. 4995/9 octombrie 2013, rămasă, de asemenea, fără răspuns.

În data de 15 ianuarie 2014, am primit prin fax adresa nr. 12488-646/GE/2 decembrie 2013, trimisă de *Comisia județeană Ilfov pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor* – colectivul de lucru, către Comisia Comunală Afumați și petentului, spre știință, prin care se cerea punctul de vedere asupra acestui caz, în termen de 5 zile de la primirea acesteia.

4. În data de 13 februarie 2014, am revenit cu o adresă către primarul comunei Afumați, județul Ilfov, cu privire la aceleași aspecte.

Prin adresa nr. 4361 din 3 aprilie 2014, primarul comunei Afumați, județul Ilfov, ne-a informat că, în data de 26 martie 2014, membrii Comisiei locale de fond funciar au fost la Prefectura Ilfov, în vederea soluționării acestei probleme, iar în data de 2 aprilie 2014, au transmis o adresă către Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov în vederea obținerii planului parcelar avizat din tarlăua 73.

Având în vedere că nici după 6 luni nu am primit răspuns la sesizarea transmisă Instituției Prefectului Județul Ilfov, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei anchete, în

temeiul art. 22 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

La anchetă au participat prefectul județului Ilfov și șeful Serviciului Fond Funciar din cadrul prefecturii. În cadrul întâlnirii s-a arătat că în data de 26 martie 2014, a avut loc o întâlnire cu membrii Comisiei locale de fond funciar a comunei Afumați, județul Ilfov. În data de 2 aprilie 2014, a fost transmisă o adresa către Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov în vederea obținerii unui plan parcelar.

În urma anchetei, Instituția Prefectului Județului Ilfov ne-a informat că, din cercetările efectuate de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Ilfov a rezultat că terenul în suprafață de 2 ha, situat pe raza comunei Afumați, județul Ilfov, în tarlaua 73, parcela 261, înscris în titlul de proprietate nr. 2366 din 20 aprilie 1993, nu se suprapune cu terenul în suprafață de 1,66 ha, situat în tarlaua 73, parcela 261 din titlul de proprietate nr. 76661 din 23 martie 2009. Totodată, conform situației topocadastrale a amplasamentelor celor două terenuri din titlurile de proprietate menționate, cele două imobile cu numerele cadastrale 2264 și 298, provin din același titlu de proprietate, acestea fiind despărțite de imobilul cu nr. cadastral 3613. Totodată se menționează faptul că amplasamentele imobilelor cu numerele cadastrale 3364, 298, 3613, nu se suprapun.

Dosar nr. 177/2014: Alexandru (nume fictiv) a reclamat tergiversarea de către Primăria Municipiului București a reconstituirii dreptului de proprietate privată asupra spațiului locativ situat în municipiul București. Pentru clarificarea situației prezentate ne-am adresat Primăriei Municipiului București. Întrucât nu am primit răspuns în termenul legal, ne-am adresat Prefecturii Municipiului București.

Față de răspunsul primit, s-a apreciat ca fiind necesară continuarea demersurilor prin solicitarea de noi informații. Având în vedere răspunsurile primite, în data de 27 august 2014 a fost efectuată o anchetă la sediul Primăriei Municipiului București - Direcția juridic, contencios și legislație. În urma discuțiilor purtate cu reprezentanții primăriei am fost informați că s-a elaborat proiectul de dispoziție a Primarului General, urmând a fi înaintat spre semnare și avizare. Ulterior, în data de 6 octombrie 2014, a fost emisă dispoziția Primarului General al Municipiului București cu privire la imobilul revendicat.

Dosar nr. 9696/2014: Maria (nume fictiv) a solicitat intervenția instituției Avocatul Poporului, în contextul dreptului de petiționare, prevăzut de art. 51 din Constituția României, întrucât nu a primit răspuns la petiția înaintată Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților prin care a solicitat să fie înscrisă pe lista de priorități în vederea acordării drepturilor cuvenite.

În urma demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat că în luna martie 2014 a fost emis titlul de plată, petenta putând intra în posesia banilor la orice sucursală CEC Bank, în baza actului de identitate și a titlului de plată.

SECȚIUNEA a 2 - a

MUNCĂ ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ A MUNCII

În cadrul domeniului, în anul 2014, au fost analizate 290 de petiții în contextul unei posibile încălcări a dreptului la muncă și protecția socială a muncii, prevăzut de art. 41 din Constituție.

Ca și în anii precedenți, intervenția instituției Avocatul Poporului a fost necesară doar pentru o parte din petițiile înregistrate. Astfel, în cazurile în care petenții au sesizat încălcarea dreptului la muncă și protecția socială a muncii de către angajatori – persoane de drept privat, aceștia au fost îndrumați să se adreseze fie instanțelor de judecată competente material și teritorial, fie inspectoratelor teritoriale de muncă. De asemenea, în cazurile în care petenții erau deja implicați în procese aflate pe rolul instanțelor de judecată, au fost îndrumați să parcurgă etapele procesuale legale.

Prin petițiile soluționate fără deschidere de dosar, în domeniul relațiilor de muncă au fost sesizate următoarele probleme:

- contestarea unor decizii de concediere și obligarea angajatorului la plata unor despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat salariatul și repunerea acestuia în situația anterioară emiterii actului de concediere;
- nepunerea în executare a hotărârilor judecătorești prin care s-a stabilit plata drepturilor salariale restante;
- neplata drepturilor salariale restante și a despăgubirilor cuvenite ca urmare a unor accidente de muncă suferite pe teritoriul altor țări;
- neplata personalului contractual tehnico-administrativ din unitățile sanitare a sporului lunar de prevenție, în cuantum de 11% din salariul de bază;
- concedierea unui angajat al unei societăți comerciale întrucât acesta nu corespundea cerințelor postului;
- practica unor angajatori de a exercita presiuni asupra angajaților în vederea încetării contractului de muncă prin depunerea demisiei sau prin acordul părților;
- modul de efectuare a concedierilor individuale sau colective;
- neacordarea concediilor legale cuvenite;
- depășirea orelor legale de program, fără acordarea compensațiilor cuvenite de către angajatori;
- neplata de către unii angajatori a concediului medical;
- nerespectarea contractelor de intermediere de unele societăți comerciale ce aveau ca obiect angajarea unor persoane în străinătate;
- neîncadrarea ca muncă de noapte a muncii prestate în intervalul 22⁰⁰-23⁰⁰ sau în intervalul 5⁰⁰-6⁰⁰.

Cu privire la munca de noapte facem următoarele precizări:

Deși art. 125 alin. (1) din Codul muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prevede faptul că munca prestată între orele 22⁰⁰ - 6⁰⁰ este considerată muncă de noapte, potrivit alin. (2) al aceluiași articol este necesar ca munca prestată în timpul nopții

să fie de cel puțin 3 ore din timpul zilnic de lucru al angajatului sau în proporție de cel puțin 30% din timpul său lunar de lucru.

Astfel, dacă se prestează doar o fracțiune de oră în intervalul orar 22⁰⁰ – 6⁰⁰ nu înseamnă că întreaga perioadă lucrată de salariat este muncă de noapte, ci doar dacă sunt îndeplinite condițiile orelor sau a procentului de timp lucrat.

Mai mulți petenți au reclamat probleme care au condus la efectuarea unor demersuri în vederea clarificării situațiilor expuse, privind:

- posibile tergiversări din partea unor instituții publice care au fost sesizate cu privire la conflicte de muncă de a răspunde petiționarilor în termenul legal;
- delegarea de către angajator – o primărie din județul Vrancea – a unor atribuții corespunzătoare unei funcții publice unui angajat care deținea o funcție contractuală;
- nepunerea în executare de către o instituție publică a unei sentințe civile, definitivă și irevocabilă, prin care a fost obligată la plata către salariat a unor stimulente și includerea în salariul său de bază a drepturilor prevăzute de art. 14 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice.

Pentru a clarifica aspectele prezentate de petenți, instituția Avocatul Poporului a sesizat autoritățile administrației publice competente: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice – Inspekția Muncii, Inspectoratele Teritoriale de Muncă, Primăria municipiului Craiova, Primăria comunei Glina, județul Ilfov, Consiliul Județean Galați, Agenția Națională a Funcționarilor Publici, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Inspectoratul de Jandarmi Județean „General Moisa Groza” Timiș, Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Ministerul Sănătății.

Astfel, pentru a veni în sprijinul petenților care sesizau posibile încălcări ale dreptului la muncă și protecția socială a muncii, în cadrul domeniului de activitate proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe au fost efectuate demersuri în 22 de dosare la instituțiile publice reclamate.

În numeroase situații în care petenții pretindeau că autoritățile publice tergiversau sau chiar refuzau soluționarea petițiilor prin care aceștia sesizau încălcarea dreptului la muncă sau a drepturilor privind protecția socială a muncii, în urma intervenției instituției Avocatul Poporului s-a constatat că plângerile îndreptate împotriva respectivelor instituții publice nu au fost întemeiate.

Ca și în anii precedenți, și în anul 2014 s-a observat faptul că instituțiile publice sesizate de instituția Avocatul Poporului au răspuns prompt și, în cele mai multe cazuri, favorabil sesizărilor petenților, dispunând măsurile legale care s-au impus.

În câteva situații, excepționale însă, printre care aducem în discuție și cazul Ministerului Sănătății, instituțiile publice au răspuns cu depășirea termenului legal prevăzut de Ordonanța de Guvern nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, deși Ministerul Sănătății a fost sesizat de instituția Avocatul Poporului în data de 4 iunie 2014 și au fost întreprinse numeroase demersuri telefonice pentru clarificarea situației create, am primit răspuns în data de 27 noiembrie 2014, doar în momentul în care reprezentanții ministerului au fost informați că s-a aprobat de către Avocatul Poporului efectuarea unei anchete.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 286/2014: Maria (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a dreptului său la muncă și la protecția socială a muncii, prevăzut de art. 41 din Constituția României.

Astfel, petenta a reclamat faptul că, deși deținea funcția de bibliotecar în cadrul Bibliotecii Comunei Bordești, județul Vrancea, funcție de natură contractuală, acesteia i-au fost atribuite prin dispoziția primarului și atribuții ce aparțin unei funcții publice. Totodată, petenta menționa faptul că, în vederea clarificării situației sale, s-a adresat Agenției Naționale a Funcționarilor Publici care a informat-o că „a fost inițiat un demers către Primăria Comunei Bordești, județul Vrancea, în vederea situației existente, urmând ca în funcție de cele constatate să se dispună”.

Față de situația prezentată de petentă, am sesizat Agenția Națională a Funcționarilor Publici.

Urmare a demersului întreprins la Agenția Națională a Funcționarilor Publici am fost informați că s-a solicitat Primăriei comunei Bordești, județul Vrancea emiterea unui act administrativ privind restabilirea situației inițiale, întrucât funcțiile de natură contractuală au un regim juridic distinct de cel al funcțiilor publice, iar atribuțiile corespunzătoare unor funcții publice nu pot fi preluate de persoane care sunt angajate în baza unui contract individual de muncă, respectiv personal contractual.

De asemenea, am fost informați cu privire la faptul că a fost inițiat un demers și la Instituția Prefectului Județului Vrancea, prin care a fost supus atenției punctul de vedere al A.N.F.P. cu privire la situația petentei, avându-se în vedere că, potrivit prevederilor art. 19 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prefectul verifică legalitatea actelor administrative adoptate de autoritățile publice locale.

Ulterior, am primit din partea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici o nouă adresă prin care am fost informați că Primăria comunei Bordești, județul Vrancea, a modificat fișa postului petentei, restabilindu-se situația inițială, aceasta exercitând atribuții corespunzătoare postului de bibliotecar.

Dosar nr. 11351/2014: Ion (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul art. 41 și art. 51 din Constituția României, privind munca și protecția socială a muncii și dreptul de petiționare.

Astfel, petentul menționează faptul că, în data de 20 august 2013, în temeiul prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2013 pentru stabilirea unor măsuri privind asigurarea funcționalității administrației publice locale, a numărului de posturi și reducerea cheltuielilor la instituțiile și autoritățile publice din subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea Guvernului ori a ministerelor, i-a încetat contractul individual de muncă încheiat cu Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor (I.N.H.G.A.).

Având în vedere că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2013 au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 55/2014, petentul a fost notificat de către Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, cu privire la acest aspect. Pentru clarificarea situației în care se afla, petentul s-a adresat I.N.H.G.A., însă nu a primit răspuns, motiv pentru care s-a adresat și instituției Avocatul Poporului.

Față de situația prezentată, instituția Avocatul Poporului a sesizat conducerea Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor.

Urmare a demersului întreprins am fost informați că institutul în cauză a întreprins toate demersurile necesare către Administrația Națională "Apele Române" în vederea modificării organigramei prin reîntregirea numărului de posturi care au fost reduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2013. De asemenea, am fost informați că, în data de 3 noiembrie 2014, Consiliul de conducere al Administrației Naționale "Apele Române" a aprobat noua organigramă a institutului, prin care a fost atribuit și postul ocupat de petent. Pentru acest motiv, prin Hotărârea nr. 11/2014 a Comitetului de Direcție al I.N.H.G.A. s-a dispus măsura invitării petentului la sediul institutului pentru a se clarifica situația sa.

SECȚIUNEA a 3 - a

PROTECȚIE SOCIALĂ

În cadrul domeniului Proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe, în cursul anului 2014, au fost înregistrate 15 petiții cu specializarea protecție socială, fiind analizate în contextul dreptului la un nivel de trai decent, al dreptului de petiționare și al persoanelor vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 47, art. 51 și art. 52 din Constituția României.

Prin petițiile formulate cetățenii și-au exprimat nemulțumirea față de obligativitatea de a prezenta un proiect în vederea debransării de la sistemul centralizat de încălzire, lipsa căldurii în locuință, a drumurilor asfaltate, a iluminatului public, a utilităților, a mijloacelor de transport în comun, a instituțiilor publice de urgență. Totodată, petenții au solicitat sprijinul instituției Avocatul Poporului pentru schimbarea locuinței sociale atribuite de primărie.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 10792/2013: Magdalena (nume fictiv) a reclamat situația din zona în care locuiește, și anume orașul Voluntari, cartierul ANL Henri Coandă, lotul 728. Astfel, petenta își exprimă nemulțumirea față de lipsa drumurilor asfaltate, a iluminatului public, a tomberoanelor pentru depozitarea deșeurilor, a utilităților, a mijloacelor de transport în comun, a instituțiilor publice de urgență (poliția, dispensar, pompieri) și educative (școală, grădiniță) și a adreselor de corespondență. Aceste aspecte au fost aduse la cunoștința primarului orașului Voluntari de către petentă, prin două petiții, rămase fără răspuns.

Pentru clarificarea situației expuse am sesizat primarul orașului Voluntari. Întrucât nu am primit răspuns în termenul legal, am adus acest caz la cunoștința prefectului județului Ilfov, dar nici de la această instituție nu am primit răspuns.

Față de această situație, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei anchete în data de 15 aprilie 2014. La anchetă au participat prefectul județului Ilfov și directorul Serviciilor Publice Deconcentrate din cadrul prefecturii.

În cadrul întâlnirii, prefectul județului Ilfov a arătat că Primăria Municipiului București derulează programul “Realizarea rețelelor publice de alimentare cu apă, canalizare, iluminat public, precum și a drumurilor aferente ansamblului de locuințe “Henri Coanda” Sector 1 – 2 Loturi”. În plus, directorul Serviciilor Publice Deconcentrate, ne-a informat că, în data de 28 martie 2014, au fost solicitate informații despre stadiul lucrărilor, domnului Costel Pandele, primarul orașului Voluntari.

În urma anchetei desfășurată la sediul Instituției Prefectului Județului Ilfov, primarul orașului Voluntari ne-a informat că aspectele referitoare la asfaltare și introducerea rețelei de canalizare vor fi rezolvate în cadrul proiectului „Centre urbane” desfășurat de Primăria orașului Voluntari, prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013, Axa Prioritară 1 – Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – poli urbani de creștere. Termenul de finalizare al obiectivului de investiție, conform contractului de execuție încheiat cu firma constructoare, este martie 2015.

Referitor la condițiile de locuit din interiorul ansamblului rezidențial, se arată că lucrările de construcții nu sunt finalizate de către investitorul A.N.L. – Agenția Națională pentru Locuințe. Totodată, se arată că pentru realizarea lucrărilor tehnico-edilitare necesare asigurării condițiilor de locuit în interiorul ansamblurilor de locuințe proprietate privată construite prin credit ipotecar, Agenția Națională pentru Locuințe încheie, în condițiile legii, contracte de proiectare și execuție direct cu operatori de rețele, operatori economici specializați în astfel de lucrări și/sau cu operatori în domeniul serviciilor de gospodărie comunală, autorizați potrivit legii. Finanțarea lucrărilor este în sarcina titularilor dreptului de proprietate asupra locuințelor (potrivit art. 2 alin. (61) din Normele Metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, aprobate de Hotărârea Guvernului nr. 962/2001).

Dosar nr. 4240/2014: Valentin (nume fictiv) reclamă lipsa sprijinului autorităților publice locale față de situația locatarilor din blocul în care locuiește, și anume lipsa „serviciilor vitale vieții”. Astfel, calitatea vieții locatarilor este grav afectată de întreruperea furnizării gazelor și energiei termice, cu precădere în perioada sezonului rece, situație ce a determinat decesul unuia dintre proprietari. Petentul arată că, atât el, cât și alți locatari au sesizat Serviciul Administrație Publică, Reglementare și Monitorizare Asociații de Proprietari, în numeroase rânduri în ultimii 5 ani.

Ca urmare a sesizării Primăriei Municipiului Ploiești, județul Prahova, aceasta ne-a comunicat că petentul a fost acționat în instanță de către conducerea asociației ca urmare a faptului că nu a mai achitat cotele de întreținere încă din anul 2014. Totodată, locatarii imobilului în cauză nu mai beneficiază de agent termic întrucât conducerea asociației nu a mai încheiat contract cu societatea comercială furnizoare, respectând astfel hotărârea adoptată pe bază de semnătură de majoritatea proprietarilor.

SECȚIUNEA a 4 -a

IMPOZITE ȘI TAXE

În anul 2014, 202 petiții au fost analizate în materia impozitelor și taxelor, în contextul dispozițiilor constituționale ale art. 31 privind dreptul la informație, art. 52 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, art. 56 privind contribuțiile financiare și ale art. 139 privind impozitele, taxele și alte contribuții.

Problemele sesizate de petenți în această materie sunt în mare măsură aceleași cu cele reclamate în anii anteriori.

I. Impozite și taxe locale

1. Majorarea impozitelor și taxelor locale a avut loc în luna februarie 2013 în unele unități administrativ - teritoriale, prin derogare de la prevederile Codului fiscal, în baza art. IV din Ordonanța Guvernului nr. 8/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale. Această situație a creat probleme contribuabililor care și-au plătit impozitele locale până la majorare, întrucât nu au fost informați asupra majorării impozitelor locale și nici cu privire la diferențele de sume pe care le datorează bugetului local cu acest titlu. Ca urmare, nu au efectuat plata diferenței de impozit în termenul legal, iar în anul 2014, la suma datorată s-au adăugat dobânzi și majorări de întârziere.

2. O problemă constantă în practica instituției Avocatul Poporului o reprezintă nemulțumirile petenților față de cuantumul și modalitatea de calcul a impozitelor și taxelor locale.

3. Stabilirea taxelor speciale (taxa de salubritate, taxa de habitat) pentru persoane care sunt scutite de la plata impozitelor și a taxelor locale, în baza art. 284 din Codul fiscal privind facilități pentru persoane fizice. Totodată, petenții apreciază că sumele de plată sunt prea ridicate și nejustificate.

4. Nemulțumirile petenților față de obligativitatea plății taxei de pază comunală (instituită în baza Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, cu modificările și completările ulterioare), a taxei speciale SVSU – servicii voluntare pentru situații de urgență (reținută în temeiul Legii nr. 481/2004 privind protecția civilă, cu modificările și completările ulterioare).

II. Contribuția pentru asigurări de sănătate

1. Și în anul 2014, numeroase petiții au avut ca obiect nerespectarea de către casele de sănătate a dreptului asiguratului de a fi informat, cel puțin o dată pe an, prin casele de asigurări, asupra serviciilor de care beneficiază, a nivelului de contribuție personală și a modalității de plată, precum și asupra drepturilor și obligațiilor sale, conform prevederilor art. 222 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare. Pe cale de consecință, contribuabililor nu li se aduce la cunoștință

existența debitelor fiscale privind contribuțiile pentru asigurări de sănătate pe care sunt obligați să le plătească pentru anumite tipuri de venituri.

2. Dintre acestea, se evidențiază ca număr de petiții cele privind transmiterea deciziei de impunere, respectiv a somației de plată cu privire la contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată pentru venituri pentru care încasarea contribuției nu se realizează la sursă, ca cele din chirii, drepturi de proprietate intelectuală, dividende și dobânzi. Astfel, petenții primesc somații de plată după 4-5 ani de la data încasării veniturilor, la creanța principală fiind adăugate dobânzi și majorări de întârziere, deși anterior contribuabilii nu au primit nicio informare cu privire la debitele lor fiscale către Fondul Național Unic pentru Asigurările Sociale de Sănătate (FNUASS). Astfel, de multe ori contribuția depășește cu mult venitul încasat, iar la creanța principală sunt adăugate sumele accesorii (penalități de întârziere și dobânzi).

Somațiile de plată sunt urmate de măsuri de executare silită prin poprirea salariilor și pensiilor. Întrucât prevederile legale în vigoare reglementează în mod expres și limitativ modalitatea de contestare a deciziilor de impunere și a măsurilor de executare silită, petenții au fost îndrumați să formuleze contestație (cale administrativă), respectiv să se adreseze instanțelor judecătorești competente, după caz.

3. Numeroși petenți, asigurați ai sistemului de asigurări de sănătate (în calitate de salariați sau pensionari, de exemplu) și-au exprimat nemulțumirea față de obligația plății contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru toate tipurile de venituri obținute (din activități independente, activități agricole, silvicultură, piscicultură, din asocieri fără personalitate juridică, precum și din cedarea folosinței bunurilor, din investiții, din premii și câștiguri din jocuri de noroc, din operațiunea de fiducie, precum și din alte surse prevăzute la art. 78 din Codul fiscal).

4. Și în anul 2014, petenții și-au exprimat nemulțumirea față de impunerea unei contribuții minime pentru asigurările sociale de sănătate, care în multe situații depășește venitul obținut. Astfel, pentru anumite categorii de contribuabili (întreprinzătorii titulari ai unei întreprinderi individuale, membrii întreprinderii familiale, persoanele cu statut de persoană fizică autorizată să desfășoare activități economice), precum și anumite tipuri de venituri (din profesii libere, din drepturi de proprietate intelectuală, la care impozitul pe venit se determină pe baza datelor din evidența contabilă în partidă simplă, din arendarea bunurilor agricole, din activitățile agricole, din investiții, din premii și câștiguri din jocuri de noroc, din operațiunea de fiducie, precum și din alte surse prevăzute la art. 78 din Codul fiscal) baza lunară de calcul a contribuției pentru asigurările sociale de sănătate nu poate fi mai mică decât un salariu de bază minim brut pe țară, dacă acest venit este singurul asupra căruia se calculează contribuția.

5. Prevederile legale în vigoare acordă o facilitate persoanelor fără venituri proprii, aflate în întreținerea asiguraților din sistemul de asigurări de sănătate (soțul, soția și părinții), și anume aceea de a obține calitatea de coasigurat. În momentul în care o persoană aflată în această situație obține un venit cu caracter neperiodic (de exemplu, dividende dintr-un certificat de acționar), își pierde calitatea de coasigurat.

Mai mult, așa cum am arătat la punctul anterior, are obligația de plată a contribuției ca și cum ar fi obținut un venit lunar echivalent cu un salariu de bază minim brut pe țară, o perioadă de 12 luni. Cu titlu de exemplu, într-una din petițiile primite în anul 2014, venitul obținut era de 1 leu, iar o altă petentă era înregistrată cu un venit de 6 lei în anul 2011. Desigur, la contribuția pentru asigurări sociale de sănătate calculată conform celor mai sus menționate, se adaugă dobânzi și penalități de întârziere.

III. Timbrul de mediu pentru autovehicule

1. Potrivit prevederilor legale, în cazul în care se solicită transcrierea dreptului de proprietate pentru un autovehicul înmatriculat după 1 ianuarie 2007, iar proprietarului plătitor al taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule nu i s-a restituit cuantumul acesteia, organul fiscal competent eliberează o adeverință care evidențiază această situație. În fapt, petenții reclamă faptul că deși s-au adresat autorităților locale (atât serviciilor publice de înmatriculare a vehiculelor, cât și organelor fiscale), acestea răspund fie că nu pot identifica plata, fie că documentele necesare înmatriculării au fost distruse ca urmare a expirării termenului de păstrare.

În aceste condiții, chiar și în situația achiziționării autovehiculelor deja înmatriculate (pentru care taxa specială a fost plătită conform normelor legale în vigoare după 1 ianuarie 2007), cumpărătorii sunt nevoiți să plătească timbrul de mediu.

2. Persoanele care au obținut restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule prin hotărâri judecătorești, inclusiv dobânzile și cheltuielile de judecată, și-au exprimat nemulțumirea față de noile reglementări legale, potrivit cărora plata sumelor astfel obținute se va realiza pe parcursul a 5 ani calendaristici, prin plata în fiecare an a 20% din valoarea acestora, cu suspendarea de drept a oricărei proceduri de executare silită pe tot cursul acestui termen, în conformitate cu prevederile art. XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare.

3. Direcțiile locale de finanțe publice au refuzat acordarea dobânzii (civile sau fiscale, după caz) stabilite prin hotărâre judecătorească, aferentă obligației de restituire a taxei pe poluare.

4. Petenții au reclamat fie calcularea greșită a timbrului de mediu, fie cuantumul prea ridicat al acestuia. În anumite cazuri, aceștia au arătat că taxa calculată era mai mare decât valoarea autovehiculului.

Un număr de 18 dintre petițiile formulate au făcut obiectul unor dosare. Pentru clarificarea aspectelor reclamate de petenți, instituția Avocatul Poporului a sesizat autoritățile administrației publice competente: administrațiile finanțelor publice locale, direcțiile locale de impozite și taxe, casele județene de asigurări de sănătate, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Agenția Națională pentru Administrare Fiscală, Ministerul Finanțelor Publice.

Dosarele întocmite au avut ca obiect:

I. Calcularea și încasarea impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale

Pentru clarificarea petițiilor cu acest obiect, am sesizat direcțiile locale de impozite și taxe din cadrul primăriilor, casele de asigurări de sănătate, direcțiile de sănătate publică, Agenția Națională de Administrare Fiscală. Problemele au vizat:

1. Calcularea eronată a impozitelor și taxelor locale, ca de exemplu:
 - impozitarea unui autovehicul, radiat din circulație în luna decembrie 2011, pentru care petentul a solicitat Direcției de Impozite și Taxe Locale a Primăriei Alba Iulia scoaterea din evidența fiscală în 26 ianuarie 2012, dată la care petentul nu avea obligații bugetare neachitate; cu toate acestea petentului i s-a solicitat plata impozitului pe autovehicul pentru anii 2012 - 2014, la care au fost adăugate dobânzi și majorări de întârziere (Primăria municipiului Alba - Iulia);
 - suprafața impozitată ca teren-construcții mai mare decât suprafața construcțiilor (Primăria comunei Clinceni, județul Ilfov);
 - nemulțumiri privind modul de calcul al impozitului, nementionarea imobilelor impozitate în chitanța de plată (Primăria comunei Români, județul Neamț);
 - modul eronat de stabilire a impozitelor locale, necomunicarea actelor administrative și modul discriminator de rezolvare a contestațiilor depuse împotriva deciziilor de impunere și a înștiințărilor de plată (Primăria comunei Cucerdea, județul Mureș).
2. Neacordarea scutirilor legale de la plata impozitelor locale (Primăria Neagra Șarului, județul Suceava; Primăria comunei Zătreni, județul Vâlcea).
3. Neinformarea contribuabililor cu privire la sumele datorate cu titlu de impozit (Primăria comunei Albești, județul Ialomița).
4. Aplicarea taxei de salubritate pentru un imobil nelocuit (Primăria municipiului Bacău).
5. Virarea contribuției de asigurări sociale de către Trezoreria Sectorului 3 într-un alt cont decât cel al Casei Naționale de Pensii Publice, iar aceasta din urmă a solicitat petentului să efectueze plata contribuției, plus dobânzi și penalități de întârziere.
6. Petenta a achiziționat un autovehiculul înmatriculat în anul 2007, moment la care era obligatorie plata taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule. În cazul autovehiculelor înmatriculate după 1 ianuarie 2007, pentru care s-a plătit taxa specială, noul proprietar este scutit de la plata timbrului de mediu, cu condiția să prezinte o adeverință eliberată de organul fiscal din care să rezulte efectuarea plății taxei speciale. Administrația Finanțelor Publice Sector 1 a informat petenta că nu a identificat plata, răspuns dat atât de Serviciul Încasarea și Evidența Veniturilor București, cât și de Trezoreria Municipiului București. La solicitarea instituției Avocatul Poporului, de informare cu privire la efectuarea înmatriculării autovehiculului cu sau fără plata taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule, Serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor – Ilfov ne-a comunicat că documentele necesare înmatriculării autoturismului respectiv au fost distruse ca urmare a expirării termenului de păstrare. Pe cale de consecință, deși plata taxei speciale era obligatorie la data primei înmatriculări a autovehiculului, în lipsa confirmării organului fiscal, petentei i se solicită efectuarea plății timbrului de mediu. Autoritățile publice respective nu au răspuns la întrebarea petentei dacă autovehiculul putea fi înmatriculat, în anul 2007, fără plata taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule.

7. Introducerea taxelor de consultație la spital, taxă în cuantum de 30 lei (Direcția de Sănătate Publică Argeș).

II. Încălcarea dreptului de petiționare de către autoritățile publice prin nesoluționarea petițiilor în termenul legal de 30 de zile

Tergiversarea soluționării petițiilor este o problemă permanentă semnalată de petenți, atât la nivelul autorităților publice locale, cât și la nivelul autorităților publice centrale. În plus, în multe cazuri, acestea nu răspund în termenul legal nici sesizărilor formulate de instituția Avocatul Poporului. Dintre acestea, menționăm Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București, Ministerul Finanțelor Publice.

Cele mai importante prevederi legale introduse în anul 2014 incidente subdomeniului impozite și taxe

Reglementarea cadru în materia impozitelor și taxelor o reprezintă Codul fiscal și Codul de procedură fiscală. Pe lângă acestea, alte acte normative instituie anumite taxe cu caracter special.

I. Codul fiscal a suferit numeroase modificări în anul 2014, realizate prin următoarele acte normative:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 26 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14 din 2 aprilie 2014 pentru completarea art. 176 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19 din 23 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal;
- Legea nr. 69 din 12 mai 2014 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 28/2013 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 46 din 26 iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal;
- Legea nr. 123 din 19 septembrie 2014 pentru modificarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88 din 18 septembrie 2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organismele internaționale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în vigoare de la 1 ianuarie 2014;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102 din 14 noiembrie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

Mai mult, pe pagina de internet a Ministerului Finanțelor Publice, în data de 11 iulie 2014, a fost publicat proiectul noului Cod fiscal. Menționăm că noul cod nu a fost publicat în Monitorul Oficial până la data prezentului raport.

Modificările Codului fiscal care afectează în mod direct persoanele fizice, vizează următoarele:

- în cazul în care în perioada de prescripție a obligațiilor fiscale organele de inspecție fiscală constată nedepunerea declarației de venit, termenul scadent al obligației de plată stabilite în urma verificărilor este termenul-limită prevăzut pentru emiterea deciziilor anuale de impunere - art. 84¹ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2013;

- regulile de stabilire a bazei de calcul a veniturilor impozabile pentru persoanele fizice rezidente într-un stat membru al Uniunii Europene sau într-un stat din Spațiul Economic European - art. 88¹ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2013;

- modificarea cotelor de contribuții sociale obligatorii, în sensul reducerii cu 5 % a contribuției datorate de angajator pentru toate cele trei categorii de condiții de muncă, cote aplicabile începând cu data de 22 septembrie 2014 – art. 296¹⁸ din Codul fiscal, prin - Legea nr. 123/2014;

- modificarea reglementării plății anticipate cu titlu de contribuții sociale - art. 296²⁴ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/2013;

- modificarea reglementării privind declararea, definitivarea și plata contribuțiilor sociale - art. 296²⁵ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/2013.

Totodată, în anul 2014, în Codul fiscal au fost instituite noi facilități:

- introducerea deducerii speciale pentru credite restructurate - art. 56¹, art. 60 alin. (2¹) din Codul fiscal, prin Ordonanța Guvernului nr. 46/2014;

- determinarea impozitului pe venitul din salarii – art. 57 alin. (2) din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență Guvernului nr. 46/2014;

- acordarea deducerii speciale pentru credite în cazul contribuabililor care obțin venituri atât din salarii, cât și din pensii - art. 60¹ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență Guvernului nr. 46/2014;

- acordarea deducerii speciale pentru credite în cazul contribuabililor care obțin venituri din pensii - art. 69 și art. 69¹ din Codul fiscal, prin Ordonanța de urgență Guvernului nr. 46/2014.

II. În ceea ce privește Codul de procedură fiscală, acesta a fost modificat și completat în anul 2014 prin următoarele acte normative:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 26 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40 din 18 iunie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscale.

Modificările Codului de procedură fiscală intervenite în anul 2014, care afectează contribuabilii persoane fizice, se referă la:

- conținutul și motivarea actului administrativ fiscal - art. 43 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/2014;

- comunicarea actului administrativ fiscal - art. 44 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/2014;
- mijloacele de probă - art. 49 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- selectarea contribuabililor pentru inspecție fiscală - art. 100 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- stingerea creanțelor fiscale prin plată și compensare - art. 115¹ și art. 116 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- organul competent de soluționare a contestațiilor formulate împotriva deciziilor de impunere, a actelor administrative fiscale asimilate deciziilor de impunere, deciziilor pentru regularizarea situației emise în conformitate cu legislația în materie vamală, a măsurii de diminuare a pierderii fiscale stabilite prin dispoziție de măsuri, precum și împotriva deciziei de reverificare – art. 209 din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014.

Totodată, în anul 2014, în Codul de procedură fiscală au fost introduse reglementări noi:

- introducerea obligațiilor declarative cu privire la rezidenții altor state membre U.E. - art. 53¹ din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- introducerea reglementărilor privind transmiterea cererilor la organul fiscal prin mijloace electronice de transmitere la distanță, respectiv identificarea contribuabililor în mediul electronic - art. 71¹ și art. 71² din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/2014;
- introducerea certificării declarațiilor fiscale depuse la organele fiscale din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală - art. 83¹ din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- introducerea în Codul de procedură fiscală a unui titlu nou, *TITLUL VI²: Controlul antifraudă*, cuprinzând reguli privind controlul operativ și inopinat - art. 93³ din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- introducerea unor prevederi speciale privind rambursarea taxei pe valoarea adăugată - art. 117¹ din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014;
- introducerea unor prevederi speciale privind restituirea creanțelor fiscale colectate prin reținere la sursă - art. 117² din Codul de procedură fiscală, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2014.

III. În materia timbrului de mediu, în anul 2014, au intervenit următoarele modificări:

1. A fost adoptată Legea nr. 37/2014 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule. Această lege aprobă, cu modificări, ordonanța de urgență. Astfel, sunt introduse:

- exceptarea de la plata timbrului de mediu a autohehiculelor destinate transportului preșcolarilor și elevilor, respectiv a celor transferate cu titlu gratuit de la autorități sau instituții publice altor autorități sau instituții publice;

- acordarea unui tichet cu valoare nominală, pentru fiecare autovehicul electric nou achiziționat.

2. Un act normativ care a generat numeroase nemulțumiri în rândul petenților este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 26 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare, prin art. XV. Potrivit acestuia plata sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, dobânzile calculate până la data plății integrale și cheltuielile de judecată, precum și alte sume stabilite de instanțele judecătorești, devenite executorii până la data de 31 decembrie 2015, se va realiza pe parcursul a 5 ani calendaristici, prin plata în fiecare an a 20% din valoarea acestora. Totodată, în cursul termenului de mai sus, orice procedură de executare silită se suspendă de drept.

FIȘA DE CAZ

Dosar nr. 8419/2014: Ioana (nume fictiv), văduvă de veteran de război, are beneficiul legal de scutire de la plata impozitelor locale. Această scutire i-a fost acordată până în anul 2013, iar în anul 2014 i s-a solicitat plata taxei de habitat pentru anii 2012 - 2014.

Or, conform art. 16 alin. (1) lit. e) din Legea 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, veteranii de război și văduvele de război beneficiază de *"scutirea de plata impozitelor și taxelor locale, precum și de plata impozitului corespunzător pentru terenurile arabile în suprafață de până la 5 ha. Aceste scutiri se aplică și văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război"*.

De asemenea, art. 284 alin. (7²) din Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, *"Scutirea de la plata impozitelor și taxelor locale, precum și de la plata impozitului corespunzător pentru terenurile arabile, fânețe și păduri, în suprafață de până la 5 ha, se aplică pentru veteranii de război, văduvele de război și văduvele veteranilor de război care nu s-au recăsătorit"*.

Menționăm că acest ultim text de lege a fost introdus în Codul fiscal prin Legea nr. 24/2010 pentru modificarea și completarea art. 284 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 143 din data de 4 martie 2010. Ca urmare, scutirea este prevăzută în Codul fiscal inclusiv în perioada 1 ianuarie 2012 – 31 decembrie 2014.

Față de prevederile legale mai sus menționate, am solicitat primăriei locale să ia măsurile legale care se impun pentru soluționarea acestei situații. Urmare a demersurilor efectuate, petenta a fost scutită de la plata taxei de habitat pentru perioada 2012 – 2014, iar în rolul fiscal nu mai figurează cu debitul fiscal.

Dosar nr. 1615/2014: Ilie (nume fictiv) ne-a sesizat cu privire la nerespectarea scutirii de la plata taxei de habitat a veteranilor de război, pentru anul 2011, de către organul fiscal local. Întrucât taxa de habitat este o taxă locală, iar potrivit art. 284 lit. a) din

Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, taxele locale nu se aplică veteranilor de război, ne-am adresat instituției publice reclamate, în temeiul art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborat cu art. 4 și art. 23 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Ca urmare a intervenției noastre, debitul ce reprezenta taxa de habitat aferentă anului 2011, pe numele petentului, a fost radiat, în baza calității de veteran de război.

SECȚIUNEA a 5-a

PROPUNERI LEGISLATIVE

În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituția României rapoartele anuale pe care Avocatul Poporului le prezintă celor două Camere ale Parlamentului pot să conțină recomandări privind modificarea legislației.

Astfel, Parlamentul României are competență exclusivă de a interveni pe calea unor modificări, completări sau abrogări pentru a asigura ordinea juridică necesară.

Având în vedere cele de mai sus, facem următoarele propuneri legislative:

1. Ministerul Economiei nu a stabilit nici până în prezent procedurile, termenele și condițiile pentru vânzarea directă a pachetului de acțiuni către salariații Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București, potrivit art. IV din Ordonanța Guvernului nr. 55/2003 privind unele măsuri pentru derularea procesului de privatizare a Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București, precum și pentru modificarea și completarea cadrului legal în domeniul privatizării pentru societățile comerciale aflate în portofoliul Ministerului Economiei și Comerțului, care prevede că: „se autorizează Ministerul Economiei și Comerțului, prin Oficiul Participațiilor Statului și Privatizării în Industrie, să stabilească procedurile, termenele și condițiile pentru vânzarea directă a pachetului de acțiuni, prevăzut de lege, către salariații Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București, pentru exercitarea opțiunii Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și pentru derularea procesului de privatizare a Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București.”

Având în vedere că de la data adoptării Ordonanței Guvernului nr. 55/2003 au trecut peste 10 ani fără să fie stabilite procedurile, termenele și condițiile pentru vânzarea directă a pachetului de acțiuni către salariații Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București, precum și faptul că Departamentul pentru Energie ne-a comunicat că se depun diligențe pentru a demara acțiunile necesare elaborării unui proiect de act normativ prin care să fie stabilite procedurile, termenele și condițiile pentru vânzarea directă a pachetului de acțiuni către salariații Societății Naționale a Petrolului „Petrom” - S.A. București, apreciem că Guvernul trebuie să emită, cât mai curând, o hotărâre pentru ca salariații Societății Comerciale „Petrom” - S.A. să intre în posesia acțiunilor.

2. Următoarele dispoziții legale le considerăm ca fiind neclare și contradictorii:

– art. 268 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, republicat: „Cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă pot fi formulate: a) în termen de 30 de zile calendaristice de la data în care a fost comunicată decizia unilaterală a angajatorului referitoare la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea sau încetarea contractului individual de muncă”;

– art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 privind dialogul social, republicată: „Cererile pot fi formulate de cei ale căror drepturi au fost încălcate după cum urmează: a) măsurile unilaterale de executare, modificare, suspendare sau încetare a contractului individual de muncă, inclusiv angajamentele de plată a unor sume de bani, pot fi contestate în termen de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoștință de măsura dispusă”.

Menționăm că ambele acte normative au fost republicate: Codul muncii în Monitorul Oficial nr. 345 din data de 18 mai 2011, iar Legea nr. 62/2011 în Monitorul Oficial nr. 625 din data de 31 august 2012.

Din analiza dispozițiilor indicate, rezultă în mod evident două termene diferite de sesizare a instanței de judecată cu o cerere de chemare în judecată în vederea soluționării conflictelor de muncă.

În fapt, problema ridicată cu privire la aceste norme ține de incidența aplicării într-o cauză concretă a unuia dintre cele două texte de lege care ar guverna contractul de muncă individual legal încheiat. Se pare că, din acest motiv, în practica judiciară modul de aplicare a normelor criticate a creat și continuă să creeze probleme instanțelor de judecată.

Facem aceste precizări în contextul în care cele două norme, atât art. 268 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, republicat, cât și art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011, republicată, sunt în vigoare întrucât nu a existat vreo normă de abrogare, ele rămânând încadrate în fondul activ al legislației.

Pe cale de consecință, considerăm că este necesar ca cele două texte de lege să fie corelate din punct de vedere legislativ.

3. Terminologia folosită de legiuitor în Codul fiscal pentru impunerea mijlocului de transport este inconsecventă, fiind utilizat atât termenul „*taxă*”, cât și cel de „*impozit*”, fapt ce determină confuzie. Proiectul noului Cod fiscal, aflat în dezbatere publică, folosește o terminologie unică (impozit). Ca urmare, acest aspect rămâne în atenția noastră, urmând a fi analizat Codul fiscal după publicarea sa în Monitorul Oficial.

4. Printr-o lege specială, și anume Legea nr. 383/2013 a apiculturii, se acordă o facilitate fiscală privind scutirea de la plata taxei asupra mijloacelor de transport care nu este prevăzută în Codul fiscal - legea generală în materie fiscală. Astfel, art. 16 prevede: „*prin derogare de la prevederile art. 263 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, mijloacele de transport autopropulsate înregistrate în circulație, care efectuează transportul stupilor în pastoral, sunt scutite de plata taxei asupra mijloacelor de transport*”. Potrivit alin. (2) al acestui text de lege, scutirea intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării legii în Monitorul Oficial al României (9 ianuarie 2014).

Or, art. 1 alin. (3) din Codul fiscal conține o normă imperativă: „În materie fiscală, dispozițiile prezentului cod prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative, în caz de conflict între acestea aplicându-se dispozițiile Codului fiscal”. Întrucât derogarea mai sus precizată nu a fost cuprinsă și în Codul fiscal, scutirea prevăzută în legea specială nu este aplicată de organele fiscale. Soluționarea acestei situații este în atenția noastră, fiind întreprinse demersuri în acest sens la Ministerul Finanțelor Publice.

5. Situația coasiguraților din sistemul asigurărilor de sănătate care își pierd calitatea de coasigurat în momentul înregistrării unui venit (chiar și periodic). În plus, aceștia au obligația plății unor contribuții lunare pe o perioadă de un an pentru venitul obținut, ca și cum ar obține un venit lunar echivalent cu salariul de bază minim brut pe țară.

Apreciem că se impune revizuirea reglementării legale incidente, în sensul obligării contribuabilului la plata contribuției pentru venitul obținut fără pierderea calității de coasigurat.

CAPITOLUL X

DOMENIUL PRIVIND PREVENIREA TORTURII ȘI A ALTOR PEDEPSE ORI TRATAMENTE CU CRUZIME, INUMANE SAU DEGRADANTE ÎN LOCURILE DE DETENȚIE

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, instituția Avocatul Poporului, ca autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, a fost desemnată ca singura structură națională care exercită prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Protocolului opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificată prin Legea nr. 109/2009.

Adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2014 a fost motivată:

- de obligația asumată de România prin Legea nr. 109/2009 de ratificare a Protocolului opțional, de a înființa la nivel național Mecanismul Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate în locurile de detenție;

- de faptul că termenul pentru înființarea acestui mecanism în România, a fost de 3 ani de la data ratificării Protocolului opțional, iar statul român a obținut două prelungiri succesive ale termenului de implementare a Protocolului opțional, astfel încât, *termenul-limită era august 2014*;

- în anul 2013 a fost aprobat de Guvernul României Memorandumul cuprinzând reafirmarea soluției legislative privind preluarea atribuțiilor Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție de către o autoritate independentă deja existentă, și anume, Avocatul Poporului;

- în aplicarea art. 2 din Legea nr. 109/2009 pentru respectarea Protocolului opțional ratificat, se impune crearea cadrului normativ intern care să asigure funcționarea Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în condițiile prevăzute de Protocolul opțional;

- contribuția la îmbunătățirea activității instituțiilor care au în subordine locuri de detenție și a celor ce constituie locuri de detenție în sensul Protocolului, și, respectiv, în domeniul protecției drepturilor omului, prin activitatea specifică desfășurată de Mecanismul național de prevenire a torturii în locurile de detenție.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 a fost aprobată prin Legea nr. 181 din 29 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 6 din 6 ianuarie 2015.

Menționăm că Legea nr. 181/2014 a aprobat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, cu modificări și completări, sub aspectul creșterii numărului de personal care

urmează să-și desfășoare activitatea în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea *consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora*, prin: **a)** vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție în scopul verificării condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate; **b)** formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate în urma vizitelor efectuate; **c)** formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu sau observații privind inițiativele legislative existente în domeniu, în condițiile art. 27 din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare; **d)** întocmirea proiectului părții componente referitoare la prevenirea torturii a raportului anual de activitate al Avocatului Poporului; **e)** formularea de propuneri și observații privind elaborarea, modificarea și completarea de strategii și politici publice în domeniul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în condițiile legii; **f)** menținerea legăturii cu Subcomitetul de prevenire; **g)** analizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea, sub conducerea Avocatului Poporului, a programelor internaționale de asistență tehnică și financiară pentru realizarea scopului Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; **h)** coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante; **i)** îndeplinește orice alte atribuții stabilite de Avocatul Poporului, în limitele legii.

Prin loc de detenție se înțelege orice loc în care persoanele sunt private de libertate în baza unei decizii a unei autorități, la cererea acestora sau cu acordul expres ori tacit al acestora.

Privare de libertate înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin decizia oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură. Sunt locuri de detenție sau, după caz, locuri în care instituția Avocatul Poporului își exercită atribuțiile privind prevenirea torturii următoarele: **a)** penitenciarele, inclusiv penitenciarele-spital; **b)** centrele educative, centrele de detenție; **c)** centrele de reținere și arestare preventivă; **d)** serviciile de tip rezidențial pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal; **e)** spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, spitalele de psihiatrie; **f)** centrele de tranzit; **g)** centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică, aflate în subordinea și administrarea Inspectoratului General pentru Imigrări; **h)** centrele speciale de primire și cazare a solicitanților de azil aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări, având regimul juridic al zonei de tranzit; **i)** centrele în care se acordă servicii de asistență pentru consumatorii de droguri, în regim închis; **j)** orice alt loc care îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (1) sau face parte din sistemul de sănătate sau sistemul de asistență socială.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție este organizat în Structura centrală și Structura teritorială. Structura centrală cuprinde și Centrul zonal București, iar Structura teritorială este constituită din 3 centre zonale.

La desfășurarea activității de prevenire a torturii atât la nivel central, cât și teritorial participă:

- personal de execuție de specialitate cu studii juridice;
- specialiști angajați permanent, precum și colaboratori externi de alte specialități decât cei permanenți, în baza unor contracte de prestări de servicii, selectați de către Avocatul Poporului, pe baza propunerilor primite de la asociațiile profesionale din care fac parte (spre exemplu, Colegiul Medicilor, Colegiul Psihologilor, Colegiul Național al Asistenților Sociali, Societatea Sociologilor din România);
- reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale active în domeniul protecției drepturilor omului, selectate pe baza activității, de către Avocatul Poporului.

Pentru monitorizarea locurilor de detenție, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție efectuează vizite anunțate sau inopinate în locurile de detenție care intră sub incidența legii.

Echipa de vizitare are în componența sa cel puțin un medic, în funcție de specializarea necesară, și un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale.

Vizitele sunt desfășurate din oficiu, pe baza unui plan anual de vizitare, propus de adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și aprobat de către Avocatul Poporului ori inopinat sau pe baza sesizării oricărei persoane sau a luării la cunoștință pe orice cale despre existența unei situații de tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante în cadrul unui loc de detenție.

În vederea elaborării planului anual de vizitare sunt avute în vedere cel puțin următoarele criterii: **a)** tipurile locurilor de detenție existente; **b)** repartizarea geografică a locurilor de detenție; **c)** sesizările primite asupra existenței unei situații de tortură ori tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante; **d)** vulnerabilitatea cunoscută a anumitor tipuri de locuri de detenție; **e)** rapoartele anterioare ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și ale celorlalte domenii de activitate din cadrul instituției.

Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale. Conducerea locurilor de detenție vizitate este obligată să acorde asistență și să se întâlnească cu membrii echipei de vizitare, în vederea realizării scopului vizitei.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor legale, membrii echipei de vizitare pot avea întrevederi în condiții de confidențialitate cu orice persoană privată de libertate în cadrul instituției vizitate. Întrevederile au loc doar cu acordul persoanei private de libertate sau al reprezentatului legal al acesteia și sunt confidențiale. Numele și alte date personale ale persoanei intervievate nu pot fi făcute publice decât cu acordul scris prealabil al acesteia sau al reprezentantului legal al acesteia.

Constatările rezultate în urma vizitelor sunt cuprinse într-un raport de vizită care, în cazurile în care sunt sesizate neregularități, este însoțit de recomandări.

Recomandările Avocatului Poporului în Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, emise în cazul constatării unor neregularități, au ca scop înlăturarea acestora, îmbunătățirea tratamentului și a condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate, prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.

Raportul de vizită se întocmește de către membrii echipei de vizitare în termen de maximum 30 de zile de la data finalizării acesteia și este aprobat de Avocatul Poporului. Instituția vizitată are obligația de a transmite în termen de 30 de zile un răspuns motivat, cu indicarea punctului de vedere față de cele constatate. Pentru motive întemeiate, termenul de 30 de zile poate fi prelungit cu încă 30 de zile, cu aprobarea adjunctului Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

În cazul în care instituția vizată nu se conformează, Avocatul Poporului sau, după caz, adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție va informa asupra acestui aspect autoritatea ierarhic superioară ori autoritatea administrației publice locale sau centrale care a emis autorizația de funcționare, în cazul locurilor de detenție private, și poate acționa potrivit prevederilor legii și ale Regulamentului de organizare și funcționare al instituției Avocatului Poporului.

Raportul de vizită, precum și răspunsul motivat, atunci când acesta a fost transmis, sunt publice și se afișează pe pagina de internet a instituției vizate de către acesta, a autorității ierarhic superioare ori autorității administrației publice locale sau centrale care a emis autorizația de funcționare, precum și a Avocatului Poporului, cu excepția acelor părți care privesc date personale ori informații clasificate.

În cazurile în care se constată o încălcare a drepturilor omului prin tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante care produc un risc iminent de afectare a vieții sau sănătății unei persoane, se elaborează un raport preliminar în regim de urgență. Termenul pentru întocmirea și adoptarea raportului preliminar este de 3 zile și poate fi prelungit pentru motive întemeiate cu încă 3 zile.

Avocatul Poporului are obligația de a sesiza de îndată organele judiciare atunci când, în exercitarea atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală.

Adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție elaborează proiectul raportului anual privind activitatea domeniului, parte componentă a raportului anual al instituției Avocatului Poporului, pe care îl supune spre aprobare Avocatului Poporului.

În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului sau, după caz, adjunctul Avocatului Poporului pentru prevenirea torturii menține legătura cu Subcomitetul de prevenire a torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante, înființat prin Protocolul opțional trimite acestuia informații și se întâlnește cu membrii acestuia.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor și competențelor cu care a fost investită, instituția Avocatul Poporului a organizat întâlniri cu reprezentanții asociațiilor profesionale (Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Național al Asistenților Sociali, Asociația Sociologilor din România, Asociația Română de Psihiatrie și Psihoterapie), urmând a fi încheiat în cel mai scurt timp un Protocol de colaborare între acestea și instituția Avocatul Poporului.

În acest context, menționăm că potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2014, la nivelul structurii centrale și teritoriale, sunt cooptați și colaboratori externi de alte specialități decât cei angajați permanent, în baza unor contracte de prestări de servicii. Colaboratorii externi sunt selectați de către Avocatul Poporului, pe baza propunerilor primite de la Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România,

Societatea Sociologilor din România, Colegiul Național al Asistenților Sociali sau de la alte asociații profesionale din care fac parte.

Pentru punerea în aplicare a acestor dispoziții legale, instituția Avocatul Poporului a organizat Interviu pentru cooptarea unor specialiști colaboratori (medici, psihiatri, psihologi, asistenți sociali, sociologi etc.), urmând ca avându-se în vedere și propunerile asociațiilor profesionale să fie întocmite Listele finale cu specialiștii colaboratori, repartizați în funcție de structura centrală și structurile teritoriale ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Au fost organizate întâlniri cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, având în vedere că, potrivit art. 29⁴ alin. (4) din Legea nr. 35/1997, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 „La desfășurarea activității de prevenire a torturii vor participa reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale active în domeniul protecției drepturilor omului, selectate pe baza activității, de către Avocatul Poporului”. În urma acestor întâlniri s-a convenit asupra încheierii unui Protocol de colaborare între instituția Avocatul Poporului și organizațiile neguvernamentale privind participarea la activitatea de prevenire a torturii în locurile de detenție.

Avocatul Poporului a emis Ordinul prin care a fost aprobată Structura Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, respectiv: Structura centrală, care cuprinde și Centrul zonal București și Structura teritorială constituită din 3 Centre zonale (Alba, Bacău, Craiova) stabilindu-se totodată și județele aflate în aria acestora de competență. De asemenea, Avocatul Poporului a emis Ordinul privind criteriile de selectare a personalului din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Pentru reevaluarea locurilor de detenție și realizarea de evidențe, au fost solicitate și au fost primite informații de la autoritățile publice aflate sub incidența art. 29² din Legea nr. 35/1997, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, privind locurile de detenție din subordine, în vederea întocmirii Planului anual de vizitare de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Cât privește legislația secundară privind activitatea de prevenire a torturii în locurile de detenție, se lucrează la elaborarea Proiectului de Norme Metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 35/1997, referitoare la desfășurarea activității Domeniului privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.

La începutul anului 2015 urmează a fi organizat concursul pentru angajarea personalului de specialitate și a specialiștilor care își vor desfășura activitatea în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

De la desemnarea instituției Avocatul Poporului în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, au fost stabilite și menținute contacte cu Subcomitetul privind Prevenirea Torturii.

CAPITOLUL XI

ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

SECȚIUNEA I

ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE

În vederea facilitării accesului tuturor cetățenilor la serviciile instituției Avocatul Poporului, la nivel teritorial au fost înființate 14 birouri ale instituției. Aceste birouri teritoriale sunt organizate în Alba-Iulia, Bacău, Brașov, Constanța, Cluj-Napoca, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu-Mureș și Timișoara, care își desfășoară activitatea pe raza teritorială de competență jurisdicțională a curților de apel.

Prin intermediul birourilor teritoriale, Avocatul Poporului este în permanență la curent cu problemele cu care se confruntă cetățenii și mai ales cu disfuncționalitățile înregistrate în activitățile autorităților administrației publice locale din zonele în care funcționează respectivele birouri.

Birourile teritoriale îndeplinesc la nivel local rolul constituțional și legal al instituției, și anume apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice.

Activitatea birourilor teritoriale constă în: soluționarea petițiilor prin demersuri întreprinse la autoritățile administrației publice locale, acordarea de audiențe și preluarea apelurilor telefonice, îndrumarea cetățenilor în vederea soluționării problemelor cu care aceștia se confruntă, efectuarea unor anchete cu scopul de a verifica existent/inexistența încălcării ori restrângerii drepturilor ori de a verifica veridicitatea susținerilor autorităților, promovarea instituției Avocatul Poporului și reprezentarea instituției Avocatul Poporului la evenimente (seminarii, conferințe, mese rotunde etc.), organizate la nivel local.

Activitatea birourilor teritoriale s-a concretizat la nivelul anului 2014 în: soluționarea unui număr de 3414 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 36 sesizări din oficiu, efectuarea a 104 anchete, acordarea a 14808 de audiențe, înregistrarea a 5690 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 797 activități informative, după cum urmează:

- **Biroul Teritorial Alba-Iulia:** soluționarea unui număr de 143 petiții, efectuarea a 5 anchete, acordarea a 717 audiențe, înregistrarea a 215 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 18 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 193/2014: Iosif (nume fictiv) a sesizat Biroul Teritorial Alba Iulia, în legătură cu tergiversarea recalculării pensiei de către Casa Județeană de Pensii Alba.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului la un nivel de trai decent și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 47 și art. 52 din Constituție.

Au fost solicitate informații de la Casa Județeană de Pensii Alba, în legătură cu cele sesizate de petent.

Ca rezultat al demersului întreprins, autoritatea sesizată a comunicat că cererea petentului, privind recalcularea pensiei, a fost soluționată printr-o decizie emisă în data de 17 septembrie 2014. Potrivit deciziei, plata drepturilor se va face începând cu data de 1 martie 2014.

• **Biroul Teritorial Bacău:** soluționarea unui număr de 178 petiții, efectuarea a unei anchete, acordarea a 693 audiențe, înregistrarea a 182 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 12 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 149/2014: Ioan (nume fictiv) a sesizat BT Bacău, cu privire la faptul că printr-un contract încheiat la data de 29 noiembrie 2011, o instituție financiară nebanară i-a pus la dispoziție un card de credit cu suma de 1.520 de lei.

Ulterior, fără ca petentul să solicite, în luna iulie 2012, limita de credit a fost majorată de la 1.520 de lei la 2.695 de lei, iar în luna octombrie 2012, la 3.025 de lei.

La sesizarea petentului depusă la Inspectoratul Județean de Poliție Bacău, instituția financiară a comunicat că majorările liniei de credit s-au efectuat din inițiativă proprie, clientul având posibilitatea de a utiliza această facilitate sau nu, fiind informat prin sms-uri transmise la un număr de telefon mobil cu privire la această majorare.

Mai mult, petentul arăta că nu a retras niciodată sumele suplimentare alocate, însă reprezentanții instituției financiare îl somau telefonic aproape zilnic să achite suma de 2.680 de lei deși, conform susținerilor sale plătitese deja suma de 2.940 de lei.

Pentru a veni în sprijinul petentului, am solicitat Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, ca în limita competențelor sale să dispună verificarea situației create.

Ca urmare a demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată ne-a comunicat că reclamația petentului a fost soluționată favorabil, prin închiderea de către instituția financiară nebanară a liniei de credit de care acesta a beneficiat.

• **Biroul Teritorial Brașov:** soluționarea unui număr de 235 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 7 sesizări din oficiu, efectuarea a 12 anchete, acordarea a 1173 audiențe, înregistrarea a 412 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 27 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 8/2014: Mircea (nume fictiv) a precizat că s-a adresat Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Brașov (I.T.R.S.V.) în lunile aprilie și noiembrie 2013, prin scrisori recomandate cu confirmări de primire, reclamând lipsa unui răspuns în soluționarea dosarului de despăgubire nr. xx/2012, însă nu a primit niciun răspuns. De asemenea, petentul menționa că își întreține familia din agricultură, iar în anul 2012 după ce a cultivat cu porumb o suprafață de 3 ha teren, urșii i-au distrus aproximativ 60% din cultura de porumb. Petentul susține că Primăria comunei Brăduț, prin Comisia locală de evaluare a pagubelor, a transmis întreaga documentație din care rezultă că distrugerile de culturi agricole au fost produse de urși pe raza teritorial administrativă a comunei.

Față de aspectele prezentate, s-au întreprins demersuri la Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Brașov, solicitând informații cu privire la cele reclamante de petent.

În urma demersurilor întreprinse, Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Brașov a comunicat următoarele: la data de 30.04.2013 petentul a înaintat Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Brașov dosarul privind paguba produsă de urs în proprietatea personală; dosarul a fost respins, acesta neîndeplinind condițiile cerute de lege.

Primăria comunei Brăduț a revenit și a retransmis dosarul completat conform prevederilor legale.

Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Brașov a reanalizat dosarul și a dispus prin Decizia nr. yyy/30.12.2013 *aprobarea procesului-verbal*, petentului fiindu-i comunicată o copie.

• **Biroul Teritorial Cluj-Napoca:** soluționarea unui număr de 240 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 1 sesizare din oficiu, efectuarea a 8 anchete, acordarea a 851 audiențe, înregistrarea a 477 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 13 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 631/2014: Marta (nume fictiv) a sesizat Biroul Teritorial Cluj-Napoca în legătură cu dreptul la protecție a persoanelor cu handicap, prevăzut în art. 50 din Constituția României.

În acest sens petenta arata că prin Certificatul de încadrare în grad de handicap nr. ccc/2014, Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap din cadrul D.G.A.S.P.C. Sălaj a decis încadrarea sa în grad de handicap accentuat, cu deficiență funcțională accentuată, certificatul fiind valabil 12 luni de la data emiterii. Motivul care a stat la baza acestei împrejurări l-a constituit faptul că în luna septembrie a anului 2011, petenta a suferit o intervenție chirurgicală de transplant renal. În scrisoarea medicală provenită de la medicul nefrolog din cadrul Institutului Clinic de Urologie și Transplant Renal, se menționa faptul că petenta necesita un tratament lunar, orice întârziere în administrarea medicației zilnice putând duce la rejețul rinichiului transplantat, iar medicația era valabilă pe toată durata de supraviețuire a grefei, modificarea acesteia putându-se face doar de către Institutul Clinic de Urologie și Transplant Renal, cu ocazia controalelor periodice.

Nemulțumirea petentei era generată de faptul că în mod evident, deficiența de care suferă are caracter ireversibil, motiv pentru care nu înțelegea necesitatea revizuirii Certificatului de încadrare în grad de handicap, având în vedere faptul că toate demersurile pe care le presupune revizuirea implică eforturi considerabile din partea sa, de natură a-i altera calitatea vieții în contextul stării de sănătate precare.

În urma demersurilor întreprinse, Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap din cadrul Consiliului Județean Sălaj ne-a informat că potrivit instrucțiunilor metodologice cu nr. 6 și 8 la Ordinul 762/2007, emise de către Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap în 31.07.2014, la următoarea prezentare la evaluare se poate acorda gradul accentuat, termen permanent, indiferent de valorile parametrilor funcționali.

• **Biroul Teritorial Constanța:** soluționarea unui număr de 266 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 1 sesizări din oficiu, efectuarea a 7 anchete, acordarea a 812 audiențe, înregistrarea a 347 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 50 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 205/2014: Mona (nume fictiv) s-a adresat Biroului Teritorial Constanța, precizând că în urmă cu trei ani, a revenit în România să-și ia fiica, iar când a solicitat să-i fie emis pașaportul nu a fost găsită în baza de date. În urma demersurilor întreprinse la poliție, a aflat că ea și sora ei au aceleași date de identitate, același CNP, iar ea nu mai figura în certificatele de naștere ale copiilor la numele mamei. Totodată, a întâmpinat probleme la Serviciul de Stare Civilă și Evidența Persoanelor Constanța, și deși susține că are hotărâre judecătorească de rectificare a certificatului de naștere al fiicei, nu se procedează la rectificarea datelor din certificatul de naștere. Fiica are vârsta de 16 ani și nu are acte de identitate, deși este la un centru de plasament din Iași de 3 luni.

Față de aspectele sesizate, au fost solicitate informații Serviciului de Stare Civilă și Evidența Persoanelor Constanța. În urma demersurilor întreprinse, primarul Municipiului Constanța a emis Dispoziția de rectificare nr.yyy/12.06.2014, prin care se rectifică prenumele mamei copilului, datele nașterii mamei copilului și domiciliul mamei copilului. Un exemplar al Dispoziției a fost înaintat și petentei, urmând ca aceasta să solicite un nou certificat de naștere.

• **Biroul Teritorial Craiova:** soluționarea unui număr de 319 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 7 sesizări din oficiu, efectuarea a 14 anchete, acordarea a 1413 audiențe, înregistrarea a 1167 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 42 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 860/2014: În articolul intitulat : „Au dreptul la o viață normală”, apărut în cotidianul *Gazeta de Sud* din data de 22 iulie 2014, se relatează faptul că în orașul Craiova, persoanele nevăzătoare nu se pot descurca singure, semafoarele fără avertizare sonoră amplasate la trecerile de pietoni determinând această categorie de pietoni să fie dependentă de un însoțitor.

În articol se mai menționa că sunt și persoane nevăzătoare care nu doresc să depindă de nimeni, încercând să se descurce singure. Puțini fiind cei care să aibă curajul să meargă pe stradă ghidându-se numai cu bastonul alb. Nici semafoarele dotate cu dispozitivele care emit semnale acustice pentru ghidarea persoanelor cu probleme de vedere, nu mai funcționează, aceste persoane fiind în pericol atunci când traversează strada prin locurile marcate dar, fără însoțitor.

Autorul articolului afirma că a încercat să contacteze Primăria Municipiului Craiova, responsabilă cu sistematizarea circulației în oraș, dar nu a primit nici un răspuns, întocmind în acest sens și o adresă oficială către Primăria Municipiului Craiova.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Craiova al Instituției Avocatul Poporului a sesizat Primăria Municipiului Craiova, în contextul încălcării art. 52 din Constituția României, privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și art. 50 din Constituția României, privind protecția persoanelor cu handicap.

În urma demersului întreprins, Primăria Municipiului Craiova a informat Biroul Teritorial Craiova că instalațiile de semaforizare amenajate în principalele intersecții din municipiul Craiova au în componență un număr de 33 avertizoare acustice pentru nevăzători.

Din motive tehnice și ca urmare a numeroaselor sesizări din partea locatarilor care domiciliază în apropierea intersecțiilor semaforizate, deranjați fiind de zgomotul produs de aceste avertizoare acustice, pe timpul nopții, o parte dintre ele au fost oprite din funcțiune.

Primăria Municipiului Craiova ne-a informat că a transmis către operatorul care are în gestiune directă activitatea de întreținere în perfectă stare de funcționare a semafoarelor, indicatoarelor rutiere și a marcajelor din Craiova, dispoziția de a repune în funcție aceste avertizoare.

Ca urmare a acestui răspuns, Biroul Teritorial Craiova s-a adresat Regiei Autonome Administrare Domeniu Public și Fond Locativ Craiova în scopul de a solicita informații privind stadiul de soluționare și punere în practică a dispoziției emisă de Primăria Municipiului Craiova.

Regia Autonomă Administrare Domeniu Public și Fond Locativ Craiova ne-a informat că a demarat acțiunea de revizuire a acestor avertizoare, în vederea repornirii lor de îndată ce acest lucru va fi posibil din punct de vedere tehnic.

Având în vedere faptul că răspunsul Regiei Autonome Administrare Domeniu Public și Fond Locativ Craiova a fost evaziv, fără a se preciza un termen clar de finalizare a acțiunii respective, Biroul Teritorial Craiova a revenit cu nou demers la această Regie, solicitând comunicarea unui termen clar de realizare a acțiunii, precum și stadiul în care se află lucrările, cu precizarea punctelor unde deja au fost instalate aceste dispozitive.

Reprezentanții Biroului Teritorial Craiova au verificat pe teren situația respectivă, constatând că în toate punctele menționate aceste avertizoare sunt funcționale.

• **Biroul Teritorial Galați:** soluționarea unui număr de 107 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 1 sesizare din oficiu, efectuarea a 9 anchete, acordarea a 281 audiențe, înregistrarea a 223 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 21 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 178/2014: Mihnea (nume fictiv) a adus la cunoștința Biroului Teritorial Galați faptul că în data de 11 iunie 2014 a restituit AJOFM Galați suma de AAA lei, reprezentând șomaj încasat necuvenit, așa cum i-a fost imputată prin Decizia nr. BBB/31.03.2014, și că a solicitat acestei instituții, prin cererea înregistrată cu nr. CCC/29.05.2014, rectificarea stagiului de cotizare la fondul de pensii, pentru perioada 11 noiembrie 2010 – 11 decembrie 2011.

Așa cum rezulta și din adeverința nr. DDD/24 iunie 2014, emisă de Casa Județeană de Pensii Galați, rectificările solicitate de petent nu au fost efectuate, motiv pentru care s-a adresat instituției noastre.

Pentru clarificarea celor prezentate, cu adresa EEE/18.08.2014, am solicitat Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Galați să ne transmită o copie a răspunsului formulat la solicitările menționate sau, dacă nu există un astfel de răspuns, măsurile luate în acest caz.

Ca rezultat al demersului, Agenția Locală pentru Ocuparea Forței de Muncă Galați a răspuns prin Adresa nr. FFF/02.09.2014, comunicându-ne faptul că referitor la cererea petentului înregistrată la instituție sub nr. GGG/29.05.2014, s-a dispus, în temeiul dispozițiilor legale privind Statutul funcționarilor publici, sancționarea disciplinară a funcționarului public din cadrul agenției care nu a dat curs solicitărilor primite.

De asemenea, ni s-a precizat faptul că AJOFM Galați a depus declarațiile rectificative aferente perioadei noiembrie 2010 – decembrie 2011 la Casa Județeană de Pensii Galați. Din documentele anexate adresei primite, Adeverința nr. HHH/02.09.2014 a Casei Județene de Pensii Galați, rezultă faptul că modificările pe care le-a solicitat petentul au fost efectuate în evidențele acestei instituții.

• **Biroul Teritorial Iași:** soluționarea unui număr de 362 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 8 sesizări din oficiu, efectuarea a 8 anchete, acordarea a 950 audiențe, înregistrarea a 436 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 15 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 688/2014: Rodica (nume fictiv) își exprima nemulțumirea față de neimplicarea Serviciului Asociației Proprietari din cadrul Primăriei Municipiului Iași în ceea ce privește o corectă îndrumare și informare metodologică a asociației de proprietari din care face parte, în privința mobilizării tuturor locatarilor pentru efectuarea reparațiilor de hidroizolație a terasei blocului, lucrare care trebuie suportată de toți proprietarii din condominiu și care se impune a se efectua în cel mai scurt timp, având în vedere gradul de degradare a apartamentului său, ce se află la ultimul etaj.

În același context, petenta făcea precizarea că deși a primit un răspuns la sesizarea făcută din partea Primăriei Municipiului Iași - Serviciul Asociației Proprietari, nu s-au mai efectuat verificări ulterioare pentru a se vedea în ce măsură s-au depus diligențe din partea asociației de proprietari pentru efectuarea lucrărilor de reparație a terasei blocului.

Față de aspectele sesizate, s-au întreprins demersuri la Primăria Municipiului Iași - Serviciul Asociației Proprietari, care ne-a comunicat faptul că asociația de proprietari, cât și proprietarii au fost somați de către Serviciul Asociației de Proprietari pentru efectuarea demersurilor necesare executării lucrării și comunicării în timp util a pașilor efectuați. Termenul de demarare a procedurilor legale de contractare și executare a lucrării de reparație a terasei blocului fiind de 30 de zile de la data primirii adresei.

Totodată, se face precizarea că la expirarea termenului, reprezentanții asociației vor trebui să prezinte Serviciului Asociației Proprietari documentele care fac dovada aducerii la îndeplinire a măsurii dispuse.

• **Biroul Teritorial Oradea:** soluționarea unui număr de 162 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media pentru o sesizare din oficiu, efectuarea a 1 anchetă, acordarea a 713 audiențe, înregistrarea a 270 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 12 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 210/2014: Biroul Teritorial Oradea s-a sesizat din oficiu ca urmare a emisiunilor de știri de la posturile de televiziune Antena 1 și PRO TV și a unui articol din cotidianul Bihoreanul din data de 10 iunie 2014, în care se relata că la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tileagd, instituție specială de îngrijire și educare a copiilor cu

dizabilități, violențele fizice și verbale sunt la ordinea zilei, iar adolescenții de aici sunt tratați de educatori cu urlete și calmați cu un baston de cauciuc („buecilul”).

Față de cele prezentate în mass-media, s-a dispus efectuarea unei anchete la Inspectoratul Școlar Județean Bihor și la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tileagd, cu privire la respectarea cu prioritate a dreptului privind protecția copiilor și a tinerilor de către autoritățile competente, drept prevăzut de art. 49 din Constituția României.

După efectuarea anchetei, Avocatul Poporului a emis Recomandarea nr. 21 din data de 18 august 2014, prin care s-au solicitat următoarele:

- angajarea de personal cu atribuții de supraveghere și educație a beneficiarilor centrului aflați în regim de internat și a unui psiholog;
- administrarea tratamentului medicamentos pentru toți copiii care prezintă tulburări de comportament;
- instalarea monitorului prin care se face supravegherea video într-un spațiu accesibil persoanelor care efectuează supravegherea;
- îndepărtarea persoanelor care au săvârșit abuzuri asupra beneficiarilor, de copiii aflați în grija acestora.

Inspectoratul Școlar Județean Bihor, respectiv Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Tileagd ne-au informat că:

- au fost angajați, cu aprobarea Inspectoratului Școlar Județean Bihor, un profesor de psihologie specială, un instructor de educație extrașcolară de zi și doi supraveghetori de noapte;
- a fost angajat un cadru medical de specialitate care se preocupă în mod profesional de administrarea tratamentului medicamentos la toți copiii școlii care prezintă tulburări de comportament;
- supravegherea video a unității școlare s-a refăcut, astfel încât monitorul central să fie accesibil persoanelor care au atribuții în supravegherea elevilor;
- persoanele cu atribuții în îngrijirea și supravegherea elevilor în activitățile de după masă și în internat au fost sancționate conform prevederilor legale, iar din informațiile furnizate de părinții copiilor abuzați, rezultă că aceste persoane sunt cercetate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Aleșd.

● **Biroul Teritorial Pitești:** soluționarea unui număr de 477 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media pentru o sesizare din oficiu, efectuarea a 5 anchete, acordarea a 1802 audiențe, înregistrarea a 287 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 33 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 341/2014: Elena (nume fictiv) s-a adresat Biroului Teritorial Pitești, menționând că a sesizat Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Cluj cu mai multe nemulțumiri care decurg din obiectul contractului încheiat cu S.C. FIRST EXIT GROUP SRL. Din răspunsul care i-a fost remis rezultă că a fost efectuat un control la acest operator economic și, consecință a măsurilor pe care le-a dispus ar fi trebuit ca în termen de 30 de zile de la 3 februarie 2014 să-i fie achitată suma de 2.700 lei. Întrucât au fost constatate deficiențe legate de forma contractului de mandat și a regulamentului de organizare, pe lângă amenda contravențională aplicată, operatorului economic i s-au dispus măsuri de intrare în legalitate.

Pentru clarificarea celor sesizate de petentă, s-au întreprins demersuri la Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorului Argeș. Autoritatea sesizată ne-a comunicat că în decursul perioadei ianuarie-mai 2014, au fost înregistrate mai multe reclamații în baza cărora au fost întocmite mai multe procese verbale de control și constatare prin care s-au dispus măsuri conform prevederilor legale.

Pentru afectarea gravă și în mod repetat a intereselor economice ale mai multor consumatori, precum și pentru nerespectarea măsurilor dispuse prin procesele-verbale de control și constatare, a fost emisă Decizia nr. 1/02.06.2014, prin care s-a dispus măsura închiderii definitive a activității operatorului economic.

• **Biroul Teritorial Ploiești:** soluționarea unui număr de 367 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media pentru o sesizare din oficiu, efectuarea a 8 anchete, acordarea a 1903 audiențe, înregistrarea a 746 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 54 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 319/2014: Maria (nume fictiv) și un grup de cetățeni domiciliați în județul Dâmbovița au sesizat faptul că de mai mulți ani, din cauza ploilor abundente, râul Ialomicioara a distrus drumul de acces către imobilele pe care le dețin în proprietate în comuna Runcu, județul Dâmbovița.

Deși situația este cunoscută de autoritățile locale, nu au fost luate niciun fel de măsuri pentru a se consolida drumul respectiv, situația agravându-se de la an la an.

În vederea clarificării acestor aspecte, BT Ploiești a întreprins demersuri la Primăria comunei Runcu, Consiliul Județean Dâmbovița și Instituția Prefectului Județul Dâmbovița.

Urmare a demersurilor întreprinse, Primăria comunei Runcu, a precizat faptul că pentru înlăturarea efectelor produse de inundații este nevoie de fonduri substanțiale de care nu dispune. Pentru rezolvarea situației a intervenit pe lângă Administrația Bazinală de Apă Buzău-Ialomița, care a întocmit un studiu de fezabilitate pentru această investiție, aprobat prin Ordinul Ministrului nr. 105/25 ianuarie 2012, însă Administrația Națională Apele Române a comunicat Primăriei comunei Runcu că nu se pot angaja cheltuieli pentru continuarea procedurilor legale de atribuire a serviciilor de proiectare și execuție a lucrărilor, fondurile fiind insuficiente.

Instituția Prefectului Județul Dâmbovița a precizat că prin Nota de constatare din data de 02.07.2014, comisia de specialiști constituită prin ordin al Prefectului a propus alocarea de fonduri pentru investiția Amenajare și regularizare pârau Ialomicioara II în zona comunei Runcu, județul Dâmbovița.

De asemenea, în cursul lunilor iulie – august 2014 au fost transmise raportări cu estimarea pagubelor produse de fenomene meteo în județul Dâmbovița, atât către Ministerul Afacerilor Interne, în vederea accesării Fondului de Solidaritate al Uniunii Europene, cât și către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în vederea centralizării valorii estimative ale pagubelor.

Totodată, a fost întocmit și înaintat către Guvern (la data de 14.08.2014), proiectul de Hotărâre de Guvern privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară în vederea realizării în regim de urgență a unor lucrări minime de punere în siguranță a unor obiective afectate de calamități.

Consiliul Județean Dâmbovița ne-a informat că obiectivele avariate din comuna Runcu, care afectează drumul de acces, nu sunt de interes județean (fiind din categoria obiectivelor de interes local), iar în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, administrarea drumurilor de interes local revine unității administrativ teritoriale în raza căreia se află, consiliul județean neavând atribuții în administrarea acestor obiective. Totodată, s-a precizat că vor fi continuate demersurile necesare către instituțiile centrale pentru alocarea la nivelul județului Dâmbovița, a unor fonduri necesare refacerii obiectivelor de interes județean și local avariate de calamități.

• **Biroul Teritorial Suceava:** soluționarea unui număr de 172 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 2 sesizări din oficiu, efectuarea a 14 anchete, acordarea a 1415 audiențe, înregistrarea a 221 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 35 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 211/2014: Laurian (nume fictiv) a sesizat Biroul Teritorial Suceava susținând că a adresat o contestație Casei Județene de Pensii Botoșani, care, nu a transformat pensia anticipată parțial în pensie anticipată cu respectarea Hotărârii nr. XXX din 10.03.2014 a Comisiei Centrale de Contestații a Casei Naționale de Pensii Publice.

Prin Decizia nr. zzz/2014, Casa Județeană de Pensii Botoșani i-a stabilit cuantumul pensiei la suma de 721 de lei, de la 677 de lei cu o valoare a punctului de pensie de 732,8 de lei în condițiile în care în Decizia nr. aaa/2013, valoarea punctului de pensie era de 762,1 de lei, iar punctajul mediul anual de 0,99138.

În urma demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată a comunicat că a transmis Comisiei Centrale de Contestații a Casei Naționale de Pensii Publice, contestația împotriva Deciziei nr. zzz/2014 a Casei Județene de Pensii Botoșani, și că în luna august 2014 petentul este programat pentru achitarea drepturilor restante cu suma netă de 1.004 lei, iar începând cu luna septembrie 2014, urmează să primească o pensie pentru limită de vârstă în cuantum de 791 de lei.

• **Biroul Teritorial Târgu-Mureș:** soluționarea unui număr de 197 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 2 sesizări din oficiu, efectuarea a 7 anchete, acordarea a 1503 audiențe, înregistrarea a 307 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 10 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 241/2014: Mircea (nume fictiv) s-a adresat Biroului Teritorial Târgu-Mureș, susținând că în Titlul de proprietate nr. bbb/2005, emis în baza Legii nr. 18/1991, nu i-a fost trecut terenul în suprafață de 13.460 mp., teren care a fost cumpărat de către părinți în anul 1946 prin contract de vânzare-cumpărare autentificat, teren care este evidențiat și în prezent în CF nr.475 Herepea, iar ca proprietari apar trecuți părinții săi. Petentul a menționat că a făcut nenumărate demersuri atât la Primăria Adamus, cât și la Instituția Prefectului Județului Mureș, dar fără rezultat.

Urmare a demersurilor întreprinse la Primăria Adamus, această autoritate a comunicat următoarele:

- suprafața de 13.460 din T.P. nr.4715, proprietar M.I. nu a fost atribuită pe vechiul amplasament, ci în tarlăua 2 parcela 122/4 și este de 13.600 mp., având în vedere faptul că petiționarul a indicat eronat amplasamentul terenului respectiv, așa că terenul care ar fi

trebuit retrocedat petentului a fost atribuit prin proces-verbal de punere în posesie Bisericii Reformate.

- Primăria Adamus arată că petentul și reprezentantul Bisericii Reformate au fost convocați la fața locului și împreună cu membrii Comisiei de fond funciar au convenit să soluționeze situația prin modificarea parțială a titlurilor celor doi proprietari, astfel că Biserica Reformată cedează petentului suprafața de 13.600 mp. din tarlăua 1, diminuându-se suprafața de 11 ha 5000 mp. a acesteia cu suprafața cedată, iar petentul cedează suprafața de 13.600 mp. din tarlăua 2, Bisericii Reformate.

- Comisia a hotărât cu acordul celor două părți ca schimbul și intrarea în posesie să se facă începând cu data de 20.04.2014.

• **Biroul Teritorial Timișoara:** soluționarea unui număr de 189 petiții, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în 2 sesizări din oficiu, efectuarea a 5 anchete, acordarea a 582 audiențe, înregistrarea a 400 apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și 26 colaborări interinstituționale.

Dosar nr. 4/10.01.2014: Ioan (nume fictiv) a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul unei posibile încălcări a prevederilor art. 44 și respectiv art. 51 din Constituția României, republicată, referitoare la dreptul la proprietate privată și respectiv dreptul la petiționare de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților (A.N.R.P.).

În acest sens, petentul ne-a relatat că la data de 26.05.2011, a fost emisă pe numele său Decizia Comisiei Centrale în dosarul nr. xxx/CC privind stabilirea de despăgubiri în baza Legii nr. 10/2001.

Ulterior, în data de 28.11.2011, cu ocazia prezentării petentului la sediul A.N.R.P. a fost completată cererea de opțiune pentru plata despăgubirilor în sumă de 933.833 lei, în acțiuni emise de Fondul Proprietatea.

Având în vedere epuizarea acțiunilor disponibile deținute de Statul român prin conversia titlurilor de despăgubire în acțiuni la Fondul Proprietatea și ulterior apariției Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, petentul a formulat la data de 06.12.2013 un memoriu către A.N.R.P., solicitând emiterea unui titlu de plată aferent Deciziei din data de 26.05.2011, în conformitate cu prevederile art. 41 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, la care nu a primit răspuns.

Față de cele relatate de petent, am solicitat Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților să ne comunice un răspuns privind procedura de plată a sumelor specificate în Decizia din 26.05.2011, în conformitate cu prevederile Legii nr. 165/2013.

În urma demersurilor inițiate, prin răspunsul înregistrat la Biroul Teritorial Timișoara al Avocatului Poporului cu nr. 172/29.04.2014, A.N.R.P. ne-a informat că, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că ulterior Deciziei Comisiei Centrale pentru Stabilirea despăgubirilor din 16.05.2011, petentul a constituit dosarul de opțiune nr. 25969/28.11.2011, dosar în care a optat pentru acordarea de despăgubiri bănești (Titlu de plată) în cuantum de 933.833 lei. Decizia în original este atașată la dosarul de opțiune.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților a emis titlul de plată, urmând ca plata să se efectueze de către Ministerul Finanțelor Publice, în 5 tranșe anuale egale, prin intermediul CEC Bank SA.

Până la această dată Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților a emis titluri de plată până la dosarul de opțiune nr. 22140.

SECȚIUNEA a 2-a

INSTRUIREA PERSONALULUI BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Anual, la nivelul instituției Avocatul Poporului, se desfășoară programul de pregătire a personalului birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.

Astfel, în perioada 3-4 decembrie 2014, a avut loc la București, întâlnirea anuală de instruire a personalului birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.

Acțiunea de instruire, desfășurată la sediul Casei O.N.U., din municipiul București, a fost condusă de domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului și de către Ionel Oprea, Adjunct al Avocatului Poporului. La această întâlnire anuală au participat consilieri și experți din cadrul tuturor celor 14 birouri teritoriale ale instituției Avocatul Poporului, precum și experți și consilieri de la sediul central.

Cu prilejul întrunirii au fost dezbătute următoarele teme: dificultățile întâmpinate în desfășurarea activității birourilor teritoriale; probleme referitoare la sediile în care își desfășoară activitatea birourile teritoriale; problemele întâmpinate în relațiile cu autoritățile publice locale; procedura soluționării petițiilor; garantarea calității serviciilor oferite cetățenilor de personalul birourilor teritoriale; implicarea activă a personalului birourilor teritoriale prin activități de colaborare la întocmirea rapoartelor speciale ale instituției Avocatul Poporului; modalitatea de aducere la cunoștința cetățeanului a atribuțiilor și competențelor Avocatului Poporului și printr-o bună colaborare cu presa la nivel local.

Activitatea de instruire a personalului birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului a avut ca punct de pornire atelierul de formare privind drepturile copiilor protejați în servicii rezidențiale, organizat de UNICEF în baza acordului de colaborare încheiat la nivelul instituției Avocatul Poporului, prin Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului - domeniul drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap.

La acest atelier de formare au fost implicați și reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, precum și cadre didactice de la Facultatea de Sociologie.

De asemenea, menționăm că în perioada 27-29 iunie 2014, a avut loc la Alba-Iulia, întrevederea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu personalul birourilor teritoriale: Alba-Iulia, Brașov, Craiova, Timișoara, Oradea, Târgu-Mureș, Cluj-Napoca și Pitești, iar în perioada 20-22 iunie 2014, a avut loc la Târgu Neamț, întrevederea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu personalul birourilor teritoriale: Constanța, Ploiești, Galați, Bacău, Iași, Suceava.

SECȚIUNEA a 3-a

PARTICIPĂRI LA SEMINARIILE, CONFERINȚE, MESE ROTUNDE ȘI DEZBATERI PUBLICE

Reprezentanții birourilor teritoriale au participat la seminarii, conferințe sau mese rotunde în calitate de invitați, parteneri sau organizatori. În acest sens exemplificăm:

Biroul Teritorial Alba:

- Conferința cu tema *Probleme practice în aplicarea noilor Coduri penale*, organizată de Baroul Alba și Baroul Hunedoara;
- Aniversarea a 20 de ani de medicină de urgență și 5 ani de la înființarea serviciului SMURD Alba Iulia;
- Conferința cu tema *Probleme practice în aplicarea noilor Coduri penale*, organizată de Baroul Alba și Baroul Hunedoara;

Biroul Teritorial Bacău:

- Simpozionul cu tema *Criza economică și socială-soluțiile asistenței sociale*, organizat de Colegiul Național al Asistenților Sociali - Sucursala Bacău;
- Întâlnirea Rețelei județene a multiplicatorilor de informație europeană, organizată de Instituția Prefectului Județului Bacău.

Biroul Teritorial Cluj:

- Conferința de lansare a proiectului *Înființarea unui centru terapeutic pentru femei în cadrul Penitenciarului Gherla*.

Biroul Teritorial Constanța:

- Conferința *Medierea de la teorie la practică - Asigurarea interesului superior al copilului prin desfacerea căsătoriei prin acord de mediere*, organizată de Centrul de Mediere Constanța;
- Conferința cu tema *Mediere. Educație. Cultură*, organizată de Centrul de mediere „Lumina”;
- Participare la Conferința internațională cu tema *Reforma statală prin prisma noilor coduri juridice*, organizată de Universitatea „Ovidius” din Constanța – Facultatea de Drept;
- Participarea la Seminarul internațional *Probleme actuale ale contenciosului administrativ în România și Franța*;
- Participare la *Carnavalul copiilor* - acțiune organizată de DGASPC Constanța cu ocazia Zilei copilului;
- Participare la manifestările dedicate Zilei Drapelului Național, organizate de Instituția Prefectului județul Tulcea.

Biroul Teritorial Craiova:

- Seminarul cu tema *Prevenirea separării copilului de familia sa*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Masa rotundă cu tema *Dreptul copilului la sănătate și servicii medicale*, organizată de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Masa rotundă cu tema *Respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități*, organizată de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copilului la educație*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copilului de a fi crescut de părinți*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la viață, supraviețuire și dezvoltare*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la timp liber, recreere și activități culturale*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la protecție împotriva exploatării*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la identitate*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul *Ziua europeană a justiției civile*, organizat de Curtea de Apel Craiova;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la protecție împotriva exploatării sexuale*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj;
- Seminarul cu tema *Dreptul copiilor la educație*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj.

Biroul Teritorial Iași:

- Conferința privind cooperarea româno-italiană, organizată de Consiliul Județean Iași;
- Campania de sensibilizare a opiniei publice privind problematica reintegrării sociale a deținuților, organizată de Administrația Națională a Penitenciarelor – Penitenciarul Iași.

Biroul Teritorial Pitești:

- Simpozionul *Violență juvenilă și comportament deviant*, organizat de Inspectoratul de Poliție Argeș;
- Simpozionul *Etica în spațiul public românesc*, organizat la Centrul de Cultură Brătianu;
- Simpozionul *Unirea Basarabiei cu România*, organizat de Primăria Pitești, Consiliul Județean Argeș și centrul Cultural Pitești;
- Conferința internațională *History, Culture, Citizenship in the European Union*, organizată de Universitatea din Pitești, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Centrul de Studii Juridice și Administrative;
- Conferința de lansare a proiectului *Stagii de practică pentru cariere de succes în domeniul juridic*, organizată de Institutul Notarial Român în parteneriat cu Universitatea din Pitești;

- Dezbateră cu tema *Rolul dosarelor Securității în formare conștiinței democratice*, organizată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și Facultatea de Științe Socio-Umane din Universitatea Pitești;
- Dezbateră cu tema *Populația României încotro?*, organizată cu prilejul Zilei Mondiale a Populației, la Centrul Cultural Pitești împreună cu AJOFM Argeș, Direcția de Statistică Argeș și reprezentanți ai unor ONG-uri de profil;
- Simpozionul cu tema *Libertate și lege*, organizat împreună cu Centrul Cultural Pitești și Curtea de Apel Pitești;
- Campania de sensibilizare a opiniei publice privind problematica reintegrării sociale a deținuților *Reintegrarea socială a foștilor deținuți, calea către o comunitate sigură*, organizată de Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul Colibași la Centrul Cultural Mioveni;
- Ziua justiției civile, omagiată la Centrul Cultural Pitești – *Libertate și lege*;
- Conferința internațională *Reguli constituționale și echilibru bugetar*, organizată de Universitatea București, Facultatea de Drept, Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice, Asociația Internațională de Drept Constituțional și Asociația Franco-Română a juriștilor;
- Masa rotundă *Constituție și Constituționalism*, organizată cu prilejul Zilei Constituției, la Centrul Cultural din Pitești împreună cu Facultatea de Studii juridice și Administrative a Universității Pitești și Curtea de Apel Pitești.

Biroul Teritorial Ploiești:

- Conferința Internațională cu tema *Challenges on Youngsters Social Inclusion* (Asistarea tinerilor vulnerabili și incluziunea lor socială), organizată de Penitenciarul Ploiești în colaborare cu Associação Humanidades din Portugalia;
- Sesiunea *Piața*, din cadrul programului Reducerea riscului de recidivă după închisoare în unitățile penitenciare și serviciile de Probațiune, organizată de Serviciul de Probațiune Prahova și Penitenciarul Ploiești.

Biroul Teritorial Suceava:

- Cursul *Indiferența te face complice! Fii printre cei cărora le pasă!*, organizat de Filiala Suceava a Organizației Salvați Copiii în parteneriat cu Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane - Centrul Regional Suceava și Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova;
- Conferința *Medierea și mediatorul în sprijinul cetățeanului*, organizată de Asociația Mediatorilor din Bucovina;
- Evenimentul organizat în cadrul proiectului european *Evening with Ombudsman – Să dăm putere comunităților rurale prin cunoașterea drepturilor fundamentale*, organizat de Societatea Română pentru Educație Permanentă în orașul Ștefănești, județul Botoșani;
- Jurizarea Concurșului *Mesajul meu Antidrog*, organizat de C.E.P.C.A. Suceava;
- Seminarul local în vederea atragerii de fonduri externe și consolidării capacității autorităților locale de mobilizare a resurselor financiare, organizat de A.N.I.T.P. la Suceava, în cadrul Programului de cooperare elvețiano-român;

- Masa rotundă cu tema *Influența drogurilor în viața socială și implicarea instituțiilor publice în lupta antidrog*, organizată de Alianța Internațională Antidrog – AIA, în parteneriat cu Instituția Prefectului județul Suceava;
- Dezbateră publică cu tema *Traficul de persoane în scopul obligării la cerșetorie și exploatare prin muncă*, organizată de ANITP - Centrul Regional Suceava în parteneriat cu Instituția Prefectului Județului Suceava;
- Dezbateră publică cu tema *Traficul de persoane în scopul obligării la cerșetorie și exploatare prin muncă*, organizată de ANITP - Centrul Regional Suceava în parteneriat cu Instituția Prefectului Județului Suceava.

Biroul Teritorial Timișoara:

- Conferința cu tema *Dezvoltarea mediului de afaceri*, organizată de Ziarul Financiar;
- Conferința privind creșterea accesului femeii pe piața muncii, organizată de Asociația pentru Promovarea Femeii din România;
- Seminarul cu tema *Diversitatea de gen pe funcții de conducere*;
- Conferința Națională a Mediatorilor.

SECȚIUNEA a 4-a

ORGANIZAREA UNOR MANIFESTĂRI PUBLICE DE CĂTRE BIROURILE TERITORIALE

Biroul Teritorial Alba:

- Acordarea de audiențe la Instituția Prefectului județul Hunedoara;
- Acordarea de audiențe la Instituția Prefectului județul Sibiu.

Biroul Teritorial Brașov:

- Acordarea de audiențe în municipiul Sfântu Gheorghe;
- Acordarea de audiențe în municipiul Făgăraș.

Biroul Teritorial Bacău:

- Acordarea de audiențe la sediul Instituției Prefectului județul Neamț.

Biroul Teritorial Constanța:

- Prezentarea Instituției Avocatul Poporului – studenților de la Academia „Mircea cel Bătrân” din Constanța;
- Prezentarea Instituției Avocatul Poporului studenților din anul I de la Facultatea de Drept și Științe Administrative „Ovidius” din Constanța;
- Prezentarea Instituției Avocatul Poporului – seminar susținut de un expert din cadrul biroului unei grupe de studenți din anul I de la Facultatea de Drept și Științe Administrative „Ovidius” din Constanța;

- Acordarea de audiențe la Primăria Mangalia;
- Acordarea de audiențe la Primăria Medgidia și la Primăria Cernavodă;
- Acordarea de audiențe la Prefectura Tulcea.

Biroul Teritorial Craiova:

- Acordare de audiențe la Prefectura Mehedinți;
- Acordare de audiențe la sediul Prefecturii Gorj;
- Acordare de audiențe la sediul Prefecturii Olt.

Biroul Teritorial Galați:

- Acordare de audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Brăila;
- Acordare de audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Vrancea.

Biroul Teritorial Iași:

- Acordarea de audiențe la sediul Instituției Prefectului județul Vaslui.

Biroul Teritorial Oradea:

- Acordarea de audiențe la Instituția Prefectului Județul Satu-Mare.

Biroul Teritorial Pitești:

- Simpozionului “Constituționalismul contemporan”, prin care a fost omagiată Ziua Constituției, organizat împreună cu Facultatea de Studii Juridice și Administrative, Centrul de Studii Juridice și Administrative din cadrul Universității Pitești;
- Acordare audiențe la Biblioteca „Antim Ivireanul” din Râmnicu Vâlcea.

Birou Teritorial Ploiești:

- Acordarea de audiențe la Consiliul Județean Dâmbovița;
- Acordarea de audiențe la Instituția Prefectului Județul Buzău.

Biroul Teritorial Suceava:

- Acordarea de audiențe la Instituția Prefectului Județul Botoșani;
- Acordarea de audiențe la Clubul Copiilor Dorohoi, județul Botoșani.

Biroul Teritorial Târgu- Mureș:

- Acordare de audiențe la Instituția Prefectului Județul Harghita;
- Acordarea de audiențe la Miercurea Ciuc.

Biroul Teritorial Timișoara:

- Vizite de informare cu noul adjunct al Avocatului Poporului, la Instituția Prefectului Timiș, Consiliul Județean Timiș, Inspectoratul Județean de Poliție Timiș, Primăria Timișoara;
- Acordarea de audiențe la sediul Direcției de Venituri a Municipiului Arad;
- Acordarea de audiențe la sediul Poliției locale Reșița.

CAPITOLUL XII

PROBLEME JURIDICE ALE INSTITUȚIEI

În anul 2014, instituția Avocatul Poporului a avut calitatea de parte într-un număr de 9 cauze, una dintre acestea reprezentând o acțiune în contencios administrativ formulată de instituție.

Cu excepția dosarului în care Avocatul Poporului are calitatea de reclamant în contradictoriu cu Curtea de Conturi, pentru Departamentul VIII, celelalte privesc nemulțumiri ale reclamanților față de răspunsurile primite de la autoritățile la care s-au adresat, inclusiv de la Avocatul Poporului. În două dintre acestea, Avocatul Poporului nu a fost implicat în nici un fel, obiectul dosarului fiind specific persoanelor fizice - partaj judiciar, după cum rezultă mai jos (s-a invocat lisa calității procesuale pasive a Avocatului Poporului).

Într-o cauză, am fost chemați în judecată de o persoană nemulțumită de rezultatul demersurilor efectuate la instituția Avocatul Poporului referitor la informațiile de interes public deținute de instituție în ceea ce privește evenimentele de la sfârșitul anului 2012, petrecute în comuna Pungești, județul Vaslui.

Așa cum am arătat mai sus, una dintre cauzele deduse soluționării de către instanțele de judecată o reprezintă acțiunea formulată de instituția Avocatul Poporului în temeiul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu pct. 227 - Subsecțiunea 10 din Regulamentul din 29 mai 2014 privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități, aprobat de Plenul Curții de Conturi prin Hotărârea nr. 155 din 29 mai 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități.

Obiectul acțiunii îl constituie Încheierea și actele premergătoare acesteia, emise de Curtea de Conturi, cu prilejul efectuării controlului de către această entitate, în anul 2014, la instituția Avocatul Poporului privind stabilirea drepturilor salariale ale personalului nou încadrat din anul 2011.

Deși obiectul controlului l-a constituit stabilirea drepturilor salariale ale personalului nou încadrat în anul 2013, Curtea de Conturi a dispus analizarea modului de acordare a drepturilor salariale și stabilirea acestora pentru toți angajații după anul 2011. Acest lucru s-a dispus în condițiile în care, în anii anteriori, Curtea de Conturi nu a constatat nereguli în stabilirea drepturilor salariale ale noilor angajați, deși instituția Avocatul Poporului a folosit aceleași criterii pentru determinarea cuantumului salariilor.

În opinia Curții de Conturi, faptul că în anii anteriori a verificat activitatea acestei instituții și nu a semnalat nereguli în privința stabilirii salariilor pentru noii angajați nu constituie un element care să sprijine solicitarea de anulare a măsurii dispuse.

Referitor la acest aspect, menționăm că am făcut toate demersurile necesare în vederea clarificării situației create, concluzia Avocatului Poporului, fiind aceea că în concret, calculul salariilor pentru personalul nou încadrat s-a realizat având la bază salariul în plată din luna ianuarie 2010, în care erau cuprinse și sporurile prevăzute de Legea-cadru nr. 330/2009 (a se vedea, ANEXA Nr. II: ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ CENTRALĂ DE SPECIALITATE din Legea-cadru nr. 330/2009, referitor la Aparatul de lucru al: (...), Avocatului Poporului, (...)) care stabilește că „În coeficientul prevăzut în coloana „Bază” sunt cuprinse salariul de merit, indemnizația de conducere, sporul de confidențialitate, sporul de stabilitate, sporul de dispozitiv, sporul de importanță națională, sporul de vechime în muncă”.

În ceea ce privește modul de calcul al salariilor pentru noii angajați, am precizat că salariul stabilit odată cu apariția Legii nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice a constituit bază de calcul pentru salariile acordate noilor angajați în instituțiile publice, fiind determinat ca „nivel de salarizare în plată pentru funcții similare”.

În acest sens, art. 30 din Legea nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, abrogată, prevedea că „Începând cu 1 ianuarie 2010, sporurile, (...) se introduc în salariul de bază (...)”.

Art. 31 din același act normativ stabilea că „Pentru personalul nou-încadrat pe funcții în perioada de aplicare etapizată, salarizarea se face la nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare”. Această din urmă prevedere a fost preluată de următoarele acte normative adoptate în materia salarizării.

În aceste condiții, în opinia Avocatului Poporului, interpretarea contrară realizată de Curtea de Conturi, asupra modului de aplicare a normelor legale în materia salarizării ar duce permanent la ultraactivitatea legii vechi, în speță, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2010, ceea ce nu ar permite aplicarea legii noi în câmpul său propriu de activitate, care nu prevede acordarea vreunui spor sau posibilitatea defalcării salariului.

În plus, admiterea opiniei echipei de control cu privire la neincluderea în calculul salariului de bază a celor două sporuri, pe considerentul că aceste sporuri nu mai există (dispozițiile legale referitoare la acestea au fost abrogate), ar avea ca rezultat încălcarea legii și a nesocotirii voinței legiuitorului, care, în scopul respectării principiului constituțional al egalității de tratament în stabilirea salariului, a dispus în mod expres în sensul stabilirii drepturilor salariale ale personalului numit/încadrat în aceeași instituție/autoritate publică pe funcții de același fel, la „nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare”.

În plus, am apreciat că nu s-au luat în considerare prevederile art. 6 alin. (1) și alin. (4) din Legea nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, potrivit căroră „Gestiunea sistemului de salarizare a personalului din instituțiile și autoritățile publice se asigură de fiecare ordonator principal de credite (...) Ordonatorii principali de credite au obligația să stabilească salariile de bază, (...), în condițiile legii, astfel încât să se încadreze în sumele aprobate cu această destinație în bugetul propriu”.

Din dispozițiile legale mai sus menționate reiese fără nici o discuție că legiuitorul a lăsat în sarcina ordonatorului de credite să stabilească salariile de bază, cu singura condiție legală ca acesta să se încadreze în sumele aprobate cu această destinație în bugetul propriu.

Față de cele de mai sus, există deplina convingere că instituția Avocatul Poporului a dovedit buna sa credință în stabilirea cuantumului drepturilor salariale a noilor angajați și că a procedat în condițiile legii. Mai mult decât atât, angajații instituției Avocatul Poporului cu atribuții în materie, pe parcursul tuturor controalelor efectuate, și-au manifestat disponibilitatea de a comunica și furniza toate documentele și informațiile necesare pentru o bună desfășurare a controlului.

Din cele de mai sus, se evidențiază următoarele concluzii:

- cuantumul drepturilor salariale a fost stabilit în conformitate cu reglementările legale în materie;
- salarizarea noilor angajați s-a făcut la nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare din instituția Avocatul Poporului;
- ordonatorul de credite a stabilit salariile cu încadrarea în sumele aprobate cu această destinație în bugetul instituției Avocatul Poporului;
- nu s-a adus nici un prejudiciu.

Dat fiind interpretările diferite în aplicarea actelor normative din domeniul salarizării, efectele negative ale acestor interpretări, crearea de prejudicii atât la nivelul instituțiilor care trebuie să aplice aceste acte normative, cât și la nivelul fiecărui salariat, precum și existența posibilității ca instanțele de judecată investite cu astfel de spețe să dea soluții contradictorii (și să genereze o practică neunitară), apreciem că o dezlegare de drept a sintagmei „*nivel de salarizare în plată pentru funcții similare*”, de Înalta Curte de Casație și Justiție ar fi binevenită. În acest fel, s-ar evita orice discuție legată de stabilirea drepturilor salariale pentru personalul nou încadrat în instituțiile publice.

CAPITOLUL XIII

RAPORTURILE CU OMBUDSMANII ȘI INSTITUȚIILE SIMILARE

Rolul constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului este acela de a apăra drepturile și libertățile persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice.

Având în vedere dezideratul principal al Avocatului Poporului, prezentat mai sus, personalul instituției încearcă an de an, să-și dezvolte și să-și perfecționeze pregătirea profesională, să învețe lucruri noi despre apărarea drepturilor și libertăților cetățenești, atât din experiența anterioară a instituției, cât și din experiența instituțiilor similare, din alte țări ale lumii.

Pentru acest motiv, este necesar, ca instituția Avocatul Poporului să consolideze în permanență, relațiile sale bilaterale cu instituțiile similare din Europa, dar și din alte țări, să cunoască experiența acestora, să facă schimb de informații din domeniul legislativ, care să ajute la o îmbunătățire continuă a serviciilor pe care Avocatul Poporului le poate aduce cetățenilor.

Luând în considerare aceste obiective, în anul 2014, instituția Avocatul Poporului a participat la numeroase întâlniri, mese rotunde, conferințe și simpozioane, care s-au desfășurat în țară, cât și în străinătate.

În cadrul acestor întreprinderi au făcut schimb de idei și au împărtășit, din experiența lor, celorlalți participanți, evidențiind activitățile instituției Avocatului Poporului desfășurate în domeniul apărării drepturilor și libertăților cetățenești de-a lungul anului 2014 și, de asemenea, la rândul lor, au învățat din experiența acestora.

SECȚIUNEA 1

PARTICIPĂRI LA ÎNTRUNIRI, SEMINARII, DEZBATERI, PRIMIRI, VIZITE ȘI ALTE EVENIMENTE OFICIALE PE PLAN INTERN

* *

• În data de 28 ianuarie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Simpozionul cu tema Protecția datelor personale – prezent și viitor*, organizat de Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, cu ocazia Zilei europene a Protecției Datelor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 4 februarie 2014, Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului, a avut o *întreprindere* la sediul instituției Avocatul Poporului, cu Alexander Hug, șef secțiune pentru Europa Centrală și de Sud-Est în cadrul Înaltului Comisar al OSCE pentru

Minorități Naționale cu sediul la Haga. În cadrul întrevederii a fost prezentată situația minorităților naționale în România, în special a celei rome (cazuri din activitatea instituției). La întrevedere au mai participat Luiza Portase și Andreea Băicoianu, consilieri.

* *

• În perioada 24-28 februarie 2014, a avut loc la Ministerul Finanțelor Publice - Școala de Finanțe Publice și Vamă, *Sesiunea de instruire formatori în cadrul proiectului Creșterea responsabilizării administrației publice prin modernizarea sistemului informatic pentru raportarea situațiilor financiare ale instituțiilor publice*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Maria Bouruc și Gabriela Dobre, experți.

* *

• În perioada 17-18 februarie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, *seminarul regional cu tema Transpunerea angajamentelor internaționale privind drepturile omului în realități naționale: contribuția parlamentelor la activitatea Consiliului Drepturilor Omului al Națiunilor Unite*, organizat de Camera Deputaților în cooperare cu Uniunea Interparlamentară. Din partea instituției Avocatul Poporului a participat Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 18 februarie 2014, a avut loc la Ministerul Justiției, a *șasea reuniune a Platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Eugen Dinu, consilier.

* *

• În data de 20 februarie 2014, a avut loc la Hotel Novotel, *conferința de încheiere a proiectului Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate*, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, organizată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare România, în parteneriat cu Administrația Națională a Penitenciarelor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Daniela Ristea, expert.

* *

• În data de 26 februarie 2014, a avut loc la sediul Romanian American Foundation, *Masă rotundă cu tema Calitatea în serviciile de tip rezidențial pentru copii*, care marchează lansarea proiectului Preocupări comune pentru calitatea serviciilor de tip rezidențial pentru copii, organizată de SOS Satele copiilor România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 6 martie 2014, a avut loc la Institutul Național de Statistică, *ședința de Analiză a principalelor activități desfășurate și a rezultatelor obținute în anul 2013*, organizată de Administrația Națională a Penitenciarelor și Direcția Națională de Probațiune. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În perioada 17-18 martie 2014, a avut loc la Institutul Național al Magistraturii, un *seminar referitor la executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de condiții de detenție*, organizat de Ministerul Afacerilor Externe în colaborare cu Consiliul Europei. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Magda Ștefănescu, și Emma Turtoi, consilieri și Cristina Pascu, expert.

* *

• În data de 20 martie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului o *întrevedere* cu Liviu Stancu, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției și alți reprezentanți ai acestui minister. În cadrul întrevederii s-au purtat discuții referitoare la înființarea în cadrul instituției Avocatul Poporului a Mecanismului Național de Prevenire. La întrevedere au participat: Ecaterina Teodorescu și Ionel Oprea, adjuncți ai Avocatului Poporului, Magda Ștefănescu, Emma Turtoi și Ecaterina Mîrea, consilieri și Radu Matejezuc, expert.

* *

• În data de 21 martie 2014, a avut loc la Centrul Cultural al Ministerului Afacerilor Interne, lansarea *cărții și premiera filmului Martirii Poliției Române*, organizate în contextul manifestărilor privind Ziua Poliției Române. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Daniela Ristea, expert.

* *

• În data de 27 martie 2014, Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului, a avut o *întrevedere* cu reprezentanții Asociației Telefonul Copilului, care au fost însoțiți de Neil Mc'Donald, evaluator al activității Asociației Internaționale a Organizațiilor Telefonul Copilului. În cadrul întrevederii a fost prezentată activitatea instituției Avocatul Poporului în domeniul protecției drepturilor copilului. La întrevedere a participat și Raluca Teodorescu, consilier.

* *

• În data de 27 martie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului o *întrevedere* cu reprezentanții Ministerului Justiției. În cadrul întreprinderii s-a procedat la elaborarea unei forme a proiectului de lege privind înființarea în cadrul instituției Avocatul Poporului a Mecanismului Național de Prevenire. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Ștefănescu și Emma Turtoi, consilieri.

* *

• În data de 28 martie 2014, a avut loc la Hotel Minerva, videoconferința cu tema *Măsuri anti-fraudă privitoare la achizițiile publice din Piața Unică a Uniunii Europene. Soluții legislative, instituționale și tehnice*, organizată în cadrul proiectului Cross-Country Legal and Institutional Framework for Suppression of Fraud in Public Procurement, finanțat de European Anti-Fraud Office, prin programul Hercule II și implementat de către Partnership for Social Development (Croatia), în parteneriat cu Expert Forum (România). Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Nicolae Plaveț.

* *

• În data de 1 aprilie 2014, Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului a avut o *întrevedere* la sediul instituției Avocatul Poporului cu reprezentanții UNICEF România, Administrației Naționale a Penitenciarelor și Ministerului Afacerilor Interne. În cadrul întâlnirii au fost purtate discuții pe marginea definitivării raportului special privind delincvența juvenilă în România.

* *

• În data de 2 aprilie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, vizita delegației reprezentanților *Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei*, condusă de Nils Muiznieks, Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei. În cadrul întreprinderii, Comisarul pentru drepturile omului a fost interesat de drepturile copiilor, drepturile persoanelor cu dizabilități și drepturile romilor, existența mecanismului național de prevenire a torturii în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Teodorescu, Erzsebet Dane și Ionel Oprea, adjuncți ai Avocatului Poporului, și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În perioada 14-15 aprilie 2014, a avut loc la Parlamentul României, conferința cu tema *Aspecte privind aplicarea noilor coduri penale și civile*, organizată de Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și Comisia juridică, de numiri,

disciplină, imunități și validări a Senatului, în parteneriat cu Ministerul Justiției, Asociația Magistratilor din România, FACIAS, Uniunea Barourilor din România și Uniunea Juriștilor din România, Secțiunea I „Codul penal și Codul de procedură penală. Dificultăți de interpretare și aplicare.” Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Ecaterina Tedorescu, adjunct al Avocatului Poporului, Magda Ștefănescu și Emma Turtoi, consilieri.

* *

• În perioada 5–7 mai 2014, a avut loc la sediul Institutului European din România, Programul pilot de formare *Expert prevenire și combatere a corupției*. Programul s-a adresat în special juriștilor și personalului de specialitate din instituții publice (ministere, agenții guvernamentale și din instituțiile autorităților publice locale) și/sau private, care prin natura activităților profesionale pe care le desfășoară trebuie să fie informați în legătura cu noțiunile de specialitate privind etica și prevenirea corupției. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Eugen Dinu, consilier.

* *

• În perioada 7-8 mai 2014, a avut loc la sediul Inspectoratului Jandarmeriei Române, un *atelier de lucru privind cadrul juridic european și doctrine de angajare a forțelor pe timpul manifestațiilor publice și sportive de amploare*, în cadrul Proiectului consolidarea capacităților Jandarmeriei Române. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ion Ionescu, consilier.

* *

• În data de 15 mai 2014, a avut la sediul instituției Avocatul Poporului, *vizita delegației reprezentanților Amnesty International*, condusă de John Dalhuisen, director programul Europa și Asia Centrală și a reprezentantului Centrului European pentru Drepturile Romilor. În cadrul întrevederii a fost prezentată situația minorităților naționale în România, în special a celei rome, cu accent pe cazurile de evacuări forțate. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, Erzsebet Dane adjunct al Avocatului Poporului, Dorel Bahrin și Andreea Băicoianu, consilieri.

* *

• În data de 22 mai 2014, a avut loc *Congresul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești*. Din partea instituției Avocatul Poporului au participat Eugen Dinu și Claudia Filip, consilieri.

* *

• În perioada 23-24 mai 2014, cu ocazia *Zilei naționale a Armânilor*, au avut loc manifestări artistice, expoziții de artă și fotografie, organizate de Comunitatea Armână din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Efendi Levent, referent.

* *

• În data de 26 mai 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu doamna Sandie Blanchet, *reprezentantul UNICEF România* și domnul Tudor Ștefănescu, Child Rights Systems Monitoring Specialist în cadrul UNICEF. Cu prilejul *întrevederii*, s-a convenit semnarea unui acord în vederea *întăririi cooperării* între cele două instituții, cu privire la respectarea drepturilor copiilor în general, și a celor instituționalizați în special. La *întrevedere* au mai participat: Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu, consilier și Matei Vîrtosu, expert.

* *

• În data de 27 mai 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, Conferința de lansare a *Raportului privind regimul juridic al insolvenței și protecția drepturilor creditorilor/debitorilor în România*, organizată în parteneriat cu Banca Mondială și Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului și Magda Ștefănescu, consilier.

* *

• În data de 27 mai 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, prima Conferință națională cu tema *Soluții pentru îmbunătățirea sănătății copiilor, organizată de Revista Politici de sănătate*, sub egida Equity in Health Institute, în parteneriat cu Comisia pentru sănătate publică și Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități din Senatul României. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului și Andreea Cîrjan, expert.

* *

• În data de 29 mai 2014, a avut loc la sediul Ministerului Justiției, o primă *reuniune pregătitoare* a vizitei Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante – CPT. Din partea instituției Avocatul Poporului au participat Magda Ștefănescu și Emma Turtoi, consilieri.

* *

• În data de 30 mai 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu domnul Robert Marius Cazanciuc, ministrul justiției și cu domnul Liviu Stancu, secretar de stat. Cu prilejul *întrevederii*, au fost discutate aspecte concrete privind integrarea Mecanismului de

Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție în structura Avocatului Poporului. La întrevedere a participat și Magda Ștefănescu, consilier.

* *

• În data de 2 iunie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu o delegație a *Centrului de Resurse Juridice*, formată din Valerian Stan, membru în board-ul CRJ, Georgiana Iorgulescu, director executiv CRJ și Georgiana Pascu, manager de program. La întrevedere au participat: Magda Ștefănescu, consilier și Matei Vîrtosu, expert.

* *

• În data de 4 iunie 2014, a avut la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu E.S. domnul Werner Hans Lauk, *Ambasadorul Republicii Federale Germania*. La întrevedere a participat și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 5 iunie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *vizita membrilor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante – CPT*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, Erzsebet Dane, Ionel Oprea și Ecaterina Teodorescu, adjuncți ai Avocatului Poporului, Magda Ștefănescu, Emma Turtoi și Andreea Băicoianu, consilieri.

* *

• În data de 5 iunie 2014, a avut loc la sediul Ministerului Justiției, o *reuniune* a persoanelor de contact desemnate de autoritățile cu care delegația Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante - CPT a purtat discuții în debutul vizitei sale periodice în România, din perioada 5-17 iunie 2014. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Emma Turtoi, consilier.

* *

• În data de 6 iunie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului a participat la *sărbătoarea aniversară a Curții de Conturi*, eveniment organizat cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea Curții de Conturi a României, în anul 1864. La eveniment a mai participat și Ecaterina Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

- În data de 6 iunie 2014, a avut loc conferința de deschidere a proiectului *Îmbunătățirea accesului la justiție. O abordare integrată cu accent pe populația de etnie romă și alte categorii vulnerabile*, implementat de Consiliul Superior al Magistraturii. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dorel Bahrin, consilier.

* *

- În data de 10 iunie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, conferința cu tema *Impactul gazelor de șist asupra sănătății publice*, organizată de Fundația Eco-Civica și Asociația România Fără Ei. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

* *

- În data de 11 iunie 2014, a avut loc în Sala de ședințe a Comisiei pentru muncă și protecție socială, din Camera Deputaților, *dezbaterea Infernul Copiilor Uitați*, organizată de Fundația Mereu Aproape și Asociația Ador Copiii. Evenimentul a adus în atenția publicului și a factorilor responsabili fenomenul abandonului nou-născuților în maternități sau unități pediatrice. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

- În data de 12 iunie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la Simpozionul cu tema *150 de ani – Istorie și tradiție în Senatul României Bicameralismul parlamentar în România. Tradiție și perspective*, organizat de Senatul României la Academia Română.

* *

- În data de 12 iunie 2014, a avut loc lansarea *Raportului Drepturile noastre: drepturile sexuale și reproductive ale femeilor cu dizabilități intelectuale și psihosociale*, organizată de Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice – ECPI. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Raluca Teodorescu, consilier.

* *

- În data de 16 iunie 2014, a avut la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu E.S. domnul Grigorios Vassiloconstandakis, *Ambasadorul Republicii Elene*. La întrevedere a participat și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 17 iunie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Ședința Solemnă a Senatului*, dedicată aniversării a 150 de ani de la înființarea Senatului.

* *

• În data de 18 iunie 2014, a avut loc la Hotel Marshal Garden, evenimentul de lansare a *Barometrului Integrării Imigranților (BII) 2014*, organizat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății și Fundația pentru o societate deschisă. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Luiza Portase-Necula, consilier.

* *

• În data de 18 iunie 2014, a avut loc la Hotel Epoque, evenimentul cu tema *Alegerile din România, între improvizație și bune practici*, organizat de Centrul Rațiu pentru Democrație și Centrul Român de Politici Europe. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dorel Bahrin, consilier.

* *

• În perioada 18-19 iunie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Conferința aniversară România și Convenția Europeană a Drepturilor Omului – 20 de ani*, organizată de Camera Deputaților și Ministerul Afacerilor Externe. Din partea instituției Avocatul Poporului au participat: - Emma Turtoi, Ecaterina Mirea, Ileana Frimu și Claudia Filip, consilieri și Claudiu Constantin, expert.

* *

• În data de 19 iunie 2014, a avut loc întrevederea Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu *delegația Comisiei pentru afaceri interne din Bundestag*, condusă de domnul Günter Baumann, deputat. În cadrul vizitei, membrii delegației au dorit un schimb de idei asupra politicii migrației, a efectelor politicii europene a refugiaților, a procedurii azilului în ambele țări, a practicii readmisiei persoanelor din Germania pe teritoriul României, a combaterii migrației ilegale, precum și o informare asupra situației minorităților. La întrevedere au participat: Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului, Magda Ștefănescu și Dorel Bahrin, consilieri.

* *

• În data de 19 iunie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, o *masă rotundă*, cu ocazia vizitei în România a delegației Institutului European pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați, organizată de Departamentul pentru egalitate de șanse între femei și

bărbați din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

* *

• În data de 20 iunie 2014, a avut loc la Hotel Intercontinental, lansarea raportului *Expert Forum Clientelismul politic și bugetele locale 2012-2013*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Claudia Filip, consilier.

* *

• În data de 23 iunie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu doamna Gabriela Alexandrescu, *președintele executiv al Organizației Salvați Copiii* și domnul George Roman, director de programe. La întreprvedere au participat și: Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu, consilier și Matei Virtosu, expert.

* *

• În data de 6 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului și Magda Ștefănescu, consilier, au participat la aniversarea *Zilei Justiției*, eveniment organizat de Consiliul Superior al Magistraturii.

* *

• În data de 7 iulie 2014, a avut loc la sediul Ministerului Justiției, a *șaptea reuniune a Platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Ștefănescu și Eugen Dinu, consilieri.

* *

• În data de 18 iulie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu o echipă de experți din cadrul *Proiectului privind Îmbunătățirea accesului la justiție. O abordare integrată cu accent pe populația de etnie rromă și alte categorii vulnerabile*, derulat de Consiliul Superior al Magistraturii, împreună cu Consiliul Europei și Administrația Națională a Instanțelor din Norvegia. La întreprvedere au mai participat: Andreea Băicoianu, Ecaterina Mirea și Dorel Bahrin, consilieri și Cristina Pascu, expert.

* *

• În data de 23 iulie 2014, a avut loc la UzinExport, lansarea *proiectului Un Start Bun – Încurajarea Educației Timpurii în comunitatea din Glina*, organizată de Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii – Romani CRISS. În cadrul evenimentului s-a

discutat importanța educației timpurii asupra dezvoltării copilului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Carmen Iliescu și Luiza Portase-Necula, consilieri.

* *

• În data de 24 iulie 2014, a avut la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu E.S. domnul Matthijs van BONZEL, *Ambasadorul Regatului Țărilor de Jos*, care a fost însoțit de domnul Geert Jan Buisman, Secretar II, justiție și afaceri interne. La *întrevedere* a participat și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 24 iulie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu domnul Artin Sarchizian, directorul Organizației Societatea Română pentru Drepturile Omului. Discuțiile au vizat, în special, noile atribuții ale instituției Avocatul Poporului, legate de prevenirea torturii în locurile de detenție, care prevăd că vizitele, chiar și inopinate, în locurile de detenție se vor realiza de echipe în a căror componență, în mod obligatoriu, vor intra și reprezentanți ai ONG-urilor reprezentative din domeniul drepturilor omului. Totodată, s-a reafirmat deschiderea totală a instituției față de colaborarea cu societatea civilă. La *întâlnire* au mai participat: Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 28 iulie 2014, a avut loc la Hotel Rina Sinaia, *Atelierul de lucru* cu tema *Dezvoltarea capacității instituționale a ONG-urilor active în domeniul protecției copilului – premisa dezvoltării serviciilor sociale*, organizat de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil – FONPC, în parteneriat cu Fundația Parteneri pentru Dezvoltarea Locală. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 6 august 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Ionel Oprea cu reprezentanții *Fundației Terre des hommes*. *Întâlnirea* a avut ca scop prezentarea noului director al Fundației pentru România. Fundația elvețiană Terre des hommes militează activ în domeniul protecției copilului și implementează proiecte diverse cu scopul de a veni în ajutorul celor mai vulnerabili copii, prin ameliorarea calității vieții lor și a familiilor/comunităților din care provin.

* *

• În data de 7 august 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *vizita consultantului independent, Mihaela Ivan-Cucu. Vizita a avut ca scop realizarea unui studiu de impact privind proiectele și campaniile desfășurate în perioada 2012-2013 de Amnesty International și partenerii săi în România în domeniul combaterii discriminării Rromilor în Europa.* Au fost avute în vedere în special aspectele privind accesul la educație, dreptul la condiții de locuit decente (inclusiv protejarea împotriva evacuărilor forțate), precum și protecția împotriva unor acte de violență motivate rasial. Din partea instituției Avocatul Poporului a participat Dorel Bahrin, consilier.

* *

• În data de 20 august 2014, a avut loc la Hotel Rin Central, evenimentul de lansare a *Proiectului Aplicarea standardelor de drepturile omului pentru romii din România*, organizat de Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii – Romani CRISS. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

* *

• În data de 27 august 2014, Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea, a participat la *sesiunea de deschidere a Reuniunii Anuale a Diplomației Române*, organizată de Ministerul Afacerilor Externe.

* *

• În data de 28 august 2014, a avut loc la Hotelul DoubleTree by Hilton, *dezbaterea publică Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2012-2015 la nivelul serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor: provocări și bune practici*, organizată de Centrul de Resurse Juridice. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Ștefănescu și Eugen Dinu, consilieri.

* *

• În data de 29 august 2014, a avut loc la sediul instituției, *întrevederea Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu domnul Codrin Scutaru, secretar de stat în cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.* Discuțiile au vizat domeniul nou înființat - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și posibilitatea încheierii unui protocol între cele două instituții. La întrevedere au participat: Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului, Ecaterina Mirea, Magda Ștefănescu și Eugen Dinu, consilieri.

* *

• În data de 8 septembrie 2014, Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea a participat la *Seminarul dedicat implementării unui sistem de evaluare a impactului reglementărilor guvernamentale*, organizat de Ambasada Statelor Unite ale Americii, Guvernul României, Camera de Comerț Americană în România și Consiliul de Afaceri Americano-Român.

* *

• În data de 9 septembrie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o delegație a *Comitetului Helsinki Norwegian*, compusă din Bjorn Engesland, secretar general, Gunnar Ekelove-Slydal, adjunct al secretarului general, Csilla Czimbalmos și Lillian Solheim, manageri de proiect. Scopul vizitei l-a constituit evaluarea situației generale din România din perspectiva drepturilor omului, cu un accent special pe situația minorității roma în zonele înconjurătoare ale Bucureștiului și Clujului, în cadrul unui proiect care are ca scop documentarea în ceea ce privește situația minorității roma în 3 țări europene, precum și emiterea de recomandări pentru autoritățile care pot adopta politici bazate pe drepturile omului. La întâlnire au mai participat: Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului, Andreea Băicoianu și Roxana Gavrila, consilieri.

* *

• În data de 15 septembrie 2014, a avut loc la sediul instituției, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului cu domnul Doru Buzducea, *președintele Colegiului Național al Asistenților Sociali*, domnul Cristian Roșu și doamna Romelia Blejan. Întâlnirea a avut ca scop prezentarea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, modalitatea de implementare a obligațiilor ce decurg din OUG nr. 48/2014 și posibilitatea încheierii unui protocol de colaborare. La întâlnire au mai participat: Magda Ștefănescu, Eugen Dinu și Luminița Avramescu, consilieri.

* *

• În data de 17 septembrie 2014, a avut loc la sediul Reprezentanței Comisiei Europene, evenimentul de lansare a *platformei online* www.OnorataInstanta.ro, organizat de către Programul Statul de Drept Europa de Sud-Est al Fundației Konrad Adenauer și Asociația Funky Citizens. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Cristina Pascu, expert.

* *

• În data de 17 septembrie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea, cu o delegație a *Comisiei*

pentru Afaceri Interne din cadrul Parlamentului land-ului Renania-Palatinat - Republica Federală Germania.

Discuțiile purtate în cadrul întâlnirii au vizat aspecte privind modul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, atribuțiile, raporturile de colaborare cu Parlamentul și Guvernul, precum și Domeniul nou înființat privind prevenirea torturii în locurile de detenție. Totodată, Avocatul Poporului a subliniat deschiderea instituției către colaborare și conlucrare cu Comisia pentru petiții și Ombudsmanul land-ului Renania-Palatinat. La întrevvedere au participat: Erzsebet Dane, Ecaterina Gica Teodorescu și Ionel Oprea, adjuncți ai Avocatului Poporului, Magda Ștefănescu, consilier și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 6 octombrie 2014, a avut loc în Aula Academiei Române, *Sesiunea științifică dedicată Regelui Carol I*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului.

* *

• În perioada 6-7 octombrie 2014, a avut loc la Biblioteca Națională, a doua ediție a Conferinței anuale anticorupție, cu tema *Bune practici în prevenirea corupției, promovarea integrității și a transparenței*, organizată de Ministerul Justiției, în parteneriat cu Direcția Servicii Online și Design din cadrul Cancelariei primului-ministru. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Eugen Dinu, consilier.

* *

• În data de 14 octombrie 2014, a avut loc la Biblioteca Națională, dezbaterile cu tema *Mecanismul Național de Prevenire a Torturii*, organizată de Centrul de Resurse Juridice. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Magda Ștefănescu, consilier, p. adjunct al Avocatului Poporului, Ecaterina Mirea și Eugen Dinu, consilieri.

* *

• În data de 15 octombrie 2014, a avut la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea Avocatului Poporului*, domnul Victor Ciorbea, cu doamna Mari Amos, *Șeful echipei regionale pentru Europa din cadrul Subcomitetului O.N.U. pentru Prevenirea Torturii*.

În cadrul întâlnirii, Avocatul Poporului a făcut o scurtă prezentare referitoare la implementarea Mecanismului de Prevenire a Torturii, recent înființat în cadrul instituției Avocatului Poporului. În acest sens, domnia-sa a menționat faptul că, în prezent, se desfășoară activități pregătitoare sub aspectul selectării specialiștilor (medici, asistenți sociali, psihologi, sociologi etc.) și a reprezentanților ONG-urilor care vor face parte din echipele de vizitare, reevaluării locurilor de detenție din România, elaborării legislației

secundare pentru activitatea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. La întrevvedere au mai participat: Magda Ștefănescu, consilier, p. adjunct al Avocatului Poporului, Ecaterina Mirea, Andreea Băicoianu și Eugen Dinu, consilieri.

* *

• În data de 7 noiembrie 2014, a avut loc la Hotel Ramada Majestic, un *Seminar național, organizat de Consiliul Superior al Magistraturii în cadrul implementării proiectului Îmbunătățirea accesului la justiție. O abordare integrată cu accent pe populația de etnie rromă și alte categorii vulnerabile*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dorel Bahrin, consilier.

* *

• În data de 11 noiembrie 2014, a avut loc la Hotelul K+K București, o întâlnire privind *Monitorizarea activităților de returnare forțată sub escortă*, organizată de Fundația Consiliul Român pentru Refugiați, Inspectoratul General pentru Imigrări și Poliția de Frontieră. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Ion Ionescu și Luiza Portase-Necula, consilieri și Claudiu Constantin, expert.

* *

• În data de 12 noiembrie 2014, a avut loc la Hotel Ibis, evenimentul de prezentare a rezultatelor din cadrul *Proiectului Decade Intelligence – proiect al Secretariatului Decadei pentru incluziunea Romilor*, organizat de SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

* *

• În perioada 18-19 noiembrie 2014, a avut loc la Hotel Marshall Gardens, conferința cu tema *Rolul echipei multidisciplinare în intervenția precoce asupra copilului aflat în situație de risc*, organizată de Institutul pentru Dezvoltarea Copilului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 20 noiembrie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Gala de Informare și Strângere de Fonduri pentru a proteja copiii împotriva violenței*, organizată de UNICEF România și Camera Deputaților, cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 21 noiembrie 2014, a avut loc la Facultatea de Drept, Conferința internațională *Reguli constituționale și echilibru bugetar*, organizată de Universitatea București - Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice, Asociația Internațională de Drept Constituțional și Asociația Franco-Română a juriștilor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, consilier și Maria Bouruc, expert.

* *

• În data de 21 noiembrie 2014, a avut loc la Casa RAF, Seminarul cu tema *Cum protejăm copiii din instituțiile de protecție a copilului*, organizat de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil – FONPC. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Gherța, expert.

* *

• În data de 24 noiembrie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o *delegație a legislativului din Republica Turkmenistan*.

Discuțiile purtate în cadrul întâlnirii au vizat aspecte privind modul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, atribuțiile, raporturile de colaborare cu Parlamentul și Guvernul, precum și noul Domeniu nou înființat privind prevenirea torturii în locurile de detenție. Totodată, Avocatul Poporului a subliniat deschiderea instituției către colaborare și conlucrare. Oaspeții turkmeni au declarat că vor să cunoască experiența românească privind înființarea Avocatului Poporului, în scopul creării în Turkmenistan a unei instituții autonome, care să protejeze drepturile și libertățile cetățenești. La întrevedere au mai participat: Erzsebet Dane și Ecaterina Gica Teodorescu, adjuncți ai Avocatului Poporului și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 25 noiembrie 2014, a avut loc *Seminarul național de lansare a Instrumentului Consiliului Europei de evaluare a respectării dreptului la participare a copilului*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 27 noiembrie 2014, a avut loc la Hotel Radisson Blu, evenimentul de lansare a raportului cercetării *Stiluri parentale și influența asupra consumului de alcool la minori*, organizat de Demos - organizație non-guvernamentală din Marea Britanie, specializată în cercetări sociologice și economice și Institutul de Politici Publice. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Gherța, expert.

* *

• În perioada 3-4 decembrie 2014, a avut loc la Casa ONU, *Atelierul de formare* cu tema *Documentarea respectării drepturilor copiilor în îngrijire rezidențială*, organizat cu sprijinul UNICEF România. La Atelierul de formare au participat coordonatorii birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului, precum și experți și consilieri din cadrul domeniului de activitate drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap.

* *

• În perioada 8-9 decembrie 2014, a avut loc la Hotel Ibis, conferința de încheiere a fazei pilot a proiectului Audis: pentru o mai bună audiere a minorilor în România, organizată de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil – FONPC, în parteneriat cu Ambasada Franței în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului și Ligia Gherța, expert.

* *

• În data de 9 decembrie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, conferința națională cu tema *Sănătatea copiilor din România – un drept garantat?*, organizată de Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități și Comisia pentru sănătate publică din Senat, în colaborare cu Asociația Dreptul la un viitor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Ecaterina Mirea, consilier.

* *

• În data de 9 decembrie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, întrevederea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o *delegație de experți ai Misiunii Comisiei Europene în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare pe Justiție – MCV*. La întrevedere au participat și: Ecaterina Gica Teodorescu, Magda Ștefănescu și Ionel Oprea, adjuncți ai Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu și Ecaterina Mirea, consilieri.

* *

• În data de 10 decembrie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, evenimentul dedicat *Zilei Internaționale a Drepturilor Omului*, organizat de Societatea Română pentru Drepturile Omului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Cristina Pascu, expert.

* *

• În data de 10 decembrie 2014, a avut loc la reședința Ambasadorului Republicii Slovace, *Gala de decernare a Premiilor Drepturile Copilului*, organizată de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil – FONPC, în parteneriat cu Ambasada Slovaciei în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 10 decembrie 2014, a avut loc la Hotel Crowne Plaza, evenimentul cu tema *Împreună împotriva traficului de persoane*, organizat de Centrul European pentru Educație și Cercetare Juridică și Fundația Friedrich Ebert România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Gherța, expert.

* *

• În data de 16 decembrie 2014, a avut loc la Hotel Ramada Majestic, masa rotundă cu tema *Priorități strategice în domeniul combaterii discriminării*, organizată de Asociația ACCEPT, alături de Centrul FILIA, în cadrul Coaliției anti-discriminare. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Luiza Portase-Necula, consilier.

* *

• În data de 16 decembrie 2014, a avut loc la Sala ARCUB, o ceremonie de *decernare a diplomelor comemorative 25 de ani de la Revoluția Română din Decembrie 1989*, organizată de Primăria Municipiului București și Blocul Național al Revoluționarilor – 1989 România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Efendi Levent, referent.

* *

• În data de 16 decembrie 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu domnul Micha Lindenstrauss, magistrat și fost Ombudsman al statului Israel. La întrevedere a participat și Andreea Băicoianu, consilier.

* *

• În data de 17 decembrie 2014, a avut loc la Hotel Novotel, o conferință de promovare a proiectului *Îmbunătățirea măsurilor antidiscriminare la nivel național prin participarea largă a specialiștilor și a societății civile*, implementat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dorina David, expert.

* *

• În data de 17 decembrie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Gala Lauder a Prieteniei - Ediția a 13-a*, organizată de Fundația Lauder Reut România, la Palatul Parlamentului.

* *

• În data de 21 decembrie 2014, Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea, a participat la *Ședința comună solemnă a Camerei Deputaților și Senatului*, consacrată *ceremonialului depunerii jurământului* de către domnul Klaus Werner Iohannis, președintele României.

SECȚIUNEA a 2-a

PARTICIPĂRI LA CEREMONII

• În data de 24 ianuarie 2014, au avut loc ceremonialul public de depunere de coroane și manifestările prilejuite de sărbătorirea *Zilei Unirii Principatelor Române* și depunerea de coroane la Monumentul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, din Dealul Patriarhiei Române. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Claudiu Constantin și Nicolae Voicu, experți.

* *

• Participare în data de 9 mai 2014, la manifestările prilejuite de sărbătorirea *Zilei Independenței de Stat a României*, a *Zilei Victoriei Coaliției Națiunilor Unite în cel de-al Doilea Război Mondial* și a *Zilei Uniunii Europene*, și la depunerea de coroane la Monumentul Eroilor din cel de-al Doilea Război Mondial (Universitatea Națională de Apărare „Carol I”). Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• Participare în data de 29 mai 2014, la manifestările prilejuite de sărbătorirea *Zilei Eroilor* și la depunerea de coroane la Mormântul Ostașului Necunoscut (Parcul Carol I). Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului și Eugen Dinu, consilier.

* *

• În data de 26 iunie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *ceremonia publică* de înălțare a drapelului României din Piața Tricolorului din Capitală, cu ocazia *Zilei Drapelului Național*. La ceremonie a participat și Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 29 iulie 2014, a avut loc *ceremonia publică* de înălțare a drapelului României din Piața Tricolorului din Capitală, cu ocazia *Zilei Imnului Național*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului.

* *

• În data de 24 octombrie 2014, au avut loc ceremonialul public de depunere de coroane și manifestările prilejuite de sărbătorirea *Zilei Armatei României*, organizate de Ministerul Apărării Naționale, la Mormântul Ostașului Necunoscut din Parcul Carol I. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului.

SECȚIUNEA a 3-a

PARTICIPĂRI LA ÎNTRUNIRI, CONFERINȚE, SIMPOZIOANE ȘI

REUNIUNI PE PLAN EXTERN

■ În perioada 20-22 februarie 2014 a avut loc la Chișinău, Republica Moldova, *Congresul Părinților - Salvați copii*, acțiune organizată de Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove și la care au participat reprezentanții clerului bisericesc, Avocatul copilului, Tamara Plămădeală, reprezentanți ai instituțiilor din domeniul drepturilor copilului din Republica Moldova, Rusia și Finlanda – dr. Johan Backman, precum și părinții copiilor.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Carla Cozma, consilier coordonator Biroul Teritorial Iași.

Tema centrală a congresului au reprezentat-o aspectele negative ale implementării legislației Uniunii Europene în domeniul drepturilor copilului în raport cu tradițiile culturale și religioase specifice poporului moldovenesc.

În acest context, au fost atinse subiecte precum: interzicerea vaccinării obligatorii; protecția copiilor în situații de risc; actele biometrice și riscul scanării faciale; educația la domiciliu; dosarul electronic al elevului și modificările Legii educației și Legii protecției copilului în Republica Moldova.

În cadrul congresului, fiecare dintre invitați și-a exprimat punctul de vedere cu privire la aspectele mai sus arătate, puncte de vedere susținute cu exemple din practică, discuțiile în contradictoriu reliefând faptul că, pe drumul către o reală garanție și protecție a drepturilor copilului, Republica Moldova este la început, având nevoie de o reală susținere atât cu privire la transpunerea în practică a legislației, cât mai ales cu privire la formarea profesională a celor cărora li s-a dat posibilitatea de a decide când și mai ales în ce condiții pot fi scoși copiii din familie.

Reprezentantul instituției Avocatul Poporului a făcut o prezentare a procedurilor de protecție a drepturilor copilului potrivit Legii nr. 272/2004 cu modificările și completările ulterioare și ale Codului civil, susținute de exemplificarea a două cazuri: unul care a vizat procedura de scoatere a copiilor dintr-o familie, copii în situații de risc evident, iar un altul care a vizat procedura de menținere a copilului în familie.

La finalul congresului a fost adoptată o Declarație a congresului părinților, declarație care a fost înaintată Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova.

* În perioada 26-29 aprilie 2014, a avut loc la Strasbourg, *al 9-lea Seminar al Ofițerilor de legătură ai Rețelei Europene a Ombudsmanilor*, organizat de Ombudsmanul European.

Seminarul a reunit ofițerii de legătură ai instituțiilor ombudsman din: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Grecia, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Cipru, Letonia, Lituania, Luxembourg, Ungaria, Olanda, Italia, Polonia, Portugalia, Slovenia, Slovacia, Spania, Finlanda, Franța, Suedia, Marea Britanie, Irlanda de Nord, Islanda, Norvegia, precum și reprezentanți ai Comisiei Europene, Agenției pentru Drepturile Fundamentale a Uniunii Europene – FRA, Agenției Europene pentru Gestionarea Cooperării Operaționale la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene – FRONTEX, IOI Europa și ai Ombudsmanului European.

Din partea instituției Avocatul Poporului, a participat Andreea Băicoianu, consilier, ofițer de legătură pentru Rețeaua Ombudsmanilor Europeni.

Programul Seminarului a cuprins șase sesiuni de lucru. Pentru prima dată, participanții la seminar au fost împărțiți în grupuri de lucru pentru trei din cele șase sesiuni.

Sesiunile de lucru au avut următoarele teme:

- Îmbunătățirea serviciilor oferite Rețelei și membrilor săi;
- Activități prioritare pentru membrii Rețelei;

- Creșterea vizibilității, impactului și relevanței Rețelei pentru principalele părți interesate și publicul larg;
- O privire de ansamblu asupra zborurilor de întoarcere FRONTEX;
- Ce rol pot juca rețelele de socializare (social media) în creșterea vizibilității rolului Rețelei?;
- Rolul Ombudsmanilor în calitate de gardieni ai transparenței și accesului la informații

În cadrul **Sesiunii 1 Îmbunătățirea serviciilor oferite Rețelei și membrilor săi**, Grupul de lucru C – Seminariile, participanții au pus în discuție următoarele:

- Organizarea seminariilor Rețelei în alte locații, mai ușor accesibile. Acest lucru nu este posibil momentan, deoarece întreaga logistică este pusă la dispoziția Ombudsmanului European de către Parlamentul European cu titlu gratuit;
- Schimbarea conținutului/formatului seminariilor;
- Reprezentanții Ombudsmanului European au subliniat faptul că ombudsmanii naționali ar trebui să posteze săptămânal informații pe site-urile lor, la secțiunea News, care vor fi preluate automat de extranetul Rețelei.

În cadrul **Sesiunii 2 Activități prioritare pentru membrii Rețelei**, s-au desprins următoarele:

- Formarea unor grupuri de discuții privind anumite subiecte importante, cum ar fi resursele umane, managementul instituțiilor, înregistrarea petițiilor;
- Reprezentantul Olandei a subliniat din nou necesitatea folosirii unui limbaj simplu în relația cu petenții, a unor proceduri cât mai informale (metodă adoptată la nivelul Ombudsmanului European încă din anul 2008);
- Reprezentanții Ombudsmanului European au menționat importanța interacțiunii și comunicării între personalul de la toate nivelurile, subliniind faptul că deși în fiecare instituție managementul se realizează de către ombudsman, întreaga activitate este îndeplinită de personal, și ca atare, trebuie să existe o comunicare permanentă între toți factorii implicați.

În cadrul **Sesiunii 3 Creșterea vizibilității, impactului și relevanței Rețelei pentru principalele părți interesate și publicul larg**, s-a pus accent asupra următoarelor aspecte:

- Necesitatea înființării unei rețele a ofițerilor de comunicare. S-a convenit că acest lucru nu este posibil momentan datorită resurselor financiare limitate, dar ar fi util ca în fiecare instituție ombudsman să existe un ofițer de comunicare. La nivelul Ombudsmanului European există o unitate de comunicare, formată din 10 persoane;
- Reprezentanții Ombudsmanului European au prezentat activitatea desfășurată pe rețeaua de socializare Twitter, participarea la activități de tipul zilele porților deschise în diverse orașe, în cadrul cărora Ombudsmanul European sau alte persoane din cadrul instituției se întâlnesc cu cei interesați de activitatea Ombudsmanului European.

Sesiunea 4 – O privire de ansamblu asupra zborurilor de întoarcere FRONTEX, în cadrul căreia, Per Kvistholm, șeful Sectorului zborurilor de întoarcere a făcut o prezentare a Agenției FRONTEX.

După susținerea prezentării, participanții la seminar au vizionat un film documentar – Zborul 8751, privind modul efectiv de realizare a zborurilor de întoarcere FRONTEX. Filmul a redat desfășurarea unui zbor de întoarcere de la Rotterdam la Lagos, pentru 34 de nigerieni (pregătirea/planificarea zborului, antrenamentul persoanelor care au escortat cetățenii nigerieni, îmbarcarea în avion, procedurile de la bordul aeronavei, predarea persoanelor în cauză autorităților nigeriene).

Sesiunea 5 – Ce rol pot juca rețelele de socializare (social media) în creșterea vizibilității rolului Rețelei?, ofițerul de comunicații al Ombudsmanului European a prezentat participanților activitatea instituției în cadrul rețelelor de socializare. Ombudsmanul European este activ pe cinci rețele de socializare:

- You Tube – folosit pentru creșterea vizibilității, mesajul este adresat publicului general, având conținut educațional;
- LinkedIn – adresat profesioniștilor în domeniul juridic și personalului UE;
- Twitter – adresat grupurilor țintă, ONG-urilor și ziariștilor;
- Storify – adresat grupurilor țintă, ONG-urilor și ziariștilor;
- Google + – adresat societății academice, politicienilor și publicului educat.

În cadrul **Sesiunii 6 – Rolul Ombudsmanilor în calitate de gardieni ai transparenței și accesului la informații**, s-a pus accent pe transparență care trebuie să fie și mai importantă în momente de criză, instituțiile ombudsman având un rol public în distribuirea informațiilor.

▪ În perioada 22-23 mai 2014, a avut loc la Strasbourg, *Seminarul* pentru organismele specializate care combat rasismul și discriminarea rasială în cele 47 state membre cu tema *Rolul organismelor specializate în sprijinirea autorităților locale în lupta împotriva rasismului și intoleranței*, organizat de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI).

Seminarul a reunit reprezentanți ai organismelor specializate care combat rasismul și discriminarea (instituții de tip ombudsman și alte instituții specializate în combaterea discriminării) din Austria, Albania, Belgia, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Grecia, Spania, Franța, Elveția, Italia, Cipru, Letonia, Lituania, Monaco, Ungaria, Olanda, Italia, Polonia, Portugalia, Slovenia, Slovacia, Spania, Serbia, Finlanda, Franța, Germania, Moldova, Mexic, Suedia, Marea Britanie, Irlanda de Nord, Islanda, Norvegia, Turcia, Ungaria, precum și reprezentanți ai Consiliului Europei, a unor autorități locale și regionale cât și reprezentanți ai societății civile.

Din partea instituției Avocatul Poporului a participat Dorina David, expert.

Obiectivele declarate ale seminarului au fost: *identificarea modalităților efective și eficiente de cooperare între autoritățile locale și organismele specializate și evidențierea rezultatelor concrete și exemple de bune practici ale cooperării.*

Programul Seminarului a cuprins patru sesiuni de lucru cu următoarele teme:

- Mecanisme de cooperare între organismele specializate și autoritățile locale;
- Prevenirea și lupta împotriva discursurilor și tuturor exprimărilor care îndeamnă la ură și violență la nivel local;
- Revizuirea inițiativelor de promovare a integrării grupurilor vulnerabile de către autoritățile locale și sprijinul pe care organismele specializate îl pot oferi;
- Organizațiile internaționale și contribuțiile rețelei ECRI la cooperarea între organismele specializate și autoritățile locale.

În cadrul primei părți a **Sesiunii 1**, reprezentanta Olandei a prezentat exemple concrete ale cooperării cu autoritățile de la nivel local, menționând că aceasta este concretizată în principal, sub două aspecte, și anume împărtășirea informațiilor funcționarilor publici din cadrul autorităților publice locale, precum și organizarea unor întâlniri de pregătire profesională a acestora. Pregătirea profesională s-a axat, în principal pe „traducerea” limbajului juridic, făcându-l accesibil acestora. A mai precizat faptul că la nivelul fiecărei autorități locale trebuie să funcționeze un serviciu specializat care să vizeze domeniul discriminării, însă în practică, acesta nu există peste tot.

Partea a doua a fost consacrată dezbaterilor și întrebărilor, iar participanții au prezentat exemple de bune practici din activitatea instituțiilor specializate.

În cadrul **Sesiunii a 2-a** s-au dezbătut mijloacele și modalitățile concrete pe care organismele specializate și autoritățile locale le au la îndemână pentru a combate discursul extremist care instigă la ură și violență. Reprezentantul Italiei a arătat că a fost elaborată o strategie la nivel național referitoare la populația de etnie romă și consideră că aplicarea acesteia la nivelul autorităților locale ar conduce la diminuarea actelor discriminatorii împotriva acestora. În Spania, reprezentanta acesteia a menționat că a fost întocmit un studiu care a vizat discursul extremist pe internet, fiind întocmit un raport special care a fost înaintat Procurorului General.

Sesiunea a 3-a a avut ca temă de discuție revizuirea inițiativelor de promovare a integrării grupurilor vulnerabile de către autoritățile locale și sprijinul pe care organismele specializate îl pot oferi.

În cadrul **Sesiunii a 4-a**, organizațiile internaționale au prezentat contribuțiile rețelei la cooperarea dintre organismele specializate și autoritățile locale. Rapoartele de monitorizare ale ECRI au arătat că autoritățile locale și regionale au competențe substanțiale în calitate de angajatori și furnizori de servicii, precum și în calitate de finanțatori de diverse programe. În plus, acestea oferă un sprijin vital pentru organizații ale societății civile care reprezintă diferite grupuri vulnerabile. Având în vedere acest aspect, organismele specializate naționale au datoria de a stimula capacitatea autorităților locale și regionale de a se confrunta activ și proactiv cu rasismul și intoleranța.

Concluzia principală a acestui seminar a fost aceea că există cooperare cu autoritățile regionale/locale. Organismele naționale specializate au și folosesc mijloace de colaborare/cooperare cu autoritățile regionale sau locale și este de dorit, ca și în viitor aceste metode să fie folosite într-un mod proactiv în vederea diminuării actelor de

discriminare rasială. Totodată, s-a mai concluzionat că, în vederea consolidării cooperării cu autoritățile regionale și/sau locale, instituțiile specializate trebuie să aibă în vedere „traducerea” limbajului juridic, într-un limbaj uzual, accesibil atât funcționarilor, cât și petiționarilor.

În rapoartele întocmite pentru fiecare țară ECRI emite anumite recomandări, care trebuie implementate/puse în practică.

În acest context, secretarul executiv a transmis propunerea ca în rapoartele anuale întocmite de către organismele naționale specializate, să se facă referire și la aplicarea/monitorizarea recomandărilor emise de către ECRI.

▪ În data de 24 iunie 2014, a avut loc la Skopje – Macedonia, Instituția, un *Grup de lucru cu tema Rezolvarea problemei restituirii proprietăților în Republica Macedonia și rolul Ombudsmanului*, organizat de TAIEX – Comisia Europeană, în colaborare cu Ombudsmanul din Macedonia.

Seminarul s-a desfășurat în contextul în care statul macedonean intenționează să-și modifice sistemul de reconstituire a dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și a reunit reprezentanți ai autorităților macedonene (Ombudsmanul din Republica Macedonia, judecători de la Înalta Curte Administrativă, profesori ai Facultății de Drept, Procurorul General al Republicii Macedonia, Inspectoratul Administrativ de Stat, Ministerul de Finanțe, Asociația pentru Protecția Persoanelor Depozitate), precum și doamna Yulia Stoykova, speaker din partea Bulgariei.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ileana Frimu, consilier.

În deschiderea seminarului a luat cuvântul domnul Ixhet Memeti, ***Ombudsmanul Republicii Macedonia***, care a subliniat importanța reconstituirii dreptului de proprietate privată și a restituirii bunurilor imobile confiscate.

Domnul Zoran Bilbiloski, ***consilier de stat în cadrul Ombudsmanului din Republica Macedonia***, a prezentat activitatea acestei instituții în materia reconstituirii dreptului de proprietate privată, punctând faptul că există mari dificultăți în desfășurarea procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate, iar autoritățile competente au comis multe greșeli și nereguli, ceea ce a determinat, în unele cazuri aduse în atenția Ombudsmanului, pronunțarea unei decizii administrative după 10 ani. Procedurile administrative lungi au scos la iveală nu doar ineficiența autorităților, dar și lipsa de profesionalism a acestora.

Doamna Daniela Atanasovska, ***reprezentanta Ministerului de Finanțe din Macedonia*** a prezentat lucrarea *Experiența Ministerului de Finanțe ca organism implicat în procesul de reconstituire a dreptului de proprietate în Macedonia*. Aceasta a menționat că cele mai mari dificultăți sunt întâmpinate odată cu punerea în executare a unor hotărâri judecătorești contradictorii, întrucât compensațiile pentru expropriere sunt stabilite de instanță. A criticat faptul că se încearcă să se acorde despăgubiri în condițiile în care statul

ar trebui să acorde reparații în natură. În acest mod, odată restituite imobilele, cei care le primesc vor fi nevoiți să achite taxe și impozite, iar bugetul va avea de câștigat.

Domnul Dragoslav Radichevski, *judecător la Curtea Administrativă a amintit că în anul 1999 Curtea Constituțională a Macedoniei*, prin câteva decizii, a declarat neconstituționale mai multe prevederi din Legea denaționalizării, care au condus la imposibilitatea de a pune în aplicare acest act normativ. În aceste condiții, legea a fost modificată, pentru că prevederile care au rămas în vigoare, după declararea ca neconstituționale a unor texte de lege, acordau doar anumite drepturi și termene, fără a mai fi prevăzute proceduri clare.

Doamna Vikjentievik Vasiliki, *președinta Asociației pentru Protecția Persoanelor Deposedate* a criticat dur atitudinea de pasivitate și neimplicare a autorităților macedonene competente în procesul de restituire a imobilelor confiscate. De asemenea, a evidențiat că legiuitorul, în adoptarea *Legii denaționalizării*, nu a ținut cont de propunerile formulate de reprezentanții Guvernului României cu ocazia unor întâlniri care au avut loc în anul 1998.

Reprezentatul instituției *Avocatul Poporului* a prezentat lucrarea *Rolul instituției Avocatul Poporului în procesul de reconstituire a dreptului de proprietate privată și de retrocedare a imobilelor*. Au fost accentuate acțiunile Avocatului Poporului cu privire la respectarea dreptului de proprietate privată (întocmirea unui raport special, emiterea unor puncte de vedere în sensul neconstituționalității unor prevederi din Legea nr. 165/2013). Totodată, au fost expuse legile adoptate în România cu privire la reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, la retrocedarea imobilelor preluate de stat cu titlu sau în mod abuziv și cele două acte normative cu caracter reformativ (Legea nr. 247/2005 și Legea nr. 165/2013).

Cu această ocazie, a fost acordat și un interviu în presa locală cu privire la modul în care a acționat Avocatul Poporului pentru soluționarea cazurilor în care s-a încălcat dreptul de proprietate privată.

▪ În data de 24 septembrie 2014, a avut loc la Viena – Austria întâlnirea de lansare a *Platformei de cooperare în domeniul azilului și migrației*, organizată de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene – FRA, Consiliul Europei, Instituțiile naționale pentru drepturile omului, Organismele privind egalitatea și instituțiile Ombudsman.

Întâlnirea a fost una dintre activitățile de follow-up la conferința comună de CoE, Equinet, ENNHRI și FRA, care a avut loc în octombrie 2013, la Viena. Reuniunea din 2013 a pus bazele unei cooperări mai strânse între organismele naționale și între organismele naționale și internaționale. Cu această ocazie, s-a convenit să se concentreze pe crearea unor platforme de colaborare pe teme urgente, cum ar fi azilul și migrația, integrarea romilor, combaterea infracțiunilor motivate de ură, promovarea drepturilor sociale și economice și a egalității socio-economice.

Obiectivul general al platformelor tematice este acela de a consolida coordonarea, cooperarea și schimbul de informații între instituțiile de la nivel național și instituțiile și structurile de la nivel european.

Din partea instituției Avocatul Poporului, a participat Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului.

Întâlnirea a reunit reprezentanți ai Organismelor privind egalitatea, ai Instituțiilor naționale pentru drepturile omului, ai instituțiilor Ombudsman, precum și reprezentanți ai organizațiilor europene și internaționale.

Scopul întâlnirii a fost de a discuta pe marginea temelor convenite de platformă; de a stabili metodele de lucru, inclusiv rolul și responsabilitățile membrilor platformei și de a lansa discuții substanțiale pe marginea temelor selectate.

Temele întâlnirii au fost:

- 1) *monitorizarea activităților de returnare forțată* (art. 8 (6) din Directiva CE/115/2008);
- 2) *condițiile de detenție și alternativele la detenție;*
- 3) *migranții minori neînsoțiți;*
- 4) *discriminarea migranților.*

▪ În perioada 21-22 octombrie 2014, a avut loc la Ankara - Turcia, *al II-lea Simpozion al Instituțiilor Ombudsman*, organizat de Ombudsmanul din Turcia, domnul Nihat Ömeroğlu.

La Simpozion au participat Ombudsmanii din: Austria, Azerbaidjan, Bosnia și Herțegovina, Croația, Grecia, Kosovo, Olanda, Polonia, Slovenia, Slovacia, Suedia, Nils Muiznieks, Comisarul pentru drepturile omului din cadrul Consiliului Europei, Günter Krauter, Secretarul general al Institutului Ombudsmanului Internațional - IOI, prof. Nikiforos Diamandouros, fostul Ombudsman European, parlamentari, reprezentanți ai autorităților publice din Ankara, precum și ai mediului universitar și de afaceri din Ankara.

Din partea instituției Avocatul Poporului, au participat Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului și Andreea Băicoianu, consilier, șef birou.

În discursul său introductiv, domnul Nihat Ömeroğlu – Ombudsman șef a prezentat instituția. Ombudsmanul a subliniat faptul că instituția este la început, și deși a fost înființată doar de 1 an și jumătate, a primit până în prezent peste 10.000 de petiții. Totodată, domnul Nihat Ömeroğlu a precizat că Ombudsmanul reprezintă pentru cetățean „ultima oprire înainte de a merge în fața instanțelor judecătorești”, și ca atare, ajută la degrevarea instanțelor și la scăderea numărului de cauze trimise la CEDO.

Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei, domnul Nils Muiznieks a salutat înființarea instituției Ombudsman în Turcia, amintind că în aproape toate statele membre ale Consiliului Europei au fost înființate instituții Ombudsman. De asemenea, a

precizat că în multe țări membre ale Consiliului Europei, *independența instituțiilor ombudsman este amenințată de bugetul limitat și tăierile de personal, criza financiară reprezentând doar un motiv invocat de autorități pentru a submina independența Ombudsmanului*. Comunicarea reprezintă o provocare pentru un Ombudsman, iar acesta trebuie să folosească toate mijloacele, inclusiv social media, pentru a ajunge la cetățean.

Domnul Recep Tayyip Erdoğan, Președintele Republicii Turcia a făcut un scurt istoric al instituției Ombudsman în lume, care își are rădăcinile în secolul 15, în Imperiul Otoman, când cetățenii se plâneau împotriva autorităților. În ceea ce privește comunicarea și social media, Președintele Turciei a menționat că *dacă libertatea este un drept, atunci și securitatea este*. Ambele nu pot exista una fără cealaltă, și trebuie păstrat un echilibru între ele. Totodată, președintele a amintit faptul că Turcia este singura țară din lume care are un număr de 3 milioane de refugiați, și că pe lângă drepturile propriilor cetățeni trebuie să fie apărute și drepturile acestora.

Programul Simpozionului a cuprins trei Sesiuni de lucru.

În cadrul Sesiunii 1, prezidată de Kenan Ipek, subsecretar de stat Ministerul Justiției, au fost dezbătute următoarele teme:

- *Cazuri de activități de cooperare internațională între instituțiile Ombudsman*
- *Eficacitatea și viitorul instituțiilor Ombudsman*
- *Definiția serviciilor publice și a administrației în raport cu jurisdicția instituției Ombudsman*

În cadrul Sesiunii 2, prezidată de prof. Nikiforos Diamandouros, fostul Ombudsman European, au fost dezbătute temele:

► *Raporturile dintre sistemul judiciar și instituția Ombudsman*

Doamna Cecilia Renfors, Ombudsmanul Parlamentar din Suedia, a făcut o prezentare a raporturilor dintre sistemul judiciar și instituția Ombudsman în Suedia, din care s-au desprins următoarele:

- Ombudsmanul Parlamentar din Suedia *poate supraveghea toate instanțele*, dar fără a interveni în activitatea acestora. Anumite mecanisme de control al judecătorilor sunt necesare, chiar dacă judecătorii sunt independenți, nu pot fi deasupra legii;
- *în Suedia, deciziile Ombudsmanului joacă un rol important alături de lege.*
- *cel mai rău lucru pentru o autoritate publică este atunci când Ombudsmanul spune public, prin intermediul mass-media, că una din recomandările sale nu a fost însoțită de autoritatea în cauză.*

► *Eficacitatea deciziilor Ombudsmanului*

Din prezentarea doamnei Adriana Stehouwer, Ombudsmanul Național al Olandei - interimar, s-au desprins următoarele:

- folosirea ghidurilor face administrația să înțeleagă mai bine modul în care trebuie să acționeze;

- potrivit legii, pot audia martori sub jurământ și pot determina dacă organul administrației publice a acționat adecvat;

- *mai mult de 90% din recomandările Ombudsmanului sunt însușite. Răspunsul autorităților la recomandările Ombudsmanului este obligatoriu.*

- *Ombudsmanul poate organiza audieri publice ale înalților oficiali, care sunt televizate.*

În finalul sesiunii prof. Nikiforos Diamandouros, fostul Ombudsman European a concluzionat:

- Modelul Suedez trebuie studiat cu mare atenție, iar instituțiile Ombudsman au multe de învățat în acest sens.

- *Ombudsmanii au de-a face cu corectitudinea, iar instanțele cu legea.*

- *Autoritățile au dreptul să refuze însușirea unei recomandări. Provocarea pentru un Ombudsman constă în a face autoritatea să nu ignore recomandarea. Aceasta reprezintă puterea reală a unui Ombudsman – persuasiunea!*

În cadrul **Sesiunii 3**, prezidată de Gonul Bekin Sahkulubey, șeful Comisiei pentru Petiții din Marea Adunare Națională a Turciei (Parlament), au fost dezbătute temele:

► *Raporturile dintre Media și instituția Ombudsman*

În prezentarea sa, prof.dr. Zahir Avșar, decanul Facultății de Comunicații – Universitatea Gazi, a subliniat faptul că mass-media joacă un rol important în a atrage atenția autorităților referitor la recomandările Ombudsmanului. De asemenea, a precizat că în această eră a comunicațiilor, tinerii nu mai sunt interesați să acceseze site-urile instituțiilor, ci să fie activi pe social media.

Social media forțează ombudsmanii să-și reconsidere modul în care acționează, iar dacă nu sunt folosite rețelele de socializare, atunci site-urile instituțiilor ombudsman trebuie să fie foarte bune și actualizate în permanență.

► *Raporturile dintre ONG-uri și instituția Ombudsman*

Din prezentarea domnului Can Paker, președintele Fundației turce pentru studii economice și sociale, a reieșit faptul că pentru a fi activi și eficienți, Ombudsmanul și ONG-urile trebuie să fie aliați, să se susțină reciproc.

Domnul Nihat Ömeroğlu – Ombudsman șef a prezentat concluziile Simpozionului:

- Ombudsmanul din Turcia *nu poate acționa și din oficiu*, iar dacă nu poți folosi o informație în timp și la timp, atunci aceasta devine inutilă.

- instituția Ombudsman trebuie să fie o „*marcă înregistrată*”, și deși Ombudsmanul din Turcia a fost înființat târziu, vor reuși să depășească acest „handicap”.

- în sistemul judiciar din Turcia nu există niciun judecător sau procuror cu dizabilități (surdo-mut sau orb), deși în Turcia procentul persoanelor cu dizabilități este de 12,9 %.

- pentru Ombudsmanul care se ocupă de domeniul privind copiii și persoanele cu dizabilități, sunt angajați în cadrul instituției, un psiholog și un asistent social.

- a fost reiterată ideea contactului direct și personal al Ombudsmanului cu cetățenii. *Un Ombudsman nu poate decide ceva dacă nu merge să vadă personal situația la fața locului* (Ombudsmanul a menționat prezența directă atunci când au avut loc incidentele din piața Taksim).

▪ În perioada 26-28 octombrie 2014, a avut loc la Geneva – Elveția, a 6-a Conferința internațională a Instituțiilor Ombudsman pentru Forțele Armate, organizată de Centrul din Geneva pentru Controlul Democratic al Forțelor Armate – DCAF.

Din partea instituției Avocatul Poporului, a participat Ecaterina Gica Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului.

A 6-a Conferință ICOAF va cuprinde trei sesiuni, fiecare cu câte două grupuri, fiecare pe următoarele teme: social media pentru instituțiile ombudsman, imaginea forțelor armate în societate și întărirea capacității instituționale pentru instituțiile ombudsman pentru forțele armate.

▪ În perioada 27-28 noiembrie 2014, avut loc la Belgrad, conferința „*Primul Forum OPCAT sud-est european*”, organizat de Apărătorul cetățenilor din Republica Serbia - Ombudsman, în colaborare cu Misiunea OSCE în Serbia.

La Conferință au participat: domnul Malcolm Evans-Președintele Subcomitetului pentru Prevenirea Torturii, domnul Mykola Gnatovsky-vicepreședinte Comitetul pentru Prevenirea Torturii, precum și Ombudsmani și reprezentanți ai instituțiilor Ombudsman din: Albania, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Bosnia și Herțegovina, Croația, Cehia, Estonia, Grecia, Lituania, Macedonia, Muntenegru, Polonia, Serbia, Slovenia, Slovacia, Suedia, Ungaria, parlamentari, judecători de la Căminul Suprem de Casație și Justiție, reprezentanți ai Misiunii OSCE în Serbia, Consiliului Europei, ai autorităților publice, ONG-urilor, precum și ai mediului universitar.

Din partea instituției Avocatul Poporului, au participat Magda Ștefănescu, consilier, p. adjunct al Avocatului Poporului și Andreea Băicoianu, consilier, șef birou.

Tema primei zile a conferinței a fost *Abordarea preventivă pentru eradicarea torturii*, în cadrul căreia au fost dezbătute următoarele:

- Abordarea preventivă pentru eradicarea torturii/rolul SPT și al MNP-urilor; 25 de ani de activitate a CPT în prevenirea torturii;
- Rolul Consiliului Europei în prevenirea torturii și sprijinul acordat MNP-urilor. Domnul Markus Jaeger, șeful Diviziei migrație și drepturile omului, Consiliul Europei, a precizat câteva caracteristici ale prevenției;
- Societatea civilă în prevenirea torturii;
- Cooperarea între MNP-uri – Rețeaua Mecanismelor Naționale de Prevenție din sud estul Europei – SEE NPM;
- Implementarea recomandărilor;
- Publicitate/confidențialitate și protecția datelor;
- Creșterea gradului de conștientizare de către public a necesității interzicerii torturii;
- Independența și autonomia MNP-urilor.

Opinii exprimate în cadrul discuțiilor de către membrii *Rețelei Mecanismelor Naționale de Prevenție din sud estul Europei – SEE NPM*:

- cooperarea cu ONG-urile, Slovenia făcând referire la faptul că numărul ONG-urilor care vor să se implice în activitatea MNP este limitat, iar în timpul unor vizite unii reprezentanți ai ONG-urilor au fost violenți; după un anunț public, au fost selectate numai 4 ONG-uri, pe o perioadă limitată;
- mandatul MNP-ului ar trebui să se axeze exclusiv pe prevenție, și nu pe soluționarea unor plângeri individuale;
- pentru protecția datelor personale, ONG-urile sunt obligate să semneze declarații de confidențialitate;
- pentru plata serviciilor prestate de ONG-uri în cadrul MNP, Curtea de Conturi a acuzat instituția Ombudsman de cheltuirea banului public în mod nejustificat (Munteșnegru);
- necesitatea ca recomandările să nu fie formulate în mod general, ci să poată fi puse în practică, fiind formulate în mod specific, fără a combina mai multe aspecte, astfel ca recomandările să fie posibile și realizabile în termen scurt și în funcție de resursele bugetare ale statului (Macedonia);
- organizarea de întâlniri cu autoritățile care au în subordine locuri de detenție în faza pregătitoare a organizării MNP-ului și în timpul desfășurării activității acestuia;
- obligativitatea ONG-urilor de a întocmi raportul de vizită la calculatoarele instituției Ombudsman (Serbia);
- acordarea unei atenții sporite grupurilor vulnerabile (copii, bătrâni), prin organizarea unor vizite tematice pentru prevenirea torturii;
- efectuarea unor vizite de ansamblu (care să vizeze mai multe aspecte), vizite care au durat 2 săptămâni (Franța);
- expunerea unor situații atipice (cazurile deținuților care își schimbă declarațiile ulterior întâlnirii cu membrii MNP-ului);
- pentru a nu fi identificați și luate măsuri represive împotriva celor intervievați, una dintre tehnicile folosite este aceea a interviurilor care cuprind mai multe persoane (Munteșnegru);
- puncte de vedere diferite (controverse) în legătură cu fotografiile făcute în timpul vizitelor MNP-ului;
- împărțirea membrilor MNP-ului în două echipe: o echipă pentru prevenție, care efectuează numai vizite și o echipă pentru soluționarea petițiilor (Serbia).

Tema celei de a doua zile a conferinței a fost *Prevenirea torturii și a altor forme de rele tratamente și combaterea impunității*, în cadrul căreia s-au pus în discuție:

- rolul important al judecătorului, procurorului și avocatului în prevenirea torturii, precum și a incriminării torturii și a relor tratamente în codurile penale;
- urmărirea diferitelor forme de tortură și tratamente inumane (supraaglomerare, condiții neadecvate de muncă, calitatea necorespunzătoare a serviciilor de sănătate);
- critica subordonării penitenciarelor față de Ministerul Justiției;
- prevenirea torturii versus deciziile CEDO de condamnare a statelor;
- prevenirea nu înseamnă investigare, ci monitorizare;
- acordarea unei atenții sporite migranților și solicitanților de azil;

- asigurarea securității membrilor echipelor prin instruirea acestora (poziționarea în apropierea ferestrelor/ușilor, cu fața spre cel interviuat);
- atitudini exagerate ale gardienilor în ceea ce privește măsurile de siguranță față de membrii echipei de vizită (insistența de a fi prezenți la interviu pe motiv că persoana interviuată este periculoasă), în scopul intimidării deținuților;
- obiectivele vizitelor: verificarea raportului medical, realizarea de fotografii, descrierea leziunilor, declarația victimei și actele medicale în baza cărora membrii își formează propria opinie;
- măsuri pentru evitarea supraaglomerării: pe termen lung – reconstrucția locurilor de detenție, pe termen scurt – amnistie, măsuri alternative de executare a pedepselor;
- cooperarea autorităților pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție.

SECȚIUNEA a 4-a

COLABORAREA CU OMBUDSMANUL EUROPEAN

■ Pentru realizarea schimbului de experiență și de informații specifice activității desfășurate, instituția Avocatul Poporului a continuat *colaborarea cu Ombudsmanul European*.

Până în anul 2013 inclusiv, Ombudsmanul European a elaborat bianual *Buletinul Ombudsmanilor Europeni*, în limbile engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă. Buletinul are ca scop schimbul de bune practici între ombudsmanii din Europa. Instituția Avocatul Poporului a avut o prezență permanentă în numerele Buletinului.

Cu ocazia celui de-al 9-lea Seminar al Ofițerilor de legătură ai Rețelei Europene a Ombudsmanilor s-a stabilit ca Buletinul să apară într-un nou format. Ca atare, în cursul anului 2014, Buletinul Ombudsmanilor Europeni nu a fost editat, iar începând cu anul 2015 acesta va apărea într-un format - *multilingvistic, în variantă electronică, în patru numere*.

În cursul anului 2014, instituția Avocatul Poporului a participat la realizarea unor studii lansate de Ombudsmanul European prin intermediul Rețelei Europene a Ombudsmanilor, în scopul schimbului de bune practici. Studiile au vizat:

- consultarea membrilor Rețelei Europene a Ombudsmanilor privind cererile împotriva instituțiilor Ombudsman – cereri chemare în judecată;
- consultarea membrilor Rețelei Europene a Ombudsmanilor cu privire la accesul terților la datele personale de sănătate;

- consultarea membrilor Rețelei Europene a Ombudsmanilor privind implementarea legislației UE – plângeri referitoare la Reforma Politicii Agricole Comune (PAC)/Schema de plată unică;
- consultarea membrilor Rețelei Europene a Ombudsmanilor privind fondurile structurale ale UE și drepturile omului.

SECȚIUNEA a 5-a

PRACTICA STUDENȚILOR

Ca și în anii precedenți, în cursul anului 2014 a continuat colaborarea instituției Avocatul Poporului cu universități din întreaga țară, prin efectuarea de stagii de practică ale studenților atât la sediul central, cât și la birourile teritoriale.

A. Practica studenților la sediul central

În cadrul bunelor raporturi de colaborare cu alte instituții, trebuie amintită colaborarea cu Facultatea de Drept din cadrul Universității București și cea cu Programul ELSA, în cadrul căroră, 38 de studenți au desfășurat stagii de practică, la instituția Avocatul Poporului, în perioadele: 17-28 martie 2014, 31 martie – 11 aprilie 2014, 30 iunie – 11 iulie 2014 și 17 – 28 noiembrie 2014.

În perioada 28 iulie-1 august 2014, o studentă a Facultății de Drept din cadrul King's College London, a efectuat un stagiu de practică la instituția Avocatul Poporului.

Activitatea de practică a studenților a cuprins: familiarizarea cu modul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, cunoașterea domeniilor de activitate, legea și regulamentul de organizare și funcționare a instituției, prezentarea de dosare/fișe de caz, colaborarea Avocatului Poporului cu Curtea Constituțională - punctele de vedere trimise la solicitarea Curții Constituționale; obiecțiile de neconstituționalitate asupra legilor, adoptate și nepromulgate și excepțiile de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului.

De asemenea, studenții au participat la programul de audiențe/dispecerat al instituției Avocatul Poporului și au studiat, la biblioteca instituției, materiale informative privind activitatea instituției Avocatul Poporului (rapoartele anuale, rapoartele speciale, buletinele informative, broșura de prezentare a instituției).

La încheierea stagiului de practică, studenții au completat fișe de evaluare a acestui program, care cuprind întrebări și sugestii referitoare la desfășurarea stagiului de practică.

Studentii au apreciat în mod pozitiv activitățile incluse în cadrul stagiului de practică, unii dintre ei fiind chiar interesați de o viitoare carieră în cadrul instituției Avocatului Poporului.

- În data de 26 mai 2014, a avut loc la sediul instituției Avocatului Poporului, vizita unui *grup de studenți și elevi*, participanți la proiectul național „*Problemele cetății*”. Domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului a făcut o scurtă prezentare a instituției și a activității acesteia, după care a răspuns întrebărilor vizitatorilor. În cadrul întâlnirii, tinerii s-au arătat interesați de mijloacele pe care Avocatul Poporului le are la dispoziție în activitatea sa de apărător al drepturilor cetățenilor în raport cu instituțiile și autoritățile publice.

- În data de 30 iunie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului s-a *întâlnit* cu un grup de *10 studenți din cadrul Facultății de Drept – Universitatea din București*, care au efectuat un stagiu de practică la instituția Avocatul Poporului. La întâlnire a participat și Andreea Băicoianu, consilier.

- În data de 24 septembrie 2014, a avut loc la sediul instituției, întrevederea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu un grup de *10 studenți ai Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca*, participanți în cadrul *Proiectului Ai dreptul la o carieră juridică!*

B. Practica studenților la birourile teritoriale și colaborări cu universități și licee

Birourile teritoriale ale instituției Avocatul Poporului au continuat colaborarea cu anumite universități, în vederea efectuării unor stagii de practică ale studenților, după cum urmează:

- activitatea de îndrumare a unui număr de *130 de studenți* ai Facultății de Drept din cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” Cluj, de către Biroul Teritorial Cluj-Napoca;

- desfășurarea unui stagiu de practică, de către un număr de *57 de studenți*, ai Facultății de Drept și Științe Sociale din cadrul Universității din Craiova, la Biroul Teritorial Craiova;

- efectuarea unui stagiu de practică de către *o studentă* din cadrul Facultății de Drept, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, la sediul Biroului Teritorial Oradea;

- desfășurarea unui stagiu de practică de către 30 de studenți din cadrul Facultății de Drept și Științe Administrative, la sediul Biroului Teritorial Pitești;

- efectuarea unui stagiu de practică de către *4 studenți* ai Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest la sediul Biroului Teritorial Timișoara.

*

- Prezentarea Instituției Avocatul Poporului – studenților de la Academia „Mircea cel Bătrân” din Constanța;
- Prezentarea Instituției Avocatul Poporului studenților din anul I de la Facultatea de Drept și Științe Administrative „Ovidius” din Constanța;
- Seminar ținut unei grupe de studenți din anul I de la Facultatea de Drept și Științe Administrative „Ovidius” din Constanța.

SECȚIUNEA a 6-a

ÎNCHEIEREA UNOR PROTOCOALE DE COLABORARE

În vederea eficientizării activității și pentru a consolida relațiile cu autoritățile publice dispuse să colaboreze cu Avocatul Poporului în interesul cetățenilor, pentru apărarea drepturilor și libertăților acestora, au fost încheiate protocoale de colaborare.

- În data de 3 iulie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, semnarea unui *Acord* între instituția Avocatul Poporului și UNICEF România, în vederea întăririi cooperării între cele două instituții, cu privire la respectarea drepturilor copiilor.

- În data de 29 septembrie 2014, a fost încheiat *Protocolul* privind colaborarea dintre Instituția Avocatul Poporului și Organizația Salvați Copiii, având ca obiect respectarea și promovarea drepturilor copilului.

*

În temeiul art. 36 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, în cursul anului 2014 a fost organizată o *acțiune de acordare de ajutoare sociale* din fondul pus la dispoziția instituției Avocatul Poporului la *Centrul de Plasament Pinocchio 3* din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3, București.

Ajutoarele au fost oferite celor 40 de copii ocrotiți în această unitate, cu vârste cuprinse între 3 și 14 de ani, și au constat în îmbrăcăminte, încălțăminte, jucării, dulciuri și produse de igienă personală, darurile fiind individualizate în funcție de nevoile fiecăruia.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Ionel Oprea, adjunct al Avocatului Poporului, Luminița Avramescu, p. director coordonator, Luminița Clain șef birou administrativ, Maria Bouruc, Gabriela Dobre și Matei Vîrtosu, experți.

CAPITOLUL XIV

COMUNICAREA ȘI RELAȚIILE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI CU MASS-MEDIA

În planul colaborării instituției cu mass-media și al reflectării activității Avocatului Poporului în presă, anul 2014 a fost unul important și benefic. Deși finalul anului 2013 a fost marcat de proteste (ocuparea sediului instituției pe 10 decembrie 2013 de către manifestanți anti-Roșia Montană) și demisia fostului Avocat al Poporului, domnul profesor universitar Anastasiu Crișu, colaborarea și receptivitatea instituției față de cazurile prezentate de către mass-media și societatea civilă nu au încetat nicio clipă.

Un exemplu punctual în acest sens îl constituie informarea presei printr-un comunicat, încă din primele zile ale anului 2014, cu privire la evoluțiile anchetei în cazul evenimentelor din localitatea Pungești, județul Vaslui, anchetă inițiată la finele anului 2013. Și în privința rezultatelor investigațiilor referitoare la cazul Pungești, Avocatul Poporului a dovedit transparență, informând mass-media și implicit societatea civilă asupra acestora printr-un amplu comunicat de presă, în care a prezentat starea de lucruri și aspectele de natură juridico-administrativă constatate la Pungești, ca și *recomandarea emisă către Ministerul Afacerilor Interne privind respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, în contextul instituirii în zona comunei Pungești a „zonei speciale de siguranță publică”*.

Reflectarea activității instituției în mass-media a cunoscut însă, începând din luna aprilie 2014, mai ales după numirea în funcția de Avocat al Poporului a domnului Victor Ciorbea, fost Prim-Ministru și Primar General al Capitalei, o creștere constantă pe tot parcursul anului și fără precedent. Avocatul Poporului a continuat să fie un observator atent și activ al cazurilor, fenomenelor și transformărilor ce au avut loc în spațiul public, care ar fi putut avea legătură cu presupuse încălcări ale drepturilor și libertăților persoanelor fizice de către autoritățile publice. Față de anii anteriori însă, mai ales în contextul preluării de către Avocatul Poporului a Mecanismului Național de Prevenție a Torturii în locurile de Detenție, a fost relansată colaborarea cu societatea civilă, organizațiile neguvernamentale și implicit cu mass-media.

Un moment deosebit de important al anului 2014 l-a constituit lansarea, în data de 3 iulie, a raportului special, realizat cu sprijinul UNICEF România, privind *„Respectarea drepturilor copiilor privați de libertate în România”*, ca și semnarea acordului dintre Avocatul Poporului și UNICEF România în vederea întăririi cooperării între cele două instituții, cu privire la respectarea drepturilor copiilor. Ambele evenimente s-au desfășurat la Palatul Parlamentului, au beneficiat de participare la un nivel foarte ridicat (demnitari ai statului, parlamentari, reprezentanți ai corpului diplomatic străin acreditat la București, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale), iar reflectarea lor în presă a fost semnificativă. Merită amintită, în context, întâlnirea Avocatului Poporului cu organizațiile neguvernamentale reprezentative din spațiul public, întâlnire care, de asemenea, a

beneficiat de o bună acoperire media. Ca o reflectare a atitudinii proactive a instituției, în urma semnalelor primite de la reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și după o atentă analiză, Avocatul Poporului a sesizat Curtea Constituțională cu o *obiecție de neconstituționalitate având ca obiect Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice*, obiecție admisă de către Curtea Constituțională a României.

Pe întreg parcursul anului 2014, Avocatul Poporului a fost, mai mult ca oricând, receptiv la semnalele de alarmă și cazurile prezentate de către presă privind presupuse încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești de către autoritățile și instituțiile publice. Drept dovadă stă faptul că a crescut numărul sesizărilor din oficiu și anchetelor desfășurate, cazuri preluate și relatate pe larg în mass-media. Dăm numai câteva scurte exemple. În luna iulie, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unor anchete la maternitățile din municipiile Constanța și Timișoara și Direcțiile de specialitate din județele Constanța și Timiș, ca urmare a prezentării pe postul de televiziune Antena 3 a unei scrisori deschise prin care Organizația „Salvați Copiii” a avertizat autoritățile cu privire la situația nou născuților prematuri. Cazul tragic al unui elev decedat prin căderea într-o fosă septică în curtea unei școli din comuna Alunu, județul Vâlcea, a intrat și el în atenția Avocatului Poporului, care, în luna octombrie 2014, s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unei anchete. Concluziile anchetei efectuate de către Avocatul Poporului s-au regăsit în numeroase materiale de presă scrisă. Tot în luna octombrie 2014, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, după difuzarea de către postul de televiziune PROTV a unui reportaj care prezenta cazul unei fetei din Slobozia, grav bolnavă, abandonată la naștere și care nu a fost primită de niciun centru de plasament. În data de 25 octombrie 2014, PROTV realiza un nou reportaj, în care semnală faptul că Avocatul Poporului anchetează cazul fetei din Slobozia. Un alt exemplu îl constituie sesizarea din oficiu și ancheta declanșată de către Avocatul Poporului, tot în luna octombrie 2014, la Penitenciarul Târgu Jiu, în urma unor articole din cotidianul Libertatea, din 19 și 20 octombrie 2014, intitulate „Dezmăț în pușcărie. Penitenciarul-bordel din Târgu Jiu: sex după gratii și povești necenzurate de „amor” și „Serialul „Desfrâu în pușcărie” continuă ! Descoperirea cutremurătoare scoasă la iveală de ancheta jurnalistică de la Penitenciarul din Târgu Jiu”. Rezultatele anchetei au fost amplu relatate atât de către mass-media centrală, cât și de cea locală.

Tot din punctul de vedere al relației instituției Avocatului Poporului cu mass-media, merită punctate câteva observații importante. În anul 2014, relatările privitoare la Avocatul Poporului în articolele de presă scrisă aproape s-au dublat față de anul 2013, cuprinzând atât aprecieri pozitive cât și luări de poziție mai puțin mulțumitoare referitoare la activitatea instituției. Totuși, merită precizat că numărul de apariții referitoare la Avocatul Poporului în presa scrisă este, în anul 2014, cel mai mare, de la înființarea instituției. Există însă și un minus: prezența Avocatului Poporului în media audiovizuală, care, din motive obiective sau subiective, nu a cunoscut aceeași pondere precum cea din presa scrisă.

În anul 2015, în scopul îmbunătățirii relației cu mass-media și asigurării unei transparențe cât mai mari față de societatea civilă, Avocatul Poporului își propune câteva obiective punctuale. Rămâne pentru noi un deziderat instituirea unei colaborări constante

cu postul public de radio sau alte instituții media naționale sau locale. În plus, dorim ca în 2015 să reluăm și să întărim prezența noastră în spațiul virtual (care în ultimii ani a căpătat o pondere semnificativă în procesul comunicațional din societate), prin reînființarea paginii de Facebook a instituției, astfel încât să popularizăm cât mai eficient activitatea Avocatului Poporului, în scopul mai bune apărări a drepturilor și libertăților cetățenilor în raport cu autoritățile și instituțiile publice. Dincolo de materia contenciosului constituțional, în care majoritatea cazurilor de sesizare a Curții Constituționale de către Avocatul Poporului a beneficiat, din varii motive, de o mediatizare deloc neglijabilă, un aspect deosebit de important îl constituie însă implicarea instituției în soluționarea petițiilor miilor de cetățeni, petiții ce conțin situații, spețe nu atât de vizibile în spațiul public, dar la fel de importante. În acest scop, intenționăm ca, printr-o colaborare mai eficientă cu mass-media, să popularizăm, prin reportaje ample, în măsura în care cetățenii implicați doresc, cazuri punctuale, aflate în lucru sau rezolvate de către Avocatul Poporului. Toate acestea, deoarece pentru Avocatul Poporului presa rămâne pe mai departe un partener deosebit de important în procesul de comunicare cu societatea civilă.

SECȚIUNEA 1

BULETINUL INFORMATIV AL INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Și în anul 2014, instituția Avocatul Poporului a editat Buletinul informativ cu o frecvență trimestrială, buletin ce cuprinde detaliat, aspecte din activitatea desfășurată, aprecieri transmise de petiționari și de autoritățile publice la adresa instituției Avocatul Poporului, cazuri soluționate prin intervenția Avocatului Poporului.

Buletinul informativ se regăsește pe pagina de internet a instituției, www.avpoporului.ro, la secțiunea *Relații cu presa*.

SECȚIUNEA a 2-a

AVOCATUL POPORULUI ȘI ADJUNCȚII AVOCATULUI POPORULUI ÎN MASS-MEDIA

Avocatul Poporului și adjuncții săi au participat la 11 emisiuni radio-TV, au fost publicate 38 articole în presa centrală și locală, au fost date publicității 63 comunicate de presă și au fost organizate 2 conferințe de presă.

A. Interviu, emisiuni și intervenții la posturile de televiziune

• În data de 7 iulie 2014, doamna Erzsebet Dane, adjunct al Avocatului Poporului, a acordat un interviu postului Duna TV.

- În data de 12 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Emisiunea Q&A*, la postul Antena 3.
- În data de 16 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Emisiunea Ultima oră*, la postul RTV.
- În data de 18 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a dat o declarație posturilor TVR, Digi24 și Realitatea TV, privind protestul Tineretului Național Liberal în fața instituției Avocatul Poporului, referitor la OUG nr. 49/2014.
- În data de 25 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a intervenit telefonic la postul Antena 3, pe tema anchetei efectuate la Penitenciarul Poarta Albă (sesizarea din oficiu a instituției privind decesul unui tânăr, precum și cele două petiții ale lui George Becali).
- În data de 25 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a intervenit telefonic la postul RTV, în cadrul emisiunii Ediție specială, pe tema anchetei efectuate la Penitenciarul Poarta Albă (sesizarea din oficiu a instituției privind decesul unui tânăr, precum și cele două petiții ale lui George Becali).
- În perioada 4-12 septembrie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a dat o serie de declarații posturilor B1 TV, Realitatea, TVR, cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2014.
- În data de 21 septembrie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Emisiunea Foc încrucișat*, la postul TVR 1.
- *Cazul fetei de 7 ani care trăiește numai pentru că medicii încalcă legea a ajuns în atenția Avocatului Poporului*, Știrile ProTv, 25 octombrie 2014.
- În data de 19 decembrie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului a acordat un interviu postului Digi24, transmis în cadrul *Emisiunii Business Club*, din data de 25 decembrie 2014.

B. Interviu și emisiuni la posturile de radio

- În data de 4 iulie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a acordat un interviu postului Radio România Actualități.

C. Articole publicate în presa centrală și locală

- Articolul *Adjunctul Avocatului Poporului a fost la Pungești* - gandul.info, 6 ianuarie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului: Ancheta referitoare la situația de la Pungești e în desfășurare* - cotidianul.ro, 6 ianuarie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului: Instituirea zonei speciale de siguranță publică la Pungești este o măsură disproporționată*, apărut în gandul.info - 27 martie 2014.
- Articolul *Victor Ciorbea a depus jurământul ca Avocat al Poporului*, apărut pe digi24.ro și gandul.info - de 6 mai 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului: Este necesară o strategie pentru soluționarea cazurilor în care oamenii ocupă ilegal spații* - romanialibera.ro, 23 mai 2014.

- Articolul *Victor Ciorbea a făcut o mișcare importantă ca Avocat al Poporului* - dcnews.ro, 27 mai 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului explică numărul mare de deținuți: copii rămași în țară nesupravegheați* - evz.ro, 6 iunie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea, a sfătuit revoluționarii să renunțe la greva foamei* - mediafax.ro, 13 iunie 2014.
- Articolul *Jaful UGSR. Victor Ciorbea are altă viziune* - puterea.ro, 23 iunie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului trimite la Senat un Raport pe respectarea drepturilor copiilor privați de libertate* - romanialibera.ro - 23 iunie 2014.
- Articolul *Ciorbea discută cu reprezentanții organizației Salvați Copiii despre drepturile și situația copiilor din centrele de plasament* - romanialibera.ro - 24 iunie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului și UNICEF, acord pentru respectarea drepturilor copiilor. Raport: copii privați de libertate* - dcnews.ro, 3 iulie 2014.
- Articolul *Alarmant. 30% dintre copiii arestați în România, victime ale violențelor și violului video* - romaniatv.net, 3 iulie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului se justifică: CDR i-a acordat rangul de ministru, Ponta privilegiile aferente* - gandul.info, 4 iulie 2014.
- Articolul *Traian Băsescu cere Avocatului Poporului respectarea Constituției în cazul OUG privind Legea Educației* - romanialibera.ro, 4 iulie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului, replică dată președintelui*, apărut pe digi24.ro - 6 iulie 2014.
- Articolul *Legea cartelelor pre-pay a fost atacată la Curtea Constituțională de Avocatul Poporului* - digi24.ro, 9 iulie 2014.
- Articolul *Legea privind reținerea datelor personale pentru cartele pre-pay și rețele wi-fi, atacată la Curtea Constituțională de Avocatul Poporului* - gandul.info, 9 iulie 2014.
- Articolul *Mineriadele, rană deschisă a societății românești: întrevedere între Asociația Victimelor și Avocatul Poporului* - crainicul.ro, 17 iulie 2014.
- Articolul *Chiru a discutat cu Ciorbea despre neconstituționalitatea Legii din 2008 privind Portul* - ziuconstanta.ro, 18 iulie 2014.
- Articolul *Problemele foștilor proprietari deposezați abuziv de regimul comunist, în atenția Avocatului Poporului* - Curierul de Râmnic, 24 iulie 2014.
- Articolul *Victor Ciorbea: Trecerea portului la Consiliul Local Constanța, neconstituțională* - evz.ro, 10 septembrie 2014.
- Articolul *Victor Ciorbea s-a întâlnit cu Comitetul Helsinki Norvegian* - amosnews.ro, 11 septembrie 2014.
- Articolul *Cartelele prepay pot fi cumpărate în continuare fără buletin* - puterea.ro, 16 septembrie 2014.
- Articolul *Legea cartelelor pre-pay este neconstituțională* - digi24.ro, 16 septembrie 2014.
- Articolul *Organizațiile nonguvernamentale vor ca Avocatul Poporului să facă demersuri pentru diminuarea numărului ordonanțelor de urgență* - medierenet.ro, 19 septembrie 2014.
- Articolul *Nu se impune sesizarea Curții Constituționale în privința Ordonanței de urgență care modifică Legea Educației* - hotnews.ro, 20 septembrie 2014.

- Articolul *Avocatul Poporului vizitat de studenți ai facultății de la Cluj-Napoca* - monitorulcj.ro, 25 septembrie 2014.
- Articolul *Marele Zid Țigănesc: Avocatul Poporului cere demolarea Zidului devenit celebru în presa internațională* - adevarul.ro, 15 octombrie 2014.
- Articolul *Cazul unei fetițe abandonate în spital de șapte ani, cercetat de Avocatul Poporului* - romanialibera.ro, 16 octombrie 2014.
- Articolul *Femeie mușcată de câini la Grădina Botanică din Galați. Avocatul Poporului: Se încalcă drepturile omului!* - avocatura.com, 16 octombrie 2014.
- Articolul *Prevenirea torturii în închisori, discutată de Victor Ciorbea cu un reprezentant al ONU* - jurnalul.ro, 16 octombrie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a declanșat o anchetă la Penitenciarul Târgu Jiu* - hotnews.ro, 21 octombrie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului a sesizat Parchetul în cazul elevului decedat după ce a căzut într-o fosă septică* - www.antena3.ro, 11 noiembrie 2014.
- Articolul *Avocatul Poporului, sesizat în legătură cu dosarele Revoluției* - evz.ro, 13 noiembrie 2014.
- Articolul *Conducerea Parlamentului a votat doi noi adjuncți ai Avocatului Poporului* - evz.ro, 2 decembrie 2014.
- În data de 5 decembrie 2014, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului a acordat un interviu telefonic, Ziarului Libertatea, referitor la ancheta desfășurată la Penitenciarul Târgu-Jiu.
- Articolul *Avocatul Poporului confirmă dezvoltările făcute de Libertatea în cazul desfrâului de la Penitenciarul Târgu-Jiu* - liberatea.ro, 8 decembrie 2014.

D. Comunicate de presă

- În data de 6 ianuarie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat de presă - *Investigațiile în cazul Pungești în desfășurare*.
- În data de 9 ianuarie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat privind *activitatea instituției Avocatul Poporului în Trimestrul al IV-lea al anului 2013*.
- În data de 26 martie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat privind *Rezultatul demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului cu privire la evenimentele din localitatea Pungești, județul Vaslui*.
- În data de 9 aprilie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat privind *activitatea instituției Avocatul Poporului în Trimestrul I al anului 2014*.
- În data de 14 mai 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Victor Ciorbea: „Resping ferm tentativele de implicare a mea în jocurile politice și în campania electorală”*.
- În data de 23 mai 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului și Amnesty International*

intensifică colaborarea în cazurile de evacuare sau intenție de evacuare forțată a cetățenilor de etnie rromă.

- În data de 26 mai 2014, a fost postat în limba engleză, pe site-ul Rețelei Europene a Ombudsmanilor, comunicatul de presă *Avocatul Poporului și Amnesty International intensifică colaborarea în cazurile de evacuare sau intenție de evacuare forțată a cetățenilor de etnie rromă.*

- În data de 27 mai 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului, un comunicat - *Copiii și tinerii s-au întâlnit cu Avocatul Poporului în cadrul proiectului național „Problemele cetății”.*

- În data de 27 mai 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului și UNICEF, acord pentru întărirea colaborării în privința monitorizării respectării drepturilor copiilor.*

- În data de 30 mai 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat *cu ocazia zilei de 1 iunie, Ziua Internațională a Copilului.*

- În data de 4 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Reprezentanții Avocatului Poporului, discuții cu revoluționarii, greviști ai foamei din Piața Victoriei.*

- În data de 5 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Reprezentanții Comitetului European pentru Prevenirea Torturii încurajează includerea Mecanismului cu același profil, în structura Avocatului Poporului.*

- În data de 5 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Întâlnire între Avocatul Poporului și Ambasadorul Republicii Federale Germania la București.*

- În data de 6 iunie 2014, a fost postat în limba engleză, pe site-ul Rețelei Europene a Ombudsmanilor, comunicatul de presă *Reprezentanții Comitetului European pentru Prevenirea Torturii încurajează includerea Mecanismului cu același profil, în structura Avocatului Poporului.*

- În data de 13 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea s-a întâlnit cu revoluționarii protestatari.*

- În data de 13 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea, în favoarea sistemului parlamentar bicameral.*

- În data de 16 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, întrevedere cu Ambasadorul Republicii Elene, Grigorios Vassiloconstandakis.*

- În data de 23 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Victor Ciorbea: Resping încercările de implicare a mea în pretinsul jaf al patrimoniului sindical și le calific drept calomnii!*

- În data de 24 iunie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Situația copiilor din centrele de plasament, în discuția Avocatului Poporului și a Organizației Salvați Copiii.*

- În data de 4 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2014 nu presupun cheltuieli suplimentare de protocol, cazare și transport pentru instituția Avocatul Poporului.*

- În data de 9 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului analizează dacă sunt îndeplinite condițiile constituționale și legale pentru sesizarea Curții Constituționale cu privire la prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014.*

- În data de 9 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, obiecție de neconstituționalitate cu privire la Legea pentru modificarea și completarea O.U.G nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice.*

- În data de 9 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat privind *activitatea instituției Avocatul Poporului în Trimestrul al II-lea al anului 2014.*

- În data de 14 iulie 2014, a fost postat în limba engleză, pe site-ul Rețelei Europene a Ombudsmanilor, comunicatul de presă *Înființarea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție în cadrul Instituției Avocatul Poporului.*

- În data de 15 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Reafirm totala mea deschidere pentru dialog, dar purtat într-un cadru legal și civilizat.*

- În data de 17 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Întâlnire între Avocatul Poporului și senatorul Christian Gigi Chiru privind Legea nr. 216/2008.*

- În data de 17 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului a avut o întâlnire cu liderii Asociației Victimelor Mineriadelor 1990-1991 din România.*

- În data de 18 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, tema discuției dintre Avocatul Poporului și domnul avocat Ion Gabriel Angheluș.*

- În data de 18 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *„Sper ca în scurt timp să primim răspuns la adresele pe care le-am înaintat și vom soluționa în mod firesc și legal solicitările în cazul O.U.G. nr. 49/2014”.*

- În data de 18 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Printre prioritățile imediate ale Avocatului Poporului: întâlniri directe, în țară, cu cetățenii și cu grupurile vulnerabile din societate.*

- În data de 21 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului, un comunicat - *Mesaj de condoleanțe prăbușirea avionului MH17.*

- În data de 24 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014, în discuția Avocatului Poporului, Alianței pentru o Românie Curată și Alianței Naționale a Organizațiilor Studentești.*

- În data de 24 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Problematika ordonanțelor de urgență, pe agenda discuțiilor Avocatului Poporului cu Ambasadorul Olandei la București.*
- În data de 24 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea: declarațiile domnului deputat PMP, Daniel Geantă sunt pe deplin explicabile.*
- În data de 25 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei anchete la Penitenciarul Poarta Albă în cazul petentului George Becali, anchetă care a avut loc ieri.*
- În data de 25 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Problemele proprietarilor de păduri din Munții Apuseni și din alte zone ale țării, în atenția Avocatului Poporului.*
- În data de 28 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea, s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unor anchete la maternitățile din municipiile Constanța și Timișoara și Direcțiile de specialitate, din județele Constanța și Timiș, în urma celor prezentate de postul de televiziune Antena 3, în cadrul emisiuni „Sinteza Zilei”, din 27 iulie 2014.*
- În data de 28 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea, s-a întâlnit cu domnul prof.univ.dr. Sorin Mihai Cîmpeanu, rectorul Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară – București, care a prezentat în scris și oral punctul de vedere al Consiliului Național al Rectorilor privind constituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative.*
- În data de 28 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, Victor Ciorbea, s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unor anchete la maternitățile din municipiile Constanța și Timișoara și Direcțiile de specialitate, din județele Constanța și Timiș, în urma celor prezentate de postul de televiziune Antena 3, în cadrul emisiuni „Sinteza Zilei”, din 27 iulie 2014.*
- În data de 30 iulie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Răspunsul Avocatului Poporului, la solicitarea Președintelui României de sesizare a Curții Constituționale cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative.*
- În data de 28 august 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Victor Ciorbea: Analiza Ordonanței de Urgență a Guvernului privind posibilitatea primarilor de a-și schimba formațiunea politică va constitui o prioritate pentru Avocatul Poporului!*
- În data de 29 august 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, întâlnire cu Asociația Fostilor Parlamentari și Asociația Funcționarilor Publici Parlamentari Pensionari.*

• În data de 9 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului a ridicat direct excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 acțiuni deținute de stat la Compania Națională "Administrația Porturilor Maritime" S.A. Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța.*

• În data de 11 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Întâlnire între Avocatul Poporului și reprezentanții Comitetului de la Helsinki Norvegian.*

• În data de 15 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Victor Ciorbea: „Afirmațiile privind presupusele mele datorii către George Becali sunt niște mizerii!”*

• În data de 17 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Fenomenul traficului de persoane, în atenția Avocatului Poporului și a Comisiei pentru drepturile omului și ajutor umanitar din Bundestag.*

• În data de 19 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Problematica ordonanțelor de urgență pe agenda discuțiilor Avocatului Poporului cu organizații neguvernamentale.*

• În data de 20 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Răspunsul instituției Avocatul Poporului cu privire la sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2014 privind instituirea unor măsuri în domeniul educației, cercetării științifice și pentru modificarea unor acte normative.*

• În data de 25 septembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului vizitat de studenți ai Facultății de Drept din Cluj – Napoca.*

• În data de 2 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Sesizare din oficiu și anchetă după ce un copil și-a pierdut viața în fosa septică din curtea unei școli.*

• În data de 9 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat privind *activitatea instituției Avocatul Poporului în Trimestrul al III-lea al anului 2014.*

• În data de 13 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, întâlnire cu membrii Comisiilor Juridice și pentru Afaceri Interne din cadrul Parlamentului land-ului Renania-Palatinat Republica Federală Germania.*

• În data de 15 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Mecanismul de Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție, pe agenda discuțiilor dintre Avocatul Poporului și Subcomitetul O.N.U. pentru Prevenirea Torturii - SPT.*

• În data de 16 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, sesizare din oficiu în*

cazul unei fetițe din Slobozia, grav bolnavă, abandonată la naștere și care nu a fost primită de nici un centru de plasament.

- În data de 18 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Răspunsul instituției Avocatul Poporului referitor la solicitările de sesizare a Curții Constituționale cu privire la Ordonanța de urgență nr. 55 din 28 august 2014 pentru reglementarea unor măsuri privind administrația publică locală.*

- În data de 21 octombrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, sesizare din oficiu și anchetă la Penitenciarul Târgu Jiu.*

- În data de 12 noiembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Drepturile copilului, în atenția Avocatului Poporului, UNICEF și reprezentanților guvernului tunisian.*

- În data de 13 noiembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Dosarele Revoluției, în atenția Avocatului Poporului.*

- În data de 19 noiembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Ziua Universală a Drepturilor Copilului.*

- În data de 25 noiembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, întrevedere cu membrii ai Parlamentului din Republica Turkmenistan.*

- În data de 9 decembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului, întrevedere cu delegația Misiunii Comisiei Europene în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare pe Justiție.*

- În data de 11 decembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului s-a întâlnit cu reprezentanții unor asociații civile și cu cetățeni, protestatari în fața sediului instituției.*

- În data de 16 decembrie 2014, a fost postat pe site-ul instituției Avocatul Poporului și transmis agențiilor de presă, un comunicat - *Avocatul Poporului s-a întâlnit cu domnul Micha Lindenstrauss, fost Ombudsman al statului Israel.*

E. Conferințe de presă

- În data de 3 iulie 2014, a avut loc la Palatul Parlamentului, prima conferință de presă a Avocatului Poporului, cu ocazia lansării Raportului special privind Respectarea drepturilor copiilor privați de libertate în România, realizat cu sprijinul UNICEF România și semnarea unui Acord între instituția Avocatul Poporului și UNICEF România, în vederea întăririi cooperării între cele două instituții, cu privire la respectarea drepturilor copiilor.

- În data de 1 august 2014, a avut loc la sediul Instituției Prefectului județul Mehedinți, o conferință de presă, în cadrul căreia a fost prezentată activitatea instituției Avocatul Poporului și programul de audiențe în teritoriu al Biroului Teritorial Craiova.

SECȚIUNEA a 3-a

COMUNICAREA ȘI RELAȚIILE BIROURILOR TERITORIALE ALE AVOCATULUI POPORULUI CU MASS-MEDIA

Comunicarea și relațiile birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului cu mass-media au cunoscut, de asemenea, o intensificare fără precedent. Astfel, în anul 2014 au fost publicate în presa locală, 293 articole, referitoare la activitatea birourilor teritoriale, iar reprezentanții acestora au participat la 136 emisiuni de radio și televiziune.

Biroul Teritorial Alba-Iulia a publicat 1 articol în presa locală:

• **Articolul:**

- *Tergiversare nejustificată în trecerea de la pensia de invaliditate la pensia pentru limita de vârstă*, apărut în Informația de Alba, în data de 18 martie 2014.

Biroul Teritorial Bacău a acordat 5 interviuri posturilor locale de radio și televiziune și a publicat 13 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- *Avocatul Poporului la Piatra Neamț*, la postul TV Neamț, în data de 12 februarie 2014;
- Interviul acordat postului Est TV, în data de 21 mai 2014 – *La rând la Avocatul Poporului*;
- Interviul acordat postului Realitatea TV Bacău, referitor la activitatea BT Bacău în semestrul 1/2014, în data de 26 iunie 2014;
- Interviul acordat postului 1 TV Neamț, referitor la problematica audiențelor acordate petenților din județul Neamț, în data de 17 iunie 2014;
- *Audiență la Avocatul Poporului*, la postul CNS TV Roman, în data de 15 septembrie 2014.

• **Articolele:**

- *Instituțiile statului sunt reclamate la Avocatul Poporului*, publicat în Ziarul de Roman, în data de 14 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului vine la Piatra Neamț*, publicat în Ziarul Ceahlăul Piatra Neamț, în data de 14 ianuarie și 11 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Piatra Neamț*, apărut pe evenimentul.ro, în data de 10 februarie 2014;
- *Sute de băcăuani nedreptățiți de stat în 2013*, publicat în Ziarul de Bacău, în data de 28 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe nemțenilor la Prefectura Neamț*, apărut pe ziarpiatraneamt.ro, în data de 11 martie 2014;
- *Statul încalcă drepturile persoanelor cu dizabilități*, publicat în Ziarul de Bacău, în data de 22 aprilie 2014;

- *Avocatul Poporului acordă audiențe în Neamț*, apărut în ziarul *piatraneamt.ro*, în data de 12 mai 2014;
- *Copiii deținuți vorbesc despre viața din penitenciare*, publicat în *Ziarul de Bacău*, în data de 10 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului va putea face vizite neanunțate în penitenciare*, publicat în *Ziarul de Bacău*, în data de 17 iulie 2014;
- *Din ianuarie, Avocatul Poporului începe controalele în unitățile de detenție*, publicat în cotidianul *Deșteptarea*, în data de 11 noiembrie 2014;
- *Acționarii SIF-urilor, obligați să suporte contribuția la sănătate*, publicat în cotidianul *Deșteptarea*, în data de 23 noiembrie 2014;
- *Noi am devenit vizibili cu sprijinul acestui ziar*, publicat în cotidianul *Deșteptarea*, în data de 18 decembrie 2014.

Biroul Teritorial Brașov a acordat 5 interviuri posturilor locale de radio și televiziune și a publicat 23 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Emisiunea *Nimic fără dreptate*, la postul TV Nova Brașov - *Despre instituția Avocatul Poporului*, în data de 19 februarie 2014;
- Jurnal de știri, la TV Nova Brașov, despre *Sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul tinerei cu pensie în valoare de 1 leu*, în data de 11 iunie 2014;
- Emisiunea *Nimic fără dreptate*, la postul Nova TV Brașov, în datele de 2 iulie și 17 decembrie 2014;
- *Despre audiențele desfășurate de instituția Avocatul Poporului în municipiul Făgăraș*, la postul TV Nova, Jurnal, în data de 25 noiembrie 2014.

• **Articolele:**

- *Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, apărut pe *3szek.ro*, în datele de 30 ianuarie și 3 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, apărut pe *3szek.ro* și *hirmondo.ro*, în data de 4 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului reia audiențele*, publicat în cotidianul local *Monitorul de Făgăraș*, în data de 18 februarie 2014;
- *Zi plină pentru Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, publicat în *Observatorul de Covasna*, în data de 5 martie 2014;
- *Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, apărut pe *www.hirmondo.ro*, în data de 4 martie 2014;
- *Avocatul Poporului la Făgăraș*, publicat în cotidianul local *Bună ziua Făgăraș*, în data de 20 martie 2014;
- *Avocatul Poporului revine cu audiențe la Sfântu Gheorghe*, publicat în *Observatorul de Covasna*, în data de 1 aprilie 2014;
- *Meghallgatás (Audiențe)*;
- *Ombudsman Szentgyörgyön (Ombudsman la Sfântu Gheorghe)*;
- *Apă de masă sau apă minerală?*, publicat în *Buna ziua Brașov*, în data de 16 aprilie 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- *Reprezentanții instituției Avocatul Poporului se vor afla marți la Făgăraș*, publicat în ziarul Bună ziua Făgăraș, în data de 26 mai 2014;
- *Brașoveanca cu pensie de un leu va încasa 350 de lei lunar*, publicat în Bună ziua Brașov și Ziare.com, în data de 12 iunie 2014;
- *Avocatul Poporului*, publicat în Monitorul de Făgăraș, în data de 17 iunie 2014;
- *Avocatul Poporului, din nou la Făgăraș*, publicat în cotidianul local Bună ziua Făgăraș, în data de 24 noiembrie 2014;
- *Meghallgatás (Audiențe)*, publicat în ziarul Háromszék, în datele de 3-5 noiembrie 2014;
- *Ombudsman a megyeszékhelyen (Ombudsmanul la Sfântu Gheorghe)*, apărut în data de 4 noiembrie 2014 pe site-ul www.hirmondo.ro;
- *Meghallgatás (Audiențe)*, apărut în datele de 4 și 5 noiembrie 2014, pe site-ul www.sepsiszentgyorgy.ro.

Biroul Teritorial Cluj-Napoca a publicat 3 articole în presa scrisă locală:

• **Articolele:**

- *Avocatul Poporului vine la Zalău*, apărut pe www.regiotv.ro, în data de 10 martie 2014;
- *Avocatul Poporului din nou în Maramureș*, publicat în Adevărul de Baia Mare, în data de 16 martie 2014;
- *Avocatul Poporului la Bistrița*, publicat în Mesagerul de Bistrița, în data de 24 martie 2014.

Biroul Teritorial Constanța a acordat 23 interviuri posturilor locale de radio și televiziune și a publicat 21 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Interviuri la posturile TV Media Medgidia și TV Media Cernavodă, în perioada februarie-decembrie 2014;
- Interviuri la Radio Constanța cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, în data de 10 decembrie 2014.

• **Articolele:**

- *Problemele anului 2013, prin ochii Avocatului Poporului Constanța*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 14 ianuarie 2014;
- *Ce au reclamat constănțenii în 2013 la Avocatul Poporului*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 14 ianuarie 2014;
- *Ai probleme cu instituțiile publice, te ascultă Avocatul Poporului*, apărut în Obiectiv de Tulcea, în data de 4 martie 2014;
- *Audiențe la Avocatul Poporului Constanța*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 29 aprilie 2014;
- *Avocatul Poporului Constanța acordă audiențe la Medgidia și Cernavodă*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 4 mai 2014;

- *Avocatul Poporului Constanța acordă audiențe la Mangalia*, publicat în Ziarul Ziua de Constanța, în data de 9 mai 2014;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor la Tulcea*, publicat în Ziarul Delta de Tulcea, în data de 9 mai, 16 iunie și 4 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului Constanța acordă audiențe la Mangalia*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 9 iunie 2014;
- *Expertii Avocatului Poporului Constanța acordă audiențe la Mangalia*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 2 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului face anchetă la Maternitatea Constanța*, publicat în Ziarul Observator de Constanța, în data de 29 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului Constanța ține audiențe în județ*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 6 august, 2 septembrie, 3 octombrie, 3 noiembrie și 3 decembrie 2014;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea de audiențe pentru cetățenii din județul Tulcea*, apărut pe ziare.com, în data de 13 august 2014;
- *Ce nereguli a găsit Avocatul Poporului la Maternitatea din Constanța*, publicat în Ziarul Cuget Liber, în data de 18 august 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Tulcea*, publicat în Ziarul Delta de Tulcea în data de 3 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Tulcea*, publicat în Ziarul Delta de Tulcea, în data de 12 noiembrie 2014.

Biroul Teritorial Craiova a participat la 47 emisiuni la posturile locale de radio și televiziune și a publicat 2 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Interviu, referitor la *rolul, activitatea și rezultatele Biroului Teritorial Craiova*, acordat postului TV Tele Universitatea Craiova, *difuzat zilnic* în cadrul rubricii *Info Social*, în lunile aprilie, mai, iunie, iulie, august, septembrie, octombrie și noiembrie;
- Participare la emisiunea *Pulsul Zilei*, la postul Radio Oltenia Craiova, în datele de 6 martie, 12 august și 22 septembrie 2014;
- Participarea la emisiunea *Alb și Negru*, difuzată în data de 12 mai 2014, la postul Radio Oltenia Craiova. În cadrul emisiunii s-a prezentat activitatea BT Craiova, precum și datele audiențelor ce urmează a fi acordate în luna mai 2014 la sediul Prefecturilor Gorj, Olt și Mehedinți;
- Interviu acordat postului Radio Oltenia Craiova, în data de 19 septembrie 2014. În cadrul interviului s-a prezentat programul de audiențe în teritoriu, pentru luna septembrie 2014, a Biroului Teritorial Craiova;
- Interviu la Radio Gazeta de Sud, în data de 28 octombrie 2014. În cadrul interviului, s-a prezentat activitatea BT Craiova pe Trimestrul III/2014;
- Interviu referitor la activitatea instituției Avocatul Poporului și programul de audiențe în teritoriu al BT Craiova, difuzat în jurnalele de Știri, în data de 1 noiembrie 2014, pe site-ul alegetv.ro.

• **Articolele:**

- *Avocatul Poporului a efectuat anchete după articolele din Gazeta de Sud*, publicat în cotidianul Gazeta de Sud, în data de 10 mai 2014;
- Interviu referitor la activitatea BT Craiova, acordat cotidianului Gazeta de Sud, în data de 29 octombrie 2014;

Biroul Teritorial Iași a avut 2 apariții la posturile de radio și de televiziune și a publicat 50 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Emisiunea *Imperativ*, la postul Radio Iași, tema emisiunii *Dreptul de a protesta*, în data de 10 ianuarie 2014;
- Interviu acordat postului România TV referitor la dreptul la pensie al nevăzătorilor, difuzat în data de 17 aprilie 2014, în cadrul emisiunii *România la raport*.

• **Articolele:**

- *Terasa blocului, parte din condominiu*, publicat în data de 7 ianuarie 2014;
- *Copiii și persoanele cu handicap din nou în topul anchetelor*, publicat în data de 14 ianuarie 2014;
- *Concediul medical vs concediul de odihnă*, publicat în data de 21 ianuarie 2014;
- *Dreptul nevăzătorilor de a se înscrie la pensie pentru limită de vârstă*, publicat în data de 28 ianuarie 2014;
- *Demisia, înregistrarea sa și termenul de preaviz*, publicat în data de 4 februarie 2014;
- *Aspecte privind grupele de muncă*, publicat în data de 11 februarie 2014;
- *Dreptul de proprietate comună pe cote părți a concubinilor*, publicat în data de 18 februarie 2014;
- *Nedemnitățile succesorală*, publicat în data de 25 februarie 2014;
- *Urmărirea imobilelor aflate în proprietate comună*, publicat în data de 4 martie 2014;
- *Datoriile comune ale soților potrivit noului Cod civil*, publicat în data de 11 martie 2014;
- *Contractul de arendă și obligația de garanție contra evicțiunii*, publicat în data de 18 martie 2014;
- *Plata eșalonată a despăgubirilor pentru dreptul de proprietate privată*, publicat în data de 25 martie 2014;
- *Exercitarea contestației la poprire*, publicat în data de 1 aprilie 2014;
- *Repararea prejudiciului în cazul răspunderii civile delictuale*, publicat în data de 8 aprilie 2014;
- *Limitele prestării muncii suplimentare și a muncii de noapte*, publicat în data de 15 aprilie 2014;
- *Ce trebuie să știți despre agențiile de ocupare a forței de muncă*, publicat în data de 29 aprilie 2014;
- *Condițiile de acordare și beneficiarii pensiei de urmaș*, publicat în data de 6 mai 2014;
- *Situația cadrelor didactice netitulare tranșată de Curtea Constituțională*, publicat în data de 13 mai 2014;
- *Alocația pentru susținerea familiei – un sprijin pentru familiile nevoiașе*, publicat în data de 20 mai 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- *Recente modificări ale criteriilor de încadrare în grad de handicap*, publicat în data de 27 mai 2014;
- *Aspecte privind concedierea salariatului pentru motive ce nu țin de persoana sa*, publicat în data de 3 iunie 2014;
- *Dreptul copilului la protejarea imaginii sale*, publicat în data de 10 iunie 2014;
- *Despre acordarea alocației de stat pentru copii*, publicat în data de 24 iunie 2014;
- *Asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale*, publicat în data de 1 iulie 2014;
- *Aspecte privind acordarea concediului pentru îngrijirea copilului cu dizabilități*, publicat în data de 8 iulie 2014;
- *Stabilirea filiației față de tată – prezumția de paternitate*, publicat în data de 15 iulie 2014;
- *Acordarea ajutorului de deces*, publicat în data de 22 iulie 2014;
- *Clauza de confidențialitate în contractul individual de muncă*, publicat în data de 29 iulie 2014;
- *Încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap*, publicat în data de 5 august 2014;
- *Suspendarea contractului individual de muncă – efectele suspendării*, publicat în data de 12 august 2014;
- *Acordarea tichetelor de masă – obligație facultativă a angajatorilor*, publicat în data de 19 august 2014;
- *Neplata pensiei alimentare – încălcarea dreptului la un nivel de trai decent*, publicat în data de 26 august 2014;
- *Diferența între decădere și prescripția extinctivă*, publicat în data de 2 septembrie 2014;
- *Obligația salariatului de a restitui sumele aferente pregătirii profesionale*, publicat în data de 9 septembrie 2014;
- *Aspecte privind suspendarea și repunerea în termenul de opțiune succesorală*, publicat în data de 16 septembrie 2014;
- *Ilegalitatea convenției civile în raporturile de muncă*, publicat în data de 23 septembrie 2014;
- *Dreptul de a cere ieșirea din indiviziune*, publicat în data de 30 septembrie 2014;
- *Intangibilitatea dreptului la concediu de odihnă*, publicat în data de 7 octombrie 2014;
- *Stabilirea valorii pensiei de întreținere minor*, publicat în data de 14 octombrie 2014;
- *Amnistiarea fiscală a personalului bugetar și a pensionarilor*, publicat în data de 21 octombrie 2014;
- *Testamentele pot fi atacate în maxim 3 ani de la deschiderea moștenirii*, publicat în data de 28 octombrie 2014;
- *Bunurile ipotecate pot fi scoase la vânzare doar dacă nu s-a acoperit creanța*, publicat în data de 4 noiembrie 2014;
- *Imposibilitatea concedierii salariației reîntoarce din concediu de creștere a copilului*, publicat în data de 11 noiembrie 2014;
- *Exercitarea dreptului de folosință a unui bun comun*, publicat în data de 18 noiembrie 2014;
- *Prescriptibilitate sau imprescriptibilitate pentru copii născuți anterior intrării în vigoare a noului Cod civil*, publicat în data de 25 noiembrie 2014;

- *În ce condiții angajatorul poate modifica locul de muncă fără consimțământul salariatului*, publicat în data de 2 decembrie 2014;
- *Dreptul la sporul de vechime nu este un drept consacrat de lege*, publicat în data de 9 decembrie 2014;
- *Suspendarea contractului individual de muncă în cazul suspendării sau întreruperii activității*, publicat în data de 16 decembrie 2014;
- *Condițiile încheierii contractului individual de muncă pe perioadă determinată*, publicat în data de 23 decembrie 2014;
- *Efectele renunțării la moștenire și revocarea acesteia*, publicat în data de 30 decembrie 2014.

Articolele au fost publicate în Ziarul de Iași, în cadrul rubricii *Avocatul Poporului*.

Biroul Teritorial Oradea a participat la 3 emisiuni la posturile locale de televiziune și a publicat 22 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- *Avocatul Poporului la Satu Mare*, la postul TV1 Samtel, în data de 15 ianuarie 2014;
- *Știrile Nord Vest TV- Avocatul Poporului revine la Satu-Mare*, în datele de 9 septembrie și 23 octombrie 2014.

• **Articolele:**

- *Avocatul Poporului organizează o nouă sesiune de audiențe*, publicat în Buletin de Carei, în data de 13 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului organizează astăzi o nouă sesiune de audiențe*, publicat în Jurnal de Satu Mare, în data de 15 ianuarie 2014;
- *Sătmărenii reclamă tot mai multe probleme cu vecinii la Avocatul Poporului*, publicat în Informația Zilei;
- *Avocatul Poporului revine la Satu-Mare*, publicat în Buletin de Carei;
- *Avocatul Poporului susține audiențe la Satu-Mare*, publicat în Buletin de Carei, în data de 10 martie 2014;
- *Avocatul Poporului vine miercuri la Satu Mare*, apărut pe [ziare.com/Satu Mare](http://ziare.com/Satu-Mare), în data de 10 martie 2014;
- *30 de sătmăreni au venit în audiență la Avocatul Poporului*, publicat în Informația zilei, în data de 12 martie 2014.
- *Avocatul Poporului organizează o nouă sesiune de audiențe la Satu-Mare*, publicat în Buletin de Carei și Jurnalul de Satu Mare, în data de 24 aprilie 2014;
- *33 de sătmăreni s-au prezentat la audiențele organizate de Avocatul Poporului*, publicat în Informația zilei, în data de 28 aprilie 2014;
- *Avocatul Poporului organizează o nouă sesiune de audiențe la Satu-Mare*, publicat în: Satu Mare News și Jurnalul de Satu Mare, în datele de 20 și 22 mai 2014;
- *O mamă cere pensia de întreținere a copiilor la Avocatul Poporului*, publicat în Informația zilei, în data de 23 mai 2014;
- *Avocatul Poporului organizează o nouă sesiune de audiențe la Satu-Mare*, publicat în: Satu Mare News și Sătmareaul, în data de 16 iunie 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- *Avocatul Poporului vine mâine la Satu Mare*, publicat în Jurnalul de Satu-Mare, în data de 17 iunie 2014;
- *Avocatul Poporului va susține joi audiențe la Satu-Mare*, publicat în Satu-Mare News, în data de 10 septembrie 2014;
- *Oamenii necăjiți nu știu că Avocatul Poporului nu poate rezolva toate cererile*, publicat în Ziarul Informația Zilei, în data de 12 septembrie 2014;
- *Avocatul Poporului la Satu-Mare*, publicat în Buletin de Carei, în data de 12 septembrie 2014;
- *Sătmărenii se prezintă în audiență la Avocatul Poporului cu dosare incomplete*, publicat în Informația Zilei, în data de 24 octombrie 2014;
- *A nep ügyvedje a polgarok szolgálatában*, publicat în Bihari Naplo, în data de 13 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului la Satu Mare*, publicat în Buletin de Carei, în data de 18 noiembrie 2014;
- *Probleme de fond funciar la audiențele Avocatului*, publicat în Informația Zilei, în data de 20 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului organizează din nou audiențe la Satu Mare*, publicat în Informația Zilei, în data de 9 decembrie 2014.

Biroul Teritorial Pitești a participat la 14 emisiuni la posturile locale de televiziune și a publicat 9 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Emisiunea *Noutăți la Avocatul Poporului*, în data de 4 februarie 2014;
- Emisiunea *Audiență în direct*, la postul regional Absolut TV, în data de 6 februarie și 9 iunie 2014;
- Emisiunea *Audiență în direct*, la postul regional Absolut TV, în data de 17 martie 2014;
- Emisiunea *Noutăți de la Avocatul Poporului*, la Postul local Curier TV în data de 24 martie 2014. S-au prezentat cazuri de bune practici privind dreptul de proprietate, protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la informație și s-a discutat despre violența în școli;
- Emisiunea *Noutăți de la Avocatul Poporului*, la Postul local Curier TV, în data de 17 iunie 2014;
- Emisiunea interactivă *Audiență în direct*, la postul regional Absolut TV, în data de 13 august 2014. În cadrul emisiunii s-au primit telefoane de la telespectatori pe tema dreptului la proprietate, dreptului la muncă, dreptului la un nivel de trai decent și protecției persoanelor cu handicap;
- Interviu la Postul Radio România Craiova pe tema programului de audiențe acordate cetățenilor din județul Vâlcea, în data de 9 septembrie 2014;
- Emisiunea *Curier politic*, la postul local Curier TV, cu tema *De ce, când și cum vine cetățeanul la Avocatul Poporului*, în data de 23 septembrie 2014;
- Postul local TV Vâlcea 1 a transmis întâlnirea pe care reprezentanții BT Pitești au avut-o cu prefectul, subprefectul județului și celelalte autorități cu responsabilități în cazul elevului decedat în fosa septică, aflată în curtea unei școli din comuna Alunu, județul Vâlcea, în data de 7 octombrie 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- Interviu acordat postului TV Vâlcea 1, cu prilejul audiențelor acordate vâlcenilor la biblioteca județeană, în cadrul programului lunar, în data de 15 octombrie 2014;
- Emisiunea *Audiență în direct*, la postul regional Absolut TV, în care au fost prezentate cazuri de bune practici privind dreptul la muncă, dreptul de proprietate și dreptul la viață și integritate fizică și psihică, în data de 27 octombrie 2014;
- Interviu acordat postului TV Vâlcea 1, cu prilejul audiențelor acordate vâlcenilor la biblioteca județeană în cadrul programului lunar, în data de 5 noiembrie 2014;
- Emisiunea *Audiență în direct*, la postul regional Absolut TV, în care au fost prezentate cazuri de bune practici privind dreptul la educație, dreptul de proprietate și dreptul la viață și integritate fizică și psihică, în data de 27 noiembrie 2014.

• **Articolele:**

- *Spațiul european este, în primul rând, acasă*, publicat în Suplimentul studentesc Dialog Brâncovenesc, în data de 23 ianuarie 2014.
- *Incendiul de pe fosta platformă Aro favorizat de o autorizație ilegală dată de agenția de mediu*, publicat în data de 6 februarie 2014;
- *Mihaela Stănciulescu, omul săptămânii*, publicat în Jurnalul de Argeș, în data de 6 februarie 2014;
- *La sediul Bibliotecii județene Avocatul Poporului dă audiențe*, publicat în cotidianul Viața Vâlcii, în data de 14 martie 2014;
- *În România femeia continuă să fie tratată ca un om de rangul II*, publicat în Cotidianul Argeșul, în data de 28 martie 2014;
- *La sediul Bibliotecii județene Avocatul Poporului dă audiențe*, publicat în Curierul de Vâlcea, în data de 20 mai 2014;
- *Activitate intensă la Avocatul Poporului*, publicat în Ziarul Argeșul, în data de 20 mai 2014;
- *Audiențe pentru Avocatul Poporului*, publicat în cotidianul Viața Vâlcii, în data de 19 iulie 2014;
- *Măine pentru vâlceni, Avocatul Poporului organizează audiențe la Biblioteca „Antim Ivireanul”*, publicat în cotidianul Curierul de Râmnic, în data de 22 iulie 2014.

Biroul Teritorial Ploiești a participat la 24 emisiuni la posturile locale de televiziune și a publicat 128 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Interviu acordat postului Radio Sos Ploiești – referitor la *bilanțul activității BT Ploiești pe anul 2013*, în data de 13 ianuarie 2014;
- Interviu acordat televiziunii Campus TV, ce a fost difuzat în cadrul grupajului de știri locale - *Bilanț al Avocatului Poporului la Buzău în 2013*, în data de 16 ianuarie 2014; *Reprezentanții instituției vor acorda audiențe la Prefectura Buzău și în 2014*;
- Interviu acordat televiziunii Campus TV cu ocazia audiențelor acordate în Buzău, interviu ce a fost difuzat în cadrul grupajului de știri locale, în datele de 13 februarie, 13 martie și 21 iulie 2014;

- Informații referitoare la *bilanțul audiențelor acordate de reprezentantul instituției Avocatul Poporului în Dâmbovița în luna februarie 2014* – Radio Minisat – informații solicitate de postul de radio și difuzate în cadrul emisiunilor locale, în data de 27 februarie 2014;
 - Emisiunile de Știri locale Dâmbovița – *Avocatul poporului ține audiențe la Târgoviște pe 17 martie 2014*, postul de știri Gold FM, în data de 15 martie 2014;
 - Participarea la emisiunea Prim Plan, transmisă în direct, pe Valea Prahovei TV (televiziune regională), abordând tema *Avocatul Poporului, mai aproape de cetățeni. Rolul și importanța instituției*, în data de 27 martie 2014. Au fost primite telefoane în direct și acordate îndrumări telespectatorilor cu privire la problemele cu care se confruntă, a fost prezentată competența instituției, datele de contact ale BT Ploiești, cazuri rezolvate, dar și date statistice cu privire la activitatea biroului din anul 2013;
 - Interviu acordat postului local RADIO SOS Ploiești, referitor la *bilanțul activității BT Ploiești pe primul trimestru al anului 2014*, în data de 10 aprilie 2014;
 - Interviu acordat televiziunii TV Buzău, interviu ce a fost difuzat în cadrul grupajului de știri locale, în data de 10 aprilie 2014;
 - Participare la Emisiunea *Avocatul Poporului alături de dâmbovițeni*, la postul Columna TV Târgoviște, în data de 16 aprilie 2014. Au fost prezentate informații referitoare la atribuțiile instituției Avocatul Poporului, modul în care cetățenii se pot adresa, audiențele acordate în județul Dâmbovița, cazuistică, date statistice ale biroului, și în special cele referitoare la județul Dâmbovița;
- În partea a doua a emisiunii au fost discutate aspecte referitoare la protecția persoanelor cu nevoi speciale (persoane cu handicap, pensionari de invaliditate, persoane fără venituri) și implicarea autorităților locale în cunoașterea și sprijinirea unor astfel de cazuri;
- *Tot mai mulți dâmbovițeni în audiență la Avocatul Poporului*, difuzat în cadrul programului de știri Radio Minisat, în data de 21 mai 2014;
 - Interviu acordat ziarului Jurnalul de Dâmbovița, referitor la audiențele acordate în datele de 19 mai și 16 iunie 2014;
 - *Dâmbovițenii se plâng Avocatului Poporului de Casa de Pensii*, la Radio Minisat, emisiune difuzată în data de 18 iunie 2014;
 - Participare la emisiunea *Time Alert*, difuzată de televiziunea locală Ploiești TV, înaintea buletinelor de știri, din data de 23 iunie 2014 (emisiune în direct). Au fost prezentate atribuțiile și competențele instituției Avocatul Poporului și aspecte din activitatea B.T. Ploiești;
 - *Reprezentanții Avocatului Poporului vin joi la Buzău*, la GoldFM Romania, în data de 21 iulie 2014;
 - Emisiune de știri locale la Radio Minisat - *Avocatul Poporului, luni, la Târgoviște*, în data de 13 august 2014;
 - Interviu acordat postului de televiziune local MDI Târgoviște cu privire la *audiențele acordate în data de 18 august 2014*;
 - Interviu acordat televiziunii locale MDI Târgoviște – cu privire la *activitatea B.T. Ploiești*, în data de 20 octombrie 2014;
 - Participare la emisiunea postului regional Columna TV Dâmbovița, în data de 5 noiembrie 2014. Tema emisiunii – *Dreptul la sănătate*. Au fost prezentate aspectele

generale referitoare la instituția Avocatul Poporului, activitatea Biroului teritorial Ploiești și informații referitoare la dreptul la sănătate;

- *Avocatul Poporului revine, luni, la Târgoviște*, știre difuzată de Radio Minisat, în cadrul emisiunilor de Știri, în data de 6 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului la Târgoviște*, reportaj difuzat de TV Columna Târgoviște, în data de 3 decembrie 2014;
- Interviu acordat postului TV Buzău cu privire la audiențele acordate, în data de 4 decembrie 2014.

•**Articolele:**

- *Sute de buzoieni și-au pus speranța anul trecut în Avocatul Poporului*, publicat în cotidianul local Opinia – Buzău, în data de 14 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului – cele mai multe audiențe în Prahova, cele mai multe anchete în Dâmbovița*, publicat în cotidianul Jurnal de Dâmbovița, în data de 14 ianuarie 2014;
- *Protecția Copilului și Spitalul Județean – ținta unor anchete derulate de Avocatul Poporului*, publicat în cotidianul Strada Buzău, în data de 14 ianuarie 2014;
- *227 de dâmbovițeni s-au dus la Avocatul Poporului*, apărut pe târgoviștenews.ro, în data de 15 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului revine la Târgoviște*, publicat în cotidianul Gazeta Dâmboviței, în data de 16 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului – Știri și informații despre Avocatul Poporului*, apărut pe ziarelive.ro, în data de 16 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, publicat în cotidianul Jurnalul de Buzău, în data de 16 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului, din nou la Buzău*, publicat în cotidianul Șansa Buzoiană, în data de 16 ianuarie 2014;
- *Avocatul Poporului, asaltat de buzoieni*, apărut pe ziare.com, în data de 16 ianuarie 2014;
- *Astăzi, Avocatul Poporului acordă audiențe*, publicat în cotidianul Vocea Dâmboviței, în data de 20 ianuarie 2014;
- *Joi, 13 februarie, Avocatul Poporului, vine la Buzău*, publicat în cotidianul Jurnalul de Buzău, în data de 10 februarie 2014;
- *Joi, audiențe la Avocatul Poporului*, publicat pe ziare.com, în data de 11 februarie 2014;
- *Astăzi, Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, publicat în cotidianul Observatorul Buzoian, în data de 11 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului va acorda audiențe la Buzău*, publicat în cotidianul Adevărul, în data de 11 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă joi audiențe la Buzău*, publicat în cotidianul Opinia, în data de 12 februarie 2014;
- *Joi, audiențe la Avocatul Poporului*, publicat în News Buzău, în data de 12 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului la Târgoviște*, publicat în Jurnalul de Dâmbovița, în data de 16 februarie 2014;
- *Avocatul Poporului va acorda audiențe cetățenilor din județul Dâmbovița*, apărut pe site-ul Consiliului Județean Dâmbovița - Buletine informative, în data de 16 februarie 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- *Avocatul Poporului stă de vorbă cu dâmbovițenii*, apărut pe presa.online, știrilazi, știri.ro, media.ro, în data de 16 februarie 2014;
- *Lună de lună dâmbovițenii beneficiază de sprijinul instituției Avocatul Poporului*, publicat în cotidianul Gazeta Munteniei, în data de 27 februarie 2014;
- *Instituția Avocatul Poporului alături de dâmbovițeni în lupta cu birocrăția*, publicat în Gazeta Munteniei, în data de 5 martie 2014;
- *Victimă a birocrăției, a fost salvat de Avocatul Poporului*, apărut pe Incomod Media, pe site-urile index-stiri.ro și presaponline.com, în data de 5 martie 2014;
- *Un dâmbovițean s-a luptat cu finanțele publice și a câștigat – vezi cine l-a ajutat*, apărut pe site-urile stririlocale, info.ro, în data de 5 martie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului va acorda audiențe cetățenilor din județul Dâmbovița*, publicat în Buletinul informativ al Consiliului Județean Dâmbovița, în data de 5 martie 2014;
- *Buzoian sprijinit de Avocatul Poporului în lupta cu birocrăția din Primăria Glodeanu Siliștea*, publicat în Opinia de Buzău și Jurnalul de Buzău, în data de 5 martie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului acordă joi audiențe la Buzău*, publicat în Opinia de Buzău, în data de 11 martie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Prefectura Buzău*, apărut pe adevărul.ro și ziarelive.ro, în data de 11 martie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, apărut pe târgoviștenews.ro, în data de 14 martie 2014;
- *Avocatul Poporului vine la Târgoviște*, publicat în Gazeta Dâmboviței, în data de 14 martie 2014;
- *Dâmbovițenii își caută dreptatea la Avocatul Poporului*, publicat pe târgoviștenews.ro, în data de 24 martie 2014;
- *Cum a fost obligată să respecte legea o primărie din Prahova*, apărut pe presaonline, ziareaz, observatorulph, în data de 1 aprilie 2014;
- *Buzoienii, invitați să stea de vorbă cu Avocatul Poporului*, apărut pe presaonline.com, în data de 7 aprilie 2014;
- *Joi, Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe Ziarelive, în data de 8 aprilie 2014;
- *Joi, 10 aprilie, Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, publicat în cotidianul Jurnalul de Buzău, în data de 8 aprilie 2014;
- *Buzoienii așteptați cu petiții și reclamații la Avocatul Poporului*, apărut pe Newsbuzău, în data de 8 aprilie 2014;
- *Avocatul poporului, audiențe la Buzău*, apărut e Indexstiri, în data de 8 aprilie 2014;
- *Sute de persoane s-au adresat de la începutul anului Biroului teritorial Ploiești al Avocatului Poporului*, publicat în cotidianul local Ziarul Prahova, târgoviștenews.ro, actualitatinet, pe site-ul Instituției Prefectului Dâmbovița, în data de 11 aprilie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului va acorda audiențe cetățenilor din județul Dâmbovița*, apărut pe site-urile Consiliului Județean Dâmbovița și Instituției Prefectului, în data de 11 aprilie 2014;

- *Aproape 100 de dosare deschise de Avocatul Poporului, la Ploiești, în primul trimestru din 2014*, apărut pe stiri.ph, în data de 29 aprilie 2014;
- *Avocatul Poporului îi convoacă la discuții pe buzoiarii care au ceva de reclamat*, apărut pe Newsbuzău, în data de 6 mai 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului revine la Buzău pentru a sta de vorbă cu petenții*, apărut pe Ziarelive, în data de 6 mai 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe Infoziare.ro și adevărul.ro, în data de 6 mai 2014;
- *Avocatul Poporului îți ascultă necazurile, luni, la Târgoviște*, apărut pe târgovištenews.ro, în data de 16 mai 2014;
- *Pentru a acorda audiențe și a primi petiții, Avocatul Poporului vine luni la Târgoviște*, publicat în cotidianul Jurnalul de Dâmbovița, în data de 16 mai 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, publicat în cotidianul Gazeta Munteniei și corespondența Antena Satelor, în data de 18 mai 2014;
- *Dâmbovițenii nemulțumiți s-au adresat Avocatului Poporului*, publicat în cotidianul Jurnalul de Dâmbovița, în data de 20 mai 2014;
- *Problemele dâmbovițenilor pe masa Avocatului Poporului*, publicat în Jurnal de Dâmbovița, în data de 17 iunie 2014;
- *Avocatul Poporului în Dâmbovița*, publicat în Jurnal de Dâmbovița, în data de 16 iunie 2014;
- *Dâmbovițenii NU sunt mulțumiți de Casa de Pensii*, apărut pe Reporter pe net, în data de 19 iunie 2014;
- *Nemulțumiții se pot plânge Avocatului Poporului*, publicat în Șansa Buzoiană, în data de 13 iunie 2014;
- *Buzoiarii așteptați cu petiții și reclamații la Avocatul Poporului*, apărut pe newsbuzău, în data de 17 iunie 2014;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului vin joi la Buzău*, publicat în Ziarul Opinia – Buzău, în data de 21 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe www.infoziare.ro, în data de 22 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului, acordă, mâine, audiențe la Buzău*, publicat în Jurnalul de Buzău, în data de 23 iulie 2014;
- *Joi, buzoiarii care vor să reclame abuzuri din partea instituțiilor statului sunt așteptați să stea de vorbă cu un reprezentant al Avocatului Poporului*, apărut pe www.newsbuzău.ro, în data de 23 iulie 2014;
- *Abuzuri reclamate la Avocatul Poporului*, apărut pe www.roportal.ro, în data de 23 iulie 2014;
- *Luni, 28 iulie Avocatul Poporului te așteaptă la Târgoviște*, apărut pe târgovištenews.ro, în data de 26 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului vine astăzi la Târgoviște*, apărut pe www.reporterpenet.ro, în data de 28 iulie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe luni la Târgoviște*, publicat în Știri Dâmbovița, în data de 28 iulie 2014;

- *67 de dâmbovițeni au cerut ajutor Avocatului Poporului*, apărut pe targovistenews.ro, în data de 19 iulie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului vine luni la Târgoviște*, publicat în Ziarul Vocea Dâmboviței, în data de 12 august 2014;
- *Comunicat acordare audiențe Avocatul Poporului*, publicat în Cotidian Dâmbovița, în data de 13 august 2014;
- *Luni, la sediul CJD, întâlnire cu Avocatul Poporului*, apărut pe targovistenews.ro, în data de 13 august 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, apărut pe presadambovița.ro, antenedambovița.ro, jurnaldedambovița.ro, în data de 13 august 2014;
- *Avocatul Poporului stă din nou de vorbă cu buzoienii*, apărut pe newsbuzau.ro, în data de 19 august 2014;
- *Dorești să depui o petiție la Avocatul Poporului? Joi sunt programate noi audiențe*, apărut pe ziarelive.ro, în data de 19 august 2014;
- *Avocatul Poporului, audiențe la Buzău*, apărut pe presaazi.ro și în stireazilei.ro, în data de 19 august 2014;
- *Te simți nedreptățit de fapta unui funcționar public? Avocatul Poporului vine joi la Buzău*, apărut în ziarelive.ro, în data de 20 august 2014;
- *Pe 15 septembrie vine la Târgoviște Avocatul Poporului*, publicat în Gazeta Dâmboviței și apărut pe site-ul www.stirimuntenia.net, în data de 11 septembrie 2014;
- *Avocatul Poporului la Târgoviște*, apărut pe www.ziare.com, în data de 11 septembrie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului va acorda audiențe cetățenilor din județul Dâmbovița*, publicat în Buletinul informativ al Consiliului Județean Dâmbovița, în data de 11 septembrie 2014;
- *Vreți să reclamați un funcționar public? Reprezentantul Avocatului Poporului vine iar la Buzău*, apărut pe ziarelive.ro, în data de 16 septembrie 2014;
- *Buzoieni care se simt nedreptățiți, primiți în audiență de către Avocatul Poporului*, apărut pe adevarul.ro, stirilepescart.ro și comisarul.ro, în data de 16 septembrie 2014;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului vin azi, la Buzău*, apărut pe stirileazi.ro și opiniabuzau.ro, în data de 17 septembrie 2014;
- *Doriți să depuneți o petiție la Avocatul Poporului? Joi sunt programate noi audiențe*, publicat în Jurnalul de Buzău și Strada de Buzău și apărut și pe: ziarelive.ro, adevarul.ro, roportal.ro, e-stireazilei.ro, presaonline.ro, stiri.ro, în data de 14 octombrie 2014;
- *Măine, Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe newsbuzau.ro, gazetapoporului.ro, în data de 15 octombrie 2014;
- *Vine Avocatul Poporului*, publicat în Gazeta Dâmboviței, și apărut pe stirimuntenia.ro, în data de 18 octombrie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, apărut pe targovistenews.ro și cjd.ro/buletine_informative, în data de 20 octombrie 2014;
- *Reprezentantul Avocatului Poporului va acorda audiențe cetățenilor din județul Dâmbovița*, publicat în Buletine informative – Consiliul Județean Dâmbovița, în data de 6 noiembrie 2014;

- *Audiențe ale Avocatului Poporului la Târgoviște*, publicat în Ziarul Dâmbovița News, în data de 6 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, publicat în Ziarul Știri Dâmbovița, în data de 6 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului – anchete la Penitenciarul Mărgineni*, apărut pe târgoviștenews.ro, în data de 3 noiembrie 2014;
- *Buzoienii, așteptați în audiență la Avocatul Poporului*, apărut pe: comisarul.ro, roportal.ro, indexstiri.ro, ziare.www.ro, e-stireazilei.ro, ziuadebuzau.ro, în data de 11 noiembrie 2014;
- *Ai fost nedreptățit? Apelează la Avocatul Poporului*, publicat în Ziarul Ziua de Buzău, în data de 11 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului revine la Buzău. Vezi aici când și unde poți sta de vorbă cu un reprezentant al instituției*, apărut pe newsbuzău.ro, în data de 3 decembrie 2014;
- *Avocatul Poporului vine la Târgoviște pe 8 decembrie*, apărut pe târgoviștenews.ro, în data de 4 decembrie 2014;
- *Avocatul Poporului vine la Târgoviște, pe 8 decembrie*, apărut pe comisarul.ro, în data de 4 decembrie 2014;
- *Avocatul Poporului în audiență la Târgoviște*, publicat în Gazeta Dâmboviței, în data de 4 decembrie 2014;
- *Azi, Avocatul Poporului, la Târgoviște*, apărut pe presadambovita.ro, în data de 7 decembrie 2014;
- *Avocatul Poporului, azi, la Târgoviște*, publicat în Ziarul Jurnal de Dâmbovița, în data de 8 decembrie 2014.

Biroul Teritorial Suceava a participat la o emisiune la posturile locale de televiziune:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Participare la Emisiunea *Suceava europeană*, la postul local de televiziune Intermedia, cu tema *Ombudsman, CEDO și drepturile suceveanului*, în data de 4 februarie 2014.

Biroul Teritorial Târgu-Mureș a participat la 10 emisiuni la posturile locale de televiziune și a publicat 21 articole în presa locală:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Interviu la postul TVR – Studioul Târgu-Mureș, în cadrul emisiunii de știri, în data de 15 ianuarie 2014;
- Interviu la postul Antena 1 Târgu-Mureș, în data de 7 februarie 2014, privind *activitatea biroului în anul 2013*, difuzat în cadrul programului de știri, în perioada 7-9 februarie 2014;
- Emisiunea *Actualitatea mureșeană* la postul Antena 1 Târgu-Mureș, *prezentarea activității biroului în anul 2013*, în data de 8 februarie 2014;
- Emisiunea *Părerea ta*, la postul Radio Târgu-Mureș, în datele de 19 februarie, 6 mai și 29 octombrie 2014;

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT ANUAL 2014

- Emisiunea Subiectul Zilei, la postul Antena 1 Târgu-Mureș;
- Interviu referitor la activitatea biroului pe primul semestru 2014 și modificările Legii nr. 35/1997 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014.

• **Articolele:**

- *Avocatul Poporului la Miercurea Ciuc*, publicat în Informația Harghitei, în data de 27 ianuarie 2014;
- *Nep Ugyvedje*, publicat în Cotidianul Harghitanepe, în datele de 24, 27 ianuarie și 18 februarie 2014;
- *Csiksszeredaban a nep ugyvedje*, publicat în cotidianul Csiki Hirlap, în data de 18 februarie, 20 martie, 25 și 28 aprilie și 25 noiembrie 2014;
- *Avocatul Poporului la Miercurea Ciuc*, publicat în Informația Harghitei, în data de 19 februarie, 25 martie, 21 mai, 17 iunie și 22 octombrie 2014.
- *Meghallgatas*, publicat în cotidianul Harghita Nepe, în data de 28 aprilie 2014;
- *Kihallgatas*, publicat în cotidianul Harghita Nepe, în data de 20 mai 2014;
- *Magyarul, de megsem*, publicat în cotidianul Vasarhelyi Hirlap, în data de 23 septembrie 2014;
- *Nep ugyvedje-kihallgatas*, publicat în cotidianul Harghita Nepe, în data de 22 octombrie 2014.
- *A nep ugyvedje Csiksszeredaban*, publicat în cotidianul Csiki Hirlap, din data de 23 octombrie 2014;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, publicat în Informația Harghitei din data de 25 noiembrie 2014;
- *Problemele mureșenilor soluționate de Avocatul Poporului*, publicat în săptămânalul Punctul, 8-14 decembrie 2014.

Biroul Teritorial Timișoara a participat la 2 emisiuni la posturile locale de radio și televiziune:

• **Interviuri/emisiuni:**

- Interviu privind *Bilanțul anului 2013 al activității B.T. Timișoara*;
- Interviu la Radio Reșița privind *audiențele desfășurate la Reșița, în data de 10 iunie 2014*.

Comunicate de presă ale birourilor teritoriale

Biroul Teritorial Braşov:

- Comunicate de presă privind *desfășurarea de audiențe în municipiile Sfântu Gheorghe și Făgăraș*, în lunile: februarie, martie, aprilie, mai, iunie, septembrie, octombrie și noiembrie.

Biroul Teritorial Constanța:

- Comunicate de presă la Radio Constanța privind audiențele Avocatului Poporului în teritoriu, pe parcursul întregului an.
- Comunicat de presă *Avocatul Poporului – Biroul Teritorial Constanța – bilanț 2013*, Agerpres.

CAPITOLUL XV

RESURSE UMANE, MATERIALE ȘI BUGETARE

SECȚIUNEA I

RESURSE UMANE

Instituția este condusă de Avocatul Poporului, asistat de 5 adjuncți care au calitatea de secretar de stat, specializați pe cinci domenii de activitate din cele cinci existente.

În teritoriu, activitatea se desfășoară prin cele 14 birouri teritoriale, organizate pe criteriul geografic al Curților de Apel.

Personalul instituției de 86 de salariați este format din: 3 consilieri șef birou, 23 consilieri, 46 experți, 8 referenți, 6 angajați ca personal tehnico-administrativ.

Structura organizatorică a instituției Avocatul Poporului este prevăzută în Regulamentul de organizare și funcționare a instituției.

Structura organizatorică a instituției reflectă domeniile de specializare, astfel cum sunt stabilite prin lege, și anume:

- a) drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități și minorități naționale;
- b) drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;
- c) armată, justiție, poliție, penitenciare;
- d) proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe.
- e) prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.

Activitatea economică și administrativă a instituției este coordonată de directorul coordonator.

În cadrul instituției funcționează Consiliul Consultativ, care este compus din Avocatul Poporului, adjuncții, directorul coordonator, precum și alte persoane desemnate de Avocatul Poporului. Consiliul se întrunește o dată pe lună sau ori de câte ori se consideră necesar.

Consiliul Consultativ se convoacă de Avocatul Poporului.

În teritoriu, activitatea se desfășoară prin cele 14 birouri teritoriale, din cele 15 legal constituite, organizate pe criteriul geografic al Curților de Apel.

Instituția Avocatul Poporului și-a desfășurat activitatea în anul 2014 cu o schemă de personal ce cuprindea un număr de 100 de posturi finanțate, repartizate la centru și în teritoriu.

La începutul anului 2014 au fost înregistrate 8 posturi vacante, iar în cursul anului, în perioada ianuarie - decembrie au avut loc 2 intrări și 3 ieșiri.

La sfârșitul anului 2014 au fost înregistrate 9 posturi vacante, astfel: director coordonator (1), consilier (1), expert (2), șef cabinet (2), îngrijitor (1) și șofer (2).

Personalului instituției Avocatul Poporului îi sunt aplicabile prevederile Statutului personalului din structurile de specialitate ale Parlamentului.

SECȚIUNEA a 2-a

RESURSE MATERIALE ȘI BUGETARE

Prezentul capitol tratează resursele financiare ale instituției și modul în care au fost consumate, baza legală și modificările legislative privind creditele puse la dispoziție prin bugetul instituției.

În vederea desfășurării activității, instituției Avocatul Poporului i s-a alocat prin *Legea nr. 356 / 19.12.2013 a bugetului de stat pentru anul 2014* suma de 5922 mii lei. Prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2014, nr. 9/2014*, a fost aprobată majorarea cu 126 mii lei a creditului bugetar al instituției Avocatul Poporului la *Titlul I, Cheltuieli de personal*. Prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2014, nr. 59/2014*, a fost aprobată majorarea cu 10 mii lei a creditului bugetar al instituției.

Situația creditelor bugetare alocate și consumate în perioada de raportare de către Instituția Avocatul Poporului este oglindită în tabelul următor:

	Buget inițial L. 356/2013	Buget rectificat OG 9/ 06.08. 2014	Buget rectificat OG 59/ 30.09.2014	Buget în urma disponibili zării Legea 500/2002	Buget consumat la 31.12.2014	Realizat %
Total, din care:	5.922.000	6.048.000	6.058.000	5.924.443	5.906.615	99,69
Cheltuieli personal	4.847.000	4.973.000	4.983.000	4.867.000	4.848.519	99,62
Bunuri și servicii	1.025.000	1.025.000	1.025.000	1.025.000	1.008.412	98,38
Transferuri	9.000	9.000	9.000	9.000	8.751	97,23
Capital	41.000	41.000	41.000	41.000	40.933	99,84
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent				-17.557		

În urma reanalizării execuției bugetare și ținând cont de necesitățile de finanțare pe luna decembrie 2014, în bugetul instituției au fost identificate economii în sumă de 116 mii lei la Titlul I, Cheltuieli de personal. Acest lucru a fost posibil date fiind:

- a) reducerea la 15,8% a contribuției de asigurări sociale a angajatorului, începând cu veniturile aferente lunii octombrie, potrivit modificărilor aduse de Legea nr. 123/2014
- b) ieșirea din sistem a unui număr de trei persoane.

În conformitate cu prevederile art. 54 din Legea 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, s-a propus disponibilizarea acestor sume la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

La Titlul I. Cheltuieli de personal - au fost plătite integral și la timp salariile angajaților și indemnizațiile de delegare. Instituția Avocatul Poporului nu are datorii și nici întârzieri la plata contribuțiilor la bugetele asigurărilor de stat și de sănătate.

Majorarea de credite bugetare, în valoare de 136 mii lei, în urma celor două rectificări bugetare, a fost determinată de înființarea în cadrul instituției Avocatul Poporului a unui nou domeniu, care îndeplinește atribuțiile de *Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție*, mecanism care urma să devină funcțional odată cu constituirea *Domeniului de activitate privind prevenirea torturii (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii 35/1997)*.

În afara acestui nou Domeniu, activitatea a fost organizată prin constituirea *Serviciului contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare*, condus de un șef serviciu, care coordonează:

- Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii,
- Biroul contencios administrativ și juridic,
- Biroul analiză acte normative, relații externe și comunicare.

Aceste noi structuri au determinat suplimentarea numărului de personal cu 8 posturi, astfel: 1 adjunct al Avocatului Poporului, 4 angajați pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, 3 angajați la Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare.

Totodată, pentru buna funcționare a acestor structuri a fost necesară, concomitent, suplimentarea cu 8 posturi la nivelul sediului central al instituției, pentru înființarea Cabinetului Demnitarului.

Suplimentarea cu 10 mii lei a creditului bugetar la Titlul I, Cheltuieli de personal (conform *Ordonanței de urgență nr. 59 din 30 septembrie 2014 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2014*) a fost necesară pentru completarea acoperirii contribuțiilor la salarii.

La data de 31.12.2014, din creditele bugetare aprobate la acest titlu de cheltuieli, în valoare totală de 4.867.000 lei, s-au cheltuit 4.848.519 lei, execuția bugetară fiind de 99,62%.

La Titlul II. Bunuri și servicii s-au menținut în cursul anului 2014 restricțiile legate de achizițiile de mobilier și birotică, așa cum sunt prevăzute de art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, dar și cele privind Ordonanța de urgență nr. 55/2010 privind unele măsuri de reducere a cheltuielilor publice, care conținea prevederi ce au condus la diminuarea volumului admis al cheltuielilor instituției în ceea ce privește consumul lunar de carburanți. Ca urmare a măsurilor luate, la data de 31.12.2014, din creditele bugetare aprobate la acest titlu de cheltuieli în valoare totală de 1.025.000 lei s-au cheltuit 1.008.412 lei, execuția bugetară fiind de 98,38%.

La Titlul VII. Alte transferuri execuția bugetară a fost de 97,23% din creditul bugetar acordat, suma fiind în totalitate destinată achitării contribuției de membru al instituției Avocatul Poporului la organismele internaționale la care aceasta este afiliată: Institutul Internațional al Ombudsmanului, Institutul European al Ombudsmanului și Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni.

La Titlul XII. Active nefinanciare instituția a avut o prevedere inițială de 41.000 lei, iar creditele bugetare consumate, pentru achiziționarea de licențe software, au fost de 40.932 lei, realizându-se o execuție bugetară de 99,84%.

CAPITOLUL XV

AUDIT ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

În anul 2014, în instituția Avocatul Poporului au fost efectuate misiuni de audit privitoare la auditul achizițiilor publice, auditul sistemelor de tehnologie a informației, auditul resurselor umane, auditul sistemului de control financiar preventiv, evaluarea procesului și stadiului de implementare a sistemelor de control managerial conform standardului nr. 11 Managementul riscului din Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 946/2005.

În rapoartele de audit întocmite s-a constatat fiabilitatea sistemelor auditate, dar și aspecte care necesită perfecționări atât din punct de vedere procedural, organizatoric cât și al resurselor umane implicate. O atenție specială s-a acordat îmbunătățirii sistemului de control intern, mai ales prin elaborarea de noi proceduri operaționale interne.

SECȚIUNEA I

ACTIVITATEA DE AUDIT PUBLIC INTERN

În anul 2014, au fost efectuate cu precădere misiuni de asigurare prin monitorizarea proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernanță, dar și activități de consiliere menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei în instituția Avocatul Poporului.

Tematica misiunilor s-a referit la: auditul achizițiilor publice, auditul sistemelor de tehnologie a informației, auditul resurselor umane, auditul sistemului de control financiar preventiv, evaluarea procesului și stadiului de implementare a sistemelor de control managerial conform standardului nr.11 Managementul riscului din OMFP 946/2005.

De asemenea, a fost întocmit Proiectul Normelor metodologice de audit public intern și a Cartei auditului pentru instituția Avocatul Poporului pentru punerea în aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 1086/2013 pentru aprobarea **Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern**. Normele au fost transmise pentru avizare Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

În activitatea de audit intern sunt respectate prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern; cadrul metodologic și procedural necesar desfășurării activității de audit public intern este în conformitate cu legislația în vigoare, fiind adoptate și avizate norme metodologice proprii privind auditul public intern, Carta auditului intern și Codul

privind conduita etică a auditorului intern. Sunt elaborate și actualizate ghiduri procedurale adaptate specificului instituției.

Consilierul pentru audit a avut acces la toate datele și informațiile, inclusiv la cele existente în format electronic, pe care le-a considerat relevante pentru scopul și obiectivele misiunii. Conducerea a dispus măsurile necesare, având în vedere recomandările din rapoartele de audit intern, în scopul perfecționării activităților auditate.

În anul 2014, în instituția Avocatul Poporului, activitatea de audit intern a continuat, ca și în perioadele precedente, evaluarea independentă și obiectivă a sistemului de control intern, în primul rând prin activități de asigurare prin monitorizarea proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernanță, precum și prin activități de consiliere menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernanței în instituția Avocatul Poporului.

Misiunile de audit intern aferente anului 2014 s-au efectuat conform Planului anual de audit intern, aprobat de conducere.

Principalele constatări din rapoartele de audit aferente anului 2014 s-au referit la următoarele aspecte:

a) În perioada auditată, activitatea de achiziții a fost bine cunoscută și stăpânită în toate fazele sale, de la faza inițierii și lansării și până la recepție și decontările finale. Programul anual al achizițiilor publice a corespuns, în general, necesităților reale, justificate, bugetate și programate. În perioada auditată nu am constatat divizarea achizițiilor publice în scopul de a se evita aplicarea procedurii legale.

Procedurile legale de achiziție publică au fost cunoscute și aplicate. La stabilirea procedurilor de achiziție publică s-a ținut cont de valoarea plafoanelor legale. Astfel, produsele și prestările de servicii a căror valoare estimată fără TVA, cumulată pe întreg anul în curs, nu au depășit 30.000 de euro, prin urmare s-a procedat la cumpărarea directă.

b) La nivelul instituției a fost implementată o politică unitară privind gestionarea riscurilor, constând în conceperea unui sistem de identificare, evaluare și management al riscurilor la nivelul entității, prin ținerea unui Registru al riscurilor. Acesta conține riscurile potențiale și istoricul acestora, cu efectele și consecințele lor, precum și activitățile de control intern asociate pentru limitarea riscurilor.

c) Principalul sistem informatic implementat la nivelul sediului din București este sistemul informatic de management de documente „PIRS-ePRIM” prin care se realizează: controlul datelor introduse în aplicație, controlul pe parcursul procesării datelor, inclusiv în cazul nerealizării procesării (întreruperi, transfer), autorizarea electronică și/sau manuală a tranzacțiilor, efectuarea tranzacțiilor numai de la computere definite în prealabil, păstrarea integrală a înregistrărilor astfel încât să se poată urmări tranzacțiile efectuate din faza de inițiere până la finalizarea lor.

Salariații au fost testați la angajare în legătură cu nivelul de competență profesională în domeniul IT astfel încât aceștia să aibă cunoștințele minimale pentru a putea utiliza aplicațiile care se folosesc în instituție. Au fost efectuate instructaje pentru utilizarea programului PIRS-DocManager pentru tot personalul de specialitate de la sediul din București.

Nu au fost semnalate situații de furt, deteriorare fizică, acces neautorizat sau utilizare greșită a microcomputerelor.

d) există concordanță între obiectivele instituției Avocatul Poporului, stabilite prin lege și atribuțiile personalului cuprinse în fișele posturilor. În perioada auditată, strategia de management a resurselor umane a instituției a fost de recrutare a unor specialiști bine pregătiți profesional, în paralel cu preocuparea permanentă pentru dezvoltarea cunoștințelor profesionale ale personalului existent (prin organizarea de seminarii, participări la conferințe, schimburi de experiență cu organisme similare din străinătate, etc.). Structura pe funcții a instituției este echilibrată - din totalul de 94 de salariați, 69 sunt experți și consilieri, din care 60 sunt alocați activității de bază, de apărare a drepturilor și libertăților cetățenilor în raporturile cu autoritățile publice. Restul salariaților îndeplinesc funcții economice și administrative, de suport pentru activitatea de bază. Structura pe intervale de vârstă a instituției este, de asemenea, echilibrată-piramida vârstelor este bine proporționată, iar vârsta medie este de circa 45 de ani. Această situație corespunde trăsăturilor unui management de calitate al resurselor umane, în care se pune accentul, printre altele, pe existența unor raporturi armonioase între generații, bazate pe schimburi de experiență și cunoștințe profesionale, care să conducă la dezvoltarea spiritului de echipă și întrajutorarea între salariați prin diseminarea practicii, cazuisticii și a tot ceea ce este nou în doctrină, legislație, atât pe plan național, cât și internațional.

Structura pe tipuri de studii denotă o excelentă bază de pregătire profesională de bază a salariaților-din cei 94 de salariați, 14 au studii liceale, iar 80 au studii superioare finalizate cu diplomă de licență sau echivalentă. Fiind angrenați în activități care necesită o muncă destul de complexă, care necesită pregătire la înalte standarde de cunoștințe profesionale și expertiză, mai ales în domeniul juridic, se poate aprecia calitatea deosebită a resurselor umane din instituția Avocatul Poporului, prin faptul că din cei 80 de salariați cu studii superioare, 16 au studii masterale, iar 5 dețin titlul științific de doctor.

e) acordarea vizei de control financiar preventiv s-a făcut conform legislației în vigoare, prin respectarea îndeplinirii principiilor, regulilor procedurale și metodologice care sunt aplicabile categoriilor de operațiuni din care fac parte operațiunile supuse controlului (control de regularitate). S-a respectat încadrarea în limitele și destinația creditelor bugetare (control bugetar). Este necesară atenție sporită asupra parcurgerii succesive a fazelor execuției bugetare.

Principalele recomandări de audit au subliniat necesitatea dezvoltării cadrului procedural intern, a perfecționării sistemelor de control managerial și de continuare a eforturilor de implementare a standardelor de management la entitățile publice, prevăzute în Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern.

În rapoartele de audit întocmite s-a constatat fiabilitatea sistemelor auditate, dar și aspecte care necesită perfecționări atât din punct de vedere procedural, organizatoric cât și al resurselor umane implicate. O atenție specială s-a acordat îmbunătățirii sistemului de control intern, mai ales prin elaborarea de noi proceduri operaționale interne.

A fost întocmit și raportul anual în legătură cu activitatea de audit public intern referitoare la anul precedent, pe care l-a înaintat Avocatului Poporului spre avizare. Acesta a fost transmis în termenul legal Curții de Conturi și Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

În ceea ce privește pregătirea profesională continuă, auditorul instituției a urmat în cursul anului 2014, programe de perfecționare profesională în domeniul controlului intern/managerial și al contabilității publice.

SECȚIUNEA a 2 - a

CONTROLUL MANAGERIAL INTERN

În instituția Avocatul Poporului, controlul intern este un instrument managerial de importanță strategică, pe toate nivelele și în toate structurile organizatorice, servind la atingerea obiectivelor generale ale instituției legate de apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor în raporturile acestora cu autoritățile publice.

Un rol fundamental pentru întărirea capacității organizatorice a instituției Avocatul Poporului îl are Comisia pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial, care are între atribuții implementarea standardelor de control intern în conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 946/2005, republicat, pentru aprobarea **Codului controlului intern/managerial**, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial.

Obiectivele și componentele controlului intern în instituția Avocatul Poporului respectă bunele practici recomandate de Uniunea Europeană și de Unitatea centrală de armonizare a sistemelor de management financiar și control din Ministerul Finanțelor Publice. Se urmărește permanent perfecționarea sistemului de control intern/managerial al instituției Avocatul Poporului pentru îmbunătățirea eficacității și eficienței funcționării, fiabilitatea informațiilor interne și externe, conformitatea cu legile, regulamentele, politicile interne și cu Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern.

Instituția Avocatul Poporului acordă maximă atenție asigurării unor servicii publice efectuate la înalte standarde de calitate, în condiții de eficiență și eficacitate maximă. Sistemul de control intern are în vedere aceste deziderate și este format din cinci componente interconectate: mediul de control, evaluarea riscului, activitățile de control propriu-zise, informare și comunicare, monitorizare.

În anul 2014, Comisia pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial a avut o activitate eficientă, concretizată în revizuirea unor proceduri operaționale interne:

Strategiile de control utilizate în instituția Avocatul Poporului și perfecționate în cursul anului 2014 au fost următoarele:

1. Politica de personal, care s-a realizat prin activități de selectare, promovare și instruire a personalului;
2. Controlul prin reguli, proceduri și reglementari formale-care au sprijinit elaborarea deciziilor în activitatea curentă a instituției;
3. Controlul financiar, incluzând o varietate de tehnici și proceduri ce au prevenit alocarea defectuoasă a resurselor financiare și au oferit feed-back despre modul de utilizare a lor;

4. Controlul prin evaluarea performanțelor, care a fost utilizat pentru prevenirea sau corectarea comportamentelor și performanțelor nedorite.

În anul 2014, a fost îndeplinită cu regularitate obligația de raportare semestrială a situațiilor centralizatoare privind stadiul implementării sistemului de control intern/managerial. De asemenea, s-a desfășurat activitatea de autoevaluare a stadiului implementării standardelor de control intern/managerial în instituția Avocatul Poporului, fapt care a stat la baza întocmirii Raportului anual asupra sistemului de control intern/managerial înaintat către Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

SECȚIUNEA a 3 - a

MANAGEMENTUL RISCURILOR

În instituția Avocatul Poporului sunt analizate sistematic, cel puțin o dată pe an, riscurile legate de desfășurarea activităților sale, sunt elaborate planuri corespunzătoare, în direcția limitării posibilelor consecințe ale acestor riscuri și sunt numiți salariații responsabili în aplicarea planurilor respective.

Comisia pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial se întrunește periodic, având, printre altele, sarcina de a identifica și analiza riscurile care pot afecta realizarea obiectivelor și de a elabora planuri corespunzătoare, în direcția limitării posibilelor consecințe ale acestor riscuri.

Managementul riscului a reprezentat pe parcursul anului 2014 un proces continuu bazat pe activități de control și monitorizare permanentă, ceea ce a presupus: identificarea riscurilor care pot afecta realizarea obiectivelor, respectarea regulilor și regulamentelor, încrederea în informațiile financiare, protejarea bunurilor, prevenirea și descoperirea fraudelor, definirea categoriilor de riscuri (externe, operaționale, privind schimbarea), precum și a riscului inerent, riscului rezidual și apetitului pentru risc, evaluarea probabilității ca riscul să se materializeze și a mărimii impactului acestuia, monitorizarea și evaluarea riscurilor, precum și a gradului de adecvare controalelor interne.

Comisia pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial monitorizează modul în care se efectuează analiza riscurilor la nivelul fiecărui compartiment și a numit un Manager de Risc care să coordoneze activitatea privind gestiunea riscurilor și să completeze registrul riscurilor la nivelul instituției.

Principalul indicator specific este expunerea la risc (ER) în perioada analizată, indicator calculat la nivelul instituției sau domeniului/compartimentului funcțional analizat. Acesta se calculează în funcție de două componente:

- probabilitatea manifestării riscurilor;
- impactul riscurilor asupra realizării obiectivelor instituției;

$ER = f(\text{probabilitate, impact})$; ER este cuprins în plaja de valori 1-25.

Principalele tipuri de riscuri evaluate în instituția Avocatul Poporului în anul 2014 au fost următoarele:

- Riscuri strategice referitoare la realizarea unor acțiuni greșite legate de organizare și alocarea de resurse materiale, financiare, umane;
- Riscuri informaționale, referitoare la adoptarea unor sisteme nesigure sau neperformante pentru prelucrarea informațiilor și raportare;
- Riscuri de organizare (neformalizarea procedurilor): lipsa unor responsabilități precise, insuficienta organizare a resurselor umane, documentația insuficientă, neactualizată;
- Riscuri operaționale: neînregistrarea în evidențele contabile; arhivare necorespunzătoare a documentelor justificative;
- Riscuri generate de schimbările legislative, structurale, manageriale etc.;
- Riscuri financiare, legate de pierderea unor resurse financiare sau acumularea de pasive inacceptabile, plăți nesecurizate, nedetectarea operațiilor cu risc financiar, neîncadrarea în bugetul aprobat.

Identificarea și evaluarea riscurilor la nivelul entității auditate a fost realizată și de auditorul intern la fiecare misiune, pentru fiecare categorie de operațiuni supusă auditului.

Planificarea anuală și multianuală a misiunilor de audit a ținut cont, de asemenea, de bunele practici adoptate de Institutul Auditorilor Interni și în special de cei șase factori de risc cei mai importanți: constatările anterioare ale auditului, sensibilitatea sistemului, mediul de control, încrederea în managementul operațional, schimbările de sisteme sau de oameni, complexitatea operațiunilor și sistemelor.

ANEXA NR. 1

**TABEL PRIVIND VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE ȘI INDICATORII
ÎNREGISTRAȚI**

NR. CRT.	INDICATORUL	TOTAL
1.	Audiențe acordate cetățenilor la sediul instituției Avocatul Poporului și la birourile teritoriale	16841
2.	Petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului și la birourile teritoriale, referitoare la încălcarea unor drepturi și libertăți cetățenești	10346
3.	Apeluri telefonice înregistrate prin dispecerat la Avocatul Poporului și la birourile teritoriale	8194
4.	Anchete efectuate de instituția Avocatul Poporului	137
5.	Sesizări din oficiu	56
6.	Recomandări emise de Avocatul Poporului	33
7.	Puncte de vedere exprimate la solicitarea Curții Constituționale	909
8.	Excepții de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului	3
9.	Obiecții de neconstituționalitate ridicate de Avocatul Poporului	1
10.	Promovări de recursuri în interesul legii	1
11.	Rapoarte speciale	2

ANEXA NR. 2

**STATISTICA PETIȚIILOR ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU DREPTURILE ȘI
LIBERTĂȚILE ÎNCĂLCATE**

Nr. crt.	Drepturi constituționale	Nr. petiții
1.	Egalitatea în drepturi (art. 16)	138
2.	Dreptul de azil, extrădare, expulzare (art. 19)	2
3.	Accesul liber la justiție (art. 21)	1597
4.	Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 22)	27
5.	Libertatea individuală (art. 23)	1
6.	Dreptul la apărare (art. 24)	24
7.	Dreptul la libera circulație (art. 25)	3
8.	Dreptul la viață intimă, familială și privată (art. 26)	27
9.	Libertatea conștiinței (art. 29)	6
10.	Libertatea de exprimare (art. 30)	1
11.	Dreptul la informație (art. 31)	1324
12.	Dreptul la învățătură (art. 32)	47
13.	Accesul la cultură (art. 33)	1
14.	Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34)	118
15.	Dreptul la mediu sănătos (art. 35)	36
16.	Dreptul de vot (art. 36)	40
17.	Dreptul de a fi ales (art. 37)	5
18.	Dreptul de a fi ales în Parlamentul European (art. 38)	2
19.	Dreptul de asociere (art. 40)	6
20.	Dreptul la muncă și protecția socială a muncii (art. 41)	330
21.	Dreptul la grevă (art. 43)	2
22.	Dreptul de proprietate privată (art. 44)	1840

23.	Libertatea economică (art. 45)	4
24.	Dreptul la moștenire (art. 46)	43
25.	Dreptul la un nivel de trai decent (art. 47)	817
26.	Familia și dreptul la căsătorie (art. 48)	4
27.	Protecția copiilor și tinerilor (art. 49)	110
28.	Protecția persoanelor cu handicap (art. 50)	171
29.	Dreptul de petiționare (art. 51)	1478
30.	Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52)	799
31.	Restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți (art. 53)	87
32.	Așezarea justă a sarcinilor fiscale (art. 56)	159
33.	Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din CEDO)	42
34.	Alte drepturi	1055
	TOTAL GENERAL	10346

ANEXA NR. 3

STATISTICA PETIȚIILOR PRIMITE DIN STRĂINĂTATE

Nr. crt.	ȚARA	Nr. petiții
1.	Austria	3
2.	Cehia	1
3.	Canada	2
4.	Elveția	3
5.	Franța	2
6.	Germania	13
7.	Grecia	2
8.	Israel	2
9.	Italia	11
10.	Marea Britanie	3
11.	Republica Moldova	32
12.	Olanda	2
13.	Scoția	1
14.	Spania	4
15.	Ungaria	5
16.	U.S.A.	6
	TOTAL	92

ANEXA NR. 4
ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI
AVOCATUL POPORULUI

Nr. crt.	Biroul teritorial	Audiențe	Petiții înregistrate	Apeluri telefonice	Activități informative
1.	Alba-Iulia	717	143	215	- 1 articol publicat în presa locală; - 14 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 4 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
2.	Bacău	693	178	182	- 5 emisiuni radio-tv; - 13 articole publicate în presa locală; - 8 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 4 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
3.	Brașov	1173	235	412	- 5 emisiuni radio-tv; - 23 articole publicate în presa locală; - 25 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
4.	Cluj-Napoca	851	240	477	- 3 articole publicate în presa locală; - 11 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
5.	Constanța	812	266	347	- 23 emisiuni radio-tv; - 21 articole publicate în presa locală; - 39 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 11 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.

6.	Craiova	1413	319	1167	- 47 emisiuni radio-tv; - 2 articole publicate în presa locală; - 27 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 15 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
7.	Galați	281	107	223	- 19 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
8.	Iași	950	362	436	- 2 emisiuni radio-tv; - 50 articole publicate în presa locală; - 10 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 5 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
9.	Oradea	713	162	270	- 3 emisiuni radio-tv; - 22 articole publicate în presa locală; - 10 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
10.	Pitești	1802	477	287	- 14 emisiuni radio-tv; - 9 articole publicate în presa locală; - 20 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 13 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
11.	Ploiești	1903	367	746	- 24 emisiuni radio-tv; - 128 articole publicate în presa locală; - 51 colaborări cu ONG-uri și

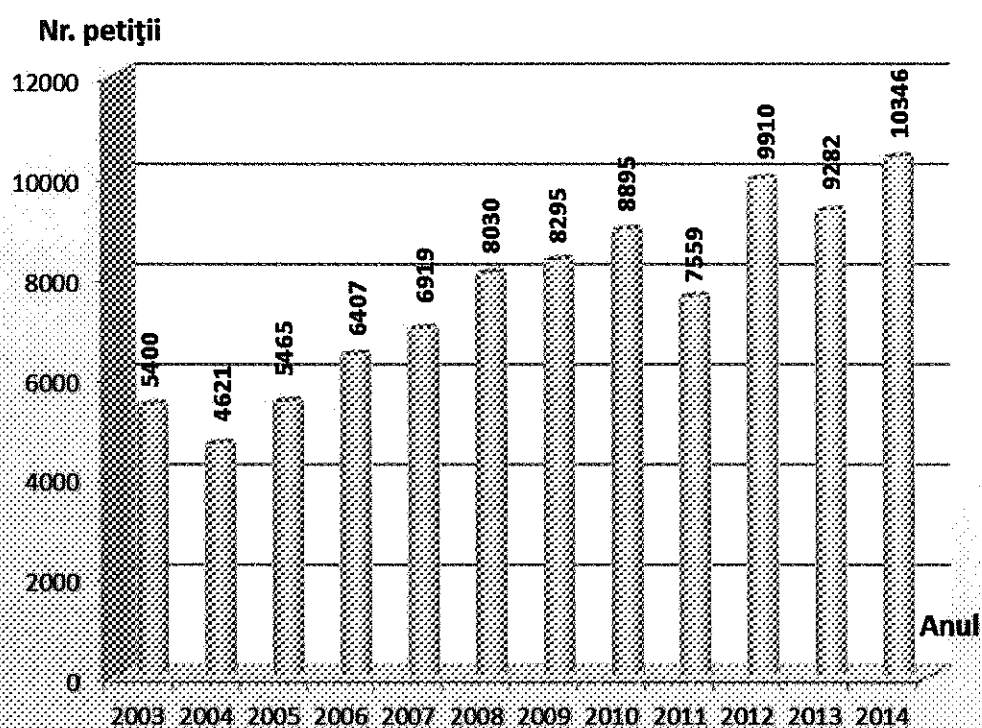
					alte autorități; - 3 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
12.	Suceava	1415	172	221	- 1 emisiune radio-tv; - 24 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 11 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
13.	Târgu-Mureș	1503	197	307	- 10 emisiuni radio-tv; - 21 articole publicate în presa locală; - 8 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
14.	Timișoara	582	189	400	- 2 emisiuni radio-tv; - 20 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 6 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
	TOTAL:	14808	3414	5690	797

104 anchete efectuate de birourile teritoriale: **36** sesizări din oficiu ale birourilor teritoriale:

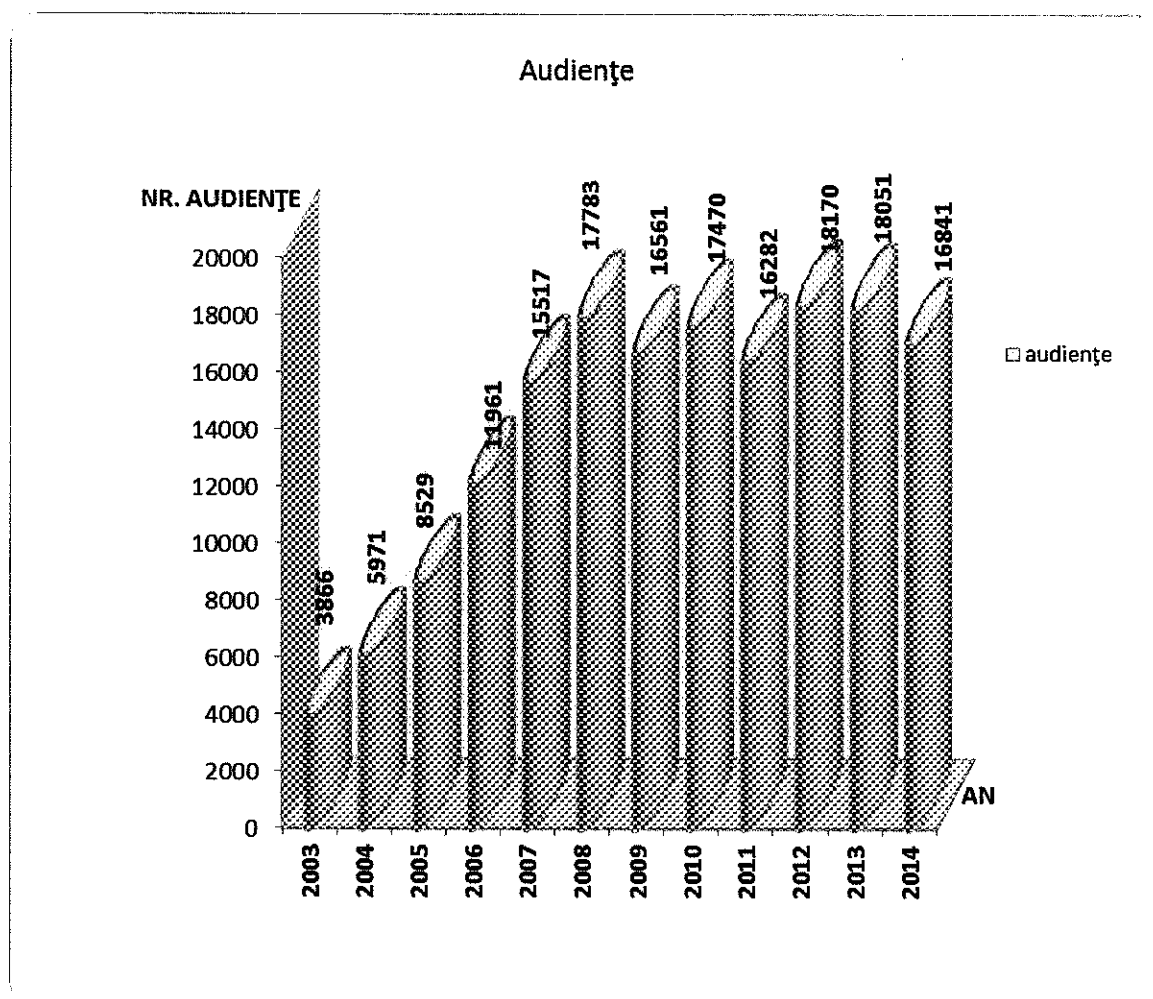
Alba: 5 anchete efectuate;
Bacău: 1 anchetă efectuată;
Brașov: 12 anchete efectuate;
Cluj: 8 anchete efectuate;
Constanța: 7 anchete efectuate;
Craiova: 14 anchete efectuate;
Galați: 9 anchete efectuate;
Iași: 8 anchete efectuate;
Oradea: 1 anchetă efectuată;
Pitești: 5 anchete efectuate;
Ploiești: 8 anchete efectuate;
Suceava: 14 anchete efectuate;
Târgu-Mureș: 7 anchete efectuate;
Timișoara: 5 anchete efectuate.

Alba: 1 sesizare din oficiu;
Brașov: 7 sesizări din oficiu;
Cluj: 1 sesizare din oficiu;
Constanța: 1 sesizare din oficiu;
Craiova: 7 sesizări din oficiu;
Galați: 1 sesizare din oficiu;
Iași: 8 sesizări din oficiu;
Oradea: 1 sesizare din oficiu;
Pitești: 2 sesizări din oficiu;
Ploiești: 1 sesizare din oficiu;
Suceava: 2 sesizări din oficiu;
Târgu-Mureș: 2 sesizări din oficiu;
Timișoara: 2 sesizări din oficiu.

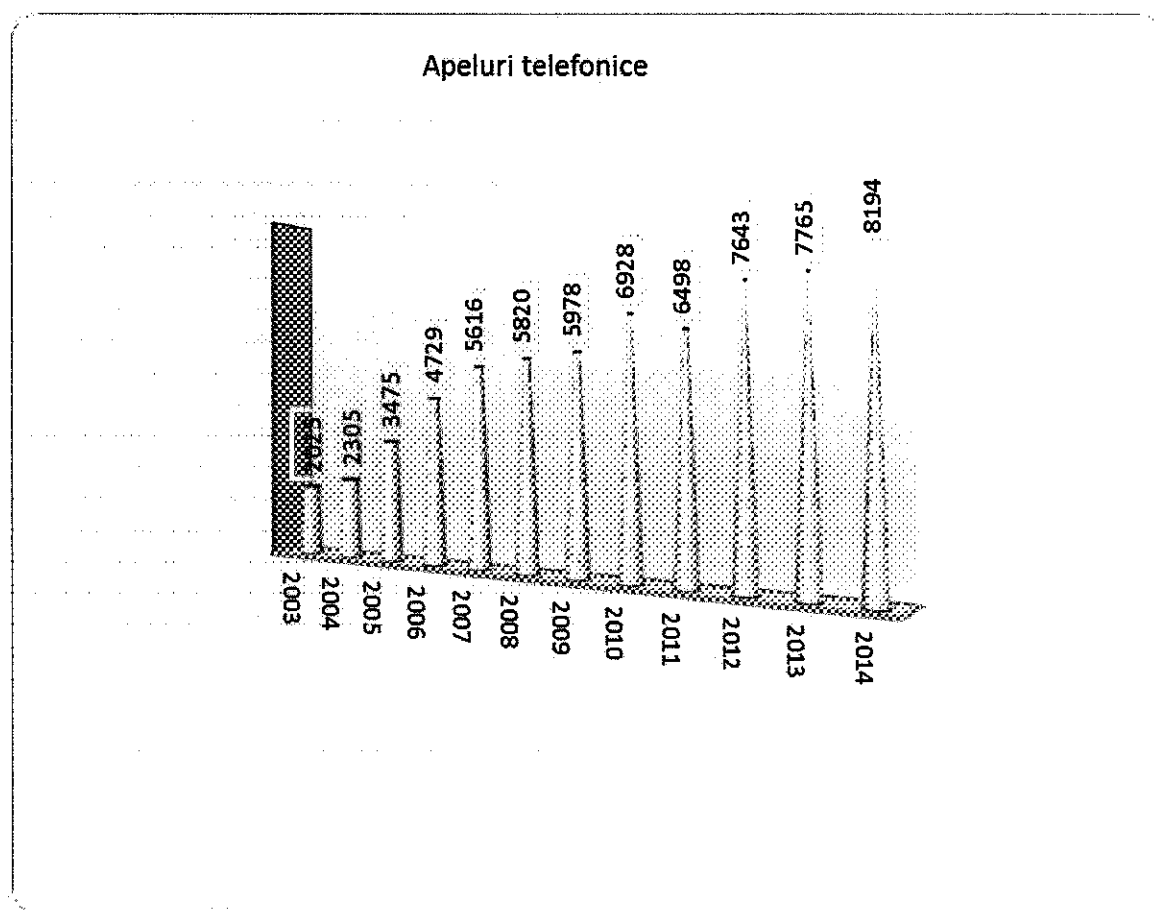
ANEXA NR. 5

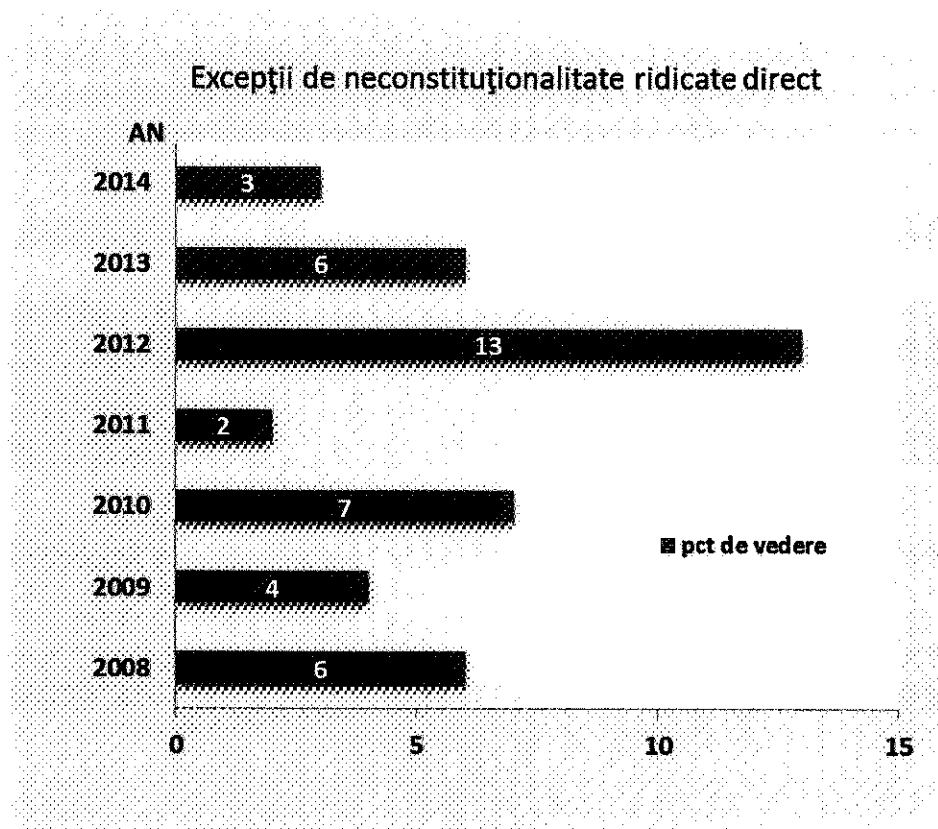
**GRAFICE PRIVIND INDICATORII ÎNREGISTRAȚI ÎN ACTIVITATEA
INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI****Petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului și la birourile teritoriale**

Audiențe acordate cetățenilor la sediul instituției Avocatul Poporului și la birourile teritoriale

Apeluri telefonice înregistrate prin dispecerat la Avocatul Poporului și la birourile teritoriale

Excepții de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului

Petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului și la birourile teritoriale, în funcție de principalele drepturi încălcate

